

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland

REDACTIE-ADRES:

Ds. W. BREUKELAAR, Santpoort

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.* Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die
voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie
zijn ingezonden.

INHOUD:

Door mijn Geest. — Van Zendingsaangelegenheden: Onze Zendingsfinantiën;
De Zending van de Geref. Kerken en de Ned. Zendingsraad; De collecte voor
Wonosobo. — Zending Zuid-Holland Zuid: Driemaandelijksch verslag; Een feest-
dag te Tjilatjap. — Zending Utrecht-Gelderland: Een brief van Ds. Keuchenius;
Magelang (bij het Zendingskaartje). — Zending Noord-Holland: Zuster J. Prins;
Begrooting 1932; Een kerkdienst te Djokja. — Zending Zeeland c.a.: Het hospi-
taal te Magelang; Uitzending Dr. Dreckmeier. — Zending Zuid-Holland Noord:
Solo-Kring; Dokter-Toeloeng; Een ministrieel verzoek van de Zending. — Korte
Berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

1932

Door mijn Geest.

Niet door kracht, noch door geweld, maar door mijnen Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen.

Zach. 4 : 6b.

Deze belofte des Heeren heeft allereerst betrekking op den bouw van den tempel te Jeruzalem.

Toen Israël uit de ballingschap in eigen land was teruggekeerd, moest het aanstonds den tempel weer herbouwen, de plaats waar de Heere Zich aan Zijn Volk openbaarde.

Onder leiding van Zerubbabel en Jozua werden de grondslagen van 't Godshuis weer gelegd. 't Volk bedreef vreugde over de grondlegging van den nieuwen tempel.

Maar ach! de blijdschap was van korten duur. Er waren tegenstanders, die den verderen herbouw wilden beletten. Zerubbabel en 't volk liepen gevaar, den moed te laten zinken, het werk te staken, aan lijdelijk stilzitten zich over te geven.

Doch nu kwam de Heere hen bemoedigen door den profeet Zacharia, wien Hij in een gezicht getoond had een gouden kandelaar, boven welken zich een rond vat bevond, vol olie. Deze olie werd door pijpen naar de armen van den luchter gevoerd; aan elk der zeven armen waren zulke pijpen verbonden.

Rechts van den kandelaar stonden twee olijfboomen, die elk een tak in het olievat lieten hangen.

Op de vraag van den profeet naar de beteekenis van dit gezicht, gaf de engel ten antwoord: „dit is het Woord des Heeren tot Zerubbabel, zeggende: niet door kracht noch door geweld maar door mijnen Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen.”

De beide olijfboomen, die aan den kandelaar de olie toevoerden, stelden Zerubbabel en Jozua voor, de beide handen, door welke de Almachtige aan den tempel werkte. Op hen daalde de Geest neer; zij waren de werktuigen, door welke Hij het Godshuis herbouwen wilde.

Alzoo, de Geest was de bouwheer, maar Hij gebruikte menschen in zijn dienst.

Nu moest de bouw gelukken. Al beschikken de bouwers niet over uitwendig geweld; al konden zij tegenover de macht der tegenstanders geen macht stellen — 't was ook niet noodig. De Geest was de Bouwer, die alle geweld en menschelijke kracht kan terneerslaan en overwinnen.

Dit bemoedigende woord strekte tot verootmoediging van Zerubbabel en de zijnen. Van alle eigen kracht of hulp van vreemden deed het hen afzien — ze gingen den bouw in de hand des Heeren stellen.

Ook in den Zendingarbeid is aan zulk een woord wel behoefte. Met vele tegenstanders valt te strijden. Over kracht en geweld heeft 't Christendom niet te beschikken. Zwakke menschen gebruikt de Heere in den arbeid voor Zijn Koninkrijk.

Hij wil hen echter bezielen en bekwamen door Zijn Geest, die hun moed en kracht geeft, om in weerwil van allen tegenstand, het werk te doen.

„Door mijnen Geest zal het geschieden”.

Denk nu niet, dat dit Woord des Heeren ooit een vrijbrief zou geven voor lijdelijk stilzitten.

Het tegendeel is waar. De Heere richtte dit woord tot Zacharia, juist in den tijd toen de Joden wilden gaan stilzitten, om lijdelijk te wachten op betere tijden en op gunstiger omstandigheden.

Dit woord diende niet om hen tot rust te nopen, maar om hen te stalen tot den arbeid. Deze belofte bedoelde niet om lijdelijkheid te kweeken, maar om tot werken te prikkelen.

Zoo ook wij. De Heere roept tot den Zendingsarbeid. Tot den bouw van Zijn geestelijken tempel. Tot de verbreiding van Zijn heerlijk Koninkrijk in de heidenwereld.

Hij gebruikt daartoe menschen, maar Hij zelf is de Bouwheer. Hij neemt menschen in Zijn dienst om het zaad des Woords te zaaien, maar Hij voegt er de belofte aan toe, dat Hij door Zijn Geest 't zaad vrucht zal doen voortbrengen.

Hoe meer we dat verstaan, hoe ijveriger we zullen werken. Al ontmoeten we dan in 't Zendingswerk vele tegenstanders — we gelooven dat de Geest des Heeren daartegen de banier zal oprichten en in dat geloof gevoelen we ons krachtig en gestaald voor 't werk.

En als we nu letten op de vrucht van allen arbeid voor het Koninkrijk Gods, dan zien we de vervulling van dit woord.

Niet door kracht noch door geweld, maar door mijn Geest zal 't geschieden.

In die hope mag gearbeid. De Joden in Zerubbabel's dagen hebben 't gedaan en zijn niet beschaamd geworden.

Zoo hebben ook de apostelen gewerkt. Over geringe middelen hadden ze te beschikken. Voor eene reusachtige taak zagen ze zich geplaatst. Donker scheen soms de toekomst. Maar aan den donkeren hemel schitterde altijd de lichtstar der vaste hope: door den Geest des Heeren zal 't geschieden. En 't geschiedde ook werkelijk. De Geest bouwde zijn tempel.

Ook wij mogen in die vaste hope voortarbeiden.

We staan aan 't begin van een nieuw jaar.

't Zijn donkere tijden, waarin we leven.

De geest uit den afgrond waart rond en tracht door middelen van geweld den arbeid voor 't Koninkrijk Gods te fnuiken.

Toch behoeft dat de Zendingsgemeente niet te ontmoedigen. Laat zij in den geest de eeuwen overzien, die achter liggen en hoe zal haar moeten treffen de vervulling van deze belofte!

Wonderen van genade heeft de Heere door Zijn Geest gewrocht, allen tegenstand ten spijt.

Ook de Zendingsvelden van onze dagen prediken luide, dat Zendingsvrucht niet te danken is aan menschenlijke kracht of geweld.

De Heere opende 't hart van menigen fanatieken Mohammedaan, die in kracht en geweld zijn sterkte zoekt.

De Heere bracht ook vele heidenen aan den voet van 't kruis.

De Heere deed het door Zijn Geest.

Dat zal Hij blijven doen. In die vaste hope mogen en moeten we leven.

Laat het ons eene eere zijn in Zijn dienst te mogen medearbeiden. Al zijn we in ons zelve zwak — de Heere wil Zijn kracht in onze zwakheid volbrengen.

Laat het ons steeds eene behoefte wezen om te bidden, dat het werk mag gezegend worden.

Terwijl we nog spreken, ja reeds eer we roepen, antwoordt de Heere: door mijn Geest *zal* het geschieden. Geschieden ook in dit nieuwe jaar.

Delfzijl.

MEIJERING.

Van Zendingsaangelegenheden.

Onze Zendingsfinantiën.

De geweldige malaise, die over heel de wereld het maatschappelijk leven bijna geheel heeft ontwricht, en ook in ons land de volksvelvaart al meer en meer ruineert, dreigt ook onze Zending met een ernstig gevaar.

Bijna elks inkomen is reeds beduidend gedaald. Voor wellicht de meesten is de verdienste geslonken tot beneden het bedrag, dat men voor eigen levensbehoefte noodig heeft en voor velen zelfs tot verre daar beneden.

Duizenden zien zich genoodzaakt hun uitgaven te beperken tot het allernoodzakelijkste. En nogmaals duizenden, die anders voor allerlei Christelijke doeleinden iets bijdragen konden, hebben thans zelf ondersteuning noodig.

Het spreekt van zelf, dat die ontzettende nood van onzen tijd ook voor de Zending gevaarlijk kan worden.

Want ook de Zending heeft geld noodig. Niet in de eerste plaats. Neen, de Zending leeft niet bij het geld. Zij is het werk des Heeren. En wij mogen zijne medearbeiders zijn. En voor dat werk vraagt de Heere veel meer dan enkele guldens. Hij vraagt daarvoor ons hart, onze liefde, ons gebed. En als we de Zending liefhebben, dan geven we ook gaarne van ons geld voor het Zendingswerk, want, al is het niet in de eerste plaats, toch heeft de Zending ook geld noodig.

Voorzoover we konden nagaan zijn in onze kerken over het algemeen de inkomsten voor de Zending nog niet gedaald. We achten dit een gunstig verschijnsel. Het teekent, dat onze menschen de Zending liefhebben. Ofschoon de meesten zich moeten bezuinigen, gaat men toch de bijdrage voor de Zending nog niet inkrimpen. En we verwachten ook niet, dat dit spoedig gebeuren zal. De liefde voor dit werk des Heeren is in onze Kerken groot genoeg om, zoolang het maar eenigszins kan, zijn bijdrage daarvoor te blijven geven.

Maar het staat toch wel te verwachten, dat straks velen niet meer in staat zullen zijn, om nog iets te kunnen bijdragen.

Daarom is het in de eerste plaats noodig, dat allen, wier inkomsten dit nog toelaten, iets meer doen dan anders. Als dat niet gebeurt, is het zeer te vreezen, dat de ontvangsten voor de Zending beduidend zullen dalen, waardoor het Zendingswerk in groote moeilijkheden zou komen.

Voorts is het thans bijzonder gewenscht, dat men zijn gaven voor de eigen Zending bestemme.

Ook andere Zendingen ontvangen uit den kring onzer Kerken nog heel wat steun.

Nu nemen we het andere Zendingen volstrekt niet kwalijk, dat zij ook wel bij onze menschen aankloppen en in onze kringen hulp zoeken. Ook zullen we het geenszins veroordeelen, dat er uit den boezem van onze Kerken wel hulp verleend wordt aan andere Zendingen. Als er voor onze eigen Zending voldoende inkomt, zullen we het van harte toejuichen, wanneer men ook anderen helpt.

Maar als de eigen Zending worstelt met tekort, of zeer noodig werk ongedaan moet laten, omdat er geen geld is, daar behoort men wat men kan afzonderen toch aan de eigen zending te geven. En dat gebeurt niet altijd.

Zoo zijn er wel eens Gereformeerde scholen, die gelden voor de Zending verzamelen en deze geheel of ten deele afdragen aan een andere zending, terwijl de Zending, waartoe de Geref. Kerk ter plaatse medewerkt, staat voor te kort. En evenzoo zijn er gemengde scholen, die de inhoud van hun zendingsbusje steeds aan een andere zending sturen, maar nooit aan de Zending der Geref. Kerken denken. Dat is toch niet zooals het behoort.

Wij Gereformeerden hebben allereerst voor onze eigen zending te zorgen.

Alleen de Suriname-Zending van de Broeder-Gemeente te Zeist verkeert in een uitzonderingsgeval. Deze zending heeft er, naar we meenen, recht op dat heel Christelijk Nederland haar steune.

Maar overigens heeft elke zending een eigen kring op wier steun zij in de eerste plaats mag rekenen, en die geroepen is voor die zending te zorgen.

Zoo mag de Zending onzer Kerken ook rekenen op den steun van de leden onzer Kerken, die, zoo lang de eigen zending het noodig heeft, geroepen zijn hun bijdrage niet aan andere zendingen, maar aan de eigen Zending te geven.

Voor al thans, onder den druk van den nood der tijden, behoort hierop nadruk te worden gelegd.

De Zending van de Geref. Kerken en de Ned. Zendings Raad.

Hier en daar vraagt men wel eens, hoe het staat tusschen de Zending van de Geref.

Kerken en den Ned. Zendingen Raad. Wellicht is het daarom niet ondienstig hiervan iets te zeggen.

Gelijk we vroeger reeds mededeelden, heeft de l.g. Generale Synode uitdrukkelijk uitgesproken, dat er, gelet op de Statuten van de Ned. Zendingen-Raad, geen bezwaar zou bestaan tegen aansluiting onzer Zending, indien de Ned. Zendingen Raad een geheel op zich zelf staande instelling was. Omdat echter de Ned. Zendingen Raad is aangesloten bij den Internationalen Zendingen Raad, die zonder nadere keur alle zich aanmeldende zendingscorporaties wil omvatten, dus ook die zendingen, die voor moderniseerende richtingen ruimte laten, oordeelde de Generale Synode, dat van aansluiting onzer zending bij den Ned. Zendingen Raad geen sprake kan zijn, wijl dit ook zou inhouden aansluiting bij den Internationalen Zendingen Raad.

Wel heeft echter de Generale Synode aan hare deputaten voor de Zending opgedragen den Ned. Zendingen Raad met hare beslissing in kennis te stellen en met dien Raad, indien deze dit mocht wenschen, nader te overleggen op welke wijze de bezwaren tegen de aansluiting zouden kunnen worden weggenomen.

Voorts keurde de Generale Synode goed, dat enkelen van de deputaten, indien deze dit wenschelijk zouden achten, en de Ned. Zendingen Raad hen daartoe mocht uitnoodigen, als buitengewone leden in dien Raad zitting zouden nemen.

De deputaten voor de Zending hebben den Ned. Zendingen Raad met het besluit der Generale Synode in kennis gesteld en zich bereid verklaard op de wijze, zooals door de Synode was bepaald, als buitengewone leden tot den Ned. Zendingen Raad toe te treden.

Ook hebben zij, op daartoe strekkende uitnoodiging met den Ned. Zendingen Raad eene samenspreking gehouden betreffende de bezwaren tegen volledige aansluiting van de Zending der Gereformeerde Kerken bij den Zendingen Raad.

Daarna is er tusschen den Ned. Zendingen Raad en de deputaten der Generale Synode voor de Zending correspondentie gevoerd. Tot heden heeft echter die correspondentie nog niet tot een definitief resultaat geleid.

De deputaten hebben hun aanbod om aan de vergaderingen van den Ned. Zendingen Raad deel te nemen, tot nu toe gehandhaafd. Het spreekt echter van zelf, dat zij dit alleen kunnen doen op de wijze, zooals in het besluit der Generale Synode is bepaald. Indien het tusschen de Gereformeerde Zending en den Ned. Zendingen Raad niet tot eenige

samenwerking komt, dan ligt dit niet aan onze Zending. Van de zijde onzer Zending is, overeenkomstig het besluit der Synode, contact en samenwerking met de Ned. Zendingen Raad aangeboden en gezocht. Komt dit niet tot stand, dan treft onze zending daarvoor geen verwijt.

Natuurlijk is de Ned. Zendingen Raad volkomen vrij om samenwerking met onze Zending, zooals de Synode daarvoor een weg wees, van de hand te wijzen, maar dan ligt het ook geheel aan hem, dat er tusschen de Zending onzer Kerken en den Ned. Zendingen Raad geen contact tot stand komt.

De collecte voor het hospitaal te Wonosobo.

Het gaat met de collecte voor den bouw van het hospitaal te Wonosobo niet zooals het behoort.

De l.g. Generale Synode besloot, nog wel met algemeene stemmen, van alle Kerken voor deze zoo dringend noodige zaak eene collecte te vragen. Zij droeg aan de leden van haar Moderamen en hare deputaten voor de Zending op de Kerken te verzoeken voor dit doel eene collecte te houden.

Volgens die opdracht is in November 1930 tot alle Kerken een circulaire gericht. Dat is dus reeds meer dan een jaar geleden.

Men zou zoo zeggen, dat nu toch wel alle Kerken gelegenheid hebben gehad eene collecte te zenden voor Wonosobo. Maar dat is blijkbaar bij lange na nog niet het geval. Van de 758 Gereformeerde Kerken hebben nog slechts 357 Kerken een collecte gezonden. Dat is dus nog niet eens de helft.

We weten natuurlijk wel, dat bijna bij alle Kerken de collectelijst propvol staat, zoodat het moeilijk valt er een collecte tusschen te schuiven. Ook malen onze Kerkelijke molens vaak wat langzaam. Maar ditmaal is het toch wel wat heel erg. Wellicht heeft de druk van den nood der tijden er ook wel wat invloed op. En misschien hebben ook onderscheidene Kerken onwillekeurig verzuimd eene collecte te houden. Aan onwil om te voldoen aan het door de Synode genomen besluit, waarvan de uitvoering voor de Zending te Wonosobo een levensbelang is, willen we geenszins denken. Maar het gaat met deze collecte toch wel wat heel traag.

Ook valt de opbrengst over het algemeen niet mede. Er zijn Kerken, die een prachtige collecte hebben gezonden, maar van sommige Kerken was de collecte wel wat sober. De 357 Kerken, die aan het verzoek reeds gehoor gaven, hebben met elkander gezonden f10509.90. Dat is wat te weinig

om de f30.000 te halen, die noodig zijn.

Stellig is daarop ook van invloed, dat er onderscheidene Kerken zijn, die, in plaats van een collecte, een gift zonden, die volstrekt ontoereikend was om eene collecte te vervangen.

Zullen we het bedrag van f30.000 bereiken, die volgens de uit Indië ontvangen raming beslist noodig zijn, dan moet er gemiddeld genomen zoo ongeveer 5 cent per ziel binnen komen. Van een kerk die 1000 zielen telt, mag dus f50 worden verwacht. Maar als zulk een Kerk dan slechts een gift zendt van f10, dan is dat veel te kort. In plaats van 5 cent slechts 1 cent per ziel.

Nu heeft de Generale Synode, wellicht omdat wel vermoed werd dat sommige Kerken wat traag en vergeetachtig zouden zijn, aan hare deputaten opgedragen de Kerken, die na een jaar nog geen collecte hebben ingezonden, „op te wekken dit alsnog ten spoedigste te doen.” Overeenkomstig dit Synodaal besluit is in December '31 aan alle Kerken, die nog in gebreke waren gebleven, opnieuw een circulaire gezonden met verzoek nu spoedig een collecte te zenden. We vertrouwen dat nu geen enkele Kerk nalatig zal blijven.

W. B.

Santpoort, 24 Dec. 1931.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Driemaandelijksch Verslag van de Zending van de Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland Zuidel. Gedeelte in de Residentie Banjoemas.

De maand Juli, waarmede ons verslag aanvangt, zal wel in de geschiedenis der Zending in Banjoemas met een bijzonder kruisje gemerkt blijven.

Toen toch kwam de tweede missionair-predikant Ds. J. A. C. Rullmann met gezin op het arbeidsveld aan en daarmede begint een nieuwe periode. Moge zij door 's Heeren bizonderen zegen een rijk voorspoedige zijn!

De familie Rullmann trok bij ons in huis in. Deze regeling kon getroffen worden dank zij de ruime pastorie en het feit dat Mej. Stoett's kamer in haar verlof beschikbaar was, en dat bovendien de twee Javaansche dames, die bij ons inwoonden naar de met Augustus geopende Christel. Huishoudschool verhuisden.

Dat wij enkele maanden saam onder één dak mochten wonen, had wel een heel bekoorlijke en goede kant. Op deze wijze leerden wij onopzettelijk elkaar goed ken-

nen en werd tusschen beide gezinnen een stevige band van elkaar begrijpende vriendschap en onderling vertrouwen gelegd, die zoo noodig is voor een goede samenwerking.

Voor mij persoonlijk geloof ik wel, dat ik deze maand Juli 1931 met bijzondere dankbaarheid zal blijven gedenken als een groot evenement in mijn leven.

Den dag na de aankomst van de familie Rullmann had er een verwelkomst-samenkomst plaats (in de Hollandsche Chineesche Zendingsschool) voor de Hollandsche kring en in de Javaansche kerk voor de Inlandsche gemeente. De geestverwanten uit de geheele residentie Banjoemas waren saamgekomen. Uit het verre Tjilatjap drie gezinnen, uit Poerwokerto een achttal broeders en zusters, uit 't afgelegen Kroempoet, uit Banjoemas, een verblijvend groote opkomst. Vele hartelijke woorden werden gesproken, vele wenschen ook hoopvol uitgesproken tegen Ds. en Mevrouw Rullmann.

Wat een verschil met 1908. Toen ik aankwam was er in gansch de Residentie Banjoemas geen enkele Hollandsche Gereformeerde: hoe eenzaam was het toen Ds. Netelenbos ons achterliet. Poerbolingo! Slechts Javaansche geestverwanten — en vijf kenden nog geen Javaansch!

En nu! De meesten van al deze vrienden: in meer of minder engeren zin óók medewerkers!

Het was ook daarom voor ons een blijde avond!

Den volgende avond, Donderdag, was de bijeenkomst in de Javaansche Kerk, waar ook afgevaardigden van andere gemeenten kwamen. Ds. Rullmann kon de gehouden Javaansche toespraken volgen, tenminste voor het grootste deel. 't Was een goede ure.

Behalve Ds. Rullmann waren er nog meerderen welkom te heeten: de gezusters Dreckmeier, Zuster Huisman voor het Zendingsziekenhuis en een Fröbelonderwijzeres voor de H. C. Z. S.

Mejuffrouw Dr. G. J. Dreckmeier heeft vanaf Juni tot medio September in ons ziekenhuis gewerkt. Een deel van dien tijd was Dr. Vogelesang in Wonosobo om wat aan te sterken, Een deel ook werkten zij samen.

Mejuffrouw Huisman werd als Hollandsche verpleegster aan het ziekenhuis verbonden. Dr. Vogelesang werd op haar gewezen in Weltevreden, waar zij enkele maanden in de Christelijke Ziekeninrich-

ting Tjikini werkzaam was. Het komt ons voor, dat wij een bijzonderen zegen des Heeren er in te zien hebben, dat deze bekwame en toegewijde verpleegster juist in dezen tijd, nu wij tengevolge van de ziekte van Dr. Vogelesang zoozeer hulp noodig hebben, tot ons gevoerd werd. Zij voelt zich heelemaal bij ons thuis. Met bijzondere energie is zij de zoo noodige bestudeering der Javaansche taal begonnen. Tweemaal per week komt zij naar de pastorie om met Mevrouw Rullmann van een ervaren Javaansche onderwijzer les te nemen! En door bescheidenheid en toewijding is zij goed op weg de harten te winnen. Sterke de Heere haar voor haar wel heel zware taak!

Bovengenoemde Fröbelonderwijzeres Mej. Sitrop is een tijdelijke onderwijzeres, pas van de fröbelkweekschool gekomen.

Een jongere zuster van Mej. Dr. Dreckmeier, n.l. Mej. W. Dreckmeier, kwam tot ons over uit Jogja, waar zij werkzaam geweest was aan de bekende kostschool voor Javaansche prijaji meisjes (dochters van aanzienlijken) oorspronkelijk begonnen door Mej. H. J. Wellensiek: de Koningin Wilhelminaschool. Zij was (met ingang van 1 Juli l.l.) benoemd aan de Hollandsch-Chineesche Zendingsschool te Poerbolingo.

Maar zij zou bij ons buiten het schoolwerk in engeren zin nog een belangrijke werkkring vinden. In het vorige driemaandelijksche verslag werden de plannen tot oprichting van een Huishoudschool te Poerbolingo aangeduid.

Deze vonden in het begin van de maand Augustus hun verwezenlijking. Maar dit is alleen mogelijk geworden door de bijzondere (ook finantieele) toewijding van de vier dames, die er aan verbonden werden.

Voorop ging Mej. W. Dreckmeier. Zij krijgt haar salaris van de schoolvereeniging voor haar werk in de morgenuren. Overigens beschouwt zij het als een voorrecht, om in het Internaat van de Huishoudschool, waar zij inwoont, de leiding te geven (geheel belangeloos). Het is een groote verantwoording, de interne leerlingen in een Christelijke gezinssfeer te helpen opvoeden. Maar werk, dat begonnen wordt in 't besef van die verantwoording en in afhankelijkheid, daarop mag met een vertrouwend hart Gods zegen worden afgebeden.

Bijgestaan wordt zij door Mejuffrouw R. A. S. Koosman, die, niettegenstaande den op 't oog Hollandsch klinkenden naam, een Javaansche is. Zij is geboortig uit Mod-

jowarno, maar zij werd opgevoed in het (Maleische) Batavia, waar haar Vader ambtenaar is. Zij is een kleindochter van den bekenden Javaanschen Goeroe der Maleische Gereformeerde Gemeente (Kurtang) en een nicht van den Heer R. Oerip Simeon, die thans met zijn gezin in Holland is, en reeds met vele onzer menschen kennis gemaakt heeft. Mej. Koosman is het Hoofd van de Huishoudschool. Zij heeft daartoe ook de bevoegdheid. Want zij behaalde het officieele diploma voor onderwijzeressen voor Huishoudscholen.

Behalve Mej. Koosman helpen nog twee Javaansche jonge dames, die vóór de komst van de Fam. Rullmann bij ons inwoonden en toen reeds zich wijdten aan Handwerk- onderwijs.

De Huishoudschool beoogt in een driejarige cursus naast eenig voortgezet onderwijs ter bevestiging of uitbreiding van wat op de Holl. Inlandsche Scholen geleerd is, de meisjes vooral te onderwijzen in al die kundigheden, welke een Javaansche ontwikkelde vrouw in onzen tijd behoeft. Tevens is er gelegenheid zich voor te bereiden voor de acte Nuttige Handwerken.

De inrichting is gevestigd in een gehuurde woning. Om die geschikt te maken moest er één en ander bijgebouwd worden: lokaleiteit voor classikaal onderwijs, strijkkamer enz.

Toch is het huis nog pas voldoende voor dit eerste jaar. Als er straks het tweede en het derde leerjaar bijkomen, moeten andere maatregelen genomen worden. Het Damescomité heeft echter allen moed. Wij vertrouwen dat een zaak met zooveel geloofsmoed en toewijding begonnen, door 's Heeren zegen slagen zal.

Jammer, dat de ijverige secretaresse door de overplaatsing van haar man, de Assistent-Resident Meijers, genoopt was af te treden. De presidente, Mej. Dr. G. J. Dreckmeier vertrok ook. Mevrouw Steensma—Wolters en Mevrouw Rullmann—Pelle namen de opengekomen plaatsen in.

Voor het overige is over de drie maanden welke het hier geldt, weinig meer te rapporteren. Nu ik dit verslag schrijf, zou ik wel nog over de maand October heel wat op het hart hebben, maar dit moet ik overlaten aan hem, wien ik bij dezen de pen overgeef: Ds. Rullmann.

Ik mag dit verslag echter niet eindigen, zonder meer bijzonder de voorbede voor onzen dokter te hebben ingeroepen. Zijn toestand blijft zorgwekkend. Er ga een

gedurige bede voor hem op, dat de Heere hem sterke en het alles ten goede leide!

B. J. ESSER.

Aan boord M. S. Kota Pinang.

Een feestdag te Tjilatjap.

(Bij de foto).

Op den 20sten Oct. is onder groote belangstelling de nieuwgebouwde kerk door de Gemeente van Tjilatjap in gebruik ge-

begonnen in Adiredja. In 1925 werd hij overgeplaatst naar Tjilatjap.

Tot welk een groote schare dat kleine clubje sindsdien is uitgegroeid, doet de foto duidelijk zien. En die uitbreiding is voor het overgrootste deel aan Misaëls trouwen arbeid te danken.

Hoewel ook verhuizing van elders tot de toename heft bijgedragen, is hij toch in den vollen zin des woords de vader der beide

Een feestdag te Tjilatjap.

nomen. In denzelfden dienst werd de beroepen predikant, Mas A. R. Misaël, in zijn ambt bevestigd door Dr. Esser.

Een feestelijke dag is dit geweest, allereerst natuurlijk voor de gemeenten van Tjilatjap en Adiredja, die gezamenlijk goeroe Misaël als predikant beroepen hebben, maar ook voor dezen broeder zelf, die, nadat hij reeds lange jaren gezegend heeft mogen arbeiden in Zendingsdienst, nu naar de begeerte van zijn hart tot den ambtelijken dienst als predikant mocht worden ingeleid.

Het werk in Tjilatjap en Adiredja is door onzen God op bijzondere wijze gezegend. Toen Dr. Esser in 1908 op Java kwam, waren er in Tjilatjap nog maar een paar christenen, terwijl in Adiredja zich toen juist een tweetal gezinnen uit het Keboemensche hadden gevestigd.

Misaël is toen als goeroe-Indjil zijn werk

gemeenten te noemen.

Is het wonder, dat de vreugde en dankbaarheid groot waren.

Zondag 15 Febr. is met volkomen eenparigheid het beroep uitgebracht op Misaël. Nadat hij zich gedurende eenige maanden onder leiding van Dr. Esser had voorbereid, heeft hij begin October zijn classicaal-examen afgelegd en is met algemeene stemmen en volle vrijmoedigheid tot het ambt toegelaten.

Intusschen heeft de krachtige actie van de broederen in Tjilatjap een eenvoudig, maar vriendelijk kerkje doen verrijzen, dat — het is begrijpelijk — de vreugde en de trots is van deze jonge gemeente.

Wij mogen onze Javaansche broeders een eeresaluut niet onthouden, daar zij toch met hun beperkte middelen f 1500.— zijnde de helft van het benoodigde bedrag; zelf hebben bijeengebracht.

Bij den eersten dienst in het nieuwe gebouw heeft bevestiging en intrede van Ds. Misaël plaats gehad onder groote belangstelling, zoowel van Europeesche als van Javaansche zijde. De Regent van Tjilatjap heeft in sympathieke bewoordingen van zijn belangstelling en zijn vriendelijke gezindheid jegens het Christendom doen blijken. Verschillende predikanten, Ds. Soedarmadi van Poerbolingo, Ds. Soepater van Djokja en Ds. S. Wirjotenojo van Tlepok voerden het woord. Namens de kerk van Rotterdam overhandigde Dr. Esser een Avondmaalstel, als een tastbaar blijk van de liefde der Hollandsche broeders. Er zijn vele goede woorden gesproken en in velerlei toonaard is Gods lof verkondigd.

Op het Banjoemasche terrein zijn nu 2 Javaansche predikanten. Gesterkt door den zegen Gods, dien wij mochten gedenken, gaan wij in blij geloofsvertrouwen de toekomst tegen. En met name omtrent Tjilatjap en Adiredja, hebben wij goede verwachting. Moge God Ds. Misaël tot zijn zware taak bij den voortduur sterken.

R.

Zending Utrecht en Gelderland.

Een brief van Ds. Keuchenius.

De missionaire dienaar des Woords van Utrecht schrijft het volgende:

Poerworedjo, 23 Nov. 1931.

Zeet Geachte Broeders en Zusters,

Voor het jaar om is, wil ik nog gaarne U het een en ander mededeelen van het werk.

Laat ik U in vogelvlucht mogen schetsen al de gemeenten en daarbij dan beginnen met Poerworedjo. Dit is de grootste gemeente in Uw ressort; toch eigenlijk nog maar een zwakke gemeente; niet zoozeer wat het finantiële betreft als wel hierom, wijl zoowat niemand der Javaansche Christenen in Poerworedjo of één der omliggende dessa's geboren is.

Daarom moet in de naaste toekomst ons werk met betrekking tot Poerworedjo opgericht zijn om onder den Zegen des Heeren, menschen uit Poerworedjo zelf te winnen. Anders blijft er het groote gevaar dat de gemeente steeds meer achteruit gaat en tenslotte alleen maar bestaat in de verplegers en verpleegsters van het hospitaal.

Laat ook daartoe allereerst Uw gebed opgaan tot den troon der Genade.

Wellicht zal in dit opzicht de pas in Pangèn (één onzer Jav. stadswijken) opgerichte Zendingsschool goed werk kunnen

doen. Aanvankelijk geeft deze school goede hoop. Moge dat door Gods genade zoo blijven.

15 Dezer werd hier het H. A. gehouden, terwijl de week daarvoor 8 jonge leden belijdenis des geloofs aflegden waarvan de helft den doop nog moest ontvangen. Dit waren op één na allen verplegers en verpleegsters, die niet altijd op P. blijven natuurlijk.

Iets nieuws is ook het meer intensieve werk onder de Chineezzen. Elken Donderdagavond komen ze samen in de kerk. Om de 14 dagen is de Chineesche Goeroe uit Magelang voorganger met mij.

Ook hier rust zegen op, Gode zij dank, al is de groep dergenen die trouw blijven komen maar klein. De Goeroe uit M. bezoekt dan tevens belangstellende Chineezzen in en buiten Poerworedjo om te trachten ze zoo tot Christus te brengen. Dit is een uitnemende hulp. Zoo ontvangt nu een jonge Chinees, door dezen Chineezzen voorganger bezocht, Godsdienstonderwijs van den Goeroe te Djenar.

Er zijn ook droeve dingen. Twee jonge broeders vielen in de zonde tegen het 7de gebod en bij beiden is van oprecht berouw weinig te bespeuren.

Een goed ding in Poerworedjo is, dat de offervaardigheid toeneemt.

TEMON.

Dit is een zeer merkwaardige gemeente. Deze is na Poerworedjo de oudste en ook de grootste.

Zeet vele Christenen, die nu een min of meer vooraanstaande plaats innemen op vele andere plaatsen komen hiervandaan.

Ze ligt in het Djocjasche gebied. De Goeroe Indjil, de voorganger is een oud geëdiende een ongediplomeerd voorganger.

Maar een bezielend prediker, een man met een vroolijk hart, een kundig Catecheet. Langzaam maar gestadig breidt deze gemeente zich uit.

Er is een bijpost waar elken Zondagmiddag het woord wordt gepredikt aan pl.m. dertig menschen.

PALIHAN.

Evenals Temon een bloeiende gemeente die steeds toeneemt in zielental. Ligt ook als Temon in het gebied van den Pakoe-Alam, de zelfbesturende vorst naast den Sultan, onafhankelijk van dezen regeerend.

Hier staat evenals in Temon een goed bezochte Standaardschool met goede onderwijzers.

De Goeroe-Indjil hier is een goed vriend

van dien van Temon. Ook als deze een vroolijk Christen maar veel bedaarder en niet zoo vol vuur en niet zoo geestig. Deze is veel bedaarder. Ook lang niet zoo'n geestdriftig preeker.

Ik wilde dat ik U dien Goeroe van Temon kon uitteekenen, zooals hij zijn gemeentelieden onderwijst.

Nog niet lang geleden schreef ik U het een en ander in alle geval het voornaamste van de andere gemeenten, daarom alleen nog enkele bijzonderheden.

In Geparang was het j.l. Zondag een zeer blijde dag. Zes nog ongedoopten deden belijdenis des geloofs, werden dus ingelijfd in de Gemeente.

O het ware te wenschen dat U allen zulk een dienst zoudt kunnen meemaken. Niet omdat het zooveel anders gaat dan bij U in het vaderland, maar om de blijdschap mede te ondervinden van zulk een grooten Zegen.

Bovendien werden nog 2 kinderen der gemeente gedoopt waaronder 1 van een echtpaar dat pas dienselfden morgen den doop had ontvangen.

Ds. Wirjo van Tlepok, die den dienst leidde had tot tekst Ps. 86 : 11, 12 en 13.

Zeer ernstig wekte hij op tot het loven van God met ons geheele leven doch, dat daartoe noodig is het gebed om licht om Gods weg te verstaan en voorts ook de smeeking, dat ons geheele hart Hem zij gewijd. Hij liet de volwassen doopelingen toezingen Ps. 134 : 3 en de kinderen Ps. 105 : 5.

Ik moet het hierbij laten. De volgende maand hoop ik een begin te maken met de schets van den gang van het Zendingswerk.

God zegene U. Blijf ons in den gebede gedenken.

Met hart. broedergroet

De Uwe in Christus

A. F. KEUCHENIUS.

Magelang.

(Bij het Zendingksaartje).

Magelang is het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Middelburg en de met haar in de Zending samenwerkende Kerken van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

De samenwerking is hier als volgt geregeld.

De Kerk te Middelburg is de Zendende Kerk. Door haar geschiedt de Zendingsarbeid onder „medezeggenschap en medeverantwoordelijkheid” der andere Kerken.

Van de zijde der medewerkende Kerken geschiedt de samenwerking door middel

van Deputaten, aangewezen door de onderscheidene classes van Zeeland, Noord-Brabant en Limburg. Elke Classis wijst telkens voor één jaar een deputaat met secundus aan. Minstens tweemaal in 't jaar vergaderen deze deputaten met den Kerkeraad. „Geen besluit is van kracht dat niet én door de Kerkeraad én door de meerderheid der deputaten gesteund wordt”.

Voor de behartiging der loopende zaken en de uitvoering der genomen besluiten is er een Zendingscommissie, aangewezen door den Kerkeraad. Hierin heeft ook een gedelegeerde uit de deputaten der Classis zitting. Deze gedelegeerde ontvangt van alle stukken ten spoedigste inzage, terwijl alle uitgaande stukken zijne ondertekening noodig hebben.

In het Comité hebben zitting Ds. L. Bouma, eerelid; Ds. D. Scheele, Voorzitter; Ds. D. Ringnald, Assessor; C. J. Hondius, Penningmeester; J. S. Heemskerk, 2e Penningmeester; A. J. Leenhouts; J. Olthoff, Scriba, allen te Middelburg en als gedelegeerde van de deputaten Ds. A. C. Heij te Koudekerke.

Deputaten der Classis zijn: Ds. A. C. Hey, Ds. A. Scheele, Ds. F. Staal, Ds. S. Andree, Ds. S. Groeneveld, Ds. C. J. Hakman, Ds. G. J. Pontier en Ds. M. B. v. 't Veer, respectievelijk voor de Classes: Middelburg, Goes, Zierikzee, Tholen, Axel, Almerkerk, 's-Hertogenbosch en Klundert.

Het Zendingsterrein van de Kerk te Middelburg omvat de residentie Kedoe, waartoe behooren de regentschappen Magelang en Temanggoeng.

De residentie Kedoe is 2010.90 K.M.² groot. Volgens de laatste telling heeft deze residentie een bevolking van 905.031 zielen, waarvan 887.182 Javanen; 4852 Europeanen; 12663 Chineezzen en 334 vreemde Oosterling. n.

Ook dit Zendingsterrein is zeer dicht bevolkt.

De Zending heeft haar hoofdpst te Magelang, weshalve het geheele terrein ook aldus wordt genoemd. Magelang is een mooie, bloeiende stad met 53204 inwoners. In tien jaar tijds is de bevolking van deze stad met 16991 zielen toegenomen.

De eigenlijke bearbeiding van Magelang is pas begonnen in 1912. Wel is in den tijd van Zendeling Wilhelm ook in de residentie Kedoe eenigen arbeid geschied, maar de resultaten daarvan bestaan slechts in enkele Sadrach-Gemeenten, waarbij Ds. Merkelijn bij zijn komst te Magelang geen

aansluiting kon vinden. Van al de Zendingsterreinen op Midden-Java ten Zuiden is Magelang het jongste. Ook hier echter heeft de Heer den arbeid bijzonder gezegend en doen uitgroeien tot beduidenden omvang.

Hoofddienst.

In den Hoofddienst werkt als missionair predikant Ds. A. Merkelijn, die in 1911 door de Kerk van Middelburg is beroepen en in 1912 is uitgezonden naar Magelang. Naast den missionairen predikant werken op dit terrein 12 Goeroe's Indjil, waarvan 5 tevens in de schooldienst werkzaam zijn. Voor den nog al beduidenden arbeid onder de talrijke Chineezeeën heeft men een afzonderlijk helper.

De Jav. Gemeente te Magelang is geïnstituëerd en heeft ook een eigen Javaanschen predikant, Ds. Siswawasana, die 2 Oct. 1928 is bevestigd.

Er zijn voorts op dit terrein een tiental Gemeenten die nog niet tot institueering zijn gekomen, terwijl er op 19 plaatsen geregeld wordt gearbeid.

In den colportagearbeid, die op dit terrein vrij breed ontwikkeld is, zijn volgens de laatste opgave 6 colporteurs werkzaam.

In het jaar 1930 zijn op dit terrein 34 volwassen Javanen en 14 kinderen gedoopt en 2 volwassen Chineezeeën. De Javaansche Gemeenten telden begin 1931 te zamen 500 zielen; de Chineesche Gemeente telde 118 zielen, dus in totaal 618, waarvan tot het Avondmaal toegelaten 288 Javanen en 84 Chineezeeën.

Schooldienst.

De Zending heeft op dit terrein naar de laatste opgave 2 volledige standaardscholen met 234 leerlingen en 3 volksscholen met 170 leerlingen, alsmede 3 vervolgscholen, die te zamen 156 leerlingen tellen. Op deze scholen, die alle worden gesubsidieerd, ontvangen dus 560 kinderen Christelijk onderwijs, dat rechtstreeks van de Zending uitgaat. Bovendien heeft Magelang een Christ. Holl. Chineesche school met 385 leerlingen; twee Christ. Holl. Jav. scholen met 628 leerlingen, hoofden: R. Hagen en P. J. Vlasveld; een schakelschool, die 92 leerlingen telt, hoofd K. van Oosten; een Christ. Europ. lagere school met 157 leerlingen, hoofd K. Kuipers en een Christ. M.U.L.O. School met 199 leerlingen, directeur Tj. Dijkstra.

Voorts is er nog een Christ. Holl. school te Temanggoeng, waar 314 kinderen Christ. onderwijs ontvangen.

Dit zendingsterrein heeft dus 7 Christ. Scholen met Westersch Onderwijs waar 1775 kinderen Christelijk onderwijs genieten.

Dit onderwijs, dat, ofschoon het niet rechtstreeks van de Zending uitgaat, toch voor het Zendingswerk groot belang heeft, is op dit terrein tot rijke ontwikkeling en bloei gekomen.

Medische dienst.

Sinds eenige jaren heeft deze Zending een hulpziekenhuis te Parakan. Dit hulpziekenhuis, waaraan drie Inl. verplegers en 1 verpleegster werkzaam zijn, heeft 48 bedden. In 1930 werden hier 739 patiënten opgenomen, terwijl van de polikliniek door 3653 patiënten gebruik werd gemaakt.

Wijl de Regeering voor een Zendingshospitaal te Magelang geen subsidie wilde verleen, omdat er een militair hospitaal is, waar behoeftige Inlanders medische hulp kunnen ontvangen, heeft het lang geduurd eer Magelang een Zendingshospitaal heeft verkregen. De met onvermoeide kracht voortgezette pogingen van Ds. Merkelijn om te Magelang, zonder Regeerings-subsidie, een hospitaal te krijgen zijn eindelijk geslaagd.

Er is een geschikt gebouw gekocht en ingericht tot een hospitaal.

Tot directrice is benoemd Mej. Dr. G. J. Dreckmeier, die reeds jaren lang als missionair arts de Zending in Poerworedjo heeft gediend en laatstelijk werkzaam was te Wonosobo en Poerbolonggo.

Zij is 1 Januari 1932 in dienst getreden van de Kerk te Middelburg.

De opening van het ziekenhuis te Magelang is bepaald op 1 Maart 1932. Er wordt begonnen met 50 bedden, waarvan 40 voor on- en minvermogenenden en 10 voor iets beter gesitueerde Javanen en Chineezeeën.

Het hulpziekenhuis te Parakan, dat onder toezicht stond, eerst van den Med. dienst te Djokja en later van Wonosobo, komt nu onder het hoofdhospitaal te Magelang.

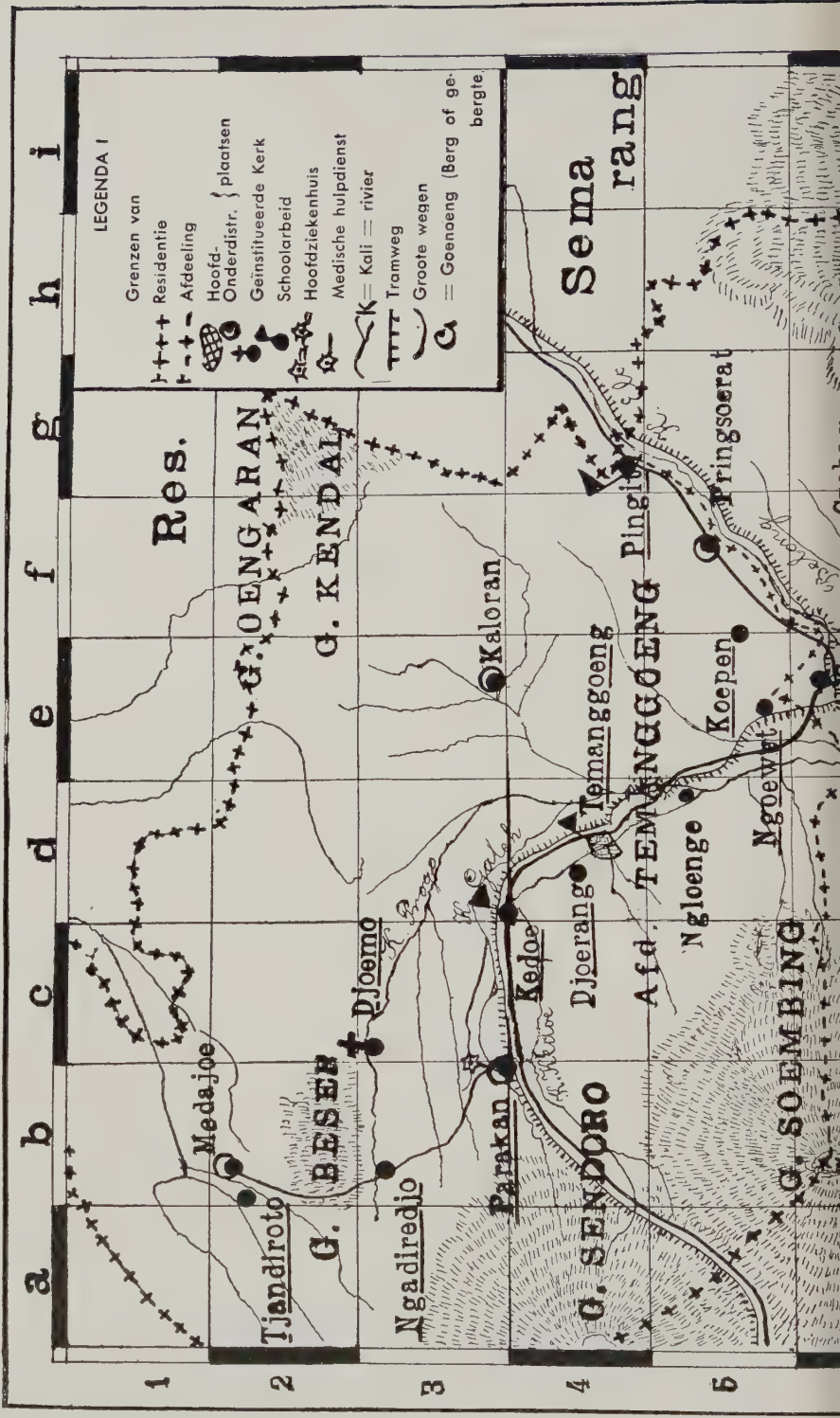
Het is het voornemen aan den Med. dienst te Magelang 1 Europ. hoofdverpleegster en 18 Inl. verplegers en verpleegsters te verbinden, waarvan reeds enkele zijn aangesteld.

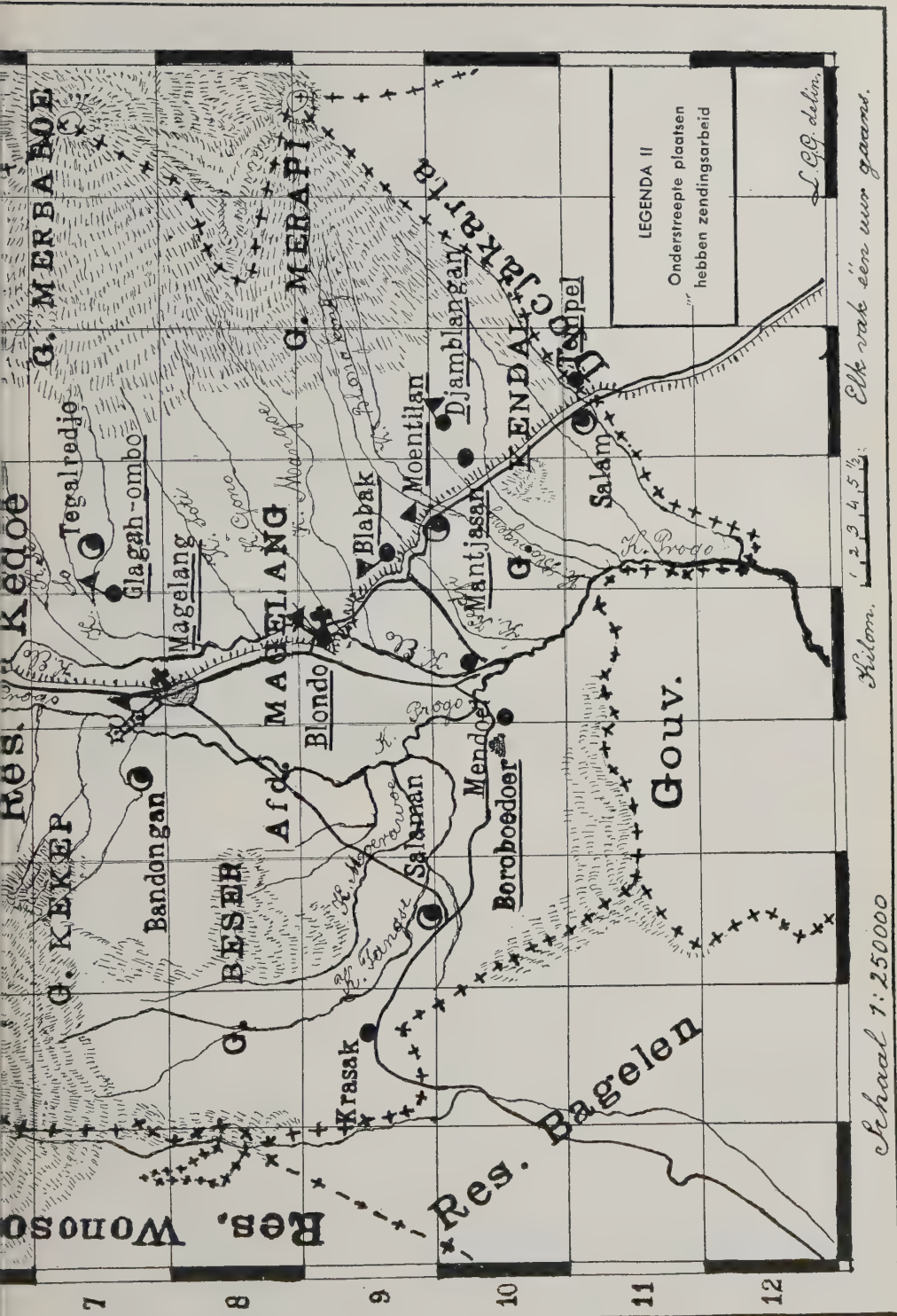
Blondo.

Te Blondo, dicht bij Magelang, is een armenkolonie gevestigd, waar de Zending geregeld aan meer dan honderd armen en ellendigen barmhartigheid bewijst, door

M A G E L A N G

Zendingsterrein van de Gereformeerde Kerk te Middelburg in samenwerking met de andere Gereformeerde Kerken van Zeeland, Noord Brabant en Limburg.

hen te verzorgen en, voor zooveel dit kan, arbeid te verschaffen. Deze stichting werkt zeer gezegend.

Finantiën.

Hoofd- en Schooldienst.

De begroting voor 1931 gaf de volgende raming.

Ontvangen in Indië	f 9549.64
Ontvangen in Nederland	f 31282.67

totaal f 40832.31

Uitgaven in Indië:

Schooldienst	f 12141.25
Hoofddienst	f 17399.—

f 29540.25

Uitgaven in Nederland	f 11282.67
-----------------------------	------------

totaal f 40822.92

Medische dienst.

Voor 1932 is de begroting aldus:

Ontvangst in Indië per maand ..	f 925
Geldzending uit Nederland per maand	f 1250

f 2175

Uitgaven in Nederland	nihil
-----------------------------	-------

Uitgaven in Indië	f 2175
-------------------------	--------

Het spreekt van zelf, dat de uitgaven eerst beginnen zodra het hospitaal in exploitatie is, althans voor het grootste deel.

W. B.

Zending Noord-Holland.

Mej. J. Prins.

(bij de foto).

Mej. J. Prins, die sinds April 1931 met verlof in Holland vertoefde, zal, als dit No. verschijnt, weer zijn vertrokken naar Djokja tot hervatting van haar arbeid aan het Petronella-Hospitaal. Als er zich geen verhindering heeft voorgedaan, is zij 8 Januari van Marseille met de „Slamat” afgereisd naar Indië.

Mej. Prins heeft haar kinderjaren doorgebracht te Andijk.

Sept. 1911 kwam zij als leerlingverpleegster in de Geref. Ziekenverpleging te Amsterdam, waar zij in 1915 haar diploma voor ziekenverpleging en in 1918 dat voor kraamverpleging haalde. In die jaren kwam het verlangen bij haar op om mede te mogen werken in de Medische Zending.

In 1921 werd zij benoemd voor het Petronella-hospitaal, maar de uitzending kon toen om gezondheidsredenen niet doorgaan, zodat zij nog een jaar in Holland werkzaam bleef. Einde 1923 vertrok zij naar Soerabaja, en in het laatst van 1924 werd zij op-

nieuw benoemd tot verpleegster aan het Petronella Hospitaal. Met blijdschap nam zij die benoeming aan. Den 1sten Jan. 1925 trad zij te Djokja in dienst der Zending en werd haar lang gekoesterden wensch vervuld. In goede gezondheid mocht zij steeds

Mej. J. Prins.

haar werk verrichten. In 1928 ontving zij ook het diploma voor verloskundige, waarvoor zij door Dr. Offringa is opgeleid.

Tijdens haar verlof heeft zij in Holland veel genoten. Allen, die haar hoorden vertellen van haar arbeid, zijn doordrongen geworden van het hoog belang der medische zending. Met blijdschap is zij nu weer vertrokken, verlangend naar het mooie werk, dat te Djokja haar weer wacht.

Voor de op ons verzoek gezonden foto zeggen we haar dank.

W. B.

Begroting 1932.

Door de Commissie van advies voor de Zending is de volgende concept-begroting voor 1932 ingediend bij den kerkeraad van Amsterdam:

Hoofddienst en Schooldienst.
Indië.

Uitgaven:

Salarissen Miss. Pred.	f 6.987.50
Tractement Helpers	„ 13.000.—

Pensioenen	„	3.000.—
Onderwijzerssalarissen	„	14.400.—
Huishuren	„	3.500.—
Extra toelagen	„	1.200.—
Reiskosten	„	3.400.—
Colportage:		
Salarissen	f	3.400.—
Inkoopboeken ... „	„	2.500.—
Reiskosten	„	1.000.—
Marid Rahardja ..	„	1.000.—
	„	7.900.—

Gebouwen:		
Gewoononderhoud f	1.500.—	
Grondlasten	„	300.—
Verzekering	„	150.—
Goeroe woning		
Rewoeloe	„	600.—
Goeroe woning		
Ngoelakan	„	700.—
	„	3.250.—

Scholen:		
Leermiddelen ... f	2.000.—	
Gebouwen en		
huren	„	1.300.—
	„	3.300.—
Lesgelden	„	2.350.—
Administratie	„	2.350.—
Clubhuis	„	150.—
	f	64.787.50

Inkomsten:		
Colportage:		
Verkoopboeken	f	2.000.—
Contributiën	„	2.000.—
Schooldienst.		
Subsidie:		
Salarissen	f	7.200.—
Gebouwen	„	1.000.—
	„	8.200.—
Algemeene ontvangsten	„	500.—
Geldzendingen uit A'dam	„	52.087.50
	f	64.787.50

Holland.

Uitgaven:		
Pensioen	f	4.000.—
Toelage Kerk te Delft	„	1.000.—
Storting Pensioenfonds	„	1.000.—
Storting Repatriatiefonds	„	500.—
Subsidie Zending Studie Raad ..	„	500.—
Subsidie Zendingsactie Studen-		
ten Theol. Sch. en V. U. ...	„	50.—
Bijdrage Generale Kas 1931 ...	„	6.500.—
Afschrijv. automobiel in Indië ..	„	1.500.—
Algemeene onkosten	„	450.—
Intrest opgenomen gelden	„	1.000.—
Salaris tweede Dienaar	„	2.500.—
Geldzending naar Indië	„	52.087.50
	f	71.087.50

Inkomsten:		
Bijdrage kas Med. dienst	f	1.500.—
Uit het Pensioenfonds	„	4.000.—
Giften en legaten	„	5.600.—
	f	11.100.—

Voor den hoofddienst en schooldienst zal dus in 1932 door de kerken van N.-Holland moeten worden bijeengebracht f70.978.50 — f11000 = f59.978.50, dus rond f60.000.

Medische dienst.

Holland.

Uitgaven:		
Aan de Hospitaalkas	f	17.000.—
Inkomsten:		
Van de Ver. Dr. Scheurer's		
Hospitaal	f	7.000.—
Van de kerken in N.-Holland ..	„	10.000.—
	f	17.000.—

Volgens deze begroting, die de kerke- raad te Amsterdam wel aldus zal vaststel- len, zal er dus in 1932 door de kerken in Noord-Holland moeten worden bijeenge- bracht:

Voor de hoofddienst en school-		
dienst	f	60.000.—
En voor de Med. Dienst	„	10.000.—
	f	70.000.—

Totaal f 70.000.—

Het is tengevolge van de geweldige ma- laise, die in Indië heerscht, dat de inkom- sten voor den Med. dienst in Indië onge- veer f 45.000.— lager moesten worden geraamd dan het vorige jaar.

Door een strenge bezuiniging zijn de uit- gaven ongeveer f 25.000.— lager gesteld dan in 1931. Maar er bleef een ernstig tekort, zoodat de kerken in Noord-Holland ditmaal beduidend meer voor den Med. dienst zullen moeten bijdragen dan gewoon- lijk.

In de circulaire, die onlangs aan de Ker- ken in Noord-Holland is gezonden, zijn deze dringend verzocht de bijdragen in het ver- volg met omstreeks $\frac{1}{5}$ te verhoogen. Slechts enkele kleine Kerken hebben be- richt, dat zij dit niet durfden beloven. Als de kerken nu $\frac{1}{5}$ meer bijdragen, dan kan met het zoeken van een tweeden dienaar voor Djocja worden voortgegaan en ook de Med. dienst worden geholpen, zonder dat er een al te groot tekort dreigt.

Er wordt van de Kerken verwacht voor den Hoofd- en Schooldienst f60.000 en voor den Med. dienst f10.000, te zamen f70.000.

Hiervan behooren, naar den bestaanden rooster bij te dragen,

de classis Amsterdam	54 % =	f 37.800.
de classis Haarlem	19 % =	„ 13.300.
de classis Zaandam	11 % =	„ 7.700.

de classis Alkmaar 8 % = „ 5.600.

de classis Enkhuizen 8 % = „ 5.600.

Elke kerk weet zelf wel haar percentage in de Classicale bijdrage. Men kan dus gemakkelijk berekenen, hoeveel van elke kerk verwacht wordt.

W. B.

Wij vermoeden dat men ook buiten Zeeland nog wel belang stelt in dit hospitaal.

Mej. Dreckmeier schrijft het volgende:

„Wellicht zal het veel lezers van de Zeeuwsche Kerkbode aangenaam zijn om eens te vernemen, hoe ver het nu met de plannen voor het Zendingsziekenhuis te Magelang staat.

Een Kerkdienst te Djokja.

Een Kerkdienst te Djokja.

(bij de foto).

Dit kiekje laat ons een Kerkdienst zien in de nieuwe Javaansche Kerk te Djokja. Op den preekstoel staat de Javaansche predikant Ds. Soepater.

Deze kerk heeft 960 zitplaatsen. Het is de grootste van heel ons zendingsterrein.

W. B.

Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

In de Zeeuwsche Kerkbode schrijft Mej. Dr. G. J. Dreckmeier een artikel over het Zendingsziekenhuis te Magelang, dat we gaarne overnemen in het Zendingsblad.

Voor het hospitaal te Magelang is door heel het land een inzameling gehouden, terwijl de Generale Synode voor dit hospitaal subsidie verleende uit de Generale kas.

Uit korte verslagen van deputatenvergaderingen is U wel al bekend, dat het ziekenhuis D.V. met 1 Maart a.s. zal worden geopend. Nu kan ik U wel reeds iets vertellen van de voorbereidingen, die al in vollen gang zijn. Oorspronkelijk (in 1929) was het plan van Ds. Merkelijn om in één of meer huurhuizen te beginnen, indien het althans mogelijk was een geschikt gebouw te huren. Deze mogelijkheid was echter maar heel klein. In Magelang bestaat reeds woningnood, zoodat het wel bijna een toeval zou geweest zijn als er 2 of 3 dicht-bijgelegen huizen waren leeggekomen om onderdak te verschaffen aan een 50 patiënten, een polikliniek, een Europeesche verpleegster en ongeveer 20 Javaansche verplegenden. Toen dan ook de z.g. Tidarkliniek onder den hamer kwam, meende Ds. Merkelijn een poging te moeten doen om dit gebouw te koopen. Dr. Offringa, de toenmalige directeur van het Petronella-ziekenhuis te Djokja, heeft het eerst bezichtigd en achtte het wel geschikt om

voorloopig voor hospitaal te dienen. Dit gebouw is een oude Chineesche woning, die gelegen is op een groot terrein tegenover de Tidarheuvel, waarop men een aardig en vrij uitzicht heeft.

In de Javaansche legenden wordt deze heuvel beschouwd als de kop van de spijker, waarmede Java aan de aarde vastzit; op deze plaats zal het eiland eenmaal doorbreken en in twee helften in zee vallen.

Dit oude groote huis nu, dat drie paviljoens heeft, is de laatste jaren verhuurd geweest aan een Europeaan, die er een Europeesche kliniek in exploiteerde. Hij kon er ongeveer 20 patienten opnemen en had voor de verpleging enkele Europeesche zusters in dienst genomen. Daar hij echter geen deskundige was en deze kliniek alleen als bron van inkomsten beschouwde, liet de organisatie wel wat te wenschen over en voldeed met name niet aan de eischen van hygiëne, die de gezondheidsinspectie stelt voor afvoer van water, faecalïën, enz. Toen het huis dan ook verkocht zou worden, werd deze kliniek opgeheven. Dat gebeurde in Augustus 1930.

Nu stond Ds. Merklijn voor de moeilijke beslissing dit huis voor het toekomstige ziekenhuis te koopen of niet. Hij heeft daartoe weliswaar telefonisch overleg gepleegd met de deputaten, maar kon toch niet alles duidelijk maken in enkele minuten en stond op den dag van de verkoping alléén voor de beslissing.

Ds. M. schreef mij daarover o.a.: „Toen ik naar de verkoop ging, zeide men mij, dat ik weinig kans maakte, omdat er tal van Chineezen waren, die het huis koopen wilden; ook was er een gerucht, dat de verkoop niet door zou gaan, omdat de erfgenamen de hypotheek wilden aflossen; toch ging ik naar de vendutie met de hoop, dat de vele gebeden, die opgezonden waren om dit terrein, verhoord zouden worden. Eerst werden de 8 perceelen, waarvan er 4 samen het bovengenoemde terrein vormden, elk afzonderlijk verkocht; daarbij werd ik kooper van het begeerde terrein voor f 42.000. Daarna begon de notaris te combineeren; verschillende combinaties van perceelen hadden plaats, maar geen enkele bracht meer op dan de som der afzonderlijke perceelen. Ten slotte werden alle 8 terreinen gecombineerd; het was niet te verwachten, dat iemand meer zou geven dan door de afzonderlijke koopers geboden was, maar jawel, daar was werkelijk een Chinees, die er f 100.— bovenop legde en met dat eene bod waren alle perceelen in zijn hand

„overgegaan. Ik wist niet, wat ik doen moest; alle perceelen te koopen bracht de „risico mee, dat ik er zelf een paar zou „moeten houden. Kocht ik ze niet, dan was „het hospitaal-terrein ook weg. Ik waagde „daarom nog een bod op de 8 perceelen, „overwegende, dat ik de 4 overbodige „perceelen wellicht weer kon verkoopen aan „anderen. Ik bood daarom f 100.— meer, „die Chinees nogmaals honderd, ik weer „honderd; toen was het: satoe kali, doewa „kali, tiga kali (d.w.z. eenmaal, andermaal, „derde maal) voor Ds. Merklijn. Ik was „blij en dankbaar, dat ik het had; één van „de overtollige perceelen heb ik reeds verkocht, een tweede ben ik bezig te verkopen”.

Ik haalde dit gedeelte uit een brief van Ds. Merklijn aan om U even een indruk te geven, hoe emotie-vol een dergelijke transactie voor iemand, die geen handelman is, moet zijn. Toch is het heel gelukkig, dat deze koop gesloten is; niet ten onrechte m.i. zag Ds. M. er Gods leiding in, dat juist dit gebouw te koop kwam; het eenige gebouw in Magelang, waarin men een ziekenhuisje kan beginnen. Alleen was het jammer, dat dit huis niet dadelijk productief gemaakt kon worden, doch nog anderhalf jaar lang leeg zou staan.

Ongeveer Juli van dit jaar (1931) aanvaardde ik de benoeming tot directrice van dit ziekenhuis behoudens enkele nadere besprekingen. Ik ben toen aan het werk gegaan, na het huis en terrein bezichtigd te hebben, om uit te denken, hoe deze gebouwen het best in te richten als ziekenhuis. Dit werk moest geschieden terwijl ik in Poerbolingo woonde, dat 140 K.M. van Magelang verwijderd ligt. En daar ik het in het ziekenhuis te Poerbolingo nog al volhandig had, kon ik ook niet af en toe eens gaan kijken. De uitwerking van dit plan geschiedde dus geheel op papier. Alleen na mijn vertrek van Poerbolingo, half September, kon ik 10 dagen in Magelang zijn om afspraken te maken over verbouw, restauratie, aanleg van waterleiding en electrisch licht, aanmaak van meubilair, enz. Bij mijn vertrek naar Holland op 27 Sept. moesten alle regelingen klaar zijn, opdat ik bij mijn terugkeer begin Februari dadelijk met de inrichting zal kunnen beginnen.

Aangezien de bestaande gebouwen naar alle waarschijnlijkheid nog lange jaren gebruikt zullen moeten worden, is het wel de moeite waard die zoo doelmatig mogelijk in te richten. De kans op subsidie voor nieuwbouw is zeer gering. Het staat zelfs te be-

zien, of er later ooit weer op zoo ruime schaal gesubsidieerd zal worden voor nieuwbouw als tot nu toe gewoonte was. Nu is het een groot voorrecht in een huis te kunnen beginnen, dat eigendom is, want in huurhuizen kan men moeilijk veel onkosten maken voor verbouwing. Dat er heel wat te restaureeren en te verbouwen is aan het huis, zal U wel duidelijk zijn, als ik U vertel, dat de gebouwen waar vroeger 20 patienten en een Europeesche verpleegster onderdak vonden, nu moeten worden ingericht voor 50 patienten, 20 Javaansche verplegers en verpleegsters en een zuster, terwijl er ook nog enkele kamers beschikbaar moeten blijven voor Europeesche klassepatienten. Ook vraagt de polikliniek nog enkele vertrekken. Gelukkig staat er naast het groote huis nog een 50 meter lange loods, die vroeger als tabakspakhuis in gebruik was en bij den koop van het terrein ook eigendom van de Zending geworden is. Aan deze loods valt echter heel wat te verbouwen, alvorens deze als ziekenzaal en polikliniek in gebruik te kunnen nemen."

Uitzending Dr. Dreckmeier.

Vrijdagavond 18 Dec. had een bijzondere plechtigheid plaats in de Hofpleinkerk.

Een Zendingssamenkomst was belegd vanwege de uitzending van Dr. Dreckmeier, de directrice van ons straks te openen hospitaal. Het Zendingscomité en Deputaten hadden een volle kerk verwacht; 't was dan ook een teleurstelling te zien, dat uit Middelburg en vooral uit de omgeving zoo weinigen waren opgekomen. Als wij de liefde voor het Hospitaal zouden afmeten naar deze opkomst, zag het er werkelijk treurig uit, maar gelukkig, dat wij beter weten.

Voor degenen, die zich al jaren voor de oprichting van een Hospitaal beijverd hadden en nu hun wensch vervuld zagen, moet het een heerlijke dag geweest zijn.

Wie had ooit kunnen denken aan zulk een uitbouw? Een klein plantje, nu een groote boom. God schonk zijn Zegen en wilde de liefde vermeerderen. Daarom konden wij bij den aanvang ook zingen Ps. 150 : 1: den Gever van al dit goede komt immers de lof toe.

De voorzitter van het Zendingscomité van Zendende Kerk wees in verband met Ps. 87 en Mattheus 11 : 1—6 op de roeping der kerk, dat zij van Godswege Zending heeft te drijven, wijl zijn kinderen uit alle

volken worden toegebracht. Waar het naar Zijn voorzienig bestel was, dat Indië in contact kwam met Nederland, heeft Nederland te brengen den rijksten schat, de blijde boodschap der genade. Dit mogen de kerken der drie Zuidelijke provinciën in Magelang en omgeving reeds jaren doen, wie immers hoorde niet van den arbeid van Ds. Merkelijn, maar tot nu toe ontbrak nog altijd de medische dienst, een bij uitstek heerlijk Zendingsmiddel.

Waar nu de weg daartoe gebaand is wenschte Ds. Scheele namens Zendende Kerk Dr. Dreckmeier van harte geluk met haar benoeming, en sprak de hoop uit, dat zij in Magelang tot rijken zegen zal worden gesteld, altijd bedenkend, dat zij gedragen wordt door het gebed der gemeente.

Natuurlijk sprak ook onze nieuw benoemde directrice. Zij wees op de mogelijkheid van verslapping, waarvoor in onze dagen zulk een groot gevaar was in verband met de heersche malaise. Door onze tijden had de Heere iets tot ons te zeggen; wanneer dit alles tot Hem bracht, zou onze Zendingroeping er door gesterkt worden. Met blijdschap begon zij aan haar werk, moeilijkheden zouden komen, doch ziende op den nood in Indië, wist zij te gaan in de kracht Gods; zij vroeg om het gebed der gemeente.

Aan Ds. Staal, voorzitter van Deputaten, die na Dr. Dreckmeier het woord verkreeg, was het te zien, dat deze dag voor hem een dag van blijdschap was. Waar spreker reeds zooveel jaren meewerkte in den Zendingarbeid, liet hij ons zien het begin van den medischen dienst en de wonderlijke leidingen in het leven van Dr. Scheurer. Hij vertelde van de bezwaren, welke er moesten overwonnen worden, voordat het zoover was gekomen, ook in Zeeland. Hartelijk sprak hij zuster Dreckmeier toe en liet hij haar toezingen Psalm 121 : 4.

Ds. Heij, scriba van Deputaten, zou het slotwoord spreken. Aan Judas 20 : 21 werden enkele gedachten ontleend om vasthoudend aan het woord, niet te vertragen en voort te arbeiden in Zijn Koninkrijk. Het geloof en de liefde zouden ons den weg wijzen. Hij dankte God en vroeg Zijn zegen op dezen arbeid, welke in Zijn naam begonnen was.

Een betekenisvolle dag. Stelle de Heere ons in staat dezen arbeid zonder al te veel moeilijkheden te verrichten. Deputaten moeten weten, dat de kerken achter hen staan, de Zending-arbeiders en arbeidsters moeten gedragen worden door ons gebed.

„Z. K.“

Zending Zuid-Holland Noord.

Solo-Kring.

Het jaar, dat achter ons ligt, bracht een groote verandering in onzen kring.

Mevrouw Buskop—Van Vliet, die zoovele jaren met toewijding het naaiwerk van ons hospitaal verzorgde, die de leiding had van de knipmiddagen, die zorgde, daarin geholpen door haar echtgenoot, voor de verzending van de pakken naar de verschillende kranten en van de kisten naar Indië, ging zich metterwoon in Scheveningen vestigen, waardoor zij het werk, dat haar zoo lief was geworden, moest opgeven. De andere dames namen haar taak over en we hopen, dat alles even vlot zal blijven verlopen als tot hiertoe.

In 't afgeloopen jaar werden 8 kisten naar Solo verzonden, inhoudende 2875 stuks. Ook konden weer 50 dekens gegeven worden. De dames T. in Baarn vergoedden ons de kleedingstukken, die zij naaiden. Bij een tentoonstelling der goederen in Boskoop, hielden de krans-dames een collecte, die f 73.06 opbracht. Van de naaikrans te Krimpen a. d. Lek mochten we f 20 ontvangen. Voor al die bewijzen van medeleven zeggen we hartelijk dank.

Naar 't Ziekenhuis te Klaten konden we in Juni weer een kist zenden, inhoudende 341 stuks.

Moge ook in de toekomst, al is die somber, ons werk voortgang hebben, opdat ook door dit eenvoudige onderdeel van de Zending, Gods naam moge worden verheerlijkt en grootgemaakt.

J. B. VAN BAREN—

v. d. VOORN GROOTENBOER.

Delft, Dec. '31.

Dokter-Toeloeng. 1)

In het Javaansche verhaal Soewarsa-Warsjah door Sasteradihardja, uitgave Balé Poestaka, serie no. 756, komt in hoofdstuk IV een merkwaardig fragment voor, waarin de dokter-toeloeng handelend optreedt. Omdat het geval, naar den gewonen trant van volksvertellingen, nogal breed wordt uitgesponnen, volgt hier de vertaling van het verhaal eenigszins verkort. Het luidt aldus:

Zekere Radèn Ajoe²⁾ Hardjapradata te Solo die bevallen moest werd verkeerd behandeld door de Javaansche doekoen.³⁾ Daarom liet haar man Dèn Bèi den dokter-djawa⁴⁾ komen, die constateerde dat het kind reeds den geest had gegeven. Hij oor-

deelde een operatie noodzakelijk, maar omdat hij zelf geen operatie-middelen bezat, moest de Europeesche dokter gewaarschuwd worden.

Dèn Bèi droeg derhalve aan Soewarsa op om dien dokter ten spoedigste te halen. In een andere⁵⁾ reed hij naar diens woning, doch aldaar bleek, dat de dokter voor twee dagen naar Semarang was vertrokken. Toen begaf Soewarsa zich naar het fort om den kapitein-dokter te waarschuwen, doch aan de poort werd Soewarsa door de wacht afgewezen. Ten einde raad besloot hij toen per spoor naar Djokja te reizen, om den dokter-toeloeng te halen. Daar hij bang was te laat te komen, keerde hij niet eerst naar huis terug, doch begaf zich regelrecht naar het station, stapte om 5 uur 's middags in den trein en kwam om 7 uur 's avonds te Djokja aan. Eerst begaf hij zich naar de woning van zekeren Karjaredja, den tuinman van het Petronella-hospitaal, wien hij de reden van zijn komst mededeelde. Karjaredja, een rechtschapen man, nam toen Soewarda met zich mee naar de woning van den dokter-toeloeng. Deze bleek dadelijk genegen om den volgende morgen om 5 uur met de „juffrouw” (nonah dokter baji)⁶⁾ per trein naar Solo te vertrekken.

Reeds om half 5 's morgens kwamen toen dan ook de dokter en de „juffrouw” met een tasch operatiegereedschap en medicijnen bij zich, Karjaredja en Soewarsa afhalen om naar het station te gaan.

Ondertusschen was de toestand van de Radèn Ajoe zeer verergerd. Ze lag onophoudelijk te woelen en te kreunen en verloor herhaaldelijk het bewustzijn. Haar man, Dèn Bèi Hardjapradata begreep er niets van, dat Soewarsa maar niet terugkeerde. Reeds was hij door een bode te weten gekomen, dat de Europeesche dokter naar Semarang vertrokken was, maar Soewarsa zelf was nergens te bekennen. Vol angst en zorgen had men den nacht doorworsteld en dien morgen vreesde Dèn Bèi

1) de helpende dokter; d.w.z. de dokter, die zijn vak slechts uitoefent om de menschen te helpen.

2) titel voor een Jav. dame van adel.

3) vrouw, die de Inl. geneeskunde uitoefent, ook met toovermiddelen.

4) inheemsche dokter, die in de Westersche geneeskunde heeft gestudeerd.

5) rijtuig.

6) juffrouw-zuigelingendokter; bedoeld zal wel zijn één der Eur. verpleegsters.

het ergste. Wanhopig dacht hij reeds aan het verdriet dat hem en zijn kinderen zou worden berokkend, indien hij zijn vrouw moest verliezen, toen om half 8 Soewarsa kwam opdagen met den dokter en de „juffrouw”. Dèn Bèi schrok van hun komst en vroeg aan S. wie die heer en dame waren. Nadat Soewarsa hem een en ander had verklaard, kwam een gevoel van verlichting en dankbaarheid jegens Soewarsa bij hem op en dadelijk noodigde hij den dokter en de „juffrouw” uit om de zieke te onderzoeken. Onmiddellijk na het onderzoek werd ze geöpereerd en binnen een uur was de operatie afgelopen. Het kindje bleek inderdaad reeds gestorven te zijn. De dokter liet een drankje achter en gaf Dèn Bèi talrijke voorschriften. Bij het afscheid gaf de dokter nog nadrukkelijk te kennen, dat hij genegen was c.q. op elk uur van den dag terug te komen. Dèn Bèi behoefde dan slechts een telegram te sturen. Vóór het vertrek naar Solo stelde Soewarsa den dokter f 75.— ter hand voor de reiskosten, doch hij weigerde het geld aan te nemen en droeg Soewarsa op het weer aan Dèn Bèi terug te bezorgen. Vijf en twintig dagen later was de Radèn Ajoe wederom geheel hersteld. Tot zoover het verhaal.

Naar de primitieve vervoermiddelen te oordeelen, de andong en den trein, waar men tegenwoordig — vooral bij dergelijke ernstige gevallen — steeds van de auto gebruik maakt, zou men zeggen, dat een en ander zich heeft afgespeeld in de beginperiode van het Petronellahospitaal met wijlen onzen onvergetelijken Scheurer als pionier en eerst drager van den eere-naam „dokter-toeloeng”. Hoe het ook zij, hier wordt op ongesmukke wijze van geheel neutralen kant wederom een schoone prestatie van den medischen dienst onzer Zending aan het licht gesteld.

G. d. V.

Een ministrieel verzoek om hulp aan de Zending.

In een Christelijk blad lazen we het bericht van een zeer merkwaardig verzoek, door den Minister van Onderwijs in Japan gericht aan de Christelijke Zending. Wij geven dit bericht even door aan de lezers van het Zendingsblad.

Het luidt aldus:

De Japansche Minister van Onderwijs heeft aan de Christelijke missionarissen, naar aanleiding van enkele artikelen in de bladen hunner zijds, een nadien in de pers

met zijn toestemming gepubliceerd schrijven gericht, waarin de minister o.m. verklaart: „Tot dusver was de politiek van ons Ministerie materialistisch georiënteerd. Deze houding heeft tot betreurenswaardige resultaten geleid, n.l. een opmerkelijken achteruitgang van de publieke en de private moraliteit, een opbloeien van het communisme en zelfs ook in de laatste jaren een opkomen van een bepaald anarchistischen geest. Wij moeten van nu af aan ons opvoedingssysteem spiritualiseeren. Tot dit doel komt de medewerking van de religieuze opvoeders noodzakelijk voor; en tot dit doel doe ik ook een dringend beroep op uw hulp.”

Korte Berichten.

Dr. K. P. Groot.

Dr. K. P. Groot, de directeur van het Petronella Hospitaal, met verlof hier te lande, stelt zich gaarne beschikbaar in het belang der Zending te Djokja, spreekbeurten te houden, inzonderheid in de Kerken van Noord-Holland. Kerken, die een spreekbeurt wenschen, worden verzocht hierover spoedig met hem te corresponderen. Zijn adres is: Huize Streeklust, Enkhuizen.

Ds. P. J. Lambooy.

Nogmaals zij medegedeeld, dat Ds. P. J. Lambooy, miss. predikant te Pajeti op Soemba, gaarne bereid is te komen spreken over de Zending op Soemba, en daarbij lichtbeelden te vertoonen. Zijn adres is: Prins Hendriklaan 15, Zeist.

Mevrouw Goossens—Wuestman.

Mevrouw Goossens—Wuestman moest 19 November Soemba verlaten om op Java geopereerd te worden. Op Zaterdag 28 November heeft die operatie te Solo plaats gehad. 't Was een zware operatie, maar de Heere heeft het genadig gezegend.

Ds. Goossens schrijft: „Haar leven heeft aan een zijden draad gehangen. Doch God hield die draad vast. Als alles goed blijft gaan, hopen we 27 December, tegelijk met de familie Krijger, weer aan boord te gaan naar Soemba.”

Ook ons past dankbaarheid voor dezen zegen. Make God het verder wel met haar en heel dat gezin, en stelle Hij onzen broeder en de zijnen voor Soemba ten rijken zegen.

H. H. Scholten.

De administrateur van het Petronella-Hospitaal, de heer H. H. Scholten, zal D.V. 5 Febr. a.s. met de „Baloeran” van Marseille terugkeeren naar Djokja.

Dr. B. J. Esser.

Donderdag 17 Dec. l.l. zijn Dr. en Mevr. Esser—Rutgers in welstand te Rotterdam aangekomen.

Behalve hunne eenige dochter waren ter begroeting aanwezig Dr. A. Kuyper Jr. en Ds. W. J. Velders namens Zendingsdeputaten, de heer M. van Rij namens het plaatselijk zendingscomité en de zendingsconsul Dr. N. A. C. Slotemaker de Bruïne en zijne echtgenoote, Mevrouw Slotemaker de Bruïne is een zuster van Mevrouw Esser.

Een mooi legaat.

Uit de nalatenschap van wijlen den heer L. Puisscher ontving de Generale Kas onzer Zending een legaat van f 2000, vrij van rechten.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage.
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar: a. blikken busjes ad f 0.23 per stuk. 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad f 5.— per stuk.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der verzendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Leestafel.

De Internationale Zendings-Raad, zijn doel en zijn taak, door Mevrouw E. van Boetselaer van Dubbeldam—van der Hoop van Slochteren. Uitgave van den Zendingsstudie-Raad, Zeist. f 0.30.
Franco per post f 0.35.

Mevrouw van Boetselaer, die zelf vice-presidente is van den Internationalen Zendings-Raad, beschrijft hier in het kort:

I. Ontstaan en Wording van den Internationalen Zendingsraad;

II. Wat deze Raad wil en niet wil;

III. Samenstelling en Werkmethode van den Raad;

IV. De noodzakelijkheid van internationale samenwerking op Zendingsgebied.

Het boekje is in warmen toon geschreven en is zeer geschikt om doel en taak van

den Int. Zendings-Raad te leeren kennen.

Wie het begeert bestelle het bij den Zendingsstudie Raad, Nije Wehme, Zeist.

Onze bezwaren tegen den Int. Zendings-Raad behoeven we hier niet te noemen.

Het Woord Gods in de prediking, eene beoordeeling van Barths Woordtheologie, door Dr. T. Hoekstra; bij Kok te Kampen.

De uitnemende rede, door Prof. Hoekstra gehouden bij de overdracht van het rectoraat aan de Theol. School, is, eenigszins uitgebreid, in boekvorm verkrijgbaar gesteld. Vooreerst biedt dit boek een duidelijke voorstelling en degelijke beoordeeling van de z.g. „Woordtheologie” van Dr. Barth. Voorts geeft de schrijver een zeer belangrijke beschouwing over het Woord Gods in de prediking.

Dit boek is zeer waard om gelezen te worden, niet alleen door predikanten, maar ook door Gemeenteleden.

Het verklaarde Uitzicht, door P. J. Risseeuw; bij Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Risseeuw kan zoo echt natuurlijk en waar personen en dingen uitbeelden. Dat toont hij ook in dit frisch geschreven, echt Christelijke boek, waarvan het verhaal speelt in Scheveningen.

Zeer waard, dat het veel lezers vinde.

Hoe wij onze vacantie op Samosir doorbrachten, door D. Rijkkoek, zendeling der Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland; bij W. Versluys Uitg. Mij., Amsterdam. f 1.—.

Dit vlot geschreven Zendingsboekje voor School en Huisgezin, bedoelt liefde te wekken in het kinderhart voor 't werk der Zending.

De schrijver voert de kinderen mee naar Samosir, een eiland in het Tobameer op Sumatra en laat hen heel veel hooren en zien. De illustraties zijn heel aardig. Voor het doel een zeer geschikt boekje, dat we gaarne aanbevelen.

Jaarboekje van de Gereformeerde Vereeniging voor drankbestrijding 1932.

Zeer oriënteerend. Goed mengelwerk.

Calvijn; een levensschets door Dr. E. Stickelberger, vertaald door J. D. Boerkool; bij Kok te Kampen. f 2.75, geb. f 3.75.

Een mooi boek; dat zeer geschikt is om

Calvijn's leven te leeren kennen. Zeer goed vertaald. Ook mooi uitgegeven in gepasten band en met geschikte illustraties versierd.

In de leerschool van Calvijn, door Jean Saussure; uit het Fransch vertaald door A. L. Boezer, met een inleidend woord van Dr. J. A. Nederbracht; bij N.V. W. ten Have, Amsterdam.

De bewame schrijver voert ons met dit boek metterdaad in de leerschool van Calvijn, wiens woord hij vaak letterlijk weergeeft. Het boek heeft vier hoofdstukken: I. God; II. De mensch; III. Jezus Christus; IV. De Christen.

Van Jeruzalem naar Rome, door Ds. B. Wielenga. Deel III. Bij Kok te Kampen. f 8.75, geb. f 9.75.

Met dit deel is dit prachtwerk van Ds. Wielenga voltooid. In den hem eigen zeldzaam schoonen stijl ontvouwt de bewame schrijver in dit werk van blijvende waarde, het boek der Handelingen en voert hij den lezer, onder het genot van telkens verrassende gedachten, van Jeruzalem naar Rome. Ook een zendingsboek van den eersten rang.

Gereformeerde Ethiek, door Prof. Dr. W. Geesink. Voor den druk gereed gemaakt en voorzien van eene levensbeschrijving, door Prof. Dr. V. Hepp. Eerste deel. Bij Kok te Kampen, f 7.50, geb. f 9.—.

Tal van malen is wijlen Prof. Geesink dringend verzocht zijn Ethiek, waaraan hij omstreeks 40 jaar had gearbeid, in druk te geven, maar hij is er niet toe gekomen.

Thans verschijnt dit levenswerk van den genialen auteur. Niemand, die dit werk beter voor den druk kon gereed maken, dan zijn leerling en opvolger, Prof. Dr. V. Hepp. Het eerste deel kwam van de pers. De mooie levensbeschrijving, waarmee Prof. Hepp dit eerste deel heeft voorzien, verhoogt daarvan zeer de beteekenis en waarde. Na de „Inleiding” wordt in dit deel „De Christelijk zedelijke norm” in zes „Afdeelingen” behandeld.

Bewerker en Uitgever verdienen door deze uitgave den dank van het Gereformeerde volk.

De Roep van het bloed, door Hendeck Sönne; bij N.V. Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Met groot genot lezen we dit boek. Het teekent heel goed menschen en toestanden uit het dorpsleven van Overijssel. Daarbij een echt Christelijk boek. De schrijver is blijkbaar een goed Gereformeerd man; ook van veel en velerlei best op de hoogte.

Gaarne bevelen we dit boek aan. Literair kon het misschien iets hoger staan, maar de inhoud en strekking zijn zeer uitnemend.

Zoo'n Heidekerel, door Ds. J. A. Visscher. Een Roman van de arme Friesche heide. Bij N.V. Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Een vlot geschreven verhaal, dat ons de toestanden op de „arme Friesche heide” laat zien. Een goed boek, dat wel boeit.

Op den Uitkijk. Kerstnummer. Uitgave van Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Ook ditmaal kwam „Op den Uitkijk” met een schitterend Kerstnummer. Alles fijn werk. Omslag, illustreering, inhoud — alles heel fijn. Misschien kon de inhoud iets meer gevarieerd zijn. Overigens niets dan lof.

De uitgevers leggen met dit steeds uitnemend verzorgde, mooi geïllustreerde Christelijk tijdschrift eer in. Vooral ook met dit Kerstnummer.

De Christelijke Illustratie „De Spiegel”. Uitgave van Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Ook het Kerstnummer van „de Christelijke Illustratie” is heel mooi. De uitgevers maken ook van deze Christelijke volks-illustratie veel werk, niet alleen van de illustraties, maar ook van den inhoud.

Het Kerstnummer mag er wezen.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Van J. J. te V. f5. Door J. Noorlander van de kinderen der Chr. Sch. te Ridderkerk f60. Door de diaconie der Geref. Kerk te Hoek van Holland f5. Door J. Blaak van de Kinderen der Chr. Sch. te Varsseveld f10. J. J. de Jong Hillegom f6; Dames E. Roode en H. C. Bouman te Nijmegen f3.50. Mevr. Gravin van Limburg Stierum—Smintia te Berlijn f50. Door J. J. Voortman, aandeel collecte Christ. Nat. Zendingsfeest f250. Saldo Kas Zendingsbusjes door Ds. D. Pol f779.01. Door Mej. T. Boot van de kinderen der Christ. school te Zuid Beijerland f6.40. Door P. B. Spijksma van de kinderen der Christ. Sch. te Bergum f10 en van D. de Gr. f2.50. Mej. Lukeij te Zandvoort saldo kalenders f1.80. Door R.

Romeijn te Barneveld van de Zend. Ver. f15. Legaat wijlen Mej. J. M. Sielof te Hilversum f65.74. Legaat van wijlen L. Puisscher f2000.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 23 Dec. 1931.

Postrekening No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te: Oudega (W.) f18.90. Onderdendam f16.03. Borger f14.30. Middelstum f44.80. Winsum (Gr.) f20. Ylst f17.25. Oenkerk f30.80. Leens f10. Sleeuwijk f16.80. 's-Gravenzande f43.30. Oudega (Sm.) f12.10. Weesp f134.86.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 23 Dec. 1931.

Postrekening No. 32806.

Suriname.

Mineur en Majeur.

Met een variant op den titel van een pas verschenen boek zou men het Zendingsbureau van de Herrnhutters wel de plaats kunnen noemen waar gevreesd en gehoopt, waar gebeden en gedankt wordt.

Onze vorige artikeltjes stonden heel sterk in mineur, het zag er niet gunstig uit en soms bekroop bange vrees het hart. Sterker nog werd het de laatste week van November en begin December toen ik enkele weken lang slechts een paar giften mocht ontvangen. Dat waren donkere dagen.

Maar zie, hoe werd onze vrees beschaamd. In enkele dagen begonnen de giften weer te vloeien, en werd een meeleven openbaar, zoo spontaan, zoo heerlijk, dat wij er slechts klein onder konden worden.

Sinds vorige verantwoording ontving ik dan: Van Mej. J. T. te B. f5.65; J. K. te G. f2.50; Mej. R. V. te H. f2.61 (busje) Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f4.75; A. de V. te V. f5; Zend. Comm. A. f40; H. S. D. te H. f2.50; (voor tekort) Mej. A. C. v. d. S. te K. f5; H. J. te G. f10; Gez. K. te T. f10 (met toez. jaarl. bijdrage); A. W. te O. f2; D. E. te Z. f5; S. te N. f3; A. v. E. te V. f7.50; W. B. te W. f11; Gez. K. te L. f17.50; Ger.Meisjesver. Ora et Labora te H. f6 en Bid en Werk te O. f27.55; A. B. de J. te M. f0.75; Ger. Zend. Comm. te B. f10; Ger. K. te S. f15; Geref. Zend. Comm. te A. (Zuid) f536.40 en 43.87½ van de Kinderzendingsveren. aldaar (busjes-actie); G. W. te D. f100; J. R. te IJ. f20; Ds. v. d. P. te R. f3; J. B. te V. f2; S. G. te A. f1; J. M. te B. (Dijkwach) f2.50; Mevr. W. te A. f40 (opbrengst handw. v. dames-

krans); Zend. Ver. de K. f10; J. H. te S. f5; G. J. te O. f10 (jaarl.); Door bemiddeling van mej T. te H. 3 jaarcontr. resp. van f3, f2 en f2.50.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN,

Bikerdijklaan.

Hilversum, Postrek. 95494.

Ontvangen uit de busjes van Cathrien van Barneveld f4.25; Geert en Piet Drexhage f2.17; Lien van Roemburg f5.31; Wally van Roemburg 50 halve centen = f0.25; Hans Dekker f2.42; Truus en Jan Vlaanderen f3.83; Rebekka en Diepkelina de Ruiter f3.33; Alie en Jan Drexhage f2.12; Hans en Nelly Burggraaff f4.41; Nelly en Dini Doedens f3.16; Dina Groot en Lena Schriftenaar f10.13=; Judith Bronder en Henny van Mnosjou f5.71; Ali v. d. Brink en Fenna Jongeling f2.85; Nico Hoekstra f3.10; Hans, Fientje en Tootje de Ridder f3.80; Tini Harreveld Totaal f91.50.

f5.22; Betsy Haffmans f13.75; Collecte f1.02½. Totaal f91.50.

Namens de Kinder Zendingen Vereeniging,

Mej. H. VAN NORREN.

Bussum, Gooiberg 36.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

11e verantwoording van 25 November tot 24 December 1931.

Provincie Groningen:

Bruiloft te Thesinge f5; P. de Zeeuw, Groningen, zilverpapier en theelood f7.76; idem, J. Hemmes 50 stuivers f2.50; idem halve centen f3.30; idem, Zendingenblad G. H. v. d. Molen f10; W. Mulder, Pekelderweg busjes kinderen f20; Per Ds. W. v. Dijk, Spreekbeurt Nieuwe Schans f13.27½; Per Ds. J. Duursema, Gron. Zendingenorgan. Noorderwijk f462; idem: Wed. M. te B. f1; Mej. Graafhuis te Haren, Schoolkinderen f22.09; Per. Ds. J. J. Miedema, Gron. Coll. huisel. feestje bij K. f4.02½; Geref. Kerk, Gron. Collectegift f1; idem f6; Mej. J. C. Wiersema, Bedum, Zendingenbusjes f50.37½; Ds. J. J. Miedema, Gron. Catech. bus f16.62; Mej. W. Meijer, Oldehove, halve ct. Meisjes Bakker f1; idem, Henny Nieland f0.34; idem Willy Stouwie f0.57½; Ds. H. v. d. Elskamp, Gron. Catech. bus f36.19; Per Ds. J. Duursema, Groningen, 1ste storting Westervijk f535; idem, Parklaanwijk f467.74; Tj. Feddema, Pieterburen, Zendingenbl. f15; idem, Nikk. School f6.50; idem 200 h. c. H. en B. Buurma f1; B. Th. Mulder, Schouwerzijl, Nikk. Geref. School f13.65; Ds. H. de

Zwart, Warffum, busjes f65.38; Mej. J. C. Wiersema, Bedum, Zendingsvereen. f50; A. Postma, Oldekerk, busje Jonged. Vereen. f28; J. A. Roukema, Harkstede, Zendingskal. f7.90; idem, Nikk. School f9; idem, busje b. d. deur f14.87; A. Kaspers, Winsum, Spreekbeurt Ds. W. v. Dijk f134.22; N. Lubberts, Zuidbroek, Zendingskalenders f15; idem, Zendingsbladen f8; idem M. V. Maria f2; Zendingsvereen. Meeden 70; E. ten Have, Siddeburen, Zendingscomm. f60; Geref. Kerk, Nieuw Weerdinge, Collecte f16.38; Mej. J. C. Wiersema, Bedum, Spreekbeurt Ds. W. v. Dijk f117.36; G. de Gries, Musselkanaal, Schoolkinderen f8.43; P. Teune, Onderdendam, nagift kerkcollecte f1; idem, Zendingsvereen. f60; L. Wieringa, Westernieland, Zendingsb. Geref. Sch. f30; F. Zorge, Hoogkerk, Zendingsbusjes f50; J. Wildvank, Delfzijl, busjes f75; B. Buikema, Ulrum, Spreekbeurt Ds. W. van Dijk f51.70; G. Bos, Houwerzijl, Zendingsvereen. f40; B. Tuin, Musselkanaal, Opgesp. halve stuivers f1.35; J. Jonkman, Baflo, Zendingscomm. f250; K. ter Laan, Schildwolde Nikk. Meester Raap f19; F. Zorge, Hoogkerk, Zendingsbusjes f60.89; K. Clevering, Siddeburen, Collecte f28.86; A. Donkerbroek, Niezijl, busjes f25; M. v. d. Veen, Houwerzijl, Nikk. Chr. School f25; idem, 50 halve ct. f0.25; A. Visscher, Zijldijk, Busje H. Kuiper f1.71; idem, busje hoogste kl. Geref. School f5.07; K. E. Helder, Siddeburen, Nikk. Geref. School f24; Ds. N. Postema, Veendam, Coll. gift f2.50; J. Smid, Winschoten, Zendingsbusjes f80; K. D. v. d. Kooy, Winsum, Nikk. School f20.20.

Provincie Drenthe.

G. M. Hoogeveen, Appelscha, kinderen Chr. School f14; Ds. A. J. Noordewier, Westerbork, Coll. gift f1; Mej. J. H. Mulder, Meppel, Catech. bus Juni t.m. Oct. f6.28; H. Blanken Wzn., Zendingscomm. Hoogeveen f150; Ds. J. A. de Gier, Zuidwolde, Zendingskalenders f7.29; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, Collecte-gift f7.50; Ds. A. J. Noordewier, Westerbork, Collectegift f1; B. Roosjen, Diever, overschot Zendingskalenders f10.22; idem, Nikkertje f8.58; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, Collectegift f2.50; Ds. D. v. Enk, Zweelo, Coll.gift f2.50; idem, coll.gift f5; idem Coll.gift f6.04; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, gift Geref. Kerk f5; D. v. d. Vegt, Nieuweroord, Spreekbeurt Ds. Lamboij f34.14; Ds. D. Drenth: Zendingsbusjes Smilde f117.16; H. L. Smeman, Coevorden, nagift extra collecte f2.50; idem, vaste bijdragen f40.10.

Provincie Overijssel:

S. Malda, Lutten, tweemaandel. bijdrage f50; M. B. Pikkerij, Ommen, Schoolbusje f9.81; idem collecte f15.65; J. van Dalen, Ambt Vollenhove, Jongel. Vereen. te St. Jansklooster f5.61; Mej. D. P. Visser,

Nieuwleusen, busjes Chr. School f6.50; G. Ham, v. d. Geref. Kerk te Mariënborg f12; D. de Vries, Steenwijk, Zendingsbusjes f77.51; T. Oegema, Dedemsvaart, Zendingscomm. f260; idem, Kanpenver. Obadja f19.31; L. Oosterhof, Zendingscomm. den Ham f15; P. Smeenk, De Krim, vaste bijdragen f200; Tj. v. d. Veen, Mariënborg, Zendingscomm. f40; J. Kassies, Vroomshoop, Zendingsvereen. f150; J. R. Ruiter, Oldenzaal, collecte f8.66; Geref. Kerk, Avereest, busjes f94.04; J. v. Dalen, Ambt Vollenhove, dankoffer N. N. f15; idem, Zendingscomm. f35.

Oost-Friesland en Bentheim:

Per Ds. W. v. Dijk, coll. gift Uelsen M. 20 is f11.61; idem, Spreekbeurt Ihrhove M. 23 is f13.12; Ds. E. Kolthoff, Veldhausen, gift kerkzakje M. 10 is f5.90; Ds. J. E. Goudappel, 2 kerkcoll. giften M. 10 is f5.70. Pinkstercollectes O. Friesl. en Bentheim: Neermoor M. 24 is f14.49; Nordhorn f19.43.

Soembaweken Groningen:

Enumatil f70.23; Kantens f39.29; Valthermond f68.25; Munnekezijl f102.45; Zoutkamp f34.02; Garrelswear f192.90; Ten Boer f216.70; Warffum f291.10; Harkstede f44.25.

Soembaweken Drenthe:

Emmererfseidenveen f62.25; Meppel f537.01; Nieuw Dordrecht f100; Nieuwlande f90.50; Sleen f33.35.

Soembaweken Overijssel:

Wierden f45.84; Stad Vollenhove f30.45; Dedemsvaart f211.60.

Soembaweken O. Friesl. en Bentheim:

Neermoor M. 36.20 f21.08; Bunde M. 40 f23.01.

Collecten 4e D. d. W. Groningen:

Enumatil f92.60; Sauwerd f31.32; Kommerzijl f41.37; Zevenhuizen f43.18; Niezijl f47.92; Ulrum f40.48; Leens nagiften f16.50; Warffum f43.32.

Collecten 4e D. d. W. Drenthe:

Schoonebeek f67.

Collecten 4e D. d. W. Overijssel:

Oldemarkt f15.50; Enter f23.78; Enschedé f142.84; Glanerbrug f15.53; Bergeheim f22.85; Hengelo f123.14; Borne f24.80; De Krim f55.16; Oldenzaal f9.86.

Van Heinde en Verre:

Per Ds. A. Brouwer, ontv. giften door Redactie v. d. „Standaard” f100.

Totaal 11e verantwoording .. f 7836.59
1ste t/m. 10e verantwoording f 81882.36

Totaal tot op heden f 89719.95

Met hartelijken dank voor de toezending,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Postgiro 138000.

Groningen, 24 December 1931.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.*
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die
vooraftaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie
zijn ingezonden.

INHOUD:

Eenheid. — Van Zendingsaangelegenheden: De Synode van de Oost-Javaansche Kerk; De benoeming van een hoogleeraar voor de zendingsvakken; Een zeer te waardeeren voorstel. — Zending Noord-Holland: De eerste brief van Ds. A. Allaart; H. H. Scholten en gezin. (bij de foto). — De Opleidingsschool te Djokja. — Wonosobo (bij het Zendingsskaartje). — Verg. van Miss, arbeiders op Midden Java. — De heer en Mevr. Slotemaker de Bruïne—Rutgers. — Christ. M.U.L.O. school te Djokja. — Vereeniging van Indonesische Christen Jongeren. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

EÉNHEID.

Het zal worden ééne kudde en één Herder.

Joh. 10 : 16 c.

Babels torenbouw was bedoeld de éénheid vast te leggen van het menschelijk geslacht. Die bouw moest daartoe het middel zijn en zou daarvan het symbool zijn.

Maar het is eene éénheid, die uit den mensch is; die ingaat tegen de ordinantie Gods; die van de aarde den hemel wil bereiken; die slechts openbaart menschelijke dwaasheid.

Allereerst is het zeer zonderling een toren te willen bouwen, welks opperste in den hemel zij, en dan, volgens Gen. 11 : 2, de fondamenten te leggen in een laagvlakte.

Voorts wil de mensch in den aanvang zijner historie reeds bereiken, wat God bestemd had pas voor het einde.

Eindelijk beoogt men eene éénheid, die opkomt uit den mensch, die niet rekent met God; die daardoor staat tegenover God. Als God dan ook nedervaart en de spraak verwacht, is dat slechts openbaar maken naar buiten de schrikkelijke verwarring in des menschen denken, inzien, opvatting, voelen en willen. Hun uitéengaan in allerlei volken, talen en taaltakken is daarvan de noodzakelijke konsekwentie.

God wil de Eenheid van heel het menschelijk geslacht. Hij heeft het uit éenen bloede geschapen. Hij heeft het tot één volk bestemd.

Maar die Eenheid moet niet komen van beneden, doch van boven.

Niet de aarde moet zich opbouwen tot in den hemel.

Doch de hemel moet nederdalen naar de aarde.

Hoofd en bewerker der menschelijke éénheid moet niet zijn Nimrod, een geweldig jager.

Maar zal zijn Jezus Christus, de getrouwe herder.

Jagers verstrooien.

Herders verzamelen.

Ook thans zal het volkenjagers, bezielde van allerlei geest, die van beneder is, nooit gelukken de wereld tot één geheel te maken. Zelfs den Antichrist gelukt dat niet. Altijd blijven er, die het zegel Gods aan het voorhoofd dragen, en Beest noch beeld aanbidden.

Den goeden Herder gelukt dat wel.

Zijn Woord gaat uit in alle landen en wordt gedragen over alle zeeën.

Zijn Geest gaat met dat Woord mede.

Hij verzamelt uit alle geslachten en talen en natiën Zijne kudde.

Die kudde is de ware menscheid.

Wat tot haar niet behoort, valt van haar af, telt in het opschrijven der volken niet mede, wordt wegezonden.

En dan, dan is de menscheid Eén.

Eén volk onder één Koning.

Eén kudde onder één Herder.

't Is deze heilsbelofte van Christus, die door Paulus in den Efezerbrief zoo rijk wordt uitgewerkt.

Juist het streven naar menschelijke Eenheid heeft de grootste verwarring gesticht. Haar tengevolge zijn allerlei scheidsmuren opgericht, als tusschen Jood en Heiden.

Zóó is des menschen spraak in ieder opzicht verward, dat een iegelijk de spraak zijns naasten niet hoort.

't Is niet alleen, dat de een de taal van den ander niet verstaat. Talen zijn aan te leeren.

Maar de een verstaat der anderen spraak niet.

Dat wijst op veel dieper verschil.

En nu is er tenslotte slechts één spraak, die geschikt is door allen gehoord en verstaan te worden.

Mits het oor voor haar wordt ontsloten, het verstand wordt verlicht, bovenal het hart, waaruit de uitgangen des levens zijn, ook van ons denken en opvatten, wordt vernieuwd.

Dat is de spraak van het Evangelie van den eenigen Herder.

Allen deelen we in de gevolgen van Babels spraakverwarring.

Omdat we ieder nog, ieder op zijn wijs, medebouwen aan Babels toren en voor dien bouw tichelsteen en bakken en aandragen.

Hebben we ook reeds in beginsel willen hooren en leeren verstaan de spraak, die er uitgaat van Christus kruis?

Dat kruis, aan welks oprichting dezen tijd des jaars ons weer herinnert!

In drie talen stond er Jezus naam en rang boven geschreven.

In alle talen zal dat kruisopschrift worden gepredikt.

In de ééne Godstaal, waaruit alle talen stammen en waarheen alle talen teruggaan, zal die Jezus ééns worden verheerlijkt.

Dan als alle ware menschen één zijn.

Eéne kudde onder één Herder.

't Is nu juist die Eénheid, die wij moeten zoeken. Dat zoeken moet ons dan tevens bewaren, tegen alle valsche eenheid, ook al siert zij zich met Christelijke vlag.

Er is veel dat thans tot allerlei onware eenheid lokt.

Niet slechts in het algemeen wereldleven.

Maar ook in den engeren kring van het kerkelijk leven en van al wat van de kerk heet uit te gaan.

Daartegen hebben wij te zijn op onze hoede.

Nooit in welk opzicht mogen we ons laten verlokken tot eenheidsvorming met wat uit den mensch is. Dat draagt de kiem der ontbinding in zich.

Alleen die Eenheid is onverstoortbaar, waar Christus Jezus als Zone Gods, Koning is van Zijn Volk en Herder is van Zijne Kudde.

Gelukkig, die verzekerd is waarlijk tot die Kudde te behooren.

's Gr.

v. M.

Van Zendingsaangelegenheden.

„De Synode van de Oost-Javaansche Kerk”.

Enkele weken geleden lazen we in „de Standaard” een zeer merkwaardig bericht. Onder het met vette letters gedrukte, pak-kende opschrift: **de eerste Javaansche Synode** werd in dat bericht de instelling medegedeeld van de Synode van de Oost-Javaansche Kerk. Die instelling heeft op plechtige wijze plaats gehad den 11 Dec. l.l. in de Kerk der Javaansche Gemeente te Modjowarno, de grootste Gemeente op het Zendingsterrein van het Ned. Zend. Genootschap op Oost-Java. Naar de mededeeling luidde, heeft daarbij de Zendingsconsul

Mr. Graaf van Randwijck, namens het „Nederlandsche Zendelinggenootschap” de „oorkonde der zelfstandigheidsverklaring” overhandigd.

De „Madjelis Agoeng” — zoo luidt de naam van deze Synode — zal bestaan uit 31 leden. De 8 groote Kerkeraden, die het bestuur over de 8 kringen van Gemeenten vormen, kiezen elk drie leden. Dit aantal wordt dan nog aangevuld door drie Javaansche leden, die worden benoemd door de „conferentie van Zendelingen” en door drie Zendelingen, die door deze Conferentie uit haar midden worden gekozen. De zittingstijd duurt drie jaar. En op verzoek der Ja-

vanen is één der Zendingen de eerste drie jaren voorzitter.

Dat een blad als „de Standaard” dit bericht onder dat sprekend opschrift: „de eerste Javaansche Synode heeft geplaatst”, heeft ons wel wat bevreemd. We dachten, dat men op het Bureau van de Standaard wel wat beter op de hoogte was. Reeds in Februari 1931 is er te Keboemen op Midden-Java een Javaansche Synode gehouden, die, naar het ons voorkomt, veel meer een heusche Synode was, dan de Synode, die 11 Dec. te Modjowarno is „ingesteld”. Laatsgenoemde Synode was dus geenszins de „eerste” Javaansche Synode. Misschien is echter bovengenoemd bericht van elders ingezonden en is de onjuistheid van dat opschrift aan den Redacteur van deze rubriek ontgaan.

Deze onjuistheid nu daargelaten, heeft ons het groote verschil tusschen de Synode, die te Keboemen is gehouden en de Synode, die te Modjowarno ingesteld is, bijzonder getroffen.

Op Oost-Java is de Synode ingesteld, blijkbaar krachtens een besluit van het Ned. Zend. Genootschap, waarbij de Oost Javaansche Kerk zelfstandig verklaard werd, en waarvan de oorkonde door den Zendingsconsul werd overhandigd. Niet uit de plaatselijke Kerken zelf kwam het initiatief op, maar van boven af is de Synode „ingesteld”.

Op Midden Java ging het omgekeerd. Geen enkele Kerk of Kerkelijke vergadering hier te lande of deputaatschap voor de Zending heeft eenig besluit genomen om aan de Javaansche Kerken vrijheid te geven in Synode samen te komen. En evenmin is dit geschied door de Vergadering van missionaire predikanten op Midden Java. Het initiatief is uit de Kerken zelf opgekomen. De Javaansche Synode op Midden Java is niet van boven af ingesteld, maar samengeroepen door één van de Javaansche Kerken zelf.

Op Oost Java is de Synode naar het ons voorkomt eigenlijk een Synodaal Bestuur. De naam zegt het reeds. Als we het wel hebben is Synodaal Bestuur zoo ongeveer de vertaling van den naam „Madjelis Agoeng.” Deze Synode, waarvan de leden drie jaar zitting hebben, schijnt een soort Opperbestuur over de Oost-Javaansche Kerk te vormen.

Op Midden-Java is de Synode eene vergadering van de Kerken, die met elkander de gemeenschappelijke belangen bespreken en daarover besluiten nemen maar geenszins

een blijvend college met bestuursmacht bekleed.

Op Oost-Java zijn de leden der Synode wel voor het grootste deel door de z.g. 8 groote Kerkeraden gekozen. Maar de Conferentie van de Zendingen benoemt ook drie Javanen en drie Zendingen uit eigen kring, die zitting hebben als leden der Synode, terwijl de Voorzitter een Zending is, zij het dan ook op verzoek van de Javanen.

Op Midden-Java waren de leden der Synode alleen de afgevaardigden der onderscheidene classes, waarin de Inl. Kerken op ons Zendingsterrein samenkomen. En tot Voorzitter werd gekozen de Javaansche predikant van Keboemen. Wel waren ook de missionaire predikanten uitgenoodigd, maar zij hadden in de Synode geen beslissende, doch slechts een adviseerende stem.

Het onderscheid tusschen de Javaansche Synode op ons Zendingsterrein van Midden-Java en de Javaansche Synode op het Zendingsterrein van het Ned. Zend Genootschap op Oost-Java, is metterdaad zeer groot.

Van harte verheugen we ons, dat ook op Oost-Java het Kerkelijk leven opbloeit. De Oost-Java Zending mag van rijken zegen spreken over haar arbeid. Het stemt tot dank aan God, dat de Heere ook op Oost-Java groote dingen doet en het kerkelijk leven ook daar tot meerdere organisatie dringt.

Des te meer doet het ons leed, dat men voor die organisatie een vorm heeft gekozen, die naar onze overtuiging niet klopt met de beginselen, die de Heilige Schrift ons daarvoor stelt. Aan het recht en de vrijheid der plaatselijke kerken is, naar het ons voorkomt, te kort gedaan.

De Madjilis Agoeng (Synodaal Bestuur) is geen Synode, zooals wij die verstaan, maar een Bestuurscollege, waaraan de plaatselijke Kerken min of meer onderworpen zijn.

Onze stille hoop, dat nog eenmaal alle Christelijke Kerken op Java, die de Javaansche taal spreken, ook in één Kerkverband zullen worden vereend, is hierdoor niet versterkt.

De benoeming van een Hoogleraar in de Zendingsvakken.

De l.g. Generale Synode heeft aan de Curatoren der Theol. School te Kampen opgedragen om te zamen met het Modera-men der Zendingsdeputaten „een voor-

dracht ter benoeming van een Zendings-hoogleraar gereed te maken".

Indien er voor den 31sten Juli 1932 een voordracht gereed mocht zijn, moet dit door de Curatoren, volgens opdracht der Synode, worden medegegeeld aan het Moderamen der Synode. En aan het Moderamen is opgedragen om in dat geval dan de Generale Synode weer „te doen samenkomen voor de zaak der benoeming van een hoogleraar in de Zendingsvakken en wat daarmee samenhangt". Met het oog daarop is de l.g. Generale Synode dan ook niet definitief, maar provisorisch gesloten.

Zooals thans de zaken staan verwachten we echter niet, dat deze Synode voor deze aangelegenheid wêer bijeen zal komen. Wel is er te deze zake reeds heel wat overleg gepleegd. Eén en andermaal is ook het Moderamen van de Zendingsdeputaten met de Curatoren vergaderd geweest. Maar tot heden kwam er nog geen voordracht gereed. En we denken ook niet, dat deze voor den 31 Juli a.s. gereed komen zal. Er zijn hierbij onderscheiden factoren, die hun invloed doen gelden. Bij het maken van een voordracht moet niet alleen gelet op de geschiktheid voor een hoogleraarschap in de Zendingsvakken, maar moet ook de vraag gesteld of de personen, die in aanmerking zouden kunnen komen, wel aan hun tegenwoordigen arbeid mogen worden onttrokken.

Nog steeds zien we de benoeming van een hoogleraar voor de Zendingsvakken als een zaak van buitengewoon belang voor onze Zending, gelijk we vroeger meermalen hebben aangetoond.

Van harte hopen we, dat de Heere spoedig den rechten man hiervoor doe vinden. We zijn echter niet zonder vreeze, dat het nog wel geruimen tijd kan duren eer er een benoeming kan geschieden, hoe gewenscht dit ook moge wezen.

Een zeer te waardeeren voorstel.

Heel het leven staat tegenwoordig in het teeken van bezuiniging. En te recht. De crisis-nood dringt tot versobering van alle levensbehoeften. Dat is in Nederland zoo, maar in Indië nog veel sterker. Van Regeeringswege zijn alle salarissen in Indië reeds met 10 % verlaagd en evenzoo ook de subsidies voor het personeel der bijzondere scholen en der particuliere ziekenhuizen. Mitsdien was ook de Zending wel genoodzaakt op de salarissen van het Inlandsch personeel 10 % te korten.

Ook de Europeesche Zendingsarbeiders hebben zich bereid verklaard den last van den nood der tijden te helpen dragen. In hunne algemeene vergadering hebben zij besloten aan de Kerken in Holland voor te stellen tijdens de crisis ook hun traktementen en salarissen met 10 % te verlagen. Voor zoover we weten, is er nog geen enkele zendende kerk geweest, die deze gedachte naar voren bracht. De vergadering onzer Zendingsarbeiders is geheel uit eigen beweging tot dit voorstel gekomen.

Ook moet men niet meenen, dat de traktementen en salarissen onzer Zendingsarbeiders zoo hoog staan, dat men gemakkelijk die 10 % kan missen. Dat is geenszins het geval. Onderscheidene Zendingsarbeiders zullen slechts met moeite die 10 % kunnen derven.

Maar algemeen hebben zij gevoeld, dat, waar de wereldmalaise bijna ieder dringt tot versobering, ook zij dit behooren te doen. En vooral ook acht men dit noodig tegenover het Inl. personeel. Waar de Inl. Zendingsarbeiders moesten gekort in hun inkomsten, oordeelde men het gewenscht, dat ook de Europeesche Zendingsarbeiders uit eigen beweging een verlaging van 10 % op hun inkomen zouden voorstellen.

Wij achten dit een zeer te waardeeren voorstel. En dat niet zoozeer wijl voor onderscheidene Zendingskassen de finantieele lasten hierdoor beduidend worden verlicht, maar vooral om den geest, die uit dit voorstel spreekt.

En al kunnen we wel verstaan, dat er in een enkele Kerk een stem opging, om, met waardeering van de uitnemende bedoeeling, op dit voorstel niet in te gaan, komt het ons toch voor, dat men wel zal doen dit edelmoedig en waardeerenswaardig voorstel onzer missionaire arbeiders met dank te aanvaarden.

25 Jan. '32.

W. B.

Zending Noord-Holland.

De eerste brief van Ds. Allaart.

Onze missionaire predikant Ds. Allaart zond zijn eersten brief aan den kerkeraad te Amsterdam, waarin hij zijn eerste indrukken van het Zendingswerk mededeelt. De brief is gedateerd 23 Dec. l.l. en per luchtpost gezonden. Hij luidt aldus:

„Tot mijn vreugde kan ik U melden, dat het ons op onze reis goed is gegaan. Het weerzien van Indië bij Sabang stemde mijn vrouw blij en dit verhoogde voor mij niet weinig den aanblik van het schoone Insu-

linde, dat met Sabang zoo prachtvol begint. — We hebben tot nu toe niet de minste moeite gehad om aan Indië te wennen. Wel laat zich de taal nog als een moeilijk punt gevoelen, vooral omdat we daardoor niet in staat zijn om ons te geven, zooals wij het gaarne zouden willen. Maar het verlangen naar het wegvallen van dit taalobstacle maakt, dat wij des te ijveriger ons op 't Javaansch gaan toeleggen.

Na onze aankomst in Priok op 10 Dec., waar Ds. en Mevr. Pos ons verwelkomden met vele anderen uit Batavia, bleven wij tot 14 Dec. in Batavia. Ik heb daar Zondags 2 maal gepreekt in de Kwitangkerk. Het preeken in de warmte viel mij mee.

Thans genieten wij sinds 14 Dec. in ruime mate gastvrijheid bij Ds. en Mevr. Pos. We zijn echter eigenaardige gasten in het oog van Ds. en Mevr. Pos, en wel hierom, omdat wij komen als gasten, maar het daarbij niet laten. Zij moeten heel hun woning voor ons op den duur inruimen en zelf heengaan. We zouden gaarne samen hebben willen werken in den Miss. Dienst voor Amsterdam, maar de Heere heeft Ds. Pos tot ander werk geroepen. Ds. en Mevr. Pos zijn ook tenvolle bereid om zich voor dat nieuwe werk te gaan voorbereiden, maar zij gevoelen niet weinig, hoeveel het hun kost, het werk, waar ze nu zoo midden in zitten en op hun plaats zijn, te moeten loslaten. Mijn vrouw en ik zullen alles doen wat wij kunnen om het weggaan hun gemakkelijk te maken, door ons te beijveren voor het werk, dat hun zoo lief is. Het is jammer een zoo geoefende kracht voor het werk, als Ds. Pos is, te moeten zien heengaan. De Heere brengt echter deze verandering aan en zal voor het werk, dat Ds. Pos hier mocht verrichten, zeker blijven zorgen. Wij achten ons zeer bevoorrecht, dat wij door Ds. en Mevr. Pos eerst in ons werk kunnen worden ingeleid en blijven U dankbaar, dat hiervoor de tijd gegeven wordt. Het komt het werk niet weinig ten goede.

We hebben door de veelvudige Kerstfeesten, die hier gehouden worden, reeds veel van de vruchten van den Zendingsarbeid mogen zien. We zijn hiervan aanstands diep onder den indruk gekomen, zoodat wij ons verwonderen over den rijken zegen, dien God hier in weinige jaren heeft willen gebieden. We zouden wenschen, dat U allen dit eens met eigen oogen zoudt kunnen zien. Het houdt zulk een krachtige bemoediging in om met onverflauwd en ijver te volharden. — Donderdag 17 Dec. woonde ik de eerste vergadering met de goeroes indjil bij. Het is een voorrecht zulk een staf van

helpers te hebben. — Zondag 20 Dec. gingen mijn vrouw en ik met Ds. Pos mee naar Patalan, waar we met de Javanen in hun kerk voor 't eerst het Heilig Avondmaal vierden. Na den dienst sprak Ds. Pos ons toe en sprak ik een kort woord in het Javaansch tot de gemeente, zooals ik dit ook gedaan heb op den ontmoetingsavond met de Javaansche gemeente hier in Djokja op den dag van onze aankomst. Onder al ons kennismaken met de Javanen ontmoeten wij telkens menschen, die mijn vrouw vroeger in 't ouderlijk huis gekend hebben. — Zondagavond preekte ik voor de Holl. gemeente in Djokja. Dit was mogelijk omdat Dr. Bakker Zondagmorgen ging naar de Jav. gemeente, waar Ds. Pos en ik anders dien Zondag nog hadden moeten zijn.

Van het vele, dat ik U zou kunnen mededeelen, moet ik U nog dit schrijven: Ds. Pos en ik hadden Maandag 21 Dec. een vergadering met eenige broeders van Noelisan en van Kebon Agoeng. Uit bezuinigingsoverwegingen moest op een van deze 2 plaatsen de school gesloten. Het was echter niet gemakkelijk te zeggen, waar dit moest, in Noelisan of in Kebon Agoeng. In Noelisan waren een 40 leerlingen, maar daaronder een 23 gedoopten. Deze gedoopte kinderen moesten toch Chr. onderwijs blijven ontvangen. In Kebon Agoeng waren 60 leerlingen, waaronder slechts 8 gedoopten, maar daar was veel waardeering voor het Chr. onderwijs, wat blijkt uit het grootere aantal. Van weerskanten waren de broeders bereid hun school er aan te geven, wanneer het beslist niet anders kon, maar als 't eenigszins mogelijk was moesten ze beide blijven voortbestaan. En hiervoor had men wat over. Men beloofde zelf voor huur van gebouwen en kosten van leermiddelen te zullen zorgen. — De inspanning, die men zich getroosten wilde om zelf meer van de kosten te dragen was voor ons van dien aard, dat wij geen vrijmoedigheid konden vinden om een van beide scholen te gaan sluiten.

Bij deze samenspreking kreeg ik — en dit wilde ik U vooral schrijven — een indruk er van, hoe de Javanen zichzelf ook inspannen en meedragen in de kosten. Ik meende te mogen zeggen, dat Amsterdam en Noord-Holland zich zeker ook inspannen zullen om dezen bezuinigingsmaatregel te voorkomen.

Tenslotte kom ik tot de hooffdreden, waarom ik U per luchtpost wilde schrijven. Van Ds. Pos vernam ik van de besprekingen, die op de „afzonderlijke vergadering" van Nov. zijn gehouden om per 1 Jan. 1932, ge-

durende den crisistijd, vrijwillig afstand te doen van 10 % van het tractement. Ik sluit mij gaarne aan bij deze gedachte.

Het zal begin 1932 zijn, wanneer U dezen brief ontvangt. Ik wensch U allen, mede van mijn vrouw, een rijkgezegend jaar toe. Blijf de Heere U en ons voor den arbeid

heer Scholten in 1925 als zoodanig benoemd en in April van dat jaar in dienst getreden.

Een half jaar voor hij met verlof naar Holland kwam, is de heer Scholten en zijn gezin in diepen rouw gedompeld. Den 5en December 1930 is zijn trouwe echtgenoot,

H. H. Scholten en gezin.

in Zijn dienst sparen en vermenigvuldige Hij Zijn trouw over ons."

Tot zoover de brief van Ds. Allaart, die in opgewekten toon is geschreven.

W. B.

H. H. Scholten en gezin.

(Bij de foto).

Zoodra dit blad verschijnt, zal de Administrateur van het Petronella-Hospitaal, de heer H. H. Scholten, als er zich geen verhindering heeft voorgedaan, reeds weer op de terugreis zijn naar Djokjakarta.

Hendrik Hendrikus Scholten is geboren 14 Dec. 1881. In Augustus 1920 is hij voor het eerst naar Indië gegaan. Omstreeks vijf jaar lang is hij daar werkzaam geweest in dienst van het Gouvernement. De toenmalige directeur van het Petronella-Hospitaal, Dr. J. Offringa, leerde den heer Scholten kennen en wenschte hem als Administrateur te verbinden aan het Zendingsziekenhuis te Djokjakarta. Op zijn voorstel is de

Mevrouw Scholten—Sap, zeer plotseling gestorven. Binnen een half uur is zij aan een aanval van benauwdheid bezweken. Veel, ontzettend veel heeft de heer Scholten met zijn kinderen in haar verloren. Gelukkig kon zij eer zij stierf nog zeggen, dat zij naar Jezus ging. Het sterven van Mevrouw heeft over het verlof, waarvan men zich zooveel had voorgesteld, een donkere schaduw geworpen.

De oudste drie kinderen, die reeds in Holland waren, blijven hier. Gerrit Jan is 20 jaar en is medisch student te Amsterdam. Roelie, een meisje van 18 jaar, studeert op de Kweekschool te Zetten voor onderwijzeres. En Otto, een jongeling van 16 jaar, die de foto ons zittend laat zien, volgt te Utrecht het onderwijs op de Gereformeerde Kweekschool.

De jongste twee kinderen: Herman en Dientje gaan met Vader weer mede naar Djokja en verlangen zeer naar het warme Java.

De heer Scholten, die 2 Juli l.l. in Holland kwam, is met de twee jongste kinde-

ren 5 Febr. met de „Baloeran” van Marseille vertrokken. Moge de Heere hem en zijn gezin in gunste gedenken!

W. B.

De Opleidingsschool te Djokja.

De School tot opleiding van helpers bij den dienst des Woords op Midden-Java is weer op gang.

Tijdens het verlof van den docent Dr. F. L. Bakker, moest de school stil staan. Voor diens terugkeer kon er met geen nieuwe cursus worden begonnen.

In het begin van December is Dr. F. L. Bakker na een voorspoedige reis weer te Djokja aangekomen.

Dinsdag 15 December is het toelatings-examen voor den nieuwen cursus gehouden. Er hadden zich 27 kandidaten aangemeld. Het examen werd afgenomen door Dr. Bakker en Ds. Pos. De voor de toelating gestelde eischen werden vrij streng gehandhaafd. Het gevolg daarvan was, dat 7 kandidaten werden afgewezen, terwijl de overige 20 slaagden en dus als leerling werden aangenomen.

Onder deze 20 zijn er 6 uit de hoogste klas van de Keucheniussschool. Deze jongelui, die voor Inl. Onderwijzer studeeren, hadden een sterke begeerte om Goeroe Indjil te worden. Mede met het oog op de stopzetting der uitbreiding van het school-onderwijs, tengevolge waarvan er toch den eersten tijd voor alle leerlingen der Keucheniussschool geen plaats is op de Zendingscholen, en vooral ook omdat er aan helpers bij den dienst des Woords groote behoefte is, werd besloten deze leerlingen tot het examen toe te laten. Voor zij echter de lessen aan de Opleidingsschool gaan volgen, zullen zij eerst nog eindexamen doen aan de Keucheniussschool om ook het onderwijzersdiploma te verwerven.

De lessen aan de Opleidingsschool zijn nu begin Januari aangevangen met 14 leerlingen, terwijl begin Juni dan de 6 reeds toegelaten leerlingen der Keucheniussschool daar nog bij komen. Bijzonder groot is het getal toegelaten leerlingen niet, maar het is ook niet klein. Wanneer er in het vervolg elk jaar ongeveer 20 leerlingen worden aangenomen, kan in de behoefte aan helpers behoorlijk worden voorzien.

Het voornemen bestaat van nu aan elk jaar leerlingen aan te nemen. Vroeger

werden er alleen bij het begin van een nieuwen cursus leerlingen aangenomen. En eerst als de cursus, die twee à drie jaar duurt, was afgelopen, had er een nieuwe aanneming van leerlingen plaats. Thans ligt het in het plan elk jaar leerlingen toe te laten. Dit zal mogelijk worden door de benoeming van de nieuwe docenten.

Ds. A. Pos, die door de Synode van Arnhem in 1930 tot docent is benoemd, is met 1 Februari overgegaan in den dienst der Opleidingsschool. Overeenkomstig het besluit der Synode, zal hij echter dit jaar zich wijden aan de studie ter voorbereiding voor zijn arbeid als docent. Zoo God wil, zal hij dan in het begin van 1933 zijn arbeid aan de school aanvangen. In 1932 staat dus Dr. Bakker nog alleen voor den arbeid aan de Opleidingsschool. Maar in het begin van het volgende jaar zal ook Ds. Pos in functie treden. In verband daarmee nu kan er dan ook weer aanneming van nieuwe leerlingen plaats hebben.

Tot derde docent is, gelijk we vroeger hebben medegedeeld, Dr. J. H. Bavinck benoemd. In een schrijven van 23 December l.l. heeft Dr. Bavinck bericht, dat hij die benoeming heeft aangenomen. Reeds enkele weken te voren liep in de pers de tijding, dat hij die benoeming aangenomen had. Maar dat was wel wat voorbarig. Er was nog geen definitieve beslissing genomen. Zeer tot onze blijdschap is dit thans wel het geval.

Dr. Bavinck kan echter nog niet dadelijk zijn arbeid in Solo nederleggen. Het is niet wel mogelijk, dat hij dit voor het midden van het volgende jaar kan doen. Daarom is bepaald, dat zijn benoeming zal ingaan 1 Juli 1933. Maar ook dan zal hij nog niet dadelijk als docent kunnen optreden. Omstreeks een jaar zal hij noodig hebben om zich voor te bereiden. Het zal dus wel 1934 worden eer de drie docenten aan de Opleidingsschool met elkander in den arbeid der opleiding werkzaam zullen zijn. Tot zoolang zal het ook wel moeten wachten voordat, naast den Javaanschen cursus, met een Hollandschen cursus kan worden begonnen, die een breeder opleiding zal geven met het Hollandsch als voertaal bij het onderwijs en waarvoor de plannen reeds gereed zijn.

W. B.

Wonosobo.

(Bij het Zendingkaartje).

Behalve Keboemen hebben de Kerk van Heeg en de met haar in de zending samenwerkende Kerken van Friesland ook Wonosobo als zendingsterrein te verzorgen. Ook voor dit terrein is de Kerk te Heeg de zendingende Kerk, terwijl voor de samenwerking met de andere Friesche Kerken betreffende de bearbeiting van Wonosobo dezelfde regeling geldt als voor Keboemen.

Die samenwerking geschiedt:

van de zijde der gezamenlijke Kerken in provinciale Zendingssynode, of — als deze niet vergaderd is — door hare Deputaten tot de Zending, die daartoe met hunne secundi, telkens voor één jaar, uit iedere Classis één, worden benoemd;

van de zijde der Zendende Kerk door haren Kerkeraad of tenminste twee uit zijn midden aangewezen afgevaardigden.

Tot de Zendingssynode worden afgevaardigd uit en door iedere classis twee Dienaren des Woords met twee ouderlingen. Zij wordt eenmaal 's jaars gehouden.

Van hare Deputaten is thans Ds. J. P. Klaarhamer, praeses, Dr. C. J. Goslinga, assessor, Ds. H. Hangelbroek, 1e scriba, Ds. A. D. C. Kok, 2e scriba.

Als penningmeester der Zendende Kerk fungeert de heer S. Zeijl Wzn. te Sneek. Postrekening 16647.

Het adres der Friesche Zending is: Ds. G. M. van Rennes te Heeg.

De bearbeiting van Wonosobo is door de Kerken van Friesland aanvaard onder de voorwaarde, dat zij hiervoor door de gezamenlijke Geref. Kerken van Nederland zouden worden gesteund met eene subsidie uit de Generale Zendingkas tot een bedrag van 90 % der geraamde kosten, terwijl dit bedrag nog moet worden verhoogd, indien de uitgaven van dit terrein meer dan f20.000 per jaar zouden belooopen. Bovendien komen de kosten voor den bouw en eerste inrichting van het nieuwe Zendingshospitaal te Wonosobo, die geraamd zijn op f30.000, tevens voor rekening van de Generale Zendingkas. De l.g. Generale Synode heeft dit aldus goedgekeurd.

Het zendingsterrein Wonosobo omvat het Regentschap Wonosobo, terwijl ook het Regentschap Banjarnegara wellicht tot dit terrein moet worden gerekend. Tot nu toe is het Regentschap Bandjarnegara nog bijna niet bewerkt. Maar de bearbeiting kan het best van uit Wonosobo geschieden. Op het

kaartje is dan ook dit Regentschap er bijgevoegd. Beide Regentschappen vormen te samen de tegenwoordige Residentie Wonosobo, aldus genoemd naar de hoofdplaats, gelegen in een om zijn natuurschoon en om zijn gezond klimaat zeer geprezen berglandschap. Deze residentie heeft een oppervlakte van 1917.56 K.M.² en telt een bevolking van 614.164 zielen, waarvan 609.296 Javanen, 373 Europeanen, 4407 Chineezers en 88 vreemde Oosterlingen. Dit terrein is iets minder dicht bevolkt dan de andere terreinen van Midden Java ten Zuiden.

Wonosobo was vroeger het zendingsterrein van de Kerk te Delft en de andere Kerken van Zuid-Holland ten Noorden. In 1904 zond Delft Ds. L. Netelenbos naar Wonosobo. Deze is hier gebleven tot 1918, toen de Kerk van Utrecht hem riep voor den missionairen dienst te Poerworedjo. Ondanks krachtige bearbeiting heeft Ds. Netelenbos, tijdens zijn verblijf in Wonosobo niet zooveel resultaat gezien, als op sommige andere terreinen wel werd aanschouwd. Later begon echter het door hen gestrooide zaad rijker vrucht te dragen.

In Juni 1916 is de jonge Dr. F. Gehrels als missionair arts in Wonosobo beginnen te arbeiden. Slechts vijf jaar was deze sympathieke Zendingman hier werkzaam. Den 22sten Juli 1921 nam de Heere hem tot Zich.

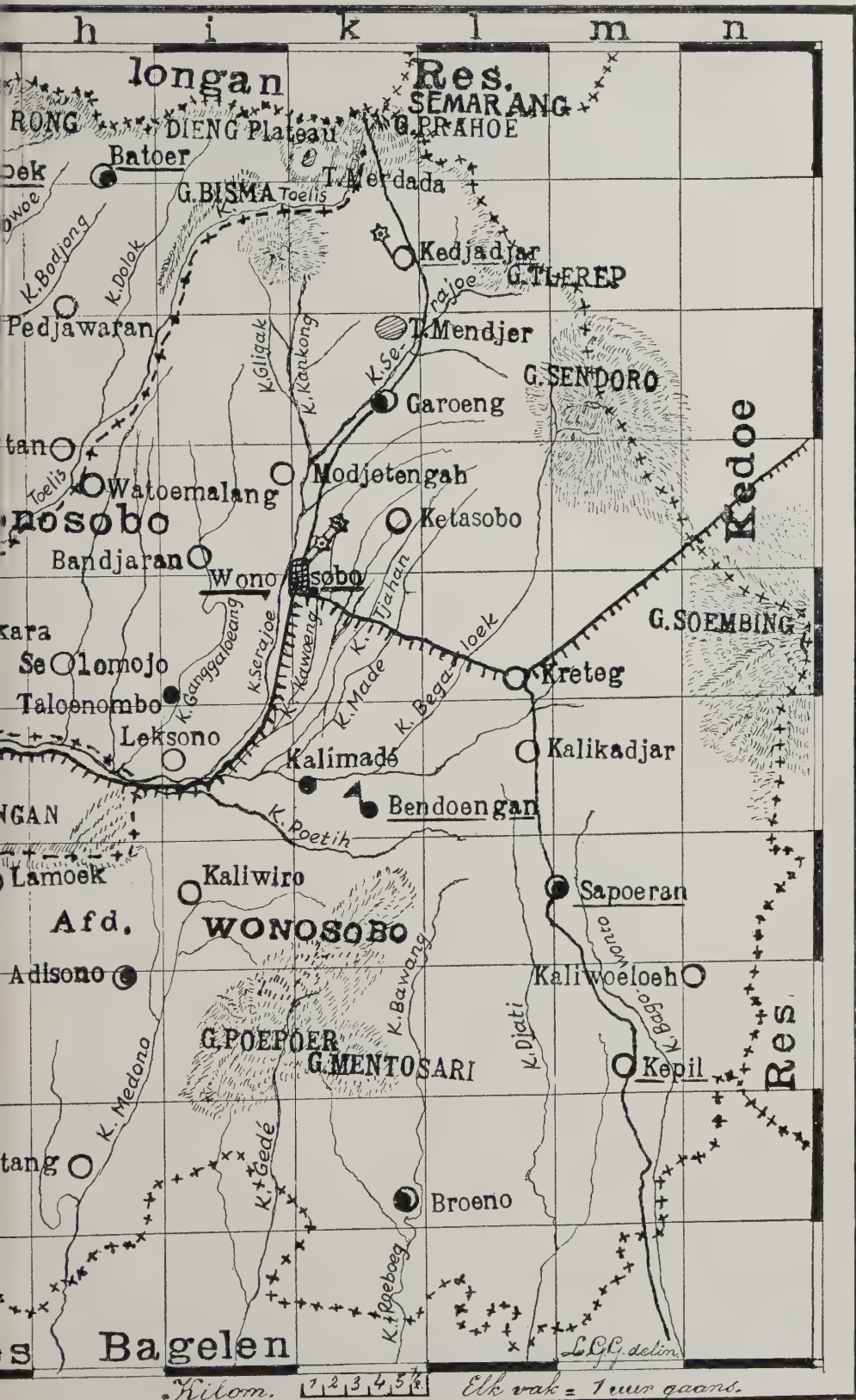
Eenige jaren bleef Wonosobo onbezet. Eerst werd dit terrein door Dr. Esser en later door Ds. Merklijn als consulent verzorgd, terwijl Dr. H. S. Pruijs, die voor herstel van gezondheid in Wonosobo vertoefde, hier enkele jaren medische hulp heeft verleend.

Intusschen had de arbeid in de Vorstenlanden zich zoo zeer uitgebreid, dat de Kerk te Amsterdam hare twee terreinen, Djokja en Solo, niet meer naar behooren kon verzorgen. In verband daarmee heeft de Kerk van Delft met de andere Kerken van Zuid-Holland Noord 1 Jan. 1923 Solo overgenomen van Amsterdam, maar kon toen Wonosobo niet meer verzorgen gelijk het moest. Toch mocht Wonosobo, om onderscheidene redenen niet onbearbeid gelaten.

Eindelijk verklaarden de Friesche Kerken, mede op advies uit Indië, zich bereid om, op de bovengenoemde voorwaarden, Wonosobo als zendingsterrein naast Keboemen te aanvaarden. Den 23 October 1930 heeft de Kerk te Heeg Wonosobo overgenomen van de Kerk te Delft.

WONOSOBO Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Heeg in

Hoofddienst.

In den Hoofddienst te Wonosobo werkt thans Ds. K. van Dijk, die reeds in Mei 1930 zich te Wonosobo had gevestigd. Zijn arbeid is echter niet uitsluitend tot Wonosobo beperkt. Naast hem werken op het terrein van Wonosobo twee Goeroes Idjil. De bezetting met arbeidskrachten is op dit terrein dus nog slechts zeer matig.

Er zijn trouwens ook nog slechts twee Inl. Gemeenten, terwijl voorts nog op verschillende plaatsen meer of minder gearbeid wordt.

Naar de ons beschikbare opgave telt Wonosobo 97 gedoopten, waarvan 59 zijn toegelaten tot het H. Avondmaal.

Schooldienst.

Voor zoover we weten is er op dit terrein nog slechts één Inl. Zendingsschool, die is gevestigd te Bendoengan. Dit is een bloeiende school, die naar de laatste mededeeling meer dan 200 leerlingen heeft en waaraan 4 Inl. onderwijzers zijn verbonden.

Voorts is in 1930 te Wonosobo een Christ. Holl. Chin. School opgericht, die onder de leiding staat van den heer J. Berger, als hoofd. Deze school gaat echter niet uit van de Zending, maar van de „Vereeniging voor Christ. Holl. Onderwijs ten behoeve der Inlandsche bevolking op het Zendingsterrein van Frieslands Geref. Kerken.” Zij telde in het begin van 1931 reeds 93 leerlingen.

Medische dienst.

Na de overname van Wonosobo door de Kerken van Friesland, heeft Mej. Dr. Dreckmeier eenigen tijd de directie van het hospitaal waargenomen, totdat Dr. J. Berg als directeur in functie trad. Voorheen was Dr. Berg als Missionair arts werkzaam op Soemba. Tijdens zijn verlof is hij benoemd tot Geneesheer-Directeur van het Zendingshospitaal te Wonosobo. In Mei 1931 is Dr. Berg naar Wonosobo gegaan en heeft hij de directie overgenomen van Mej. Dreckmeier. Met Dr. Berg is als hoofdverpleegster werkzaam Mej. W. C. Rinck, die in December l.l. naar Wonosobo vertrok.

De gebouwen, waarin het hospitaal te Wonosobo is gevestigd, zijn overgenomen van de daar vroeger bestaande Vereeniging „Ziekenzorg”. Deze gebouwen zijn echter zeer bouwvallig. Er moeten nieuwe gebouwen worden gesticht. Geruimen tijd geleden is hiervoor door de Regeering reeds subsidie toegezegd. Het staat echter wel te vreezen, dat ten gevolge van de wereldcrisis, die ook Indië zoo geweldig drukt, de bouw

van een nieuw hospitaal voorloopig niet kan doorgaan. Naar de ingediende raming der kosten moet voor den bouw van een nieuw hospitaal uit Holland f30.000 worden bijgedragen.

In de tegenwoordige gebouwen is slechts plaats voor 54 bedden en 9 kinderbedjes.

Buiten Wonosobo zijn er, naar we meenen, nog vier poliklinieken waar de Zending Med. hulp verleend. In het geheel staan er 27 Inl. hulpkrachten in dezen Medischen dienst.

Finantiën.

De begrooting van ontvangsten en uitgaven voor de Zending te Wonosobo over het tijdperk van 1 Aug. 1931 tot 31 December 1932, dus over 17 maanden, geeft de volgende cijfers:

Hoofddienst.

Ontvangsten: In Nederland	
Van de Kerken in	
Friesland	f 1199.—
Uit de Generale Kas „	10792.68
	f 11991.68
Uitgaven:	
In Indië	f 8691.68
In Nederland	„ 33.00—
	f 11991.68

Schooldienst.

Ontvangsten: Indië	f 3625.—
In Nederland:	
Van de Kerken in	
Friesland	f 100.—
Uit de Generale Kas „	900.—
	f 1000.—
Uitgaven:	
In Indië	f 4625.—
In Nederland	Nihil
	f 4625.—
Ontvangsten:	
In Indië:	f 43725.—
Van de Kerken in	
Friesland	f 535.50
Uit de Generale Kas „	4819.50
	f 5355.—
	f 49080.—

Uitgaven:	
In Indië	f 45480.—
In Nederland	„ 3600.—
	f 49080.—

Men houde hierbij wel in 't oog, dat deze begrooting loopt over 17 maanden en niet slechts over een enkel jaar.

W. B.

Verg. van miss. arbeiders in dienst der Zending v. d. Ger. Kerken op Midden-Java.

I.

In de laatste week van November zijn te Djogja weer de gewone viermaandelijksche vergaderingen van zendingsarbeiders in dienst der Ger. Kerken gehouden.

Ditmaal hielden we onze vergaderingen in een der vertrekken, waarin de oude Javaansche kerk thans is verdeeld. Dat gebouw is thans niet meer als kerk in gebruik. Het werd daarvoor te klein. Daarom kreeg de Gemeente een nieuw kerkgebouw, mooi en ruim. De oude kerk werd ingericht voor verschillende doeleinden. Er is een consistoriekamer in, een kantoor, een boekenkamer voor de colportage, en verder grootere en kleinere vertrekken ten behoeve van vereenigingen en vergaderingen. Een van die vertrekken gebruikten wij nu.

De vergaderingen werden geopend met een bidstond, ditmaal in de Hollandsche Gemeente, waarin Dr. Bavinck van Solo voorging. Hij wees ons op den vrede, dien wij ook in den nood der tijden hebben als wij met gebed en dankzegging voortdurend tot Gods ons keeren.

Zooals gewoonlijk openden de vergaderingen met de Algemeene verg., waarvan alle zendingsarbeiders, in dienst der kerken, lid zijn.

Hier mochten we Dr. Van Andel verwelkomen, die van verlof uit Holland weer is teruggekeerd, en zijn arbeid in Solo weer heeft opgenomen. Ook mochten we als een zeer welkome gast op onze vergadering begroeten den Heer Wolterbeek uit Tegal, die gekomen was om op onze vergadering met ons te bespreken de vraag of er voor hem, als hij straks uit zijn wereldlijke betrekking met pensioen ontslagen wordt, een plaats zal zijn in de rij der zendingsarbeiders, en zoo ja, welke plaats. De Heere heeft dezen broeder, terwijl hij in Tegal aan Java's Noordkust woonde, met de zending in een steeds nauwer contact gebracht. Hij legde zich toe op de studie van het Javaansch, trachtte aan menschen, met wie hij in contact kwam, het Evangelie te verkondigen. God zegende zijn werk, zoodat hij verscheidene groepen verzamelde, die door hem geregeld onderwezen worden. Nu wenscht hij, als hij de volledige beschikking over zijn tijd zal krijgen, zich voor den dienst des Heeren in Zijn Koninkrijk geheel te geven, liefst op het terrein der Gereformeerde Kerken. Hij stelt zich geheel belangeloos beschikbaar, daar hij over

voldoende inkomsten beschikt voor eigen levensonderhoud. Is dit niet iets verblijdends, en heeft dit voorbeeld soms ook aan anderen niet iets te zeggen, die tijd en kracht beschikbaar hebben om den Heere ten dienste te stellen?

Tot onzen spijt was Ds. Merkelijn verhinderd onze vergaderingen bij te wonen wegens ongesteldheid, die hem genoot had zich onder behandeling te stellen van een der doktoren in Djogja. Gelukkig was hij herstellende.

De rapporten, die op deze vergadering werden uitgebracht over de Kweekscholen te Djogja en te Solo, luiden gunstig wat aangaat den gang van het werk. Alleen voor onze Keucheniuschool zijn de vooruitzichten minder gunstig. Wegens de malaise wordt de uitbreiding van het Inlandsch onderwijs voorloopig stop gezet.

Voorts worden de subsidies voor de bestaande zendingsscholen ingekrompen. We zullen het met minder onderwijzers moeten doen, en voor onze volksscholen onderwijzers moeten aanstellen met een lager diploma dan van onze kweekschool. Reeds nu was het zoo, dat wij de laatste jaren lang niet alle onderwijzers, die van de kweekschool kwamen, aan onze scholen konden gebruiken. Het gelukte hun dan nog een plaats te krijgen aan een Gouvernementsschool. Maar nu gaan de deuren der Gouvernemensschool ook dicht voor hen. Het Gouvernement heeft zelf een teveel aan kandidaten. Zoo moesten wij, zeer tot onzen spijt, besluiten het volgend jaar geen nieuwe leerlingen aan te nemen.

De Hollandsche kweekschool te Solo verkeert wat dat betreft in veel gunstiger condities. De bezuiniging brengt het Gouvernement er toe veel Inlandsche onderwijzers op te leiden, die Hollandsch kennen, omdat deze straks plaatsen kunnen bezetten, die vroeger door veel duurere Hollandsche krachten werden ingenomen. Dit is de reden, waarom, terwijl de Keucheniuschool moet worden ingekrompen, de Holl. Inl. Kweeksch. er een parallelklas bijkreeg, die waarschijnlijk gedurende de eerstvolgende jaren ook gehandhaafd wordt. In verband daarmee werd ook besloten voor deze school nog twee nieuwe internaten bij te bouwen. Ook moest nog een tijdelijke leerkracht worden aangesteld, wiens tijdelijke benoeming wellicht spoedig in een vaste kan veranderd worden. Bovendien zal deze school er een Batakschen onderwijzer bijkrijgen, die de Bataksche leerlingen les in hun eigen taal zal kunnen geven.

Op deze vergadering had ook opnieuw de kwestie van onze aansluiting bij den Nederl. Indischen zendingsraad aan de orde zullen komen, maar die zaak is nu voorlopig van de baan, daar de oprichting van zoo'n Raad op verschillende bezwaren, niet alleen van den kant der Gereformeerden, is afgesprongen.

K. v. DIJK.
(Wordt vervolgd).

ten bezit. Hij zit in de zaken in en is er geheel in te huis. En hij heeft zich het vertrouwen weten te verwerven, niet alleen van alle Zendingen, maar ook van de Regeering, zoodat hij te Batavia in alle zaken, waarin de Zending is betrokken, een man van veel beteekenis en invloed is.

Den 12den Jan. j.l. heeft hij met Mevrouw in het Bijbelhuis te Amsterdam afscheid genomen van het Ned. Bijb. Genootschap en

De heer en Mevrouw Slotemaker de Bruïne—Rutgers.

De heer en Mevrouw Slotemaker de Bruïne—Rutgers.

In het midden van Januari l.l. is één onzer Zendingsconsuls, na een welverdiende rust, die echter gedurig door het bijwonen van velerlei vergaderingen en het houden van heel wat redevoeringen is verstoord, van verlof naar Batavia teruggekeerd, om zijn gewichtigen arbeid als Zendingsconsul te hervatten.

Het is een zeldzaam gelukkige keuze geweest, toen het Ned. Bijbel-Genootschap, in overleg met de verschillende zendingen in 1925 Dr. Slotemaker de Bruïne heeft benoemd tot Zendingsconsul. In zijn eerste arbeidsperiode heeft hij getoond, dat hij voor den arbeid van het Zendingsconsulaat bij uitnemendheid de gewenschte capacitei-

de verschillende Zendingen. Uit de toespraken, die daarbij werden gehouden, bleek de hooge achting, die de onderscheiden Zendingen hem toedragen, terwijl de door hem gehouden rede getuigde van zijn breedten blik over het werk der Zending en haar vraagstukken. Ook de Zending van de Gereformeerde Kerken was op die samenkomst vertegenwoordigd.

Dr. N. A. C. Slotemaker de Bruïne is een zoon van den bekenden oud-Minister Prof. Dr. Slotemaker de Bruïne te Wassenaar. Hij is geboren 23 Juli 1895, studeerde te Utrecht en te Groningen, was van Juni 1923 tot 1 Juli 1925 predikant te Bergentheim, werd in het voorjaar van 1925 benoemd tot Zendingsconsul, promoveerde 7 Jan. 1926 tot doctor in de theologie en is kort daarna vertrokken naar Batavia.

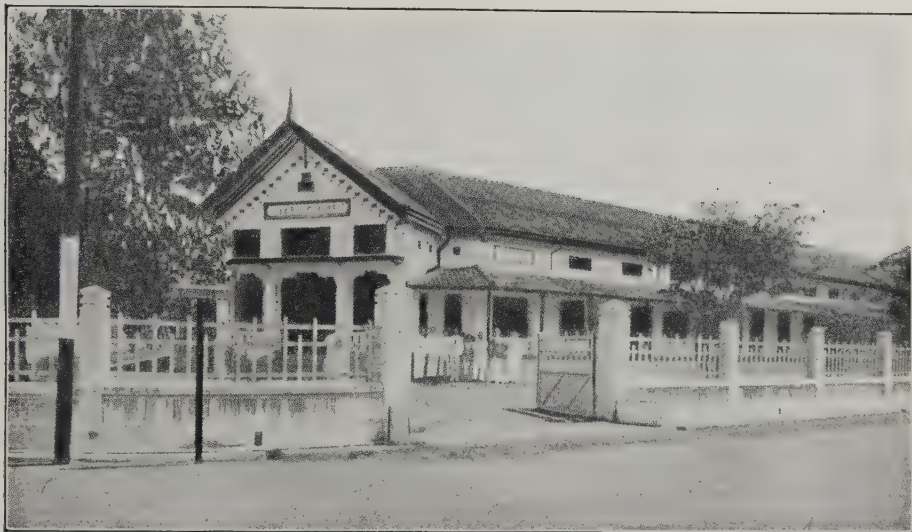
Hij is 8 Mei 1923 getrouwd met Mej. Louise Rutgers, een dochter van wijlen Prof. Dr. F. L. Rutgers, wiens naam in onze kringen nog steeds in gezegende herinnering voortleeft.

De Heere heeft hun echt gekroond met een drietal lieve kinderen, twee meisjes en een jongen.

Vereeniging Indonesische Christen Jongeren
Jekerstraat 69^{II}, Amsterdam-Zuid.

Aan de Zendingsvrienden!

Het mag als algemeen bekend worden verondersteld, dat er veel jongelui uit den Indischen archipel in Holland komen studeren, hoofdzakelijk in Universiteitssteden.

Christelijke Mulo School Petronellaweg Jogja.

Op ons verzoek was Dr. Slotemaker de Bruïne zoo vriendelijk ons een foto te zenden van hem en zijn gezin, ten gebruike voor ons Zendingsblad, waarvoor we hartelijk dank zeggen.

Stelle de Heere dezen krachtigen, rijk begaafden man al meer ten zegen voor de Protestantsche Zending in Ned.-Indië in den al meer zich uitbreidenden arbeid van het Zendingsconsulaat.

W. B.

Christelijke Mulo School Petronellaweg Jogja.

Deze school bestaat ruim 10 jaren en mag zich in gestadigen bloei verheugen. Er zijn 12 Europeesche en één Javaansche leerkracht aan verbonden. Behalve de gewone vakken, waartoe de drie moderne talen, Wiskunde en Boekhouden behooren, wordt in Javaansch en Maleisch les gegeven. Ook aan de lichamelijke opvoeding wordt hier behoorlijke aandacht geschonken. Onderstaande foto toont de groep van onderwijzers en leerlingen, bijeen op het sportveld.

Misschien trekt het niet zoozeer ieders aandacht, dat het leven voor deze jongelui in Nederland vaak heel moeilijk is. Zonder geestelijke steun van familie en vrienden, zonder gezellig tehuis, in een voor hen vreemde maatschappij, voelen ze zich dikwijls eenzaam. En daar zij door hun Oosterschen aard zich niet gemakkelijk aansluiten, hebben de goed bedoelde pogingen van sommige Hollandsche medestudenten of families, om hen in hun kring op te nemen, meestal weinig resultaat. Het hoeft geen nader betoog, dat uit dezen toestand vele moeilijkheden en gevaren voor hen voortvloeien.

Na veel voorbereidenden arbeid is, Kerstmis 1930, opgericht de vereeniging „Indonesische Christen Jongeren”, gevestigd in het Kasteel „Hardenbroek”. Deze vereeniging bestaat uit een dertigtal Christelijke jongelui van inheemsche afkomst (uit Batak, Minahasa, Ambon, Java enz.) en heeft ten doel om den onderlingen band te versterken, elkander geestelijk op te bouwen en om de nieuw uit Indië aankomende landgenooten, van welke richting ze ook mogen zijn, met raad en daad bij te staan, t.w. door

ze van boord af te halen, behulpzaam te zijn in het zoeken van een tehuis, hen daarna geregeld te bezoeken en met de Christelijke feestdagen in gezellige samenkomsten bijeen te brengen.

In de overtuiging, dat hier werkelijk een belangrijk zendingswerk te verrichten valt, wenden wij ons met vrijmoedigheid tot de Christenen in Nederland en Ned. Oost-Indië om hun zedelijken steun.

In verband met den arbeid onder de Intellectueelen heeft de vereeniging „Indonesische Christen Jongeren” een belangrijke taak te vervullen. Verleene de Heere ons allen den bijstand en leiding Zijns Geestes om de zoovele gelegenheden, die ons geboden worden aan te pakken en er het recht gebruik van te maken.

Moge Gods Zegen rusten op al de Zendingsarbeid, die en in Indië en in Nederland wordt verricht, opdat Zijn Koninkrijk kome ook op „Indonesië.”

Het Bestuur:

S. NIMPOENO, Voorzitter.
T. H. LIM, Secretaris.

Korte Berichten.

Dr. B. J. Esser.

Naar we vernemen zal Dr. Esser, die sinds eenige weken met Mevrouw in het Buitenland vertoeft, in de laatste helft van Februari terug keeren naar Holland. Voorloopig is zijn adres: Kasteel Hardenbroek, Driebergen.

Mej. A. F. v. d. Waal.

Tot hoofdverpleegster aan het Zendingshospitaal te Magelang is benoemd Mej. A. F. v. d. Waal te Breda. Vermoedelijk zal zij in Mei vertrekken.

H. W. Polet.

De heer H. W. Polet, onderwijzer aan de Christ. M.U.L.O. School te Solo, is benoemd tot leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool aldaar.

A. J. Swanborn.

De heer A. J. Swanborn, die vroeger in de Zending heeft gearbeid op de Sangi Eilanden en op Borneo en later als onderwijzer werkzaam was op Madoera en te Batavia, heeft de benoeming aangenomen tot hoofd van de Christ. Holl. Chin. School te Soekaradja op het Zendingsterrein van Zuid-Holland ten Zuiden.

Javaansche Kerkbouw te Solo.

In de maand October werd het tweede kerkgebouw der Javaansche Christenen in de stad Solo feestelijk geopend. Het is verzeen aan de westkant van de stad, in Manahan. Hiermede heeft thans de gemeente van Toemenggoengan haar eigen vergaderplaats gekregen, waaraan zoo dringende behoefte bestond.

Het Christ. Nat. Zendingsfeest.

D.V. zal het Christ. Nat. Zendingsfeest dit jaar den 6den Juli worden gehouden te Soestdijk op het landgoed van de Koningin-Moeder, die dit hiervoor bereidwillig wil afstaan.

Zendingscommissie Tuindorp-Oostzaan.

Men verzoekt ons te berichten, dat te Tuindorp-Oostzaan een Zendingscommissie is opgericht. Voorzitter: J. v. d. Molen; Secretaris: A. J. Kilders Jr.; Penningmeester: P. v. Groen.

Twee eeuwen Hernhutter Zending.

De Allgemeine Missions-Nachrichten bevat het volgende: „Twee honderd jaren Hernhutter Zending. In bijna 200 jaar zond de Broedergemeente 1,555 zendelingen uit, naast de arbeiders in de hulpdiensten, en 62 zendingskooplieden, en 93 ongehuwde zendingszusters, samen dus 1,710 Europeanen. Hiervan kwamen 36 zendelingen, 10 zusters en kinderen op gewelddadige wijze om het leven, dat wil zeggen, deze verongelukten of werden gedood. De meeste vermoorden kwamen in de Indianen-zending om. Nu zijn op 135 zendingsstations in Zuid-Afrika, Oost-Afrika, Jeruzalem, aan de Himalaya, in Alaska, Californië, Midden-Amerika, Demerara, Suriname, en Labrador, te zamen 262 Europeesche Zendingsarbeiders, 132,303 Christenen, en 440 scholen met 40,806 leerlingen”.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau voor advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande van Indische jongelieden, die naar Holland komen, is J. de Wit, Park Vronesteijn 20, Voorburg.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage.
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijg-

baar: a. blikken busjes ad f 0.23 per stuk. 5 stuks f1.—, 10 stuks f1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad f 5.— per stuk.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der verzendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Theelood enz.

Wie theelood, zilverpapier en gebruikte postzegels voor de zending verzamelt, zende dit aan P. J. Schreuder, Zestienhovenstraat 3c, Rotterdam.

Leestafel.

Jaarboek ten dienste van de Gereformeerde Kerken in Nederland, 1932, onder redactie van Dr. J. C. Rullmann en Ds. K. Schilder. f1.—, gecartonneerd f1.25.

Dit uitstekend verzorgd jaarboek kwam goed op tijd. Wat zouden we verlegen zitten, als we dit jaarboek niet hadden. Voor wie iets medeleven wil in ons kerkelijk leven is het volstrekt onmisbaar. Ook de zending kreeg een behoorlijke plaats.

Dr. Rullmann gaf, als gewoonlijk, weer een belangrijkh jaaroverzicht.

De Hoofdpunten der zielsgeschiedenis van Job, door Dr. C. van Gelderen. Derde druk, bij Kok te Kampen, f1.25.

Dit voortreffelijk boek, rijpe vrucht van ernstige studie, beleefd zijn derden druk. Dat is een beste aanbeveling voor wie het nog niet bezit. De uitvoering is gelijk aan die van de bekende „Korte Verklaring.”

Calvijn als Mensch en Hervormer, door Em. Doumergue, bij W. ten Have, Amsterdam.

Er is reeds veel over Calvijn geschreven. Maar 't komt ons voor, dat de bekwame

schrijver met dit boek de Calvijn-literatuur beduidend heeft verrijkt.

Gaarne bevelen we het aan.

De eer van de vlag. Door W. v. d. Akker bij Kok te Kampen, f1.25, geb. f1.90.

Aanteekeningen, gemaakt door een Hollandsche Recruit in de jaren 1830—1832, zijn door den schrijver verwerkt tot een vlot verhaal, dat stellig onze jongens en meisjes graag zullen lezen en wel geschikt is om de Vaderlandsche Geschiedenis na 1830 te leeren kennen.

Groen van Prinsterer, door Prof. Dr. P. A. Diepenhorst, bij Kok te Kampen, f6.25, geb. f7.50.

Een standaardwerk van groote en blijvende waarde. De bekwame schrijver teekent ons hier in den hem eigen helderen stijl het leven en werken van den Groot-Meester der Antirevolutionaire richting. In twaalf hoofdstukken heeft hij de rijke stof samengevat.

Om Vaders Plaats, door Ds. D. Hogenbirk Jr., bij Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Ds. Hogenbirk gaf weer een nieuw boek. In denzelfden trant geschreven als de voorgaande. Diepe ernst en lachwekkende luim wisselen elkander af. Maar altoos zeer reëel, echt naar 't leven, ook al is het wel eens tot op het kantje. Ook dit boek zal stellig veel aftrek vinden.

De naderende Antichrist in het licht van de Wereldcrisis, door Dr. H. A. v. d. Valk, bij Kok te Kampen.

Een tijdschriftje, waarin de schrijver ernstige gedachten ontwikkelt betreffende den Antichrist in verband met de geweldige wereldcrisis onzer dagen.

Goldschmeding's Harmoniumschool zevende druk. Uitgave van Goldschmeding's Piano- en Orgelhandel te Amsterdam.

Deze uitgave is opnieuw bewerkt.

We zijn tot oordeelen onbevoegd. Maar we hoorden van deskundigen zeggen, dat deze „Harmoniumschool” zeer geschikt is voor het doel, dat zij beoogt.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Mej. M. v. d. Bom v. d. Juliana-school te Charlois f68. Door E. J. Bitter aandeel collecte Zend. samenkomst te Arnhem f20. Door P. de Vries H. Gr. v. Pr. Sch. te Voorburg v. d. schoolkinderen f12.50. Mej. J. H. Lukey saldo Kalenders f1.74. Door B. M. Bulten deel opbrengst zendingsbus Oranje Nassau Instituut Haarlem f25. Uit het zendingsbusje van het Juliana-Ziekenhuis te Amsterdam f23.54. N. N. te H. f2. Door S. v. d. Berg uit de Zendingsbus v. d. Kon. Wilh. Sch. te Voorburg f17.70. Nog door Mej. M. v. d. Bom v. d. Kop. Afd. Julianaschool te Charlois f32. Door N. v. d. Vlist uit het schoolbusje te Krimpen a. d. Lek f15.67. Door Jurriën Veldkamp tweede storting 10 pCt. der ontvangsten over 1931 in Groningen, Drenthe, Overijssel, Bentheim en O. Friesland f5000. Door G. Buis van de leerlingen Dr. Bavinkschool te Haarlem f9.25. Door J. Breekveldt uit het schoolbusje te Benschop f5.25. Van J. W. te den Haag f3.75. Van J. v. Daalen te Rotterdam f5. Door T. H. Kroon van de kinderen der Chris. Sch. te Nieuweburg a. d. Rijn f9. Door D. J. v. Beijeren van de leerlingen der Christ. H. B. S. Populierstraat, den Haag f34.15. Door J. ten Hart 10 pCt. van de ontvangst in 1931 van de Geref. Kerk te Utresht f363.07.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 22 Januari '32.

Postrekening No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk: te Epe f15. Pingjum f2.94. Steenwijk f45. Wezep f25.46. Driesum f17.10. Ommen f30. Vries f9.79. Naarden f5. Lutterade f5. Doesburg f5. Leeuwarden f300. Noordwijk aan Zee f52.60. Ezinge f12.84. Hoogkerk f18.18. Zuidlaren f1907. Heidenschap f5.47. Medenblik f5. Nieuwerker f23.50. Winterswijk f25. Dronrijp f15.56. Stadskanaal-Pekelderweg f10. Barchem f1.60. Klundert f49.73. Nieuw Weerdinge f16.12. Woudsend f24.09. Westmaas f11.76. Westerbork f5. Puttershoek f15. Zierikzee f20. Marken f11.56. Muiden f8.46. Hijum f10. Sellingen f19.65. Hollandsrhe Veld f8.32. Putten f15. Ter Aar f2. Ouderkerk a. d. IJssel f8.35. Vinkeveen f13. Westeremden f26.03. O. en W. Souburg f20.35. Krabbendijke f5. Loosduinen f75.10. Drachter Compagnie f6.17. Dwingeloo f10. Goes f98.21. Franeker f60.48. Genemuiden f5. Staphorst f10.63. Haaksbergen f9.35. Eestrum f10. Duurswoude f10.50.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 22 Januari '32.

Postrekening No. 32806.

Voor Djokja.

Door G. Hogeweg te Marken opgespaarde halfjes van N. Dorland f1.50. C. Zeeman f1. L. Dorland f0.50. G. Dorland f1. K. Visser f1.50. A. Kaars f1.25. J. Roos f0.50. N. Dorland Pd. f1.25.

W. BREUKELAAR.

Voor het ziekenhuis te Magelang van A. v. d. Zee te Garijp f2.

P. KLIJN,

Columbusstr. 256, Den Haag.

Suriname.

Herdenking.

Het jaar 1932 zal D.V. voor onze Herrnhutter-broeders een zeer belangrijk jaar zijn. Twee eeuwen is het n.l. geleden dat de eerste zendelingen der Broedergemeente uittrokken om het Evangelie onder de heidenvolken te gaan brengen. Wij gelooven niet teveel te beweren, wanneer wij zeggen, dat naar verhouding van hun getalsterkte geen enkele Kerk of organisatie ook maar in de verste verte gepresteerd heeft wat zij deed. Er zijn niet veel groepen, die hun zendingsarbeiders bij honderdtallen kunnen tellen. Laat het ons dan een eer zijn, van harte mee te werken om dit jubileumjaar voor onze Zeister-Broeders tot een rijk gezegend jaar te maken.

Sindt vorige verantw. ontvangten wij: Van G. d. J. te W. f8.50; H. G. J. de R. te U. f2; H. V. te H. f3; Mej. A. M. te K. f33.50; J. W. te S. f2; A. C. te M. f6; Pers. Chr. Sch. te Gr. f5; Pers. en leerl. Elout-school f17.50; Mw. A. d. H.—v. S. te A. f2.50; Ds. J. H. K. te Z. f10; G. Kerk Leiden f10; Zend. Comm. te N. f10; J. P. te S. f1.50; Mej. P. v. O. en fam. te Hilversum f8; Drs. H. B. te Z. f7.50; M. te V. f1; N. N. te B. f25; L. M. O. te N. H. f2.50; L. te B. f5.75 àhalve centen); G. W. te K. f5 E. R. te S. f1; F. J. v. d. W. voor tekort f4; Ds. R. v. R. (van zusters) te S. f5; Dankbaar ouderpaar te R. f25; P. S. te S. f5; T. V. te 's-Gr. f3; M. de L. te K. (van leerl. f4.95; J. K. te den H. f2.50 (jaarl.); Mej. H. S. te D. f5; W. E. te R. (leerl. Chr. Sch. f10; E. W. te A. f1; gev. in de coll. G. K. te H. f1; N. H. T. M. A'dam—Beester f20; U. G. te Z. (Kerstfeestoverschot) f20.70; Mej. L. A. te E. f2.50; M. M. te R. via A. J. D. te A. f1; Leerl. Kweeksch. f30 àkaarten); K. V. te M. f7; N. N. te G. N. f2.50; W. K. te Solo f200; Pers. Paul Krugers. f21; Mej. en Dr. F. te H. f7.50; J. S. te H. f1.850

(kaarten); Mej. H. S. te D. f5 en f5 Saron; G. W. te D. f100; voor Saronkinderen N. N. Oost L. f2.50; D. B. te M. f10; W. B. te G. f16.75 en f1 (van Mej. H.); J. v. A. te R. f5; Boetebus te H. f1.75; Busje Boschdriftschool f15 (besteed voor stoffen Saron); Busjes Tehuis voor Vrouwen f1.50 en f1.49; M. H. te B. (Ger. Kerk) f10; A. B. te S. f5; C. S. J. te K. f5.50; E. C. v. d. L. f2.50; W. P. W. te B. (kaarten) f40; Mej. G. te Z. f1; Fr. K. te D. f10; Pers. Vaartweg áador P. M. v. d. S.) f8.25; Jacob Hendrik f6.36 (busje). Allen hartelijk dank!

Wegens plaatsgebrek moest vorige maal uitvallen een woord van dank en waardeering aan de Oost Indische Surinamevrienden die in 1931 een bedrag van f2500 bijeenbrachten en een dergelijke betuiging aan de trouwe werkers van Amsterdam (Zuid).

J. VAN KEULEN.

Hilversum. Postrek. 95494.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

12e Verantwoording 1931, van 25 December—31 December.

Provincie Groningen:

Geref. Kerk Thesinge, Zendingsskalenders f17.—; Geref. Kerk Groningen, coll. gift f5.—; idem f2.50; Antje Toonstra, Ulrum, halve centen f0.38; Mej. Ellen, Ulrum, v. d. Geref. School f71.65; Ds. D. v. Dijk, Groningen, Catech. bus f42.15; School, Leliestraat Groningen, busje f8.12; Ds. J. Duursema, Groningen, Oosterwijk f640.—; idem Zuiderwijk f508.95; Ds. J. Gispens, Groningen, Catech. bus f53.03; Ds. W. Weener, Munnekezijl, Restant Zendingsskas f25.—; Geref. Meisjesver. Dorcas, Munnekezijl f7.50; Geref. Kerk, Pekelderweg, Kerstcoll. f90.63; P. W. Omta, Oldekerk, Zendingssbusjes f50.—; Ds. R. Middelveld, Hoogkerk, Coll. giften f3.—; idem, 200 halve centen J. J. f1.—; A. Donkerbroek, Niezijl, gift Jongel. Vereen. f15.—; Ds. N. Woldinga, Pieterburen, 200 halve centen A. M. f1.—; Geref. Kerk, Schouwerzijl, Zendingssgelden f95.—; W. Pool, Marum, Inhoud Zendingssk. Chr. School f50.10; J. Veenema, 2e Exloërmond, Zendingssb. Duco Baas f10.51; idem, Divertje Pot f14.63; idem, L. Barelds f4.79½; idem, Alb. Tees f6.72; idem, Kl. Gnodde en M. Vos f6.40; Geref. Kerk, Zoutkamp, 4e kwartaal f50.—; Ds. K. v. d. Meulen, Kommerzijl, v. d. Geref. Kerk f109.—; R. Oosterhuis, Zuidwolde, Coll. gift f1.—; idem, Coll. Jongel. en Meisjesver. f6.41; idem, Zendingssbusjes kerk f17.70; P. Pilon, Stedum, Zendingssveren. f10.—; N. Lubberts, Zuidbroek, Collecte f29.09; J. Wild-

vank, Delfzijl, Coll. Spreekb. Ds. W. van Dijk f48.35; J. Smid, Winschoten, Kerstcoll. en restant busjes f189.30; K. Bosma, Middelstum, busjes Meisjesveren. f6.71½; idem, busje Jongel. vereen. A. f3.67; idem, busje Jongel. vereen. B. f2.08½; idem, busje Jongel. vereen. C. f3.02½; idem, Coll. Vergad. Zendingsscom. f1.75; idem, Nikk. Chr. School f14.15; idem, Nikk. U.L.O. Sch. f3.05½; idem, Zendingsscomité f130.—; Ds. N. Postema, Veendam, bus Geref. Jongel. Ver. f34.—; Mej. M. Slim, voor de Geref. Kerk, Musselkanaal: batig saldo Zendingssblad f19.71; batig saldo Zendingsskal. f15.93; busjes br. en verl. f28.85; maandel. busjes f90.52; Ds. J. v. Dijk, Sellingeren: busjes van Jantine H. f2.75; van Grietje H. f3.01½; van Jannie P. f1.17; van Corrie M. f2.09½; Trijntje M. f2.78½; van Berend K. f2.50; van Grietje M. f3.22; van Gr. v. E. en Tr. M. f4.34½; van Niklaas B. f2.94½; van Boelem B. 2.04½; van Tr. B. en Annie M. f6.16; van Willem P. f1.92; van Ottina W. f3.35; F. Zorge, Hoogkerk f11.25; Ds. H. de Zwart, Warffum, Collectegift f10.—; Geref. Kerk, Meeden, Kerstcoll. f32.85; J. Wildvank, Delfzijl, inhoud busjes f75.—.

Provincie Drenthe:

Mej. J. Mulder, Meppel, Kalenders f14.71; idem, nagift f20.—; Jongel. Vereen. Nathanael, Ruinerwold f9.75; Jantje en Jentje B. te Erica, busje f7.—; Mej. J. H. Mulders, Meppel, Kerstcoll. Zending f144.40; idem, Schoolbusjes f9.95; C. Koolstra, Holl. Veld, gift f2.50; J. Sliemers, Gees, Coll.gift f2.50; Geref. Kerk, Ruinerwold, Kerstcoll. f71.42; J. Post, Nieuwlande, busjes Novb.—Decb. f17.02; D. v. d. Vegt, Nieuwercord, Catech. bus f24.52; idem, Kerstcoll. f30.35; Ds. Drenth: busje Chr. School, Roden f21.60; Mej. J. H. Mulders, Meppel, diverse giften f128.45.

Provincie Overijssel:

N. N. f100.—; W. Eugster, Hengelo, Inhoud busjes f4.80; idem, Zendingssbladen, 4e kwartaal f69.80; idem, kalenders f17.11; S. Malda, Lutten, Verzam. door kind. Chr. School f72.—; F. Joh. Weenink, Nieuwleusen, busjes f60.—; Geref. Kerk, Enschede, Kerstcoll. f152.—; Geref. Kerk, Enschede, per L. Burger f850.—; H. M. te Ommen, f30.—; Mevr. Kottier—Muller, Almelo, v. d. Zendingsscom. f50.—; S. Malda, Lutten, Kerstcoll. f68.75; Geref. Kerk, Heemse, Kerstcoll. f106.81; R. de Groot, v. d. Geref. Kerk, Genemuiden f16.22; idem, v. d. Zondagsschool, Genemuiden f9.59; R. Buwalda, Zwolle, Restant jaarl. bijdragen f300.—; J. Kassies, Vroomshoop, Kerstcoll. f95.81; Geref. Kerk, Hardenberg, Coll.gift f10.—; idem, Coll.gift f10.—; idem, Lemele, Kerstcoll. f23.80; Geref. Kerk, Genemuiden, Zendingssbl. f8.24; J. Aarts, Blokzijl, Geref. Zondagsschool f10.56; Geref. Kerk, Grama-

bergen, Kerstcoll. f22.20; idem, busjes 1931 f126.50; G. Slecht, v. d. Zendingsvereen. Kampen f519.42.

Soembaweken Groningen:

Overschild f86.—; Pieterburen f55.64; Aduard f252.53; 2e Exloërmond f29.49½; Siddeburen f281.—; Wildervank f93.24.

Soembaweken Drenthe:

Schoonoord f50.35; Gees f29.10; Roden f159.—.

Soembaweken Overijssel:

Haaksbergen f38.75; Zwolle f600.—; Hardenberg, 2e storting f34.50; Lemele f40.91; Avereest f39.24; Gramsbergen f79.—.

Soembaweken Bentheim en Oost-Friesland:

Wilsum f44.22.

Collecten 4e D. d. Woords Groningen:

Thesinge f52.82; Appingedam f64.50.

Collecten 4e D. d. Woords Overijssel:

Zwolle f205.38; Deventer f134.48.

Van Heinde en Verre:

G. K. Schoep, Rotterdam, bijdrage f5.—; Wijlen Mej. J. M. Sielof, gewoond hebbende te Hilversum bij testamentaire beschikking f33.82.

Totaal 12e verantwoording f 8.349.54
1ste t/m 11e verantwoording ... f89.719.95

Totaal f98.069.49

Mag ik deze laatste verantwoording in 1931 afsluiten met een woord van hartelijken dank aan alle gevers en geefsters, en aan allen, die door een geregelde toezending der gelden, hunne medewerking in ruime mate hebben willen verleenen? Immers aan die medewerking is het mede te danken, dat de maandelijksche geldzendingen naar Soemba telkens zonder vertraging konden plaats hebben. De Zendingsarbeid op Soemba in Uwe voortdurende liefde en belangstelling aanbevelend,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, Jan. 1932.

Nog te boeken op 1931 van de Geref. Kerk te Haren:

Soembaweek f 272.80

bijdr. Zendingscommissie „ 124.35

f 397.15

Zending van de Geref. Kerken op Soemba.

1ste verantwoording van 1 tot en met 25 Januari 1932.

Provincie Groningen:

Geref. School Loppersum, Nikketjre f40; Mej. G. Haan, Groningen, Kinderzend. Vereen. 2 maandel. f250; N. N. Onstwedde f2.50; P. Kieft, Enumatil, leerl. Chr. School f10.89; A. v. d. Velde, Kielwindweer,

Oversch. Zendingskal. f11.50; F. Laméris, Wagenborgen, Nikk. Schoolkind. f5; idem, saldo Zendingskal. f14.72; idem, Kinderzend. Vereen. f40; G. v. d. Kamp, v. d. Meisjesvereen. B. en W. te Marum f5.60; J. M. J. Bouwman, Uithuizermeeden, Zendingskas f53.74; idem, kerkbusjes f36.36; J. Wildvank, Delfzijl, 200 halve ct. Bientje Oosterhuis f1; Ds. D. Steenhuis, Loppersum, busjes A. en G. Wiersema f9.76, idem saldo Zendingskalenders f14.72; G. Bouman, Uithuizen, schoolbusjes f50; A. Algra, Stadskanaal, Kerk-collecte f152.63; W. Schadenberg, Ter Apel, leerl. Chr. Nat. School f17.35; S. v. d. Zwaag, Den Andel, Zendingsbusjes f6; D. v. d. Laan, Uithuizen, saldo kalenders f34.60.

Provincie Drenthe:

J. Kuiper Jzn., Hooghalen, inh. busjes, saldo Zendingskal. f80; H. L. Smeman, Coevorden, vrijw. bijdragen f39; idem kerkbusjes f8.63; idem, restant opr. Zendingskal. f6.24; J. Koopman, Aalden, Zweelo, collecte f105.75; H. de Groot, Nieuw Amsterdam, schoolnikkertje, Erica f7.50; idem, schoolbusjes f90.70; E. Delhaas, Nieuw Buinen, kerkcollecte f40.24, idem, Zendingsbladen f41.04; idem, saldo kalenders f15.87.

Provincie Overijssel:

Mej. P. Kaper, Genemuiden f1.19; J. Olthoff, Hardenberg f184.85; L. Oosterhof, Daarle, den Ham, gift „kerkauto” f25; H. J. Pen, Wetering bij Blokzijl, Zondagschool f8.10; Tj. v. d. Veen, Mariënborg, kerkcoll. f32; Geref. Kerk, Staphorst, collecte f10.50; Zendingscomm. Wierden, Zendingskal. en zendingbl. f45.25; A. Schuurman, Bergentheim, Zend. Comm. f60; Geref. Kerk Blokzijl f42.35; Geref. Kerk, A. te Ambt Vollenhove, Collecte f14.86; F. Joh. Weenink, Nieuwleusen, Kerstcoll. f18.56; W. Santbergen, Ambt Vollenhove f29.40; G. H. Hutman, Nijverdal, Zendingscomm. saldo 1931 f1135.

Collecten 4e D. d. Woords:

Beilen f28.88.

Soembaweken Groningen:

Grootegast f288.20; Schildwolde f200.—; Loppersum f201.25; Spijk f283.10; Uithuizen f566.75.

Soembaweken Drenthe:

Dwingelo f163.55; Zwartemeer f35.78; Nieuw Amsterdam f186.60; Diever f127.—.

Soembaweken Overijssel:

Rouveen f245.—.

Soembaweken O. Friesl. en Bentheim:

Emlichheim f303.44.

Van Heinde en Verre:

P. J. L., Den Haag, bijdrage f5.—; Mej. J. Visser, Kockengen, bijdrage f1.—.

Totaal eerste verantw. f5433.85

Met dank voor de toezending,

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Postgiro 138000.

Groningen, 25 Jan. 1932.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

INHOUD:

Veel vrucht voortbrengen. — Van Zendingsaangelegenheden: De arbeid onder de Chineezzen in Nederland; Het jubileum der Koningin Wilhelmina School; Zendingstentoonstelling. — Zending Zuid-Holland: Het afscheid van Dr. en Mevrouw Esser; Sidaredja; Poerbolinggo's Christ. Huishoudschool. — Zending Groningen, Drenthe en Overijssel: Ds. en Mevrouw Luijendijk-Klapwijk; Orgel kerkgebouw Pajeti. — West Soemba: bij het Zendingskaartje. — Zending Noord-Holland: Mej. A. J. Heidemä; Vergadering van de Missionaire arbeiders op Midden-Java (vervolg). — Mededeelingen Zendingsbureau. — Twee honderd jaren zending der Hernhutter Broedergemeente. — Een critiek en raad uit de 17de eeuw. — Korte berichten. — Lees-tafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Veel vrucht voortbrengen.

Joh. 12 : 24b:*maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.*

Bij de beantwoording van de heilbegeerige vraag eeniger Grieken te Jeruzalem, die Hem zien wilden, heeft onze Heiland de wet van het tarwegraan op Zichzelf toegepast. Ter aanwijzing van de *noodzakelijkheid* van Zijn zoendood: „indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft het alleen”; en ook tot aanprijzing van den *zegen*, dien Zijn naderend lijden en sterven geven zou: „maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.”

Gij denkt in de weken vóór Paschen daarbij aan de *veelheid* van geestelijke genade-goederen, door 's Heilands borgtochtelijk lijden en sterven ons aangebracht. *Zelf* is Hij langs den diep-donkeren weg van den vloekdood opgeklimmen tot hooge heerlijkheid, tot de glorie van den verheerlijkten Middelaar Gods en der menschen; maar juist daardoor is Hij ook vruchtbaar geworden in overvloed van geestelijke zegeningen voor al Zijn volk. Hij is de Verzoener onzer zonden, onze Vrede met God, onze Zondevernieler, onze Overwinnaar op den Troon, onze Overste Leidsman, Die ons redt en behoedt en voert naar de hemelsche zaligheid.

Toch doelde 's Heilands uitspraak tot de om een onderhoud vragende Grieken daarop *alleen* zeker niet.

De *veelheid* van Zijn lijdens- en stervensvrucht zou óók openbaar worden in de toebrengring van de volkenwereld, wier edelste vertegenwoordigers reeds bij Hem aanklopten.

Tot nog toe had Hij Zijn taak onder de verloren schapen van het huis Israëls; een enkele uit de heidenen, zooals de Kananeesche vrouw, was Hem reeds gegeven; doch door te lijden en te sterven, als het in de aarde vallende tarwegraan, zou Hij uitbreken, naar buiten, buiten het Jodendom, ir heel de menschheid, in alle geslachten, tot de einden der aarde toe; vervulling van Zijn tevoren gesproken woord, dat de velen zouden komen uit Oosten en Westen en uit Noorden en Zuiden, en met Abraham en Izaäk aanzitten in het Koninkrijk der hemelen.

Stervend zou Hij veel vrucht voortbrengen; *veel* in genade-rijkdom; doch óók *veel* in het getal, dergenen die deelen in Zijn heil.

Zooals het ook in de Oud-Testamentische Schrift was voorzeggd, b.v. in Ps. 22, die èn *lijdens-* èn *Zendingspsalm* is; getuige het 28ste vers: „Alle einden der aarde zullen het gedenken en zich tot den Heere bekeeren, en alle geslachten der heidenen zullen voor Uw aangezicht aanbidden”.

Laat ons dan in de lijdensweken niet alleen denken aan den rijken zegen, waarin wij door 's Heilands Kruisofferande deelen mogen, doch evenzeer onze z'n'nen erop richten, dat de vele doorwerkende krachten van Jezus, den Gekruiste, doorgaan in allen arbeid van Evangelisatie en Zending.

Dat geeft moed bij zooveel, dat in onze bewogen tijden ontmoedigen, zoo maar niet met moedeloosheid slaan wil.

Want ondanks alle beroeringen in de wereld komt 's Heilands woord tot vol'e werkelijkheid, dat Hij, het in de aarde gevallen en gestorven tarwegraan, veel vrucht zal voortbrengen.

Als wij zelf dan ook maar sterven willen; om zelf te leven; en óók om te doen leven.

De veelheid der Zendingsvrucht hangt niet van ons af; maar van den Heere der Zending alleen en geheel. Doch Hij wil ons gebruiken, zóó, dat wij door Hem vruchtbaar worden voor anderen; Hij wil zich van ons be-

dienen, zóó, dat door Hem Zijn Koninkrijk komt en wordt uitgebreid; Hij wil van ons, dat wij (vers 25) ons leven haten in deze wereld, om het te bewaren tot het eeuwige leven, en zóó door Hem veel vrucht voort te brengen voor Zijn Naam en zaak.

Sterven gelijk Hij, dat kunnen wij niet; dat behoeven wij ook niet. Jezus offerande is volkomen genoegzaam!

Maar om veel vrucht voor te brengen is onmisbaar, dat wij met Christus sterven aan ons eigen zondig ik, en met Hem leven, óók in trouwen dienst aan Zijn bevel, dat tot prediking van het Kruis en Evangelie aan alle creaturen ons roept.

Gij zelf stierft als het tarwegraan
En daaldet neer in het graf.
Breng Gij de wereld 't leven aan
Die u de Vader gaf.
Zend boden over het wereldrond
Eens klinke Uw Naam uit aller mond!
Uw Naam zoo vol van heerlijkheid,
Ook wij staan tot Uw dienst bereid
Ten dienst bereid
Ten dienst door kamp en strijd.

R.

D. P.

Van Zendingsaangelegenheden.

De arbeid onder de Chineezinnen in Nederland.

Wellicht zullen maar weinige lezers van het Zendingsblad weten, dat er in Nederland nog heel wat Chineezinnen wonen. En toch is dit geenszins een onbeduidend getal. Het spreekt van zelf, dat deze Chineezinnen inzonderheid moeten gezocht worden in de groote havensteden: Rotterdam en Amsterdam. Te Rotterdam wonen ongeveer 1200 Chineezinnen en te Amsterdam omstreeks 450. Ook elders zooals in Delfshaven, Schiedam en Leiden en misschien nog wel op meer plaatsen, hebben zich Chineezinnen gevestigd. Er wonen dus in Nederland nog heel wat Chineezinnen.

Tot voor korten tijd werd onder de Chineezinnen in Nederland, voor zoover we weten, geen Zendings- of Evangeliesatiearbeid verricht.

Een paar jaar geleden is men echter van Gereformeerde zijde in Rotterdam begonnen met den arbeid onder de Chineezinnen.

Die arbeid gaat uit van de classis Rotterdam en wordt geleid door de deputaten, die daarvoor zijn aangewezen.

In Br. J. Dols, die vroeger als Roomsche Katholiek Zendingeling in China heeft gearbeid en met de Chineesche taal behoorlijk bekend is en eenige jaren geleden de R. K.

Kerk heeft verlaten en zich heeft gevoegd bij de Gereformeerde Kerk, heeft men een geschikte arbeidskracht voor dit werk gevonden.

Het werk onder de Chineezinnen is ten deele rechtstreeks Zendingswerk, want die Chineezinnen zelf zijn meestal nog heidenen. Maar er zijn ook enkelen onder hen, die van Christelijke huize zijn. Bovendien zijn de Chineezinnen in Nederland meestal getrouwd met Engelsche, Duitsche of Hollandische vrouwen. Daarom draagt de arbeid onder hen ten deele ook een meer Evangeliseerend karakter.

In hun laatste rapport, uitgebracht op de vergadering der classis Rotterdam, deelen de deputaten van dien arbeid het volgende mede:

„Het werk van broeder Dols ging geregeld door. Dit werk bestaat allereerst in het bezoeken van gezinnen van Chineezinnen. En er zijn dan ook gezinnen, die geregeld door hem worden bezocht en waar hij met de menschen over het evangelie spreekt. We moeten hier opmerken, dat in den laatsten tijd het werken niet gemakkelijk is door de levensontwrichting, die zich uit den aard der zaak ook heel sterk in Nederland gevoelen laat..

Verder bezoekt broeder Dols: boarding-houses, schepen en ziekenhuizen, als daar

Chineez en hunne vrouwen worden verpleegd.

Om zich op de hoogte te stellen van het werk hebben deputaten onder geleide van br. Dols Kater 'echt bezocht. We zijn daar een heelen middag geweest en bezochten met broeder Dols gelegenheden en huizen, die hij bezoekt. Dat bezoek heeft Deputaten als opnieuw van de noodzakelijkheid van dit werk overtuigd, terwijl we ook konden constateeren, dat broeder Dols een bekend figuur was in Katendrecht, ook bij de menschen daar wel ingang vindend."

Het ligt voorts in de bedoeling aan dit werk te Rotterdam uitbreiding te geven o.a. door Zondagsschoolonderwijs, het houden van samenkomsten met volwassenen en leetuurverspreiding. Reeds is er een Zondagsschool, die geregeld door 12 kinderen wordt bezocht, terwijl broeder Dols met het houden van samenkomsten is begonnen.

Ook in Amsterdam zal dit werk worden aangevat. Reeds is door de kerken van Amsterdam Centrum, in Oost, West, Zuid en Noord in beginsel goedgevonden dit werk ter hand te nemen. Men is thans bezig om de hiervoor noodige regeling te treffen.

Evenzoo is in de Classis Schiedam deze zaak aan de orde.

De Classis Rotterdam alleen draagt voor dit werk f 2000 bij

Aangezien echter de arbeid onder de Chinezen een meer algemeen karakter draagt, waarbij niet alleen de Kerken in genoemde steden, maar al de Kerken in Nederland wel belang hebben, heeft men zich ten vorige jare gewend tot de deputaten der Generale Synode voor de Zending met verzoek om eenigen steun voor dit werk uit de Generale Zendingkas.

De deputaten der Generale Synode hebben gemeend, dat deze arbeid metterdaad als een zeer noodig Zendingswerk van algemeen belang mocht worden aangemerkt, weshalve zij eenigen steun hebben toegezegd en ook gegeven. Natuurlijk is dit alleen geschied onder nadere goedkeuring der e.k. Generale Synode. We twijfelen echter niet of de Generale Synode zal niet alleen met blijdschap vernemen, dat deze arbeid is aangevat, maar ook gaarne voor dit werk eenigen steun toestaan uit de Generale Kas. Het zou, naar het ons voorkomt, niet billijk zijn de genoemde Kerken alleen den finantieelen last van den arbeid onder de Chinezen hier te lande te laten dragen. De andere kerken behooren hierbij hulp te verleen.

Moge de Heere ook over dit werk zijn zegen gebiedend!

Het jubileum der Koningin Wilhelmina-school te Djokja.

(Bij de foto).

De vorige maand is er te Djokja op gepaste wijze een mooi jubileum gevierd. Den 18en Februari is feestelijk herdacht, dat 25 jaar geleden de Koningin Wilhelmina-school is geopend.

In den Zendingsskring te Djokja was voor ruim 25 jaar de gedachte opgekomen om een christelijke school met internaat te stichten voor meisjes uit den Javaanschen adelstand. Het was een waagstuk dit te ondernemen.

Op heel Java bestond er nog nergens een school voor Javaansche Priaji-meisjes. Het denkbeeld was toen nog geheel nieuw om hiervoor een eigen school op te richten. En dan nog wel een Christelijke school! Mogelijk zou heel het plan op een fiasco uitloopen, zoo vreesden sommigen wel.

Ook zou het heel wat kosten. De subsidie-regeling, zooals die thans van kracht is, bestond toen nog niet.

Maar ondanks al de bezwaren hield men toch het denkbeeld vast.. Want men zag in zulk een school een uitnemend middel om met de Javaansche priaji-wereld in contact te komen.

Tot dekking van de kosten zocht en verkreeg men hulp in Holland.

En zoo is in het begin van 1907 de Christ. School voor meisjes uit den Javaanschen adel begonnen.

Dat begin was o zoo klein.

Mej. H. J. Wulensiek was de eerste onderwijzeres.

Van het begin vertelde zij onlangs het volgende:

„Na het rondzenden van vele circulaires en het maken van enkele visites bij hooggeplaatste Javanen, kwamen op den dag der opening van de school..... twee leerlingen. En welke leerlingen! Een jongen van zeven en een meisje van vier jaar. De laatste gedragen door haar vader, en gevolgd door vier bedienden. De vader en de bedienden bleven. Ze moesten toch eerst zien wat er ging gebeuren!

Na een half uur trok de vader, blijkbaar gerustgesteld, weg. De bedienden bleven en hurkten neer in de nabijheid harer jeugdigste meesters.

Onder deze omstandigheden was er natuurlijk van les geven geen sprake. De kin-

deren moesten zich vóór alle dingen in deze, voor hen vreemde omgeving, thuis voelen. Het eerste uur werd doorgebracht met..... bellenblazen. Prachtig vonden de kinderen het!

Na eenigen tijd van bellenblazen en fröbelen, had het kleine meisje er blijkbaar genoeg van en riep: „Naar huis toe”; òp

Na niet zoo langen tijd kwamen ze werkelijk, en een paar vriendinnetjes volgden spoedig. De eigenlijke school was er..... de lessen konden beginnen”.

Zoo was het begin.

En de Heere heeft Zijn zegen geschonken. Onder de bekwame en toewijdende leiding van Mej. Wellensiek is de Koningin

Koningin Wilhelminaschool te Djokja.

rezen de bedienden en droegen haar kleine meesteres gehoorzaam huiswaarts, gevolgd door den jongen.

Zouden de kinderen terugkomen?

Den volgenden morgen stond de jonge onderwijzeres met kloppend hart uit te zien op den weg..... en ja, daar kwamen ze!

De moeder kwam ook eens meê. Deze was vroeger verpleegd geweest in het Zendings-hospitaal bij Dr. Scheurer en de Zending genegen. Ze vertelde, dat ze twee oudere meisjes had, en die ook wel zou willen sturen, maar..... die waren reeds afgestaan aan den Kraton (paleis) om te leeren de prinsesjes, dochters van den Sultan, te bedienen.

Dit tweetal kwam later zelf eens kijken. Ze mochten dadelijk meê fröbelen en kregen een merklap om te leeren handwerken. Fijn vonden ze dit! Ze zouden vragen of ze geregeld komen mochten.

Wilhelmina School uitgegroeid tot een flinke school, die als een model-inrichting mag geroemd.

De school telt thans 136 leerlingen, waarvan 73 zijn opgenomen in het internaat, dat aan de school is verbonden. Bijgaande foto geeft ons een kijkje op de internaatgebouwen der school.

Mej. Wellensiek heeft om gezondheidsredenen de directie moeten neerleggen en is naar Holland gekomen.

Maar de school wordt in haar lijn en geest voortgezet. Als w.n. hoofd fungeert thans Mej. J. M. Lips, terwijl vijf onderwijzeressen haar terzijde staan, waarvan twee in tijdelijken dienst.

De Koningin Wilhelmina School is onder Gods zegen geworden een onderwijs-inrichting en een Zendingsmiddel van buitengewone betekenis.

In den loop der jaren hebben hier honderden kinderen uit den Javaanschen adel-

stand, die vooral vroeger voor het Evangelie bijna hermetisch gesloten was, Christelijk onderwijs ontvangen.

De invloed, die dit heeft gehad, is niet gering. Bovendien is het juist deze school geweest, die het oog heeft geopend voor de groote beteekenis van Christ. Holl. Javaansche scholen, die later op tal van plaatsen zijn opgericht en bijna overal tot rijken bloei zijn gekomen en van groot belang zijn voor den arbeid der Zending.

Het was terecht, dat men te Djokja het vijf en twintig jarig bestaan der Koningin Wilhelmina School met groote dankbaarheid heeft herdacht. Ook Holland heeft deze school niet vergeten.

Zendingstentoonstelling.

(bij de foto).

Het beste middel om liefde en offervaardigheid voor de Zending te wekken is versterking van Zendingskennis. Hoe meer men de Zending metterdaad leert kennen, hoe meer de liefde voor de Zending groeit, het gebed voor de Zending toeneemt en de offervaardigheid voor de Zending vermeerderd.

Daartoe kan ook een Zendingstentoonstelling zeer nuttig zijn. Een goede Zendingstentoonstelling laat niet alleen veel van het Zendingsterrein en zijn bevolking met zijn leefwijze, zeden en gewoonten zien, maar geeft ook een beeld van het Zendingswerk naar zijn zichtbare zijde. Wel is de eigenlijke Zendingsarbeid een door en door geestelijk werk, dat niet door een film of lantaarnplaat kan worden weergegeven en evenmin op een tentoonstelling kan worden uitgesteld. Daarom blijft altoos nog het gesproken of geschreven woord het beste middel om zendingskennis te vermeerderen. Maar dat neemt toch geenszins weg, dat ook een tentoonstelling uitnemend dienst kan doen om belangstelling voor de zending te wekken en de kennis der Zending te vermeerderen, inzonderheid als wat tentoon gesteld wordt aan de bezoekers door bekwame personen duidelijk wordt toegelicht.

Daarbij komt, dat een mooie tentoonstelling veel aantrekkelijks heeft en gemakkelijk menschen lokt, die er anders niet over zouden denken om te gaan luisteren naar een Zendingsrede.

Meermalen is dit gebleken, zooals onlangs te Zaandam. Daar is van 8 tot 12 Februari een Zendingstentoonstelling gehouden in het Kerkgebouw van de Ned.

Herv. Gemeente aan de Oostzijde, dat hiervoor kosteloos werd afgestaan. Voor deze tentoonstelling hebben de Zending der Geref. Kerk, de Zending der Christ. Geref. Kerk en de plaatselijke afdeeling der Ned. Zendingsvereniging samengewerkt. Er was een mooie collectie bijeen gebracht. Ook van de Geref. Zending op Midden Java was heel wat tentoongesteld.

Van één der hoekjes van deze tentoonstelling, zond men ons een kiekje, dat we op verzoek opnemen in ons blad. Dit kiekje laat ons zien den stand van Nieuw Guinea met onderscheidene afgodische voorwerpen en een Posso-huis op der achtergrond.

Deze tentoonstelling is uitnemend geslaagd. 's Morgens en 's middags was zij open voor de schoolkinderen der hoogste klassen en voor catechisanten en 's avonds voor volwassen publiek. Het entree was voor kinderen gesteld op 5 cent, die daarvoor tevens nog een kop thee ontvingen; voor volwassenen was het gesteld op 10 cent. Natuurlijk was voor goede toelichting gezorgd.

De heer P. Lok, die jaren lang te Magelang op Midden Java het Christelijk onderwijs heeft gediend, gaf verklaring van den stand der Gereformeerde Zending. Elken avond werd er voorts door één van de plaatselijke predikanten een toespraak gehouden.

De tentoonstelling is bezocht door 436 leerlingen van de Christ. scholen en 620 leerlingen der Openbare scholen; voorts door 352 Catechisanten en 2364 volwassenen, dus te zamen door 3772 personen.

En ondanks het feit, dat er nog al heel wat kosten waren gemaakt, gaf de tentoonstelling nog een batig saldo van f 180, dat naar evenredigheid is verdeeld. Natuurlijk is dat saldo voor de Zending niet te versmaden, maar van veel meer belang is het, dat deze tentoonstelling veel heeft bijgedragen om de kennis van en de belangstelling voor de Zending te versterken.

Stellig verdient het aanbeveling meer dan tot nu toe tentoonstellingen te organiseren. Vooral in groote plaatsen kan een tentoonstelling een uitnemend propagandamiddel voor de Zending wezen. Het is echter wel jammer, dat de Zending onzer Kerken in dit opzicht wel wat arm is en wat achteraan komt. Er zijn wel enkele aardige collecties, die zeer de moeite waard zijn om ze eens te zien. Maar die collecties zijn hier en daar verspreid en meestal particulier bezit. Het zou wel gewenscht zijn wat er is samen te brengen in het Zendings-

bureau te den Haag en voorts te trachten dien voorraad door aanvoer van geschikte dingen beduidend te vermeerderen. Reeds worden pogingen in die richting aangewend. Het propaganda-materiaal voor onze Zending is veel te gering. Versterking is zeer noodig.

Santpoort, 25 Febr. '32.

W. B.

Het heeft ondanks de hoop op terugkeer, Dr. en Mevrouw Esser veel moeite gekost zich los te maken. Op hun nadrukkelijk verzoek is het alles zoo onopzettelijk mogelijk geweest. Tot op het vertrek is er gewerkt en wij hopen en bidden, dat zij den arbeid, waarmee zij zoo zijn samengegroeid, weer met nieuwe krachten

Zendingstentoostelling.

Zending Zuid-Holland (Zuid).

Het afscheid van Dr. en Mevrouw Esser.

Na zeven jaren van zwaren arbeid zijn Dr. en Mevrouw Esser verleden week vertrokken om een welverdiende rust in het Moederland te gaan genieten.

Hoezeer wij hen ook met leede oogen zagen heengaan, een somber afscheid was het toch niet, want het mocht tot onze blijdschap worden gezet in het licht van hun verwachten terugkeer.

Dat is dank aan God méér dan waard, als men na zulk een respectabel aantal tropenjaren nog met zulk een heilig enthousiasme in het werk kan leven.

Ons afscheid was eigenlijk een: „Tot weerziens, zoo de Heere wil”.

En daarom konden wij hen ook blijde laten heengaan, omdat wij wisten, hoezeer zij de rust van het verlof noodig hadden.

straks zullen mogen aanvatten.

Holland heeft hun ook veel te bieden. Niet alleen het weerzien van hun dochter, waarnaar zoo sterk verlangd werd, maar ook veel geestelijke opwekking, en nieuwe kracht naar lichaam en geest. En gezien onze eigen versche ervaringen, durven wij het vertrouwen uitspreken, dat zij daarin niet zullen worden teleurgesteld.

Het is nu vreemd en stil geworden in het oude Zendingshuis te Poerbolinggo. Telkens hebben wij het gevoel nog indringer te zijn. Het is een eigenaardige overgang plotseling van gast, huisheer te worden en van leerling, leider. Afgezien van de groote bekoring, die het heeft op eigen verantwoordelijkheid te werken, voelen wij al het gewicht van den zwaren last, die thans op onze schouders rust.

Het werk is in de 23 jaren dienst van Dr. en Mevrouw Esser zóó zeer door hen gestempeld, het draagt zóó hun sfeer, dat

wij het als een teere roeping voelen, dat niet te verstoren, maar het in de richting te blijven leiden waarin het gestuurd is door hen. En dat is onze hartewensch, want in de enkele maanden dat wij samenwerken mochten, is ons dit duidelijk geworden, dat wat de hoofdlijnen aangaat een harmonische samenwerking verzekerd is. Natuurlijk zal er in verband met persoonlijke talenten en inzichten variëteit zijn. En dat mag ook niet anders. Maar omtrent de groote richtlijnen, kan voortzetting van het bestaande alleen maar een zegen zijn.

Dr. en Mevrouw Esser hebben het werk hier gebouwd. Wat Ds. Ruyssenaers in 1901 hier vond, waren enkele povere lichtpuntjes, inderdaad een armelijk resultaat van 25 jaar Zendingswerk. Ds. Ruyssenaers heeft helaas te kort gearbeid, om veel zegen te kunnen zien op zijn energiek aanpakken van het werk. Hij werd weggenomen juist toen er teekening komen ging en hoopvolle ontwikkeling.

Zoo is het voor Dr. Esser weggelegd geweest hier van 1908 tot heden het werk te stempelen.

En ge heeft maar te vergelijken het Zendingsveld van 1908 en van nu om den rijken zegen van God op te merken, waarmee zijn werk is bekroond. Mevrouw Esser is daarbij een kracht geweest, die zelden voor het voetlicht trad. Maar de geschiedenis van Banjoemaas' Zendingsveld daarom nauwelijks minder dan haar man mee heeft helpen schrijven.

Het is nu niet de tijd en plaats om een overzicht over het werk van deze jaren te geven. Maar dit mogen wij wel opmerken, dat de laatste jaren de meest gezegende zijn geweest. Met de versche herinnering aan enkele hoogtepunten, die juist in de allerlaatste weken mochten worden beklonken aan de ingebruikname van de kerk te Tjilitjap en de bevestiging van Ds. Misaël en aan de institueering van Sidaredja. En als wij het terrein overzien, dan zijn er verschillende posten waar wij verblijdende groei mogen constateeren en die ons met goede hoop voor de toekomst vervullen. Als wij dan voorts nog in herinnering brengen den sterken uitgroei van het aantal scholen en den colportagearbeid, dan is er alle reden God te danken.

Het stemt ons blij, dat Dr. Esser U straks zelf daarvan zal kunnen vertellen. En dat hij belangstellende luisteraars vinden zal, daaraan twijfelen wij niet.

Poerbolingo.

RULLMANN.

Sidaredja.

De 25ste October was voor Sidaredja een belangrijke en vreugdevolle dag.

Deze districtshoofdplaats ligt in het verre Westen. Door gebrek aan wegen is ze alleen per trein te bereiken.

De ontwikkeling der gemeente alhier is wel buitengewoon voorspoedig geweest.

In 1925 verhuisde hierheen uit Adjibarang een Christen Chineesch gezin. Op hun verzoek werd Juni 1927 een Maleisch schooltje voor Maleische kinderen daar geopend.

Ik kon toen niet verwachten, dat vier jaar later uit dit luttele begin een flinke gemeente zou gegroeid zijn, met eigen (zij het ook primitief) kerkgebouw en eigen kerkeraad!

Het was op 25 October, dat ik dáár 's morgens 10 Chineesche, 3 Javaansche volwassenen en 5 kinderen mocht doopen, terwijl een Javaansche vrouw, als kind in het Keboemensche gedoopt, belijdenis des geloofs aflegde.

Ongetwijfeld heeft de bedoelde school meegewerkt om contact met die Chineezten te krijgen. Ook hier was de behoefte om van het spel af te komen voor een enkele de aanleiding. Een tweetal der mannen had in hun jeugd een Christelijke School bezocht: één in Keboenen (de vroeger dáár bestaande Maleische Zendingsschool) en één in Poerbolingo (de school van Kandanggampang).

Het meest echter zal wel tot den overgang meegewerkt hebben de stille invloed van bovengenoemd Chineesch gezin, dat den grondslag der gemeente legde.

Voor één van de Javanen scheen er aanvankelijk een ernstig struikelblok te zijn. Zijn tienjarig zoontje, een jochie van de eerste klas der Lagere School had hij uitgehuwd aan een zesjarig meisje. In onze Christengemeente konden wij zulk een ergernis niet verdragen.

De moskeebeambte (pangoeloe), waar men zoowel voor huwelijksvoltrekking als echtscheiding moet wezen, beweerde, dat hij dat huwelijk niet kon ontbinden. Hij ried aan, dat de vader en zijn zoontje, vergezeld van het dessahoofd en getuigen zou gaan naar de z.g. Priesterraad in het verre Tjilatjap, van wien hij zijn instructies krijgt.

Ik ben blij, dat de man door gebrek aan contanten dit advies niet heeft kunnen opvolgen. Want het was te duchten, dat zijn nog zwak geloof en gebrekkige kennis niet zouden opgewassen zijn tegen den invloed, die van zulk een doorlucht gezelschap van

geleerde heeren op den eenvoudigen dessaman zou uitgegaan zijn.

De oplossing was al heel eenvoudig. Door den overgang van één der echtelieden is volgens het Mohammedaansche huwelijksrecht van zelf de verbintenis verbroken.

Natuurlijk wist de Pangoeloe dat ook heel wel. Maar het was niet in het belang van den Islam hem daarop te wijzen. Toen ik Zaterdagavond met den vader en het jongetje er heenging en hem meedeelde, dat de jongen den volgenden dag gedoopt zou worden en daarmee het huwelijk was beëindigd, stemde hij dit dan ook grif toe. Alleen zei hij, dat hij dit dan aan den Priesterraad te Tjilatjap zou rapporteeren, waartegen wij uiteraard geen enkel bezwaar hadden. Zoo werden dan Zondagmorgen vader en kind gedoopt. Moge de jongen op onze school, die sedert 1930 is omgezet in een gewone Inlandsche School, waar 't onderwijs in het Javaansch gegeven wordt, ook omtrent het huwelijk en al wat er mee saamhangt, heiliger en ernstiger gedachten worden bijgebracht.

Op dien morgen viel één schaduw: een man, die ook al voor den Doop onderzocht was, was niet opgekomen. Onder pressie van familie zijner vrouw heeft hij op het laatste oogenblik zich teruggetrokken.

In de namiddag godsdienstoefening had de bevestiging plaats van den nieuwgekozen Kerkeraad. Tot ouderlingen werden gekozen twee Javaansche broeders, de één afkomstig van het Keboemensche, de ander voorheen lid onzer gemeente te Tjilatjap. Als diaken treedt op de grondlegger der gemeente, onze Chineesche vriend Johannes Oe Pian.

Het was voor mij een groote voldoening, dat zóó kort voor mijn vertrek naar Holland, de zesde Inlandsche gemeente van ons arbeidsveld kon geïnstitueerd worden.

E.

Poerbolingo's Christelijke Huishoudschool.

Moeten wij den pas aangevangen zendingsarbeid onder de hogere standen weer opgeven?

Dat kunnen en mogen wij niet!

J. F. Esser—Rutgers.

Na jarenlange vergeefsche pogingen om ook de meisjes uit de hogere standen op ons zendingsveld te bereiken, werd eindelijk de weg geopend. In 1931 is een Christelijke Huishoudschool gesticht en de Heere heeft aanvankelijk dezen arbeid bijzonder

gezegend. In de wijze, waarop Hij ons de leerkrachten toezond, mochten wij de verhooring van veel gebed voor deze zaak zien. We mogen vertrouwen, dat het zaad in goede aarde valt. Hoewel het bijwonen der godsdienstlessen niet verplichtend is, worden deze toch elke week door alle meisjes, internen zoowel als de dagmeisjes, trouw bezocht. Groote belangstelling is er eveneens voor het Bijbelsche geschiedenisonderwijs.

Aanvankelijk was onze school zóó opgezet, dat zij zich zou kunnen bedruipen met — op den duur — eenige subsidie van Regeeringswege. De tijdsomstandigheden maken echter, dat alle Overheidssteun voor zeer langen tijd is uitgesloten. Door groote bezuinigingen en contributies kan de exploitatie sluitend worden gemaakt. Maar voor de eerste inrichting van de drie internaten, voor leslokalen, leerkeuken, schoolinventaris enz. is een som ineens noodig.

Moeten we nu het pas aangevangen werk, dat God reeds in den korten tijd dat de school bestaat voorspoedig en vruchtbaar maakte, weer opgeven? De aan de school verbonden leerkrachten, die er het best over kunnen oordeelen van hoe groot belang dit werk is, geven hierop het eerste antwoord: een krachtig *neen*. Zij getroosten zich voor de school finantieel groote offers. Het Hoofd der school, een Javaansch Christenmeisje, was bereid te komen op 'n salaris f 100 per maand *lager* dan waarop haar diploma's haar recht geven. De Hollandsche Internaatsleidster geeft zich voor dezen arbeid geheel belangeloos. Voor het nieuwe leerjaar (Juli 1932) vroegen wij een Hollandsche onderwijzeres met hoofdacte in Indië en ik wilde, dat ik U kon laten zien met hoe groote *blijdschap* zij deze benoeming aannam, hoewel zij ongeveer f 150 per maand minder zal verdienen, dan haar acties zouden doen verwachten. Is het niet alsof men klanken hoort uit den eersten schoolstrijd in de vorige eeuw?

Wilt ook gij door uw steentje bij te dragen zorgen dat het gebouw niet wordt afgebroken en de nog voor de oprichting benoodigde som van ongeveer f 5000 voor het tweede en f 5000 voor het derde leerjaar en internaat bijeenkomt? Zendt dan uw bijdragen aan Mevrouw J. F. Esser—Rutgers, liefst per giro no. 188559.

Het Comité:

Mevrouw A. Rullmann—Pelle,
Voorzitster, Poerbolingo.
Mevrouw J. Steensma—Wolters,
Secretaresse, Poerbolingo.

Mevrouw J. L. Stoett,
 Penningmeesteresse, Poerbolinggo.
 Mevrouw J. F. Esser—Rutgers,
 Pension Elisabeth, Julianalaan 196,
 Bilthoven.

Bilthoven, 1 Maart 1932.

De Christelijke Huishoudschool te Poer-

het Christelijk onderwijs werkzaam was. Te Apeldoorn bezocht de jonge Luijendijk de Christ. M.U.L.O.school en daarna het Gymnasium. Vandaar ging hij naar Amsterdam, waar hij aan de Vrije Universiteit in de Theologie studeerde en 12 Dec. 1930 zijn Cadidaatsexamen aflegde.

Het was bekend, dat Candidaat Luijen-

Ds. en Mevrouw Luijendijk—Klapwijk.

bolinggo is een Zendingsinrichting, die reeds nu zeer gezegend werkt en in de toekomst rijke winst doet verwachten.

Voor den Zendingsarbeid te Poerbolinggo zou het bijna een ramp zijn als deze school wegens den crisis-nood zou te niet gaan.

Gaarne bevelen we met aandrang de inzameling aan, die dit ernstig gevaar tracht te voorkomen. Hulp is dringend noodig.

W. B.

Zending Groningen, Drenthe en

Overijsel.

Ds. en Mevrouw Luijendijk—Klapwijk.

(Bij de foto).

De vierde missionaire predikant voor Soemba gaat weldra op reis naar de plaats zijner bestemming. Den 24sten Maart a.s. hoopt Ds. Luijendijk met Mevrouw te Genua aan boord te gaan van de P. C. Hooft.

Pieter Johan Luijendijk is 26 Juli 1907 geboren te Enschede, waar zijn Vader bij

dijk gaarne de Zending wilde dienen. De deputaten van de Soemba-Zending traden met hem in correspondentie. Daarna werd met hem een overeenkomst aangegaan om te gelegener tijd de Zendig op Soemba te dienen.

Na zijn praeparatoir examen ontving hij gelegenheid om zich voor te bereiden voor het zendingswerk, terwijl in het laatst van Juni 1931 de Kerk te Groningen hem beriep tot missionair dienaar des Woords voor Soemba. Gaarne nam hij deze benoeming aan.

Den 28sten Jan. l.l. heeft hij eerst zijn peremptoir examen afgelegd en daarna het missionair examen. Bij dit laatste waren van de deputaten der Generale Synode aanwezig Prof. Dr. Bouwman, Prof. Dr. Honig, Prof. Dr. Kuyper en Ds. D. Pol. Overeenkomstig het advies dezer deputaten werd met algemeene stemmen besloten hem toe te laten tot den missionairen dienst des Woords.

Na bevestigd te zijn door Ds. W. v. Dijk, missionair predikant van Karoeni op Soemba, die met verlof in Nederland is,

heeft Ds. Luyendijk 25 Februari in de Noorder-Kerk te Groningen zijn intrede gedaan, waarbij hij tot tekst had 2 Thess. 3 : 1.

Als zijn arbeidsveld op Soemba is hem aangewezen in West-Soemba de land-schappen: Memboro, Oemboe-Ratoe-Nggai (d.i. het vroegere Lawada en omgeving, Annakalang en Wanokoka met Annakalang als plaats van vestiging.

Na aankomst op Soemba hoopt Ds. Luyendijk zich gedurende eenige maanden onder de leiding van Dr. L. Onvlee te Waikaboebak zich te wijden aan de taalstudie van het Soembaneesch en zoolang ook zich daar te vestigen. Intusschen zal dan te Annakalang een huis gebouwd worden.

Den 16 Febr. j.l. is Ds. Luyendijk in het huwelijk getreden met Mej. J. Klapwijk. 22 Febr. 1908 geboren te Berkel. Na opleiding aan de Kweekschool met den Bijbel te Rotterdam heeft zij van 1926 tot 1930 het Christelijk onderwijs aan de Geref. school te Pijnacker gediend.

Ds. en Mevr. Luyendijk—Klapwijk zijn dankbaar te mogen uitgaan tot den arbeid der zending en vrouwen dat de Heere, die hen riep, hen ook zal bekwamen en sterken.

De Ouders staan bereidwillig hen voor de Zending af. De vader van Ds. Luyendijk heeft trouwens zelf van 1921 tot 1931 het Christelijk Onderwijs in Indië gediend.

Ds. en Mevr. Luyendijk—Klapwijk bevelen zich aan in de voorbede der Kerken.

Stelle de Heere dit sympathiek echtpaar ten rijken zegen voor de komst van zijn Koninkrijk op Soemba.

W. B.

Orgel kerkgebouw Pajeti.

Maandagavond 22 Febr. j.l. hield het Zeister Zendingcomité zijn jaarvergadering, die buitengewoon druk bezocht was.

Na opening door den voorzitter, werden de verslagen van den secretaris en van den penningmeester voorgelezen. Als spreker trad op Ds. Lambooy van Pajeti Soemba, op heden woonachtig Prins Hendriklaan 15, Zeist. Met groote belangstelling werd geluisterd naar zijn keurige causerie over zijn gezegenden arbeid. Bij de bespreking van het behandelde onderwerp werd door den voorzitter medegedeeld, dat Ds. Lambooy zoo gaarne een orgel zou hebben voor zijn kerk te Pajeti, maar dit niet vraagt aan zijn deputaten voor Soemba, omdat grootere belangen reeds bijzondere offers vragen. Ook in deze vergadering

heeft hij dezen wensch niet te kennen gegeven, maar de voorzitter bracht het ter sprake. Op voorstel van een ouderling werd aanstonds voor dit doel collecte gehouden, die f40.77 opbracht, het begin van de geringe som, die noodig is n.l. f500. Zijn er in het land geen broeders en zusters, die het voorbeeld van het Zeister Zendingcomité willen volgen, opdat vóór einde Augustus, wanneer de fam. Lambooy weer denkt te vertrekken, het orgel er is? Men moet op Soemba zooveel missen, wat men op Java geniet. Laat ons hen deze vreugde bereiden. Het gironummer van Ds. Verhoef te Zeist is 58827.

Zeist, 24 Febr. '32. KREKEL, Secr.

P.S. In alle bescheidenheid steun ik dit vriendelijk verzoek. Verhoef.

West-Soemba.

(Bij het Zendingskaartje).

De regeling der samenwerking in den arbeid der Zending loopt bij de onderscheiden groepen van Kerken, die met elkander een Zendingsterrein verzorgen, nog al aanmerkelijk uiteen. Inzonderheid betreft dit den invloed en het zeggenschap, die zijn toegekend aan de met de zendende Kerken medewerkende Kerken.

In geen enkele regeling is aan de deputaten der medewerkende kerken zooveel invloed en zeggenschap toegekend als in het „*Accoord van samenwerking van de Gereformeerde Kerken der drie provinciën Groningen, Drenthe en Overijsel voor de Zending op Soemba.*”

Dit accoord dagteekent reeds van 1901 toen het door de particuliere synoden van deze Provinciën is vastgesteld. Later hebben ook de Kerken van Bentheim in Oost Friesland zich hierbij aangesloten.

De Zendende Kerk treedt als zoodanig op na daartoe door de particuliere Synode waartoe zij behoort te zijn uitgenoodigd. Het werk der beroeping geschiedt natuurlijk door de Zendende Kerk, maar zij heeft zich daarbij te houden aan de aanwijzing der deputaten.

Voorts berust bij de deputaten heel de leiding dezer zending en het toezicht daarop, alsmede de correspondentie met de zendingsarbeiders en de zorg voor de financiën.

Elke zendende kerk wijst een deputaat aan en door elke particuliere synode worden twee deputaten benoemd met hun secundi.

De tegenwoordige deputaten zijn:

Van Groningen: Ds. S. Idema en Ds. R.

WEST

Zendingsterrein der Gereformeerde Kerken van NĲVERDAL (de westelijke in samenwerking met de overige Geref. Kerken in de provinciën Groningen,

DE MBA

„KAROENI”) en GRÖNINGEN (de oostelijke helft „ANAKALANG”)
e en Overijssel en de Oud Geref. Kerken in Bentheim en Oost Friesland.

Middelveld. Van Drenthe: Ds. H. A. Dijkstra en Ds. M. Uytenhoudt. Van Overijssel: Ds. A. Brouwer Jz. en Ds. W. L. Milo. Van Pruisen: Ds. J. E. Goudappel en Ds. G. Husmann.

Van de roepende kerk te Groningen: Ds. G. H. A. van der Vegte.

Van de roepende kerk te Appingedam: Ds. J. H. Lammertsma.

Van de roepende kerk te Hoogeveen: Ds. J. Meijer.

Van de roepende kerk te Kampen: Ds. H. H. Schoemakers.

Van de roepende kerk te Nijverdal: Ds. R. Hamming.

Het moderamen van deze deputaten is thans als volgt samengesteld: Ds. S. Idema, Praeses; Ds. A. Brouwer Jz., Scriba; Ds. J. H. Lammertsma, 2e scriba; Jurriën Veldkamp, Quaestor; Ds. R. Middelveld, 2e Questor; Ds. W. L. Milo, correspondent.

Als Zendingsterrein hebben deze kerken het eiland Soemba. Dit eiland heeft een oppervlakte van 11.198 K.M.² Maar het is niet dicht bevolkt. Er wonen naar de laatste volkstelling op Soemba 181.624 inlanders, 89 Europeanen, 345 Chinezen en 296 vreemde Oosterlingen, te zamen 182.354 zielen. Op het Zendingsterrein der Geref. Kerken op Midden-Java ten Zuiden wonen ruim 8.272.000 menschen en op Soemba nog geen 200.000. Dat verschil is groot.

De bevolking op Soemba staat ook op veel lager trap van beschaving dan op Java.

Soemba heeft twee afdeelingen n.l. West Soemba en Oost Soemba. Ofschoon de afdeeling West Soemba beduidend kleiner is dan Oost Soemba heeft het eene bevolking van 108.079 zielen terwijl de grootere afdeeling Oost-Soemba slechts 74.275 inwoners telt. Dit staat in verband met de hoogere vruchtbaarheid en geschiktheid voor cultuur van het westen boven het oosten van het eiland.

Reeds geruimen tijd heeft de Zending op Soemba gearbeid. Zij is begonnen met de bearbeiding van Christelijke Savoeneesche kolonisten, die zich op Soemba vestigden.

In 1877 bezocht Teffer, een zending van het Ned. Zend. Genootschap, het eiland Soemba en werden er Savoeneesche Gemeenten georganiseerd te Melolo en Kamboniroe.

Mede op aandrang van Resident Esser zond de Ned. Geref. Zend. Vereeniging den zending J. J. van Alphen in 1880 naar Soemba. Deze kwam in Juni 1881 op Soem-

ba aan en heeft daar met heel veel moeite gewerkt tot 1893.

Intusschen was in 1889 heel Soemba, ook de arbeid onder de daarwonende Savoeneezen overgenomen door de Zending van de Christ. Geref. Kerk.

Deze zond in 1890 zending W. Pos naar Soemba, die zich vestigde te Melolo en daar tot 1904 heeft gearbeid, toen hij door ernstige krankheid genoopt werd naar Holland te gaan.

In 1892 werd zending C. de Bruijn uitgezonden, die na het vertrek van J. J. van Alphen Kambaniroe als standplaats kreeg.

Zending de Bruijn heeft hier tal van jaren met veel zegen gewerkt. Hij verkreeg in 1928 op de meest eervolle wijze emeritaat.

Den 1sten Januari 1902 heoben de Kerken van Groningen, Drenthe en Overijssel de verzorging van Soemba aanvaard.

Ds. W. Pos werd verbonden aan de kerk van Groningen en Ds. C. de Bruijn aan de kerk van Kampen.

De Kerk van Hoogeveen zond in 1904 Dr. D. K. Wielinga naar Soemba, die eerst te Kambaniroe heeft gearbeid en in 1907 zich vestigde te Pajeti, waar hij tot 1921 met zegen werkzaam was. In genoemd jaar kwam hij met verlof naar Holland en moest op Medisch advies afzien van terug keer naar Soemba.

In April 1909 werd Ds. J. F. Colenbrander uitgezonden door de Kerk te Appingedam voor den arbeid te Melolo. Deze heeft tot 1928 de Zending op Soemba met veel vrucht gediend. Hij kwam dat jaar met verlof naar Holland. De gezondheidstoestand van Mevrouw verbood hem na zijn verlof weer terug te keeren tot zijn gezegend arbeidsveld op Soemba.

Voorts is in den Medischen dienst op Soemba werkzaam geweest Dr. J. Berg, die thans is verbonden aan het hospitaal te Wonosobo.

Wat de Zending betreft is Soemba in drie terreinen verdeeld: West-Soemba, Midden-Soemba en Oost-Soemba. In dit No. is het kaartje van West-Soemba opgenomen.

Hoofddienst.

In den Hoofddienst is hier werkzaam Ds. W. van Dijk, die thans met verlof in Nederland is. Zijn standplaats is Karoeni, waar vroeger Ds. Krijger de missionair predikant was.

De snel zich uitbreidende arbeid op West-Soemba drong tot splitsing van dit terrein in twee deelen A. en B. en tot beroeping van een tweede dienaar.

Tot missionair predikant is nu door de Kerk te Groningen Ds. J. P. Lujendijk beroepen, die D.V. in Maart naar Soemba vertrekt.

Het Westelijk deel, terrein A. zal Ds. W. van Dijk blijven bearbeiten; het Oostelijk deel, terrein B., met de landschappen: Membora, Oemboe Ratoe Nggai, Annakalang en Wanokaka, zal het arbeidsveld wezen van Ds. Lujendijk, die zich te Annakalang zal vestigen.

Op terrein A. heeft de zending 11 gemeenten, waar de sacramenten worden bediend en 11 Goeroes Indjil; op terrein B. 3 gemeenten en 3 Goeroes Indjil.

In 1930 zijn hier 85 volwassenen en 82 kinderen gedoopt. In 1931 telden al de Gemeenten op West-Soemba te samen 935 zielen, waaronder 557 toegelaten tot het H. Avondmaal.

Schooldienst.

West-Soemba heeft 31 volksscholen, waaraan omstreeks 50 onderwijzers werkzaam zijn. Deze scholen tellen ongeveer 1850 leerlingen, waarvan ruim 300 meisjes.

Ook heeft West-Soemba een z.g. Standaardschool, die is gevestigd te Karoeni en die 86 leerlingen telt, waarvan 12 meisjes. Aan deze school is ook een internaat verbonden, dat onder de bekwame leiding van Mej. G. Zigterman zeer gezegend werkt.

Bovendien staat te Karoeni ook de Opvoedingsschool voor helpers bij den dienst des Woords.

In November is de docent Ds. J. P. Krijger na zijn verlof, weer teruggekeerd naar Soemba om opnieuw weer een cursus tot opleiding van helpers te beginnen.

Medische dienst.

Te Waikaboebak is een Zendingshospitaal gebouwd, dat 78 bedden heeft. Aan het hoofd van dit hospitaal staat Dr. Veldstra als Geneesheer-Directeur. Als hoofdverpleegster is aan dit hospitaal verbonden Mej. J. Vellinga. Voorts werken in dit ziekenhuis 6 verplegers en 6 verpleegsters met 14 bedienden. In 1930 zijn 1316 patienten opgenomen. Het aantal verpleegdagen bedroeg 3761.

Ook heeft West-Soemba nog twee hulpziekenhuizen, één te Karoeni en één te Mata.

Te Waikaboebak woont ook de taalgeleerde van het Ned. Bijb. Gen. Dr. L. Onvlee.

Finantiën.

De Zending op Soemba heeft voor de verschillende terreinen geen afzonderlijke

finantieele administratie. Later hopen we voor de geheele Soemba-Zending de hoofdcijfers der ontvangst en uitgaven mede te deelen.

W. B.

Zending Noord-Holland.

Mej. A. J. Heidema.

(Bij de foto).

Zoodra dit No. van het Zendingsblad verschijnt is Mej. A. J. Heidema, hoofdverpleegster in het Petronella-hospitaal te

Mej. A. J. Heidema.

Djokja, als er zich geen verhindering heeft voorgedaan, weer teruggekeerd naar Java. Het was het voornemen, dat zij 4 Maart te Genua aan boord zou gaan van de „Johan van Oldenbareveldt”.

Mej. Heidema is met kort verlof voor eigen rekening enkele maanden in Holland geweest. Hare zuster te den Haag, die ernstig krank was, begeerde zeer, dat zij haar de laatste weken van haar leven zou verplegen. Aan dat verlangen wenschte Mej. Heidema te voldoen. Met goedvinden van den directeur is zij toen dadelijk vanuit Djokja naar Holland gekomen om haar zuster te helpen.

Den 10den October kwam zij hier aan en heeft nog enkele weken hare zuster mogen verplegen.

Gelijk bijna allen, die in den dienst der Zending op Midden-Java werkzaam zijn, graag na hun verlof weer naar hun werk in Indië terugkeeren, zoo is ook Mej. Heidema weer vertrokken, verlangend naar haar arbeid te Djokja.

Mej. Annette Jantine Heidema is de dochter van den Em. pred. van Zuidbroek Ds. R. Heidema.

Zij is geboren te Heinenoord 20 Dec. 1903. Eerst heeft zij gestudeerd voor onderwijzeres en heeft ook haar acte gehaald. Maar de arbeid der ziekenverpleging trok haar meer aan dan het werk in de school.

In het Acad. ziekenhuis te Groningen verwierf zij in Mei 1924 haar diploma als verpleegster.

Toen in 1928 de gelegenheid zich voordeed om benoemd te worden tot verpleegster in dienst der Zending, stelde zij zich daarvoor gaarne beschikbaar.

Zij werd door de Kerk te Amsterdam benoemd voor Djokja en is in Januari 1929 voor het eerst derwaarts gegaan.

Met verlangen ziet men te Djokja haar terugkomst tegemoet. W. B.

Vergadering van Miss. arbeiders in dienst der Zending van de Geref. Kerken op Midden-Java.

(Vervolg).

II.

De Afzonderlijke verg. van miss. predikanten had een uitgebreid menu te verwerken.

Inzake het Jav. Maandblad voor Evangelisatie wordt besloten, dat de redactie zal worden waargenomen door drie Inl. predikanten: Soeséna van Keboemen, Siswasana van Magelang en Soedarmadi van Poerbolingo. Als adviseur wordt aan deze redactie terzijde gesteld Ds. Bergema van Keboemen.

Er is een schrijven van de Conferentie van zendelingen op Oost-Java met een uitnodiging tot het bijwonen van de verg., waarin de z.g. Madjelis Agoeng (het Synodaal Bestuur) der Inlandsche Gemeenten op dat terrein geïnstitueerd zal worden. Onze vergadering verheugt er zich over, dat ook op Oost-Java het kerkelijk leven tot rijker ontwikkeling en tot meerdere rijpheid komt. Maar het doet ons leed, dat aan die organisatie zulk een vorm wordt gegeven, dat daardoor o.i. de plaatselijke kerken van haar rechten en vrijheid worden beroofd, en aan menschen (een bestuur)

een macht gegeven wordt in de Kerk des Heeren, die hun niet toekomt. Deze instelling kan onze sympathie niet hebben. En daarom vonden wij het moeilijk om bij de institueering van dezen raad ons te doen vertegenwoordigen. Wij zouden met deze instelling noch de zending, noch de Gemeenten van harte geluk kunnen wenschen. Ook zou het daar de plaats niet zijn om onze bezwaren naar voren te brengen. Dus besloten wij tot de zusterconferentie een schrijven te richten ter verklaring van onze houding, en om aan wat wij gevoelen op broederlijke wijze uitdrukking te geven.

De Commissie, die benoemd was door de Synode der Jav. Kerken om rapport uit te brengen op de volgende Synode omtrent het Jav. Psalmboek schreef ons een brief waaruit bleek, dat zij niet volkomen zeker is van hetgeen behoort tot haar taak, en dat zij gaarne in overleg met onze vergadering wil handelen. Onze verg. gaf haar den raad om hare gedragslijn vast te stellen in overleg met de Commissie voor dezelfde zaak benoemd door onze verg.

De Agent van het Br. en Btl. Bijbelgenootsch. te Malang had ons een brief geschreven, waaruit blijkt, dat hij gaarne met onze verg. wil bespreken verschillende kwesties, die zich voordoen in verband met de colportage. Het oorspronkelijke plan om daarvoor eenige tijd in te ruimen in de dagen dezer vergaderingen kon niet doorgaan. Nu werd besloten voor te stellen die samspreking te hebben in Aug. 1932.

De Commissie, door onze vorige verg. benoemd om de voorgestelde nieuwe subsidieregeling voor de Inl. zendingsscholen te onderzoeken, heeft zich met verschillende bezwaren gewend tot de Regeering.

Omtrent het examen van den voor Tjilatjap (Banjoemas) beroepen Inl. predikant, Misaël, waarbij onze verg. vertegenwoordigd was door Di. Bergema en Van Dijk, wordt gerapporteerd, dat het een vlot verloop gehad heeft, en dat de examinandus met algemeene stemmen tot de bediening des Woords in de Kerken van Midden-Java kon worden toegelaten. Dit is de zesde Inl. predikant op het zendingsterrein der Ger. Kerken.

In verband met den zorgelijken toestand op economisch gebied, in Holland en in Indië, en met de kortingen, die door de Regeering worden ingevoerd op de subsidies voor onze scholen en ziekenhuizen, komt de vraag aan de orde, of de zending ook het voorbeeld der Regeering (en van vele particuliere ondernemingen) moet

volgen door kortingen in te voeren op de salarissen dergenen, die in de zending arbeiden. Besloten wordt, om met ingang van 1 Jan. algemeene een korting in te voeren van 10 % op de salarissen boven f 50 p. m., en op de overige salarissen een korting overeenkomende met de kortingen op de overeenkomstige salarissen in te voeren door het Gouvernement. Verwacht wordt, dat de Hollandsche zendingsarbeiders aan hun Zendende Kerken zullen voorstellen, dat te hunnen opzichte op dezelfde wijze zal gehandeld worden.

De mededeelingen omtrent den arbeid moeten om des tijds wil zooveel mogelijk worden bekort. Ds. Pos deelt mee, dat 10 Dec. de aankomst te Tandjong Priok verwacht wordt van Ds. Allaart, die hem te Djogja zal vervangen. Met dezelfde boot worden ook verwacht Dr. Bakker voor Klanten en Dr. F. L. Bakker voor de Opleidings-school, die beiden na verlof in Holland hunnen arbeid weer hopen te hervatten. De nieuwe cursus aan de Opl. School zal in Jan. weer geopend kunnen worden. Met het oog daarop zal in Dec. een toelatings-examen voor nieuwe leerlingen gehouden worden. Het maximum aantal beschikbare plaatsen bedraagt vijf en twintig.

Het bedroevende geval deed zich voor, dat een van de vooraanstaande helpers op het Djogjaasche terrein geschorst moest worden wegens ergerlijke zonde.

Ds. Rullmann, die Ds. Esser tijdens diens verlof vervangt, deelt mee, dat Ds. Misaël te Tjilatjap in zijn ambt bevestigd is, op denzelfden dag, dat aldaar een nieuwe kerk in gebruik genomen werd.

In Sidaredja is de kerk geïnstitueerd. Er werden ook een 18-tal volwassenen en eenige kinderen gedoopt.

In Soekaradja wordt verblijvende belangstelling in het Evangelie openbaar. Daar is nu een colporteur geplaatst en een Goeroe Indjil. In Dec. worden Dr. Hoekstra en Dr. Miedema uit Holland verwacht voor het zendingsziekenhuis te Poerbolinggo. Dr. Vogelesang gaat in Febr. met verlof.

In Solo is de toeloop groot van leerlingen naar de zendingscholen. Het aantal is geklommen tot boven de 4000.

In de wijk Toemenggoengan van Solo is een nieuwe kerk in gebruik genomen.

De voorbereidende werkzaamheden om te komen tot het beroepen van een predikant voor de Gemeente in de wijk Margajoedan leidden tot geen resultaat. Het schijnt daartoe vooreerst nog niet te zullen komen.

In de laatste vier maanden werden 28 volw. en 54 kinderen gedoopt in het Solsche.

In Poerworedjo werd een Inl. school begonnen, die reeds 80 leerlingen telt.

De arbeid onder de Chinezen wordt intensiever aangepakt. Er komt voor dat werk geregeld een Chin. goeroe uit Magelang. Als bijzonderheid wordt gemeld, dat te Djemar een Chinees bij de Gemeente kwam naar aanleiding van een voorstelling in de bioscoop, waar het lijden van Christus werd vertoond.

Ook van andere plaatsen kan verblijden de uitbreiding van het werk gemeld worden. Er deden zich in Klebèn en in Poerworedja ook bedroevende verschijnselen voor, die toepassing der kerkelijke tucht noodzakelijk maakten.

Ds. Bergema te Keboemen, maakt melding van een bidstond, die aldaar gehouden is met den Hollandschen Christenkring. Met de nieuwe Mal. Chin School blijft het goed gaan. Zij had een bevredigende inspectie.

Het hospitaal te Keboemen kreeg zijn nieuwen arts, dokter Peddemors. In Dec. wordt een nieuwe zuster uit Holland verwacht. Zr. Wiggers.

Uit Wonosobo valt weinig mee te deelen. Er komt ook een nieuwe zuster voor het Hospitaal, Zr. Rink. Met de gehoopte uitbreiding van den medischen dienst met ingang van 1 Jan. '32 staat het er niet zoo rooskleurig voor als een paar maanden geleden.

Het Evangelie wordt in steeds wijder kring verbreid, en vindt ook wel aandachtige hoorders.

Er is behoefte aan een kerkgebouw.

Een hartelijk woord van afscheid wordt gericht tot Dr. Vogelesang, die met een krank lichaam, en zeer ongeregelde bijstand, een zware taak gedragen heeft gedurende de laatste maanden, en nu tijdens zijn verlof in Europa herstel van zijn gezondheid hoopt te vinden. Hij heeft recht op ons biddend meelevens. Moge God onze gebeden verhooren, en hem hersteld teruggeven aan den arbeid, die zoo de liefde heeft van zijn hart.

Met dank aan God werden onze vergaderingen gesloten.

W.

K. VAN DIJK

Mededeelingen van het Zendingsbureau.

Af en toe komt het nog voor, dat Zendingsbusjes besteld worden bij Mej. Pol

te Rijsoord. Dit geeft dan steeds vertraging en extra-moeite. Men neme er dus goede nota van, dat het adres voor busjes en knikkertjes, alsmede voor het aanvragen van boeken uit de Zendingsbibliotheek, thans luidt: **Zendingsbureau der Gereformeerde Kerken, Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage.**

Bij het aanvragen van boeken uit de Bibliotheek geve men, behalve het nummer, tevens den schrijver en titel op. In verband met de reorganisatie der bibliotheek bevordert dit het spoedige vinden der verlangde nummers.

De catalogus der Bibliotheek is verkrijgbaar ad f 0.20 franco per post; afgehaald f 0.15.

Het Zendingsbureau is dagelijks geopend van 9—12.30 uur (behalve des Zaterdags). Des Maandags van 9—5 uur.

De Directeur is in den regel des Maandags te spreken tusschen 11 en 1 uur, en des middags tusschen 2 en 4 uur.

Zendingscommissies enz., die gewoon zijn jaarlijks een verslag harer werkzaamheden uit te geven, gelieven ook steeds een exemplaar te zenden aan het Zendingsbureau.

Th. RUYS Jr., Directeur.

Twee honderd jaren Zending der Herrnhutter Broedergemeente.

Den 21sten Augustus 1932 zal het twee honderd jaar geleden zijn, dat de Evangelische Broedergemeente te Herrnhut hare eerste zendelingen, Leonard Dober en David Nitschman, afzond om het Evangelie te verkondigen onder de negerslaven van het toenmalige Deensche Antilleneiland St. Thomas; en den 20en December 1935 zal het eveneens twee honderd jaar geleden zijn, dat de eerste Herrnhutters, van Lairsch, Berwich en Piesch, voet aan wal zetten in Suriname voor de zending onder de negerslaven en Indianen.

Te midden van de vele zendingscorporaties, die de laatste honderd jaren hare zegenrijke werkzaamheid over de geheele aarde hebben uitgebreid, neemt de Evangelische Broedergemeente als Zendingsgemeente eene zeer bijzondere plaats in.

Allereerst om hare *afkomst*. De wortels van de Broedergemeente reiken terug tot *Johannes Hus*, den grooten voorlooper der Hervorming, die in 1415 zijn leven op den brandstapel liet. De uit dit martelaarsaad gesproten *Unitas Fratrum* (1457) was reeds een *zelfstandige Reformatorische Kerk* toen Luther's hamerslag in 1517 te Wittenberg weerklonk. Deze Boheemsch-

Moravische Broederkerk heeft haar eigen geschiedenis van afwisselende bloei en vervolging gehad, tot zij door de Contra-Reformatie nagenoeg geheel werd vernietigd. Haar laatste groote figuur was *Comenius*, die als balling in het gastvrije Nederland is gestorven. (1670).

Maar de Geest Gods werkte tusschen 1722 en 1727 een voor het menschelijk besef onbegrijpelijke wedergeboorte der oude Uniteit. Onder leiding van den *Graaf van Zinzendorf* ontstond eene nieuwe Broederkerk, die zoowel wat vorm als wat geest betreft de oude tradities voortzette en hernieuwde. Het is deze Geest, die de oude karaktertrekken heeft verdiept en in hare werking uitgebreid.

In het midden staat *Christus* en Zijn eisch het geheele leven met Zijn Geest te doortrekken. En de gevolgen waren: een sober *gemeenschapsleven*, een gezindheid van *waardeering* tegenover andere reformatorische kerkgenootschappen, een sterke *Christelijk-Paedagogische* werkzaamheid en een buitengewoon krachtige *Zendingsdrang*.

Voorts heeft de vestiging van talrijke gemeenten in vreemde landen (in vroeger tijden dwongen de vervolgingen ertoe) en vooral de uitzwerming der zendelingen naar bijkans alle deelen der wereld aan de Broedergemeente een *interationaal* karakter gegeven, dat inderdaad eenig is. De Broeder-Uniteit, waarvan het hoofdkwartier te Herrnhut (Saksen) is gevestigd, bestaat thans uit 4 provincies: een continentale, omvattende Duitschland, Zwitserland, Nederland en Denemarken; een Engelsche, omvattende Engeland, Schotland en Ierland; en twee Noord-Amerikaansche provincies. Vanuit die groepen van gemeenten, die in totaal niet meer dan 58.000 leden tellen (in de continentale provincie slechts 9.000), zijn in den loop van 200 jaren ongeveer 50 zendingsterreinen in alle 5 werelddeelen gesticht, waarvan een deel reeds vroeger is opgegeven, een ander deel aan andere kerkgenootschappen is overgedragen en tenslotte 13 thans nog in volle bewerking zijn: Labrador (1771), Alaska (1885), Californië (1889), Jamaïca (1754), de Kleine Antillen (1732), Nicaragua (1849), Demerara (1878), Suriname (1735), Zuid-Afrika-West (1736), Zuid-Afrika-Oost (1828), Nyassa (1891), Unyamwesi (1897) en Hymalaya (1853). Hier zijn in totaal 135.409 gedoopten, 101 blanke zendelingen, 124 blanke zendelingsvrouwen, 51 georden- de inheemsche zendelingen, 408 inheemsche evangelisten, 48.806 dagschoolkinderen, 1192

inheemsche dagschool-onderwijskrachten, 25.554 zondagschoolkinderen en 1173 inheemsche zondagschool-onderwijskrachten.

Het wekt eerbiedige verbazing hoe de kleine Broedergemeente zulk een uitgebreid zendingswerk tot stand heeft kunnen brengen en gedurende 200 jaren een onafgebroken rij van 3000 zendelingen en zendingsvrouwen heeft uitgezonden.

Zij is de oudste der bestaande zendingskerken of corporaties.

Maar om en achter haar stonden en staan zeer groote, meest georganiseerde, kringen van leden van andere kerkgenootschappen met hunne liefde, hune belangstelling en hunnen financieelen steun. Dit verheugende verschijnsel moet óók eenig heeten en bevestigt geheel den *interkerkelijken karaktertrek* der Broedergemeente.

Krachtens verleden en heden draagt de Evangelische Broedergemeente met hare zending het ecumenische of verenigende kenmerk en kan zij in deze tijden wel in het bijzonder, door God geroepen zijnde, aanspraak maken een *verenigingspunt* te zijn.

Wat Nederland betreft: ons land heeft iets goed te maken. Tot 1928 heeft Herrnhut de volle verantwoording gehad voor het grootste zendingsterrein der Broedergemeente: het Nederlandsch gebiedsdeel *Suriname*. Die taak is toen, gedwongen door financieelen nood, overgedragen geworden aan het Zendingsgenootschap der kleine Zeister Broedergemeente. De heilige last rustte van toen af aan geheel op Nederland, noodgedwongen, maar toch eigenlijk niet meer dan vanzelfsprekend.

In verband met het aanstaande 200-jarig jubileum van de *Zending der Evangelische Broedergemeente* heeft de Raad van Bijstand van het *Zeister Zendingsgenootschap* een uitvoerend comité aangewezen, dat de viering van dat jubileum zal voorbereiden en organiseren.

Het ligt in het voornemen van 1932 tot 1935 een bijzondere actie te voeren door geschriftsverbreiding, door het houden van Zendingsefeesten, van lezingen met lichtbeelden of film, van een collecte voor de *Suriname-Zending* enz.

Het Uitvoerend Comité is als volgt samengesteld:

Mr. Dr. P. H. W. G. van den HELM, Voorzitter Zeist.

J. van KEULEN, Ondervoorzitter, Hilversum.

F. H. C. JANSSEN, Secretaris, Zeist.

Jonkvr. W. Besse, van TUYLL van SE-ROOSKERKEN, Penningmeesteresse en adj. Secr, Zeist.

Secretariaat Uitvoerend Comité Herrnhutter Zendingjubileum:

ZEIST, Broederplein 27.

Een critiek en raad uit de 17de eeuw, misschien ook toepasselijk op de Zending in onzen tijd?

Jan Amos Comenius, bisschop bij de Boheemsche Evangelische Kerk, heeft wereldvermaardheid gekregen ten gevolge zijner paedagogische studiën.

Dat het een bijzonder vroom en wijs man was blijkt wel uit zijn in Bohemen beroemd geworden boek: *Het Labyrinth der Wereld en het Paradijs des harten*. Het oorspronkelijke verscheen in 1623. In 1926 deed de firma Kemink en Zn. ervan een nieuwe Hollandsche vertaling het licht zien.

Enigszins in den trant van Bunjans Christenreize doet de auteur de ziel van den Christen een reis door de wereld maken en een kijkje nemen onder alle standen en kringen der maatschappij. Haar bevindingen worden dan vaak geestig, soms sarcastisch, deels in zinbeeldige taal beschreven.

Over den geestelijken stand is de auteur al heel weinig te spreken. Ze stonden echter onder toezicht van bisschoppen in de Evangelische Kerk in Bohemen. Over die bisschoppen zegt hij merkwaardige dingen, die ook op Zendingsgebied allicht ernstige behartiging verdienen. De bedoeling van Comenius is niet om zijn collega-bisschoppen in een hatelijk daglicht te stellen, maar wel om scherp te striemen een onjuiste kerkelijke regeling, die aan de Bisschoppen opdroeg, wat niet met hun geestelijk ambt strookte, ja de rechte beoefening ervan veelal in den weg stond: een uitgebreide administratie. In Holland kennen wij dit euvel niet. Bisschoppen hebben we niet en de dominee's bemoeien zich in den regel niet met de kerkelijke huishouding. Anders is het echter in de Zending. Dan doet zich het door Comenius gegipte gevaar ter dege voor.

Laat toch niet misplaatste zuinigheid de mannen in het front nopen hun tijd en krachten te onttrekken aan wat allereerst hun roeping is en waartoe zij zijn uitgezonden! Late men, als het werk zich eenigszins uitbreidt, tijdig den raad van Petrus, waarop Comenius wijst, volgen.

Gelukkig dat althans in de Gereformeerde Zending dit hoe langer hoe meer ingezien wordt. Moge de tijd niet verre zijn, dat dit inzicht algemeen worde en iedere zen-

dingspost zijn eigen deskundige administratieve kracht hebbe. Comenius dan schrijft:

„Ondertusschen zag ik, dat al deze mannen andere personen in rang boven zich hadden, die bisschoppen, aartsbisschoppen, abten, proosten, dekens, superintendenten, inspecteuren, enz. heetten, en ernstige, eervwaardige mannen waren, wien allen hun hoogachting schonken. Daarom verwonderde het mij, dat zij de lageren in rang niet in toom hielden. Om de oorzaak daarvan op te sporen, ging ik één van hen in zijn kamer na, vervolgens een ander, een derde, een vierde enz. en vond ze met werkzaamheden zoo overladen, dat zij geen gelegenheid hadden op hun ondergeschikten toe te zien. Uitgenomen eenige dingen, die zij met genen gemeen hadden, bestond hun bezigheid in het beheer hunner inkomsten en, zooals zij zeiden, der kerkelijke goederen. En ik zeide: „ten onrechte noemen zij deze mannen geestelijke vaders, geloof ik, zij moesten eerder rentmeesters heeten”. „Er moet toch voor gezorgd worden”, antwoordde mij de tolk, „dat voor de Kerk niet te loor gaat, hetgeen God de Heer haar geschenken hebben”. Op eenmaal trad nu één van hen naar voren — hij had twee sleutels aan zijn gordel hangen en werd Petrus genoemd — en sprak: „Mannen broeders, het is niet behoorlijk, dat wij het woord Gods nalaten en den buik en den mammon dienen. Laat ons kiezen mannen van goede getuigenis en hun dit werk opdragen; wij echter zullen volharden in het gebed en in de bediening des Woords”. ¹⁾

„Ik was verheugd dit te hooren, omdat het naar mijn meening een goede raadgeving was. Maar geen van hen was zoo verstandig er naar te luisteren! Zij voeren voort zelf hun inkomsten en uitgaven te berekenen, geld te beuren en geld uit te geven, en lieten de gebeden en den dienst des Woords aan anderen over of maakten er zich haastig van af.” E.

Korte Berichten.

H. Meijerink.

Tot onze blijdschap kunnen we mededeelen, dat de heer H. Meijerink, Directeur van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, wiens gezondheid in het begin van zijn verlof wel iets te wenschen overliet, thans opnieuw is goedgekeurd voor ver-

blijf in Indië. Hij zal D.V. in het laatst van April met de Baloeran naar Indië terugkeeren om zijn bijzonder gewichtigen arbeid aan de Kweekschool te hervatten.

Mej. A. F. v. d. Waal.

Mej. A. F. v. d. Waal, die is benoemd tot hoofdverpleegster aan het Zendingsziekenhuis te Magelang, hoopt begin Mei te vertrekken om 1 Juni a.s. haar arbeid aldaar te beginnen.

J. A. Wiggers.

Naar ons uit Indië gemeld wordt zal de heer J. A. Wiggers, de directeur van de Keucheniussschool nog niet in Mei, zooals eerst bericht was, maar 6 Juni a.s. met verlof naar Holland komen.

Ds. W. van Dijk.

De missionaire predikant van Karoeni op West-Soemba, thans met verlof hier te lande, zal D.V. in Mei a.s. weer terugkeeren naar zijn arbeidsveld.

Dr. B. J. Esser.

Het adres van Dr. B. J. Esser is thans Pension Elizabeth, Julianalaan 196, Bilt-hoven.

Een mooi voorbeeld.

De Vereeniging voor L. en M.U.L.O. op Gereformeerden grondslag te Amsterdam heeft f 100 gegeven voor de Zendingsscholen te Noelisan en Kebon-Agoeng in Djokjakarta. Men had er van gelezen, dat ten gevolge van de bezuinigingsmaatregelen der Regeering in Indië één van die twee scholen zou moeten worden opgegeven, hoezeer ook de ouders beide scholen wenschten te behouden. Dit drong deze Vereeniging om hiervoor deze mooie gift af te zonden. In de hoop, dat in Holland nog meer steun gevonden zal worden, zullen nu beide scholen worden gehandhaafd, althans voorloopig. Vinde dit kostelijk voorbeeld navolging. Het Zendingsonderwijs op Java komt zeer in gedrang door den nood der tijden.

Een leeraar gevraagd.

Voor de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo wordt er gevraagd een leeraar met bevoegdheid M.O. en in het bezit van de hoofdkte. Indienstreding 1 Nov. 1932.

Aanmelding bij W. Breukelaar te Santpoort.

¹⁾ Handel. 6 : 3, 4, vertaald naar Tsjechische bijbelvertaling (1579—1594).

Finantieele zorgen te Oegstgeest.

De Zendingscorporaties, die samenwerken in het Zendingsbureau te Oegstgeest staan voor een zorgvol tekort. Over het jaar 1931 bedroeg het tekort f 100.000. En in Januari en Februari is dit, naar bericht werd, gestegen tot f 200.000.

Bureau voor advies

Het adres van het Bureau voor advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande van Indische jongelieden die naar Holland komen, is J. de Wit Prak Vronesteijn 20, Voorburg.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar: a. blikken busjes ad f 0.23 per stuk. 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grotere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad f 5.— per stuk.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro

B. Zendingbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der verzendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Theelood enz.

Wie theelood, zilverpapier en gebruikte postzegels voor de zending verzamelt, zende dit aan P. J. Schreuder, Zestienhovenstraat 3c, Rotterdam.

Leestafel.

Gereformeerde Ethiek, door Prof. Dr. W. Geesink, voor den druk gereed gemaakt en voorzien van een levensbeschrijving door Prof. Dr. V. Hepp. Tweede deel, bij Kok te Kampen f 7.50, geb. f 9.—.

Het tweede deel van dit magistrale werk,

rijpe vrucht van jarenlange diepgaande studie, is spoedig na het eerste verschenen. Dit deel biedt ons het vervolg van „Het Christelijk-zedelijk subject” en „Het Christelijk zedelijk handelen” en geeft ten slotte als aanhangsel: De geschiedenis der Gereformeerde Ethiek.

We zijn Prof. Hepp en den Uitgever dankbaar, dat zij de Gereformeerde theologie hebben verrijkt met dit standaardwerk, waarin een groot deel van den levensarbeid van Prof. Geesink is neergelegd.

Schriftgezag en Wetenschap, door

Dr. G. Ch. Aalders bij Kok te Kampen f 0.40.

Een heldere, degelijke, goed Gereformeerde rede over een actueel onderwerp, gehouden op den Universiteitsdag te Groningen 1 Juli 1931.

Die voorgaan..... Uit het leven van Valentine Lantz Ehrhardt, door M. Groenenberg. Uitgegeven van wege den Zendingsstudie Raad.

Dit met warmte geschreven Zendingsboekje teekent ons de schoone figuur eener echte Zendingsvrouw. Gaarne bevelen wij het aan.

Het huwelijk een zegen of vloek?

door H. W., met een voorwoord van Ds. J. J. Knap. Bij J. N. Voorhoeve, Den Haag f 0.40.

Een kostelijk boekske, der lezing zeer waard, vooral voor wie willen huwen.

De trouwe dienaar, door J. Tiesema, bij J. N. Voorhoeve te Den Haag, f 2.50.

Dit boek biedt ons eene „beschouwing over het Evangelie van Marcus”. Een stichtelijk boek beide voor verstand en hart.

Bijbelsch Atlasje, in kaarten en platen voor school en Catechisatie, door P. de Zeeuw J. Gz., bij Kemink en Zoon, Utrecht, f 0.60.

Een mooi, doelmatig Atlasje. De kaarten zijn duidelijk en niet overladen. En de platen zijn zeer goed. De prijs is goedkoop.

In schaduw van Bamboe en Palmen, door P. de Koomen, bij N. V. W. Versluys, Amsterdam, f 1.75, geb. f 2.—

De heer de Koomen, één der leeraren van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, tracht in dit boekje het leven van het Javaansche volk te teekenen. Het komt ons voor, dat hij daarin goed geslaagd is. Natuurlijk is de Zending niet vergeten. Gaarne bevelen we dit vlot geschreven werkje aan.

Woord en Daad, tijdschrift voor Inwendige Zending. Afl. 1. Elfde Jaargang. Uitgave van N.V. Alg. Boekh. voor Inw. en Uitw. Zending, Den Haag. Abonnement per jaar f 3.75.

Dit tijdschrift, waarvan Dr. O. Norel hoofdredacteur is, heeft tot vaste medewerkers Prof. Mr. P. A. Diepenhorst, Ds. J. Gouverneur, Prof. Dr. F. W. Grosheide, Dr. J. Lammerts van Buren, Ds. W. W. Meinen, E. Rene van Ouwenaller, Prof. Dr. J. R. Slotemaker de Bruïne en L. J. van Wijk.

Deze namen waarborgen een degelijken, steeds lezenswaardigen inhoud

Marapoe. Een verhaal uit Soemba door D. K. Wielenga bij Kok te Kampen. f 1.90, geb. f 2.65.

Een boeiend Zendingsboekje. Zeer geschikt om ons de Soembaneezen te leeren kennen. We verwachten, dat het veel lezers zal vinden. En dat is het waard.

De Jonge Vrouw. Uitgave van Bosch en Keuning, Baarn.

Het Februari-No. van dit mooie tijdschrift doet het weêr best. Ons bestek laat niet toe den inhoud te noemen. Laten onze „jonge vrouwen”, die dit tijdschrift nog niet kennen, eens een paar nummers laten komen. Kennismaking leidt bijna stellig tot abonneeren.

Jaarboek van de Christ. Onderwijzersvereeniging in Ned.-Indië, 1932.

Dit jaarboek van 256 pagina's is op het terrein van het Christ. Onderwijs in Indië een vraagbaak, die men zelden te vergeefs raadpleegt. Het is onmisbaar voor wie op dit gebied wat wil medeleven. Men kan het

bestellen bij J. de Wit, Park Vronesteijn 20, Voorburg.

Gids voor de levensreis, bij J. V. Voorhoeve te Den Haag, f 0.40, bij 25 ex. f 0.35.

Een Evangelisatieboekje in zakformaat, 170 pagina's. Het behelst korte, pakkende stukjes, voor het werk der Evangelisatie zeer geschikt.

Menigerlei Genade. Wekelijksche predikatiën onder redactie van Dr. K. Dijk en Dr. B. Wielenga, bij Kok te Kampen.

Doorgaans beste preeken. Maar de Zendingsgedachte komt niet altoos tot haar volle recht.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Ds. B. Alkema 10 pct. van de ontvangsten in de classis Amersfoort f610. Door Mej. P. Kooistra, Westdongeradael, saldo kalenders f18. Door Ds. W. H. Bouwman 10 pct. van de ontvangsten in de classis Tiel f150. N. N. te U. f2. Door Mej. A. F. E. de Wijs te Brummen van de lezers van ons Zendingsblad f17.20. Door J. v. d. Haven te Meern saldo kalenders f7. Door J. de Haan te Berlikum van de kinderen der Christ. school f25. Door Ds. H. L. Both 10 pct. van de ontvangsten in de classis Arnhem over 1931 f629.59. Van de Geref. Kerk te Boornbergen f2.50. J. Blanken, den Haag f1. Zendingscommissie Oude Pekela f2.50.

W BREUKELAAR.

Santpoort, 23 Febr. 1932.

Postrekening No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Bergen f2.50. Raard f4.50. Krabbendam f2.40. Zuidwolde f35.25. Arum f13.12. Oostkapelle f17.70. Reitsum f12.50. Haarlem f39.86. Joure f23.05. Oosterbeek f60.04. Hilversum f68.35. Laren (N.-H.) f16. Linchoten f7.50. Overschie f5. Bolnes f14.38. Munnekeburen f7. Bergambacht f7.88. Nieuwlande f12.94. Zandvoort f5. Harlingen f15. Hollum f7.50. Reeuwijk f8.17. Baambrugge f5. Beverwijk f20. Lochem f10. Kollum f53.70. Minnertsgea f22.30. Oude Bildtdijk f15.45. Hellevotsluis f20. Midsland f4.86. Naaldwijk f73.94. O. en N. Biltzijl f10. Leimuiden f11.50. Middelburg f66.44. Voorschoten

f40.35. Urk f15. Amerongen f5. Onstwedde f27.50. Leidschendam f9.33. Zweeloo f15.29. Nieuwleusen f1. Kommerzijl f10.32. Nieuwerbrug a. d. Rijn f8.36.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 23 Febr. 1932

Postrekening No. 32806

Suriname.

Het is verblijdend, op te merken hoe er onder onze jonge mensen een groeiende belangstelling is voor de Zending met haar moeilijkheden, haar problemen, haar zegeningen en haar geloofsmoed. De voor velen onvergetelijke conferenties in het stille Lunteren leggen er getuigenis van af.

Het is aan de nagedachtenis van één dezer jongeren, dat ik met groote dankbaarheid enkele regeler wijd. In het begin dezer maand werd Leuntje Parlevliet vanuit de Gereformeerde pastorie te Enter naar haar laatste rustplaats gedragen. De kwaal „die langzaam moordt als sluipend gif, en wis, als 't grievend staal” had een einde gemaakt aan dit zoo veel belovend leven. Veel belovend niet het minst op het terrein der binnenlandsche zendingsactie. En op deze plaats willen wij allereerst dankbaar gedenken hetgeen zij voor Suriname deed. Als correspondent in de plaats harer inwoning, beperkte zij haar invloed niet tot haar onmiddellijke omgeving, maar liet geen gelegenheid voorbij gaan om bij familie, vrienden en kennissen voor Suriname te pleiten. Tot 't eind van haar leven heeft zij met Suriname meegeleefd en op haar begrafenis werd zelfs nog, zoo geheel in haar geest, voor Suriname geofferd.

Aan ons, niet het minst aan onze jonge mensen, de taak, het werk, dat zij met zooveel liefde en toewijding verrichtte, voort te zetten met al onze macht. De eerste maanden van 1932 brachten voor de Suriname-zending nog niet de helft van het benodigde op. Toegewijde helpers en helpsters zijn dan ook meer dan ooit welkom.

In hartelijken dank ontvangen: Van C. O. te 's-Gr. f 25; Zend. Comm. A'dam (Z.) f 2.50 en f 2.50 (melaatschen); Zend. Comm. Katw. a Z. f 20; Zuster 't M. te T. f 2; G. IJ. te S. f 1; Zend. Comm. Maassluis f 10; P. R. v. B. te W. f 1; J. de G. te S. f 1.50; L. B. te S. f 1.50; Mej. G. B. te H. f 1.30; S. v. d. Z. (schoolbusje) A. f 7; S. L. f 1; W. S. te T. A. f 5; J. S. A. V. f 10; W. Kok, Solo, 2

maal f 100; F. E. K. te W. f 1.40 en f 1; G. J. d. V. te Z. f 10, W. B. te A. f 2.50; J. M. D. te N. f 5; E. H. M. W. den H. f 5.20; W. N. te A. f 4.50; J. G. A. te R. f 2.50; Mej. H. C. W. te D. f 2.50; W. J. te A. f 80; A. K. te A. f 2.50; Leerl. f 30; Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f 5.25; P. K. v. B. te W. f 2; Leerl. Chr. Sch. te B. f 5 en O. J. D. f 0.30 (h. centen); A. v. d. M. te D. f 15; H. B. den H. f 1.

Hilversum, Postrek. 95494.

J. VAN KEULEN,
Bilderdijklaan.

Ps.S. Na ± 20 April adres D.V. Vredelaan 10, Laren (N.H.).

Zending van de Geref. Kerken op Soemba.

2e verantwoording van 26 Jan. tot en met 23 Febr. 1932.

Provincie Groningen:

F. Klaassens, Sappemeer, busje kinderen f 55; idem collectegift f 5; Ds. J. A. de Winter, Kielwindeweer, dankoffer in de coll. f 5; Geref. Kerk, Ten Boer, Zendingsskal. f 18.40; J. Hofstee, Grijskerk, kalenders f 30.30; idem halve ct. K. Dijkstra Ezn. f 0.64; W. G. Dop, Westerlee, Nikkertje f 8.42; P. van Eerden, Ten Post, Zendingcomm. f 30; F. Knigge, Nieuw Weerdinge, verlovings v. d. M. f 2.35; H. Wegener, Wildervank, Contrib. 2e halfjaar f 120; P. Kieft, Enumatil, Geref. Jongel. Vereen. f 10.37; Meisjesveren. Dorcas, Roodeschool f 11; Ds. M. Elzinga, Grootegast, ingek. gift f 50; J. Veenema, 2e Exloërmond, Meisjesveren. Eben Haëzer f 13.25; W. Mulder, Sellingen, Saldo kalenders en bladen f 13.70; idem, schoolbusjes f 5.19; Ds. R. Middelveld, Hoogkerk, Meisjesver. Jaarfeest f 24.83; idem, collectegiften f 3; E. G. van Teylingen, Oostwold, kalenders f 11.50; R. Oosterhuis, Zuidwolde, Zendingssveren. f 75.62; J. Veltman, Oude Pekela, busjes f 100; L. J. Oosterhof, Aduard, collectegift f 1; W. A. Vroegop, Wagenborgen, legaat wijlen Mej. C. M. Jones f 500; F. Klaassens, Sappemeer, jaarl. contrib. f 144.00; Ds. P. Melles, Grijskerk f 16; H. Boonstra, Nikk. Chr. School Suawoude f 2.30; C. Poortman, Valthormond, kalend. f 28.65; T. v. H., Bedum, Nikkertje f 12.40; Mej. A. Hoeksema, Bierum, kalenders f 11; idem, busjes Gr. Schepers, Holwierde, J. P. Omta, Bierum, Antje Westers, Bierum, Jantje Drenth f 91.32; J. L. Zijlman, De Wilp, f 35; J. Wildvank, Delfzijl, coll.gift f 10; B. Buikema, Ulrum, Zendingssveren. f 100; Geref. Kerk, Ulrum, coll. 4e D. d. W. f 64.15; J. Veltman, Oude Pekela, busjes, f 50; P. M. Pel, Stroebs Zendingssbusjes f 50.10; S. Danhof, Oldekerk, spaarpot Lucas Valk f 2.32; B. G. Bolhuis, Garrelswier, zendingsscomm. f 120; J.

Wildvank, Delfzijl, Nikk. Chr. Sch. Farmsum *f* 18; P. Koster, Valthernmond, busje Aaltje M. en Mientje K. *f* 7.06; idem, busje Martha Kl. *f* 9.01; idem saldo zendingsbl. *f* 4.62; Ds. J. Schelhaas, Roodeschool, Spreekb. Ds. W. v. Dijk *f* 55.18; K. Heeres, Overschild, zendingscomm. *f* 34.45; idem, saldo kalenders *f* 8.05; H. Wegener, Wildervak, Jongel. Vereen. *f* 12.50; Mej. H. Koenderink, Ten Post, Geref. Meisjesvereen. *f* 4; Geref. Kerk, Groningen, coll.gift *f* 6; W. Brons, Ten Boer, Nikkertje *f* 12; B. Tuin, 2e Exloërmond, coll.gift *f* 0.75; A. G. Beintema, Zuidhorn, volgens opgave *f* 35; D. H. Top, Opende, 100 opgesp. halve ct. Aafke en Joh. Meijer *f* 0.50; Geref. Kerk, Groningen, coll.gift *f* 3.50; Dien Simonides, Roodeschool, Meisjesvereen. Mirjam *f* 3.50; Ds. J. J. Miedema, Catech.bus Groningen, *f* 15.45½; W. Zijlstra, Haren, kalenders *f* 21.48½; Mej. Braaksma Groningen, Meisjesver. Lydia, Zuid *f* 3.20; P. Pilon Pzn., Stedum, Meisjesver. *f* 11.30; idem, schoolkinderen *f* 12.22; idem, Jongel. Ver. *f* 19.45; idem, Zendingsvereen. *f* 24.03.

Provincie Drenthe:

R. Venema, Hoogersmilde, Zendingscomm. *f* 56; D. v. d. Vegt, Nieuweroord, Zendingscomm. *f* 52.25; Joh. Leyssenaar, Alteveer, zendingscomm. *f* 100. Ds. T. L. Kroes, Ruinerwold, Jongel. Vereen. Dijkhuizen *f* 6.50; Ds. Drenth, gift kerkzakje Gasselternijveen *f* 2.50; idem, zendingsbl. Chr. Sch. Gasselternijveen *f* 50; idem, busje T. G., Oosterwolde *f* 8.37; idem, saldo kalenders Oosterwolde *f* 2.29; idem, busjes Een. *f* 38.58; idem, saldo kalenders Een. *f* 9.47; idem, busjes Zuidlaren *f* 242.94; J. Zantingh, Ruinerweide, Geref. Knapenvereen. Berghuizen *f* 4.90; H. L. Smeman, Coevorden, Meisjesvereen. Martha *f* 10.25; idem, vast bijdragen *f* 42.80; Ds. A. J. Noordewier, Westerbork, kalenders *f* 10; idem, coll.gift *f* 2.50; L. Westra, notaris Meppel, erven wijlen Mej. J. Lakke, *f* 1000; Mej. J. H. Mulders, Meppel, gift Soemba *f* 7; idem, Catech.bus Nov./Dec. *f* 3.18; C. Koolstra, Hollandsche Veld, gift zendingscomm. *f* 20; H. Blanken, Wzn., Hoogeveen, Zondagssch. Jachin *f* 43.55; idem giften en collecten *f* 756.45; Geref. Meisjesvereen. Dorkas, Hoogeveen *f* 3; K. Aten, Drouwernermond, Zondagssch.bus *f* 18.73.

Provincie Overijsel:

L. M. Verhorst, Zalk, overschot kalenders *f* 13; D. de Vries, Steenwijk, kasgeld Zendingscomm. *f* 48.81; idem, gift dankb. zuster *f* 5; idem, 12½ huw br. en zr. van Dijk *f* 4; idem, gift Jongel.vereen. *f* 10; idem, kasgeld zendingscomm. *f* 31; Geref. Kerk, Dalfsen, collecte-gift *f* 2.50; Ds. J. F. Colenbrander, Vriezenveen, dankoffer in de coll. *f* 25; J. Aarts, Blokzijl, zendingskal. *f* 15.68; Ds J. Visser, Olde-

markt, coll.gift *f* 25; idem, busje Neeltje Posthumus *f* 18.24; J. Olthoff, Hardenberg, Zendingsvereen. *f* 300; A. v. d. Meij, Deventer, busjes 2e halfjaar *f* 79.14; Geref. Kerk, Enschedé *f* 500; A. Gerritsen, Rijssen, Zendingscomm. *f* 100; Ds. G. Bax, Holten, busje Chr. School *f* 30; B. H. v. Weeghel Sr., Olst, bijdrage *f* 7.50; D. de Vries, Steenwijk, coll. spreekb. Ds. W. v. Dijk *f* 29.68; J. Mulder, busje Chr. School, Marle, Hellendoorn *f* 5; Ds. M. B. Parlevliet, Enter spreekb. Ds. W. v. Dijk *f* 20.44; S. Malda, Lutten, 2 maandel. bijdrage *f* 50; Tj. v. d. Veen, Beerzerveld, Nikk. Geref. School *f* 13.10; J. van Dalen, Ambt Vollenhove, Geref. Jongel.ver. St. Janskl. *f* 5.70; Ds. J. Visser, Oldemarkt, Zendingsbl. J. Vos *f* 15; idem, Zendingsblad Betsy de Haan *f* 13.65; D. de Vries, Steenwijk, Zendingscomm. *f* 40, H. Strijker, Oldenzaal busjes dames Gerding-van Halen, Moes-Odding, Odding-Hebels *f* 32.57; A. v. d. Mei bijdrage Geref. Kerk Deventer *f* 200; D. de Vries, Steenwijk, busjes *f* 100; idem, kasgeld zendingscomm. *f* 6.

Oost-Friesland en Bentheim:

S. Sweers, Neermoor coll.gift Emden, M 20, collecte Emde. M. 50.50, totaal *f* 44.10.

Soembaweken Groningen:

Wagenborgen *f* 165.35; Oostwold *f* 99.09 Sauwerd *f* 128.52; Bierum *f* 154.30; Veen-dam plus nagiften *f* 157.25.

Soembaweken Drenthe:

Zwartemeer, gift *f* 0.75; Alteveer *f* 20; Oosterwolde *f* 9.20; Zuidlaren *f* 130.17; Emmercompascum *f* 87.15.

Soembaweken Overijsel:

Wijhe *f* 74; De Krim *f* 179; Deventer *f* 191.05; Dalfsen *f* 143; Enter *f* 110; Nijverdal *f* 658.50.

Soembaweken O. Friesl. en Bentheim:

Laar *f* 39.98.

Van Heinde en Verre:

M. J. Schram, Sluisikil, Nikk. Chr. Sch. *f* 15.40; P. J. Luyendijk, Haag, *f* 5; Ds. W. Breukelaar, Santpoort, van Mej. R. Houtman, Amsterdam *f* 5; A. L. Asterie, Den Dolder, busje Chr. Sch. *f* 15. Totaal 2e verantwoordig *f* 8.816.85. Totaal 1ste verantwoording *f* 5.433.85. Totaal tot op heden *f* 14.250.70. Met hartelijken dank voor de toezending.

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Groningen, 26 Febr. 1932.

Postgiro 138000.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

INHOUD:

Het scheuren van het Voorhangsel. — Van Zendingsaangelegenheden: De Zendingshoogleraar; De Zendingskaartjes; De Zendingskalender; Theelood enz. voor de Zending. — Zending Zeeland, N. Brabant en Limburg: Mej. Dr. G. J. Dreckmeier; Mej. A. F. de Waal. — Zending Zuid-Holland ten Noorden: Verslag Zendingsziekenhuis te Soerakarta; H. Meyerink (bij de foto). — Zending Zuid-Holland ten Zuiden: Dr. Voogesang; Midden Soemba (bij het Zendingskaartje). — Zending Noord-Holland: Jaarverslag; Brief Ds. Pos; Ds. Allaart. — Zending Friesland: Wonosobo; Eerste Holl. Javaansche School met den Bijbel „Wetan” Bintaran Djokja (bij de foto); Statistiek Med. dienst. — Zending Utrecht-Gelderland: Begrooting 1932. — Malaise en Zending. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Het Scheuren van het Voorhangsel.

En ziet, het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

Matth. 27 : 51a.

Bij den dood van Christus grepen groote teekenen plaats. De Evangelist Mattheüs noemt ze ons: „En ziet, het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden; en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden; en de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen, die ontslapen waren, werden opgewekt; en uit de graven uitgegaan zijnde, na Zijne opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn velen verschenen.”

Let wel, dat als eerste teeken genoemd wordt, het scheuren van het voorhangsel. Het kan dus niet een gevolg geweest zijn van de aardbeving, zooals sommigen willen, die het uit natuurlijke oorzaken zoeken te verklaren. Hoewel ook met den dood van Christus in verband staande, staat het los van de volgende teekenen, en moet dus ook bijzondere beteekenis hebben.

Voorzeker, God had met dit scheuren van het voorhangsel een bepaald oogmerk. Want het kwam rechtstreeks van Hem.

Het voorhangsel behoorde tot den dienst der schaduwen. Het bevond zich in den tempel, en sloot het Heilige van het Heilige der heiligen af. Mocht in het Heilige de priester nog binnenkomen om reukwerk te ontsteken en de lampen brandende te houden, in het Heilige der heiligen kwam alleen de Hoogepriester eenmaal per jaar, op den Grooten Verzoendag, om het bloed der verzoening te sprengen op het Verzoendeksel. Zonder bloed mocht hij dit heilighdom niet binnengaan. Gemeenschap met God kon er alleen komen door het bloed der verzoening. En het voorhangsel duidde nu aan, dat volkomen gemeenschap nog niet was aangebracht.

Die volkomen gemeenschap met God moest het waarachtige bloed der verzoening, het bloed van Christus aanbrengen. Christus stierf aan het kruis. Aan het recht Gods was volkomen genoeg gedaan. En daarmee heeft Hij den toegang tot den troon der genade, waar de Heilige God zetelt, voor allen, die in Hem gelooven, verworven. Een ieder, die in Christus gelooft, kan door Hem tot God naderen.

Het voorhangsel had dus geen beteekenis meer. Het had zijn tijd gehad. Het kon weg, want de dienst der schaduwen had door het volbrachte werk van den Christus een einde genomen.

Maar daarmee had ook de typische beteekenis van het volk van Israël opgehouden. Alle volken waren van nu voortaan voor God gelijk. De weg der verlossing is door den dood van Christus opengesteld voor alle geslachten en natiën.

En zoo ligt in het scheuren van het voorhangsel een bewijs, dat God ook de Heidenen wil aannemen.

Christus stierf niet alleen voor de geloovigen uit de Joden, maar eveneens voor hen, die uit de Heidenvolken zich tot God bekeeren, en met hunne zonden de toevlucht nemen tot het bloed der verzoening. Geen onderscheid is meer bij God. Verbroken is de muur, die scheidende maakte tusschen het uitverkoren volk en de andere volken der aarde. En waar het offer van Christus een altoosduurende waarde heeft, zal hij nooit meer worden opgericht.

Met die blijde boodschap kunnen onze arbeiders naar de wereld

der Heidenen gaan. En zij mogen het hun verkondigen, dat ook zij, wanneer zij den Christus als hun eenigen Zaligmaker aannemen, met vrijmoedigheid mogen toegaan tot den troon der genade, om vergeving van zonden, kwijschelding van schuld, bevrijding van straf en verlossing van de heerschappij der zonden te ontvangen. En al zouden hun zonden dan zijn als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw. De deur van het Heiligdom Gods is ontsloten, en een ieder, die gelooft, kan nu binnengaan.

We hebben ook te letten op de wijze waarop het voorhangsel scheurde. Dat staat ons opgeteekend, en het kan dus niet zonder beteekenis zijn. Er staat, dat het voorhangsel scheurde in tweeën van boven tot beneden. Deze woorden wijzen dus allereerst de richting aan en dan ook de mate van het scheuren. Daarin ligt voorzeker leering opgesloten en rijke vertroosting.

De redding komt niet van de aarde, van den mensch, maar van boven, van God uit den hemel. God is de Gever van alle goede gaven, ook van de weldaden door Christus verworven. Al spannen wij onszelfen nog zoo in, wij kunnen uit ons zelve nooit tot de zaligheid komen. God moet in onpeilbare ontferming tot ons neerdalen. Dat deed Hij in Christus, en dat worden wij ons bewust, wanneer wij dien Christus als Zaligmaker leeren kennen. Laat ons toch nooit denken, dat de zaligheid ons deel wordt door onze werken, door ons braaf en Godzalig leven. „Hierin is de liefde, niet, dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad, en Zijnen Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden.” Christus aan het kruis zegt ons, dat dit de eenige weg der verzoening is, en wie een anderen weg op wil, die gaat voor eeuwig verloren.

Ook is het voorhangsel geheel gescheurd. Het scheurde in tweeën. Het scheurde van boven tot beneden. God is met het werk der verlossing niet maar begonnen, en is er halverwege mede opgehouden, opdat wij het nu verder zouden voltooien. Hij heeft het alleen en volkomen gedaan. Het heeft zijn aanvang in God en het heeft zijn voltooiing in God. En als God begint met te verlossen, dan voleindigt Hij dat werk ook.

En... dan blijft ge ook een verlostte. Want God is getrouw.
H. v. R.

Van Zendingsaangelegenheden.

De Zendingshoogleeraar.

De zaak der benoeming van een Zendingshoogleeraar is de laatste weken in enkele bladen weer ter sprake gekomen. Ds. J. L. Schouten heeft in de Amsterdamsche Kerkbode te dezer zake een voorstel gedaan en Prof. Dr. Grosheide heeft in de Heraut zijn instemming uitgesproken met de hoofdgedachte van het door Ds. Schouten ontwikkelde plan, waarin hij echter wel een beduidende wijziging gewenscht acht.

Met veel genoeg namen we van beide

artikelen kennis. Vooreerst omdat deze voor onze zending zoo belangrijke zaak, ook in de pers aan de orde moet blijven en niet in den doofpot mag geraken. Maar vooral, omdat zoowel Prof. Grosheide als Ds. Schouten de zaak van veel gewicht achten en een spoedige oplossing wenschen.

Ds. Schouten oordeelt het voor onze Zending van het grootste belang, dat er een Hoogleeraar kome, die onderwijs geeft in de kennis van de beginselen, de theorie en de geschiedenis der Zending. Uit Zendingsoogpunt bezien acht hij dit van meer ge-

wicht, dan de benoeming van een Hoogleeraar in de Electiek, het vak, dat de valsche godsdiensten behandelt en weerlegt, ofschoon hij ook dit vak wel van groote beteekenis acht.

Nu komt zijn voorstel in 't kort op het volgende neer.

De a.s. Synode spreekt uit, dat er een hoogleeraar moet worden benoemd om onderwijs te geven in de beginselen, de theorie en de geschiedenis der Zending en tracht hiervoor een geschikt man te vinden en te benoemen.

Voorts zou hij willen, dat aan de docenten van de Opleidingsschool te Djokja werd opgedragen aan de predikanten, die worden uitgezonden voor den dienst der Zending, eenigen tijd leiding te geven bij de studie in de elenctiek.

Bij het Zendingsexamen, dat de a.s. missionaire predikanten hier te lande moeten afleggen, zou dan niet meer geëxamineerd worden in de Elenctiek, maar de uitgezonden missionaire dienaren zouden in dit vak, na te Djokja eenigen tijd onder de leiding der docenten te hebben gestudeerd, door deze daarin moeten worden geëxamineerd, om daarna hun arbeid op het zendingsveld te beginnen.

Prof. Grosheide acht dit voorstel wel aannemelijk, doch is van oordeel, dat het beter is dan geen hoogleeraar te benoemen, maar aan het Zendingsbureau een lector te verbinden, aan wien opgedragen wordt, overal waar dit noodig is, misschien ook voor de studenten te Kampen en te Amsterdam, voordrachten te houden over de beginselen, de theorie en de geschiedenis der Zending.

Ongetwijfeld zijn deze voorstellen waard, dat zij ernstig worden overwogen. Mogelijk, dat in de behoefte aan een betere vooropleiding van onze missionaire dienaren en van de missionaire artsen en het onderwyzend en verplegend personeel, gemakkelijker kan worden voorzien in de richting dezer voorstellen, dan door de benoeming in optima forma van een Hoogleeraar in de Zendingsvakken. En natuurlijk, een half ei is altoos nog beter dan een leeg dop. Ook in dit opzicht.

De bedenkingen, die bij het lezen dezer voorstellen bij ons rezen, laten we ditmaal nog rusten. Onze ruimte laat niet toe, dat we in dit no. deze voorstellen breeder bespreken. We bepalen ons thans slechts tot een korte mededeeling van den inhoud.

Alleen willen we even wijzen op een onjuiste voorstelling, die zich bij het leze-

van wat Prof. Grosheide schreef lichtelijk zou kunnen vormen. Hij schrijft, dat, toen het rapport der deputaten in behandeling was „van de zijde der Zending de Elenctiek naar voren is geschoven”. Nu is dat zeer zeker geschied door de missionaire arbeiders van Soemba, maar de docenten van Djokja en de missionaire predikanten van Midden Java, voor zooverre deze zich hebben uitgesproken, waren zeer beslist van oordeel, dat stellig allereerst een Hoogleeraar noodig was voor de beginselen, de theorie en de geschiedenis der Zending. En ook de deputaten der Generale Synode voor de Zending waren van datzelfde gevoelen. Het zou dus onjuist zijn te meenen, dat in den Zendingskring vrij algemeen de Elenctiek als het meest noodzakelijk zendingsvak wordt geacht, dat het eerst aan de beurt zou moeten komen. Veeleer ziet men in de kringen onzer Zending een degelijke, wetenschappelijke behandeling van de beginselen, de theorie en de geschiedenis der Zending, in onzen tijd van verdoezeling en ontwrichting, van meer beteekenis voor onze Zending, dan de behandeling van een terrein der Elenctiek, van hoeveel gewicht dit ook overigens zij.

De Zendingskaartjes.

Achtereenvolgende is, sinds Augustus 1931, elke maand in het „Zendingsblad” een Zendingskaartje van één der Zendings-terreinen onzer kerken geplaatst. Eerst kwam Midden Java aan de beurt. In geregelde orde zijn kaartjes opgenomen van de terreinen: **Poerholinggo, Keboemen, Poerworedjo, Djokjakarta, Solo, Magelang en Wonosobo**. Daarna kreeg Soemba een beurt.

In het no. van Febr. l.i. is een kaartje geplaatst van **West-Soemba**. In dit no. vindt men een kaartje van **Midden Soemba**. En nu is het voornemen in het volgende no. een kaartje van **Oost Soemba** op te nemen. Daarmede is dan van elk terrein een kaartje gegeven.

De kaartjes zijn geteekend door Ds. L. G. Goris, Em. pred. te Amersfoort, die ook de teekenaar was van de groote Zendingskaart, die is uitgegeven bij Vada te Wageningen. Ds. Goris heeft met het ontwerpen der kaartjes veel werk gehad. Het kostte heel wat moeite om de noodige gegevens bijeen te brengen. We zijn hem voor zijn arbeid zeer dankbaar.

Bij elk kaartje hebben we een kort overzicht geplaatst. In elk overzicht is opge-

nomen een korte mededeeling van de regeling der samenwerking hier te lande, van den omvang en de bevolking van het betreffende terrein, van de bearbeiding in het verleden en van den tegenwoordigen arbeid in den Hoofddienst, den Schooldienst en den Med. dienst, alsmede van de ontvangsten en uitgaven.

Wie dit wenscht kan natuurlijk de nummers, waarin de kaartjes met de overzichten voorkomen, zelf bewaren om die later te kunnen raadplegen.

Maar mogelijk wordt er ook wel prijs op gesteld om de kaartjes met de overzichten, vereend in een klein atlasje, voor billijken prijs te kunnen verkrijgen.

De uitgever van het Zendingsblad is gaarne bereid, zoo goedkoop mogelijk al de tien kaartjes met de overzichten, samengevoegd in een atlasje, verkrijgbaar te stellen.

Maar het spreekt van zelf, dat het dan een groote oplage moet worden, wijl dan alleen de prijs zeer laag kan worden gesteld.

Ongetwijfeld zal zulk een atlasje zeer goed dienst kunnen doen als leermiddel bij het geven van eenig onderwijs in de Zending onzer Kerken aan schoolkinderen en catechisanten.

Mocht het blijken, dat er voor de uitgave van een atlasje met al de geplaatste kaartjes en overzichten, eenige belangstelling bestaat, dan zal daartoe wel worden overgegaan. Als er onder de lezers van het Zendingsblad zijn, die deze uitgave wel gewenscht achten, zullen we dit gaarne vernemen.

De Zendingskalender.

De Zendingskalender heeft het ook voor 1932 weêr best gedaan. De redacteur Ds. D. Pol beleeft genot van zijn werk. Ondanks den nood der tijden, die schier elk tot bezuiniging dringt, is de oplage dit jaar nog beduidend vermeerderd.

En de bate voor de Generale Kas der Zending bedroeg f 3001.89. Het vorig jaar was het saldo f 2828.08.

Het is voor het eerst, dat het batig saldo tot meer dan f 3000 is geklommen.

De Kalender is voor de Generale kas een mooie bron van inkomsten geworden.

We wenschen Ds. Pol hartelijk geluk met het schitterende succes, dat hij met zijn eenvoudigen, maar blijkbaar door ons volk gewilden kalender heeft bereikt.

Meermalen heeft men wel eens gevraagd of het niet gewenscht ware aan den kalender een meer smaakvollen vorm te geven. We gelooven, dat de redacteur terecht den eenvoudigen vorm heeft behouden. In sierlijken vorm zou hij misschien in sommige kringen meer waardeering vinden. Maar als volkskalender vindt hij gemakkelijk zijn weg in tienduizenden gezinnen, herinnert hij duizenden van dag tot dag aan het Zendingswerk wat voor de onderhouding der Zendingsbelangstelling stellig van betekenis is, en brengt hij een zeer te waardeeren bedrag in onze Zendingskas, dat bij een smaakvollen en daardoor duurder vorm wellicht geheel zou vervallen. Vervolge de Zendingskalender zijn weg als tot nu toe. Hij loopt best.

Theelood, zilverpapier, postzegels enz. voor de Zending.

Men heeft ons verzocht eens in het Zendingsblad te vertellen, hoeveel tegenwoordig theelood, zilverpapier en gebruikte postzegels zoo ongeveer waard zijn.

Aan dat verzoek willen we graag voldoen en dan willen we zelf er een verzoek aan verbinden.

Een Kilogram zilverpapier en theelood brengt den laatsten tijd zoo ongeveer 7 cent op, zegge **zeven cent per kilo**.

Voor een kilogram gebruikte postzegels kan men nog maken van 40 tot 60 cent. Dat is dus nog wat meer. Zeldzame postzegels, die heel weinig voorkomen, brengen natuurlijk veel meer op. Zeer buitengewone zegels, die bijna nooit gezien worden, zijn nog steeds aardig wat waard. Maar de gewone zegels gaan per kilo van de hand voor genoemden prijs.

Bovenstaande prijzen zijn ons opgegeven uit Rotterdam.

Nu nog een verzoek.

Wij waardeeren natuurlijk zeer de liefde, die zich uitspreekt in het verzamelen van zilverpapier, theelood en postzegels voor de Zending. Die liefde is meer waard dan de opbrengst van het verzamelde. Wanneer men voor een zaak iets doet, neemt daardoor de belangstelling voor die zaak in den regel ook toe; vooral als het een mooie zaak is, zooals de Zending.

We zeggen daarom ook geenszins, dat men met het verzamelen van genoemde dingen maar moet ophouden. Er zit in dat verzamelen soms een liefdedrang, die waardeering verdient.

Maar nu gebeurt het vaak, dat men een

partijtje bijeen heeft en dit opzendt en daarvoor porto betaalt tot soms drie- of vier maal de waarde van het gezondene. En dat is natuurlijk jammer.

Bij het opzenden van theelood en zilverpapier is de waarde bijna altoos verre beneden de kosten der verzending.

Vriendelijk willen we daarom alle verzamelers van theelood, zilverpapier en gebruikte postzegels verzoeken met het opzenden steeds te wachten, totdat men zoo veel bijeen heeft, dat de waarde de kosten der verzending beduidend overtreft.

W. B.

Santpoort, 24 Maart '32.

Zending Zeeland, N. Brabant en Limburg.

Mej. Dr. G. J. Dreckmeier.

Ook de Zending te Magelang heeft thans een eigen Hospitaal, met een eigen Holl. arts.

Als directrice is opgetreden Mej. G. J. Dreckmeier, die haar sporen in den dienst der zending reeds lang heeft verdiend.

Mej. Dreckmeier is in 1895 geboren en heeft te Utrecht gestudeerd; eerst aan de R.H.B.S. en daarna aan de Universiteit. In 1919 deed zij met goed gevolg haar arts-examen. Toen zij zou gaan studeren informeerde zij naar de mogelijkheid om als vrouwelijke arts in de Zending te dienen. In Holland achtte men dit niet gewenscht, maar menschen, die Indië uit evaring kenden, moedigden haar aan, zoodat zij vast hield aan haar doel om later als Missionair arts in de zending werkzaam te zijn. En het is wel gebleken, dat ook een vrouwelijke arts op Java wel ter dege op haar plaats is. Vooral voor vrouwen en meisjes uit de hoogere standen, zoowel bij de Javanen als de Chineezzen, is de vrouwelijke arts zeer gezocht.

In Aug. 1920 ging Mej. Dreckmeier voor het eerst in dienst der Zending naar Indië, waar zij tot het eind van 1929 werkzaam was in het Zendingsziekenhuis te Poerwerdjo, met een onderbreking van 1½ jaar verlof. Daarna heeft zij 1½ jaar in tijdelijken dienst het hospitaal te Wonosobo verzorgd en drie maand te Poerbolinggo hulp verleend aan Dr. Vogelesang.

Thans staat zij met haar rijke ervaring, groote werkkraft en krachtige toewijding aan het hoofd van het pas begonnen Zendingshospitaal te Magelang. Moge dit

hospitaal onder hare bekwame leiding tot hoogen bloei komen en voor velen ten zegen worden gesteld.

W. B.

Mej. A. F. de Waal.

Het Zendingshospitaal te Magelang ontvangt D.V. weldra zijn eerste uit Holland gezonden verpleegster.

Naar het voornemen is zal Mej. A. F. van de Waal 5 Mei a.s. uit Nederland ver-

Mej. A. F. de Waal.

trekken om 6 Mei te Genua aan boord te gaan van de Christiaan Huygens voor de reis naar Java.

Mej. A. F. v. d. Waal is 4 Maart 1906 te Breda geboren, alwaar zij het M.U.L.O. onderwijs heeft gevolgd. Reeds op jeugdigen leeftijd verloor zij haar ouders. Van dien tijd af werd het haar begeerte in den arbeid der verpleging werkzaam te mogen wezen. Na eenigen tijd in het Diaconessenhuis te Breda gewerkt te hebben, vertrok zij naar Middelburg, waar zij haar opleiding tot verpleegster ontving en 1 Juni 1929 haar diploma haalde. Van Middelburg, waar zij eerst nog eenigen tijd op de chirurgische afdeling van het ziekenhuis werkzaam was, ging zij naar het Roode-Kruis Ziekenhuis te den Haag.

Hier heeft zij gewerkt tot 1 Juli 1931 om

daarna te Rotterdam aan de Rijkskweekschool voor vroedvrouwen haar kraamdiploma te halen.

In overleg met Mej. Dr. Dreckmeier, toen deze nog met verlof in Holland was, heeft de Kerk te Middelburg in het begin van het jaar haar benoemd tot hoofdverpleegster aan het Zendingsziekenhuis te Magelang.

Op voorstel van Mej. Dr. Dreckmeier heeft zij daarna een cursus gevolgd voor verpleging van lijders aan tropische ziekten. Ook heeft Ds. L. Netelenbos haar les gegeven in het Javaansch.

Mej. v. d. Waal heeft dus enkele maanden een geschikte voorbereiding genoten voor haar arbeid te Magelang, wat later stellig aan het werk ten goede zal komen.

Op ons verzoek stond zij ons een foto af voor het Zendingsblad, waarvoor we haar dankbaar zijn.

Geve de Heere haar eene voorspoedige reis en make Hij haar arbeid dienstbaar aan de komst van het Koninkrijk Gods!

W. B.

Zending Zuid-Holland ten Noorden.

Het Zendings-Ziekenhuis Soerakarta in 1931.

Het is met groote tevredenheid en dank aan Hem die ons tot werken in staat stelde dat we terug zien op bovengenoemd verslagjaar. Er werden 1409 vrouwen en 2924 mannen d.i. te zamen 4333 patiënten opgenomen.

Het totaal aantal verpleegdagen bedroeg 101215, waarvan voor on- en minvermogenenden 98555, d.i. gemiddeld 23.35 verpleegdagen per patiënt en een gemiddelde dagelijkse sterkte van 277 patiënten. Het totaal aantal nieuw ingeschreven poliklinische patiënten bedroeg 15536, d.i. 49,7 per werkdag, waaronder 1065 verwondingen werden behandeld. Het totaal aantal consultaties bedroeg 63241 d.i. per werkdag 202,6.

Het totaal der exploitatiekosten bedroeg f152041,45.

Het aantal bevallingen bedroeg 303, waarvan 86 abnormaal. Drie maal werd een tweeling geboren.

Door de door ons zelf opgeleide en van Gouvernementswege gediplomeerde vroedvrouw te Wonosarie, Pengging, Tasikmadoe, Bekonang, Soekohardjo en Walikoekoen werden respectievelijk 68, 79, 71, 58, 20, 5 verlossingen verricht. Te Walikoekoen, dat eigenlijk tot Oost-Java behoort ('t is gelegen in de Res. Madioen) wordt zooals reeds

bekend is, door ons polikliniek gehouden op verzoek van het Nederlandsch Zendings Genootschap.

In geval kunstverlossing noodig was, werd van uit het Hoofdziekenhuis hulp verleend, zoodat op een totaal van 303 + 301 = 604 verlossingen 86 maal kunsthulp werd verleend.

Er werden 309 operaties verricht en 269 oogoperaties.

Behalve op de poliklinieken en hulpziekenhuizen werden in het Hoofdziekenhuis 3704 neosalvarsan-injecties gegeven.

Het ziekenhuis bestaat uit de volgende afdelingen:

- a. drie mannenzalen,
- b. een mannenpriaji-afdeeling,
- c. een besmettelijke afdeeling,
- d. twee vrouwenzalen,
- e. een kraamvrouwen-afdeeling,
- f. een vrouwenpriadi-afdeeling,
- g. een kinder-afdeeling.

Het totaal bedraagt 260 bedden (officiële telling) voor on- en minvermogenenden en 14 bedden voor betalende patiënten.

Het ziekenhuis heeft een operatie-kamer, een laboratorium, een apotheek, een sectie-kamer, een donkere kamer voor oogonderzoek, een cursuslokaal met een volledige collectie anatomische modellen, platen, een phantoom en een geraamte. Voorts is een hoogtezon en solluxlamp in gebruik. Een Diathermie apparaat werd dit jaar op eigen kosten aangeschaft bij de firma Siemens en Halske te Bandoeng. Het Röntgen apparaat dat ons is toegezegd, liet ook dit jaar nog op zich wachten.

Gebouwen: Ook dit jaar was het weer noodig op verschillende plaatsen, waar de muren scheurden, bij verschillende der gebouwen, versterkingen van de fundamenteen aan te brengen, tegelvloeren werden hier en daar opgebroken en vernieuwd.

Een zeer belangrijk werk was het in z'n geheel vernieuwen van het elektrische net en de aanschaffing van een nieuwe electromotor (Verbruik: $\pm 75 M^3$ water per dag). Alleen ons drinkwater voor personeel en patiënten betrekken we uit de stadsleiding, daar we op die wijze een zeer belangrijke bezuiniging bereiken aan brandstoffen.

Alle gebouwen tot het ziekenhuiscomplex behorende, de dokterswoningen uitgezonderd, werden opnieuw geveerd. Van de goedgekeurde uitbreiding van het meisjesinternaat kon ook dit jaar niets komen, om de algemeen bekende reden.

Inventaris: Werd naar behoefte aangevuld en behoorlijk onderhouden. De waschkerij bleef evenals het vorig jaar zooals

ze was, daar de tijdsomstandigheden allerminst hoop op subsidie gaven.

Personeel:

Dr. D. Verhagen, Geneesheer-Directeur, Chirurg, was het geheele jaar werkzaam.

Dr. C. P. van Leersum, oogarts, was het geheele jaar werkzaam.

Dr. J. S. Wiersema, was het geheele jaar werkzaam.

Verpleegsters:

H. Baarbe, was het geheele jaar werkzaam.

G. Gort was het heele jaar werkzaam.

P. v. d. Kruit was 2 maanden wegens ziekte verhinderd te werken.

G. R. Kroeze, 15 Maart 1931 te Solo aangekomen, deed daarna onafgebroken dienst.

Apothekers-assistente: Mej. E. W. Lukien was het heele jaar werkzaam.

Dame van de huishouding: R. N. t. Winarni was het heele jaar onafgebroken werkzaam.

Administrateur: Nas. Margohoetomo werd dit jaar per 1 Juli n overleg met de Inspecteur D.V.G. Midden-Java als zoodanig benoemd en deed steeds onafgebroken dienst.

Inlandsche personeel: Toestand op 31 December 1931.

5 gediplomeerde mantri-verplegers 1ste klasse (niet meegerekend bij de gediplomeerde mantri-verplegers); 20 gediplomeerde verplegers en 10 gediplomeerde verpleegsters; 7 gediplomeerde vroedvrouwen (niet meegerekend bij de gedipl. verpleegsters; 34 ongediplomeerde verplegers en 37 ongediplomeerde verpleegsters.

Opleiding: Er werd geregeld door doktoren en zusters cursus gegeven.

Examen: den 25sten November slaagden 9 van de 10 candidaten voor het examen mantri-verplegers(sters) 2e klasse.

Den 26sten November slaagden 11 van de 11 candidaten voor het examen aantekening laboratorium.

Bij het laboratorium onderzoek bleek dat te Solo nog veel aan Malaria wordt geleden.

Op de hulpziekenhuizen te Wonosarie, Pengging, Soekohardjo, Tasikmadoe en op de poliklinieken Kartasoera, Bekonang, Walikoeko, is een gediplomeerde mantri-verpleger werkzaam. Te Wonosarie, Pengging, Tasikmadoe, was steeds ook een gediplomeerde vroedvrouw werkzaam.

De polikliniek Kartasoera, die eenige jaren gehuisvest was in de daarvoor kosteloos afgestane landsgevangenis te Kartasoera, werd begin van dit jaar overgebracht naar een huurhuis, dat later werd aangekocht, omdat de landsgevangenis werd terug gevorderd, om in gebruik te worden

genomen door de veldpolitie. Een maandelijksche subsidie van het Soenansche Rijk van f 10.— stelt ons voor het gemis aan een kosteloos gebouw schadeloos.

Dit jaar was geen gediplomeerde vroedvrouw voor Kartasoera disponibel en werd de verloskunde vanuit Solo verzorgd.

Wat de geestelijke kant van onzen arbeid aangaat, was het, zooals dat elk jaar weer het geval is, dat we in hoofdzaak vruchten mochten zien onder ons jeugdig personeel. Van onze leerling-verplegers en verpleegsters werden er 13 gedoopt en kwamen er 26 tot het doen van openbare belijdenis (hierbij de 13 pas gedoopten inbegrepen).

De goeroe Indjil Pak Boesono, die in dienst is bij de Hoofddienst, maar hier in een van de woningen van het ziekenhuis woont en hier ook het grootste deel van z'n taak heeft, wijdde zich trouw aan z'n arbeid. Op geregelde tijden worden door hem op ziekenzalen voor de simpele dessamen-schen, die nog nooit van het Evangelie hebben gehoord, zeer eenvoudige godsdienstoefeningen gehouden. Verder geeft hij geregeld catechetisch onderwijs aan het Javaansch personeel en brengt bezoeken aan patiënten, die daaraan naar het oordeel van het verplegend personeel meerdere behoefte hebben getoond. Nooit wordt ook maar de geringste dwang uitgeoefend.

Iedere morgen voor den aanvang van de polikliniek houdt Pak Boesono ook een korte godsdienstoefening voor de zich in de wachtkamer bevindende patiënten, terwijl de morgen- en avond-aandacht voor het personeel en de loopende patiënten die er lust in hebben, wordt geleid door een van de oudere mantri-verplegers.

Ook dit jaar werden gedurende 4 weken, telkens voor een werkweek, een mantri-verpleger ± leerling-verpleger uitgezonden, om bij vernieuwing contact te zoeken met menschen in de dessa, die vroeger op de ziekenzalen waren behandeld en verpleegd.

Zoo was ook 1931 ons in vele opzichten tot een zegen en stelde ons tot een zegen.

De Geneesheer-Directeur v/h
Zendings-Ziekenhuis te Solo.

D. VERHAGEN.

H. Meijerink.

(bij de foto).

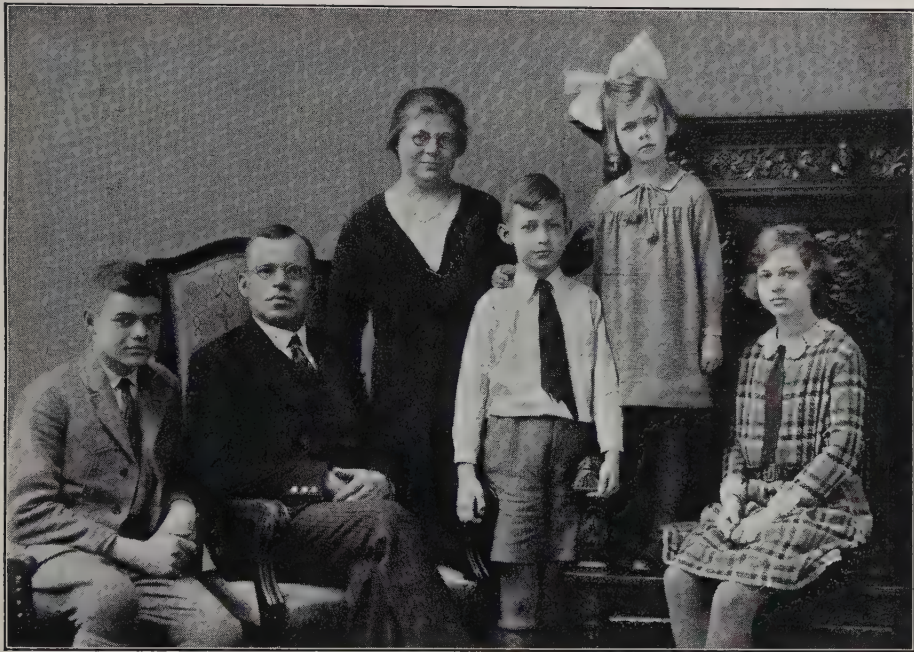
Br. H. Meijerink, de directeur van de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, staat gereed ten derden male uit te gaan naar Indië. Op de „Baloeran”, die D.V. van Marseille vertrekt 22 April a.s. is voor hem

en zijn gezin, voor zoover dit met hem naar Java terugkeert, plaatst besproken.

De eerste maal vertrok hij uit Holland den 7den Sept. 1917. Eerst 7 Dec. kwam hij toen te Solo aan. Het was toen in den tijd, dat de reis, in verband met het oorlogsgevaar, met heel wat bezwaren gepaard ging. Te Solo is hij eerst werkzaam

beid op Java te hervatten. Heel de Zendingskring op Midden Java en evenzoo de Zendingmenschen in Holland verblijden zich daarover ten zeerste.

Onder onze zendingsmannen neemt Br. Meijerink een buitengewoon belangrijke plaats in. Hij is één der leidende personen in onze Zending.

H. Meijerink.

geweest aan de Idenburgsschool.

Weldra werd hij echter benoemd tot Directeur aan de op te richten Christ. Holl. Inl. Kweekschool en trad in Augustus 1919 als zoodanig op.

In Maart 1924 kwam hij voor het eerst met verlof naar Holland en in Februari 1925 keerde hij weer naar de Kweekschool terug. Na een zeer drukke arbeidsperiode, die verbazend veel van zijn krachten eischte, kon hij het vorige jaar in Maart andermaal met verlof naar Holland komen. Dat verlof was dringend noodig, want de inspannende arbeid te Solo had zijn krachten zeer ondermijnd. Gelukkig heeft de Heere de rust gezegend, zoodat hij daardoor weer is gesterkt. Eerst was er nog wel eenige vrees, dat zijn gezondheid geen terugkeer naar Indië meer zou toelaten. Het verlof moest met enkele maanden worden verlengd. Thans is hij echter volgens medisch advies weêr geschikt om zijn ar-

Dat de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo tot rijke ontwikkeling en grooten bloei is gekomen, is, onder den zegen des Heeren, voor een groot deel te danken aan de uitnemende leiding van Br. Meijerink.

Met opgewektheid maken Br. Meijerink en Mevrouw zich gereed om ten derden male naar Java te gaan.

Ditmaal vraagt echter het vertrek uit Holland van hen een zwaarder offer, dan de vorige malen. Met het oog op hun verdere vorming moeten zij de oudste twee kinderen, Gerrit, die 13 jaar is, en Truusje, die 12 jaar telt, in Holland achter laten. Het spreekt van zelf, dat dit zwaar valt voor hun ouderhart.

Ook zal het voeren der directie van de Kweekschool te Solo in de komende jaren van het beleid en de kracht van Br. Meijerink nog beduidend meer inspanning vragen, dan vroeger.

Vooreerst omdat de Kweekschool een

aanmerkelijke uitbreiding zal ontvangen.

Het is de bedoeling der Regeering het daarheen te leiden, dat ook aan de Holl. Inl. Scholen, waar tot nu toe het onderwijs voor een groot deel door Hollandsche leerkrachten wordt gegeven, in het vervolg alle onderwijs geheel of bijna geheel in handen van Inlandsche onderwijzers zal komen. De bezuiniging dringt om de Holl. leerkrachten zooveel als maar eenigszins mogelijk is door Inlandsche te vervangen.

Daarom moeten er meer dan tot nu toe In. onderwijzers voor de Holl. Inl. scholen worden opgeleid.

Dit heeft ten gevolge, dat terwijl overigens over heel de linie het onderwijs wordt ingekrompen, de Holl. Inl. Kweekscholen moeten worden vergroot.

De Christ. Holl. Inl. Kweekschool zal worden uitgebreid tot een school, die 1 Juli a.s. omstreeks 260 leerlingen zal tellen.

Het spreekt van zelf, dat die uitbreiding den arbeid van den directeur verzwaaft.

Bovendien moet de opleiding zich nu ten doel stellen, dat de leerlingen een vorming ontvangen, die er op berekend is om later, zonder de leiding van Hollandsche onderwijzers, aan de Christ. Holl. Inl. scholen zelfstandig te kunnen optreden.

Het werk der opleiding stelt hierdoor beudend zwaarder eischen.

Br. Meijerink is zich hiervan ten volle bewust. Maar wetend, dat de Heere hem tot dit wel zware, maar toch ook zoo mooie werk roept, gaat hij gemoedigd terug naar Solo, waar de Zendingskring en niet het minst heel het personeel der Kweekschool zeer verlangend is naar zijn terugkomst.

Het is zijn plan met Mevrouw en de jongste twee kinderen, Johan, die tien jaar is en de Kleine Annie, die nog maar zes jaar heeft, te Marseille aan boord te gaan. Make de Heere de reis voorspoedig en sterke Hij dezen zeer sympathieken en bekwamen Zendingsman tot zijn hoogst belangrijk werk.

W. B.

Zending Zuid-Holland ten Zuiden.

Dr. Vogelesang weer in het land.

Woensdag 24 Februari zijn Dr. en Mevrouw Vogelesang met de drie jongste kinderen in het vaderland aangekomen. Wel een korte reis! Want 3 Februari waren ze afgevaaren. Dus net drie weken!

Dr. Vogelesang heeft het, zij het ook met moeite volgehouden tot den datum, dat hij aanspraak kon maken op het periodiek verlof dat het Gouvernement na zes

jaren dienst voor zijn ambtenaren en dus ook voor zendingsarbeiders, waarvoor subsidie wordt gegeven, heeft vastgesteld.

De reis heeft hem bijzonder goed gedaan. De eetlust is dan ook teruggekeerd en met moed gaan zij den rusttijd tegemoet. Wel spoedig zullen wij weten, waar die volgens medisch advies zal doorgebracht worden. Natuurlijk was die eerste dag van aankomst meer gewijd aan den huiselijken kring en intieme familie. De 6 kinderen die in Holland waren en hun grootouders legden allereerst op Vader en Moeder beslag.

E.

„Uit Poerbolingo”.

Midden Soemba.

(Bij het Zendingskaartje).

De regeling der samenwerking van de Gereformeerde Kerken in Groningen, Drenthe, Overijsel, Bentheim en Oost-Friesland voor den arbeid der Zending op Soemba, is medegedeeld in het vorige No. van het Zendingsblad, blz. 57 en 58. Deze regeling geldt niet alleen voor West-Soemba, waarvan in het vorige No. een kaartje met een kort overzicht was opgenomen, maar ook voor Midden- en Oost Soemba. We behoeven dus die regeling hier niet te herhalen, maar kunnen volstaan met verwijzing naar het vorige No.

Midden Soemba is het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Hoogeveen, in samenwerking met de andere Kerken der drie Provinciën c.a.

De Regeering heeft Soemba in twee afdelingen verdeeld, n.l. **West Soemba** en **Oost Soemba**. De Zending heeft echter Oost Soemba in twee terreinen gesplitst: **Midden Soemba** en **Oost Soemba**.

Het zendingsterrein: **Midden Soemba** is omstreeks 4500 K.M.² groot en telt een bevolking van ongeveer 44000 zielen. Het omvat de landschappen Kambara, Kadoemboel, Karita, Taboendoeng, Tawoei, Lewa, Tidas, Kanatang, Kapoendoek en Napoe.

Hoofddienst.

Op dit terrein is in den hoofddienst werkzaam Ds. P. J. Lambooy, thans voor de eerste maal met verlof in Nederland. Zijn standplaats is Pajeti, waar vroeger Ds. D. K. Wielenga als missionair predikant gewerkt heeft. Onder de leiding van Ds. Lambooy zijn er op dit terrein met hem in den hoofddienst werkzaam 5 Goeroes Indjil en 1 colporteur.

Te Kambaniroe, Pajeti en Waingapoe zijn

de Gemeenten geïnstitueerd en hebben mitsdien een eigen Kerkeraad.

Behalve in deze geïnstitueerde Kerken worden doop en Avondmaal bediend in de Gemeente te Parai, Paka, Karita en Latang. terwijl er voorts nog op een zevental plaatsen geregeld wordt gearbeid.

In 1930 zijn op dit terrein 48 volwassenen en 32 kinderen gedoopt, te zamen 80. De cijfers over 1931 zijn ons nog niet bekend.

Al de gemeenten op dit terrein telden begin 1931 met elkander 987 zielen, waarvan 496 toegelatenen tot het H. Avondmaal.

Schooldienst.

Midden Soemba heeft 19 Zendingsscholen. Aan deze scholen zijn dertig Inl. onderwijzers werkzaam. Het getal leerlingen bedraagt omstreeks 930.

Bovendien is te Pajeti de Christ. Normaalschool gevestigd, die hare leerlingen opleidt tot Inl. onderwijzer. Deze school staat onder de leiding van den heer T. Mობach. Zij telt 30 leerlingen, waarvan 28 jongens en 2 meisjes.

Pajeti is ook de gewone standplaats van den schoolopziener T. van Dijk, die, mede in dienst van de Regeering, het opzicht heeft over alle scholen op Soemba.

Med. Dienst.

Reeds onderscheidene jaren heeft Pajeti een ziekenhuis. Een eigen missionair arts heeft dit ziekenhuis echter niet. De medische hulp wordt verleend door een officier van gezondheid, die door de Regeering is belast met den dienst voor de volksgezondheid.

Aan het hoofd van het ziekenhuis staat de gediplomeerde Europeesche verpleger D. H. Krijger. Deze is hier werkzaam met 5 Inl. verplegers en 2 Inl. verpleegsters, alsmede 7 Inl. leerling-verplegers en 2 Inl. leerling-verpleegsters.

Pajeti's ziekenhuis heeft 48 bedden. In 1930 werden er 778 patiënten opgenomen en aan 2847 polikliniekpatiënten hulp verleend.

In het volgende No. hopen we iets mede te deelen van de ontvangsten en uitgaven voor de Zending op Soemba. W. B.

Zending Noord-Holland.

Jaarverslag over het Zendingswerk in Djokja 1931.

Nu ik mij zet tot het schrijven van een jaarverslag van het Zendingswerk in Djokja over het jaar 1931, doe ik dat met grooten weemoed. Want dit jaarverslag is het laatste, dat ik over het Zendingswerk in Djokja schrijf, en het is bovendien het laat-

ste werk, wat ik als Missionair Predikant van Djokja doe. Want wel acht ik mij gelukkig, dat ook als docent aan de Theol. opleidingsschool ik nog Miss. Pred. van Amsterdam mag blijven, en ook dan nog eenig werk als zoodanig mag doen, maar het werk als een geheel genomen is voor goed overgegaan in andere handen. Van November 1921 af tot nu toe heb ik dit werk in Djokja mogen doen. Meer dan tien jaar was de prediking van het Evangelie van Jezus Christus hier het voorwerp van mijn zinnen en denken, van mijn hopen en bidden. Door de genade Gods mocht ik op zooveel plaatsen het zaad des Evangelies zien ontkiemen, vele gemeenten zag ik opgroeien, ik zag de groote uitbreiding van zendingsmiddelen en zendingsvruchten, met vele trouwe Javaansche zendingsarbeiders mocht ik tien jaar of korter samen arbeiden. Het valt niet te zeggen welk een geestelijke verrukkingen ik in dit alles mocht smaken. Zelf ben ik met en door dit alles ook geestelijk gegroeid. Dit werk doen is wel in bijzonderen zin met den Heiland leven en in Zijn dienst staan. Het is de realiteit van Jezus Christus alleen die hier mensch overwint. Wij hebben geen overtuigende argumenten, geen beproefde methoden, geen afdoende middelen, die iemand tot een Christen kunnen maken. Hij kan het alleen. Dat leert ons in afhankelijkheid van Hem te leven, en alles van Hem te verwachten. Zendingswerk doen is wandelen aan Zijn eigen hand en gaan waar Hij ons de wegen wijst. En de band van een Evangelieprediker met zijn gemeente moge ook elders sterk en diep zijn, in het zendingswerk is, geloof ik, die band vooral van een zeer innig karakter. Dien los te maken, al is het slechts ten deele, is een moeilijk werk.

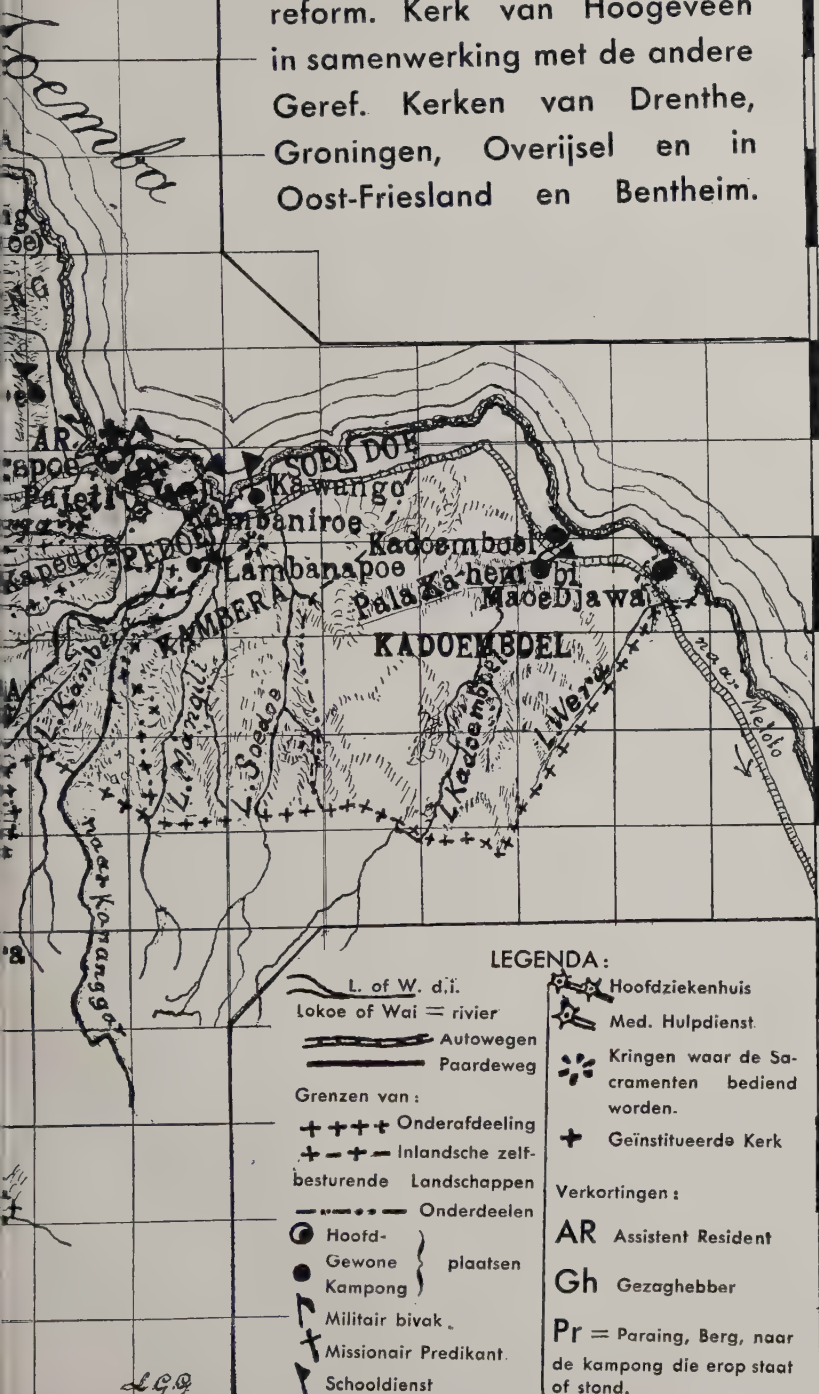
Gedurende de maand Januari brachten Ds. Allaart en ik bezoeken aan alle gemeenten, scholen enz. Voor mijzelf om afscheid te nemen van dit alles, wat mij zoo onuitsprekelijk lief geworden was, voor Ds. Allaart om met dit alles kennis te maken. Het is mij tot een troost, dat ik dit werk mag overgeven in de handen van Ds. Allaart, die het met zorg en liefde voortzetten zal. De gemeenten hebben ook overal, waar ze van mijn vrouw en mij afscheid namen, Ds. Allaart en zijn vrouw een hartelijk welkom toegeroepen.

1. In de eerste plaats mag ik nu wijzen op den grooten zegen, dien God ons in den groei der gemeenten gaf. In den loop van het jaar 1931 werden 105 volwassenen en 127 kinderen gedoopt. Het totaal aantal Javaansche Christenen, de gemeente van Gon-

MIDDEN SOEMBA

als Zendingsterrein van de Ge-
reform. Kerk van Hoogeveen
in samenwerking met de andere
Geref. Kerken van Drenthe,
Groningen, Overijssel en in
Oost-Friesland en Bentheim.

Kilom: 1 2 3 4 5 6 Elk vak één uur gaans.

dokoesoeman meegerekend, bedraagt thans 2199.

Op verschillende plaatsen, vooral in de afdeeling Wonosarie vonden wij in den loop van 1931 eenigen ingang, zoo b.v. in Kani-goro en in Pondjong. In Djepitoe, de schier onbereikbare post in het Duizendgebergte, beginnen de dingen zich hoopvoller te laten aanzien. Bij mijn laatste bezoek was een aantal van dertien belangstellenden daar in de koempoelan. Voorts bestaat het plan om voortaan de menschen in Poegeran, dat tevoren door Watoesigar, de Solosche enclave in Wonosari, verzorgd werd, nu aan ons over te dragen. In den loop van 1931 konden wij voor de kleine gemeente van Kalongan in Wonosari nog een goeroe Indjil aanstellen, doch een droevig verlies leden wij door het heengaan van onzen goeroe Indjil Siswara, die overging naar Magelang.

In den loop van het jaar werd voorts de gemeente van Wonosari geïnstitueerd, zoodat het aantal geïnstitueerde gemeenten in Djokja thans zes bedraagt.

2. Wat omtrent de scholen valt te melden is niet van zulk een verblijvend karakter. Alle maatregelen van het Gouvernement leiden thans tot versobering van het onderwijs. Inzonderheid ten opzichte van het Inlandsch Onderwijs, dat reeds zoo sober mogelijk werd verzorgd, brengt dit allerlei teleurstellingen met zich. Alle voor subsidie aangevraagde scholen worden afgewezen. In verband met de moeilijkheid om deze ongesubsidieerde scholen maar altijd zelf te bekostigen, worden daarom een viertal volksscholen opgeheven, n.l. in Kaliadjar, Patjinan, Moedja-Moedjoe en Bata-dajakan. Door de hulp van het Wonosari-fonds konden twee scholen in Wonosari, n.l. Wonosari en Djepitoe, thans een behoorlijk schoolgebouw krijgen, terwijl ook Kalipenten een nieuw schoolgebouw kreeg. Het aantal Standaardscholen bedraagt thans twee, behalve de Standaardschool van Klitren, die in den loop van dit jaar aan de Javaansche Vereeniging „Sedyn-Moelija” werd overgedragen, dat der Vervolgscholen drie, en dat der Volksscholen veertien. Het aantal onderwijzers is dertig, dat der leerlingen 1458.

3. Omtrent het werk der colportage kan gemeld worden, dat de colportage ook een eigen kamer kreeg in de oude Javaansche kerk. Het aantal verkochte boeken in den loop van 1931 is weer iets gestegen. In 1930 bedroeg dit 21065, terwijl 23003 boeken in 1931 verkocht werden. Het aantal colporteurs is thans 18. Ik mag niet nalaten ook hier nog eens te wijzen op den belangrijken steun, dien wij uit den Hol-

landschen zendingskring voor dit werk ontvingen, zoowel wat de maandelijksche bijdragen betreft, als wat het persoonlijk werk aangaat van Mevr. Hulschers, die samen met mijn vrouw de zaken van de colportage geleid heeft, en dat voortaan met mevr. Allaart zal doen. Te bejammeren valt dat door de tijdsomstandigheden de bijdragen voor de colportage een dalende lijn vertoonen. In 1930 was dit f2233.75 en in 1931 f1664.21.

4. Groote nadruk lag in dit jaar op het werk voor de jeugd.

In September kon de oude Javaansche kerk als Balai-Pertemoean, ontmoetingsgebouw of vergadergebouw, in gebruik genomen worden. Het is een gebouw met drie vergaderlokalen, waarvan één leeszaal is. Er wordt een druk gebruik van gemaakt.

De hoofden der Holl. Chin. en Holl. Jav. scholen namen in den loop van dit jaar het verblijvend initiatief tot het houden van jeugdsamenkomsten, waar nu regelmatig des Zondagsmorgens om de twee weken een aantal van 125 leerlingen van verschillende scholen samenkomen om te luisteren naar een toespraak van een der onderwijzers. Dit is naast de lessen die door de predikanten gegeven worden op de Holl. Chin., de Holl. Jav., de Muloschool en de Huishoudschool, een der middelen, waardoor men tracht een band te leggen tusschen school en kerk.

Voorts vond de zending de gelegenheid om op Kalioerang, een vacantieoord, ongeveer 800 M. boven Djokja, een hotel te koopen dat buitengewoon geschikt is voor kampeergebouw. Dit kon gekocht worden door de samenwerking van hoofddienst, hospitaal, Theol. opleidingschool, Keucheniusschool, vereenigingen „Scholen met den Bijbel”, Chr. Mulosch. en Javaansche Meisjesscholen. De bedoeling is daar te kampeeren met leerlingen van genoemde scholen, voorts met verplegend personeel van het hospitaal, goeroe Indjil, goeroe skoloh, colporteurs, enz. In October kampeerden daar reeds Mej. Breukelaar en mijn vrouw met een aantal meisjesleerlingen van de Chr. Muloschool, in December werd daar gehouden de Jeugdleidersconferentie van de Jeugdcommissie van den Ned. Inl. Zendingsbond, terwijl Januari Ds. Allaart en ik daar twee maal kampeerden met onze goeroe Indjil en Colporteurs. Zoo bewees dit gebouw reeds duidelijk zijn groot nut.

Al betreft dit geen specifiek Djokjasche aanleggenheid, zoo mag ik misschien hier ook nog herinneren aan de oprichting van den jeugdraad voor Midden-Java. Tot dusver was er alleen een algemeene Jeugdcommissie, uitgaande van den N.I.Z.B. De spe-

ciale belangen van Midden-Java, in het bijzonder ook het overleg met den Ned. Bond van Jongelingsvereeningen op Geref. grondslag over steunverleening aan het jeugdwerk op Midden-Java, maakten een eigen organisatie noodig, die in November tot stand kwam.

5. Op een enkel ding moet ik nog de aandacht vestigen, dat is namelijk de regeling der administratie. De oude Jav. kerk bevatte ook ruimte voor een kantoor. Tot dusver was alles wat op de administratie betrekking had, ondergebracht in mijn studeerkamer, wat reeds gedurende jaren groote moeilijkheden met zich bracht. Bovendien moest ongeveer al het administratieve werk door mijzelf gedaan worden. Thans is voor de administratie een behoorlijk kantoor ingericht, terwijl voor het werk is aangesteld een Javaansche kracht R. Martawijata, die een belangrijk deel van het werk, de geheele schooladministratie, en allerlei ander werk thans voor zijn rekening heeft. De Miss. Pred. heeft daardoor belangrijk meer de gelegenheid zich aan zijn eigenlijk werk te wijden.

6. Ik wil eindigen met in herinnering te brengen, dat de kerkeraad van Amsterdam in samenwerking met de andere kerken van Noord-Holland in 1931 het besluit nam om tot beroeping van een tweeden Miss. Pred. over te gaan. Over dit besluit heb ik mij hartelijk verblijd. Het werk in Djokja is de krachten van één man belangrijk te boven gegroeid. Voor de verzorging van het bestaande werk reeds, hoeveel te meer indien wij de ons door God gegeven gelegenheden voor de prediking van het Evangelie benutten, zijn minstens twee Miss. Pred. noodig. Gelukkig heeft God ons menschen niet noodig, maar Hij wil ons gebruiken. Hij wil ook de kerken van Noord-Holland, ook u als leden der kerken gebruiken, in den dienst van Zijn koninkrijk voor het werk der zending, door uw gebed en door uw gaven. Helaas mocht het reeds uitgebrachte beroep niet tot het gewenschte doel leiden, maar scheidend uit het werk, dat ik meer dan tien jaar met veel zwakte, maar ook met veel liefde gedaan heb, mag ik u wel vragen om door uw gaven de uitzending van een tweeden Miss. Pred. mogelijk te blijven maken.

Van de helling van den Merapi, waar ik thans voor enkele maanden verblijf houd voor de studie van het Javaansch, om daarna naar Voor-Indië te gaan, en begin volgend jaar mijn werk aan de Theol. opleidingschool te beginnen, zie ik de geheele vlakte van Djokja, en voorts Wonosari en

Koelon Praga voor mij liggen. Deze vlakte van Djokja is een van de dichtst bevolkte deelen van Java. Desa sluit zich aan desa, het is één groen veld van klappers en rijstvelden, wat ge hier voor u ziet. Maar het is een volk dat in leven en sterven niet dien eenigen troost kent, die gegeven wordt door Hem, die ook om Java te redden Zijn leven gaf. In moeite en nood neemt het de toevlucht tot allerlei geesten en machten die niet kunnen helpen. Voor enkele weken trok in den nacht een vreemde stoet voorbij mijn huis in Djokja. Voorafgegaan door wierookwalm, gevolgd door een hooge pajoeng, gevolgd door een menigte van enkele duizenden, werd daar rondgedragen het vaandel Kangdjeng Kjari Toenggoel Woeloeng. Dit vaandel wordt in den kraton bewaard, zijn doek heet uit Mekka afkomstig te zijn, en de kracht te bezitten om rampen af te weren. Zoo werd het nu rondgedragen om den voortgang van de pest in Kota-Gode af te wenden. Indien dit Javaansche volk Hem leerde kennen, die van alle verderf, zelfs van de pest der zonde, verlossen kan, en we eens van de helling van den Merapi het oog mochten slaan over een land, dat den Heiland dient! Laten wij tezamen getrouw zijn in het werk, waartoe de Heere ons roept, en dan den troost genieten van het psalmwoord:

Van zee tot zee zal Hij regeeren,

Zoover men volken kent.

Men zal Hem van d'Euraat vereeren

Tot aan des aardrijks end.

Kalioerang, Djokja.

A. POS.

Djokja, Kalioerang, 15 Febr. '32.

Ds. A. Pos en Ds. D. J. B. Allaart zonden aan den kerkeraad der Geref. kerk te Amsterdam het volgende schrijven.

Zeer geachte Broeders,

In den eersten en laatsten brief dien wij u samen zonden, hebben wij u in de eerste plaats te danken voor uw brief d.d. 7 Jan. '32, met de goedkeuring der begroting voor 1932.

Voorts hebben wij u het volgende te berichten:

a. Een maand van hard werken ligt achter ons. Alle gemeenten en scholen moesten bezocht worden in den loop van Januari, voor Ds. Pos om afscheid te nemen, voor Ds. Allaart om het werk over te nemen. Voorts is er in Januari altijd veel werk af te doen, jaarrekening afsluiten, statistieken opmaken, jaarverslag maken, subsidie-aanvragen indienen, enz. Dat alles is thans tot

een goed einde gebracht. Den 6den Februari kon Ds. Pos tenslotte na afrekening de kas overdragen aan Ds. Allaart en Djokja verlaten om naar Kalioerang te gaan.

b. Bij het bezoek dat we aan Wonosari brachten, werd ook avondmaal bediend in Djepitoe. Een aantal van dertien belangstellenden was in deze koempoelan tegenwoordig.

De goeroe Indjil van Wonosari houdt thans ook een catechisatie in Pondjong, die door een tiental volwassenen bezocht wordt.

Van Watoosigar, de Solosche enclave in Wonosari, kwam het verzoek om een aantal belangstellende menschen in de desa Poegeran, dat weer op Djokjasch terrein ligt, te verzorgen. Deze plaats ligt zoo moeilijk ten opzichte van Watoesigar en Tjandi, dat het onmogelijk is het van daaruit behoorlijk te verzorgen. Er is hiervoor geen goeroe Indjil ter beschikking, noch durven wij met het oog op den staat der finantiën voorstellen iemand daarvoor te benoemen. Met de goeroe Indjil hebben wij samen over deze zaken gesproken, en hun nog eens gewezen op wat eigenlijk hun taak is, niet in de eerste plaats gemeente verzorgen, doch gemeenten stichten. Er zijn verschillende gemeenten in het Djokjasche, die reeds enkele tientallen jaren oud zijn, zooals Kalipenten, Ngoelakan, Patalan, enz. waar verschillende krachten onder de menschen schuilen, als goeroe sekolah, verplegers bij een hospitaal, gepensioneerde goeroes Indjil, die wel enig werk des Zondags of in de week in het midden der gemeente kunnen verrichten. De goeroes Indjil van daar zouden dan gebruikt kunnen worden voor hun eigenlijken arbeid. Wij overwegen daarom om een der goeroes Indjil van Ngoelakan of Kalipenten over te plaatsen naar Poegeran. Wij rekenen daarbij op uw goedkeuring, temeer omdat op het oogenblik in de afdeeling Wonosari de meeste groei blijkt te schuilen.

c. In den brief d.d. 30 Nov. '31 stelde Ds. Pos u voor de volksschool in Kebonagoeng te sluiten. Sindsdien hebben de Christenen daar alles gedaan wat ze konden om deze school te behouden. Het bleek, dat een samenvoeging met Noelisan (Ngenta-enta) wegens de afstand uitgesloten was. Bovendien bleek, dat de bevolking op deze school grooten prijs stelde, en dat er verschillende leerlingen van de school eigener beweging Zondags in de koempoelan kwamen. We hebben toen een vergadering gehouden met enkele vooraanstaande Christenen van Kebonagoeng en Ngenta-enta, waarbij deze beloofden de andere onkosten van de school

voor hun rekening te nemen, indien de zending een goeroe wilde betalen. Op grond van dit alles hadden we geen vrijmoedigheid de school op te heffen, doch stellen u voor de school te laten voortbestaan, waarbij dus het salaris van den goeroe, f 26.— per maand, voor rekening van de Zendingskas komt.

d. In den loop van de maand Januari hebben we op Kalioerang enkele dagen gekampeerd, een keer met de goeroe Indjil, en een keer met de colporteurs. Voor de goeroes sokolah moeten we wachten op vacantielijd. In beide gevallen hadden we met dit kampeeren de meest gunstige ervaringen. Wanneer we in ons werk, op vergadering met goeroes Indjil en colporteurs, of in de gemeenten elkander ontmoeten, draagt de verhouding steeds een eenigszins zakelijk en vaak ook haastig karakter. Indien we echter op Kalioerang samen wandelen, samen eten, samen rusten, samen in scherts en ernst als vrienden bij elkander zitten, groeit vanzelf de mogelijkheid voor een ongedwongen contact, waarbij we als vrienden over ons eigen leven en ons werk, zonder de haast die ons anders drijft, rustig kunnen samenspreken. We zijn zeer tevreden over deze eerste proef.

A. POS.

D. J. B. ALLAART.

Zending Friesland.

Wonosobo.

Aan een schrijven van Ds. K. v. Dijk is het volgende ontleend:

Voor het Wonosobosche zendingsterrein is het jaar 1931 wel een heel bijzonder jaar geweest. Het was lange jaren vacant. Men bepaalde zich tot de verzorging van het bestaande, en ook daarvoor werd slechts weinig gedaan. De medische zending, zoo krachtig aangevat in het begin, had zelfs geheel het veld geruimd. Het ziekenhuis van de Zending was overgedragen aan een neutrale vereeniging. En het scheen, dat deze toestand wel bestendig zoude worden, want geen van de zendende Kerken achtte zich verantwoordelijk voor dit terrein.

Maar nu is de toestand ineens veel gunstiger geworden. Het zijn de Kerken, die in Generale Synode te Arnhem samenkwamen, welke het aan de Friesche Kerken mogelijk gemaakt hebben om dit terrein voor hare rekening te nemen. En een gevolg van die overname is geweest, dat nu na Mei 1930 het terrein bezet is zoowel

met een zendeling in dienst der Kerken, als met een dokter, die voor Wonosobo is uitgezonden.

Wat het ziekenhuis betreft, dat had ook al sedert begin '30 een betere verzorging gehad, daar toen Mej. Dr. Dreckmeyer hierheen ging in dienst der Kerken van Z. Holl. ten Noorden. Zij heeft tot reorga-

wel regel is, dat in de hoofdplaatsen, waar het Mohamedaansch godsdienstig leven zijn organisatie en zijn sterkste bezetting heeft, de overgang tot het Christendom erg bezwaarlijk schijnt te zijn. In Keboemen kwamen zelden of nooit mensen van de Hoofdplaats bij de Gemeente.

Ook hier blijkt wel, dat de vijandschap

Eerste Hollandsch-Javaansche School met den Bijbel te Djokja.

nisatie en bevestiging en uitbreiding van den medischen dienst hier prachtig werk gedaan. Maar zij was niet de eigen dokter voor Wonosobo. Die kwam met Dr. Berg. Voor hem is het ziekenhuis zijn terrein, dat hem ter verzorging is toevertrouwd. En zoo is mij het zendingsterrein toegewezen om daar voor de verbreiding van het Evangelie, en den opbouw van de Kerk des Heeren te arbeiden.

Aanvankelijk hebben we van ons werk wel voldoening, al ontbreken de teleurstellingen niet.

Het ligt voor de hand, dat na zoo korten tijd geen gewag te maken valt van groote uitbreiding der Gemeenten, die we in Wonosobo vonden en in Bendoengan. Maar we verblijden er ons in, dat het getal der mensen, die de koempoelan (de samenkomst op den rustdag) bijwonen wel belangrijk is toegenomen, en dat die toename ook stand houdt. In Wonosobo zijn een vijf- of zestal mensen die binnenkort belijdenis zullen doen, nadat zij reeds eenige maanden geregeld onderwezen zijn. Dat zijn mensen hier van de plaats. En dat is voor ons zeer verblijdend, daar het vrij-

ook terstond wakker wordt, waar Christus Zijne overwinningen maakt. Bij de mensen, die nu belijdenis zullen doen, zijn twee gezinnen die van hun familie heel wat te verduren hebben, omdat ze zich bij de Christenen zullen scharen. De schoonouders van den een deden al hun best om door dreigementen hun dochter althans van den stap terug te houden, en haar van haar man te verwijderen. En de ander werd uit zijn huis, dat hij van de familie had, verdreven. Gelukkig bleven zij tot nu toe trouw, en lieten zich door dreigementen en plagerijen niet ontmoedigen.

Eerste Hollandsch-Javaansche School met den Bijbel „Wetan” Bintaran Djokja.

(bij de foto).

Deze school gaat uit van de Vereeniging: Holl. Jav. Scholen met den Bijbel te Djokjakarta. Zij is opgericht in 1913. Aan haar hoofd staat de heer W. van Hassel. Zij telt 315 leerlingen. Behalve deze school heeft genoemde Vereeniging in Djokja nog een tweede Holl. Jav. school.

Statistiek Medische dienst.

Aan het jaarverslag betreffende den Med. dienst te Keboemen en te Wonosobo zijn de volgende opgaven ontleend:

Keboemen.

Het totaal aantal verpleegden bedroeg 2019.

Op 31 December 1931 werden verpleegd 187 patienten.

Het aantal verpleegdagen bedroeg 68957.

Het totaal bedrag der exploitatiekosten bedroeg f 108409.47.

Het aantal verlossingen 219.

Het aantal operaties 263.

Het totaal aantal poliklinisch behandelde patienten bedroeg te Keboemen 8050 met 16581 consultaten; te Klapasawit 6578 met 17045 consultaten; te Keboetoehan 851 met 3693 consultaten.

Hulpziekenhuis te Alijan.

Het aantal verpleegden bedroeg in 1931 137.

Het aantal verpleegdagen 6333.

Exploitatiekosten f 2871.16.

Wonosobo.

Aantal verpleegden 1016. Aantal verpleegdagen 25266. Nog aanwezig op 31 December 74 patienten.

Het aantal verlossingen 85. Aantal operaties 79.

Het totaal aantal poliklinisch behandelde patienten bedroeg te Sepoeran 2289 met 8242 consulten; te Wadaslintang 2670 met 10696 consulten; te Kapil 1268 met 5367 consulten; te Kadjadjar 1718 met 5637 consulten.

De exploitatiekosten van dit Ziekenhuis bedroegen f 40384.66.

De exploitatiekosten van de poliklinieken bedroegen f 5314.49.

v. R.

Zending Utrecht en Gelderland.

Begroting 1932.

Hoofd- en Schooldienst.**Ontvangsten in Indië:**

Gouvernementssubsidie:

a. voor de onderwijzers . . . f 12.500.—

b. voor leermiddelen en onderhoud . . . - 1.000.—

Bevolkingsbijdrage voor de

Scholen . . . - 300.—

Schoolgelden . . . - 850.—

Bijdragen in Indië . . . - 400.—

Huren . . . - 400.—

In Nederland:**Quota.**

1. Amersfoort 14.58 % f 4860.97

2. Apeldoorn 11.80 % - 3934.12

3. Arnhem 14.46 % - 4820.96

4. Breukelen 7.29 % - 2430.48

5. Harderwijk 13.85 % - 4617.60

6. Tiel 4.75 % - 1583.64

7. Utrecht (classis)

10.22 % - 3407.35

8. Utrecht (stad)

10.80 % - 3600.72

9. Zutphen 12.25 % - 4084.16

— 33.340.—

f 48.790.—

Uitgaven in Indië:

Salarissen:

a. Ds. F. A. Keuchenius

f 5950.— + f 200

vacantiegeld f 6.150.—

b. Evangelisten - 10.320.—

Onderwijzers - 15.600.—

Toelagen - 150.—

f 26.070.—

c. Colporteurs - 1.260.—

d. Administratrice - 600.—

f 34.080.—

Pensioenen - 1.186.—

Onderwijs - 1.675.—

Colportage - 800.—

Bijdrage kerk Tlepoc . . . - 700.—

Reiskosten - 1.700.—

Onkosten in Indië: belasting,

assurantie enz. - 300.—

Huren - 400.—

Onderhoud gebouwen . . . - 1.500.—

In Nederland:

Emeritaatstractement . . . - 4.020.—

Bureaukosten - 150.—

Reiskosten - 250.—

Vergaderingskosten - 350.—

Zendingsstudieraad - 200.—

Repatrieeringsfonds - 1.000.—

Chr. Javaansch Boekenfonds . - 75.—

Onvoorzien uitgaven - 404.—

f 48.790.—

Medische dienst.

Ontvangsten in Indië . . . f 60.857.30

Ontvangsten in Nederland:**Quota:**

1. Amersfoort 14.58 % f 1.487.16

2. Apeldoorn 11.80 % - 1.203.60

3. Arnhem 14.46 % - 1.474.92

4. Breukelen 7.29 % - 743.58

5. Harderwijk 13.85 % - 1.412.70

6. Tiel	4.75 % -	484.50	
7. Utrecht			
(Classis)	13.26 % -	1.352.52	
8. Utrecht			
(Stad)	7.76 % -	791.52	
9. Zutphen	12.25 % -	1.249.50	
			- 10.200.—
Geraamd tekort			- 10.334.—
			f 81.391.30
Uitgaven:			
In Indië		f 71.621.30	
In Holland		- 9.770.—	
			f 81.391.30

Malaise en Zending.

In het Februarinumnummer van het bekende Amerikaansche Damestijdschrift *The Ladies Journal* kwam een behartigingswaard artikel voor. Het waarschuwde degenen, die niet in bijzondere mate door de malaise in hun inkomen getroffen werden, zich toch niet door alle pessimistische stemmen, die ze om zich hooren, te laten intimideeren. Ze zouden dan geneigd worden net het tegenovergestelde te doen, van wat de tijdsomstandigheden eischen. Uit sombere vrees en misplaatste voorzichtigheid zouden ook zij zich in hun uitgaven meer dan ze gewoon waren gaan beperken om met het oog op wat hen zou kunnen treffen, over te sparen. Het gevolg zou zijn, dat de omzet al weer verkleind werd en de crisis verscherpt, terwijl hun zelf het voordeel zou ontgaan, dat op dit oogenblik in een goedkoope markt gelegen is.

Geeft dit ook niet te denken ten opzichte van allen arbeid in Gods Koninkrijk en inzonderheid in de Zending? Ook daar beleeft men zeer critieke tijden. Denk maar even aan het sterk terugloopen van regeeringssubsidies en sedert jaren genoten vaste bijdragen van cultuurondernemingen. Indien gij nu zonder bittere noodzaak uwe gaven laat zakken inplaats van ze te verhoogen, dan maakt gij de situatie zóó moeilijk, dat andere broeders en zusters, wien de zaak van 's Heeren Koninkrijk boven alles ter harte gaat, het bijna niet meer kunnen bijspijkeren. Waar zou dit op uit loopen? Ik spreek nu heel nuchter, zakelijk, over het finantieele.

Men zou moeten inkrimpen, den normalen groei beperken. Maar dit houdt in dat minder menschen aan het werk gesteld kunnen worden. Immers het zendingsgeld wordt voor verreweg het grootste deel ge-

bruikt voor zendingsloozen. Het beteekent dus, dat het leger werkelozen vermeerderd wordt, werkelozen, die toch onderhouden moeten worden.

Wilt ge een voorbeeld? Wij kunnen bezuinigen, ja zeker, b.v. door een colporteur-conrantenrondbrenger te ontslaan. Jammer, dat er dan zooveel minder bijbels verkocht en wel 2000 minder exemplaren van het Javaansche Evangelisatieblad, benevens veel minder Christelijke boeken en tractaten verspreid worden. Maar ja, het brengt een bezuiniging van minstens f 20.— per maand! Zou het? Zeker het zendingsbudget wordt er door verlicht. Maar de werklooze huisvader moet toch onderhouden worden. Van veel minder dan f 15.— per maand kunnen ze wel niet leven. Werkelozenondersteuning van overheidswege bestaat in Java niet. Het zal dus uit Christen-beurzen moeten komen, zeker op Java, maar diezelfde beurzen kunnen idem zooveel minder bijdragen voor het zendingswerk. Resultaat dus: bezuiniging van f 5.— en daardoor veel minder arbeid in Gods Koninkrijk en een gezin in moreele gevaren gebracht door het afhankelijk te maken van de liefdadigheid.

Bezie de Zendingsuitgaven eens één oogenblik uit het oogpunt der werkeloosheid. Zelfs onder dat zoo banale gezichtspunt beschouwd, merkt gij dat ze wel besteed zijn.

Wellicht is Dr. S. Tlexner, chef van het Rockefeller Instituut voor Onderzoek de meest vertrouwbare beroepsonderzoeker van de wereld op dit gebied. Een schat van gegevens als geen anderen staat hem ter beschikking. Hij was uitgezonden om een finantieel rapport uit te brengen over de Zending in het verre Oosten. Zijn conclusie was:

„Er is geen organisatie in de wereld noch in de philanthropie, noch in handel of industrie, welke zoo groot profijt trekt uit het geld, dat er in gestoken wordt, als de verschillende Zendingsgenootschappen” 1)

Dr. Colijn heeft in de Eerste Kamer een lans gebroken ervoor, dat toch vooral de droogmaking der Zuiderzee niet stop gezet zou worden. Het streven de werkeloosheid te bestrijden, het denken aan een toekomst, waarin, als de malaise voorbij is, men het zich te laat zou berouwen, indien men nu het land niet veroverft, hetwelk men dan

1) Aangehaald uit *The Desire of all Nations* bij E. W. Smith, New-York 1930, p. 145.

zoo noodig zal hebben, maar niet meer zal kunnen krijgen, nationaal eergevoel, dat alles moet saamwerken om de handen te sterken het éénmaal aangevatte werk tot een goed einde te brengen.

Pas dat betoog toe op de Zending. Is er een heerlijker werk te bedenken, waaraan men de menschen zetten kan, dan aan den opbouw van Jezus' Koninkrijk? Zou men het zich in de heusch niet zoo ver verwijderde toekomst, niet berouwen, als men zich slap aanstelt juist nu Rome met alle macht in ons arbeidsveld op Java en Soemba opdringt? De finantiën van Rome zijn heusch wel tegen de malaise opgewassen. In de zending werken wij niet minder dan bij die drooglegging, voor de toekomst. Het schijnt een bezuiniging als men het onderwijs niet uitbreidt. Het is het voor het heden. Maar de kinderen, die men nu voor Christus wint, zijn over enkele jaren zóó vele onbetaalde medearbeiders, zonder wier invloed de u opgedragen taak zoo veel moeilijker en dus zoo veel kostbaarder wordt. Als gij geen leerling naar de opleidingsschool voor Helpers tot den Dienst des Woords zendt, wordt het gemakkelijker de begroting in deze moeilijke jaren kloppend te maken. Ja wel, maar uit de Goeroes Indjil (de Helpers) worden de Nederlandsche Predikanten gevormd en dat kan u op den duur het tractement van een Hollandschen dominee uitsparen! En is niet meer dan bij de Zuiderzee de nationale eer, bij de Zending de eer van Koning Jezus en Zijn volk er mee gemoeid om voort te zetten wat begonnen is, met alle kracht, zonder verslappen!

Metterdaad zijn velen door de malaise ernstig getroffen. Maar weet ge wat ik bij al het droevige toch zoo geruststellend vind? Dit: de Zending is veel minder afhankelijk van enkele groote inkomsten dan van vele kleine.

Op vergaderingen en in de pers wordt meest het woord gevoerd door menschen, in wier omgeving de malaise diep is ingevreten en zwijgen zij bij wie het anders is. Ach, dat is zoo van zelf de gang van zaken. Maar het is funest. Want de sombere toon der klagers is zoo aanstekelijk. Laten de broeders, die in eigen zaken zwaar getroffen zijn of uit een streek komen, waar metterdaad de nood knelt, hun geloof toonen door te zwijgen.

En laten zij, wier inkomen weinig geleden heeft of (en zóó zijn er ook) zelfs vermeerdert is, er vollen ernst mee maken, dat zij dubbel te geven hebben en voor zichzelf en voor anderen. Alleen op deze manier zal de Zending zich door den cri-

sistijd zonder al te veel te lijden, heen kunnen slaan.

B. J. E.

Korte Berichten.

Dr. L. W. Vogelesang.

Het adres van Dr. L. W. Vogelesang, de Missionair arts van het Zendingshospitaal te Poerbolinggo, met verlof hier te lande, is Verheullaan 2, Rijsenburg, Driebergen.

F. Eijgenraam.

De heer F. Eijgenraam, leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo en zijn gezin zijn met verlof in Holland. Voorloopig adres Ds. G. Renting, Winterswijk.

Mej. H. Nieboer.

Met hartelijk dank voor haren arbeid, is aan Mej. H. Nieboer, die eenige jaren als hoofdverpleegster werkzaam was in den dienst der Zending te Poerworedjo, op haar verzoek tegen 15 Mei a.s. ontslag verleend.

Ds. W. van Dijk.

Ds. W. van Dijk, missionair predikant, thans met verlof in Nederland, is voornemens 5 Mei a.s. van Genua met de Christ. Huijgens terug te keeren naar Soemba. Zijn gezin blijft voorloopig in Holland.

Een leeraar gevraagd.

Aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo wordt tegen 1 Nov. a.s. gevraagd een leeraar met bevoegdheid M. O. Nederlandsch en in het bezit van de hoofdakte.

De salarisregeling is vrijwel gelijk aan die bij het Gouvernement. Inlichtingen zijn tot 19 April te verkrijgen bij den directeur H. Meijerink, met verlof in Nederland. Adres 2e Beukenlaan 26, Apeldoorn.

Aanmelding bij W. Breukelaar, Santpoort.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau voor advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande van Indische jongelieden die naar Holland komen, is J. de Wit Park Vronesteijn 20, Voorburg.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar a. blikken busjes ad f 0.23 per stuk. 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging. b. Knikertjes ad f 5.— per stuk.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der verzendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

Wie is uw naaste? een vraag aan Protestantsch Nederland, door P. M. Legêne. Uitgave N.V. Zendingsboekhandel, den Haag. f 0.75.

De schrijver was lange jaren als zendeling werkzaam onder de 35000 Britsch-Indiërs in Suriname.

In dit boekje, waaruit de warme liefde van den Schrijver voor die duizenden van bladzijde tot bladzijde ons toestraalt, tEEKt hij op de hem eigen wijze hun stoffelijken en geestelijken nood. Het boekje is ook aardig geïllustreerd. Gaarne bevelen we het aan. Moge het komen in vele handen. Het boekje is waard, dat het in breeden kring gelezen worde.

Het leven van Jezus, samengesteld uit de vier Evangeliën met den tekst van de Statenvertaling als een doorlopend geheel, door A. L. de Zelma-Abbema, naar de bewerking van Reginald Ponsonby. D. A. Daamen, den Haag.

In dit boek vindt men een poging om wat de vier Evangeliën ons van Jezus Christus melden, samen te vatten in één aaneengeschakeld geheel, zooveel mogelijk naar Chronologische orde gerangschikt.

De waarde van dergelijke pogingen in het midden latende, komt het ons voor, dat dit boek in zijn soort, niet onverdienstelijk is.

Zestien maanden in gevangenschap bij Chineesche Communisten, door Ernst Fischle, uit het Duitsch vertaald door H. J. v. d. Munnik, bij Kok te Kampen. f 1.75 geb. f 2.50.

Zendingling Fischle verhaalt ons in dit boek de ontroerende ervaringen, die hij met zijn vriend, Zendingling Walten, heeft gehad in hun gevangenschap gedurende 16 maanden bij Chineesche Communisten.

Een goed vertaald boek, dat ook uit Zendingsoogpunt waarde heeft, voor de kennis van China en de daar heerschende toestanden.

Regenboog, schetsen van K. ten Beek, ingeleid door A. L. van Hulzen; bij J. N. Voorhoeve, den Haag.

In een twintigtal fijne, diep gevoelde schetsen teekent de ten vorigen jare overleden schrijver in rijke variatie, de lichtkleuren van Gods goedertierenheid, die spelen tegen „een achtergrond van het leven, dat door zonde en ellende versomberde”. Dit verklaart den eigenaardigen titel. Gaarne bevelen we het aan.

Antisemitisme en de Christelijke Kerk, door J. Rottenberg. Uitgave Elim, Rotterdam; f 0.10.

Een ernstig, krachtig woord tegen het Antisemitisme. Zeer lezenswaard.

Het Jodenvraagstuk, door Dr. E. Dönges, uit het Duitsch vertaald door N. P. Benning; bij J. N. Voorhoeve, den Haag. f 0.40, 25 ex. f 0.25.

Een warm pleidooi voor Jezus van Nazareth als de beloofde Messias

Jaarboekje van het Verbond van Evangelisatie-Commissies van Gereformeerde Kerken in Nederland, 1932; bij W. D. Meinema, Delft. f 0.50.

Een zeer orienteerend Jaarboekje op het terrein der Evangelisatie onzer Kerken. Er is veel zorg aan besteed. De inhoud is rijk.

De Boer van 't Grootshof, door H. W. van Diemen de Jel. Derde druk, bij Kok te Kampen. f 2.25, geb. f 3.—.

Dit verhaal uit den Gelderschen achterhoek teekent ons heel echt de menschen en dingen uit het Oostelijk deel van de graafschap Zutphen. Het is een echt Christelijk boek, dat boeit van het begin tot het eind.

Reisprogramma-Boek voor 1932 der N. C. R. V. Druk: Edecea, Hoorn.

In frisch, modern gewaad dient zich weder aan het Reisprogramma-Boek 1932 der Nederlandsche Christelijke Reisvereniging. Het bevat 192 pag. en is fraai geïllustreerd.

Opvallend zijn de vele goedkoopere reizen dit jaar. Reeds voor een bedrag van f 62.50 b.v. maakt men een reis naar Zwitserland en voor c.a. f 40.— trekt men naar den Rijn.

Het boekje wordt *gratis* aan de leden gezonden. Niet-leden kunnen het bekomen à 30 ct. per stuk bij het Centraal Bureau der N.C.R.V., Weteringkade 22a. 's-Gravenhage. (Giro 11746)

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door M. Vroegh te Herwijnen f 12.80.
C. C. Goris te den Haag f 3.50 Door P. J. Schreuder van theelood enz f 12.50. J. Troost te Ontswedde f 2.50. Door Ds. L. J. Kreijt 10 pCt. van de ontvangsten in de Classe Apeldoorn f 558.40. Door Ds. M. A. van Pernis, 10 pCt. van de ontvangsten in de Classe Zutphen f 279.16. Door J. A. Jonkman van de kinderen der Chr. Sch. te Stellendam f 5.—. Door J. Vreeke van de kinderen der Christ. Sch. Westwal Goes f 10.—. Van de Kerken in Zuid-Holland Zuid, 10 pCt. van de ontvangsten f 6054.—. Van Mevr. G. Bos, Haarlem f 5.—.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 21 Maart '32.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk Aalsmeer f 25.—. Tijnje f 10.75. Aduard f 39.34. Siddeburen f 31.09. Vorden f 7.50. N.-Dordrecht f 5.—. Papendrecht f 4.12. Schouwerzijl f 11.26. Blokzijl f 13.49. Westkapelle f 5.61. Mussel f 10.12. Leidschendam 2e coll. f 4.81. Vleuten f 5.16. Wons f 14.42. Waddingsveen f 41.55. Oud Loosdrecht f 5.—.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 21 Maart '32.

Giro No. 32806.

Suriname.

Zij en wij.

Als wij van geloofshelden hooren spreken, richten onze gedachten zich onwillekeurig naar het grijs verleden, vanwaar vaak zulk een indrukwekkende sprake uitgaat. En het... „kom daar nu eens om” ligt ons op de lippen er we 't weten.

In zulk een haastig oordeel schuilt zoo licht onbillijkheid. Wie „Bijltjes' brief in de Standaard van verleden week las, heeft stellig verbaasd gestaan van 't geen de schrijver meedeelde over de heer Zangen op zijn eenzame post in 't Boschland van

Suriname. Een exceptie wellicht? Nog meer ontmoet ons de geloofsmoed van Broeder en Zuster Schüngel. Vorige maand vtrok hij in dienst der Herrnhütterzending naar Paramaribo. Zijn echtgenoot, die hem vergezellen zou, was heel ziek. „Toch gaan”, was haar woord, „ik kom dan wel met de volgende boot.” Nauwlijks echter had de „Cottica” de ankers gelicht, of uit Zeist moest een radio-telegram gezonden worden dat Mevr. Schüngel overleden was. De boot voer toen tusschen Amsterdam en IJmuiden, of het telegram te laat kwam, of dat er geen gelegenheid meer was om van boord te gaan, of — en dat is het waarschijnlijkste — Broeder Schüngel geen vrijmoedigheid had zijn reis te onderbreken, feit is, dat toen enkele dagen later het stoffelijk overschot te Muiden ter aarde besteld werd, de heer Schüngel met de Cottica reeds in volle zee was: hij heeft haar, die hem zoo lief was, niet meer gezien.

Als we zulke dingen hooren worden wij toch wel heel beschaamd en voelen wij ons klein tegenover zulk een plichtopvatting. Wat doen wij, vergeleken bij hen? Laat ons in elk geval deze mannen het noodige niet onthouden, opdat ze ook nog niet hun werk al zuchtende moeten doen. Men leze maar eens aandachtig het art. van Dr. v. d. Helm in het vorig nummer van ons Zendingsblad.

Sinds vorige verantw. ontvingen wij: van Ds. B. te E. f 6.; Ger. Knapenver. Samuël te R. f 6.70; Mej. M. K. te B. f 2.50 (nader adres?); Ds. W. te Z. (gev. in coll.) f 1.25; Ger. K. te H. f 5.; Mej. G. J. V. te R. f 10. (Jubileumgave); Ger. K. H. v. H. f 20.; Pers. Bild. school 's-Gr. f 13.; W. B. t. G. f 8 (busie); Leerl. Groen- en Geurensch. te H. en Mej. A. v. D. te B. f 77.70; Mej. B. te H. van Tennisclub f 4.; Mej. J. A. D. te D. ' 5.—. Pers. Eloutsch. 's-Gr. f 3.50; E. C. R. te S. f 1.; E. H. M. W. te 's-Gr. f 7.50 (kaarten); B. R. R. te L. f 6.75 (k); Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f 5.25; Mej. A. R. te A. f 5; Mej. G. S. te E. f 2.20 (k); Mei. F. te H. (Hebron) f 1.; Geref. Meisjesver. Kollumerpomp f 2.; B. A. v. Kinderen Ger. Zondagschool te N. f 3.40; Mej. B. v. G. te H. door Ds. v. d. B. f 10. (opgesp. stuiver-tjes); Mej. B. B. van leerl. Chr. Sch. St. R. f 15.; D. H. te H. f 1.;

Allen zeer hartelijk dank!

Laren (N.-H.). Postrek. 95494.

J. VAN KEULEN, Vredelaan 10.

P.S. Men lette s.v.p. op adreswijziging.

Eerste verantwoording sneeuwbal

Soembaneesche kindertjes.

Op Soemba zijn veel kinderen, waarvan de moeder gestorven is en die een wissen dood tegemoet gaan als ze niet in het Zendingsziekenhuis opgenomen worden. Daartoe is gelegenheid in het Ziekenhuis te Wai

Kaboebak, echter is het nog een schuur waar ze in opgenomen worden en er zijn nog lang niet voldoende bedjes.

Daarom worden ook buiten de sneeuwbal om gaarne giften in ontvangst genomen: postgiro 189623 (Mevrouw Lambooy) of ook postwissels aan haar adres, Prins Hendriklaan 15, Zeist.

Reeds ontvangen:

Mevr. V. te Z. f 1.; Ds. L. te Z. f 1.; Mevr. G. te Z. f 11.; Mevr. H. te N. f 1.; Mevr. v. L. te S. f 2.50; Mevr. S. te H. f 1.; Mevr. B. te Z. f 1.; Mevr. P. te A. f 1.; Dames v. D. te Z. f 1.; Mevr. G. te E. f 1.; Mevr. de G. te Gr. f 1.; C. M. te Z. f 1.; Ds. G. te E. f 1.; Mej. T. te Z. f 1.; J. S. te W. f 5.; twee Zendingsvrienden te A. f 2.; Mevr. W. te A. f 5.; Mej. B. te B. f 1.; N. N. te Gr. f 1.; A. J. P. te H. f 1.; Mevr. K.-B. te Z. f 1.; J. V. te H. f 1.; Mevr. Wed. S. te A. f 1.; A. F. te H. f 1.; C. J. B. te N. f 1.; R. D. te A. f 1.; Ir. v. d. M. te H. f 1.; Mej. E. S. S. te Gr. f 11.; J. v. H. te Z. f 1.; Mej. A. H. te Z. f 1.; Mevr. Ds. T. te U. f 1.; J. B. te W. f 2.; Mevr. P. te Z. f 1.; Mej. Y. P. te Z. f 1.; C. S. te Z. f 1.; N. N. te Z. f 1.; Mej. J. W. te Z. f 1.; W. Z. te Gr. f 1.; Mevr. S. te Z. f 5.; Mevr. V. te Z. f 1.; fam. L. te Z. f 1.; fam. Gr. te Z. f 1.; J. B. te W. f 1.; Mej. Kr. te Z. f 1.; Mevr. S. te Z. f 1.; P. H. te Z. f 1.; Mej. K. te Z. f 1.; Mevr. E. K. en Mevr. B. K. te Z. f 2.50; J. C. B. te W. f 1.; Mevr. S. te Somm. f 5.; J. C. J. K. te H. f 1.; Dr. H. C. te 's-Gr. f 1.; A. V. en O. te W. f 1.; Mevr. B. te D. f 3.; Sanat. te Z. f 10.; Dr. S. te Z. f 1.; Mevr. V. te 's-Gr. f 1.; D. S. te A. f 1.; A. S. te W. f 1.; J. J. B. te d. H. f 1.; N. v. 't S. te Z. f 1.; totaal f 105.

Mevrouw Lambooy.

Ontvangen voor Blondo.

Culemborg f5; Rilland-Bath f5; Bolnes f1; Langerak f2.50; Woerden f5; Maastricht f23.10; Barendrecht f5; Bleiswijk f5; Oosterbierum f3.30; Westkapelle f1.50; Rijsoord f5; Linschoten f3.50; Haulerwijk f5; Wezep f2.50; Aarlanderveen f2.50; Otoland f2; Werkendam f-4; Marken f2.50; St. Laurens f10; Hellevoetsluis f3.50; Koudekerk a. d. Rijn f3.50; Nigtevecht f2.50; Zuidbroek f3.30; Reitsum f2; Schetens f3.30; Schoonebeek f3.50; Wilnis f3.50; Katwijk a. Zee f5; Raamsdonk f6.60; Nijverdal f3.50; Bergentheim (O.) f3; Andijk f2.50; Brouwershaven f3.30; Leiden f10; Bussum f10; Maasdijk f2; Veenwoudsterwal f2.50; Metslawier f1; Vrouwepolder f2.50; Zetten f4.80; Rotterdam (Charlois) f5; Breda f5; Boskoop f5; Surhuistervveen f1.50; Vorden f2.50; Voorste f3.30; Dokkum f10; Velsen-Noord f2.50; Valthermond-Oost f3.30; Wagenborgen f2.50; Tiel f3.50; Bruinisse f5; Wijhe f2.50; Staphorst f3.30; IJsselstein f1.50; Lochem f2.50; Gerkes-

klooster f4; Baambrugge f2; Dedemsvaart f6.60; Boornbergen f2.50; Lemmer f2; Zuidwolde f2; Maasland f2.50; Oud-Beijerland f3.50; Zierikzee f10; Winsum f3.30; Piaam f1; Beesterzwaag f3.30; Mussel f2; Waarder f2.50; St. Pancras f2; Heerde f10; Doesburg f2; Boxum f2.50; Garijp f4.50; Vleuten f3.30; Koudum f5; Woudsend f5; Zwammerdam f2.50; Opeinde f2.50; Minnerstga f5; Drimmelen f5; Oostermeer f1; Lioessens f9.90; Vinkeveen f3.30; Pieterburen f3; Haamstede f2.50; Yerseke f5; Anjum f2.50; Hoogesmilde f3.50; Schiedam f2.50; Bedum f5; Vollenhove f3; Hazerswoude f2; Oldebroek f1.50; 2e Exloërmond f1; Sexmond f6.60; Den Haam f2.50; Kiel-Windeweer f1.50; den Helder f5; Axel f5; Ulrum f2; Ermelo f10; Rhenen f3.30; Uithuizermeeden f5; Herwijnen f2.50; Hoorn f2.50; Makkum f2.50; Marrum f2.50; Spijk f3.30; Meppel f5; Sneek f20; Ten Post f5; Klundert f5; Alblasserdam f5; Haarlem f10; Woerden f3.50; Maassluis f10; Warffum f2; Winsum f3.50; Ankerveen f2.50; Dinteloord f2.50; Bellingwolde f2.50; Kapelle/Biezeling f3.30; Overschie f1.50; Laren f5; Pernis f1.50; N. Weerdinge f1; Urk f15; Voorburg f10; Krabbendam f1; Hoofddorp f3.30; Zaltbommel f2.50; Gaastmeer f5.30; Pijnacker f1; Beekbergen f2; Wanswert f3; Baarland f2; 's-Graveland f2; Warmenhuizen f1; De Lier f5; Ee f2.50; Zandvoort f2.50; Ouddorp f3.30; Roden f2.50; Loosduinen f2.50; Naarden f2.50; Muiderberg f2.50; Oost-Kapelle f2; Wadinxveen f2.50; Terschelling f2; Wildervank f3.50; Enkhuizen f10; den Haag-West f10; Putten f5; Velp f5; Rockanje f3.30; Dwingelo f2.50; Rotterdam-Feijenoord f2.50; Leeuwarden f10; Sassenheim f5; Wolvega f1.50; Schoondijke f2.50; Vianen f2; Woubrugge f1; Holwerd f2.50; Achlum f0.90; Eibergen f2.50; Ten Boer f2.50; Dronrijp f2.50; Kampen f5; Rotterdam-Delfshaven f10; Vriezenveer f2; Apeldoorn f5; Beverwijk f2.50; Geesteren f2; Noordwijk f3.30; Tjummarmar f5; Naaldwijk f4; Hoogezand f2.50; Beetgum f2.50; Domburg f2; Mijdrecht f3.30; Haaksbergen f2; Elst f4; Nw. Buinen f1; Schermerhorn f1.50; De Knijpe f2.50; Lollum f2.50; Hallum f5; Gamareren f1; Oosterend-Texel f3.30; Workum f5; Zevenhoven f1; Steenwijk f2.50; Klundert f5; Woerden f2.50; Boven-Hardinxveld f2.50; Wons f2; Broek bij Dokkum f2.50; Andel f1; Diemen f3.30; Kromhout f5; Munnekerzijl f4; Bergen op Zoom f10; Collijsplaat f10; W.G.Meer f10; Spijkenisse f2.50; Loppersum f2.50; Abcoude f5; Meesbeek f2; Bennekom f5; Oude-Pekela f2.50; Eeburg f2.50; Grijskerke f5.

Totaal f842.90.

Ontvangen voor het hospitaal te Mageslang van Mevr. K. te den Haag f25.

Zending van de Geref. Kerken op Soemba 3e verantwoording van 25 Febr.—24 Maart 1932.

Provincie Groningen:

Mej. Graafhuis, Haren, Schoolkinderen f21.50; Geref. Kerk, Groningen, Coll. in-trede Ds. P. J. Luyendijk f116.55; N. N., Bedum f10; Geref. Kerk, Groningen, Coll. gift f28.50; J. Jonkman, Baflo, Zendingscomm. f60; Ds. J. J. Miedema, Groningen, busjes Zuiderkerk f14.74½; Ds. D. v. Dijk, Groningen, giften f18.50; A. Boot, Groningen, B. en Tr. v. d. Sandt f0.50; idem, Tr. Zevenberg f0.44; idem, Gr. Mulder f0.35; idem, Lood en zilverpapier f1.58; Mej. G. Haan, Groningen, Jan.—Maart f250; Geref. Kerk, Groningen, Coll. gift f10; Geref. Kerk Bellingwolde, Coll. 4e D. d. W. f5; J. Jonkman, Baflo, Zendingscomm. f46.38; A. Kas-pers, Winsum, Zendingscomm. f75; P. Koster, Valthermond, busje Zw. de Vr. f8.21; B. Tuin, 2e Exloërmond, Coll. gift Musselkanaal f4.95; D. A. Koebrugge, Onstwedde: Zendingskas f50; idem busje Chr. Sch. Mej. Huisman f4.60; idem busje Jongel. Vereen. f3.08; E. C. Rahms, Stadskanaal, bijdrage f1; Ds. J. Koppe, Wagenborgen, dankoffer gemeentelid f2.50; J. Veenema, 2e Exloërmond, kleine Meisjesvereen. f4.95; idem busje Geeske Hummel f7.36; P. M. Pel, Stroobos f125.45; E. van Huizen, Roode-school, Zendingsbladen f40; Mej. A. A. Vol-hand, Nieuwolda f2.50; M. Smit, Mzn. Westerlee, Zendingskalenders f9.29; Ds. M. Stadi-g, Ezinga, 150 halve ct. D. J. D. f0.75; idem Saldo kalenders f22.80; idem Zendings-vereen. f70; Ds. R. Middelveld, Hoogkerk, Coll. giften f2.50; J. Laning, 't Zandt, Zen-dingscomm. f75; K. ter Laan, Schildwolde, 136 halve ct. H. Eenkema f0.68; idem Nik-kertje school mr. Raap f10; E. Bulder, Westerlee, Nikkertje f2.50; P. Kruizinga, Kan-tens, 2e halfjaar f30; F. Klaassen, Sappe-meer, Coll. gift f5; P. Koster, Valthermond, busie Annie Koops f13.55; idem busie Meis-jesvereen. f7.92; idem busie Eni Hoekstra f4.61; G. v. d. Zee, Gron. Muloschool, 2e klasse 10.70, idem 200 halve ct. Eef Bui-ten f1.—.

Provincie Drenthe:

D. la Fleur, Beilen, Saldo kalenders f17.50; B. Poosjen, Diever, Uit het Nikker-tie f17; P. v. Rotterdam, Klazienaveen. Zendingscomm. v. d. Geref. Kerk Nieuw Dordrecht f10; Ds. Drenth: Overschot Ka-lenders Roden f95.48; id. Jaarfeest Meisies-ver. Hoogersmilde f5.57; id. busie W. Gorter en S. Prakken f11.27; id. busies Borger f63.25; id. overschot kalenders f15.45; Mej. J. Aholts Jd. Oud-Schoonebeek. Zendings-busies en kalenders f49.51; Jac. v. d. Veen. Ruinerwold, Geref. Mannenvereen. f5; J. Post, Nieuwlande, busies f20 86; idem feest Knannenvereen. f2.25; idem bruiloft J. W. en G. R. F. S. f10; Marchien Reiber, Erica, In-gezameld Sept.—Maart f4.80; Mej. J. H.

Mulders, Meppel, Zendingskas f99.95; Ge-ref. Kerk, Staphorst, Saldo Collecte en ka-lenders f14.20; Ds. H. Zandbergen, Dwin-gelo, Coll. giften f4.

Provincie Overijsel:

Ds. R. W. Huizing, IJsselmuiden, bijdra-gen f50; Ds. W. L. Milo: collecte 4e D. d. W., Delden f15.40; H. Strijker, Oldenzaal Batig saldo 1931 Zendingsbl. en kalenders f15; L. Oosterhof, Daarle v. d. Geref. Kerk den Ham, Coll. gift f25; A. J. P. ten Hoo-pen, Haaksbergen, Collecte f17.80; D. de Vries, Steenwijk, kasg. Zendingscomm. f53.31; J. Malda, Bergentheim f50; T. Oege-ma, Dedemsvaart, Zendingscomm. f100; id. M. V. Dorcas f2.75; idem Spreekb. Ds. W. v. Dijk f38.13; Ds. A. Quak, Genemuiden, Mej. N.N. f2.15; L. v. d. Berg, Vriezenveen, Zendingsbl. en kalender f56; F. Joh. Wee-nink, Nieuwleusen, Spreekb. Ds. P. J. Lam-booy f13.75; Tj. v. d. Veen, Zendingscomm. Mariëenberg f30; Ds. A. Quak, Genemuiden, Coll. 4e D. d. W. f5.54; A. G. v. Gorkum, Vriezenveen, kinderen Chr. Sch. f10; Ds. J. Visser, Oldenmarkt, Coll. lokaal Kuinre f16.72; S. v. Dijk, Notter bij Nijverdal, leerl. Sch. m. d. B. f14.50.

Soembaweken Groningen:

Stedum f184.65; Oldehoeve f116.50; Roo-deschool f220.55; Ezinge f87.90; Hoogkerk f223.05; 't Zandt f191; De Wilp f40.60; Ten Post f95.50; Hoogkerk, nagift f5; Nijver-dal, nagift f7.50.

Soembaweken Drenthe:

Beilen f106.50; Westerbork f97; Veen-huizen f26.72; Vries f55.75; Smilde f156.05; Gasselternijveen f41.62; Hoogersmilde f78.

Soembaweken Overijsel:

IJsselmuiden f45.85; Kampen f644.15; Zalk f52.95.

Soembaweken Oost-Friesl. en Bentheim:

Veldhausen f150.96.

Van Heinde en Verre:

Wed. H. te Dokkum f10; Mevr. Wed. Ds. A. Nawij, Wapenveld, Kinderen 1e kl. Ge-ref. School f3; J. W. ten Bruggencate, Was-senaar f3; Ds. P. J. Lambooy, opbrengst Spreekbeurt Zandvoort f10.20.

Totaal	f 4726.08½
2e verantwoording	„ 14250.70

Totaal tot op heden	f 18976.78½
---------------------	-------------

Met hartelijken dank voor de toezending.

JURRIËN VELDKAMP,
Quaestor.

Postrekening 138000.
Groningen, 24 Maart 1932.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

INHOUD:

Met andere talen. — Dr. W. L. Vogelesang. † — Van Zendingsaangelegenheden: De Zendingshoogleeraar; De crisis en onze Opleidingsscholen voor Inl. Onderwijzers; Het Zendingsblad; De Ned. Zendingsraad; De Opleidingsschool op Soemba. — Zending Zeeland: Komst van Dr. Dreckmeier; Brief van Ds. A. Merkelijn. — Oost-Soemba (bij het Zendingskaartje). — Zending Groningen, Drenthe en Overijssel c.a.: Ds. W. van Dijk en gezin. — Zending Zuid-Holland ten Zuiden: Driemaandelijksch verslag; Welkom en afscheid. — Zending Noord-Holland: De beroeping van Ds. G. J. van Reenen; Verslag Petronella-Hospitaal; Het jubileum der Koningin Wilhelminaschool. — Zending Friesland: Jaarverslag. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften.

Met andere talen.

En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest en begonnen te spreken met andere talen, zooals de Geest hun gaf uit te spreken. Handel. 2 : 4.

In de gemeente des Heeren moet steeds in gedachtenis blijven, wat te Jeruzalem geschied is, toen de Heilige Geest woning onder ons heeft genomen. Daar is de machtige stroom van heil begonnen te vloeien, die als van onder het altaar ontspringt, door het groote verlossingswerk van Christus.

Toen de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren de discipelen allen eendrachtelijk bijeen. In gehoorzaamheid des geloofs, hebben ze naar Jezus' woord gedaan en biddend uitgezien naar de komst van den Heiligen Geest. En toen is onder hen vervuld geworden:

Gij hoort hen, die Uw heil verwachten,
O Hoorder der gebeden!
Dies zullen allerlei geslachten
Ootmoedig tot U treên.

De Heere gaf antwoord aan die wachtende, biddende discipelenschaar, veel heerlijker dan ze hadden durven hopen. Vanuit den hemel daalde het wonderbaar heil. Vandaar alleen kunnen onze uitreddingen, onze verlossingen, kan ons leven en onze zaligheid komen. Van daar waar Christus is, die Zijn rantsoen voor Zijn volk in de hemelen heeft ingedragen.

Vanuit den hemel geschiedde haastelijk een geluid, gelijk als van een geweldigen gedreven wind en vervulde het geheele huis waar zij zaten. Vanuit den hemel kwam ook de Heilige Geest, evenals de Zoon des Vaders. En elk op zijn eigene wijze. De Zoon, die 't werk der verlossing kwam volbrengen, als der zondaren Borg, kwam in de menselijke natuur op aarde. Maar de Heilige Geest, die 't verborgene werk der levensvernieuwing werkt, komt onder de teekenen van wind en vuur. En dat geweldige en doordringende doet den aard zijner werking kennen.

De wind werd gehoord en het vuur werd gezien. Ze zagen verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen. De tong doet denken aan 't spreken, en de verdeelde tongen aan onderscheidene talen. Terwijl het vuur op de innerlijke warmte wijst waarmee het woord wordt gesproken.

Hoe de heerlijke werking des Geestes ervaren werd, zien we in de discipelen van welke Lucas schrijft: „En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest.” Vervuld van den Geest, dat is er gansch vol van. Gelijk het geheele huis, waar de discipelen zaten, vervuld werd van het geluid van dien geweldigen gedreven wind, zoo werd het hart der discipelen vervuld van den Geest Gods. Verstand en hart, wil en gemoed, alles vol van den Geest. Heel de mensch door dien Geest ingenomen en beheerscht.

En toen geschiedde dat heerlijke taalwonder. Ze begonnen te spreken met *andere talen*. Dat was van den Heiligen Geest. Ze spraken „zooals de Geest hun gaf uit te spreken.”

Het eerste, dat de Geest te doen geeft, is: spreken! Getuigen van God en Zijnen Christus. Ze spreken de groote werken Gods. De wonderen die de Heere gewrocht heeft in Christus tot verlossing van zondaren. Al die groote werken Gods waarvan Bethlehem en Golgotha, Gethsemané en de Olijfberg gewagen. Het groote werk van Gods liefde en genade om een verlorene wereld te behouden.

Nu zou het al heerlijk geweest zijn zoo zij begonnen waren te spreken in hun eigen taal, hetzij het Hebreeuwsch of het Grieksch. Maar zij deden meer. Ze begonnen te spreken in andere talen. Zoo werd de Pinksterdag de dag waarop de vloek van Babel werd opgeheven. Bij Babels torenbouw, toen de mensch zich in hoogheid tegen God stelde, heeft God het ééne menschengeslacht als in deelen gescheurd, en in vele volken gedeeld, door de spraakverwarring. Die veelheid van talen en volken scheen een beletsel om heel het menschelijk geslacht te vereenigen onder het ééne Hoofd Christus. Tot op den Pinksterdag toe bleven de volken buiten Israël ook vreemd aan 't heil van den waren God.

Doch met de komst des Geestes laat God zien, dat het Hem geen beletsel is. Hij kan door die scheidsmuren heen. Hij kan het ééne Woord in alle talen doen hooren, en de vele volken tot één maken in Christus.

De Geest gaf hun in andere talen Gods groote werken te spreken. Zoo werd op den Pinksterdag Jezus' bevel al volvoerd: predikt het evangelie aan alle creaturen. De middelmuur des afscheidsels was verbroken. Jezus Christus is de Heiland der wereld. Nu zal Zijne gemeente vergaderd worden uit alle geslacht en taal en volk en natie. En eens zal zij juichen voor den troon als ééne kudde onder éénen Herder.

Zoo getuigt dat Pinksterfeest niet maar van de roeping der apostelen, maar evenzeer van onze roeping. Het was als een vernieuwd zendingsbevel, met eene vernieuwde zendingsbelofte. Wat hier in Jeruzalem gesproken werd in andere talen, is uitgedragen naar Syrië en Egypte, naar Klein Azië en Griekenland, naar Rome en door geheel Europa.

En zoo is ook onze roeping. De gemeente des Heeren, in wier midden de Heilige Geest woont, heeft ook in onze dagen de roeping het evangelie te brengen onder de heidenen van allerlei taal. Ook wij hebben de roeping in andere talen, zij het ook op andere wijze dan de apostelen, de groote werken Gods te spreken, zooals de Geest ze geeft te spreken. De Geest bekwamt, rust toe, bezielt en doet aan met kracht uit de hoogte, opdat onder alle volk de lof des Heeren worde gehoord.

En de blinde heiden,
Nu van God gescheiden
Eens Zijn heil erkenn'!

C.

F. St.

Dr. W. L. VOGESANG.

1879—1932.

Het was een aangrijpend oogenblik, toen we Woensdag 4 Mei, daags voor Hemelvaartsdag, op de begraafplaats Oud Eik en Duinen te Den Haag stonden bij de geopende groeve, waarin de lijkst werd neergelaten van Dr. W. L. Vogesang, wiens stof daar zal rusten tot den morgen der opstanding, als Jezus hem wekt.

Bij het graf stond Mevrouw in haar weduwkleed, omringd van hare kinderen, die reeds zoo vroeg hunne zoo trouwe, zorgzame vader moesten missen. Met de familie had zich om het graf een groot getal belangstellend geschaard uit den Haag en van

elders. Onder de aanwezigen zagen we o.a. ook Exc. Dr. H. Colijn en Exc. A. W. F. Idenburg.

Bij het graf las Ds. S. Datema, de noster loci van Driebergen, de plaats waar Dr. Vogesang heeft gewoond, sinds hij in Febr. met verlof in Holland kwam, een gedeelte van 1 Petrus 1. Vooraf waren echter in de ruime wachtkamer der begraafplaats hartelijke woorden van warme deelneming gesproken tot de familie, inzonderheid tot Mevrouw en de kinderen, waarbij tevens werd herinnerd wie Dr. Vogesang als mensch, als Christen en als Zendingsman is geweest.

Eerst sprak daar Ds. Datema, die vertelde hoe de overledene op den eersten Meidag heenging naar den hemel. Daarna voerde Ds. W. J. J. Velders het woord namens de Kerk te Rotterdam en de met haar in de

Zending samenwerkende Kerken, in wier dienst Dr. Vogelesang gewerkt heeft. Voorts werd gesproken door Dr. B. J. Esser, die zoo vele jaren met Dr. Vogelesang in den Zendingarbeid werkzaam was en in gevoelvolle woorden den overledene in zijn arbeid gedacht.

Toen nam Dr. K. P. Groot 't woord, die op treffende wijze Dr. Vogelesang teekende in zijn kinderlijk geloof en groote toewijding. En ten slotte sprak Ds. L. Netelenbos, die inzonderheid een warm woord tot de kinderen richtte, waarna hij liet zingen Ps. 103 : 9 en vooring in gebed.

Daarna werd de kist grafwaarts gedragen.

Onze Zending mist in Dr. Vogelesang een harer trouwste arbeiders. Veel spreken of schrijven deed hij niet. Maar hij heeft hard, heel hard gewerkt. In den arbeid der Zending heeft hij zijne krachten als verteerd.

Wouter Laurens Vogelesang is geboren in 1879. Zijn jeugdjaren bracht hij door te Zaandam, waar zijn vader aan het hoofd stond van één der Christelijke scholen. Hij studeerde eerst aan het Geref. Gymnasium en daarna aan de stedelijke Universiteit te Amsterdam, waar hij 23 April 1907 promoveerde met een proefschrift „*Bijdrage tot de kennis van het glasachtig lichaam*”. In de oogheekunde was hij bijzonder bedreven. Vandaar dat later het Zendingziekenhuis te Poerbolingo meer dan andere Zendingshospitalen door ooglijders gezocht werd.

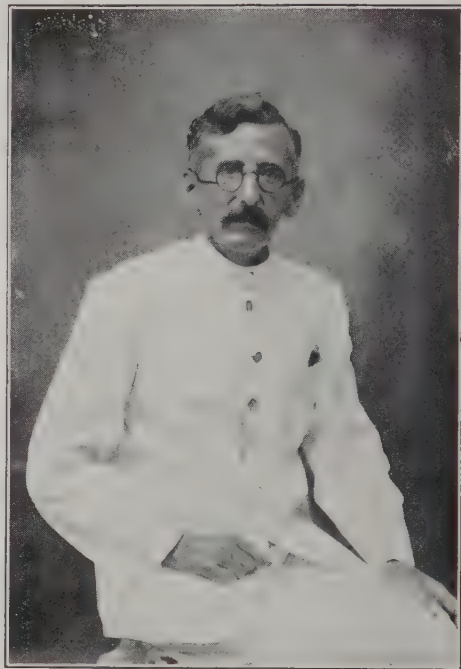
Den 25sten April 1907 trad Dr. Vogelesang in het huwelijk met Mej. S. M. Zweers. De Heere heeft dit huwelijk gekroond met een regental kinderen: vijf zonen en vier dochters.

Reeds kort na hun huwelijk is het echtpaar Vogelesang-Zweers naar Djokja vertrokken. De Kerk te Amsterdam had Dr. Vogelesang benoemd tot missionair-arts aan het Petronella Hospitaal om Dr. H. S. Pruijs, die Dr. J. G. Scheurer was opgevolgd, te helpen.

In 1912 ontving hij opdracht van de zending Kerk van Amsterdam, om met Dr. H. A. van Andel als missionair predikant, het zendingswerk te Solo te aanvaarden. Een heerenhuis werd aangekocht, om als ziekenhuis in te richten. Toen deze plannen vastere vorm aannamen moest Dr. Vogelesang wegens zwakte met een langdurig verlof naar Europa. In dien tijd werd door Dr. v. Proosdij de inrichting van het ziekenhuis voortgezet. Dr. Vogelesang kon bij zijn terugkomst in 1917 de voltooiing nog medemaken. Dr. K. P. de Groot was toen zijn medewerker.

Kort daarop werd Dr. Vogelesang in de

plaats van Dr. Pilon benoemd tot geneesheer-directeur van het Zendingsziekenhuis te Poerbolingo, aan welke taak hij zich ten volle gegeven heeft. Mevr. Vogelesang had de leiding van de administratie en van de huiselijke verzorging.

Dr. Vogelesang.

In 1926 is Dr. Vogelesang weer met verlof geweest.

Daarna keerde hij opnieuw naar Poerbolingo terug, waar hij gewerkt heeft zolang hij kon. In Februari l.l. kwam hij krank en afgemat naar Holland. Men hoopte, dat de rust en het verblijf hier te lande onder den zegen Gods in zijn toestand een gunstige wending zou brengen. Ook hij zelf dacht nog wel weer te zullen herstellen. Zijn arbeid lag hem zoo na aan het hart. Den 25sten April ontving hij nog het Moderamen der Zendingsoverheden van Rotterdam, dat hem gelukwenschte met zijn jubilea, waarbij hij nog zijn hoop op herstel uitsprak.

Maar de Heere besliste het anders. Zijn plaats in het Vaderhuis was gereed. Snel zonken de laatste dagen zijne lichamelijke krachten geheel in. En Zondag 1 Mei ging hij in de zekerheid des geloofs naar het Vaderhuis heen.

Moge de Heere Mevrouw en de kinderen met Zijne vertroosting ondersteunen!

W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

De Zendingshoogleeraar.

In verband met de voorstellen, door Ds. J. L. Schouten en Prof. Dr. F. W. Grosheide ter zake van een Zendingshoogleeraar gedaan, en de bespreking daarover in de pers, willen ook wij hierover iets zeggen. Deze zaak toch is voor de Zending van buitengewoon belang.

De vraag is aan de orde gesteld, voor welke Zendingsvakken het eerst een hoogleeraar moet worden benoemd, hetzij voor de „Elenctiek”, het vak, dat de valsche godsdiensten behandelt en weerlegt of, **de theorie der Zending naar Gereformeerde beginselen en de Zendingsgeschiedenis**. Naar het oordeel van sommigen zou het namelijk niet wel denkbaar wezen, dat één hoogleeraar al deze drie vakken zou kunnen behandelen. De vraag zou dus eigenlijk wezen, welk vak voor de Zending het meest van belang is.

Eer we hierover ons uitspreken, willen we herinneren wat niemand minder dan Prof. Dr. H. Bavinck reeds in 1911 in zijn Universiteitsrede uitsprak betreffende een Zendingshoogleeraar.

Voor het onderwijs in de Zendingswetenschap moeten we — zoo oordeelde Prof. Bavinck — hebben „een man, die geheel voor de Zending leeft, die aan haar al zijn krachten wijdt, die niet alleen de geschiedenis der Zending beoefent om er lessen uit te trekken voor het leven, maar die ook de theorie der Zending met al haar ernstige problemen bij het licht onzer beginselen indendt, en die onze aanstaande predikanten met heilig enthousiasme voor de zaak des Heeren vervult.”

Wat toen reeds gold, geldt nu — twintig jaar later — nog in veel sterker mate. Zoo nadrukkelijk mogelijk sprak Prof. Bavinck het uit, dat we moeten hebben een Zendingshoogleeraar die de **Geschiedenis der Zending** en de **Theorie der Zending** beoefent.

Wie meent het beter te zien, dan Prof. Bavinck het zag, durft heel wat aan.

In verband hiermede schreef Dr. D. K. Wielenga eens het volgende:

Wij hebben iemand nodig, die ook op Zendingsgebied en in de Zendingswetenschap de goede lijnen „uitstippelt” en „vasthoudt” en „verdiept”. Wij hebben iemand nodig, die zich „wetenschappelijk” inwerkt in de Zendingswetenschap, niet alleen om aan Zendingsarbeiders de noodige voorbereiding te geven, maar ook om bij de ontzagelijke zendingsvragen van onzen tijd

zijn stem te doen hooren en onze beginselen uiteen te zetten en te verdedigen.

Zoo heeft de Zendingsprofessor een praktische en een theoretische taak, welke een ganschen man eischt en waarin ligt een volle levensroeping voor den arbeid in Gods Koninkrijk.

Ook thans nog kunnen we ten volle dat woord onderschrijven.

Naar onze overtuiging is niet de Elenctiek het vak, dat allereerst roept om een eigen hoogleeraar, maar wel heeft de Zending dringend noodig een professor voor de theorie der Zending naar Gereformeerde beginselen en voor de Zendingsgeschiedenis.

We zeggen daarmede niet, dat de Elenctiek niet een zeer belangrijk vak wezen zou. Dat is het ongetwijfeld. Maar als de Elenctiek voorop zou moeten gaan, dan zou weer de vraag opkomen, welk deel van de Elenctiek het zou moeten zijn, de elenctiek ten opzichte van het *Animisme*; het *Hindoeïsme* of de *Islam*. Op Soemba met zijn 180000 inwoners heerscht het Animisme. Voor de Soemba-Zending zou dus een wetenschappelijke behandeling daarvan wel van beteekenis zijn. Maar op Midden-Java ten Z., waar op ons Zendingsterrein 8.000.000 menschen wonen, voert de Islam heerschappij, zij het dan ook vermengd met elementen van het Hindoeïsme, dat eeuwen geleden op Java de godsdienst was, en ook nog van het Animisme, dat nog vroeger op Java heerschte. Naar het oordeel van den docent der Opleidingschool te Djokja, Dr. F. L. Bakker, die zeker in dezen wel meespreken mag, zou behandeling van de Elenctiek in betrekking tot het Animisme voor de Java-Zending van weinig belang zijn. Indien de elenctiek het eerste vak zou moeten wezen, dan zou het moeten zijn de elenctiek in betrekking tot den Islam.

Hoezeer echter uit een streng wetenschappelijk oogpunt een leerstoel voor de *Elenctiek* van beduidende beteekenis wezen zou — voor onze Zending zouden we het echter betreuren als hiervoor in de eerste plaats vanwege de Kerken een hoogleeraar benoemd werd.

Uitgezonderd een paar Zendingsarbeiders op Soemba — geenszins allen — zijn, voor zoover we weten, de Zendingsarbeiders en ook alle Zendingsdeputaten hier te lande van oordeel, dat in de eerste plaats een hoogleeraar moet worden benoemd voor de *Geschiedenis* en de *Theorie der Zending*. We zijn het geheel eens met wat Ds.

Schouten daarover schreef.

Nu heeft Ds. Schouten voorgesteld voor deze vakken een hoogleeraar te benoemen en dan aan de docenten der Opleidingsschool te Djokja op te dragen aan de predikanten, die worden uitgezonden in den dienst der Zending, leiding te geven bij de studie in de Elenctiek en deze in dat vak dan te examineren. Stellig is dit denkbeeld wel de overweging waard. Maar hiertegen bestaan o.i. toch wel ernstige bezwaren.

Vooreerst zal de voorbereiding dan beduidend meer gaan kosten. De a.s. missionaire predikanten zullen dan misschien ongeveer een jaar te Djokja moeten studeeren. Nu zal dit stellig beduidend meer kosten meebrengen dan een jaar studie in Holland, omdat het leven op Java voor een Europeaan veel duurder is dan hier te lande. Bovendien zou hierdoor van de docenten te Djokja wel wat af te veel van hun krachten worden gevraagd. Als straks ook een Nederlandsche cursus aan de Opleidingsschool wordt gegeven naast den Javaanschen cursus, hebben de docenten, ook al zijn ze dan met hun drieën, de handen meer dan vol.

En — om meer niet te noemen — hoe moet het met de dienaren, die naar Soemba gaan? Deze zullen toch bezwaarlijk te Djokja een deel van hun voorbereiding kunnen ontvangen. En dit op te dragen aan den docent der Opleidingsschool op Soemba, die alleen staat, is toch vrij wel uitgesloten.

We vermoeden derhalve, dat het voorstel van Ds. Schouten op practische bezwaren zal afstuiten.

Nu heeft Prof. Grosheide de gedachte uitgesproken om van de benoeming van een hoogleeraar af te zien, maar aan het Zendingsbureau een lector te verbinden, die, waar dit noodig is, voordrachten houdt over de beginselen, de theorie en de Geschiedenis der Zending. Het spreekt van zelf, dat ook dit voorstel overweging verdient.

Misschien zou op deze manier in de behoefte aan een betere vooropleiding, althans voor het missionair medisch en onderwyzend personeel, wel kunnen worden voorzien. Men had dan in elk geval iets. Reeds herinnerden we een vorige maal aan het spreekwoord van het halve ei en de leege dop. Toch zouden we het ernstig betreuren, als het dien weg opging. Soms is de leege dop te verkiezen boven het halve ei, omdat men dan beter het heele ei kan krijgen. We vreezen dat door de benoeming van een lector, die hier en daar wat voordrachten houdt over de beginselen en de geschiedenis der Zending en wat cursussen geeft voor

practische vorming — de benoeming van een hoogleeraar geheel van de baan zal raken. En dat zouden we zeer bedenkelijk vinden.

We moeten hebben 'n heuschen professor in de Zendingsvakken, een man zooals Prof. Bavinck dien teekende en Ds. Wielenga hem omschreef. Het is jammer genoeg, dat we in onzen tijd van ontwrichting der beginselen en verdoezeling der lijnen, niet het minst ook in de Zendingswereld, geen hoogleeraar hebben, die zich geheel aan de Zending geeft en de groote Zendingsvraagstukken van onzen tijd kan behandelen bij het licht onzer beginselen en dit zoo weet te zeggen, dat men naar hem hoort tot verre buiten de grenzen van ons kleine land. Van harte hopen we, dat God ons spoedig den man geve, dien we behoeven, zonder dat zijn benoeming al te zeer schade doet aan den arbeid, waarin hij bezig is.

Natuurlijk waardeeren we zeer, dat althans aan de Theol. School één der hoogleeraren college in de Zending geeft. Maar hij doet dit als bijvak en kan zich niet geheel aan de Zending geven. En we moeten hebben een man die geheel voor de Zending leeft en aan haar al zijn krachten wijdt.

Ten slotte nog een paar opmerkingen.

Het komt ons voor, dat wie tot Zendingshoogleeraar zal worden benoemd, niet alleen wetenschappelijk ten volle berekend moet zijn voor zijn taak, opdat hij niet slechts *professor* zij in naam, maar ook met de daad, doch dat hij tevens door eigen ervaring de Zending behoort te kennen door ook op het Zendingsterrein te hebben gearbeid, opdat hij een heusche **Zendingshoogleeraar** zij.

Nu acht Prof. Grosheide, dat Theorie der Zending naar de Gereformeerde beginselen en de Zendingsgeschiedenis te weinig is om een professoraat te vullen. We zien dat wat anders. Het komt ons voor dat volkomen juist is wat Ds. Wielenga in het boven aangehaalde woord schreef.

Het schijnt ons echter zeer wel mogelijk dat een hoogleeraar, die als hoofdvakken beoefent de theorie der Zending en de Zendingsgeschiedenis ook de Elenctiek als bijvak wel kan onderwijzen zooveel als dit voor onze a.s. missionaire predikanten noodig is.

En als hij dan ook cursussen geeft voor de opleiding van missionaire artsen en onderwyzend en verplegend personeel, dat uitgezonden wordt in den dienst der Zending, dan is zijn tijd wel ten volle bezet.

Hoezeer we echter de benoeming van een

Zendingshoogleeraar zien als een Zendingsbelang van de eerste orde, komt het ons echter voor, gelet op alle omstandigheden, waarbij ook de drukkende nood der tijden wel in aanmerking mag genomen, dat het gewenscht is de benoeming van een Zendingshoogleeraar voorloopig te laten rusten totdat de man zal zijn gevonden, die naar vrijwel eenparig oordeel de capaciteiten bezit om metterdaad **Zendingshoogleeraar** te zijn.

De crisis en onze Opleidingsscholen voor Inl. onderwijzers.

De crisis-nood drukt de samenleving in Indië nog beduidend zwaarder dan in Nederland. De Regeering moet, door den nood gedrongen, bijna draconische bezuinigingsmaatregelen nemen. Het mes wordt er wel diep ingezet. Het ligt voor de hand, dat ook de Zending met haar door de Regeering gesubsidieerde inrichtingen daardoor zwaar wordt getroffen. Vooral met haar scholen, die bijna geheel op de kurk der subsidie drevén, komt de Zending zeer in gedrang. Voor geen enkele nieuwe school wordt subsidie toegestaan. Van uitbreiding is volstrekt geen sprake meer. Integendeel. Heel wat scholen moeten de subsidie geheel of ten deele missen. In de pers zijn reeds tal van onderwijs-inrichtingen genoemd, die ten gevolge van de maatregelen der Regeering wel zullen moeten worden opgeheven.

Onder de bezuinigingsmaatregelen, die de Regeering op Midden-Java neemt, is voor het Christ. Onderwijs op Midden-Java niet het minst van beteekenis dat de Regeering heeft besloten aan hare Holl.-Inl. Scholen het Europeesch personeel, geleidelijk geheel of bijna geheel te vervangen door Inl. personeel, dat beduidend minder kost. En zij wil, dat dit ook met de Christ. Holl.-Inl. scholen zal gebeuren. Tot nu toe werd aan deze scholen, waarvan er heel wat op ons zendingsterrein zijn, het onderwijs in hoofdzaak door Holl. onderwijzers gegeven. Het was ten behoeve van deze scholen, dat er een paar jaar geleden telkens om Christ. Onderwijzers uit Holland gevraagd werd.

Thans is er uit Holland niemand meer noodig. Als gevolg van het besluit der Regeering zal integendeel het Holl. personeel allengs moeten worden gepensioneerd, op wachtgeld gesteld of ontslagen, om door Inl. personeel te worden vervangen. Alleen voor Europeesche scholen alsmede voor de M.U.L.O.-scholen in Indië zal er ook in het

vervolg nog personeel uit Holland noodig zijn. Maar volgens besluit der Regeering moet van de Holl.-Inl. scholen het Europeesch personeel geleidelijk afvloeien.

Het spreekt van zelf, dat er niet zoo maar op eens voldoende Inlandsch personeel is om het thans werkzame Holl. personeel te vervangen.

Vandaar dat de Holl.-Inl. Kweekscholen druk aan het werk moeten om Inl. onderwijzers op te leiden voor de Holl.-Inl. scholen.

Tot die Kweekscholen behoort ook de Christel. Holl.-Inl. kweekschool te Solo. Jarenlang was dit in heel Ned.-Indië de eenige Christ. kweekschool tot opleiding van Inl. onderwijzers. Thans is er ook een te Malang op Oost-Java.

Onze kweekschool te Solo zal dus in het vervolg haar arbeid moeten uitbreiden. Reeds is dan ook met goedvinden van de Regeering besloten tot de oprichting van parallelklassen.

Eenerzijds brengt dus de bezuiniging in Indië aan deze kweekschool meer werk.

Maar anderzijds grijpen de Regeeringsmaatregelen ook op het leven van deze school diep in. Juist kwam dezer dagen het bericht, dat de onderbouw der kweekschool moet vervallen. Het onderwijs aan de kweekschool omvat zes leeraren, waarvan de eerste drie de onderbouw vormen met een leerplan dat veel overeenkomst heeft met de hoogste drie klassen eener M.U.L.O. De laatste drie leerjaren vormen den bovenbouw. Nu wil de Regeering de onderbouw laten vervallen en dat onderwijs maar overlaten aan de M.U.L.O.-scholen.

Dit jaar mag de kweekschool nog leerlingen aannemen voor de eerste klas, maar daarna niet meer. Gelijdelijk wordt dus de helft van de school afgekap.

Wat aan de Zending in deze te doen zal staan weten we nog niet. Hoe het mogelijk zal zijn, dat de kweekschool in drie jaar tijds Inlandsche jongelui kan vormen tot goede Christelijke onderwijzers, die bekwaam zijn niet slechts onder de leiding van een Hollandsch hoofd, zooals tot nu toe, maar geheel zelfstandig te werken aan een Christ. Holl.-Inl. school, zien we nog niet. Het komt ons voor, dat dit vrij wel onmogelijk zal zijn. Tot nu stonden deze onderwijzers zes jaar lang onder den alzijdig vormenden invloed van de leeraren der kweekschool en waren zij aan Christ. Holl.-Inl. scholen werkzaam onder de leiding van Holl. hoofden. In het vervolg zullen zij maar drie jaar op de kweekschool zijn

en dan bekwaam moeten wezen om zelfstandig, zonder Europeesche leiding te werken. We vrezen dat dit op een mislukking zal uitloopen. Met belangstelling wachten we af, wat de directeur der kweekschool. Br. H. Meijerink, die op de terugreis naar Solo is, te dezer zake noodig oordeelen zal.

Ook de standaard-school — een schooltype dat een gewone lagere school hier te lande zoo wat benaderd — komt zeer in het gedrang. Nieuwe standaard-scholen mogen niet meer worden opgericht. En het getal onderwijzers wordt ingekrompen.

Het is de Keuchenius-school te Djokja, die voor deze scholen op ons zendingsterrein de onderwijzers opleidt. Ten gevolge van de bezuinigingsmaatregelen der Regeering is er echter voor de door de Keuchenius-school opgelgide onderwijzers geen voldoende werk meer om geplaatst te worden. Het gevolg is, dat de Keuchenius-school, die zoo uitnemend gewerkt heeft, moet worden ingekrompen. Er is dan ook reeds besloten, dat er dit jaar geen leerlingen zullen worden aangenomen. Omdat de directeur de heer J. A. Wiggers met verlof naar Holland komt en één der Inl. leeraren tijdens het verlof de directie zal waarnemen, treft dit eenerzijds niet zoo slecht, maar anderzijds is het toch wel zeer te betreuren, dat de Keuchenius-school, die tot zoo rijken bloei was gekomen, nu zoo moet worden gekortwiekt. Tot nu toe hebben we echter nog niet vernomen, dat er bij de Regeering plannen bestaan om haar te doen opheffen, wat met sommige andere Christ. Normaalscholen wel het geval is.

Het Zendingsblad.

Zoodra de exploitatie-rekening van **Het Zendingsblad** over een laatst verlopen jaar is afgesloten, zijn we gewoon daarvan iets te vertellen. Ook ditmaal willen we dit doen.

En dan beginnen we met iets te zeggen van de oplaag. Deze is in het laatste jaar nog weer iets gestegen. Het vorige jaar April was de oplaag, op gewoon papier, 77100 en op beter papier 240.

Thans heeft **Het Zendingsblad** een oplaag van 79000 exemplaren, gedrukt op gewoon papier. De uitgave op geglansd papier bleef in oplage gelijk.

Gelet op den druk der malaise, die natuurlijk ook aan het **Zendingsblad** wel schade doet, gelijk ons soms bleek, en gelet op de onbedoelde concurrentie van de gewestelijke

Zendingsbladen, die hier en daar **Het Zendingsblad** wel wat afbreuk doet, omdat het lezen van twee bladen voor velen te kostbaar wordt, stemt het tot tevredenheid, dat de oplaag toch het laatste jaar nog met 1900 exemplaren omhoog ging.

Ons ideaal hebben we echter ook wat dit betreft, nog geenszins bereikt. We zouden zoo graag willen, dat **Het Zendingsblad** kwam in alle gezinnen, die tot de Gereformeerde Kerken behooren. En daar zijn we nog bij lange na niet. Er zijn zelfs nog kerken, waar ons blad bijna niet komt.

Het winstsaldo was ook over 1931 wêer niet onbeduidend. Wel was de exploitatie dit jaar vrij wat duurder dan vorige jaren. Het plaatsen van Zendingskaartjes heeft natuurlijk geld gekost. En het blad heeft in 1931 een omvang gehad van 284 pagina's, dat is 92 pagina's meer dan oorspronkelijk de omvang was. Dit heeft de exploitatiekosten met eenige duizenden guldens verhoogd. Toch was het winstsaldo, dat in de Generale Zendingskas is gestort nog f 20.900,30. Dit winstsaldo is bereikt ondanks het feit, dat **Het Zendingsblad** zeldzaam goedkoop is.

Want 72 cent voor 284 pagina's 'is wel zeer laag.

Het is alleen de groote oplaag, die bij zoo lagen prijs, toch dat beduidende winstsaldo kan afwerpen.

En gelijk men weet is die winst geheel voor de Generale kas der Zending. Niemand trekt daarvan eenig voordeel. Indien de Generale kas het winstsaldo van het **Zendingsblad** moest missen, zouden al de kerken minstens eens per jaar een extra collecte voor de Generale kas moeten houden.

Er is wel eens over gesproken of het ook gewenscht zou zijn „**Het Zendingsblad**” in wat sierlijker gewaad te doen verschijnen en het karakter van het blad wat den inhoud betreft eenigszins te wijzigen. Een enkele maal is die wensch ons ook wel eens medegedeeld. En we kunnen dat wel verstaan. Ons blad verschijnt metterdaad zeer eenvoudig. Op zich zeli zouden we dat wel anders willen. En ook zouden we den inhoud graag verrijken.

Toch zijn we van oordeel, dat het niet gewenscht is veel verandering in te voeren. **Het Zendingsblad** is in dezen eenvoudigen vorm gestegen tot een oplaag van 79240 exemplaren. En de baten van de Generale Zendingskas is de laatste jaren opgelopen tot boven de f 20.000 per jaar. Bovendien bezorgt het blad in heel wat kerken nog een

aardig bedrag in de plaatselijke Zendingskas. Het staat zeer te vreezen, dat beduidende verandering in den vorm der uitgave de exploitatiekosten aanmerkelijk zou verhoogen, en dat wijziging in het karakter van het blad schade zou doen aan de groote oplage, die thans is bereikt.

In hun l.g. vergadering hebben dan ook de deputaten der Generale Synode voor de Zending eenparig geoordeeld, dat de uitgave op dezelfde wijze behoorde voort te gaan, als tot nu toe geschiedt.

Zeer gewenscht zou echter zijn, dat de Zendende Kerken en de Zendingsarbeiders in Indië **Het Zendingsblad** geregeld gebruikten als hun Zendingsorgaan.

De uitgave van „**Het Zendingsblad**” is geen particuliere onderneming. Het wordt uitgegeven op last van de Generale Synode en is eigendom van de gezamenlijke Kerken. Gaarne wil „**Het Zendingsblad**” ook alle kerken dienen als haar Zendingsorgaan. Wat van wege de kerken gezonden wordt, ontvangt steeds plaats. Toch zijn er kerken die voor hun zendingsberichten nooit „**Het Zendingsblad**” gebruiken, maar wel andere bladen. Dat moest toch eigenlijk zoo niet zijn.

En met de Zendingsarbeiders in Indië staat het evenzoo. Dankbaar erkennen we, dat onderscheidene Zendingsarbeiders geregeld „**Het Zendingsblad**” gebruiken als hun orgaan.

Maar er zijn ook Zendingsarbeiders, die nooit iets schrijven in „**Het Zendingsblad**”, ofschoon wellicht geen enkel ander blad meer geschikt is om een breeden kring te bereiken.

Ook dit moest zoo niet wezen. **Het Zendingsblad** is krachtens besluit der Generale Synode het Zendingsorgaan onzer Kerken en behoort mitsdien ook door de Kerken en hare arbeiders als hun Zendingsorgaan te worden gebruikt.

De Ned. Zendings-Raad.

Reeds heeft het bericht in de pers de ronde gedaan, dat de Ned. Zendings-Raad „*met meerderheid van stemmen heeft besloten*” om twee afgevaardigden uit den kring der Zendingsdeputaten van de Generale Synode „*als auditores uit te noodigen om aan de werkzaamheden van den Raad deel te nemen en wel tot de eerstvolgende Synode der Geref. Kerken*”.

Genoemde deputaten hebben enkele weken geleden metterdaad deze uitnoodiging ontvangen.

Nadat een jaar geleden eene samenspreking van afgevaardigden dezer deputaten en de Ned. Zendings-Raad had plaats gehad en daarna nog al wat correspondentie is gevoerd, heeft dan nu de Ned. Zendings-Raad eindelijk met meerderheid van stemmen besloten twee afgevaardigden van de deputaten tot aan de e.v. Generale Synode uit te noodigen als auditores de vergadering bij te wonen en deel te nemen aan de werkzaamheden.

Wanneer men echter dit besluit met wat bijzondere aandacht leest, zal men begrijpen, dat de deputaten der Gen. Synode voor de Zending aan deze uitnoodiging toch moeilijk gevolg konden geven.

Na de kennisgeving der uitnoodiging wordt hun medegedeeld, gelijk het ook in de pers was gepubliceerd, dat „*met meerderheid van stemmen*” dit besluit is genomen. Er is dus een minderheid, die de aanwezigheid van afgevaardigden uit den kring der Zendings-deputaten niet begeert, terwijl de Zendings-Raad blijkbaar gewenscht heeft geacht, dat de deputaten en ook het publiek dit zouden weten. Men zal het verstaan, dat het voor de deputaten verre van aangenaam zou zijn de vergaderingen van den Zendings-Raad bij te wonen, terwijl men weet, dat men daar geenszins bij allen welkom is. Het spreekt vanzelf, dat men dan maar liever afwezig blijft.

Bovendien behelst de uitnoodiging de uitdrukkelijke bepaling, dat deze geldt „*tot de eerstvolgende Generale Synode der Geref. Kerken*”.

De e.k. vergadering van den Raad staat gehouden te worden 17 Nov. a.s. D.V. komt de Generale Synode bijeen in Augustus 1932, dus negen maand later.

Na de Synode zal de Zendings-Raad nader beslissen of men weer afgevaardigden van de Zendings-deputaten der Generale Synode zal uitnoodigen.

Indien de deputaten thans aan de in dezen vorm ontvangen uitnoodiging gevolg geven, is het heel wel denkbaar, dat de samenwerking van de Zending onzer Kerken met den Zendings-Raad slechts negen maanden zou duren. Mede ook om de Zending onzer Kerken niet bloot te stellen aan dit mogelijk gevaar, scheen het den deputaten geraden aan deze uitnoodiging geen gehoor te geven.

Met algemeene stemmen hebben zij dan ook besloten aan de Ned. Zendings-Raad te berichten, dat zij **onder deze omstandigheden** niet gewenscht achten zijne uitnoodiging aan te nemen.

Hun rest nu niet anders meer dan te de-

zer zake rapport te doen aan de e.k. Generale Synode.

Het doet ons leed, dat deze zaak aldus is gelopen. Om des beginsels wille kon onze Zending zich niet volledig aansluiten bij den Ned. Zendings-Raad, zoolang in den Internationalen Zendings-Raad, waarbij de Nederlandsche is aangesloten, ook ruimte is voor de moderniseerende richting in de Zending. Maar terwijl de Synode dit duidelijk uitsprak, opende zij tevens den weg voor hare Zendings-deputaten om toch contact met den Ned. Zendings-Raad te hebben en aan zijn arbeid deel te nemen.

Zij besloot „goed te keuren, dat de te benoemen deputaten voor de Zending, ingeval de Nederlandsche Zendings-Raad hen daartoe uitnoodigen mocht en zij zelven dit wenschelijk achten, enkelen kunnen aanwijzen om als buitengewone leden zitting te nemen in den Ned. Zendings-Raad en aan diens arbeid deel te nemen zonder dat daardoor de Gereformeerde Kerken in eenig opzicht door de besluiten van den Raad worden gebonden of daarvoor verantwoordelijk zijn.”

Reeds in hunne eerste vergadering na de Synode besloten de deputaten aan den Ned. Zendings-Raad te berichten, dat zij gaarne bereid waren tot samenwerking op de wijze zooals de Synode had aangewezen. De Ned. Zendings-Raad heeft dit toen echter niet gewenscht. Had de Ned. Zendings-Raad in overeenstemming met het besluit der Synode, waaraan de deputaten natuurlijk gebonden zijn, een paar deputaten uitgenoodigd, dan zou het door ons gewenschte contact tusschen de Ned. Zendings-Raad en de Zending onzer Kerken dadelijk tot stand zijn gekomen. Het heeft zoo niet mogen zijn.

De Opleidingsschool op Soemba.

De Opleidingsschool op Soemba, die tijdens het verlof van den docent Ds. L. P. Krijger moest stilstaan, is weêr begonnen.

Ds. Krijger is met zijn gezin, voorzoover dit mede teruggekeerd is, op Oudejaarsdag, na een voorspoedige reis, weer te Karoeni op Soemba aangekomen.

Zoo spoedig als mogelijk was heeft Ds. Krijger een aanvang gemaakt met een nieuwen cursus.

Voor dezen cursus zijn 18 leerlingen aangenomen. Nog nooit is het getal leerlingen zoo groot geweest. Dit stemt tot blijdschap. Er is nu uitzicht, dat er over een paar jaar heel wat Goeroes Indijl ter beschikking van de Zending op Soemba zullen komen.

Van de 18 leerlingen zijn er 5 gehuwd. Het

kostte wel wat moeite om aan al die leerlingen behoorlijke huisvesting te bezorgen, want de gebouwen der Opleidingsschool zijn op zoo'n groot getal niet berekend. Maar 't is toch klaar gekomen.

Ds. Krijger heeft het thans zeer druk. Hij heeft niet slechts al de lessen te geven aan de Opleidingsschool, maar heeft ook, zoolang Ds. W. van Dijk niet terug is van zijn verlof, de Zending in West-Soemba te verzorgen.

Maar hij geniet een goede gezondheid en doet met opgewektheid zijn veelomvattendden arbeid, terwijl ook Mevrouw thans een redelijke gezondheid mag genieten, zoodat zij de leiding van die groote Inlandsche huishouding behoorlijk kan waarnemen. Santvoort, 25 April '32. W. B.

ZENDING ZEELAND, N-BRABANT EN LIMBURG.

Brief van Ds. Merkelijn.
Komst van Dr. Dreckmeier.
(Bij de foto).

Amice!

Dr. Dreckmeier is gekomen en ik zag ze zooals ik ze nog nooit gezien had: n.l. als arbeidster in de medische Zending te Magerang, in dienst van de Zeeuwsche Brabantsch-Limbursche Zending. Ge kunt begripen hoe blij we waren. Ik zal me er niet aan wagen om al die gevoelens te vertolker, maar U zult wel verstaan, dat wij God hartelijk gedank hebben, dat Hij ons met de komst van Dr. Dreckmeier den aanvang van de Medische Zending wou schenken.

Ik wil U de verschillende momenten meedeelen, die we de laatste weken doorleefd hebben. Maandag 8 Februari: aankomst van Dr. Dreckmeier; brengt den avond van dien dag in onzen huiselijken kring door, waar we veel spraken over Zeeland en Brabant, over de liefde die Dr. Dreckmeier tot de Zending, nu ook tot de Medische Zending in haar saamvergaderen met de Deputaten en bij andere gelegenheden had ontdekt en over de toekomst, hoe het gaan zou, over de kansen, over de mogelijkheid van tegenwerking, over den stand van de verbouwing van het Hospitaal.

Dinsdag 9 Februari. Dr. Dreckmeier en ik gaan naar het hospitaal kijken en constateeren, dat er nog heel wat gedaan moet worden, zal de bouwer op tijd klaar komen met zijn werk en de opname van patiënten mogelijk zal zijn. Dinsdagavond, begroetingsbijeenkomst voor de leden der Holl. Kerk;

als er iemand uit Holland aankomt, die tot den kring der arbeiders hoort, wordt er steeds een ontmoetingsavond georganiseerd om hem of haar ten huize waar de nieuw aangekomene logeert, te verwelkomen. Een aardige gewoonte, waardoor de pas aangekomene eensklaps verlost wordt van het gevoel van geestelijke eenzaamheid, dat de reis, het leven op de boot, van lieverlede had doen ontstaan. Het zien van de vele broeders en zusters, die evenzoo in het werk der Zending bezig zijn, doet moed grijpen en weldra hoort ge de pas aangekomene zeggen: wij wisten niet, dat het zoo prettig was in Magelang. Nu, Dr. Dreckmeier was geen onbekende, maar ze had niet kunnen vermoeden, dat zij van alle zijden zoo hartelijk zou worden ontvangen. Deze ontmoetingssamenkomst werd in de Kerk gehouden, omdat onze voorgalerij te klein zou zijn om al de broeders en zusters te ontvangen. We zaten des avonds met ongeveer 50 menschen bij elkaar, die mede verblijd waren over dit moment, waarnaar we allen zoo sterk verlangd hebben.

Ik sprak een kort welkomstwoord en gaf een kort overzicht over al de pogingen om van het Gouvernement subsidie te verkrijgen voor een Zendingsziekenhuis, over al de tegenwerking die we reeds hadden ondervonden en hoe God nu buiten het Gouvernement ons zoo duidelijk de wegen had gebaad. Hij heeft de harten geneigd om het noodige geld te geven; Hij heeft ons een prachtterrein en een geschikt huis gegeven, de allermooiste gelegenheid, die er in Magelang bestaat om met een ziekenhuis te beginnen.

Dr. Dreckmeier sprak daarna een woord van dank voor deze ontvangst en zette in het kort uiteen hoe zij zich de gang van het medische werk dacht, welke kosten er aan het werk verbonden waren en op welke manier deze gelden bij elkaar gebracht zouden worden.

Woensdag en volgende dagen. Bezoeken bij de autoriteiten. Samensprekingen met hen over de verbouwing van het hospitaal, waarbij wel eenige teleurstellingen werden ondervonden. De beide paviljoens van het ziekenhuis, waarop een dakroosterwerk van bamboe lag, moesten van een nieuw dak voorzien worden, omdat zooals het nu was volgens de laatste bepalingen het huis pestgevaarlijk zou zijn. Ook was er nog sprake dat een heele loods, die uitnemend geschikt gemaakt kan worden voor ziekenzalen, geheel afgekeurd zou worden. Dit ging echter niet door. Enkele duizenden guldens zijn

met de vernieuwing van het dak gemoeid. Nu wordt er hard gewerkt om alles zoo spoedig mogelijk klaar te krijgen; 115 man waren bezig aan het zagen, timmeren, met-

Dr. Dreckmeier.

selen, verven en Dr. Dreckmeier heeft het druk om alle werk dat met die verbouwing in verband staat, en met de eerste inrichting, klaar te krijgen. Wat zit er een hoop aan vast om een eenvoudig hospitaal in te richten. Maar al het werk geschiedt met blijdschap. Het is een nieuw werk, met nieuwe mogelijkheden, met nieuwe hoop. We worden jong op nieuw.

Vrijdag. 12 Februari: ontmoetingsbijeenkomst van de Javaansche Gemeente.

Hier hebt U het program dat in die samenkomst werd afgewerkt.

Programma voor de ontvangst van Mevrouw Dokter.

1. Opening, zingen Psalm 121.
2. Welkomstwoord tot Dr. Dreckmeier.
3. Gebed.
4. Zingen van een lied door de Javanen voor die gelegenheid gemaakt en waarin Goddelijke leiding afgesmeekt wordt.
5. Rede van Dr. Dreckmeier.
6. Gezang waarin gebeden wordt om de komst van Gods Rijk.

7. Gelegenheid voor verschillende sprekers, om een woord te zeggen.

8. Sluiting.

De pandita djawi sprak het welkomstwoord en vergeleek Dr. Dreckmeier bij Debora en mij bij Barak en hij hoopte, dat er tusschen beide diensten dezelfde samenwerking zou zijn als tusschen Debora en Barak in hun strijd tegen Sisera.

Sadi, de goeroe-indijl, die nu in Blondo werkt, was met anwere goeroes-indijl overgekomen om hun blijdschap te uiten over de komst van den dokter. Zij hadden er al zoo lang naar verlangd en zoo sprak Sadi: het is een wonder in onze oogen, dat juist in tijden van voorspoed ons verlangen niet bevredigd kon worden en nu in dezen tijd, nu er juist zooveel gesloten moet worden, in Magelang een hospitaal kan geopend worden, en dan een hospitaal zonder subsidie. Ze voelen het zoo in de Javaansche gemeente, hoe groot het geschenk is, dat God in dit Hospitaal wil geven.

Vrijdag 19 Februari '32. Begroetingssamenkomst van de Holl. Gemeente; op die vergadering houdt de voorzitter van den kerkeraad een rede waarin hij een overzicht geeft over de gang van het kerkelijk leven in Magelang, waaruit bleek, dat de gemeente 215 leden telde; daarna komen er verslagen van de Commissies van de Zending, Evangelisatie; sprak er een vertegenwoordiger van de kring te Wonosobo; werd het jaarverslag van de Zending, dat ik had opgesteld, voorgelezen en kwam nu ook Dr. Dreckmeier aan het woord om aan de gemeente wat te vertellen over het medische Zendingswerk. Zij sprak van de belangstelling en de sympathie die dit werk in de drie Zuidelijke Provincies vond en gaf ook antwoord op de vraag op welke wijze de leden der Holl. Kerk dit werk kunnen steunen.

Dr. Dreckmeier stelde voor, dat ieder zooveel maal 50 cent per maand zou betalen als men bedienden had, dan zouden de bedienden daarvoor vrije geneeskundige behandeling kunnen verkrijgen.

Bij de bespreking, die daarop volgde, en het applaus dat deze bespreking besloot bleek wel, hoe allen gaarne dit voorstel aannamen en bereid waren op de voorgestelde wijze hun hulp te verleen. Een tocht langs de huizen door een Javaanschen looper had tot resultaat, dat hij reeds tal van ingevulde biljetten meebracht en een zak vol leege blikjes, flesschen, verbandmiddelen enz., dingen, die in een hospitaal zoo goed gebruikt kunnen worden en die

we daarvoor met veel blijdschap ontvangen.

Elken dag behoort tot het werk van Dr. Dreckmeier ook om de vele verzoeken om werk te behandelen, die schriftelijk worden ingediend en of persoonlijk worden voorgedragen — Javanen, Chineezzen, Amboneezzen, Menadoneezzen, Europeanen, alles komt aanstroomen als mieren op de suiker om werk te vragen. Het gerucht over de opening van het ziekenhuis heeft zich verbreid en als Dr. Dreckmeier een paar honderd verplegers en verpleegsters en leerlingverplegers, die reeds in het een of andere ziekenhuis werkzaam geweest zijn, wilde aanstellen, dan zou dit geen moeite kosten. De werkeloosheid is hier groot en telkens komen ze ook bij mij en zeggen: „O, mijnheer heb toch medelijden, ik bij reeds zoo lang zonder werk en zwerf van plaats tot plaats om werk te zoeken”.

We zien nu verlangend uit naar het einde van de verbouwing en naar den dag, dat het ziekenhuis geopend kan worden, maar intusschen komen ze al de hulp van Dr. Dreckmeier inroepen: schriftelijk, persoonlijk, per telefoon. Gisteren kwam er een briefje van een Javaansch meisje, dat uit mijn geheugen weergegeven, ongeveer aldus luidde:

„Gisteren was er iemand hier, die zeide: ge moet medicijnen vragen bij Dr. Dreckmeier, daar ik ziek ben heb ik besloten om het verzoek van die persoon in te willigen en U om medicijnen te vragen.”

Ge ziet dus, dat men z'n verzoeken om hulp zoo wel een beetje vreemd inricht; onvoldoende bekendheid met de Hollandische taal is de oorzaak, dat de verzoeken zoo gesteld worden. De bedoeling was echter goed. Gisteren was er een Javaansche prijaji, vrouw uit de nabijheid van Soerabaia hier, en die deze gelegenheid greep om het advies van Dr. Dreckmeier te vragen; ze had van kennissen uit Poerworedjo, die in een dergelijk geval verkeerden als zij, en die door Dr. Dreckmeier goed geholpen waren, gehoord en kwam nu haar hulp inroepen.

Weldra hoop ik iets te kunnen vertellen van het begin van het Medische Zendingswerk.

Met hartel. gr.

t. t.

S. MERKELIJN.

Magelang, Maart 1932.

Brief van Ds. A. Merkelijn.

Amice,

De arbeid onder de Chineezzen in Magelang zelf wordt gezegend. De samenkomsten worden steeds drukker bezocht en we zijn erg dankbaar dat God ons een paar Chineesche medearbeiders gegeven heeft, die met veel toewijding onder de Chineezzen werken.

De een is de goeroe Diong en een andere is Chew, een Chinees, die een administratiekantoor heeft en in zijn vrije uren en Zondags uitnemende diensten verricht. De goeroe Diong gaat er steeds op uit om de Chineezzen te bezoeken; zijn vrouw evenzoo; niet minder dan 530 bezoeken heeft die vrouw in 1931 afgelegd. En des Zondags komen dan de Christen-Chineezzen en vele van de andere Chineezzen, die uitgenoodigd werden bijeen, ongeveer 60; de eerste Zondag van de maand spreek ik; de tweede Zondag gaat de goeroe voor; en de heer Chew spreekt de beide andere keeren. Dit geldt dan de Maleische samenkomst; 's avonds is er dan nog een samenkomst van Chineezzen, waar door de goeroe in het Chineesch gepreikt wordt. Die Maleische samenkomst is nu ruim een jaar aan den gang; in het begin waren er 20 tot 30 hoorders; nu is dat meermalen 60; aan 6 volwassenen en 6 kinderen kon in die samenkomst de H. Doop worden toegediend. Er gaat onder de Chineezzen in deze plaats wat om!

Op de laatste Kerstfeestviering van de Holl.-Chin. School en die van de Chineesche gemeente waren meer dan 1000 Chineezzen bijeen, en sedert dien zijn er weer enkelen, die geregeld de samenkomsten bezoeken.

Ge begrijpt dus, dat we erg blij zijn met het besluit van den Kerkeraad van de Holl. Gemeente om een kerkje te bouwen voor de Chineezzen; zooals ge weet gaat de arbeid onder de Chineezzen uit van de Hollandsche Kerk te Magelang; vierduizend gulden werd aan bijdragen bijeen gebracht, nu zal er nog een bedrag van f 8.000 geleend worden en voor dat bedrag van f 12.000 hopen we een mooi kerkje en goeroe-woning te kunnen zetten aan den achterkant van het Hospitaalterrein, dat nog behoort tot de Chineesche Kamp. Wat zullen we blij zijn, als dat kerkje geopend wordt en we in dat kerkje een sprekend getuigenis zullen hebben van den voortgang van het werk onder de Chineezzen en we dan ook een plaats zullen hebben, waar de Chineezzen durven binnen te gaan. Het zal van twee kanten te berei-

ken zijn; de eene kant is voor de Nikodemussen; dat is een stille kant, waar men ongemerkt schier het kerkje zal kunnen bereiken; aan deze Nikodemuskant is ook een ingang van het Hospitaalterrein, waarover men evenzoo dat kerkje zal kunnen bereiken. Nu zijn er wel Chineezzen, die eenige belangstelling hebben, maar niet in ons vergaderhuis durven te komen; het ziet er ook niet zoo mooi uit, het erf er omheen is in dezen regentijd wat modderig; de witte muren zien van anderen er uit alsof ze geverfd zijn, maar als ge wat naderbij komt, ziet ge, dat het opgespatte modder is; erg aantrekkelijk ziet het gebouwtje er niet uit en de pogingen om het er netjes te laten uitzien zijn niet zoo eenvoudig als gij misschien wel denkt. Toch zit de vergaderruimte Zondagsmorgens vol. En het is prettig om er te spreken.

Op het primitieve, van enkele oude planken samengeflanst podium, staat een even primitieve spreekstoel, waarin een glas koude thee met veel suiker voor den spreker, wanneer hij wat last mocht krijgen van een droge keel. Naast het spreekgestoelte staat een orgel, door de Chineesche Gemeente zelf gekocht, maar waarop stevig getrapt moet worden om er eenig geluid uit te krijgen. Enkele leden van de Holl. Gemeente hebben zich bereid verklaard om de beurt als organist dienst te doen, zoodat het gezang der Chineesche Gemeente eenige begeleiding vindt. Het is moeilijk om iets in het Maleisch te laten zingen, wat de Chineezzen begrijpen; we hebben een psalmboek van Schröder, dat goed verstaanbaar is voor Amboneezen en Menadoneezen, maar onduidelijk voor Chineezzen, wier Maleisch plat is; andere liederboeken zijn weer om andere redenen ongeschikt, zoodat onze armoede aan kerkliederen in de Chineesche samenkomsten wel groot is. Heel de arbeid onder de Chineezzen is nog zoo echt in het beginstadium; er zijn geen geschikte liederen, geen geschikte formulieren voor 't Avondmaal en den Doop (althans die voor Chineezzen verstaanbaar zijn). We hebben geen geschikte vergaderplaats en als ondanks dat alles toch de samenkomende Chineezzen in aantal toenemen, dan spreekt dat te meer voor de belangstelling en is het wel tijd om bijzondere aandacht aan de Chineezzen te schenken. Temeer nu van verschillende zijde aandacht geschonken wordt aan de Chineezzen. Van 5 kanten worden in Magelang pogingen gedaan om bij hen ingang te vinden.

Onder hen werken: de Roomschen, het Leger des Heils. De Apostolischen, de Adventisten en de Gereformeerden. De Roomsche Kerk verzamelt ze in het kerkgebouw, waar ook Europeanen en Javanen en Amboonezen enz. in een dienst samenkomen; taalverschil is daar geen bezwaar, zoo dikwijls de kerktaal het latijn voor Chineezers al even onbegrijpelijk is als voor de anderen. De Apostolischen hebben een eigen kerk, een vriendelijk kerkje, waar telkens een Hollandsche onderofficier voorgaat in het Maleisch; die daar samenkomen zijn enkele Chineesche families, die indertijd door Sadrach gewonnen zijn; groei zit er in die kring heel weinig. De Adventisten vergaderen in een huis, waarvoor ze een bord geplaatst hebben met het opschrift: Jezus Betoel, d.w.z. de echte Jezus. Alle andere prediking brengt naar hùn zeggen slechts een valsche Christus; in hun onaanzienlijk huisje, gelegen aan een kampoengweg, die langs het ziekenhuis loopt, komen slechts enkele Chineezers samen. Het Leger des Heils heeft meerdere invloed en er zijn in Magelang meerdere Chineezers, die reeds „onder de vlag zijn doorgegaan”, welke handeling de Heilssoldaten verrichten in plaats van te doopen.

Dan werkt hier ook de Pinkstergemeente, die aanvankelijk wel eenige ingang had in Magelang, zooals vroeger in Temanggoeng, een arbeid, die ik niet erg waardeer kan, vanwege de methoden, die vaak meer op beroering van het zenuwleven gericht zijn, en meer waarde hecht aan wonderlijke gebeurtenissen dan aan de eenvoudige prediking van het Evangelie. Waar men zoo van alle kant aan komt zetten op de Chineesche bevolking in Magelang, daar is het wel tijd om den arbeid onder hen stevig aan te vatten.

We zijn nu ook begonnen te werken onder de Chineezers in Temanggoeng; veel hulp hebben we daarbij van den Heer Chew.

Zondagavond was het weer een avond van spanning in den arbeid onder hen. We hadden besloten andermaal een poging te wagen wat Chineezers te vergaderen in Temanggoeng. De voorbereidende maatregelen liepen alle vlot van stapel; we kregen een mooi leegstaand huis, waarin een goede vergaderzaal was, en waar heel wat hoorders zouden kunnen samenkomen. Een beetje lastig is het dan om zoo'n vergaderzaal voldoende toe te rusten met alles wat voor zoo'n samenkomst noodig is. We moesten stoelen huren, lampen huren, maar tegen een laag prijsje was dit alles wel te

krijgen en koelies zijn er genoeg, die alles daarheen konden brengen. De goeroe-indijl van Temanggoeng had voor alles goed gezorgd: voorts waren er strooibiljetten gedrukt, waarop met duidelijke letter stond aangegeven, dat de Heer Chew en ik zoo en zoo laat zouden komen om op de aangegeven plaats te spreken over: den weg der Zaligheid.

Toen we er 's avonds heenreden verkeerden we in spanning of er Chineezers gehoor zouden geven aan onze uitnoodiging en er leefde een stil gebed of God zelf de harten wou neigen der Chineezers om de samenkomst bij te wonen. Eindelijk waren we op de bestemde plaats; 't was bij half zes; half zes zou de samenkomst beginnen, maar was nog niet veel, dat wees op een groote samenkomst. De stoelen stonden er, een Javaan was bezig de lampen aan te steken, en voorts was er de Javaansche goeroe-indijl van Temanggoeng, die mee nieuwsgierig was welke Chineezers er zouden komen. Hard liep het niet; daar kwam iemand, wie zou het zijn.....? Het was een der Javaansche broeders van Temanggoeng, die als belangstellende welkom was, maar daar was het nu vanavond niet om begonnen. Mijnheer Chew liep al eens weg naar den achterkant van het gebouw en ik kon niet rustig blijven staan; de spanning was te groot. Telkens keek ik naar den ingang, ik had de menschen er wel in willen trekken, die daar voorbij liepen, maar ze liepen allen voorbij. We troostten elkaar door op te merken, „straks als het wat donkerder is dan zullen ze wel komen. Ze zijn nu te bang; misschien moesten we den tijd van samenkomst ook wat later zetten; we moeten beginnen als het heelemaal donker is, enz. enz.”

Maar in onze harten leefde toch een ietwat onrustig gevoel; zouden we onverrichter zake weg moeten gaan; zou de weg naar de Chineezers gesloten zijn? Indien het zoo niet gaat, hoe moeten we het dan aanpakken?

Zie, daar kwamen een paar Chineesche vrouwen en een Chineesche man binnen, — hoe gelukkig voelden we ons. Nu zou althans de koempoelan doorgaan.

We wachtten nog een oogenblik, nog een oogenblik en toen 10 minuten over zessen begonnen we; het was 40 minuten over tijd, maar we konden nu toch beginnen met het kleine groepje. De heer Chew zou eerst spreken. Hij begon met gebed en gezang; maar aangezien er niemand was, die het vers kende, ik ook niet, (hij had het aan de

een of andere Chineesche liederenbundel ontleend) begon hij alleen te zingen. En hij zong goed en het was een lust om hem te hooren zingen van den dierbaren naam van Jezus, die gekomen was om zondaren zalig te maken.

Na een korte inleiding begon hij te spreken over den weg der zaligheid. Met genoegen luisterden we naar dezen Chinees, die met zooveel klem sprak over den Heere Jezus. Daarna sprak ik; ik zou spreken over Lukas 18 : 10, „de Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren is”.

Ik begon ook met gezang; ik las voor de Maleische vertaling van „Heer, ai maak mij Uwe wegen, door Uw Woord en Geest bekend”, deelde mee, dat ik regel voor regel zou voorlezen en verzocht te probeeren mee te zingen. Er waren enkele Christen-Javanen en de heer Chew en zijn zontje, die de wijs ook konden en zoo konden we het zingen van dit vers tot een goed einde brengen. Het was intusschen goed donker geworden en begunstigd door de duisternis waren er nog enkele Chineezzen na elkaar binnen komen sluipen. Er zaten er nu 20; een mooi koppeltje voor een begin. En voor dat groepje menschen sprak ik over bovengenoemde tekst. En het was heerlijk dat te mogen doen. Dan voelt een Zending, dat hij nu het werk doet, waarvoor hij gekomen is. Wat hebben we in de week niet een hoop besommelingen over administratie; er moeten boeken en schriften en pennen en inkt enz. zijn voor de scholen, of men moet de school bezoeken, werkzaamheden verrichten van schoolopziener of rapporten klaar maken, enz.

Zeker, ander werk ook; daar zijn de Catechisaties, de samenkomsten met de goeroes-indjil, de onderwijzers, de colporteurs, de samenkomsten der gemeente, maar wanneer er weer zoo'n nieuwe vergadering is, waar menschen komen, die er nog vreemd tegenover staan, die nog buiten staan, en men kan dan trekken, lokken, bewegen tot binnenkomen, bewegen tot geloof, dan is dat wel een werk, waarin een Zending veel geniet. Dan is de spanning van zooveel vergeten, dan is dat gedrukte gevoel over een mogelijke mislukking weg, dan is opkomend gevoel van moedeloosheid verdwenen, dan is alle pijn weg, en men juicht, dat er weer geboren is een koempoelan.

t. t.

Met hartel. gr.

A. MERKELIJN.

Magelang, Maart 1932.

OOST-SOEMBA.

(Bij het Zendingskaartje).

Het kaartje, dat in dit No. van het Zendingsblad is opgenomen, is het laatste van de tien kaartjes, die het Zendingsblad in geregelde volgorde van de verschillende Zendingsterreinen onzer Kerken op Java en Soemba heeft geplaatst.

Ten slotte komt nu Oost-Soemba aan de beurt. Oost-Soemba is het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Appingedam, die dit terrein verzorgt in samenwerking met de andere Kerken van Groningen, Drenthe, Overijssel, Bentheim en Oost-Friesland.

De regeling der samenwerking van deze Kerken voor de Zending op Soemba is in het kort medegedeeld in het Maart-no. van „Het Zendingsblad”. Het is dus overbodig die regeling opnieuw mede te deelen. Zij is te vinden bladzijde 57—58 in het No. van Maart.

Het Oostelijk gedeelte van de Gouvernements-Afdeeling Oost-Soemba vormt het Zendingsterrein **Oost-Soemba**.

Dit terrein omvat de landschappen: Melolo, Rende Mangili, Waidjeloe, Massoe en Karera. Deze landschappen zijn met elkan- der omstreeks 35000 M². groot en tellen een bevolking van ongeveer 31000 zielen.

Het is dus het kleinste en minstbevolkte van de drie Zendingsterreinen waarin Soemba is verdeeld.

Hoofddienst.

Voor den hoofddienst op dit terrein, dat sinds het vertrek van Ds. Colenbrander vacant is geweest, is uitgegaan Ds. S. J. P. Goossens, die in 1931 is uitgezonden door de Kerk te Appingedam.

Naar het voornemen was, zal hij zich, zoodra Ds. v. Dijk op Soemba is teruggekeerd, te Melolo, de hoofdplaats van dit terrein gaan vestigen. In het verleden hebben hier Ds. W. Pos en Ds. J. F. Colenbrander gewerkt.

Thans zijn hier 5 Goeroes-Indjil werkzaam, die straks met Ds. Goossens dit terrein zullen bearbeiten.

Te Melolo en te Petawang is de Gemeente geïnstitueerd. Voorts worden de Sacramenten geregeld bediend in de nog niet tot institueering gekomen Gemeenten te Mangilie, Baing, MaoeMaroe, Kananggan en Maoe Djawa, terwijl verder nog geregeld wordt gearbeid te Pahada, Maoe Ramba en Tana Bara.

In 1930 zijn op dit terrein 122 volwasse-

terrein der Gereformeerde Kerk van APPINGEDAM,
 ing met de overige Geref. Kerken in de provinciën
 ormeerde Kerken in Bentheim en Oost-Friesland.

nen gedoopt en 151 kinderen. Over 1931 zijn ons de cijfers nog niet gemeld.

Al de Gemeenten op dit terrein tellen te zamen 1131 zielen, waarvan 607 zijn toegelaten tot het H. Avondmaal. Op een bevolking van 31000 inwoners, zijn er dus reeds meer dan 1100 Christenen.

Op geen enkel Zendingsterrein onze Kerken, noch op Soemba, noch op Java is het percentage der bevolking, dat tot het Christendom behoort, zoo groot als op Oost-Soemba. Vele christenen op Oost-Soemba zijn echter geen Soembaneezen maar Savoe-neezen.

Schooldienst.

Oost-Soemba heeft 17 volksscholen, waarvan 22 onderwijzers zijn verbonden. Deze scholen hebben te samen omstreeks 840 leerlingen.

Med. Dienst.

De medische dienst heeft op dit terrein nog niet veel te beteekenen.

Te Melolo is er een klein ziekenhuisje met 14 bedden en slechts 1 Inl. verpleger. Gemiddeld zijn er 4 patiënten opgenomen en komen er elken dag omstreeks 30 patiënten op de polikliniek.

De medische dienst is hier dus nog weinig ontwikkeld.

Finantiën.

Ten slotte laten we hier volgen een kort overzicht van de begrooting over 1931 (De begrooting over 1932 is nog niet definitief vastgesteld). Deze begrooting betreft de geheele Soemba-Zending; dus voor alle drie terreinen te samen.

De uitgaven zijn geraamd als volgt:

Hoofddienst in Indië . . .	f 26867.—
Schooldienst	„ 7700.92
Internaten	„ 10699.93
Med. dienst	„ 11278.43
Traktementen	„ 10066.62
Passagegelden	„ 8859.—
Pensioenen	„ 7580.—
Bijdrage Generale Kas . . .	„ 10600.—
Diversen	„ 13848.10

Totaal . . . f 107500.—

De raming der inkomsten is aldus:

Giften, bijdragen, collecten f	36500.—
Pinkstercollecten	„ 25500.—
Soembaweken	„ 24500.—
Diversen	„ 1000.—

f 87500.—

Het te kort werd geraamd op f 20.000.—,

welk bedrag men hoopt te dekken door de opbrengst van een extra-collecte.

W. B.

ZENDING GRONINGEN, DRENTHE EN

OVERIJSSSEL C. A.

Ds. W. v. Dijk en gezin.

(Bij de foto).

Ds. W. v. Dijk, de missionaire predikant van West-Soemba, zal, als er zich geen verhinderende heeft voorgedaan, bij de verschijning van dit No. van het Zendingsblad reeds op de terugreis zijn naar zijn gezeegend arbeidsveld.

De Familie van Dijk is een echte Zendingfamilie.

Een drietal broeders uit deze familie dienen de Zending: Ds. K. v. Dijk, de oudste missionaire predikant van Friesland; Tj. v. Dijk de schoolopziener van Soemba en de thans op reis zijnde Ds. W. van Dijk, de missionaire predikant van Nijverdal.

W. v. Dijk is geboren 8 Dec. 1889. Reeds als student te Kampen werd hij in 1915 „gepolst” of hij de Zending op Soemba zou willen dienen. Bijzondere omstandigheden van particulieren aard lieten hem echter toen nog niet toe een bepaalde toezegging te geven.

Vijf jaren later, in 1920, toen hij de Kerk te Campen, O.-Friesland, diende, heeft de Kerk te Nijverdal hem beroepen voor Karoeni op Soemba. Kerkelijke omstandigheden verhinderden hem echter ook toen nog die roeping aan te nemen. Maar toen diezelfde Kerk het volgend jaar opnieuw hem beriep, heeft hij ondanks alle bezwaren die roeping aanvaard. In den loop van 1922 deed hij zijn missionair-examen en in October van dat jaar vertrok hij met zijn gezin naar Soemba. Eerst was het de bedoeling, dat hij zich zou vestigen te Pajeti, maar later is hem Karoeni als standplaats aangewezen ter opvolging van Ds. L. P. Krijger, die tot docent der Opleidingsschool was benoemd.

Toen hij in Mei 1931 met verlof naar Holland kwam, mocht hij terugzien op een periode van zeer drukken arbeid, die door God bijzonder rijk was gezegend. De Zendingarbeid op West-Soemba is in die jaren tot breede ontwikkeling gekomen.

Maar ook de bezoeking is aan Ds. en Mevr. van Dijk—Sweers niet gespaard. Zij hebben een jongetje van drie jaar moeten missen. En de moeite van het leven in Indië op een eiland als Soemba zijn hen niet voorbijgegaan.

Het jaar van verlof is voor hen een tijd van rijke genieting geweest. Zij hebben zeer veel warme toegenegenheid en liefde voor de Zending mogen ervaren.

Gesterkt en verkwikt door de gebeden der Kerken, gaat Ds. van Dijk thans weer naar Soemba.

ba terug.

Voor zijn vertrek heeft Ds. W. v. Dijk te Groningen afscheid genomen, waarbij zijn broeder Ds. D. v. Dijk namens de familie een hartelijk afscheidswoord tot hem richtte en evenzoo Ds. Miedema namens de Geref. Kerk te Groningen. Ook in de Kerk

Ds. W. v. Dijk en gezin.

Maar het afscheid zal niet gemakkelijk voor hem wezen, want hij gaat voorloopig alleen terug. Mevrouw blijft ter wille van de kinderen, naar het voornemen is, nog een jaar in Holland. In Mei 1933 hoopt ze dan met de jongste drie kinderen haar man weer te volgen. De oudste twee zullen ook dan achterblijven. Johanna, de eenige dochter, een meisje van 14 jaar, is leerlinge van het Willem Lodewijk Gymnasium te Groningen en het volgend jaar hoopt de twaalfjarige Jan zijn toelatingsexamen voor dat Gymnasium te doen. Wybe Kuno, een jongen van 8 jaar, die op de foto naast Moeder staat, gaat bij leven en welzijn het volgend jaar weer met Moeder mee naar Soemba en evenzoo de vier-jarige Sweer, die het blijkbaar belangrijk vindt, dat hij gekiekt wordt en de glundere Klaas Gerhard, die nog slechts 2½ jaar telt.

Ds. v. Dijk heeft dus zijn geheele gezin achtergelaten en is alleen vertrokken. Naar het plan was, is hij 6 Mei te Genua aan boord gegaan van de „Christ. Huijgens”. Brenge de Heere hem in welstand op Soem-

te Nijverdal, in wiens dienst Ds. W. v. Dijk werkzaam is, werd een afscheidssamenkomst gehouden.

Die samenkomst werd geopend door Ds. Hamming die in warme bewoording de gevoelens der Gemeente vertolkte.

Ouderling B. Westera bood namens de gemeente en Zendingscommissie een geschenk aan, Ds. W. G. Milo, van Almelo, sprak namens de Deputaten voor de Zending; Ds. E. Prinsen, van Enschedé, namens de Classis Deventer en Ds. J. F. Colenbrander, van Friezenveen, vroeger missionair dienaar op Soemba, als vriend van van Dijk. Ds. Hamming sprak ten slotte een hartelijk afscheidswoord.

Het spreekt van zelf, dat het ditmaal Ds. v. Dijk wel zwaar viel om afscheid te nemen.

Dat is wellicht wel de donkerste kant in het moeilijke, maar ook mooie leven der zendelingen, dat zij bijna steeds de kinderen, die boven de schooljaren zijn in Holland moeten achterlaten ter wille van hun verdere opvoeding. Ouders, die kinderen

van dien leeftijd hebben kunnen zich wel voorstellen, hoe zwaar dit valt. Het offer is niet licht, dat menige zendingsarbeider in dit opzicht brengen moet.

De kerken mogen in hunnen arbeid voor de Zending wel in het bijzonder de zendingsarbeiders gedenken, die hunne kinderen moeten achterlaten, opdat de Heere hen daarin sterkte, en eveneens die achterblijvende kinderen, die zoo veel missen doordat zij zoover en vaak ook zoo lang van Vader en Moeder gescheiden zijn. W. B.

ZENDING ZUID-HOLLAND TEN ZUIDEN.

Driemaandelijksch verslag van de Zending der

Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland,
Zuidelijk gedeelte in de Residentie
Banjoenas.

1 October—31 December 1931.

Nu ik in gedachten de gebeurtenissen van deze 3 maanden doorloop, treft het mij als een bijzonder voorrecht, dat in dezen tijd van druk en somberheid ons verslag in een blijden toon mag worden ingezet.

Hoewel ons de moeilijkheden niet gespaard werden, zouden wij God groot onrecht doen, indien wij daarop nadruk legden. Want Hij heeft zooveel stof tot danken gegeven, dat de moe vergaat tot sombere bezorgdheid.

Het is begrijpelijk, dat Dr. Esser niet dan met moeite de pen heeft overgegeven aan mij en zich bezwaarlijk kon houden binnen de grenzen van de verslagtermijn, waaraan hij was gebonden. Het popelde in hem om verdere mededeelingen te doen van de gebeurtenissen in de maand October. Geen wonder! Want was het voor mij als nieuweling een voorrecht en een bemoediging onmiddellijk getuige te mogen zijn van blijde oogst op den Zendingsakker, het is voor Dr. Esser, die plantte en natmaakte, die streed in het gebed gedurende lange jaren met den God, Die alleen wasdom geven kan, oneindig grooter vreugde geweest, nu rijpe vruchten te mogen zien.

In niet minder dan drie gemeenten mochten gedurende enkele weken tijds op verschillende wijzen „oogstfeesten” worden gevierd.

Allereerst *Tjilatjap*.

Nadat de beroepen predikant van Tjilatjap, Mas A. R. Misaël, met gunstig gevolg peremptoir geëxamineert was, en met algemeene stemmen toegelaten tot den Dienst des Woords, is hij op den 20sten October in het ambt bevestigd door Dr. Esser. In

denzelfden dienst heeft hij zijn intreepredicatie gehouden en tegelijkertijd is het nieuwe, eenvoudige maar smaakvolle kerkgebouwtje in gebruik genomen. Een belangrijk moment in de historie van Banjoemas. Het is bijna niet te gelooven, dat wij nu twee zelfstandige gemeenten hebben met eigen predikant. Een vreugde niet alleen voor onze Javaansche broeders, die met alle dankbaarheid en liefde, die zij koesteren jegens de Zending, toch begripelijkwijs verlangend zijn op eigen beenen te gaan loopen; maar een vreugde niet minder ook voor de Zending zelf, die nu eenmaal haar doel bereikt heeft als zij overbodig is geworden. Wij vergeten allerminst, dat de beide zelfstandige gemeenten op ons terrein, door finantieelen band nog gebonden blijven aan ons, en dat er een voortdurend nauw contact blijft bestaan, maar de zelfstandigmaking is toch ook allerminst een gebaar alleen. Principieel is de verhouding een andere dan tot de gemeenten, die nog onder onze rechtstreeksche leiding staan. En dat principe bepaalt heel den gang van het werk, en wederzijds wordt het ten volle geëerbiedigd.

Hoewel Tjilatjap nog, naar het zich laat aanzien, gedurende langen tijd niet in eigen behoeften zal kunnen voorzien, is het mooie van deze zelfstandigmaking, dat zij des ondanks met volle vrijmoedigheid kon plaats vinden.

De vraag is moeilijk, wanneer een gemeente daartoe rijp kan worden geacht. Er zijn zeer verschillende factoren, die dat bepalen. Naar aller overtuiging zijn deze in Tjilatjap aanwezig. En de persoon van Ds. Misaël, aan wie de zware taak der leiding van zulk een gemeente in opkomst zoo ten volle is toevertrouwd; en het geestelijk peil van de gemeente zelf; en de ernstige wil, gepaard met de krachtige daad tot voorziening in eigen onderhoud, doet ons vrouwend de toekomst tegen gaan. Neen, het is geen proefneming in Tjilatjap. De leiding van God heeft tot deze daad verplicht. De vrucht is niet geplukt voor zij rijp was.

Van de gemeente *Sidaredja* zijn niet minder verblijvende dingen te melden. Trouwens heel de groei dezer jonge gemeente is wonderlijk snel en voorspoedig geweest. In 1927 waren daar nog maar enkele christenen gevestigd. Door verhuizing van elders en vooral door verrassende aanwinst op de plaats zelf, was in het begin van 1931 de gemeente zoodanig toegenomen, dat een verzoek werd ingediend bij de classis de

ambten te doen instellen. Na gehouden onderzoek is daartoe met volle vrijmoedigheid geadviseerd. Zoo heeft Dr. Esser nog kort voor zijn vertrek de eerste kerkeraadsleden in hun ambt mogen bevestigen en tot hun werk inleiden.

Op denzelfden dag werd weder aan een twintigtal volwassenen en kinderen den Heiligen Doop bediend. Het verblijdende daarbij was vooral, dat er zulk een groot aantal van Chineeschen landaard den Doop ontvingen. Over het algemeen is onze invloed, behoudens op plaatsen, waar opzettelijk en met Chineesche krachten gearbeid wordt, onder hen gering. Dit komt niet zoo-zeer, omdat er geen belangstelling bij hen zou zijn voor het Christendom. Eer het tegendeel. De deuren staan open en de kansen zijn wellicht grooter dan onder de Javanen. Maar een gezamenlijke bearbeiding van Chinezen en Javanen heeft groote bezwaren. Wij behoeven hier nog niet alles aan rasconflict toe te schrijven. De zielestructuur en in verband daarmee de geestelijke behoeften, gepaard met de sociale tegenstellingen, maken afzonderlijke bearbeiding gewenscht, zoo niet dringend noodzakelijk. Op de meeste plaatsen is het getal Chineesche christenen, die opgenomen zijn in onze Javaansche Gemeenten uiterst gering. Sidaredja vormt daarop een gunstige uitzondering, dank zij vooral den invloed eener Chineesche familie, één der eerste die zich in Sidaredja vestigde. Zij zijn door hun trouw en liefdevol getuigenis voor verschillende anderen van hun volk tot zegen geworden.

Door de institueering van Sidaredja is het aantal gemeente met een eigen kerkeraad nu tot zes gestegen.

De derde gemeente, die wij in dit verband moeten noemen, is *Adjibarang*. Sinds de komst van den nieuwen goeroe-Indijl hier is er sterke opleving na een tijd van inzinging en verslapping. Op origineele, krachtige wijze is door hem de Evangelie-verkondiging ter hand genomen. Deze goeroe is het, die zich een zekere vermaardheid heeft verworven door de gramofoon in dienst te stellen van het Evangelisatiewerk. In één of andere afgelegen desa worden de menschen, die nog niet verwend zijn door de technische wonderen van onzen tijd, door de muziek gelokt en als de belangstelling voldoende is, begint de prediking. Dus dezelfde methode, die de straatprediking in Holland volgt! Enkele volwassenen werden in *Adjibarang* gedoopt. En verschillende anderen zijn nog in dooponderricht.

Het is een zware post voor dezen goeroe, in die arme omgeving met gedeels heiden-sche bevolking. Maar hij werkt met groote opgewektheid. Het kleine povere kerkje is al bijna te klein geworden.

Tegelijkertijd mag hier vermeld worden, dat in Poerbolinggo, onze grootste gemeente, op den laatsten Zondag van het jaar in totaal een dertigtal tot de gemeente zijn toetreden; voor de helft nog ongedoopten, terwijl de anderen belijdenis van hun geloof aflegden.

Dit alles is zeer verblijdend geweest.

Voor Dr. Esser een dankbare herinnering om mede te nemen naar Holland. Half November is hij met vrouw van Poerbolinggo vertrokken. Ach, het verlof was noodig, maar reikhalzend werd er niet naar uitgezien. Wij hebben dit van nabij meegemaakt, daar wij tot op hun vertrek met de fam. Esser hebben samen gewoond. De greep van het werk was te vast. En nog drie dagen vóór het vertrek was alles in vollen gang, zoodat we ten slotte nog tijd te kort kwamen voor de overdracht en deze goedeels in de nachtelijke uren moest plaatsvinden.

Dat teekent de liefde en de volle toewijding, waarmee Dr. en Mevr. Esser zich gaven aan hun taak. Het was voor hen zoowel als voor ons een verlichting van het afscheid, dat het maar tijdelijk zijn zou. Nu, terwijl ik dit schrijf, zijn ze al geruimen tijd in Holland en hun brieven bewijzen, hoezeer zij den arbeid hier in het hart dragen. Moge het verlof hun de nieuwe krachten schenken, die in de volgende jaren zoozeer noodig zullen zijn.

Voor al hun vertrek, heb ik dankbaar leeren zijn voor de ruime gelegenheid, die ik gehad heb, mij onder de leiding van Dr. Esser te oriënteeren. Reeds in October ben ik begonnen in Javaansche diensten voor te gaan, zoodat, toen ik alleen achter bleef, het werk ongestoord kon voortgaan. Hoezeer ook elken dag door mij behoefte gevoeld wordt aan het advies van mijn ouderen collega, toch ben ik anderzijds dankbaar nu gedwongen te zijn op eigen wien te drijven. Beter leerschool is er niet. En bovendien als straks Dr. Esser weer terug zal zijn en het werk verdeeld wordt, is het een voordeel ook tegenover dat deel, dat niet voor eigen rekening komt, geen vreemdeling te zijn.

Een paar weken, voordat de fam. Esser vertrok, is Mej. Stoett met nieuw enthous

siasme van verlof teruggekomen. Zij geeft zich, zooals wij van haar gewoon zijn, met groote toewijding. Haar taak is altijd een belangrijke, maar nu, met de noodzaak van bezuinigingen en het probleem van niet-sluitende-exploitatie is zij onbetaalbaar.

Het is voor ons een voorrecht, dat zij deze zorgen draagt. Anders zouden wij niet weten, hoe door den moeilijken begintijd heen te komen.

In het Ziekenhuis hebben zich weer eenige veranderingen voorgedaan.

Mej. Dr. Dreckmeier kon slechts tot medio September blijven. Zij moest voor korten tijd naar Holland, en de tijd drong, daar zij plan had het Ziekenhuis te Magelang per 1 Maart te openen.

Het heeft na haar vertrek eenige moeite gekost een vervanger te vinden. Gelukkig werd Dr. Hofstede, arts aan het Gewestelijk Ziekenhuis in Banjoemas, bereid gevonden te helpen. Dank zij de medewerking van den Gouverneur van Midden-Java, kon een regeling worden gevonden, waarbij Dr. Hofstede ruim een maand Dr. Vogelesang kon assisteeren. De belangelooze toewijding, waarmee deze hulp geboden werd, verdient onze groote waardeering.

Met steeds sterker verlangen werd inmiddels uitgezien naar de komst van den tijdelijken arts, door Holland uitgezonden, Dr. G. J. Hoekstra. Hoezeer tot onmiddellijke hulp bereid, kon deze toch niet eerder dan December hier zijn. In de maand November kon Dr. Kho, die vroeger reeds langen tijd als arts in Trenggiling werkte, gelukkig weer helpen. Maar het was Dr. Vogelesang, die al dezen tijd met nauwelijks verminderde energie ondanks zijn ziekte heeft voorgearbeid, toch een verlichting, dat met de komst van Dr. Hoekstra een einde kwam aan het voortdurend wisselen op Trenggiling. Dr. Hoekstra had nog een maand tijd om zich in te werken onder leiding van Dr. Vogelesang.

In het laatst van December hebben wij het voorrecht gehad de fam. Miedema te mogen begroeten. De eerste kennismaking was kort, daar de fam. Miedema vóór goed in Poerbolingo te vestigen, bij de fam. Berg in Wonosobo enkele dagen gelogeeerd heeft. Op 1 Januari heeft Dr. Miedema zijn werk aanvaard.

Aan een periode van groote zorg en moeilijkheid kwam op deze wijze een einde. Dr. Vogelesang kon zich niet de rust gunnen, die zijn lichamelijke toestand eischte. Door God gesterkt heeft hij volgehouden, maar het

verlangen naar de versterkende rust van het verlof werd al grooter en grooter. Zoo is in zijn en ons aller hart groote dankbaarheid geweest op de Oudejaarsavond, dankbaarheid jegens God, nu er twee nieuwe, jonge krachten gereed stonden zijn werk over te nemen, dankbaarheid vooral ook omdat door alle wisseling en moeite de arbeid in het Ziekenhuis onafgebroken voortgang hebben kon.

Ook wat de *Hollandsche* scholen betreft zijn deze drie maanden belangrijk geweest.

Tot nu toe werd de ongesubsidieerde school in Soekaradja, waarvan in vroegere verslagen reeds mededeeling gedaan werd, verzorgd door de Heeren Hanskamp en Steensma uit Poerbolingo, die hun middagen aan dit werk wijdden. Behalve deze heeren werkten daar twee vrouwelijke leerkrachten, waarvan één ongediplomeerd en één met fröbelakte. Deze toestand kon natuurlijk niet anders dan voorloopig zijn.

Een alleszins bevredigende oplossing is gevonden, doordat de heer A. J. Swanborn bereid was een benoeming als Hoofd van de School in Soekaradja te aanvaarden. De heer Swanborn is in Zendingskringen geen onbekende. Hij heeft jarenlang zijn krachten gegeven aan de Evangelie-prediking op Madoera, waar hij het Gouvernementsonderwijs diende. In hem is de zeldzame maar gelukkige combinatie van onderwijzer en zending belichaamd.

De laatste jaren was de heer Swanborn werkzaam bij het onderwijs in Weltevreden. Hij kon echter den dienst met pensioen verlaten en heeft dit gedaan om de school van Soekaradja te dienen.

Veel bezwaren waren te overwinnen. Geen wonder! Een tweetal kinderen achterlaten in Batavia, is een zwaar offer, met name voor de moeder. Maar het geloof, dat Gods weg nu naar Poerbolingo leidde, heeft den doorslag gegeven. Wij zijn dankbaar voor deze rijke aanwinst.

Een dochter van den Heer Swanborn kon benoemd worden als onderwijzeres aan de School te Poerbolingo. De heer Bullema, die evenals zijn vrouw werkzaam was aan deze School, ging het stille Poerbolingo vervuilen voor het groote Batavia. In beide vacatures werd voorzien door de terugkeer van Mej. Zuidema van Europeesch verlof en door Mej. Swanborn.

Geen scholen hebben tot nu toe minder te lijden van den druk der tijden dan gevreesd werd. Er wordt genoeg om vermindering van schoolgeld gevraagd en de internaten

zijn minder vol dan ze zijn konden. Maar klagen mogen we niet. Wel gaan we ernstige tijden tegemoet. De bloei der scholen wordt bedreigd door crisis-maatregelen der Regeering, die met een op zichzelf bewonderenswaardigen speed worden ontworpen en uitgevoerd, doch het Bestuur voor groote moeilijkheden plaatsen.

Doch bijzonderheden, dienaangaande kunnen gevoeglijk in het volgende verslag worden meedeeld, daar de datum van inwerkingtreedg dezzer maatregelen nà 31 December valt.

Wel dient nog opgemerkt te worden, dat de moeilijkheden voor onze *Inlandsche* Scholen bijna nog grooter zijn. De armoede in de desa neemt angstige vormen aan. Het schoolverzuim wegens gebrek aan kleding is om bij te schreien. En het is nog maar een begin. Alle Suikerfabrieken in de Residentie worden gesloten. Dat beteekent veel ellende voor de Europeesche geëmployeerden. Maar dat beteekent voor de Inlandsche bevolking dat er binnenkort nagenoeg geen geld meer in de desa wezen zal.

De contracten van grondhuur worden verbroken; de grondbelastingen blijven hoog. Alle Inlandsche arbeiders worden ontslagen. Waar moet dat heen?

Het jaarlijksche Kerstfeest was in dit opzicht een groote teleurstelling. Velen hadden juist dit jaar gerekend op het gewone cadeau? een kledingstuk! Maar de schrale oogst van de collecte liet dat niet toe. Dat was een teleurstelling voor de ouders, voor wie het schoolgaan hunner kinderen daarvan afhankelijk is. En nu het gevolg? Bij de dagelijks meer invretende malaise, een steeds toenemend aantal absentes. Onze goeroes doen avond aan avond huisbezoek en stuiten telkens op dezelfde verontschuldiging: „Wij hebben geen kleeren”. Nu ben ik bezig de dwaasheid van ons Kerstfeest te herstellen. Voor 50 leerlingen heb ik schoolpakjes gekregen! Die zullen met zorg worden uitgedeeld daar waar de nood het ergst is. 50 is nog niet veel. Maar het is ook maar een begin. In dat vertrouwen leven wij.

God zal Zijn werk niet verlaten.

Dankbaar voor al Zijn Zegeningen gaan wij blijmoedig den nieuwen jaarkring in.

J. A. C. RULLMANN.

Poerbolinggo, Februari 1932.

Welkom en afscheid.

Er zal in de geschiedenis van Poerbolinggo wel geen jaar te vinden zijn met zóóveel wisseling in den kleinen kring van arbeiders,

als het jaar 1931. Zeker niet als wij meetellen de rij van tijdelijke krachten, die in ons Ziekenhuis zijn werkzaam geweest.

Nu op dit oogenblik voelen wij eerst goed de groote verandering. Dr. Mevrouw Esser zijn al in Holland. Dr. Mevrouw Vogelesang eveneens. En het is eensklaps wat vreemd en onwennig in Poerbolinggo geworden. Hoofd- en hulpdienst beide staan onder andere leiding en wij, jongeren missen den ruggesteun van de ervaren oudere krachten.

Nog vóór het jaar 1931 teneinde was, mochten we Dr. en Mevrouw Miedema begroetten. Na een voorspoedige reis hebben zij enkele dagen vertoefd bij de fam. Ubels. Zooals wellicht bekend is, is Dr. Miedema een broer van Mevrouw Ubels. Daarna hebben zij op de doorreis, enkele uren in Poerbolinggo vertoefd en vluchtig kunnen kennis maken. Nóg moesten wij even geduld hebben, want Wonosobo ligt te dicht bij Poerbolinggo om een tweede familiebezoek niet te rechtvaardigen. En waar Dr. Miedema niet alleen een broer is van Mevrouw Berg in Wonosobo, maar Dr. Berg en Mevrouw Miedema ook broer en zuster zijn, spreekt het wel vanzelf dat wij gaarne wat geduld oefenden.

Lang behoefde het niet te zijn, want op den avond van den Nieuwjaarsdag reeds hebben Dr. en Mevrouw Miedema hun intrek genomen in de tijdelijke woning, die door een gelukkige omstandigheid gemeubileerd voor hen ter beschikking was. Wij waren blij, dat het eindelijk zoo ver was en Dr. Mevrouw Miedema waren niet minder verheugd, het werk te kunnen aanpakken.

In de maand Januari had het Ziekenhuis op deze wijze een bezetting als nooit te voren. Het was echter allerminst een luxe dat er nu, zij het dan ook voor korten tijd, drie Europeesche doktoren werkzaam waren. Want Dr. Vogelesang moest zich van den dagelijkschen arbeid nu wel los maken, met het oog op zijn verlof. Tal van voorbereidende maatregelen moesten getroffen. Het jaarwerk moest afgemaakt. Het is geen wonder, dat hij het medische werk gaarne overliet aan zijn jonge collega's, die op hun beurt dankbaar waren nog een maand lang van de adviezen van Dr. Vogelesang te kunnen profiteren.

In verband met het komen en gaan op Trenggilling heeft de Jaarvergadering van den Hollandschen kring, een bijzonder karakter gedragen. De beide nieuwe doktoren zijn verwelkomd en van de familie Vogelesang is afscheid genomen. De geheele kring was tegenwoordig en heeft op ondubbelzinnig

nige wijze blijk gegeven van naar medeleven en belangstelling.

De rij der sprekers is gesloten door hen, die op dezen avond in het middelpunt stonden.

Allereerst voerde Dr. Miedema het woord, om te bedanken, mede namens Mevrouw en ook namens Dr. Hoekstra, voor de hartelijke ontvangst, waardoor het aanpassingsproces zoo vlot en gemakkelijk verliep. Het heeft ons allen goed gedaan te hooren, dat de fam. Miedema zich al geheel thuis gaat gevoelen.

In het bijzonder richtte Dr. Miedema zich tot Dr. Vogelesang.

Eindelijk heeft Dr. Vogelesang gesproken. Het laatste zware jaar van ziekten en zorg liet hij in korte trekken de revue passeeren. God heeft gedragen en gesteund en nu bij het terugzien past dankbaarheid en vertrouwen. Met gerustheid verklaarde hij nu zijn werk te hebben overgedragen, verlangend naar de sterkende rust van het verlof.

Wat in aller harten leefde, heeft zijn vertolking gezocht in de zegenbede van den 121sten Psalm, die de fam. Vogelesang daarop is toegezongen.

Duidelijk is op dezen avond uitgekomen, hoezeer door onzen Hollandschen kring ge waardeerd is, dat Dr. Vogelesang bij al de drukte van zijn werk en ondanks alle belemmerende omstandigheden, zich heeft gegeven voor allerlei arbeid in Gods Koninkrijk ook buiten de engere grenzen van het ziekenhuis. Nòch de Schoolvereeniging, nòch de Christelijk Staatskundige Partij, nòch welk ander Christelijk belang ook, heeft op hem ooit vergeefs een beroep gedaan. Voor zijn groote energie en toewijding kunnen wij niet anders dan diepe bewondering gevoelen.

Op den Zondag, volgend op de Jaarvergadering van den Hollandschen Kring, zijn de nieuwe doktoren aan de Javaansche Gemeente voorgesteld.

Na afloop van de predicatie, die door Ds. Soedarmadi gehouden werd, zijn door mij enkele woorden van afscheid en welkom gesproken. Daarna voerde Ds. Soedarmadi nog het woord. Een der broeders had een tweetal liederen gedicht, en de Gemeente heeft door haar zang Gods zegen ingeroepen over de „oude” en „jonge” doktoren.

Na afloop dezer plechtigheid was er gelegenheid tot persoonlijke kennismaking, die echter wel eenigszins belemmerd werd door het taalbezwaar.

En toch: de taal der broederhand is universeel, en wij zijn dankbaar, dat deze

spraak bij het afscheid en welkom in aller harte weerklink heeft gevonden.

„Uit Poerbolinggo”.

R.

Zending Noord-Holland.

De Beroeping van Ds. G. J. van Reenen.

Geruimen tijd reeds is de Kerk te Amsterdam bezig geweest met het werk der beroeping van een tweeden missionairen dienaar voor Djokja.

De laatste maanden is de vraag wel zeer ernstig overwogen of het met het oog op den druk der malaise, waaronder ook onderscheidene Kerken in Noord-Holland zwaar te lijden hebben, niet beter zou zijn voorloopig het werk der beroeping van een tweeden dienaar te staken en wat gunstiger tijden af te wachten. Na breede overweging heeft echter de commissie van advies, waarin behalve de gedeputeerden van de Kerk te Amsterdam uit elke Classe twee deputaten zitting hebben, met eenparige stemmen geoordeeld, dat men hiertoe niet mocht adviseeren.

De zendingsarbeid te Djokja eischt zeer dringend een tweeden dienaar. Telkens en telkens weer is dit van uit Indië in 't licht gesteld. Voor die noodzakelijkheid der beroeping van een tweeden dienaar plaatst ons de Heere.

De commissie van advies heeft, gelet op dat feit, niet durven adviseeren om van het beroepingswerk af te zien totdat er betere tijden komen. Met eenparige stemmen heeft zij besloten den Kerkeraad te adviseeren Ds. G. J. van Reenen van Warns te beroepen tot missionair predikant.

Naar dat advies heeft de Kerkeraad gehandeld. Ds. van Reenen, die met Mevrouw reeds voor het verblijf in Indië geschikt gekeurd was, is 7 April l.l. door de Kerk te Amsterdam beroepen en heeft die roeping bereids aangenomen. We verblijden ons daarin van harte. Natuurlijk zal Ds. v. Reenen nog geruimen tijd hier te lande zich moeten voorbereiden voor den missionairen dienst. Maar het uitzicht bestaat nu dan toch, dat Djokja een tweede missionaire dienaar ontvangen zal, waaraan zoo groote behoefte bestaat.

W. B.

Jaarverslag van het Petronella-Hospitaal over 1931.

Met grooten dank aan God mogen wij op het achter ons liggende jaar terugzien. In den naasten kring van hen, die in het ziekenhuis mogen arbeiden, was droefheid en rouw, maar deze arbeiders zelf mochten in

goede gezondheid hun werk verrichten.

Onder het Europeesch personeel was vrij veel mutatie.

De arts W. Peddemors kwam eind Februari in onzen dienst, om eind September over te gaan in vasten dienst van het ziekenhuis te Keboemen. Tot onzen spijt. Wij hadden hem graag behouden, maar bij ons was slechts tijdelijk werk voor hem en in Keboemen kon hem een vaste aanstelling worden gegeven. Zijn vertrek was dus alleszins te billijken. God zegene hem en zijn vrouw en geve hen nog vele jaren te arbeiden in Zijn dienst.

Dr. H. S. Pruys keerde in Augustus van Europeesch verlof terug. Hij heeft weer me opgewektheid plaats genomen in onze rijen. Voor zijn zendingshart is het een groote vreugde, dat zijn zoon Dr. W. M. Pruys sinds Augustus als chirurg aan onze inrichting verbonden is en naast hem mag medewerken.

De beide particuliere geneesheeren Dr. F. D. Jansen en Dr. P. van der Horst, die tijdelijk aan ons ziekenhuis werkzaam waren, werden ontslagen, terwijl Dr. R. Veen voor drie jaar werd uitgezonden. Hij werd niet direct in het Petronella-Hospitaal te werk gesteld, maar bekwaamt zich eerst een half jaar onder leiding van Prof. van der Plaats in de Röntgenologie. Een lang gekoesterde wensch ging daarmee in vervulling. De kostbare Röntgeninrichting kon niet voldoende tot haar recht komen zoolang niet een daartoe speciaal bekwaamd arts de toestellen bediende.

Mej. J. G. Hörchner kwam November als tijdelijk arts te Djokja aan. Zij is de eerste vrouwelijke arts, die aan het Petronella-Hospitaal verbonden werd. Haar werkzaamheid duurde helaas slechts kort. Door de acute verergering van de oeconomische crisis moest noodzakelijk bezuinigd worden, meer dan ons lief was. Zoo ging Dr. Hörchner naar Solo, waar haar hulp zeer noodig was. Wij geven echter den moed niet op dat zij weer tot ons zal terugkeeren.

De leiding van het ziekenhuis ging begin November van den directeur Dr. K. P. Groot wegens buitenlandsch verlof tijdelijk over op Dr. M. G. Muller.

Heel veel wisseling alzoo. Van de zes artsen, die in Maart aan het ziekenhuis werkten, waren er bij de jaarwisseling slechts twee n.l. de Dr. Muller en Zwaan nog over. Door samenloop van omstandigheden kreeg dit algemeen Indische verschijnsel van de mutatie ditmaal wel zeer groote afmeting.

Mej. Looyenga keerde van buitenlandsch

verlof terug en nam de zorg voor onze lin-nenkamer weer op zich.

Zr. J. Prins en de administrateur H. H. Scholten vertrokken met periodiek verlof, terwijl Zr. A. J. Heidema met kort verlof, om haar zuster te verplegen, naar Holland ging.

Inlandsch personeel: Aan het eind van 1931 waren totaal 53 gediplomeerde verplegers en verpleegsters werkzaam en ongeveer 100 ongediplomeerde leerlingen. De opleiding voor het mantri-examen had geregeld plaats. Daar sinds enkele jaren de uitbreiding van den medischen zendingsarbeid vrijwel over geheel Java stil staat, wordt het steeds moeilijker om voor onze gediplomeerde verpleegkrachten een werkkring te vinden binnen het zendingsverband.

Ook daarbuiten is de werkgelegenheid zeer gering.

De desa-bevolking heeft nog groote behoefte aan Javaansche verloskundigen. Met het oog hierop werd aan een grooter aantal verpleegsters cursus gegeven in de verloskunde, waarvoor onder haar een groote belangstelling bestaat.

Geldmiddelen: De oeconomische crisis deed zich ook in de exploitatie van het ziekenhuis geducht gelden. De verpleeggelden liepen onder den invloed van de conjunctuur sterk terug, daarbij kwam de vermindering van de regeeringssubsidie en van de bijdrage van de landbouwondernemingen.

De uitgaven moesten daardoor noodzakelijk verminderd worden. Door de prijsdaling der voedingsmiddelen, kleeding enz., werd daaraan gedeeltelijk tegemoet gekomen, terwijl door salarisvermindering en inkrimping zoowel van Javaansch als Europeesch personeel voor 1931 althans het evenwicht werd hersteld. Wij weten niet wat ten dezen de toekomst ons brengen zal. Wij hebben waakzaam te zijn en met voorzichtigheid en beleid in deze zorgvolle tijden den koers te bepalen en voorts te bedenken het woord van Psalm 31 „vreeze is van rondom, maar ik vertrouw op U, o Heere ik zeg Gij zijt mijn God, Mijne tijden zijn in Uwe hand." Dan is er ook in moeite en zorg nog rust en heerlijkheid.

Patiënten: Het aantal patiënten was nog vrijwel hetzelfde als het vorig jaar. Gemiddeld werden in het hoofdziekenhuis 346 per dag verpleegd. Op de polikliniek werd per dag aan 221 patiënten medische hulp verleend.

Schoolkinderen: De kinderen van onze Christelijke Hollandsch-Inlandsche en Chineesche scholen werden geregeld door een onzer verplegers behandeld. Deze behande-

ling betreft vooral huidziekten, wonden en oogziekten en heeft een groote vooral preventieve waarde. Dit jaar werd daarmee een aanvang gemaakt en de aanvankelijke resultaten stemmen tot tevredenheid.

Hulpziekenhuizen: De 12 hulpziekenhuizen konden het geheele jaar door vrijwel onverminderd hun zegenrijke invloed in de desa doen gelden. Wij zagen ons noodzaak ook daar zeer sterke bezuiniging in te voeren, maar het aantal patiënten kon op het oude peil gehandhaafd blijven. Dagelijks werden ongeveer 600 patiënten opgenomen.

Kraamvrouwenkliniek: Onder leiding van Zr. W. Boorsma kon het werk in onze kraamvrouwenkliniek ongestoord voortgaan. De omvang van dezen arbeid nam zelfs nog toe en de onkosten konden geheel door de inkomsten worden bestreden. Het werk stelt hooge eischen aan haar, die dagelijks dit werk heeft te verzorgen. Het is heerlijk dat de Heere ons verpleegsters schonk, die zich met liefde en geloof aan dezen arbeid geven. Na haar terugkeer van verlof zal Zr. J. Prins dezen arbeid overnemen.

Polikliniekauto's: De invloed van de malaise heeft zich wel het sterkst in dit onderdeel van den arbeid doen gevoelen. In Mei werd een van de vier auto's „uit de vaart genomen” en in December volgde de tweede, zoodat nu nog slechts twee in bedrijf zijn. De zorgwekkende toestand, waarin de suikerindustrie verkeert, noodzaakte zeer tot hun leedwezen de administrateurs dezer ondernemingen hun bijdragen aan dezen tak van arbeid in te trekken. Gemiddeld werden per dag nog 1116 patiënten behandeld.

Geestelijke bearbeiding: Aan het jongere Javaansche personeel werd door een der goeroes Indijl catechetisch onderwijs gegeven. Velen van hen deden in het midden van de Javaansche gemeente openbare belijdenis.

Elken morgen en avond wordt in het ziekenhuis een korte bid- en dankstonde gehouden, waaraan voorzoover de werkzaamheden het toelaten zoowel door het Javaansch als het Europeesch personeel wordt deelgenomen. Ook patiënten kunnen, als zij dit willen, daaraan deelnemen. Over het algemeen werd daarvan door hen ook een ruim gebruik gemaakt.

Onze colporteur bezoekt geregeld de zalen met christelijke lectuur en knoopt met belangstellenden gesprekken aan. De goeroe Indijl houdt dagelijks voor den aanvang van het spreekuur een korte toespraak.

Ook op de hulpziekenhuizen wordt door onze verplegers dagelijks het evangelie verkondigd. In overleg met Ds. Pos wordt sinds Juli des Zondagsmorgens een kerkdienst in de wachtkamer gehouden, waar personeel en patiënten bijeenkomen.

Zoo werd ook in het afgelopen jaar het zaad des evangelies door middel van de medischen arbeid wijd en zijd uitgestrooid. Tienduizenden werden bereikt. De wasdom is van den Heere. Zijn woord zal niet ledig wederkeeren.

Donkere wolken zijn er ook aan den horizon van de zendingswereld. Er is veel reden tot zorg, geen enkele voor bezorgdheid.

Zendingswerk is geestelijk werk. Verlies is daar dikwijls winst.

Moge in den storm der tijden de gemeenten des Heeren zich dieper en vaster wortelen in het geloof en volharden als ziende den Onzienlijke.

In het blijde licht van den Paaschmorgen is er verwachting ook voor den zendingsarbeid. De Heer is waarlijk opgestaan en is van Simon gezien en van menig eenvoudig desaman en desavrouw tot roem van Zijn genade.

Die den Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen.

Paschen 1932.

K. P. GROOT.

Het jubileum van de Koningin Wilhelminaschool te Djokja.

(Bij de foto).

Onder groote belangstelling heeft de Koningin Wilhelminaschool te Djokja haar zilveren jubileum gevierd. Bij de feestviering waren de voornaamste autoriteiten van Djokja tegenwoordig. In het No. van Maart hebben we iets van deze school verteld, wat we natuurlijk nu niet herhalen.

Het jubileum is op zeer gepaste wijze gevierd. De Voorzitter van het Bestuur, de heer J. J. Z. Offringa, heeft de feestrede gehouden, waarin hij o.a. in korte trekken de geschiedenis der school memoreerde.

Natuurlijk is er ook een foto gemaakt. We geven deze graag een plaats in het Zendingsblad. Op de voorgalerij, vooraan staande in het midden, zien we op de foto van links naar rechts: de heer J. J. Z. Offringa, dan de sultan van Djokjakarta, boven wiens hoofd de gouden pajang is te zien, die gedragen wordt door een achter hem staanden bediende; naast de sultan staat de Gouverneur-Generaal van Djokja; dan volgt Mej. Lips, het hoofd der School

en eindelijk als de laatste van het vijftal Prins Pakoe Alam, één der vorsten van Djokjakarta. De aanwezigheid van de hoogste autoriteiten van Djokja toont heel duidelijk hoezeer de Koningin Wilhelminaschool tot in de hoogste kringen gewaardeerd wordt.

W. B.

langen tijd van samenwerking, een voorrecht dat niet velen ten deel valt, die als zendeling naar Indië komen. Sinds Mei heb ik dikwijls het gemis van zijn nabijheid in vele moeilijke kwesties gevoeld, al kwam Ds. Van Dijk ook daarna nog vrij geregeld elke maand enkele dagen naar Keboemen om verschillende zaken met mij te bespre-

Het jubileum van de Koningin Wilhelminaschool te Djokja.

ZENDING FRIESLAND.

Jaarverslag Keboemen.

I.

Waarde Broeders en Zusters,

Het vorige jaar begon Ds. Van Dijk zijn verslag met de opmerking, dat het naar alle waarschijnlijkheid het laatste jaarverslag zou zijn, dat hij U uit Keboemen zond. Deze waarschijnlijkheid is werkelijkheid geworden doordat Ds. Van Dijk in het midden van de maand Mei van het afgelopen jaar is vertrokken naar Wonosobo. Kort tevoren, toen Ds. Van Dijk zijn 25-jarig zendingsjubileum vierde, hadden de Javaansche Christenen tegelijk ook afscheid genomen van Ds. en Mevr. Van Dijk. Sindsdien stond ik hier alleen voor het werk, nadat ik meer dan 1½ jaar had mogen profiteeren van zijn rijpe ervaring en kennis en herhaaldelijk ingewonnen adviezen. Met groote dankbaarheid mag ik dan ook terugzien op dezen

ken, m.n. betreffende onze Hollandsche scholen en de bouw van enkele helperswoningen in Krakal en Kaboetohan. En nu is Ds. Van Dijk bijna geheel ingewerkt in den nieuwen arbeid in Wonosobo, waar het ontkiemende zaad om geregelde bearbeiding vroeg. Op dezen arbeid, dien Ds. Van Dijk met groote energie heeft aangevat, bidden wij van harte hem Gods zegen toe. In dit jaarverslag past ons wel een woord van erkenning en dankbaarheid aan God, die de Friesche Kerken zoo rijk gezegend heeft in den onvermoeibaren ijver en werklust van dezen trouwen arbeider in Gods Koninkrijk, die meer dan 25 jaar zijn beste krachten gaf aan de verkondiging van het Evangelie in het Keboemensche.

En nu zet ik mij voor het eerst tot het schrijven van een jaarverslag, al zijn wij verleden jaar November ons derde Indische jaar reeds ingegaan. Het is goed voor U te hooren, hoe het staat met den arbeid, waar-

toe gij mij hebt uitgezonden, en voor mij om „rekening en verantwoording” te doen van hetgeen dit jaar door ons is gedaan. Toch, als ik dit neerschrijf, voel ik, hoe onjuist het is te spreken van „hetgeen door ons is gedaan”. Veel beter zou het zijn te schrijven van hetgeen God heeft gedaan door Zijn werk in de gemeenten en in de harten van velen, die door de prediking tot bekeering kwamen en belijdenis van hun geloof. Het is maar goed ook, dat wij van onzen arbeid geen nauwkeurig verslag behoeven te doen. Het relaas van veel wat verzuimd werd van vele tekortkomingen en misgrepen zou allicht te lang worden en het meeste daarvan is een zaak tusschen God en onszelf. Des te grooter is onze verwondering over de genade, die God ons bewezen heeft in het voorbijgegane jaar en onze dankbaarheid voor het feit, dat Hij ons als Zijn instrument wil gebruiken. ~

Juist in dit persoonlijk huisbezoek ligt echter het heerlijkste deel van ons werk. Hoe leeft er vaak in ons een stille ontroering bij het luisteren naar het werk Gods, dat in hun harten de omkeering bracht van de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. En zeker is het, dat het in vele Javaansche harten „wonderbaar licht” geworden is, toen zij Jezus leerden kennen als hun Heiland en Zaligmaker. Hoe gevoelen wij ons dan één in onzen Heiland. Hoe vallen de verschillen in ras en ontwikkeling weg, als wij van hart tot hart mogen spreken over onze verlossing door Jezus. Hoe kan ons hart dan vol zijn van dankbaarheid, hoe kan het ons sterken in ons werk, onzen ijver doen ontbranden en de liefde tot onze taak vergroten. In zekeren zin is het met Javaansche Christenen vaak niet zoo moeilijk te spreken (afgedacht natuurlijk van de moeilijkheid van het spreken in de Javaansche taal) over geestelijke dingen, dan met Europeesche Christenen. Ze zijn niet gauw om woorden verlegen, spreken meestal vlot en gemakkelijk, en vinden het veel meer „natuurlijk” om over geestelijke dingen te spreken, dan onze Hollandsche broeders en zusters. De Javaan kent ook veel minder de „schroom voor het heilige”, voorzoover het voor hem tenminste niet heilig is in den zin van „geheimzinnig”, „door geesten bewoond”. Maar, ook al zijn er, die niet zoo goed kunnen „praten”, een bezoek aan hun huis kan er evengoed om gezegend worden. Nooit zal ik vergeten de oogenblikken toen ik samen met een vrouwtje uit Glonggong, met wie ik door haar hardhoorigheid niet zoo best spreken kon, het „Onze Vader”

mocht bidden, dat ze met haar oude bevente stem nog zoo duidelijk bidden kon. En wie zal zeggen, wat er omging in onze harten toen ik in een dessa, dicht bij Wera, in het armoedige huisje van een Christen-Javaan, bij het zwakke licht van een walmend oliepitje, hem spontaan de 12 artikelen van ons geloof hoorde opzeggen. Een wereld van strijd en moeite lag er in zijn woorden. Want de menschen in zijn dessa hadden hem veracht en verlaten omdat hij Christen geworden was. Zij wilden hem niet meer helpen bij den arbeid op zijn sawah (rijstveld), zij gunden zijn kind geen plekje op hun kerkhof, zij wilden hem niet meer bewijzen de duizenderlei diensten, die anders het dessa-leven tot zulk een sterk economisch geheel maken; zij verwachtten zijn dood, toen hij naar het hospitaal moest om geopereerd te worden. Maar toen hij, tegen alle verwachting in, toch genas, keerde de oude tegenstand spoedig weer terug. Eenzaam leefde hij in zijn dessa als Christen, die zich niet schaamde voor zijn geloof. En als de avond daalde, dan werd het dubbel eenzaam in zijn schaarsch verlicht huisje. Maar neen..... „ik geloof in God den Vader, den Almachtige..... en in Jezus Christus, Zijn eeniggeboren Zoon, onzen Heere..... Door deze belijdenis had hij deel aan het geloof van duizenden en miljoenen broeders en zusters op Java en over heel de wereld; door deze belijdenis had hij deel aan God in Christus. Zulk een geloofsbelijdenis, in zulke omstandigheden, is het niet ontroerend, en beschamend en heerlijk tegelijk, daarvan getuige te mogen zijn? Waar twee of drie in Jezus’ naam vergaderd zijn, daar is Hij in het midden van hen. Over die heerlijkheid hebben we dien avond samen gesproken. Zijn armoedig huis, waarvoor hij, naar Javaansche gewoonte, zijn verontschuldiging tegenover mij had uitgesproken, hebben wij leeren zien als een huis Gods, en dien avond werd aan ons bewaarheid het woord, dat ik tot hem gesproken had, toen hij zijn verontschuldigingen maakte: „waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen, daar woont Hij zelf, daar wordt Zijn heil verkregen. En ’t leven tot in eeuwigheid.”

Het aantal gedoopte leden in onze 15 gemeenten bedraagt thans 843, het aantal belijdende leden 391. In het geheel waren er op 31 Dec. j.l. 67 volwassenen in dooponderricht en 112 ongedoopte volwassenen bezoeken geregeld de godsdienstoefeningen, van wie er velen, naar we willen hopen, straks dooponderricht zullen vragen. In 1931 werden 12 volwassenen en 41 kinderen ge-

doopt; 4 doopleden deden openbare belijdenis; 42 kinderen werden geboren en 11 leden ontvielen ons door den dood. Het aantal kerkelijk gesloten huwelijken bedroeg 19. Als merkwaardigheid voeg ik hier aan toe, dat de opbrengst der kerkelijke bijdragen en collecten bedroeg f 1761.62, dat wil dus zeggen meer dan f 2.— per hoofd per jaar (kinderen meegerekend).

In het afgeloopen jaar kwam te Keboemen de eerste Synode van al de Javaansche Kerken op de verschillende Zendingsterreinen der Geref. Kerken in Nederland bijeen, onder presidium van onzen Javaanschen predikant Soesena, een belangrijk feit in de ontwikkelingsgeschiedenis onzer Javaansche kerken, waarover echter in „Uit Keboemen” vroeger reeds uitvoerig is geschreven.

(Wordt vervolgd).

Korte Berichten.

Ds. P. H. van Eijk.

De Familie Ds. P. H. van Eijk, één der missionaire predikanten te Solo, komt D.V. met de Marix van St Aldegonde, die 11 Mei van Batavia zou vertrekken, met verlof naar Holland. Zij kan begin Juni in het vaderland zijn.

Dr. D. Verhagen.

Ook de Familie Dr. D. Verhagen, geneesheer-directeur van het Zendingshospitaal te Solo, hoopt D.V. met hetzelfde schip de reis naar Europa te maken.

Wijl men voornemens is van Genua met de boottrein te reizen, kan ook deze Familie begin Juni in het land worden verwacht.

Ds. P. J. Lambooy.

Het adres van Ds. P. J. Lambooy is thans Obrechtstraat 387, den Haag.

Mej. Dr. J. G. Hörchner.

Mej. Dr. J. G. Hörchner, die in Oct. l.l. als miss. arts in tijdelijken dienst naar Djokja is gegaan, om in het Petronella Hospitaal werkzaam te zijn, is met goedvinden van de Kerk te Amsterdam overgegaan naar Solo, om tijdens het verlof van Dr. D. Verhagen in het Zendingshospitaal aldaar hulp te verlenen.

Ds. P. v. d. Spek.

Ds. P. v. d. Spek, predikant van de Geref. Kerk te Soerabaja, heeft een beroep aangenomen van de Geref. Kerk te den Haag Zuid. Hij zal dus niet naar Java terugkeren. Voor de Kerk te Soerabaja, die ook

Ds. Ringnalda moest missen, is dit een groot verlies.

Een kostelijke vrucht der Zending.

Zondag 20 Maart l.l. is in het midden der Javaansche Gemeente te Djokja door elf leerlingen van de hoogste klas der Keucheniuschool geloofsbelijdenis afgelegd. Tien van deze elf jongelui stammen uit Islamitische gezinnen. Het onderwijs der Keucheniuschool heeft de Heere gebruikt om ze te brengen tot het geloof in Jezus Christus.

Een rijke dag te Koetoardjo.

Zondag 31 Jan. l.l. was het voor de Gemeente te Koetoardjo op het zendingsterrein van Utrecht en Gelderland en voor Ds. Keuchenius een rijke dag. Drie Mohammedaansche jongens, leerlingen van de Christ. Schakelschool en één van de onderwijzers, een oud-leerling der Christ. Holl. Inl. Kweekschool deden belijdenis en werden gedoopt. Vier jonge mensen, allen uit Mohammedaansche ouders geboren, traden dien dag toe tot de Gemeente.

Zending onder de Chineezzen te Djokja.

De Zending onder de Chineezzen te Djokja gaat uit van de Holl. Geref. Kerk aldaar.

De Chineesche gemeente te Djokja bestaat op dit oogenblik uit 87 leden n.l. 25 mannen, 21 vrouwen en 41 kinderen. In het jaar 1931 werden gedoopt 2 volwassenen en 4 kinderen, terwijl door 1 volwassene belijdenis des geloofs werd afgelegd.

De Goeroe Go Tiang Lioe verricht met groote toewijding zijn werk.

Protestanten in Egypte.

Ook Egypte moet in de laatste jaren een toenemende belangstelling voor het Protestantisme aan den dag leggen. De Engelsche Presbyteriaansche zending bericht groote successen in het land der pyramiden. Men telt thans een 50—60000 Egyptische Protestanten, verdeeld over 170 gemeenten, met 281 Zondagscholen en een jeugdorganisatie met ruim 4500 leden. In Cairo heeft men tegenwoordig niet minder dan elf Protestantische kerken.

De zending in Japan.

Ook in Japan heeft het Evangelie goeden voortgang. In 1888 waren er 451 zendelingen werkzaam; in 1930 was dit getal 1125. Het aantal vrouwelijke zendelingen bedroeg in 1888 slechts 248, maar in 1930 453.

Het getal Japanse Gemeenten steeg in

die jaren van 249 tot 1749 en dat der Japansche predikanten van 249 tot 1749.

Het cijfer der gedoopten ging omhoog van ruim 25000 tot 250000. Dit is dus in die jaren vertienvoudigd. Vooral de Evangelisatie-arbeid van Kawaga wordt zeer gezegend. Maar als men bedenkt dat Japan meer dan 60.000.000 inwoners telt, dan is een getal van 250.000 Christenen nog zeer gering.

De bijbel in Turkije.

Het Hongaarsche Baptistische weekblad de Békehrnök deelt mede, dat het bijbelgenootschap momenteel met veel succes werkt in Turkije. In de laatste 2 jaren zijn er meer bijbels en gedeelten van den bijbel verkocht dan in de 10 jaren daaraan voorafgaande.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau voor advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande van Indische jongelieden die naar Holland komen, is J. de Wit Prak Vronesteijn 20, Voorburg.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar a. blikken busjes ad f 0.23 per stuk. 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging. b. Knikertjes ad f 5.— per stuk.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

Door een regeling, getroffen met den heer G. M. Fey, Boekhandelaar te Middelburg, zijn de papieren zendingsbusjes voortaan ook verkrijgbaar aan het Zendingsbureau. De prijs dezer busjes is f 0.10 per stuk.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der verzendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Papieren Busjes.

Deze busjes, die geopend en weer met losse teksten kunnen gesloten worden, kosten de 10 stuks thans slechts f 1.— en de teksten f 0.90 de 100. Men bestelle bij G. H. Feij te Middelburg, Burg 109 en sture vooraf het geld. Giro No. 64188.

Leestafel.

Niet onze wegen, door N. W. van Diemen de Jel bij Kok te Kampen, f 2.25 geb. f 3.—.

De schrijver is bij ons Christelijk publiek geen onbekende meer. De strekking van wat hij, ook in dit boek, schrijft is goed. Maar „De Boer van 't Grootshof” overtreft aanmerkelijk dit nieuw werk. Wat soberder stijl zou de waarde verhoogen.

Morsdaelsche Menschen, door D. Hoogenbirk Jr. bij Kok te Kampen f 2.25, geb f 3.—.

Ook met dit boek blijft Ds. Hoogenbirk in het genre, dat hij met zijn „Neveldijk” zoo schitterend begon. „Morsdaelsche Menschen” is een mooi, leerzaam boek, dat men met genot leest en herleest. De schrijver heeft een eigen kijk op het leven en verstaat de kunst het heel nuchter te teekenen.

De Eerepositie der Vrouw, door Dr A. Kuyper, bij Kok te Kampen f 1.—, geb. f 1.75.

Kok deed goed dit pracht-boekje eens weer uit te geven. In pracht van taal en schitterenden stijl teekent de geniale schrijver de eerepositie die de vrouw naar goddelijke ordinantie naast den man inneemt in gezin en maatschappij.

Het Lam Gods, door Dora Rappard. Bewerkt voor Nederland door Mej. J. H. Kuijper, bij Voorhoeve, den Haag.

Dit in zijn eenvoud schoone boekje laat bij zijn teekening van het Lam Gods alleen spreken het Woord van God. Gaarne aanbevolen.

De Koningen van Juda, door Ds. J. Douma, bij Kok te Kampen, f 3.90, geb. f 4.90.

Een deugdelijk boek van blijvende waarde. Excellentie Idenburg schrijft in een inleidend woord van dit boek: „Ik vond — en vind in deze geschiedenissen van Juda's koningen door woord en feiten een krachtige prediking, speciaal voor onzen tijd.”

Licht en Kracht, Bijbelsch dagboekje voor jonge mensen, samengesteld door E. Schwartz, bij Voorhoeve, den Haag.

Dit dagboekje, dat doorlopend kan gebruikt, geeft voor elken dag van het jaar een treffende tekst uit de Heilige Schrift. Elke week heeft een eigen thema.

Een Kerstnacht voor Parijs, door N. W. van Diemen de Vl. tweede druk, bij Kok te Kampen.

Dat dit boek betrekkelijk spoedig een tweede druk beleeft, teekent dat het wel in den smaak is gevallen. En terecht.

Bouwen en Bewaren, orgaan van den Bond van Meisjesverenigingen op Gereformeerden Grondslag.

Gaarne vestigen we nog eens de aandacht op dit goed geredigeerde weekblad met zijn rijken inhoud. Het heeft reeds een oplaag van 15000 ex. En het is waard, dat die oplaag nog omhoog ga.

Het Evangelie van Lucas, door Ds. J. van Anel, met een kort levensbericht van den auteur door Ds. C. Lindeboom. Tweede druk, bij Kok te Kampen f4.50, geb. f5.50.

De Uitgever heeft het Christelijk publiek aan zich verplicht door dit uitnemend werk van den zoo rijk begaafden schrijver opnieuw te drukken en verkrijgbaar te stellen. Van Anel delft uit de Schrift een rijkdom van frissche gedachten, die hij uitstalt met een meesterschap over onze taal, zooals slechts weinigen bezitten.

Ook zijn we Ds. Lindeboom zeer dankbaar voor het levensbericht van den auteur.

Handboek ten dienste van de Geref. Kerken in Ned. Indië.

Een Handboek van 295 bladzijden. Alles wat het Kerkelijk leven van de 10 Geref. Kerken in Indië betreft kan men hier vinden tot zelfs al de namen en adressen der leden. Ook heel wat rapporten over kerkelijke zaken. Voor de kennis van de Indische Kerken onmisbaar.

Het is te krijgen bij J. J. Kraan, Loosduinsche kade 111, den Haag.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door S. de Jong uit het busje der Christ. School te Voorburg f15. Van H. Sluijk te

Sleeuwijk f10. Van Mej. A. J. ten Bokkel te Aalten f2.50. Door Ds. D. Pol saldo Zendingskalender 1932 f3000.89. N. N. te M. f2. J. H. v. d. Waal te Nijkerk f7.50. Door A. Verheul te Hilversum van de Commissie Kinderzendingen Ver. f10. Dankoffer Mej. H. C. Raumann te Apeldoorn f2.50. Saldo Zendingsblad 1931 f20.900.30.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 20 April '32.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Collecte Geref. Kerk te Emmercompascuum f28.11. Oud-Beijerland f25. Bergentheim f20. Harderwijk f66.86. Wartena f6. Zwijndrecht f50. Emmer Erfscheidenveen f12.02. Heinkenszand f20.54. Alteveer f8.88. Luttén f32.50. Hoornsterzwaag f2.50. Meppel f97.50. Nieuw Beets f5.47. Engwierum f16.30. Katwijk a/d Rijn f40.70.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 20 April '32.

Suriname.

Jubileum met donkeren rand.

De hernhutter-zending herdenkt dit jaar haar 200-jarig bestaan. Wie zou het dien sympathieken strijders nu niet van harte gunnen, dat zij tenminste dit jubeljaar nu eens zonder zware geldzorgen konden doorwerken? Wie het April-nummer van „Ons Suriname” leest wordt het helaas wel anders gewaar. Het laatste artikeltje „Wie helpt ons” is compleet een noodkreet en daartoe gaan onze Herrnhutter Broeders, die ook wat het financieele betreft niet verward zijn, niet spoedig over. De meermalende genoemde „Dijkwacht” die op 1000 man begroot was, haalde nog niet de 180. En de laatste bladzijde geeft cijfers die het ergste doen vreezen. Inkomsten f16.229; noodig f30.000. Van de Dijkwacht ontvangen f533.—, begroot was ± f3000 enz. Is het wonder dat we onder het bekende bergspoor lezen: „’t Gaat benauwend langzaam omhoog. Wij ontvingen maar ruim 50 % van het benoedigde.” En heelemaal aan ’t eind lezen we: „Vrienden, beseft gij hoe zwaar de last op ons drukt, helpt ons dan mede in Uw gebed deze zorgen voor God te brengen, opdat de Heere, in Wienst dienst wij staan, ons door deze moeilijke tijden heen helpe.”

Sinds vorige verantwoording ontvangen: Van Mej. T. B. te L. f0.50; Pers. Chr. Sch. 's Gr. f5.25; E. H. te L. f5; Mej. I. B. te T. f5.20; J. J. de R. (mej. K.) te A. f6.08; mej. G. W. B. te H. f7.62; mej. T. B. te K. f2.50; J. S. te K. f21.47 (Geref. Kerk, F. d. H. te E. (voor dhr. T.) f10, Zend. Comm. G. K. te 's Gr. f25; G. W. te D. f100; K. D. te S. f1; E. H. v. W. te 's Gr. f6.90 en f7.25; Tryfena Ten B. f5; P. K. v. B. te W. f3;

A. W. F. I. te 's Gr. f5; A. C. R. te B. f2.50; H. E. G. te R. f10; J. H. v. d. W. te N. f2.50; mej. A. S. V. te A. f10 en van mej. W. f50; C. W. Timorstraat? f3.94; B. B. te D. f1; mej. J. J. Z. f2.50; mej. T. B. f2.50; W. K. S. f1; mej. C. H. f1.50 allen te O.; mej. T. B. te M. f0.50; van jonggestorven zendingsvriendje f10; G. F. te M. f2.50; Pers. Vaartweg te H. f4.50; P. M. v. d. S. te H. f2.50; E. C. R. te S. f1. Voorts van de O. Indische Surinamevrienden weer f300. Allen hartelijk dank. Als bijzonderheid (voor sommigen misschien als voorbeeld) zij opgemerkt dat bijna de helft der bijdragen door verkoop van Suriname-kaarten werd verkregen.

J. VAN KEULEN,
Vredelaan 10.

Laren (N.-H.), Postrek. 95494.

Ontvangen uit de busjes van Cathrien van Barneveld f1.47; Henk en Nelly Burggraaff f6.24; Hans Dekker f4.45; Jan Drexhage f1.94; Geert en Piet Drexhage f6.48; Dina Groot Hulze f2.22½; Betsy Haffmans f15.12; Nico Hoekstra f2.11; Lien en Willy van Roemburg f2.15; Willy en Lena Schaffenaar f12.72; Truus Vlaanderen f4.45½; Albert en Jan Bijkerk f4.80½; Hanny en Gerard Reeskamp f13.51; Collecte f0.35. Gift A. v. S. f2. Totaal f82.62.

Namens de Kinder Zendings-Vereeniging,
Mej. M. VAN NORREN.
Gooiberg 36, Bussum.

Ontvangen voor de Zending der Gereformeerde Kerken (Z.H.) door P. J. Lambooy van Mevr. de Wed. K. f25.

Rotterdam. Dr. A. KUYPER.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba, 4e verantwoording van 24 Maart—23 April 1932.

Provincie Groningen:

Ds. D. Steenhuis, Loppersum, busje Annie Olthof f5.91; id. busje A. G. Wiersma f7.37; id. saldo zendingsbladen f5.75; Ds. M. Stadig, Ezinge, Nikk. Sch. m. d. Bijbel f5.50; id. Trui Wieringa, 200 halve ct. is f1; L. Oosterhof, den Ham, coll. giften f10; Ds. H. de Zwart, Warffum, busjes den Andel f14.47; id. Zendingskalenders f14.75; id. coll. giften f10; E. Compaa, Zuidhorn, Schoolbusjes f6; Mej. S. Westerhof, Lutjegast, busje 1ste kl. Chr. Sch. f5; E. Hoekstra, Losdorp, busje Chr. School f8.40; id. Meisjesver. Dorcas f2.85; K. D. v. d. Kooy, Winsum, Nikk. Chr. Sch. f13.10; J. Poste, Zoutkamp, biidr. Geref. Kerk f50; J. Wildvank, Delfzijl, gift f10; idem gift f5; M. Antoons, Hoogkerk, saldo kalenders f86.81; D. A. Koebroege, Onstwedde, per W. Frouws, busje Schoolk. f4.50; id. busje Meisjesvereen. f5.15; id. Jongel. Vereen. f5.04; id. Knapenvereen. f5.06; J. Smid, Winschoten, Coll. 4e D. d. W. f80.68; K. Veenkamp, Thesinge, Coll. gift f15; id.

f10; id. kalenders f10; id. restant Zendingsfilm f10.47; Geref. Kerk, Westerlee f26.79; Geref. Jongel. Vereen. Stadskanaal f14.88; F. Klaassen, Sappemeer, kerkzakje f12.50; id. Gebr. Wehrmeijer, f8; H. A. Hulzebos, Nieuwe Pekela, busjes f150; Geref. Kerk, Gerkeskl. Stroobos, Spreekb. Ds. W. v. Dijk f125; B. Vrolijk, Vlagtwedde, busjes f50; Ds. D. Steenhuis, Loppersum, van N. N. f8.37; id. busje A. en G. Wiersema f8.50; J. M. J. Bouwman, Uithuizermeeden, coll. gift f2.50; J. Mulder, Emmercompascum, Zendingskalenders f2.98; E. C. Rahms, Stadskanaal f1; N. N. Onstwedde f2.50; O. v. d. Wal, Groningen, v. d. Zendingscomm. f500; H. Reinders, 6e kl. Mulo Gron. f10; Mej. G. J. Mennen, v. d. Geref. Meisjesver. Dorcas Stadskanaal f11.

Provincie Drenthe:

C. Koolstra, Holl. Veld, Zendingscomm. f8; F. Westrik, Lemelerveld, Zendingsbusjes f11.78; C. Koolstr, Holl. Veld, Kerkecoll. f18.05; J. Pals, Dalfsen, Zendingsbusjes f66; H. Blanken Wzn., Hoogetveen, Zendingscomm. f92.25; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdragen f41.74; W. van Veen, Beilen, Coll. gift f1; Mej. J. H. Mulders, Meppel, Paaschcoll. f210.61; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, Coll. gift f2.50; Ds. T. L. Kroes, Ruinerwold, Jonged. Vereen. f5.28; W. Kassies, Daarlerveen, Geref. Jongel. Vereen. f6.73.

Provincie Overijssel:

G. Slood, Kampen, Coll. giften f51; H. Scholten, Nieuwe Krim, leerl. Chr. Sch. f5; Geref. Kerk, Rouveen, Coll. giften f10; J. v. Dalen Sr., Coll. Geref. Kerk B. Ambt Vollenh. f49.25; id. busje Jongel. Ver. Bartimeus f8.91; S. Malda, Lutten, tweem. bijdrage f50; Geref. Kerk, Blokzijl f26.56.

Soembaweken Groningen:

Kielwindeweer f67.25; Zuidhorn f152.75; Nieuwe Pekela f23.45; Uithuizermeeden f585.55; idem nagift f5; Lutjegast f71.80.

Soembaweken Drenthe:

Hollandscheveld f69.04; Vledder f40.50; Zuidwolde f92.35; Beilen, restant f25; Nijeveen f80.10; Nieuweroord f46; Emmercompascum, nagift f1.

Soembaweken Overijssel:

Wilsom f10.36; Glanerbrug f55.

Oost-Friesland en Bentheim:

Ds. J. E. Goudappel, Emlichheim, Spreekb. Ds. W. v. Dijk f58.10; N. N. Osterwald M. 200 is f116.28; N. N. Osterwald, M. 200 reeds 12 Febr. ontvangen is f116.28; Per Ds. W. van Dijk, Jungfrauenverein. M. 10 en id. Missionsabend M. 20 is totaal f17.35.

Totaal ontvangen f 3639.65
1ste t/m 3e verantwoording „ 18976.78½

Totaal tot op heden f 22616.43½
Met hartelijken dank voor de toezending.

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, 23 April 1932.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.*
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die
vooraftgaat aan de maand, waarin het No. verschiijnt, bij de Redactie
zijn ingezonden.

INHOUD:

Geen onderscheid. — Van Zendingaangelegenheden: Het gemeenschappelijk dragen van den Pensioenlast; Het ZendingSATLASJE; Ds. en Mevr. de Bruijn—Landwehr; Het studieverlof van Ds. A. Pos. — Zending Friesland: Jaarverslag vervolg; Statistiek Keboemen; Statistiek Wonosobo. — Zending Zuid-Holland Noord: Jaarverslag 1931. — Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg: Jaarverslag. — Zending Zuid-Holland Zuid: Op weg naar de zelfstandigheid. — Zending Utrecht—Gelderland: Op bezoek in de desa; Ds. en Mevr. Veenhuizen—Zwart (bij de foto); Vergadering van Miss. arbeiders op Java; Medische hulp aan schoolkinderen. — Korte berichten. — Zomer Zendingconferentie te Lunteren. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Geen onderscheid.

En heeft geen onderscheid gemaakt tusschen
ons en hen, gereinigd hebbende hunne harten door
het geloof. Handelingen 15 : 9.

Hoe moeilijk valt het ons toch, niet alleen toe te stemmen, maar ernaar te leven, dat er geen onderscheid is tusschen ons en de heidenen die zich tot God bekeeren.

Nog moeilijker wellicht was het voor de gemeente des Heeren nadat zij pas uit de windselen van Israëls volksbestaan was losgemaakt, zich ten volle te laten doordringen van de waarheid, dat een bekeerde heiden niets minder is dan een bekeerde Jood.

Er moest heelwat gebeuren en er moest heelwat gesproken en geschreven worden voordat deze gelijkheid voor God ten volle werd beseft. Heel het Nieuwe Testament is er vol van.

Er is geen onderscheid, want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods (Rom. 3 : 23). Maar het Evangelie is ook een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk die gelooft, eerst den Jood en ook den Griek (Rom. 1 : 16). God is niet een God der Joden alleen, maar ook der heidenen (Rom. 3 : 29). Eenzelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen die Hem aanroepen (Rom. 10 : 12).

Maar hoewel de christenen uit de Joden dit alles wisten en toestemden heeft het nog langen tijd geduurd eer ze de broeders uit de heidenen ten volle als hun gelijken erkenden.

En — gaat het ook ons niet min of meer zoo, als wij denken aan de toegebrachten door den arbeid der zending?

Of er dan geen verscheidenheid is tusschen hen en ons?

Vanzelf is er die. Welk een verscheidenheid is er niet in eenzelfde gemeente, zelfs in eenzelfde huis tusschen den eenen broeder en den anderen. Nog grooter is de verscheidenheid tusschen het gereformeerde leven in het eene en het andere deel van ons vaderland. Weer grooter in onderscheiden landen. En nog verder uiteen gaan de christenen van onderscheiden kerkelijke belijdenis.

Hoe verder ge komt, des te meer gaat de overeenkomst schuil achter de verscheidenheid. Zeg, dat de zonde hierin werkt. En ge hebt gelijk. Maar het is toch niet alleen zonde, en zonde is niet de oorzaak van deze verscheidenheid.

Christus is alles in allen, in Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije (Col. 3 : 11). Maar dit beteekent niet dat Griek en Jood hetzelfde zijn.

En in hetzelfde brief aan de Romeinen, die zoo sterk predikt, dat er „geen onderscheid” is tusschen Jood en Griek, wordt toch het voordeel van den Jood in het helderst licht gesteld (Rom. 3 : 1v).

Verscheidenheid is er dus. Hierin komt zelfs de rijkdom van Gods genade uit. Die rijkdom der genade is bij den een overvloediger dan bij den ander. Ze wordt zelfs den eenen tijd in ruimer mate genoten dan in den anderen.

Maar dit neemt niet weg, dat God geen onderscheid maakt ten aanzien van wat elk der zijnen tot zaligheid noodig heeft. Hij gaf den heidenen den Heiligen Geest gelijk als den Joden, Hij reinigde beider harten door het geloof. En wij, zoo besloot Petrus zijn toespraak tot de Jeruzalemsche vergadering, gelooven door de genade van den Heere Jezus Christus op dezelfde wijze zalig te worden als ook zij (Hand. 15 : 11).

Welnu, dit dienen ook wij in te zien met betrekking tot ons zendingswerk. Nog minder dan toen maakt God thans onderscheid. Wij zijn slechts een weinig vóór hen, die thans worden toegebracht, in Christus geweest. Dat is het eenige onderscheid.

Het is zelfs met de christelijke kerk ten opzichte van de volken tot wie zij het Evangelie brengt niet hetzelfde als weleer met Israël ten opzichte van de heidenen. Sinds den Pinksterdag zijn de poorten van Sion opengezet opdat het heil zou uitvloeien tot alle volken.

Neen, God heeft geen onderscheid gemaakt.

En dit wordt ons het best duidelijk als wij de feiten laten spreken.

Dan bemerken wij, hoe God de Heere met zijn Heiligen Geest ook in de toegebrachten door de zending werkt. Dan wordt het ons duidelijk, dat Hij hun harten reinigt door het geloof.

Ja, niet zelden verrast ons in het geloofs- en liefdeleven van degenen, die uit het heidendom zijn toegebracht, een frischheid, die we er niet zouden hebben verwacht.

Zooals het zaad in den akker gezaaid wordt, maar zonder toedoen van den zaaier ontspruit en opwast, zoo is het ook met de vruchten van den zendingsarbeid. Daar doen zich, dikwijls op treffende wijze, verschijnselen voor, die niet het gevolg zijn van wat de predikers van het evangelie hebben verkondigd, maar die kennelijk door Gods Geest in hun harten zijn gewekt.

Dat is de blijdschap van des Heeren knechten en van de gemeente des Heeren, die hen in zijn naam heeft uitgezonden, als blijken gaat, dat de Heere ook in die toegebrachten werkt met zijn Geest. Dat Hij geen onderscheid maakt, en toch een nieuwe verscheidenheid van zijn werk te voorschijn brengt.

D.

J. P. K.

Van Zendingsaangelegenheden.

Het gemeenschappelijk dragen van den pensioenlast voor het Europeesch personeel in dienst van de Zending onzer Kerken.

Op de vergadering van vertegenwoordigers der verschillende zendende Kerken en der onderscheiden deputaatschappen voor de Zending, die 19 April j.l. te Amsterdam werd gehouden, is een belangrijk besluit genomen in zake het gemeenschappelijk dragen van den pensioenlast voor het Europeesch personeel in den dienst der Zending van onze Kerken.

Reeds was op de vergadering, die in Maart 1931 is gehouden, met algemeene stemmen besloten de Zendende Kerken te adviseeren om te trachten eene regeling te treffen waarbij men zich onderling verbond om den pensioenlast van de missionaire arbeiders gemeenschappelijk te dragen. Ook was op die vergadering reeds een concept-regeling ter tafel, zoowel voor het Europeesch Medisch personeel, als voor het personeel, dat in den hoofddienst werkzaam is.

Eer echter een onderling accoord kon worden aangegaan, moesten eenige berekeningen betreffende de kosten worden gemaakt.

De conceptregeling voor het gezamenlijk dragen van den pensioenslast voor de missionaire predikanten en docenten der opleidingsscholen, alsmede die voor het Europeesch personeel van den Medischen dienst zijn medegedeeld in het Zendingsblad van April 1931.

Nadat de kosten waren berekend, is deze belangrijke zaak door de verschillende zendingen onzer Kerken in eigen kring overwogen. En het gevolg is geweest, dat de meerderheid onzer zendingen heeft besloten om zich te verbinden tot het gezamenlijk dragen van den pensioenlast voor het Europeesch zendingspersoneel overeenkomstig de daarvoor ontworpen regelingen.

Tot het accoord van samenwerking te dezer zake voor wat betreft de missionaire predikanten zijn toegetreden de Gereformeerde Kerken van Amsterdam, Rotterdam en Utrecht en de met elk dezer Kerken voor

den arbeid der zending op Midden-Java samenwerkende Kerken, alsmede de deputaten der Generale Synode voor de docenten der Opleidingsscholen.

De Kerk van Delft met de Kerken van Zuid-Holland Noord, had geen motief om zich bij deze regeling aan te sluiten, wijl hare missionaire predikanten zijn opgenomen in de regeling voor de pensioeneering van emeritus-predikanten en predikants-weduwen en -weezen voor de Kerken van dat ressort.

De Kerk van Middelburg en de met haar samenwerkende Kerken oordeelden beter zich van samenwerking te onthouden.

De Kerk van Heeg met de Friesche Zendingsdeputaten kon nog niet beslissen, omdat de Zendings Synode van Friesland hierover eerst moest oordeelen, maar men was de zaak wel genegen.

Ook de deputaten voor de Zending op Soemba konden geen beslissing nemen. Zij hebben echter wel besloten aan de a.s. Particuliere Synoden van Groningen, Drenthe en Overijsel voor te stellen om toe te treden tot bovengenoemd accoord van samenwerking.

Met het accoord van samenwerking tot het gemeenschappelijk dragen van den pensioenlast voor het Europ. Medisch personeel staat het evenzoo. Alleen met dit verschil, dat tot dit accoord ook de Kerk van Delft toetreedt.

Het is dus te verwachten, dat bijna alle Kerken zullen toetreden tot deze samenwerking.

Het ligt in de bedoeling aan beide regelingen terugwerkende kracht te verleenen, zoodat in het vervolg de pensioenen, die nu reeds worden uitgekeerd, voor de gezamenlijke rekening komen.

Voorts is besloten aan de Kerken voor te stellen de regeling te doen ingaan 1 Januari 1933.

We achten het voor de Zending van onze Kerken van geen gering belang, dat deze regeling is tot stand gekomen.

Gepensioneerde Zendingsarbeiders zijn er tot nu toe nog niet veel. De sterke uitbreiding van het werk en in verband daarmee de groote vermeerdering van de zendingsarbeiders dagteekent nog slechts van de laatste jaren. Vandaar dat de meeste arbeiders op ons zendingsveld nog jong zijn of van middelbaren leeftijd. Maar de tijd nadert, dat heel wat zendingsarbeiders zullen moeten worden gepensioneerd. Ook kunnen de gevallen zich voordoen, dat wegens ziekte of invaliditeit pensioen moet worden verleend. En daarbij dreigt altoos het gevaar,

dat sommige Kerken voor veel zwaarder lasten komen te staan dan anderen. Wanneer elke zendende Kerk alleen zonder hulp van de andere zendende Kerken den pensioenlast moet dragen, is het heel goed denkbaar, dat die last dan voor sommige Kerken zoo zwaar wordt, dat men den zendingsarbeid op het terrein zelf haast niet meer behoorlijk kan verzorgen. Het is veel beter het risico met elkander te dragen, dan dat elk dat voor zich zelf moet doen. Het volstrekt niet denkbeeldig gevaar, dat anders enkele Kerken onder den druk van den pensioenlast niet meer bij machte zijn het werk zelf behoorlijk voort te zetten, wordt daardoor afgewend.

Naar het ons voorkomt zullen alle Kerken verstandig doen als zij zich aansluiten bij het accoord van samenwerking, dat getroffen is voor het gezamenlijk dragen van de pensioenlasten. Het aandeel, dat elke Kerk in de gezamenlijke kosten heeft te dragen is zeer billijk geregeld, n.l. naar evenredigheid van de dienstsalarissen, die men betaalt.

Het Zendingsatlasje.

Het denkbeeld om de 10 Zendingskaartjes van de verschillende zendingsterreinen, die achtereenvolgens in Het Zendingsblad zijn geplaatst, te vereenigen in een atlasje en dit voor billijken prijs verkrijgbaar te stellen, heeft hier en daar nog al bijval gevonden. Mitsdien is besloten om hiertoe over te gaan. De kaartjes zullen worden gedrukt op stevig papier. Ook de bijschriften, die een kort overzicht geven van de verschillende terreinen, zullen worden opgenomen. En het atlasje zal verschijnen in netten omslag.

De prijs wordt laag gesteld. Eén atlasje zal voor f 0.30 franco worden toegezonden. En wie vier of meer exemplaren neemt, zal daarvoor slechts f 0.25 per exemplaar hebben te betalen. Niemand zal beweren, dat dit niet zeer billijk is.

De atlasjes zullen verkrijgbaar worden gesteld bij het Zendingsbureau Fahrenheitstraat 709, den Haag. Natuurlijk kan men ook wel bestellen door middel van den boekhandel, maar het gemakkelijkste is, dat men zich rechtstreeks wende tot het Zendingsbureau. Wie één of meer exemplaren wenscht te ontvangen kan reeds nu bestellen. Het Zendingsbureau zorgt dan, dat de bestelling, zoodra het atlasje is verschenen, ook ten spoedigste zal worden uitgevoerd.

Ds. en Mevr. de Bruijn—Landwehr.

Ds. en Mevr. de Bruijn—Landwehr, die

zoo tal van jaren met groote toewijding en rijken zegen de zending op Soemba hebben gediend, mochten 8 Juni j.l. hun veertigjarige echtvereeniging gedenken. Ter voorkoming van te veel drukte, die zij op hun leeftijd niet meer zouden hebben kunnen verwerken, heeft de familie aan dit feit geen ruchtbaarheid gegeven. Het Zendingsblad wil echter niet nalaten dit sympathieke echtpaar, dat zich zoo geheel aan de Zending gaf, van harte geluk te wenschen, met de bede, dat de Heere in rijke mate aan hen vervulle de belofte: Het zal geschieden ten tijde des avonds, dat het licht zal wezen.

naar Voor-Indië om daar het Hindoeïsme te bestudeeren.

Dit is voor zijn arbeid aan de Opleidingschool van veel belang. Voor-Indië is de bakermat van het Hindoeïsme, dat daar tot zijn rijkste ontwikkeling is gekomen en zijn aanhangers bij tientallen millioenen telt. Van uit Voor-Indië heeft het Hindoeïsme in vroeger eeuwen zich ook over Java uitgebreid. Thans is Java, in naam althans, een Mohammedaansch land. Maar in het ver verleden, voor meer dan duizend jaar, heerschte op Java het Hindoeïsme. Hoe hoog op Java het Hindoeïsme heeft gebloeid,

BOBOEDOER.

Het studieverlof van Ds. A. Pos.

Gelijk men weet, heeft de l.g. Generale Synode Ds. A. Pos benoemd tot docent aan de Opleidingsschool te Djokjakarta, als opvolger van „Vader Bakker”. Bij zijn benoeming is hem toegestaan gedurende een jaar zich door bijzondere studie te mogen voorbereiden voor den arbeid, die hem aan de Opleidingsschool wacht. Den 1en Febr. j.l. heeft Ds. A. Pos zijn zendingsarbeid te Djokja geheel neergelegd om zich alleen aan de studie te wijden. Mede onder de leiding van den bekenden geleerde, Dr. H. Kraenen, bestudeert hij thans de Oud-Javaansche cultuur. D.V. gaat hij begin Juli

getuigen nog steeds de prachtige ruïnen van de Hindoetempels, die in dien tijd op Java zijn gebouwd. We voegen hier bij een kiekje van de Borobodoer, een tempel op Midden-Java uit de achtste eeuw, een schitterend voortbrengsel van de Hindoe-Javaansche kunst, waarvan de ruïnen nu nog steeds ieders bewondering afdwingen.

En al is het, dat nu al eeuwen lang het volk van Java den Islam belijdt, toch werkt het Hindoeïsme nog sterk na in de Javaansche volksziel. Om het Javanisme goed te verstaan is derhalve de kennis van het Hindoeïsme beslist noodig, bijna evenzeer als de kennis van het Mohammedanisme.

Eer de tegenwoordige docent Dr. F. L. Bakker zijn arbeid aan de Opleidingsschool begon, heeft hij eenige maanden gestudeerd te Cairo in Egypte, waar de Islam één zijner beroemdste Universiteiten heeft, die één der middelpunten vormt van 't Mohammedanisme. Voor de kennis van den Islam was het zeer gewenscht daar eenigen tijd te studeeren, wat later aan zijn schoolarbeid dan ook zeer ten goede is gekomen.

Evenzoo nu gaat Ds. Pos naar Voor-Indië om het Hindoeïsme beter te leeren kennen, wat hij noodig heeft voor den arbeid, die hem wacht aan de Opleidingsschool.

Beide docenten kunnen dan elkander aanvullen. De ééne is bijzonder georiënteerd in de kennis van den Islam en de andere in de kennis van het Hindoeïsme.

Het is het plan, dat Ds. Pos een half jaar in Voor-Indië zal blijven. Tegen het eind van dit jaar of in het begin van 1933 hoopt hij dan naar Djokja te gaan om zijn schoolarbeid te beginnen.

Santpoort, 25 Mei '32.

W. B.

ZENDING FRIESLAND.

Jaarverslag Keboemen over 1931.

(Vervolg).

Thans nog in het kort een rondgang door de verschillende gemeenten.

Wera was de eerste dessa, waar ik enkele dagen verblijf hield. In ledenaantal gaat *Wera* niet vooruit. Wel bestaat er hoop dat 4 Javaansche mannen uit een dessa ten Noorden van *Wera*, die reeds geruimen tijd ter catechisatie gingen, tot belijdenis zullen komen. Tijdens mijn verblijf in deze gemeente bleek wel, dat er geestelijk leven was bij de leden, doch één der christenen berokkent de gemeente veel leed door zijn ongemotiveerde critiek op den helper, wiens taak daardoor wel zeer wordt verzwaaard. In den loop van het jaar heeft hij mij zelfs verschillende malen om overplaatsing gevraagd. In de laatste maanden meen ik echter bij den bedoelden christen verbetering te mogen bespeuren, na een ernstige bespreking en gebed vóór het laatstgehouden avondmaal. Intusschen heeft zijn optreden vaak ergernis en droefheid in de gemeente verwekt. God geve, dat de verandering ten goede bestendig moge worden. Temeer waar deze gemeente de behoefte heeft uitgesproken aan de instelling der ambten, waarvoor de toestemming reeds is verkregen, zoodat binnen afzienbaren tijd wel tot institueering zal kunnen worden overgegaan.

Karanganjar behoort tot de oudste ge-

meenten van ons terrein, maar is toch pas in de laatste jaren onder den helper Samikin tot grooten bloei gekomen, al heeft het overlijden van zijn vrouw in het afgelopen jaar wel een druk gelegd op zijn persoon en arbeid. Daar ik al de goeroe's een overzicht heb laten maken van de geschiedenis van hun gemeente, vooral met behulp van de oudere leden, ook van andere gemeenten, die de ontwikkeling sinds 1900 hebben meege maakt, heb ik, vóór het bezoek aan een dessa, telkens een inzicht kunnen ontvangen in den groei van zulk een gemeente tot op den laatsten tijd. In zijn laatste verslag vertelde Samikin van de moeilijkheden bij de evangelieprediking en hoe ook de gemeente in *Karanganjar* veel te lijden had van de economische crisis van den laatsten tijd.

Temeer is het verheugend, dat een der meest vooraanstaande Chineesche Christenen zijn toko (winkel) des Zondags gesloten blijft houden, ondanks het groote financieele nadeel, dat hij daarvan moet ondervinden. Elken keer als ik des Zondags met de auto *Karanganjar* passeer op de doorreis naar de gemeenten in *Wera* of *Idjo*, spreekt die met planken gesloten toko tot mij van de overwinning van Christus, na vele jaren van innerlijken tweestrijd. Ook de gemeente van *Karanganjar* heeft, tegelijk met die van *Wera*, het verlangen uitgesproken tot institueering te mogen overgaan. Wanneer haar verlangen bij welzijn in den loop van dit jaar zal zijn ingewilligd, zal daarmee het aantal geïnstitueerde gemeenten op ons terrein tot 7 zijn gestegen. De verzorging van de Chineesche leden der gemeente is bijna geheel aan den goeroe overgelaten. Het Javaansch (evenals trouwens ook het Maleisch) is voor de meeste pas gekomen Chineezzen (singkeh's geheeten) moeilijk verstaanbaar, zoodat ik van harte hoop, dat de plannen der Classis, reeds jarenlang besproken, ten uitvoer mogen worden gebracht en er een predikant zal worden uitgezonden (die studie heeft gemaakt van het Chineesch), voor al onze terreinen om dezen noodigen arbeid te organiseeren en te leiden.

In *Idjo* is in het afgelopen jaar de goeroe Daniël, overgeplaatst naar *Glonggong*. Makoen, 'n onderwijzer van de school in *Wera*, heeft zijn plaats ingenomen en aanvaankelijk scheen zijn arbeid wel zeer gezegend te worden. Het aantal schoolkinderen nam toe en op de avondschool, die hij met de volwassen Mohammedanen (mannen en vrouwen) begonnen was om ze te leeren

lezen en schrijven, kwamen weldra een 40-tal bezoekers, met wie hij samen één der Evangelien las. Vol blijdschap kwam hij, die zoo tegen zijn verantwoordelijke positie had opgezien, elke week rapport uitbrengen van zijn gezegend werk. Helaas heeft het gedrag van zijn vrouw, een dochter van den boven reeds genoemden christen van Wera, veel ergernis verwekt in de gemeente en in heel de dessa. Een tijdlang scheen het zelfs, dat zijn vrouw van hem wilde scheiden. Makoen zelf ging er zeer onder gebukt en dikwijls zat hij middagen bij mij met tranen in zijn oogen, omdat hij dagelijks moest aanzien de afbraak van het werk, dat zoo hoopvol begonnen was. In ons gezamenlijk gebed tot God ontving hij echter troost en kracht in deze moeilijke omstandigheden. Vaak heb ik ook hem en zijn vrouw in Idjo opgezocht, waarbij zij telkens wel berouw toonde en beterschap beloofde, maar kort daarna verliet zij weer het huis en woonde dagen lang bij haar ouders in Wera. Tenslotte is zij na herhaaldelijk vermaand te zijn, naar haar man teruggekeerd en heeft haar berouw ook met de daad getoond. Zoo is ons gebed verhoord en de ergernis uit de gemeente weggenomen. God geve, dat het werk van den Satan blijvend verstoord moge worden, dat de gemeente zich langzamerhand weer geheel moge herstellen en de ijver en het initiatief van dezen jongen goeroe gezegend mogen werden.

In *Glonggong* bestonden sinds vele jaren oneenigheden in de gemeente, die een opgewekt christelijk leven belemmerden. Tijdens een meerdaagsch verblijf heb ik met al de christenen, soms tot diep in den nacht, vooral met den Javaanschen predikant ook van Glonggong, Soesena, en den helper I. Soenarma, vele der bestaande moeilijkheden besproken en samen voor God gebracht. Dit alles heeft niet nagelaten zijn zegenrijken invloed op de gemeente uit te oefenen, zoodat het schijnt, dat de oude liefde, die men verlaten had, weer is aangewakkerd. Nog op den laatsten avond verzekerde Soesena mij, na een ernstig gesprek over den geestelijken toestand der gemeente, „dat veler koude harten weer warm waren geworden”. Van harte hopen wij dat deze warmte ook naar buiten moge uitstralen, opdat ook de christenen in Glonggong in leer en leven weer zullen getuigen van hun geloof in Jezus, zooals dat in vroeger jaren tot grooten zegen is geweest.

In *Groedjoegan* voegden zich weer enkele leden bij de gemeente vooral uit de Sadrachianen, dank zij den rustigen en trou-

wen arbeid van den helper Raden Samuël, dien wij binnenkort echter zullen hebben af te staan aan de Geref. Kerk van Medan voor den arbeid onder de Javaansche contract-koelies in Deli. De toestemming is echter tot op heden nog niet afgekomen, zoodat R. Samuël reeds enkele maanden met zijn toekomstigen plaatsvervanger, Naslim (vroeger in Kaboetoehan), die nu ook in Groedjoegan woont, het werk heeft verdeeld.

In *Kalenggedong* schijnt door Gods zegen op den arbeid van Lasaroes de doorbraak te komen. Een 9-tal mannen en 3 Javaansche vrouwen uit de Sadrach-gemeenten komen reeds geregeld bij hem ter catechisatie en sinds eenigen tijd ook bij de godsdienst-oefeningen des Zondags. Mogen deze eerstelingen de belofte zijn voor een rijken oogst in het komende jaar.

Karanggadoeng heeft veel geleden door het vertrek van enkele gezinnen, waardoor het aantal gedoopte leden met 30 is achteruitgegaan. Het armoedige leven in deze dessa is oorzaak dat velen hun brood elders moeten zoeken. Zij leveren echter vaak het zaad voor gemeenten op andere plaatsen, zooals bijv. de gemeente te Sidoredjo op het terrein van Dr. Esser van Poerbolingo, die bijna geheel is ontstaan door de overkomst van Christenen van ons terrein. Al moge dan ons eigen ledenaantal niet stijgen, zij kunnen onder Gods zegen het Evangelie brengen op andere plaatsen, waardoor het Koninkrijk Gods op Java worcht uitgebreid. Van al de gemeenten, waar ik eenige dagen mocht logeeren, is de gemeente in Karanggadoeng wel het meest een levende gemeente. Bijna ieder van deze Christenen wordt op zijn beurt een levend getuige van de genade Gods en voorbeeldig is de ijver en de warmte waarmee zij belijdenis afleggen van hun geloof in Jezus als den eenigen Zaligmaker. In deze gemeente heerscht ook een stemming van opgewekt geestelijk leven, een stille blijdschap, die in alles merkbaar is. En al zijn de Javanen, anders dan men wel vaak meent, over het algemeen vroolijk van aard, hier is die goedlachsheid verdiept tot een echt christelijke vreugde. Dikwijls heb ik genoten van den kostelijken humor en geestelijke gezegden van enkele dezer Christenen, als wij 's avonds gezamenlijk zaten voor het huis van den goeroe, bij wien ik logeerde, zelf ook een man van groote begaafdheid en innige vroomheid.

In *Karangsamboeng* komen wel geregeld een betrekkelijk groot aantal menschen in

de Zondags-samenkomsten, maar geen van hen kwam tot belijdenis. Van een gemeente is hier dus nog geen sprake. Nu het niet zoo heel ver af gelegen *Krakal*, door de pensionering van Thomas, vacant is geworden, leek het mij gewenschter voor de gemeente aldaar, den Goeroe derwaarts te verplaatsen, terwijl hij vanuit *Krakal* ook tweemaal in de maand zijn vroegere standplaats nog zal kunnen bezoeken, bijgestaan door één van de colporteurs, die mij voor die taak het meest geschikt leek en die in de komende maanden dan ook naar *Krakal* zal verhuizen. Het is mijn innige bede dat God den ijver van Soepidja zal willen zegenen, opdat ook de gemeente van *Krakal*, die in den loop der jaren meer achteruit dan vooruit is gegaan, weer moge opwaken tot nieuw leven. De omstandigheden zijn voor *Sccpidja* echter niet gunstiger geworden, daar het hulphospitaal in *Krakal* wegens in-trekking der Regeeringssubsidie, waarvan al eenige jaren lang sprake was, moest worden opgeheven. Als oud-verpleger zal hij echter wel een polikliniek aanhouden, waarvoor hij de benodigde medicijnen e. d. kan ontvangen uit het ziekenhuis te *Keboemen*.

De gemeente in *Djana* (= *Tengahan* of *Gebangsari*) maakt over het algemeen een flinken indruk. Na enkele samensprekingen met den Kerkeraad is in deze gemeente vooral werk gemaakt van het geregeld lezen van Gods Woord in alle gezinnen. Vroeger was dat vaak moeilijk, omdat van de ouderen slechts weinigen lezen konden. Tegenwoordig, nu al de kinderen naar school gaan, gaat dat veel beter. Meestal zijn het dan ook de kinderen, die den Bijbel voorlezen. Het aanschaffen van de afzonderlijke evangeliën, die f 0.05 per stuk kosten, is voor de meesten ook geen onoverkomelijk bezwaar. Een Psalmboek (f 1.20) of een compleet N. Testament (f 0.85) is veel duurder en het zijn dan ook slechts enkele „rijken”, die zich in het bezit ervan mogen verheugen.

Over de gemeenten in *Keboemen* en *Pamrian* is niet veel te zeggen. Met *Glonggong* hebben ze in *Pandita Soesena* hun eigen predikant, zoodat deze gemeenten slechts weinig door ons worden bezocht. De gemeente in *Keboemen* bestaat hoofdzakelijk uit de verplegers en verpleegsters van het hospitaal. Van de eigenlijke bewoners van *Keboemen* is er op een enkele Chineesche vrouw na, nog nooit één tot bekeering gekomen, in al de jaren dat hier gearbeid is. *Keboemen* is ook bekend om haar vele hadji's en santri's, die afwerend, zelfs vij-

andig, staan tegenover het Christendom. Tegenwoordig maakt onder de hoogere Javaansche ambtenaren de theosofie veel opgang. Dezen staan veel meer open voor het Christendom. Met hen heb ik ook geregeld contact door bezoeken over en weer, maar het blijft vaak bij een levendige belangstelling in het Christendom zonder meer. Aan een Verlosser voor hun zonden zeggen zij geen behoefte te hebben.

Premboen behoort nog steeds tot de plaatsen, waar gedurig groei te constateeren valt. Verleden week mocht ik er 4 volwassenen en 4 kinderen doopen, en nog zijn een 10-tal in dooponderricht, terwijl het aantal geregelde bezoekers van buiten den christelijken kring 20 bedraagt. In zijn laatste rapport meldde de ijverige helper, dat de belijdende christenen ook zelf in de prediking een groot aandeel hebben. In één der dichtbij *Premboen* gelegen dessa's kwam een vooraanstaand man tot bekeering, die op zijn beurt nu weer invloed uitoefent op verschillende van zijn dorpsgenooten. God geve, dat het ook in hun zielen licht moge worden door het geloof in Christus als hun Zaligmaker.

In *Kaboetoehan* (tegenwoordig *Wiramer-tan*), waar jarenlang van een voortgang van het Evangelie weinig te bespeuren viel, schijnt in den laatsten tijd ook verandering te komen. De nieuwe helper, *Toekija*, ziet zijn ijver en toewijding gezegend, doordat er geregeld menschen bij de godsdienst oefeningen komen, waarvan vroeger geen sprake was. Daar in *Kaboetoehan* veel malaria heerscht, is het ons plan er een muskietvrije woning te bouwen. (De vorige helper heeft er zijn kindje aan malaria verloren en zijn vrouw was er ook vaak ziek). Intusschen kwam de helper vragen of het niet beter zou zijn de woning met de polikliniek te gaan bouwen in *Rawa*, op een kwartier afstands van *Kaboetoehan* gelegen. *Kaboetoehan* is een mede door het ongunstig klimaat, vrijwel verlaten dessa, terwijl in *Rawa*, hoewel ook een echt malaria-dorp, een groote passar (markt) is en veel verkeer, daar de visch, gevangen in de nabijgelegen kali, daar voor heel deze streek verhandeld wordt. Over een geschikt stuk grond, ergens in de buurt van deze passar, zijn wij nog in onderhandeling. Deze verhuizing lijkt mij voor den voortgang van het Evangelie, door haar meerdere mogelijkheden, van groote betekenis. De onkosten kunnen ongeveer gelijk blijven en de oude gemeente wordt niet verlaten, omdat de afstand van beide dessa's gering is. De loerah

(dorpshoofd) van Rawa had er ook wel ooren naar, omdat de aanwezigheid van een polikliniek allicht een attractie te meer zou kunnen worden voor zijn dessa en omgekeerd zal voor ons de toeloop der patiënten, die daarmee tegelijk komen onder de beademing van het Evangelie, ook ongetwijfeld toenemen.

Tenslotte nog iets over *Klapasawit*. Ook daar is een polikliniek, die zulk een grooten toeloop heeft, dat de werkkraft van onzen ijverigen helper aldaar, Soepardi, bijna geheel door dezen arbeid in beslag wordt genomen. Toch gaat hij er zooveel mogelijk op uit om ook in de omringende dessa's het Evangelie te verkondigen. Hij stuit echter op veel tegenstand, behalve in het dicht bij de Zuidkust gelegen Bandjoer, waar vroeger ook een helper woonde. Daar is in de laatste jaren weer een klein kringetje van belangstellenden gevormd.

Tot den beslissenden stap van het doen van belijdenis durven zij echter nog niet over te gaan.

Daarmee ben ik aan het eind gekomen van mijn rondgang door de verschillende gemeenten. Voor den Hoofddienst alleen nog de mededeeling dat 1 helper, een gewezen volksschoolonderwijzer op ons terrein, ter opleiding is gezonden naar de Opleidingschool te Djokja, die den 5den Januari 1932 weer is geopend, na terugkeer van verlof van den Directeur Dr. F. L. Bakker.

Medische dienst.

(Verkort).

Onder de belangrijke feiten betreffende den Medischen dienst mag in de eerste plaats genoemd de opening van het jongenshuis (het keurig gebouwde internaat van de ongehuwde Javaansche verplegers) en van de nieuwe prijaji-afdeeling (enkele aparte kamers om de hoogere Javaansche ambtenaren onder te kunnen brengen). Daaraan was reeds lang behoefte gevoeld en voor Dr. Vonk was het dan ook een heele voldoening op eenigszins plichtige wijze dit modern ingerichte gedeelte van het Ziekenhuis met een kort woord tot de genoodigden te mogen openen. De opening zelf had echter in 1932 plaats en valt dus eigenlijk buiten dit jaarverslag. Beide gebouwen zijn een aanwinst voor het ziekenhuis-complex, en wij willen hier tevens den wenschuitspreken, dat deze uitbreiding van ons ziekenhuis moge ten goede komen aan de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Een ander verheugend feit was het slagen van 19 en van de 23 kandidaten voor het examen van gediplomeerd

verpleger, een examen van Rijkswegen ingesteld. Dat zooveel van deze kandidaten hun diploma mochten behalen (één van de 4 afgewezenen verwierf eenigen tijd later nog zijn diploma) was ongetwijfeld een mooie belooning voor den ijver, waarmee de avondcursussen na volbrachten dagtaak door dokters en zusters werden gegeven en door het Javaansch personeel gevolgd. Wat de Zendingsbeteekenis van ons hospitaal betreft, bij mijn rondgang door de gemeenten bleek telkens duidelijk, hoe de liefde van Christus tot velen gesproken had, hetzij ze zelf als patiënt waren opgenomen geweest, hetzij hun familie. Om meer profijt te kunnen trekken van elkanders werk zijn wij in den laatsten tijd ook begonnen lijsten te maken van ontslagen patiënten, die naar de verschillende ressorten worden verdeeld en aan de goeroe's indjil gegeven, opdat de goeroe's bij hun bezoeken aan hen een aanknoopingspunt mogen hebben voor hun prediking.

De Schooldienst.

Hoewel de scholen zich over het algemeen in grooten bloei mogen verheugen (het aantal leerlingen is met meer dan 30 % gestegen vergeleken bij het vorige jaar), financieel is de toestand van den schooldienst, m.n. wat de toekomst betreft, niet zoo rooskleurig. Zooals U weet heeft de zending 3 standaard-scholen en 6 volksscholen. Drie van deze volksscholen (nl. in Karangadoeng en Idjo en de nieuwe Mal. Chin. School te Keboemen) zijn niet gesubsidieerd. En juist voor het einde van 1931 ontving ik bericht, dat de Regeering vanwege de bezuiniging de Standaard-school in Wera in een volksschool zal moeten omzetten, waardoor we aan subsidie jaarlijks allicht een f 1000.— minder zullen ontvangen. En de subsidies voor de scholen waren over 1931 al heel wat tegengevallen, omdat de Regeering weigerde de leerlingen van de 4e en 5e klas der volksscholen voor de subsidie mee te tellen; ja, meer nog, dreigde met een terugvragen van het vroeger teveel ontvangene. Buitendien werd nog 5 % op al de subsidie's gekort. Op deze wijze is aan uitbreiding wel niet te denken en zal voor wie weet hoe vele jaren de toestand stationair moeten blijven, ja, zal er hier en daar, behalve dat de uiterste zuinigheid moet worden betracht, wel ingekrompen moeten worden. Door een extra korting op onze salarissen, door de verschillende onderwijzers vrijwillig aangeboden om ontslagen te voorkomen, nadat wij in een buitengewone vergadering den toestand ernstig onder het oog hadden gezien, hopen wij het evenwicht

tusschen inkomsten en uitgaven te kunnen bewaren. Daar de Regeering een 5e klas aan gesubsidieerde volksscholen niet wilde toestaan, en onze bijzondere volksscholen staan of vallen met de 4e en 5e klas, heb ik, in overleg met den Inspecteur van het Inl. Onderwijs voor M.-Java, besloten tot de vorming van zgn. „vervolgsscholen” van 2 klassen over te gaan, toegevoegd aan de drieklassige gesubsidieerde volksscholen. Deze regeling zal worden beschouwd te zijn ingegaan den 1sten Jan. 1932. Het leek ons de eenige mogelijkheid om onze volksscholen te kunnen behouden en ze voor ondergang te behoeden. In werkelijkheid verandert er niet zooveel, omdat de 4e en 5e klas (thans vervolgschool) aan al de volksscholen reeds bestonden, en deze klassen door de Regeering toch niet werden gesubsidieerd. Alleen worden de beide deelen der scholen voortaan streng gescheiden gehouden, elk met eigen administratie en een eigen hoofd.

Een belangrijk feit voor dezen Hulpdienst der zending was de opening van de Chr. Mal. Chin. School te Keboemen, in Juli van het afgelopen jaar. Het aantal leerlingen is nog steeds stijgende. Begonnen met ± 40 telde de school eind Dec. 1931 78 leerlingen, allen Chineezen. Voor het Hoofd, M. Andreas Sapin, vroeger Hoofd van de Standaard-school in Glonggong, was het een heele verandering en hij zal wel een heel jaar noodig hebben, eer hij geheel in dit andersoortige schooltype is ingewerkt. Met groote energie en toewijding is hij dit werk echter begonnen, waarbij hij vooral van zijn flinke vrouw veel steun ondervindt. Ook buiten de schooluren om weten zij het contact met de Chineezen te behouden, zoodat deze school onder Gods zegen voor onze zending onder de Chineezen van groote beteekenis kan worden. Als tweede onderwijzer is aangesteld een oud-leerling van de Chr. H. I. S. te Gombong.

Statistiek Keboemen.
Stand op ultimo December 1931.

Plaatsen, namen en aantal der

Gemeenten	Helpers	Gedoopten	Bel. leden	Scholen	Onderwijzers	Leerl.	Colporteurs
Keboemen	1. Dikoen	128	53	1	2	78	
Wera	2. Soekardja	45	24	1	3	80	
Karanganjar	3. Samikin	45	27				2
Idjo-Boemiagoeng	4. Makoen	27	15	1	1	8	
Glonggong	5. Soenarma	144	59	1	5	237	
Groedjoegan	6. Samuël	133	57	1	4	178	1
Toekinggedong (= Kalenggedong)	7. Naslim 8. Lasaroes	17	9				
Karangsamboeng	9. Soepidja						
Karanggadoeng	10. Jochas	35	17	1	2	23	
Gebangsar (= Djana Tengahan)	11. Jasoen	67	37	1	3	120	1
Pamrian (= Tg seta)	12. Sis Sakejoes	115	50	1	2	70	
Krakal (= Alijan)	Vacant	20	9				
Premboen	13. Rasidin	46	24	1	2	58	
Wiramertan (Kaboetoechan)	14. Toekija	18	8				
Klapasawit (Boeloespesantren)	15. Soepardi	3	2				
Totaal 15	15	843	391	9	24	853	4

Colportage.

In dit verslag mag een enkele opmerking over dezen hulpdienst niet ontbreken. De Zending had eind Dec. '31 een 4-tal colporteurs in dienst, waarvan er één in het begin, een tweede in het midden van het jaar werd aangesteld. De 4e, enkele maanden geleden in tijdelijken dienst genomen, ontvangt geen salaris, doch alleen een zeker percentage van het bedrag der verkochte boeken. Het was ons plan in het midden van het volgende jaar (1932) een 4den colporteur voor vast aan te stellen. Of dit met het oog op den financieelen toestand mogelijk zal zijn, is thans nog een open vraag. In het afgelopen jaar werden 200 bijbels (en bijbelgedeelten) verkocht, 4000 Chr. kalenders, 2000 tractaatjes en 954 boeken en brochures. Bovendien werden elke maand 4850 evangelisatiebladen verspreid (Mardirahardja, Penaboer en Lajang Kaboengahan).

H. BERGEMA.

Keboemen, 4 Febr. '32.

Keboemen heeft een ziekenhuis met 172 bedden. Dir.-Gen. A. H. Vonk, Arts W. Pedemors, 4 Eur. zusters: Mej. H. F. ten Kate, E. Muys, Tj. Pel en G. B. Wiggers, 54 verplegers en verpleegsters, 1 ass. apotheker, 1 schrijver, 7 bedienden. Adm. is de Heer Antheunisse.

Het hulphospitaal te Krakal is met ingang van 1 Jan '32 opgeheven.

Polyklinieken zijn er in Krakal, Klapasawit (Boeloespesantren) en Wiramertan (Kaboetoehan).

In Keboemen is een Chr. Holl. Chin. School met 247 leerl. Hoofd de Heer A. Antheunisse. Onderwijzers: R. Brinkman, J. Kwast, M. Gileam en Lie Tik Bie. Fröbelonderwijzers: Mej. Moekidjah.

In Gombong is een Holl. Inl. school met 331 leerl., Hoofd de Heer G. P. Hamer. Onderwijzers: J. Frankhuisen, Poerba, Pangkereg, Soekardi, Margana en Joh. Sapin. Fröbelonderwijzers: Mej. Soeharti.

Keboemen, 9-2-'32. H. BERGEMA.

Statistiek Wonosobo.

Stand op ultimo December 1931.

Plaatsen, namen en aantal der:

Gemeenten	Helpers	Gedoopten.	Bel. leden	Scholen	Onderwijzers	Leerl.	Colporteurs
Wonosobo	1. Soegonda	70	45	(1) H.C.S.	(3)	(160)	1
Bendoengan	2. Siméon	62	35	1	4	152	
Totaal:	2	132	80	1	4	152	1

Wonosobo heeft een ziekenhuis met 60 bedden. Geneesh.-Dir. Dr. J. Berg. Een Europ. zuster (Mej. Stolk, begin '32 vervangen door Zr. Rinck); 21 verplegers en verpleegsters. Ander personeel: 1 voor de huis-houding, 1 voor administratie, 1 chauffeur, 8 bedienden.

Poliklinieken zijn er in Sapoeran, Kepil, Kedjadjar en Wadaslintang.

Te Wonosobo is een Holl. Chin. School, uitgaande van de Friesche Ver. voor Chr. Holl. Onderwijs, niet gesubsidieerd. Aantal leerlingen 160. Hoofd de Heer J. Berger, onderwijzeressen de dames Brouwer en Nijhoff.

Van het Wonosobosche terrein is er slechts één leerling op de Keuch. Sch.

K. VAN DIJK.

Wonosobo, 25 Febr. 1932.

Zending Zuid-Holland Noord.**Jaarverslag 1931.**

Solo, 8 April 1932.

Aan de Leden van de Gereformeerde Kerken van Zuid-Holland (N.G.).

Hooggeachte Broeders en Zusters,

Hierbij wordt U aangeboden een verslag over het Zendingswerk in het Gouvernement Soerakata over 1931. Het is een blijdschap, telkens weer in een samenvatting te mogen vertellen van de zegeningen Gods, op onzen arbeid ontvangen.

Want God zegent het werk Uwer zending wel in buitengewone mate!

Gods wegen zouden zoo heel anders kunnen zijn. De geschiedenis der Zending weet te verhalen van allerlei Zendingsarbeid, die jaren lang onvruchtbaar leek, waarin zoo

zwaar op de proef werd gesteld het geloof en de lijdzaamheid van hen die zonden, en van hen, die gezonden werden.

Maar elk jaar weer mogen we in onze verslagen over het werk vermelden een veelheid van zegen, uit Gods hand ontvangen. Ons allen past wel de gedurige bede, dat we onder deze voorspoed niet vallen in de zonde der ondankbaarheid, de zonde van veel te weinig dankstemming in ons hart bij zoo groote genade.

Zegen ontvangen, en van zegen te mogen vermelden, brengt groote verantwoordelijkheid mede, welke we ons steeds bewust mogen zijn. Gods Geest vervulle onze harten met ware dank aan God.

Ik wil U thans mededeeling doen over de volgende dingen:

10. De stand der Javaansche gemeenten.

Het aantal der geïnstitueerde kerken op ons Zendingsterrein bleef in 1931 gelijk, en bedroeg dus 7. De aanstaande Classicale Vergadering krijgt het verzoek in behandeling om te willen onderzoeken, of de gemeenten Prambanan (Drini) en Pedan, beiden in de residentie Klaten, rijp geacht kunnen worden voor institueering. Er bestaat goede verwachting, dat dit onderzoek gunstig zal uitvallen, zoodat waarschijnlijk in den loop van dit jaar het aantal geïnstitueerde kerken wederom met 2 zal vermeerderen. In het bijzonder vertoont de gemeente van Prambanan, waar verleden jaar de reeds bejaarde goeroe Indjil Raden Ismangoen geplaatst werd, een zeer verblijdende groei.

Over het algemeen verliep het kerkelijk leven rustig. De kerkeraden vergaderden geregeld, en tweemaal kwamen zij ook weder in 1931 bijeen in classicale vergadering. Over de in het begin van 1931 gehouden synodale vergadering in Keboemen sprak ik reeds in het vorig jaarverslag. Het voornemen is, dat in de maand Juni a.s. wederom zulk een synodale vergadering zal plaats hebben, ditmaal te Djocja.

Het mag wel een rijke vrucht op het werk der Gereformeerde Zending in Mid-den-Java worden genoemd, dat het kerkelijk leven zich zoo voorspoedig ontwikkelt, en de gemeenten begeeren, ook in haar gezamenlijke organisatie, getrouw te zijn aan de gezonde regelen, die Gods Woord daarvoor biedt. Het was verheffend, toen op de Synode te Keboemen de kerken eendrachtig als haar grondslag aanvaardden de Heilige Schrift, zooals deze nader haar verklaring vindt in de (ook in het Javaansch vertaalde) Heidelbergsche Catechismus.

Tenslotte nog enkele cijfers over den

groei in het afgeloopen jaar. In totaal werden gedoopt 334 personen, n.l. 156 volwassenen en 178 kinderen. De telling van het totaal aantal leden der gemeente op het einde van 1931 gaf het getal 2739, als volgt te splitsen: 800 mannen, 774 vrouwen, en 1161 kinderen verdeeld over 7 geïnstitueerde gemeenten, waaronder 25 bijgemeenten ressorteeren.

Voor het eerst werd het heilig Avondmaal in 1931 bediend in de dessa Bloeloe-kan, gelegen ter zijde van den grooten weg van Soerakarta naar Kartasoeira. Verder splitste zich de bijgemeente Boeloekerta in twee afzonderlijke: Boeloekerta en Slagahima; evenzoo Woerjantara in: Woerjantara en Eromoko.

Het is de eerste maal, dat een jaarverslag mag gewagen van meer dan 300 gedoopten. Verschillende jaren achtereenvolgende het getal tot dicht aan de 300, maar kwam er niet aan toe. Thans is het aantal boven de 300 gestegen, wel een zeer rijke oogst op deze zaaiing van het zaad des Evangelies, een ontroerend blijk van barmhertigheid Gods jegens dit volk, dat als geheel nog leeft zonder Christus, als vreemdeling van de verbonden der belofte. De verwachting, dat God nog groote dingen voorheeft met het Javaansche volk, dat wellicht in de toekomst ook dit volk geteld zal worden onder de Christen-volken, moge nog verre zijn van de vervulling, toch wordt zij verlevendigd door het aanschouwen van wat wij weten en belijden te zijn: wonderen van Gods wederbarende genade in doode zondaarsharten. Ook van het Javaansche volk zal in het nieuwe Jeruzalem heerlijkheid en eer worden ingedragen.

20. De missionaire predikanten, de zendingzusters en de goeroes Indjil.

Gedurende het grootste deel van 1931 waren Dr. en Mevrouw van Andel nog met verlof. In het begin van September mochten wij hen, verfrist door het verlof, weer in ons midden welkom heeten. Groote dankbaarheid jegens God vervulde onze harten, dat Hij den weg van onzen oudsten missionairen predikant weer terugleidde naar Indië en naar Solo. De wereld-malaise bedreigt ook het werk der Zending; allerlei plannen van het Gouvernement tot bezuiniging op de subsidies der scholen waren al binnengekomen tijdens het verlof van Dr. van Andel, en hadden ons sterk verontrust. Het gaf een gevoel van veiligheid, toen we hem, die al zoovele jaren met vaste hand het Solosche zendingsscheepje had bestuurd, mochten terugzien, nu zooveel stormen

dreigden en zulke gevaarlijke klippen te vreezen waren.

Eenige dagen voor hun aankomst was aan Mevrouw van Andel de hooge onderscheiding ten deel gevallen, dat hare Majesteit de Koningin haar benoemde tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau, een erkenning van hare verdiensten, die in onzen Zendingskring hoogelijk werd gewaardeerd, en waarover wij ons allen zeer hartelijk hebben verheugd. Moge het haar gegeven zijn, nog langen tijd als Ridder haar man, die Officier is in dezelfde Orde, even krachtig terzijde te staan als zij tot hertoe deed.

Kregen we alzoo de familie van Andel weer in den loop van het jaar in ons midden terug, ditzelfde bracht ook de beslissing, die in betrekkelijk nabije toekomst de familie Bavinck van ons terrein zal doen vertrekken. Gelijk bekend, werd Dr. Bavinck benoemd tot docent aan de Opleidingsschool te Djokja, welke benoeming hij gemeend heeft te moeten aanvaarden. Hoe zeer we ons verheugen over zijn benoeming voor dat werk, het deed ons leed, dat zoo betrekkelijk gauw hij ons weer verlaten gaat. Gelukkig blijft aan de Opleidingsschool de goeroe's Indjil zijn werk in de toekomst ook indirect voor Solo van betekenis. God zegene hem in zijn nieuwe werkkring, waartoe hij medio 1933 hoopt over te gaan.

In het verslagjaar nam Ds. G. D. Kuiper van Aalsmeer het beroep aan als vierde missionair predikant van Delft. Dankbaar zijn we, dat God in hem ons straks, als hij zich door studie in Holland zal hebben voorbereid, een nieuwe versterking van arbeidskrachten schenken zal. God brenge hem veilig tot ons over.

Wat ons zelf aangaat, gelukkig behoefde een besluit Uwer Deputaten, waarbij ons met het oog op de gezondheidstoestand van mijn vrouw vervroegd verlof werd toegestaan, niet te worden uitgevoerd, doordat mijn vrouw weer herstelde. Wegens een lichte overspanning moest ik zelf aan het einde van het jaar enkele weken in de bergen rust nemen, waarvan ik gelukkig weer hersteld terugkeerde. Over weinige weken hopen we thans, na bijna zeven jaren, met verlof naar het vaderland te gaan. Den 11en Mei hopen we van Java te vertrekken met de „Marnix van St. Aldegonde”. We verheugen ons zeer op het weerzien, dankbaar dat God in deze haast afgesloten periode zoo rijk ons heeft willen zegenen.

Het jaar 1931 bracht ook tot ons over de zusters Bos en Goemaat, die in het bijzonder haar werk zullen zoeken in de ver-

gading van het Evangelie onder de vrouwen en meisjes.

Uiteraard wordt haar tijd nog vrijwel geheel besteed aan de studie van het Javaansch, de noodzakelijke voorbereiding voor het komende werk.

Helaas is in Januari mejuffrouw Bos ernstig ziek geworden, zoodat haar studie werd afgebroken. Gelukkig is waarschijnlijk in haar ziekte een verandering ten goede gekomen, zoodat we de hoop koesteren mogen, dat zij spoedig haar studie weer ter hand zal kunnen nemen.

't Is wel een zware beproeving, zoo nog heelemaal aan het begin te staan van een nieuwe levenstaak, die met vreugde werd aanvaard, en dan door ziekte langdurig te worden aangegrepen. Maar zij heeft dit als een beschikking uit Gods hand leeren ontvangen.

Moge God haar spoedig weer oprichten, en deze beide nieuwe arbeidsters toerusten voor haar werk.

Met dankbaarheid vermelden we den arbeid van onze helpers bij den dienst des Woords, de goeroe's Indjil. Door dezen staf van zendingsarbeiders is het vooral, dat de vruchten van het zendingswerk worden binnengedragen in de schuren. Zij zijn het, die dagelijks contact moeten zoeken met hun volksgenooten; die vast moeten houden de menschen, bij wie belangstelling voor het Evangelie wordt gevonden; die het onderwijs moeten geven, dat Christus als den Verlosser van zondaren voor oogen stelt en hoe langer hoe meer doet kennen; die ook met de geregelde verzorging der gemeenten belast zijn.

't Is een onwaardeerbare zegen, dat wij zoo betrekkelijk velen van zulke helpers (eind December 24) aan ons werk verbonden hebben, en dat over het algemeen hun toewijding en ijver voor de zaak des Heeren mag worden geroemd. In het begin van 1931 zijn verschillende overplaatsingen tot stand gebracht, waar sommigen reeds lang op dezelfde post stonden, zoodat hun werk gevaar liep, al te zeer in vast gaeel te loopen. Zich op een nieuwe plaats in nieuwen arbeid te moeten inwerken brengt dikwijls gaven te voorschijn, die in het oude werk geen gelegenheid vonden, naar buiten te komen. Bij kennismaking met het nieuwe werk is men gedwongen, zich welbewust rekenschap te geven van de eischen, die gesteld worden om het werk naar behooren te verrichten. Men moet weer eens opnieuw beginnen, en kan zijn voordeel doen met vroegere ervaringen. Bovendien is het voor den opbouw der gemeenten nuttig, indien

de voorgangers af en toe eens wisselen, en de verschillende gaven haar dienen tot de opvoeding in het verstaan van Gods Woord.

In enkele gevallen leverden deze overplaatsingen wel moeilijkheden, maar tenslotte is alles in orde gekomen. Oogenschijnlijk hebben ze voor het geheel ook wel een gunstig resultaat. In verschillende gemeenten, waar de uitbreiding vrijwel stilstond, is onder leiding van den nieuwen goeroe Indjil weer nieuw leven gekomen.

Deze zoo belangrijke arbeiders in Uw zendingswerk hebben wel recht op Uw getrouwe voorbede. Hun werk is moeilijk en vol gevaren. Laat Uw gebed hen daarin vergezellen en ondersteunen.

Vroeger meldde ik reeds het overlijden van één dezer goeroe's Indjil. Voorts moest één hunner in den loop van het jaar voor 3 maanden worden geschorst; één moest twee maanden geleden worden ontslagen, en aan één moest ziekte-verlof worden verleend, waarbij we vreezen, dat straks tot zijn pensioeneering zal moeten worden overgegaan.

Gelukkig kregen we in de moeilijkheden, die hierdoor ontstonden, eenige hulp, doordat van het Magelangsche terrein een helper tot ons overkwam.

Zeven leerlingen werden voor onze rekening aangenomen op de in Januari begonen nieuwe cursus van de Opleidingsschool te Djockja, die D.V. Juli 1934 haar leerlingen zal afleveren.

30. Pandita Djawa.

De plannen van de gemeente Margojoedan, waarover mijn vorig jaarverslag sprak, zijn anders gelopen, dan verwacht werd. Na vele besprekingen heeft thans de Kerkeraad een tweetal gesteld uit de goeroe's Indjil, waaruit binnen enkele weken de eigen Javaansche predikant zal worden gekozen. Na enkele maanden studie-verlof zal dan het examen door de classis plaats hebben, zoodat D.V. nog voor het einde van dit jaar ook Solo een eigen Javaanschen predikant zal hebben.

Het was het gevoelen van andere kerken, dat Solo Margojoedan, de oudste en grootste gemeente, moest voorgaan in deze zaak. Maar toen daar de plannen maar niet konden opschieten, was de Kerkeraad van Klaten van gevoelen, dat ook hij ernstig de zaak van een eigen predikant moest ter hand nemen. Een bijeengeroepen gemeentevergadering heeft zich vrijwel eenstemmig met een desbetreffend voorstel van den Kerkeraad accoord verklaard. Zoo is er goede hoop, indien de leden der gemeente nu ook

in daden hun instemming betuigen, door een flinke verhooging hunner kerkelijke bijdragen, dat ook Klaten nog in den loop van dit jaar een eigen predikant zal hebben.

Dit geve God.

Hiermede zou een belangrijke stap voortuit gedaan zijn in de ontwikkeling van ons Javaansch kerkelijk leven. Het zou een verhooring zijn van onze gebeden. Make Hij door Zijn Geest de harten bereid tot gehoorzaamheid voor Zijn zaak.

40. Wonogiri.

Deze afdeeling eischt voortdurend onze bijzondere oplettendheid. Hoewel in het afgelopen jaar de uitbreiding van het aantal gemeenteleden niet zoo groot was als het jaar tevoren (totaal 66 tegenover 109 in 1930), toch geeft dit gebied veel meer dan andere streken te aanschouwen een ontvankelijkheid voor het Evangelie. Het is onze taak, de kansen te grijpen, die ons geboden worden. Ook anderen richten zich op dit openkomende gebied.

Daarom is het gebrek aan meerdere goeroe's Indjil zoo pijnlijk, want zoo graag zouden wij minstens nog een drietal daaraan willen plaatsen. Twee nieuwe plaatsen hebben we met een goeroe Indjil bezet, maar een andere plaats werd weer vacant door het ontslag, dat aan één moest worden verleend.

Door overplaatsing is een der beste goeroe's Indjil, die vroeger zijn gaven getoond heeft in het vergaderen van een gemeente, in de stad Wonogiri geplaatst; een nieuwe colporteur kon hem ter zijde worden gesteld.

Een vervolgschool met onderwijs in landbouw, door ons opgericht, moest zeer tot onzen spijt om bijzondere redenen, na 5 maanden weer worden opgeheven.

We zouden graag meer nog willen doen in dit gebied, en geldelijk bestaat hiervoor door de ruime gift, die voor 2 jaar in Holland speciaal voor nieuw werk in Wonogiri werd geschonken, de gelegenheid; maar we zijn gebonden aan het al of niet beschikbaar zijn van goede krachten, en velerlei andere omstandigheden.

50. Kerkbouw.

De gemeente van Solo Toemenggoengan mocht op den 16en October de vreugde smaken, haar eigen kerkgebouw feestelijk in gebruik te nemen. Het is een eenvoudig, maar keurig kerkje, momenteel ruimte biedend voor ruim 200 personen, terwijl het aantal zitplaatsen, indien dit noodig wordt, gevoegelijk tot 270 à 280 kan worden uitgebreid. Bovendien is er bij den bouw reke-

ning gehouden, dat het in de toekomst gemakkelijk kan worden vergroot.

Het was een mooie avond, toen het gebouw in gebruik werd genomen, geheel gevuld door de leden der gemeente en vele andere belangstellenden, zoowel uit de verschillende Javaansche gemeenten als uit de Hollandsche. Er was een blijdschap en dankbaarheid voor het verkregen centrum van kerkelijk leven in het Westen der stad. Moge het aan den voortgang van het Evangelie door God worden dienstbaar gemaakt, en spoedig moeten worden uitgebreid, om de velen te kunnen bevatten, die het Woord Gods komen hooren.

De plannen voor kerkbouw in het Zuiden van de stad, in Danokoesoeman, zullen voorloopig nog niet kunnen doorgaan. De gemeente daar maakt een zeer moeilijken tijd door, en dreigt op 't oogenblik meer leden te verliezen dan er bij te krijgen. God brenge haar gelouterd uit dezen crisis te voorschijn, en geve den Kerkeraad geloof en wijsheid, om getrouw te zijn in zijn verantwoordelijk werk.

Door het sterven van den goeroe Indjil in Gemantar is ook daar het bestaande plan voor het bouwen van een eenvoudig kerkje weer wat op den achtergrond geraakt.

Daarentegen heeft de volijverige goeroe Indjil, die tot het einde van het vorig jaar in Woerjantara werkte, zonder noemenswaardige kosten de gemeente aldaar geholpen aan een uiterst primitieve, maar voldoende bruikbare vergaderzaal.

60. De Inlandsche Scholen.

Hierover zou heel veel te vertellen zijn. De moeilijke toestand van 's lands financiën hebben de Regeering gedwongen tot ontzaglijke bezuinigingen op het onderwijs, en ook de Inlandsche scholen (dat zijn die scholen, waar het Javaansch de voertaal is bij het onderwijs) hebben hun deel gekregen van de bezuinigingsmaatregelen. En het ziet er naar uit, dat de tijden nog moeilijker worden zullen, en de zorgen voor de scholen nog zwaarder. Er mag vooral thans wel veel gebed opgaan voor dit zoo ernstig bedreigde onderdeel van het zendingswerk.

De scholen, die er waren bij 't begin van het jaar, bestonden allen nog ook aan het einde ervan, te weten 23 standardscholen en 1 volksschool. Thans dreigt het gevaar, dat een 5-tal standardscholen (die 5 klassen tellen), zal worden omgezet in volkscholen, die slechts 3 klassen hebben. Bovendien is de subsidie voor een volksschool veel ongunstiger dan voor een standaard-school. Als deze bedreiging doorgaat, lijdt

de kas een verlies van ettelijke duizenden guldens.

Van een in Juli opgerichte vervolgschool in het Wonogirische (een vervolgschool heeft 3 klassen als top op een groep volkscholen, zoodat haar diploma gelijkwaardig is aan dat van een standardschool), vertelde ik hier boven reeds onder het hoofd „Wonogiri”, dat ze na 5 maanden weer moest worden gesloten.

Zoo heeft het aantal onzer scholen zich niet kunnen uitbreiden.

Toch is een belangrijke uitbreiding verkregen, doordat het aantal leerlingen van deze scholen zeer aanzienlijk steeg. Einde van het jaar bedroeg dit in totaal 3998.

In deze scholen waren werkzaam 88 onderwijzers en 1 onderwijzeres.

70. De Hollandsche scholen.

Ook voor de Christelijke Schoolvereniging te Solo zijn zware tijden aangebroken. Aan uitbreiding van het aantal onderwijsinrichtingen viel niet te denken; alle aandacht moest er op worden geconcentreerd, om het bestaande zoo goed mogelijk in stand te houden. Tot nog toe behoefde nog geen school te worden gesloten, maar zwart en dreigend zijn ook hier de wolken. Ingrijpende veranderingen zijn aangekondigd of reeds ingevoerd, en telkens opnieuw komen nieuwe beslissingen der Regeering af, door den nood der tijden geëischt, die de moeilijkheden van het schoolbeheer vergrooten, en de toekomst steeds zorgelijker maken. God behoeft het Christelijk onderwijs in deze landen, en voere het uit dezen zwaren druk weer uit.

Ook hier is uitbreiding te vermelden in het aantal leerlingen, dat aan het einde van het jaar gestegen was tot 2892. Tezamen met de 243 leerlingen der Hollandsch Inlandsche Kweekschool bedroeg dus het totaal aantal leerlingen van al de Christelijke scholen 7133.

80. Het clubhuis.

Over het clubhuis deelt Dr. Bavinck, tot wiens bijzondere taak dit werk behoort, het volgende mede:

„Ook het Clubhuis ondervindt de nadeelen van de malaise. Zoo was het schoolbestuur gedwongen zijn maandelijksche contributie van f50.— per 1 Januari in te trekken. Daardoor en ook door verdere verminderingen van inkomsten, waren wij niet in staat den goeroe, die in het clubhuis werkte, langer te handhaven. Hij is sinds 1 Jan. weer werkzaam bij het onderwijs.

Verder gaat het met het Clubhuis tot nu

toe goed. Er zijn cursussen en bijbelkringen, er zijn ook wekelijksche lezingen. Vooral deze laatste zijn vaak zeer druk bezocht, soms moet onze niet al te groote voorgalerij honderden menschen bergen, die van alle kanten samenstroomden. Wat vooral zoo verblijdend is, is dat deze lezingen vaak bezocht worden door vele jonge menschen, die niet op Christelijke scholen geweest zijn, en voor wie deze aanraking met het Christendom dus de eenige is. Daarom willen wij toch, ondanks alle bezuiniging, het Clubhuis niet gaarne prijsgeven.

Om den geestelijken arbeid onder de jeugd te intensiveren, zijn in den laatsten tijd een groote menigte van kleine bijbelkringen in het leven geroepen. Deze kringetjes zijn elk 5 leden groot plus een leider. Ze zijn gesloten, d.w.z. er komen geen nieuwe leden bij, en ze dragen dus een intiem karakter. Tot nu toe zijn er reeds meer dan 20 van zulke bijbelkringen, waarvan verschillende in het Javaansch en verschillende in het Hollandsch. De kringen werken naar een vasten rooster en met vaste schetsen, die iedere week aan alle deelnemers worden toegezonden. Het mooie van dezen arbeid is dat daardoor jonge menschen, die zelf jaren lang op een christelijke school geweest zijn, als leider optreden in een kringetje van jongeren die nooit iets van het evangelie gehoord hebben. De leiders komen op geregelde tijden samen ter bespreking van de ervaringen en moeilijkheden.

Enkele weken geleden hadden we een jeugddag belegd ergens een eind buiten Solo, waaraan door ruim 900 jongeren werd deelgenomen. Deze dag slaagde boven verwachting goed, zoodat het in de bedoeeling ligt het in de toekomst telkens te herhalen. Over het algemeen blijkt meer en meer dat er in het jeugdwerk hier zeer mooie perspectieven liggen."

90. De Colportage.

Deze belangrijke hulpdienst moge ditmaal slechts kort worden besproken. De verkoop van Bijbels en boeken heeft zeer ernstig te lijden onder de geldschaarschte, die den laatsten tijd onder de bevolking zeer merkbaar is.

In onzen dienst werken 21 colporteurs en één Bijbelvrouw.

Verkocht of gratis verspreid werden in 1931: 4977 Bijbels of Bijbelgedeelten in de Inlandsche talen, 16.352 boeken in de Inlandsche talen, 10.686 teksten, platen en kalenders, 17.917 Hollandsche Bijbels en boeken, 30.000 Javaansche tractaatjes.

Maandelijks verlieten 30.000 exemplaren van de Javaansche Mardi Rahardja ons kantoor, 800 exemplaren van het kinderblad Siswa Tama, 2000 van de Maleische krant Penaboer, sedert Juli echter ingekrompen tot slechts 200 per maand.

De zorgvolle tijden gaan ook aan het werk der Zending niet voorbij. Maar dankbaar mogen we het aanschouwen, dat God Zijn werk onderhoudt en zegent, dat Uw liefde voor Uw werk nog heeft bijeengebracht wat noodig was. Dank zij Uw toewijding, behoeften Uw Deputaten ons niet te manen tot inkrimping der uitgaven. We gelooven, dat het zoo ook behoort te zijn, dat, als er bezuinigd moet worden in deze tijden, ieder nog heel veel bezuinigen kan op dingen in zijn eigen levensbehoeften, voordat hij mag overgaan tot bezuiniging op zijn bijdragen voor het werk in Gods Koninkrijk.

We danken Hem, die U bereidwillig maakte, en we bidden en vertrouwen, dat Uw liefde ook verder dit Uw zendingswerk dragen zal, waarop God zoo rijken zegen bij den voortduur schenkt.

U allen ook persoonlijk den gunst des Heeren toebiddend, verblijf ik, met ons aller hartelijke groeten,

Uw broeder in Christus:

P. H. VAN EIJK.

Zending Zeeland N.-Brabant en Limburg.

Jaarverslag van het Zendingswerk in Magelang over 1931.

In den arbeid heeft God veel zegen willen geven. Aan 75 volwassenen en kinderen mochten we in 1931 de H. Doop toedienen. Menschelijkerwijs gesproken is er wel veel, dat verflauwing der hoop zou kunnen bewerken. De actie van Mohammedijah dringt tot in de verste dessa's door; de langgars, (Mohammedaansche gebedshuizen) in de dessa's verzezen als paddestoelen uit den grond en overal merken we, dat het mohammedanisme opleeft en sterker wordt; voor een groot deel staat dit met de opleving van nationalistische gevoelens in verband. Het moet dan ook gezegd worden, dat de arbeid de minste vruchten draagt in het Zuiden van ons terrein, in de plaatsen Tempèl en Djambulgan. Enkele jaren terug waren er verblijdende mededeelingen te geven over Tempèl, maar nu staat de uitbreiding daar stil en is het slechts een heel enkele, die zoo nu en dan de overgang tot den

Christelijken Godsdienst maakt. 't Is echter niet onmogelijk, dat ook de geringe voortgang aldaar mee toe te schrijven valt aan den goeroe; God werkt middellijk en we zien op het Zendingsveld, dat als regel daar de meeste vruchten worden geplukt, waar de meest begaafde goeroe's arbeiden en meermalen gebeurde 't, dat op een plaats waar jarenlang een goeroe werkte zonder vrucht, na vervanging door een andere er een groei kwam in de gemeente, die verwonderde. De goeroe van Temp.l is een prijaji, een Raden Mas, een vrij hooge prijaji zelfs; is ook ijverig, maar heeft weinig spontaans; doet zijn werk naar de regelen en voorschriften dienaangaande; ik kan weinig op hem aanmerken, maar voel toch telkens hoe anders het zou zijn, als er meer drang om te winnen, meer initiatief om iets aar te pakken in hem werd gevonden. Het gaat alles zoo lauww, het zijn schijnbaar zoo van buiten geleerde lesjes, die telkens weer worden uitgesproken, en zoo weinig waar het hart in spreekt.

Deze goeroe is begonnen met een samenkunst van Chineezers in Moentilan, waar geregeld 8 à 9 Chineezers samenkomen. In Djambangan, op de helling van de Merapi, werkt Thoebin, een eenvoudige kracht, die des morgens in de school werkzaam is en in de middaguren en Zondags gemeentelijk werk verricht. Groei zit er in die Gemeente evenzoo heel weinig. Hoe sterk in die streek, die ook zeer door Mohammedijah wordt bewerkt toch nog weer animistische gevoelens leven, bleek wel uit de beschouwingen over de Merapi, volgens welke de uitbarsting niets anders was dan een uitbarsting van toorn van den berggeest; toen onze goeroe pratende met enkele Javanen op den weg heenwees naar den Merapi zeiden ze: wees toch voorzichtig, want naar den berg wijzen maakt den toorn van den berggeest gaande; en tragisch was de gebeurtenis toen enkele Javanen den top van den berg bestegen en vervolgens in den rookenden voorspuwendenden krater sprongen om zich te offeren aan den berggeest.

Na Djambangan komen we noordwaarts gaande in Moentilan, het centrum van de Roomsche missie op Java. In die plaats is nu een kleine koempoelan van Chineezers. Vasten voet hebben we in Moentilan met zijn talrijke Chineesche bevolking nog nooit kunnen krijgen; dat vindt zijn oorzaak niet in de Roomsche actie, want voor de Roomsche actie zijn de Chineezers over het algemeen gesloten dan voor de Zending van Protestantische zijde.

Op Moentilan volgt Blondo, waar de Armenkolonie is en waar ook in 1931 weer met zegen gewerkt werd. Een voorname gebeurtenis voor deze kolonie was wel het heengaan van Wirjo-Tresno met pensioen, de man, die van de oprichting af aan het hoofd gestaan heeft en door wiens flink optreden de kolonie wat opzet en inrichting aangaat zoo groeide, dat ze aan andere organisaties meermalen tot voorbeeld gediend heeft, wanneer men elders tot de oprichting van een kolonie overging. Wirjo-Tresno was ook een flinke goeroe-indijl, die met veel toewijding het Evangelie aan de bewoners van Blondo bracht. De arbeid werd hem helaas te zwaar en op advies van den dokter moesten we tot pensioeneering overgaan. Hij woont nu bij Poerwodadi, in de residentie Koedoes, waar hij vandaan kwam en in welke plaats hij nu ook ijverig in de Evangelieprediking werkzaam is. In de plaats van Wirjo-Tresno kwam Sadi, een goeroe-indijl, die hier in Magelang reeds vele jaren werkte en die onder zijn collega's een der weinigen was, aan wien het beheer van gelden kon worden opgedragen. Deze Sadi behoort niet tot de soepele menschen; in zijn gesprekken met Mohammedanen is hij kortaf en verklaart hij zonder omwegen dat het Mohammedanisme een valsche godsdienst is en Jezus alleen de weg tot de zaligheid. In deze gesprekken heeft hij maar zelden een nederlaag geleden, maar ook weinig kunnen trekken. Een visscher van menschen was hij niet, maar bij degenen, die hem nader leerden kennen won hij de sympathie vanwege zijn betrouwbaarheid en eerlijkheid; het is een man op wien men staat kan maken. Deze was daarom de aangewezen man, de leiding van Blondo op zich te nemen en hij doet het tot groote tevredenheid. Voor hoeveel menschen is dit Blondo reeds een toevluchtsoord geweest, waar zij ontvloeden aan de ellende van hun leven. Uitgeworpen uit de samenleving, onbekwaam om in eigen onderhoud te voorzien, voor deze hulpeloozen is uitkomst uit hun lijden in Blondo en wat meer is, in dit toevluchtsoord leerden velen een ander toevlucht kennen bij wien zij, die geen helper hadden, hulp vonden in hun geestelijken nood. Ik ben daarom diep onder den indruk, van het schrijven der Regeering dat ik dezen dag ontving en waarin werd meegedeeld dat voortaan geen subsidie voor deze inrichting meer gegeven kon worden vanwege den toestand van 's Lands financiën. Bij de vele bezuinigingsmaatregelen meent de Regeering ook deze te kunnen voegen dat voor alle inrichtingen

van armenzorg, weeshuizen, enz., die er in Ned. Indië bestaan, de subsidie ingetrokken wordt. Daarvoor in de plaats zal er een groote geldloterij gehouden worden, uit de opbrengst waarvan aan al die inrichtingen een bijdrage geschonken zal worden ter vervanging van de subsidie. Deze vervanging kunnen we echter niet aanvaarden en hoewel er een actie ingezet zal worden om de Regeering alsnog tot een ander standpunt te brengen, is er weinig hoop gezien de toestand van de financiën van 's Lands Kas, dat er voor deze kolonie uit die kas steun zal geboden worden.

En toch, wie is in staat om zoo'n kolonie te sluiten, om aan den ingang van deze kolonie te gaan staan en te zeggen tot deze blinden, schamelen: „henen uit!"; wie het zich even indenkt wat het is die heele stoet van ellendigen te zien heentrekken, de blinde geleid door den lamme, niet wetende waarheen, menschen, die zelfs het bedelen verleerd hebben, omdat ze jarenlang op Blondo gewoond hebben, die voelt wel, dat dit niet mag. Er zijn onder die menschen veel Christenen, die het eigendom van Jezus geworden zijn en nu zal aan velen op den jongsten dag gezegd worden: gij hebt mij niet te eten gegeven, en te drinken en gehbergd, maar dit weggagen van de discipelen van Jezus zou toch nog veel erger zijn dan wat in Mat. 25 beschreven wordt. Ik zal daarom dezen nood bekend maken aan de Christenen in deze landen en ik verwacht niet anders, of ieder in wiens hart liefde woont tot den Christus zal met innerlijke ontferming, bewogen worden tot deze schamele discipelen van Jezus. Er wordt van de Christenen veel gevraagd, maar de nood, op verschillend terrein is zoo groot, dat een beroep om steun bij onze Christenen niet onbeschaamd zal blijven.

Vijf paal ten noorden van Blondo ligt Magelang. De Javaansche gemeente nam in 1931 een weinig toe; enkele volwassenen konden door den Doop in belijdenis des geloofs in de gemeente worden opgenomen. In deze gemeente van Magelang werd met veel verlangen uitgezien naar de opening van een hospitaal. Om verschillende redenen, ook om de te verwachten uitbreiding der gemeente.

Er zal door de verpleegsters en verplegers, die aan het hospitaal verbonden zullen worden, een vrij sterke aanwas der gemeentelplaats hebben; maar boven alles toch voelt men in de Jav. gemeente de groote beteekenis van een Zendingshospitaal als middel om vele Javanen met het Evangelie

in aanraking te brengen.

Dr. Dreckmeier werd dan ook in de Jav. gemeente met veel blijdschap ontvangen; in de welkomstrede, die de pandita djawi hield werd Dr. Dreckmeier gepromoveerd tot Debora en ik tot Barak en hoopte hij, dat er tusschen beide diensten der Zending dezelfde samenwerking zou zijn als tusschen deze twee in hun strijd tegen Jabin en Sisera. Nu die blijdschap, die er in de Javaansche Gemeente is, is bij onze Christenen in Magelang algemeen. We voelen, dat God ons in de medische Zending een nieuw hoopvol middel gegeven heeft in den arbeid voor Zijn Koninkrijk. Er is veel om verzocht bij de Regeering, maar er was telkens veel tegenstand, de pogingen om de opening van een Zendingsziekenhuis onmogelijk te maken waren vele en als we nu zien hoe God door al die tegenstand een weg gebaand heeft, dan past hier wel: „God baande door de woeste baren en breede stroomen ons een pad". Ook in de Javaansche gemeente voelde men dit en een der Javaansche sprekers uitte er zijn verwondering over, dat in dagen van voorspoed de weg voor het hospitaal gesloten bleef maar nu in deze moeilijke tijden, nu er zooveel gesloten wordt, in Magelang een Zendingshospitaal geopend kon worden. We denken nu met veel dankbaarheid ook aan de Broeders en Zusters die door hun bijdragen het mogelijk maakten om zoover te komen en aan de bereidwilligheid om in deze moeilijke tijden hun bijdrage voor dit doel te storten.

Ik las in de krant van een enkele gemeente, die vermindering vroeg van het gevraagde bedrag; ik kan me begrijpen, dat er zulke verzoeken komen, maar als die broeders het wisten wat een groot geschenk en hoe 'n beteekenisvolle inrichting voor Gods Koninkrijk in dit Hospitaal geschonken is, dan zouden ze zeker zoo'n verzoek achterwege gelaten hebben. Wie gelooft is een Zendingsvriend; men zal bij degenen die God vreezen niet tevergeefs om hun steun vragen, wanneer ze weten dat die steun inderdaad 't Koninkrijk Gods ten goede komt

In Magelang gaat het werk onder de Chinezen, dat uitgaat van de Holl. Kerk, verblijdend. De samenkomsten gaan van maand tot maand vooruit, en het is al wel gebeurd, dat de beschikbare ruimte te klein bleek om alle belangstellenden te bevatten; 6 volwassen Chinezen en 4 kinderen werden in 1931 door den Doop aan de Gemeente toegevoegd; enkele weken geleden werden weer drie volwassenen en 3 kinderen gedoopt en

vele anderen bereiden zich tot het doen van belijdenis voor. Het wordt daarom hoog tijd, dat er een behoorlijke kerk voor de Chineez-zen komt, waarin plaats is voor meerdere uitbreiding, en waarvan meer attractie uitgaat op de Chineesche bevolking. Zoo'n Kerk zal een sprekend getuigenis zijn van den groei der Chr. gemeente en zal daarom mee de algemeene opinie, die nog echt heidensch is, verzwakken, en bovendien zullen er zijn, die zich een beetje schamen om in een eenvoudig woonhuis te vergaderen, en door dat gevoel niet meer gehinderd worden wanneer er een behoorlijk kerkje staat. De Kerkeraad van de Holl. Gemeente heeft nu besloten om een leening van f 8000.— uit te schrijven, welke gevoegd bij de pl.m. f 4000.— aan vrijwillige bijdragen, die ontvangen werden, ons in staat zal stellen om het begeerde kerkje plus goeroewoning te bouwen.

Dat er meerdere belangstelling is onder de Chineezzen valt m.i. duidelijk te constateren; we hebben in den heer Chew en in den Chineeschen goeroe en niet minder in zijn vrouw beste krachten voor den arbeid. De vrouw van den Chineeschen goeroe gaat er 3 à 4 \times per week op uit om huisbezoeken te doen; in het afgelopen jaar heeft ze niet minder dan 530 bezoeken afgelegd en ze is niet minder brandend van liefde voor de zaak van Gods Koninkrijk dan haar man. De arbeid onder de Chineezzen vraagt ook hierom bijzondere belangstelling omdat van verschillende Protestantsche zijden onder de Chineezzen gewerkt wordt; daar zijn het Leger des Heils, de Pinkstergemeente, de Apostolischen en de Adventisten. Al deze organisaties hebben een huis gehuurd voor den arbeid onder de Chineezzen; alleen de apostolischen hebben een eigen Kerkgebouw; en al die samenkomsten hebben een groot bord voor het huis staan, waarop de Chineezzen lezen, dat aldaar samenkomsten worden gehouden; de Adventisten hebben een bord geplaatst waarop geschilderd staat: „Jezus betoel”, dat wil zeggen: „de echte Jezus”.

De arbeid onder de Chineezzen verkreeg uitbreiding, doordat de heer Chew en ik eens in de maand naar Temanggoeng gaan, om daar in een samenkomst van Chineezzen het Evangelie te verkondigen. In Moentilan werden eveneens pogingen aangewend om een geschikt huis te krijgen, die echter niet slaagden. Een Chinees, die zijn mooie huis reeds beschikbaar had gesteld, kwam, toen hij inlichtingen had over de bedoeling der samenkomsten op zijn belofte terug. Tot het

directe Zendingswerk, dat in Magelang verricht wordt, behoort ook de arbeid onder de rijpere jeugd, onder de leerlingen van de M.U.L.O., Huishoudschool, en oud-leerlingen van de Holl. Jav. en Holl. Chin. School, die op geregelde tijden onder leiding van een der onderwijzers en onderwijzeressen saamkomen. Nu deze arbeid zich al meer uitbreidt en de Geref. Jongelingsbond steun beloofd heeft voor den arbeid onder de rijpere jeugd op Midden-Java wordt de behoefte gevoeld aan een organisatie, speciaal van deze jeugdarbeid, die ook het aangewezen lichaam zal zijn om deze steun in ontvangst te nemen.

Op enkele palen afstands van Magelang op den weg naar den Merbaboe ligt Glagahombo; de Christenen, die daar wonen behooren bij de gemeente van Magelang. Van die kring aldaar valt niet veel goeds te vertellen. De kring is klein; tegen de goeroe die daar de gemeente verzorgde en tegen den onderwijzer werden allerlei klachten ingebracht; beiden waren ze er op uit om eigen voordeel te zoeken en van hun werk kwam niet veel terecht. Na een nauwkeurig onderzoek en samenspreking met het Comité der oudsten, werd besloten om ze beiden over te plaatsen. En beiden werden ze vervangen door de goeroe Jonathan, die een Normaalschool afliep en ook in staat is 's Zondags in de samenkomsten voor te gaan, — eerst nu bleek, hoe de Christennaam daar stinkende was gemaakt door het slordig gedrag en de ruzietjes van deze eigen voordeelzoekende arbeiders, hoe moeilijk is nu weer de arbeid van de nieuwe goeroe, die zooveel vooroordeel weer moet overwinnen. Bij een wandeling door die dessa's ziet ge ook telkens nieuwe langagrs, kleine Mohamm. gebedshuisjes, wat een teeken is, dat de Mohammedaansche propaganda ook hier beter slaagt.

Van Setjang 7 pal ten noorden van Magelang kunnen betere dingen verteld worden. De goeroe Jakoboos, die daar werkt, gaat er elken dag ijverig op uit en in het voorbijgegane jaar heeft hij op vele plaatsen het Evangelie mogen brengen. Deze goeroe houdt samenkomsten op 6 plaatsen: Setjang, Ngowet, Paggergoenoeng, Tjatjaban, Sentoel, en Sanggaitan; in Setjang komen van 20—25 hoorders.

Maar zoo klein was eertijds het kringetje in Ngowet ook, waar nu echter met belangstelling elke week pl.m. 20 menschen de samenkomst bijwonen en sommigen reeds den Doop begeerden.

In Temanggoeng gaat de arbeid geregeld voort en er ook in 1931 groei.

Ten noorden van Temanggoeng liggen de plaatsen, die de meeste hoop bieden; daar ligt Djoema, waar in 1931 aan 13 volwassenden en 11 kinderen de H. Doop kon worden toegediend. Geen enkele gemeente had zoo'n groei als die van Djoema.

Deze gemeente ligt echt in het gebergte, ver van de centra van verkeer en van intense Mohamm. propaganda, en daar heeft vaak door bijzondere leidingen het Evangelie ingang gevonden. Bij elke Avondmaalsviering zijn er weer, die den H. Doop ontvangen en de goeroe's die er werken, doen het met opgewektheid. Het leeft daar en de leden houden scherp toezicht op degenen, die zich bij de gemeente willen aansluiten. Ze zijn daar soms wel eens al te rigoristisch; een slechte vrouw, die echter getrokken werd door het Evangelie, wou men eenvoudig den toegang tot de samenkomsten verbieden. Een zoo'n vrouw in de samenkomsten zou, zoo zeiden ze, de heele samenkomst in discredit brengen en er waren heel wat woorden voor noodig om ze duidelijk te maken dat Jezus gekomen is om het verlorene te zoeken en dat, als zoo'n verlorene zich bekeerde, dit juist een nieuw en krachtig getuigenis zou afleggen van de genade van den Heere Jezus en de veranderende kracht van het geloof.

Bij Djoema, 3 paal er vandaan, in Ngadiredjo, waar ook een groote Chineesche nederzetting is, woont de nieuwe goeroe Sisworo, we mogen wel zeggen de beroemde Sisworo, die in Djokja vele jaren met veel zegen is werkzaam geweest. Hij, de bekwame goeroe, werd echter door de zonde verast; hij viel in overtreding van het 7de gebod, maar kwam tot oprecht berouw.

De Vergadering van Missionaire predikanten was van oordeel, dat hij niet langer op de post, waar hij werkte, gehandhaafd kon blijven, maar dat het, gezien de omstandigheden waaronder deze val had plaats gehad, niet mocht, dat hij voor goed werd afgezet en dat het goed zou zijn wanneer hij op een ander terrein werd werkzaam gesteld. Daar hier een plaatsvervanger moest zijn voor Sadi, die naar Blondo was gegaan, konden wij hem uitstekend gebruiken, en hebben we hem geplaatst in Ngadiredjo, gelegen in een veelbelovende streek, waar ook Djoema ligt. De samenkomsten zijn reeds begonnen, want het is hem mogen gelukken een tiental belangstellende Javanen bij elkaar te krijgen, die daar elken Zondag de samenkomst bezoeken.

Tusschen Ngadiredjo en Temanggoeng

ligt Parakan, waar sedert enkele maanden de goeroe-indjil Samuel werkzaam is. Eindelijk is het gelukt om in Parakan een goeroe-indjil te plaatsen, die geregeld in het ziekenhuis kan werken, en zijn tijd kan geven voor het bezoeken van de oud-patiënten. Deze goeroe kwam van den cursus Bakker, waar hij voor Uw rekening werd opgeleid. Hoe het met zoo'n goeroe-indjil gaat als hij pas zich ergens vestigt, moge blijken uit de volgende mededeelingen.

In October ging hij in Parakan wonen in een van de Kampoenes (waaruit deze plaats bestaat). De eerste 10 dagen gingen heen met het ontvangen van de kampoengbewoners, die hun nieuwen kampoenggenoot wenschten te ontmoeten; daarna ging hij een onderzoek instellen naar de wijze van werken der helpers, die daar gewerkt hebben en naar den toestand der gemeente: hoefelen er in den loop der jaren van de gemeente waren afgedwaald, welke van degenen, die nu lid zijn, gerekend moesten worden tot de tragen, hoe het met den ingang van het Evangelie stond in Parakan en omgeving, en wie alzoo in nadere aanraking met dat Evangelie waren geweest, en wie begeerde nader onderwezen te worden.

Na deze terreinverkenning ging hij er op uit om de leden op te zoeken en degenen, die geregeld de samenkomsten bezoeken, maar vond al spoedig de moeilijkheden van den nieuweling, die bij de dessa-autoriteiten niet bekend is. Toen hij n.l. in een dessa bij een der leden van de gemeente zat, werd hij ontboden bij den Loerah; deze meende dat een communistische propagandist zijn intree in zijn dessa had gemaakt en wou nu het fijne van de zaak weten; weldra was deze loerah gerustgesteld; de goeroe evenwel had gelegenheid gehad om aan dezen Loerah de hoofdzaken van het Evangelie mede te deelen, waardoor deze zoo getroffen werd, dat hij meer van begeerde te weten en de goeroe uitgenoodigd werd om terug te komen en hem meer van het Evangelie te vertellen. Dit geschiedt nu en geregeld gaat de goeroe naar den Loerah, die met zijn twee zonen belangstellend naar de woorden van den goeroe luisteren. Op zijn tochten ter kennismaking met de bevolking werd zijn weg geleid naar den Tampeng van een dessa; wiens dochter sedert dien getrouwd de koempoelan en de Catechisatie in Parakan bijwoont. Een afgedwaalde Chinees en een afgedwaald Javaansch gezin kwamen terug. Op al zijn tochten der eerste maanden had hij geen tegenstand ontmoet, overal had men hem ontvangen en naar zijn

prediking willen luisteren. De eenigste die tegenstand geboden had, was de Europeesche chef van een theefabriek geweest, die een twistgesprek gevoerd had. Het Javaansche hoofd van het Hospitaal is een goede kracht en werkt met den goeroe-indjil saam in het bezoeken van ontslagen patiënten.

Hiermee heb ik de rondgang langs de gemeente volbracht. Licht en schaduw wisselen elkander af. Er zijn veel plaatsen, die veel hoop geven en dessa's waar bijna een stilstand ingetreden is. Op elke samenkomst die er met de goeroe-indjil gehouden wordt is er een die van zijn arbeidsterrein uitvoerige mededeelingen doet, verhaalt van de bezwaren, tegenwerking, Mohammedaansche propaganda en ook de lichtpunten laat zien die op zijn terrein de hoop levendig houden. Die samenkomsten werken goed; want na de mededeeling van de een komt de critiek, de aanwijzing van de anderen; zoo leeren ze van elkaars ervaringen te profiteeren, terwijl het einde is een bidstond, waarin bepaald dat gedeelte van het terrein in het bijzonder gedacht wordt. Onze helpers, heel den arbeid heeft ook Uw gebed zoo noodig. Er is geen opening der harten, en er is geen bekwaamheid voor de prediking dan van den Heiligen Geest en wanneer dit alles met eenparig gemoed begeerd wordt, kan de zegen op den arbeid niet uitblijven. Het is nu den tijd om daarop te wijzen. In deze tijden, nu vele menschen de materiele nooden zoo gevoelen, kan het zijn, dat sommigen alleen last van de Zending hebben, en alleen klacht over de Zending, dat ze zooveel kost, dat er zooveel voor gegeven moet worden, en zulke krachten zijn de dood voor het gebed: want voor wie het bijdragen al moeilijk wordt, zal het gebed onmogelijk zijn. En wanneer het gebed wegblijft, wat moet er dan van het werk terecht komen? Enkele moeilijkheden heb ik verteld, maar er zijn er nog zooveel meer. Daar is de Colportage-arbeid. Winst voor dien arbeid werpt de Colportage Boekhandel niet af; alle winst, die door dezen handel door de inspanning van den heer Burggraaff wordt behaald, is noodig om de onkosten te bestrijden, en in afwachting van betere tijden, moet ik Colporteurs ontslaan. Ook met onze Javaansche scholen maken we moeilijke tijden door; het tekort van '31 tot een bedrag van f 2.350.— komt voornamelijk door inhouding van de subsidies, en allerlei bezuinigingen, die op het Inl. onderwijs werden toegepast. Drie onderwijzers moesten daarom ontslagen worden en ik hoop, dat het bij die drie zal blijven.

Moge de Heere het werk in stand hou-

den, dat in Zijnen Naam verricht wordt, en geve Hij Zijnen zegen, dat in dezen tijd te krachtiger zijn Koninkrijk kome.

Magelang.

A. MERKELIJN.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Op weg naar de zelfstandigheid.

Woensdag 24 en Donderdag 25 Februari is in Poerbolingo de Classicale Vergadering gehouden.

Deze vergadering beteekende in zoover een nieuw stadium in de ontwikkeling van het Javaansch kerkelijk leven, dat de leiding nu berustte bij Ds. Soedarmadi. En voortaan zal steeds de Voorzitter één der Javaansche predikanten zijn.

Dit kan op ons terrein. Dat is een voorrecht, dat wij hebben boven anderen, omdat wij twee Javaansche predikanten hebben. Zoolang dat niet het geval was, was het eigenlijk vanzelfsprekend, dat de leiding berustte bij den Missionaire predikant. Maar nu afwisselend Ds. Soedarmadi en Ds. Misaël praeses kunnen zijn, ligt het op de lijn der gezonde ontwikkeling van het kerkelijk leven, dat de Missionaire predikant adviseerende stem heeft zooals ook op de Synode van Javaansche Kerken het geval is.

Wel heeft Ds. Soedarmadi met kracht een lans gebroken voor zijn meening volgens welke het beter zijn zou als ook de missionaire predikanten bij toerbeurt presideerden. Het is begrijpelijk en het pleit voor zijn verantwoordelijkheidsbesef, dat hij die verlichting van arbeid wenschelijk achtte. Toch is het onjuist gevoeld, daar de positie van den Missionair-predikant niet op één lijn is te stellen met die van de predikanten der zelfstandige Javaansche Kerken. Wel fungeert de miss. predikant als Voorzitter van die kerkeraden en die gemeenten, die nog geen eigen Javaansche predikant hebben. Maar dit mag toch geen doorslag geven in deze kwestie. Want ten opzichte van het Javaansche kerkelijk leven is dat de abnormale verhouding, die tijdelijk is van aard. De blijvende, de normatieve verhouding is die, waarin de Javaansche predikant staat tot de kerken. Een invloed als adviseur is daarom meer overeenkomstig de eigenaardige positie van den Missionaire predikant. Mochten utiliteitsredenen tot nu toe hem tot de leiding verplicht hebben, nu die redenen vervallen, mogen wij met dankbaarheid deze nieuwe schrede doen op den weg naar de zelfstandigheid.

Wil men dus deze Classis-vergadering

als een proefneming beschouwen, dan mogen wij met groote blijdschap constateeren, dat zij schitterend geslaagd is.

Ds. Soedarmadi heeft getoond hoedanigheden te bezitten, die hem voor de zware taak van praeses ten volle geschikt maken.

Het agendum was zeer uitgebreid en vertoonde een groote verscheidenheid van de meest uiteenlopende kwesties.

Het is niet doenlijk U daarvan een opsomming te geven.

Verschillende van deze kwesties komen vanzelf later wel ter sprake bij onze berichtgeving.

Als een staaltje van een m.i. van wijsheid getuigende beslissing zou ik willen noemen het besluit over het dominospel.

Eén van de kerken had het advies gevraagd over de kwestie of het dominospel geoorloofd is, omdat zij in eigen boezem niet tot oplossing kan worden gebracht.

De Classis sprak uit, dat, hoewel tegen dit spel als zoodanig geen bezwaar bestaat, mits het tot ontspanning dient en er geen geld wordt ingezet, het toch in dit stadium ontraden wordt aan de Christenen. Immers de niet-christelijke bevolking, waaronder de zonde van het ongeoorloofd spel zoo diep is ingekankerd, kan niet in staat worden geacht dit te onderscheiden, en zou deze opzichzelf-geoorloofde ontspanning tot ergernis kunnen worden en het protest van Christelijke zijde tegen het ongeoorloofd spel van kracht kunnen berooven.

Mij dunkt, zulk een besluit mag ons blij stemmen, want het getuigt van een zuiver aanvoelen van de hooge belangen, die hier op het spel staan. Het geeft blijk van een sterk ontwikkeld verantwoordelijkheidsgevoel tegenover het nog niet gekerstende deel der bevolking. Er schuilt liefde in voor de zaak en kerk des Heeren.

Mij deed bijzonder goed, bij dat en bij andere besluiten, dat de leidinggevende personen voortdurend het licht van de Schrift zochten.

Trouwens dit juiste inzicht in de Schrift treft mij voortdurend en het verbaast mij als ik denk aan de opleiding, die genoten werd, en die toch in menig opzicht ver achterstaat bij die, welke de Hollandsche predikanten het voorrecht hadden te ontvangen.

Met alle trouw wordt gestreefd daarnaar het kerkelijk leven te leiden.

Dat geeft moed voor de toekomst.

Dat zegt, dat men op den goeden weg is.

Dat doet ons vertrouwen, dat de zelfstandigheid, die de Javaansche kerken in

beginsel genieten, hoe langer hoe meer een zegen blijken zal.

Als de Javaansche kerken metterdaad en ten volle eens zelfstandig zullen zijn, dan zullen zij dat wezen alleen in de gebondenheid aan de Schrift.

Het heilig recht tot zelfstandigheid is gegroeid alléén en uitsluitend tot het bid-dend voornemen heel het kerkelijk leven te binden aan de eischen, en de normen van Gods Woord.

Het was mij daarom een vreugde deze Classis-vergadering bij te wonen, omdat het mij in de overtuiging versterkt heeft, dat onze kerken hier verrassend ver gevorderd zijn op den goeden weg.

Ach, het is nog niet volmaakt.

In kerkelijk technischen zin zijn er nog wel fouten op te noemen. Er wordt nog al eens gezondigd tegen den goeden regel, dat alleen maar kerkelijke zaken mogen worden behandeld, en dat alle vragen en voorstellen op concrete gevallen betrekking moeten hebben. Aan de zeer verklaarbare neiging om zoo'n Classis als vraagbaak te gebruiken voor allerlei moeilijke kwesties, wordt te gemakkelijk toegegeven. En speciaal door het Javaansche karakter, dat graag theoretiseert, ligt hier een groot gevaar. Ook blijkt de verhouding van de meerdere vergaderingen ten opzichte van de kerkeraden niet altijd helder te zijn. Er zou meer te noemen wezen.

Maar dit alles beteekent weinig.

Deze fouten zijn fouten van de onervarenheid. Het zou ook wel zeer verwonderlijk wezen, als de jonge Javaansche kerken in een paar jaar tijd bereiken zouden, wat in Holland, zooals elke kerkelijke vergadering getuigt, na eeuwen nog niet verkregen is.

De juistheid van inzicht in de hoofdlijnen der kerkregering waarvan telkens blijk gegeven wordt, is veel meer verbazingwekkend.

De volgende Classicale vergadering zal gehouden worden in Tjilatjap. Ds. Misaël is als praeses aangewezen. Het zal de gemeente van Tjilatjap in het eerste enthousiasme harer mondigheid ongetwijfeld een vreugde zijn, de afgevaardigden der Kerken te ontvangen. Trouwens, haar kwaliteiten als gastvrouw hebben wij reeds leeren waardeeren.

R.

Zending Utrecht—Gelderland.

Op bezoek in de dessa.

(Verkort).

Dezer dagen, broeders en zusters, was ik

met den Goeroe-Indjil van Temon op bezoek in de desa Karang-Woeni.

Het gesprek ging over rechtvaardigheid Gods. Zeer waarschijnlijk deed de Goeroe dat met opzet, omdat één der heeren, die met ons debatteerden, een dessa-overheidspersoon was.

De Goeroe zei: Wij zijn allen zondaars en daarom kunnen wij Gods wet niet volbrengen; toch blijft God eischen en als wij niet kunnen volbrengen en voor eigen rekening staan, dan zullen wij rechtvaardige straf ontvangen. In dit verband haalde hij het duidelijke voorbeeld aan, dat zonde tegen den naaste reeds gestraft wordt, hoewel te meer de zonde tegen een hooger geplaatst overheidspersoon, b.v. 't dessahoofd, nog zwaarder wordt de zonde aangerekend tegen den Ass. Wedono (hoofd v/h. onder-district), nog erger is de overtreding tegen den Wedono (hoofd v/h district) en weer zwaarder straf staat er op de zonde tegen den Regent, hoewel te meer dan nog, op de zonde tegen den Vorst.

Dit is nu slechts een aardsch Vorst; dus de zonde tegen God is de allergrootste straf waardig.

Toen vroeg ik den man: Wat is nu eigenlijk zonde?, nadat de man gezegd had te gevoelen, dat hij zondaar was, bleef hij het antwoord schuldig. De volkeren hier denken zich de zonde als iets uiterlijks, als overtreding van een uitwendig gebod. Meer dan eens werd hem de vraag door mij gedaan, doch hij bleef steeds zwijgen.

Toen gaf ik hem het voorbeeld dat de Heiland zelf ons geeft en dat tot het hart van den Oosterling zeker spreekt: „Wie een vrouw aanziet om haar te begeeren, heeft alreeds overspel in zijn hart met haar gedaan.” Toen was het, als of hem een licht er over opging. Hij begon, zoo leek het althans voor ons, te begrijpen wat bij de zonde in geding is. Bij het afscheid wilde men gaarne, dat wij weer zouden terugkeeren, wat wij dan ook beloofden.

Van een bezoek in een geheel andere desa wil ik U ook nog verslag doen om U een geheel andere moeilijkheid te teekenen, waarmede wij te worstelen hebben bij de Evangelieprediging.

Ik had zelf een man in het hospitaal bezocht, die, toen hij daar was, veel neiging toonde tot het Evangelie.

Mas Kis, de Goeroe van het hospitaal, dacht, dat deze man zoo geschrokken was van mijn bezoek, dat hij zeer kort daarna uit het hospitaal was weggegaan zonder geheel genezen te zijn.

Hoe dit zij, toen ik niet zoo lang daarna

met Mas Soerodjo van Djenar hem in zijn huis bezocht, was hij zelf in het geheel niet afkeerig, maar durfde hij toch niet zich te vertoonen in de koempoelan, omdat hij dan doodverklaard zou worden door zijn burenen de „Goeroe”, de Leermeester, die hij tot dusver had gevolgd als zijn voorbeeld, had hem ook duidelijk te verstaan gegeven, dat, als hij met dat Christendom doorging, hij voor hem niet bestond.

Wij hebben ons best gedaan den man te overtuigen, dat er veel meer zegen voor hem in lag, Gode meer gehoorzaam te zijn dan de menschen, doch wij zijn niet veel gevorderd.

Dat kwam ook hierdoor, wijl er een dochter over was met vacantie bij haar ouders, die zeer heftig haar haat tegen het Christendom lucht gaf en ook zijn eigen vrouw maar steeds op hetzelfde aambeeld hamerde, dat zij, ingeval zij Christenen werden, geen burenen meer zouden bezitten, door niemand meer zouden worden begroet, enz.

Nu dat beteekent voor die menschen heel wat. Ach voor ons ook, wij zouden ook heel wat nalaten, uit valsche schaamte, indien wij smaadheid om Christus' wil zouden moeten dragen.

Aan het slot heb ik den Goeroe verzocht Joh. 9 te lezen en hem te zeggen, dat wij gekomen waren hem te troosten en hem te verzekeren, dat Christus hem niet alleen zou laten, wanneer hij voor Hem zou kiezen. Of hij het begrepen heeft?

God weet het, Hij geve het. Maar dit is zeker, dat een andere jonge man, de expatiënt is zeker een vijftiger — aandachtig heeft geluisterd naar de lezing van het hoofdstuk en voor dien man kan het tot een eeuwigen zegen worden. In Karang-Woeni hadden wij te worstelen met onwil en onverstand, hier met vrees voor de menschen. Ik hoop, dat het U duidelijk is, hoe moeilijk de prediking is van het Evangelie, aan den natuurlijken mensch, het Evangelie, dat rechtstreeksch ingaat tegen ons natuurlijk hart, maar ook hoe heerlijk het is, daar ten duidelijkste blijkt, dat alleen datzelfde Evangelie de menschen kan geven den waren, den eenigen vrede.

Poerworedjo. A. F. KEUCHENIUS.

Ds. en Mevrouw Veenhuizen—Zwart.

(bij de foto).

Soerabaja's Kerk moest kort na elkander haar beide dienaren des Woords missen. Ds. Ringnalda nam eene roeping aan tot geestelijk verzorger van Veldwijk en ook Ds. v. d. Spek keert niet weer naar Indië terug.

althans voorloopig niet. Voor de Holl. Geref. Kerk te Soerabaja was dit een zwaar verlies.

Eén der beide vacatures zal echter D.V. weldra weêr worden vervuld. Binnen enkele weken zal de beroepen dienaar des Woords, Ds. P. Veenhuizen, thans nog predikant te Oudega (Wymbr.), naar het voornemen is,

ten. Hun huwelijk is gezegend met een tweetal jongens. De oudste heet **Pieter Abraham** en is geboren 23 Maart 1930 en de jongste hebben zij **Frederik Hendrik** genoemd. Deze is 22 Mei l.l. één jaar geworden.

De Kerk van Oudega heeft niet lang mogen genieten van de gaven, waarmede de

Ds. en Mevrouw Veenhuizen—Zwart.

vertrekken om de Kerk te Soerabaja te gaan dienen.

Pieter Veenhuizen is geboren 8 Juli 1902 te Almelo, waar zijn Vader, wijlen Ds. P. Veenhuizen, predikant was bij de Gereformeerde Kerk. Van jongsaf was het zijn begeerte om, evenals zijn begaafden Vader, het Woord Gods te mogen bedienen. Zijn weg ging echter eerst naar de school. In 1922 haalde hij zijn akte als onderwijzer. Een paar jaren heeft hij het Christelijk onderwijs gediend te Baflo en te Spijk. Intuschen bleef het zijn wensch om te gaan studeeren voor predikant. Hij richtte zijn studie op de toelating tot de Universiteit. Reeds in 1924 werd hij aan de Vrije Universiteit als theol. student ingeschreven. Den 14den Dec. 1928 deed hij met goed gevolg zijn candidaatsexamen.

De Geref. Kerk te Oudega (Wymbr.) riep hem tot dienaar des Woords. Den 16den Juni 1929 deed hij hier zijn intrede.

Drie dagen te voren was hij gehuwd met Mej. **Lameny Zwart**, geb. 13 Maart 1901, die voor haar huwelijk het Christ. Onderwijs diende te 't Zandt en te Winscho-

Heere haren jongen predikant heeft gesierd. De Kerk te Soerabaja riep Ds. Veenhuizen om Ds. Ringnald op te volgen in den dienst des Woords, en in den arbeid onder de verstrooiden op het zeer uitgestrekte terrein van Ned.-Indië, dat aan de zorgen van deze Kerk is toebetrouwd.

Gaarne gaf Ds. Veenhuizen aan deze roeping gehoor, D.V. neemt hij 12 Juni afscheid van Oudega om 8 Juli a.s. te Genua aan boord te gaan van de „Marnix van St. Aldegonde” tot vertrek naar Java.

Het is een zeer drukke arbeid, die hem te Soerabaja wacht, ook omdat hij wellicht geruimen tijd alleen voor het werk zal staan.

Hij en Mevrouw zijn echter dankbaar, dat zij tot dit werk zijn geroepen.

Ook voor de Zending heeft dat werk betekenis. Ds. Veenhuizen gaat wel niet uit in den dienst der Zending. Maar evenals de Holl. Geref. Kerken in Indië steun hebben in de Missionaire predikanten, zoo heeft ook de Zending belang bij den bloei dezer Kerken.

Brenge de Heere dezen jeugdigen die-

naar met zijn gezin in welstand te Soera-baja en stelle Hij zijn arbeid daar ten rijken zegen voor velen!

W. B.

Vergadering van Missionaire arbeiders in dienst van de Zending der Gereformeerde Kerken van Midden-Java.

Naar vaste gewoonte zijn in de Paasch-week de viermaandelijksche vergaderingen der Zendingsarbeiders op Midden-Java weer gehouden.

Het is een heele reeks vergaderingen, die zoo elke 4 maanden weer wordt afgewerkt, en die zich in regelmatige en trouwe belangstelling mogen verheugen. De predikanten zijn gewoonlijk allen aanwezig, de artsen voorzoover mogelijk.

Het vrij eentonig agendum, met het telkens herhaald: Opening — Notulen — Ingekomen en uitgegane stukken — Rondvraag — Sluiting, geeft te ongunstigen indruk van het belang dezer samenkomsten. Elke 4 maanden staan we weer verbaasd, dat er zooveel gebeurd is en gebeuren moet, dat twee dagen vergaderen heusch geen sinecure is.

Het is wel telkens een moeilijkheid al de kwaliteiten, waarin we samenkomen, te onderscheiden. Afwisselend zijn dezelfde menschen bijeen in als we goed tellen: vijfderlei verband. Geen wonder, dat er wel eens verwarring is, maar gelukkig helpen voorzitter en secretaris ons dan wel weer op den goeden weg.

Zonder chronologische orde wil ik U van de handelingen en besluiten dezer verschillende vergaderingen meedeelen, wat van algemeen belang geacht kan worden.

De rapporten over de Kweekscholen in Djokja en Solo luidden gunstig. De resultaten van het onderwijs zijn zeer bevredigend. Wel hebben beide een moeilijken tijd in verband met den algemeenen toestand bij het onderwijs, zij het op verschillende manier.

De Keucheniussschool in Djokja staat voor de groote moeilijkheid, dat zij geen weg weet met de leerlingen, die het einddiploma zullen behalen. Er is reeds op gewezen, dat door de stopzetting der uitbreiding van het Inlandsch onderwijs en de ongunstiger subsidie-regeling besloten moest worden dit jaar geen nieuwe leerlingen aan te nemen. Maar daarmee is nog geen afdoende oplossing gevonden. Van de leerlingen, die nu spoedig afstudeeren, kan een deel bij het onderwijs geplaatst, anderen kunnen de Theologische Opleidingsschool bezoeken, om tot goeroe Indjil te worden opgeleid.

Maar voor 6 menschen is nog geen werk gevonden. En dat zal zich in de toekomst nog wel eens herhalen. Heel de zaak van het Zendingsonderwijs zal met groote ernst onder het oog dienen te worden gezien.

De Kweekschool in Solo heeft in verband met de Indionisatie van het Westersch lager onderwijs deze moeilijkheid van een teveel aan leerlingen niet. Hier kan en moet de capaciteit opgevoerd worden, willen we straks in voldoende mate onze H. I. S.'sen en H. C. S.'sen kunnen bezetten. Maar de nieuwe plannen van de Regeering aan de kweekscholen een M.U.L.O. onderbouw te geven, brengen weer andere moeilijkheden mede. Door de benoeming van een Batak-schen onderwijzer hoopt men de invloed-sfeer van deze school uit te breiden en meer leerlingen uit de Bataklanden te trekken dan tot nu toe het geval was.

Een belangrijke bespreking is gehouden, naar aanleiding van een rapport over de verzorging van het Inlandsch onderwijs.

Die verzorging kan niet bevredigend worden genoemd. Voor de Missionair-predikanten, die daarvoor niet speciaal zijn opgeleid, en nu eenmaal niet allen singuliere gaven in deze richting bezitten, is de verzorging der Zendingsscholen een taak, die zij eigenlijk niet naar behooren kunnen vervullen. Het is voor hen slechts een onderdeel van het werk, waaraan niet zoo heel veel tijd kan worden besteed. Zullen onze scholen als Zendings-instituut betekenis hebben, dan moeten ze toch ook als onderwijs-inrichting aan hooge eischen beantwoorden. De onderwijzers hebben voor hun taak als Christelijke onderwijzer aan grootendeels niet-Christelijke leerlingen, aan geregelde toegewijde leiding behoefte. Hier ligt een terrein van arbeid goeddeels nog braak. Het is van alle predikanten niet te vergen, dat zij zich met al de finesses van de ingewikkelde onderwijsaangelegenheden zoo vertrouwd maken, dat hun leiding van de door hen opgerichte scholen werkelijk beteenen krijgt.

Door deze overwegingen kwam bedoeld rapport tot de conclusie, dat het aanstellen van een aparte kracht, noem hem Inspecteur van het Zendingsonderwijs, noodig was.

Natuurlijk werd opgemerkt, dat het niet de tijd was om aan een dergelijke uitbreiding te denken, omdat voor uitvoering van dit plan toch voorloopig geen schijn van kans bestaat. Zeer terecht werd daartegenover gesteld, dat de grondgedachte van dit rapport: „de verbetering van het onderwijs”, zeker door ons moet aanvaard. Als het in dezen bepaalden vorm niet kan, dan

in een anderen, maar wij hebben meer te doen dan te berusten in den gang van zaken. Laat het niet verkeerd zijn geweest, de gelegenheden, die de Gouvernemenssubsidie ons heeft geboden te gebruiken, nu die kansen verminderen en langs dezen weg uitbreiding onmogelijk wordt, moeten andere wegen gezocht.

Zooewel de verbetering als de uitbreiding van het bestaande is een plicht, die voortvloeit uit het karakter van ons onderwijs als Zendingsorgaan. De Roomsche actie rust niet in dezen tijd. Zeer verrassende dingen werden daarover ter vergadering medegedeeld. Niet om ons tot reactie te prikkelen, maar als een krachtige stimulans om vanuit ons eigen principe dat voorbeeld te volgen..... Op de volgende vergadering zal deze zaak wederom ter sprake komen.

Na den terugkeer van Dr. Bakker is door hem per 1 Januari wederom een Javaansche cursus voor Goeroe-Indjil begonnen. Hij staat op 't oogenblik alleen voor die taak, maar voelt zich gesterkt door het vooruitzicht op de hulp van Ds. Pos en Dr. Bavinck. Ds. Pos bereidt zich voor zijn taak voor, op 't oogenblik noch op Java, over enkele weken in Br-Indië. Volgend jaar hoopt hij zijn werk te beginnen, terwijl Dr. Bavinck waarschijnlijk niet voor 1934 zijn nieuwen arbeid zal kunnen aanvaarden.

De vergadering heeft zich accoord verklaard met een voorstel der daartoe benoemde Commissie over den toekomstigen werkkring van den Heer Wolterbeek, die, zooals in het vorig verslag werd meegedeeld, zich bereid heeft verklaard een Zendingsformatie te aanvaarden. Overeenkomstig den wensch van den Heer W. zelf, die het liefst zijn arbeid aan het algemeene Zendingsbelang ten dienste zag gesteld, werd het voorstel gedaan hem het geven van lessen in verschillende vakken toe te vertrouwen aan de Keuchenius- en aan de Opleidingsschool, terwijl hem, voorzover daarvoor nog tijd beschikbaar blijft, het levendig houden van het contact met de oud-leerlingen der Keuchenius-school zou kunnen worden opgedragen. Een deel van de taak, die door den „Inspecteur”, de hoop der toekomst voor ons Zendingsonderwijs, zal hebben te vervullen, kan op deze wijze door den Heer Wolterbeek worden verzorgd. Het is nog niet zeker, wanneer de Heer W. zijn werk kan beginnen.

Van de afzonderlijke terreinen konden verblijdende dingen worden gemeld. In Wonosobo neemt de gemeente verrassend snel toe. Aan een betrekkelijk groot aantal kon in 't begin van dit jaar de doop worden be-

diend. Ds. van Dijk heeft contact met een afgelegen Sadrach-gemeente. Schenen eerst de deuren zich te openen, een kentering, die optrad, doet vreezen, dat deze aanraking niet blijvend zal zijn.

In het hospitaal werkt Dr. Berg op zijn eenzamen en zwaren post, en is nog steeds in onderhandeling met het Gouvernement over eventueele overname van het Gouvernemens-ziekenhuis daar. Zr. Rinck, kort geleden uit Holland aangekomen ter vervanging van Zr. Stolk, die daar tijdelijk werkte, staat hem nu ter zijde.

Mej. Dr. Dreckmeier is van haar kort verlof teruggekeerd en heeft haar werk aangevangen met het openen van een polikliniek, die een bevredigenden toeloop heeft. Met grooten ijver wordt nu gewerkt aan den bouw van het hospitaal. De aanvanke-lijke verwachting dit te kunnen openen per 1 Maart is niet vervuld. Door allerlei tegenspoed is er eenige vertraging gekomen. Nu zal echter de opening spoedig kunnen plaats vinden. Het is een grootsche onderneming voor dezen tijd in het bijzonder. Maar in Magelang is men vol goeden moed. Zr. Stolk doet op 't oogenblik verpleegstersdienst, terwijl een in Holland aangenomen zuster zich nog voorbereid voor haar werk.

Mej. Wiggers is uitgekomen voor het Ziekenhuis te Keboemen. Dr. Veen is zijn werk begonnen in Djokja, terwijl Mej. Dr. Hörchner naar Solo vertrok, waar zij noodig is, daar Dr. Verhagen straks met Europeesch verlof gaat.

In Djokja is Ds. Allaart aangekomen en heeft den arbeid van Ds. Pos overgenomen. Het was ons een vreugde Ds. Allaart als medewerker in onzen kring te mogen begroeten. Spoedig zal hij nu hulp van een tweeden Missionairen-predikant krijgen, inderdaad geen weelde op dit uitgestrekte terrein.

Zeër verblijdend was wat Ds. Allaart rapporteerde van Kebon Agoeng. Toen door de bezuiniging genoodzaakt, het plan bestond om hetzij daar, hetzij in het nabijgelegen Noelisan een school te sluiten, kwam van de zijde der Javaansche gemeenten het dringend verzoek dit niet te doen. Men beloofde zelf voor huur van gebouwen en kosten van leermiddelen te zullen zorgen. Dit beteekent een niet-gering offer van de zijde der Javaansche broeders en het is heerlijk te merken, dat men dit voor zijn Christelijk onderwijs over heeft.

Uit Solo kon wederom worden meegedeeld, dat een groot aantal volwassenen en kinderen den Doop ontvingen. Uit een tweetal gemeenten kwam de vraag tot in-

stitueering. Binnenkort zal de gemeente te Margojoedan kunnen overgaan tot de beroeping van een predikant.

In Poerworedjo is enig contact verkregen met Sadrach-Christenen.

Dr. Vogelesang is eind Jan. uit Poerbolingo vertrokken om een welverdiend verlof in Holland te gaan genieten.

Dr. Miedema, eind December uitgekomen, is thans waarnemend Directeur. Dr. Esser hoopt eind September weer in Indië te zijn. Het is jammer, dat Zr. Huisman door ziekte haar werk heeft moeten onderbreken. In verschillende gemeenten kon de Heilige Doop worden bediend aan een beduidend aantal volwassenen en kinderen. In Soekaradja, waar sinds eenigen tijd een Hollandsch Chineesche School is, is thans een Goeroe-Indjil geplaatst, die behalve deze plaats ook Banjoemas heeft te verzorgen.

lijken opbouw van de Inheemsche voorgangers.

Van Ds. Van Eijk en den Heer Wiggers, die beiden over eenigen tijd met verlof gaan, werd met hartelijke woorden afscheid genomen. Gelukkig mochten wij hun een tot weerziens toeroepen. Moge God hen in gezondheid met nieuwe krachten en frissche toewijding straks weder aan den arbeid teruggeven.

Het was heerlijk, dat op al deze vergaderingen, waar wij op allerlei wijze in ons werk toch dagelijks met de moeilijkheden van de tijdsomstandigheden hebben te worstelen, getuigd werd van zooveel zegen van God, van groei en uitbouw. Dat deed ons bemoedigd en dankbaar weer tot den dagelijkschen arbeid terugkeeren.

J. A. C. RULLMANN.

Poerbolingo.

Medische hulp aan schoolkinderen.

Bij de Rondvraag bracht Ds. Tiemersma de wenschelijkheid naar voren van de uitgave van een Maleisch-Theologisch Tijdschrift. Deze zaak werd algemeen van zoo groot belang geacht, dat op de volgende vergadering, na voorlichting door een Commissie, hierover zal worden beraadslaagd. Een pendant van Woersitagama, het Javaansch Theologisch Tijdschrift in de Maleische taal bestaat nog niet. Indien tot de uitgave van een dergelijk periodiek voor het ontzaglijk groote Maleische taalgebied kon worden overgegaan, dan zou dit van de grootste betekenis wezen voor den geeste-

Medische hulp aan schoolkinderen.

Schoolartsen houdt de Zending er nog niet op na. Wel wordt echter, als dat noodig is, aan schoolkinderen soms medische hulp verleend.

Deze foto geeft een beeld van de geneeskundige behandeling der leerlingen op de Hollandsch-Javaansche en de Hollandsch-Chineesche scholen met den Bijbel te Jogja. De behandeling geschiedt door een mantri verpleger van het Petronella-Hospitaal.

W. B.

Korte Berichten.

Mej. H. Huisman.

Mej. H. Huisman, hoofdverpleegster in het Zendingshospitaal te Poerbolingo, is door ziekte genoodzaakt eenigen tijd rust te nemen. Zij is tot herstel van gezondheid te Wonosobo bij de familie van Dijk. Moge de Heere haar spoedig herstellen, opdat zij spoedig haar werk moge kunnen hervatten, waaraan zij zich met zooveel toewijding gaf.

Ds. P. J. Lambooy.

Sinds 1 Mei is het adres van Ds. P. J. Lambooy, de Miss. predikant van Pajeti, die met verlof in Holland is, Obrechtstraat 387, den Haag.

Ds. Lambooy hoopt in Augustus a.s. weer naar Soemba terug te keeren.

Dr. F. Veldstra.

D.V. komt Dr. F. Veldstra, Geneesheer-Directeur van het Zendingshospitaal te Waikaboebak op Soemba het volgende jaar met verlof naar Holland. Reeds nu heeft hij, naar we vernemen, te kennen gegeven, dat hij niet van voornemen is naar Soemba terug te keeren.

Dr. D. Verhagen.

De directeur van het Zendingshospitaal te Solo, Dr. D. Verhagen, is met verlof in Holland aangekomen. Hij heeft zich voorloopig gevestigd te Waddinxveen.

Ds. P. van Eijk.

Ook Ds. Ph. van Eijk kwam met verlof naar Holland. Zijn adres is te Boskoop.

Dr. J. Berg.

Dr. J. Berg, de Geneesheer-Directeur van het Zendings-ziekenhuis te Wonosobo, is niet ongenegen het volgend jaar weer naar Soemba te gaan, waar hij ook voorheen heeft gearbeid. De correspondentie te dezer zake tusschen Deputaten voor de Zending op Soemba, de Zending van Friesland en Dr. Berg is nog gaande. Er is nog geen beslissing genomen. Maar 't is niet onwaarschijnlijk, dat Dr. Berg in 1933 weer naar Soemba gaat om Dr. Veldstra op te volgen.

G. P. Hamer.

De heer G. P. Hamer, hoofd van de Christ. Holl. Inl. school te Gombong, op het Zendingsterrein van Friesland, komt D.V. in Augustus met verlof naar Holland en zal daarna wel worden gepensioe-

neerd, zoodat hij niet weêr naar Java zal teruggaan.

Voor de school te Gombong, die onder zijn bekwame leiding tot grooten bloei kwam, is dit een ernstig verlies.

Dr. Kho Ho Leng. †

Met groote ontroering werd in den Zendingskring te Poerbolingo kennis genomen van het plotseling overlijden van Dr. Kho Ho Leng. Dr. Kho is eenige jaren werkzaam geweest als tweede arts in het Zendingshospitaal te Poerbolingo, waar hij zeer gewaardeerd werd. Na aankomst van Dr. Hoekstra is hij naar Batavia teruggekeerd.

Dr. Kho was het Christendom zeer genegen, ofschoon hij nog niet was gedoopt.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar a. blikken busjes ad f 0.23 per stuk. 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad f 5.— per stuk.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der verzendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau van het Christ. Comité voor Indië tot het geven van advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande voor menschen, die uit Indië komen, is J. de Wit, Park Vronestein 20, Voorburg.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Zomerconferenties van den Zendingsstudie-Raad te Lunteren.

Eerste week (1-6 Aug.). Voorzitter: Dr. K. J. Brouwer (Oegstgeest); Vice-voorzitter: Ds. J. Pannebakker (Amersfoort);

Openingsrede: Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam (de Bilt); Bijbelbesprekingen: Ds. J. H. Kamsteeg (Gorssel).

Cursussen: I. Prof. M. Schlunk (Tübingen): „Die Rassenfrage”. II. Zendeling B. Arps (Tjiandjoer): „West-Java”. III. Oud-zending P. M. Legêne (Zeist): „Suriname”.

Studiegroepen: a) Ds. Th. Delleman (Aalten): „Islam en Christendom”. b) J. B. Welmers (Diepenheim): „Enkele vraagstukken der Wereldzending”.

Spreekers: D. C. A. Bout (Steenwijk); Dr. B. J. Esser (Poerbolingo); Dr. K. P. Groot (Jogjakarta); Dr. E. L. Smit (Zaltbommel); L. J. van Wijk (Heemstede).

Tweede week (8—13 Aug.). Voorzitter: Ds. D. Pol (Rijsoord); Vice-voorzitter: Ds. H. Mondt (Zelhem); Openingsrede: Ds. T. J. Jansen Schoonhoven (Oegstgeest); Bijbelbesprekingen: Ds. W. J. J. Velders (Rotterdam).

Cursussen: I. Prof. Dr. M. Schlunk (Tübingen): „Die Mission in Afrika”. II. Zendeling I. S. Kyne (Miei): „Nieuw-Guinee”. III. Ds. P. J. Lambooy (Pajeti): „Soemba”.

Studiegroepen: a) J. W. Hoornenborg (Alphen a. d. R.): „Islam en Christendom”. b) G. Leene Jr. (Kampen): „Mid-den-Java ten Zuiden”.

Spreekers: G. van Aniel (Utrecht); Ds. P. H. van Eyk (Soerakarta); Dr. D. Verhagen (Soerakarta), terwijl met enkelen nog gecorrespondeerd wordt.

Derde week (15—20 Aug.). Voorzitter: Ds. W. A. Zeydner (Dedemsvaart); Vice-voorzitter: Ds. J. R. Wolfensberger (Kubaard); Openingsrede: Ds. H. G. Steinberg (Zeist); Bijbelbesprekingen: Ds. J. G. W. Goedhard (Zeist).

Cursussen: I. Miss Insp. Pfr. H. Witschi (Bazel): „Die Gegenwarts-lage der Mission in Afrika und im fernen Osten”. II. Ds. H. G. Steinberg (Zeist): „Wat leert ons de Herrnhutter Zendingsgeschiedenis van twee eeuwen”. III. Ds. Jac. van Nes Czn. ('s-Gravenhage): „Joden en Joden-zending”.

Studiegroepen: a) H. Duyker (Amsterdam): „Van Heiden tot Christen”. b) J. C. Sikesz (Zetten): „Geestesleven der Natuurvolken”.

Spreekers: Oud-zending F. J. F. van Hasselt (Breukelen); Ds. B. M. Schuurman (Malang); Dr. W. L. Slot (Rekken); Miss. Dir. Dr. Joh. Warneck (Barmen).

Vierde week (22—27 Aug.). Voorzitter: Ds. H. Kluin (Neerbosch); Vice-voorzit-

ter: Ds. P. van der Sluys (Dedemsvaart); Openingsrede: Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam (de Bilt); Bijbelbesprekingen: Dr. J. H. Semmelink (Almen).

Cursussen: I. Miss Insp. Pfr. H. Witschi (Bazel): „Die Gegenwarts-lage der Mission in Afrika und im fernen Osten”. II. Prof. Dr. J. R. Slotemaker de Bruïne (Wassenaar): „De Zending en de Oecumenische strevingen”. III. Ir. Dr. H. G. van Beusekom ('s-Gravenhage): „Kagawa en Cheng”.

Studiegroepen: a) Dr. J. W. van den Bosch (Harderwijk): „De Zending in Oosten West-Indië”. b) M. van der Heijde (Nijmegen): „Nieuw-Guinee”.

Spreekers: K. O. Finkensieper (Wieringermeer); Miss Insp. Pfr. H. Witschi (Bazel); terwijl met enkelen nog gecorrespondeerd wordt; voorts een opvoering van de Hoenderloo-revue.

De uitgaande zendingarbeiders zullen als gasten gevraagd worden.

Het Bestuur van den Z.S.R. besloot in verband met de tijdsomstandigheden den deelnemersprijs met f 1.— te verlagen. Deze wordt dus f 19.— alles inbegrepen.

Aanvragen om toezending van een prospectus (verschijnt niet eerder dan Juni) te richten aan het Bureau van den Z.S.R., „de Nye Wehme”, Zeist, waar men zich thans reeds kan aanmelden.

Leestafel.

De Brief aan de Romeinen. Opnieuw uit den grondtekst vertaald en verklaard door Dr. J. A. C. van Leeuwen en Dr. D. Jacobs, bij Kok te Kampen f 3.75.

De serie: „Korte verklaring der Heilige Schrift met nieuwe vertaling”, te recht in breeder kring zeer gewaardeerd, is weer beduidend verrijkt met deze uitnemende verklaring van den brief aan de Romeinen. De helaas vroeg ontslapen schrijver, Prof. Dr. van Leeuwen, heeft dit werk niet geheel mogen voleinden, zijn leerling Dr. Jacobs heeft het afgewerkt.

Prof. Dr. Noordt zij schreef er een „In Memoriam” bij, dat van groote waardeering getuigt.

Van Boschnegers en Roodhuiden. door P. Legêne, bij J. N. Voorhoeve te Den Haag. f 1.25.

Een mooi Zendingboekje. Vooral voor de jeugd. Hier is een Zendingman aan 't woord, die zijn warme Zendingshart laat spreken. Het is zeer geschikt belangstel-

ling voor de Suriname-zending te wekken.
Ook de illustraties zijn aardig

De Homoeopathische Huisdokter.
door Dr. Clotor Müller. Bij Kok te
Kampen f 2.75 geb. 3.50.

Tot eene beoordeeling zijn we geheel
onbevoegd. Maar het schijnt ons een zeer
geschikt boek, dat door ieder gemakkelijk
kan worden geraadpleegd.

*Hudson Taylor, de man die op
God vertrouwde.* Uit het Engelsch
van M. Broomhall, door H. J. v. d.
Munnik, bij Voorhoeve te den Haag,
f 2.50.

Dit boek teekent ons den grooten Zen-
deling Hudson Taylor, wiens naam met
gulden letters onuitwischaar staat ge-
schreven in de geschiedenis van de Zending
in China.

En de teekening schijnt ons uitnemend
geslaagd.

*Tierck Hiddes, de Friesche zee-
held,* door M. v. d. Duin, bij Kok te
Kampen f 1.90, geb. f 2.75.

Dit boek is het vierde van den Jaar-
gang 1932 der V.C.L. De schrijver is geen
onbekende. Ook dit boek zal er wel ingaan.
Het is boeiend geschreven. Bijzonder voor
onze jongens zeer geschikt. Maar voor an-
deren ook een zeer levenswaardig boek.

Giften.

Ontvangen voor de Generale kas der Zending.

Door Ds. J. Kruger 1e Kwartaal 1932 van
de ontvangsten in de Cl. Harderwijk 10 %
f150.75. Door Mej. M. Hordijk van de Zon-
dagsschoolkinderen te Westmaas f5. Door
S. v. d. Berg uit het Zendingsbusje der Chr.
M.U.L.O. School te Voorburg f13.16. Door
J. Grijpsma van de Ver. Frotennitas te Nij-
megen f5. Van de Meisjes Ver. te Kootwij-
kerbroek f4. Door D. J. v. d. Hoeve van de
leerlingen der Sch. v. Chr. V. O. te Zaan-
dam f7. Door G. Buist van de kinderen der
Dr. H. Bavinckschool te Haarlem f17.50.
Santpoort, 21 Mei 1932. W. BREUKELAAR
Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te: Dieren f28.60.
Zwammerdam f15.88. Helmond f10.65. Roer-
mond f5.41. Trummorum f25.20. Van E. C.
Rahms, Stadskanaal f2. Van Mej. Vriend
te Andijk f5. Geref. Kerk Lollum f19.60.
Drachten 14.67. Hilversum f30.62.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 21 Mei 1932.

Giro No. 32806.

Suriname.

Herrnhutter Zendingsjubileum 1732—1932.

Wij zijn er stellig van overtuigd:
dat het werk der Zending Uw oprechte
liefde en belangstelling heeft;
dat niet het minst ook de Zending der
Broedergem. U sympathiek is;
dat het U bekend is, dat deze Herrnhut-
terzending thans haar 200-jarig bestaan
mag gedenken;

en dat U daarom heel graag dit jaar spe-
ciaal iets voor den arbeid der Broederge-
meente zoudt willen doen.

Wij begrijpen echter zeer goed:
dat de huidige economische situatie, ook
in Uw woonplaats en omgeving een ernstige
belemmering vormt om in dezen te doen,
wat ongetwijfeld in Uw hart was;

en dat U misschien op middelen zint, om
dan maar met vele kleintjes — die immers
één groote maken — iets bijeen te brengen.

U zult ons dan ook niet onbescheiden vin-
den, als wij:

1e. U nog eens attent maken op de
Prentbriefkaarten, die à 10 cent verkocht
kunnen worden;

2e. Uw aandacht vestigen op de Sluit-
zegels, die wij à 2 cent kunnen aanbieden
(een strookje van 6 zegels voor 10 cts.;
een boekje van 18 zegels met toelichting
voor 25 cts.).

Immers: een bijdrage in dezen vorm kan
voor niemand een bezwaar zijn en onze on-
dervinding is, dat ook de kinderen en jonge
mensen met enthousiasme bij den verkoop
huni medewerking verleenen.

Namens het Uitv. Comité van het Herrnh.
Zendingsjubileum:

J. VAN KEULEN, Vice-Voorz.

Vredelaan 10, Laren (N.-H.)

Postrekening 95494.

In zeer hartelijken dank ontvangen: Van
G. W. te D. f100. K. D. te S. f1. (beiden
reeds in April).

Voorts van W. B. te Soest f5 (bedank-
kaart ontving ik retour). H. B. te N. S.
f1.50; H. W. Z. te T. f10; J. A. G. te S. f2;
Mej. A. F. v. S. te Z. f2.50; H. R. te Z. B.
f5; Mevr. de F. te H. f7; S. H. V. te A. f15;
Mevr. H. te K. f2; Jac. Kl. te G. f2.50;
A. C. te M. f6; D. T. D. te I. f12.50;
Pen. Chr. Sch. v. L. en Ulo te 's-Gr. f5.75;
J. A. B. te Z. f10; W. B. te G. f9; G. D.
te Z. f5; G. H. D. te B. f1; Mej. A. M. M.
te R. f5; Mej. A. S. te L. f3; E. H. M. W.
te 's-Gr. f7; Mej. H. G. via Mej. J. H. N.
te 's-Gr. f10; H. S. te R. f12.50.

Den vriendelijken gevers en geefsters
dubbel hartelijk dank, nu het er voor Suri-
name zoo benauwend uit gaat zien. Zal er
met 1 Juli nog geld zijn om het salaris der
Zendelingen over te kunnen maken?

Zoo ontstellend als nu stond het er nog
nimmer voor.

God neige Uw harten.

J. v. K.

Nalezing, giften voor de Chin. Kerk te Magelang.

Lang nadat ik weer vertrok naar Java, werden bij den Heer Drexhage te Bussum nog de volgende giften ontvangen, die ik eenige weken geleden aan de Zend. Comm. voor het beoogde doel afdroeg:

Geref. Kerk te Elst f2.50; Geref. Kerk te Heemstede f10; Geref. Kerk te Rotterdam f25; Geref. Kerk te Katendrecht f75; Geref. Kerk te Ermelo f10; Dh. Koolstra, Franeker f2.50; Dh. van Dorp—de Booi te Voorburg f30. Totaal f155.

Vroeger werd afgedragen f1.052.33.

Dus uit Holland door mij ontvangen totaal f1.207.33.

In Magelang zelve, hebben de Holl. broeders ook niet stilgezeten, en de Chineesche Gemeente heeft ook boven verwachting bijgedragen, zoodat met eenige toezeggingen nog gedaan de som van f4.000.— is benaderd.

Ook met de leening van f8.000.—, waar de Holl. Geref. Kerk zich voor garant stelde, loopt het heel goed, zoodat nu spoedig met de bouw kan worden begonnen.

Een project voor bouw van Chin. Kerk en Goeroe-woning, is reeds in rondzending, zoodat we nu een heel eind het doel naderbij komen. Alle Kerken, en Broeders en Zusters in Holland, die door hunne bijdragen hebben geholpen, worden nogmaals hartelijk bedankt.

Waar ook door de Chin. Goeroe met veel zegen wordt gearbeid aan de zielen der Chineezzen, hebben we temidden van zooveel leed en ellende in deze tegenwoordige wereld, toch ook weer dingen, waar we ons hartelijk over verblijden, en onzen God voor danken.

M. R. DE VRIES,
v.m. lid van de Zend. Comm. der
Geref. Kerk te Magelang.

Magelang, 11 April 1932.

Nagiften:

Geref. Kerk Meerjansdam f2.50; Geref. Kerk Charlois f5; Geref. Kerk Nieuwendijk f10.

Bussum. J. DREXHAGE.

Ontvangen uit de busjes Willy en Lena Schaftenaar f11.05; Rebecca en Dieplelina de Reuter f2.98½; Hans Dekker f4.95½; Hans en Nelly Burggraaff f5.73½; Geert en Piet Drexhage f3.12½; Atie en Jan Drexhage f1.25½; Dina Groot Hulze f2.64; Truus Vlaanderen f4.92; Albert en Jan Bijkerk f2.71; Cathrien van Barneveld en Janne Smit f2.52; Bets Haffmans f10.58; Hanny en Gerard Reeskamp f16.49; Nelly en Dini Doedens f1.56½; Nico Hoekstra f1.49; Jan Harreveld f4.52½. Totaal f76.35.

Namens de Kinder Zendings-Ver.,
Mej. M. VAN NORREN.

Gooiberg 36.

Tweede Verantwoording Sneeuwbal Soembaneesche kindertjes.

P. G. B.—G. te Gr. f1; Mej. S. te L. f1; Wed. D. te W. f3; P. M. A. H. te Z. f1; de G. te Z. f1; J. N. te Gr. f1; A. ter V. te U. f1; Mevr. K. te H. f1; A. ter V. te A. f1; Mevr. S. D. te W. f2.50; W. te Gr. f1; Mevr. O. te Z. f2; Mej. v. B. te Z. f1.50; fa. H. en A. J. M. te Gr. f1; Mej. A. M. te G. f1; Mej. B. te Gr. f1; K. G. te E. f1; A. W. H. te Gr. f1; H. D. te Z. f5; fam. d. Gr. te Z. f2.50; R. L. te Z. f1.25; Mevr. D. te Z. f2.50; W. M. te O. f2; fam. V. te Z. f5; Tj. E. V. te Z. f1.50; Map D. te Z. f2; Mevr. v. O. te Z. f2.50; M. H. te Z. f1; N. N. te Z. f2.50; W. N. v. te Z. f2.50; C. W. E. P. v. A. te Z. f2.50; E. C. R. te St. f1; Zr. v. H. te H. f2.50.

Vorige verantwoording f105. Tweede verantwoording f59.25. Totaal f164.25.

Mevrouw LAMBOOIJ.

Tweede Verantwoording Inzameling Kerkorgel te Pajeti.

Vorige verantwoording f60.77.

Fr. v. P. te Z. f5; C. W. E. P. v. A. te Z. f2.50; N. N. te Z. f1; Mevr. O. te Z. f2; M. te H. f2.50; dameskrans te N. f10; Dr. H. L. te 's Gr. f5; Mej. W. d. G. te K. a/Z. f1.10; H. D. te Z. f5; Jeugdverband te Z. f10.90; J. L. te Z. f1.25; Aat W. te 's Gr. f1; Mej. B. te Gr. f10; Mr. K. te L. f2.50; Mevr. v. d. B.—B. te H. f15; jonge. de G. te Z. f1; Ds. V. te Z. f5; Koos de Gr. te Z. f1; Tj. E. V. te Z. f1; Mej. C. te Z. f1; N. N. dankoffers f2.50; Mevr. v. O. te Z. f2.50; N. N. collecte te Z. f1; K. J. R. te 's Gr. f2.50; Mevr. v. d. L.—K. te 's Gr. f2.50; fam. M. te 's Gr. f10; G. K. S. te R. door Mej. K. te Z. f1.

Totaal eerste en tweede verantwoording f162.52.

Ds. P. J. LAMBOOIJ.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

5e verantwoording van 23 April—
25 Mei 1932.

Provincie Groningen:

P. Pilon, Stedum, Zendingsvereen. f54.44; A. Boot, Groningen, leerl. Chr. School Onnen f10; id. lood en zilverpapier f2.36; id. Af. Smit f0.75; Geref. Kerk, Groningen, Coll. gift f2.50; Mej. G. Haan, Kinderzend. Mrt—Mei f300; Ds. J. Miedema, Groningen, Catech. bus f18.09; Geref. Kerk, Groningen, Coll. giften f9.65; id. id. f8.50; O. v. d. Wal, Penningm. der Zendingscomm. Groningen f149.20; N. N. te Onstwedde f2.50; Geref. Kerk, Groningen, busjes Noorder. en Oost. wijk f32.12½; Ds. J. H. Lammertsma, Appingedam 100 h.c. van E. C. M., 100 h.c. van R. F., 200 h.c. van J. H., 126 h.c. van R. F., 100 h.c. van E. M., tezamen f3.13; Per Ds. D. v. Dijk, Gron. van Mej. H. E.

f5; J. P. te Groningen, 300 halve ct. f1.50; G. Bos, Houwerzijl, busjes f130; id. Spreekbeurt Ds. W. v. Dijk f45; J. L. Zijlman, De Wilp, feestel. verg. Jongel. en Meisjesvereen. f8; id. id. Knapenvereen. f3.65; Geref. Kerk, Pekelderweg, Coll. gift f5; Mej. G. de Gries, Musselkanaal, Schoolkinderen f8.60; N. Lubberts, Zuidbroek, Spreekb. Ds. W. v. Dijk f13.92; A. Kaspers, Winsum, Zend. Comm. f75; id. Coll. gift f3; id. Knapenvereen. f2.50; A. Algra, Stadskanaal, Uit de Zendingskas f170; J. Wildvank, Delfzijl, Coll. gift f5; K. E. Helder, Siddeburen, Nikk. Chr. School f20; A. Donkerbroek, Niezijl, busjes f60; J. M. J. Bouwman, Uithmeeden, Geref. Knapenvereen. f24; id. Coll. gift f1.50; J. Wildvank, Delfzijl, busjes f80; H. Wegener, Wildervank, gift f10; Ds. J. v. Dijk, Sellings, busjes volgens opgave f44.05; K. Heeres, Overschild, Zendingscomm. f19; N. N. Groningen, gift f10; P. v. Eerden, v. d. Zendingscomm. Ten Post f25; G. Mul, Garrelsweer, Nikk. School f20; P. M. Pel, Stroobos, busjes f33.21; Ds. D. Steenhuis, Loppersum, busje C. Hoeksema f3.93; id. A. en C. Wiersema f4.51; H. Schuurman, Nieuw Buinen, busje Jongel. Vereen. f4.60; E. ten Have, Siddeburen, Zendingscomm. f61; H. Wegener, Wildervank, giften f12.50.

Provincie Drenthe:

J. Streutker, Gees, busjes Geref. School f9.30; D. v. d. Vegt, Nieuweroord, Paaschcoll. f33.53; id. Catech. bus f24.11; B. Roosen, Diever, Uit 't Nikkertje f14; P. Kuiper, Meppel, Nikk. Chr. School f5.62; R. Bovenhuis, Assen, Zendingscomm. f820; C. Koolstra, Hollandscheveld, busjes kinderen f63.50; id. coll. gift f1; L. Matter, Nijveen, Zendingscomm. f10; J. Post, Nieuwlande, busjes f23.35½; id. bruiloft J. Jonker f4.40½; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdragen f30.98; Per Ds. D. Drenth, Zendingscomm. Gass.nijveen f30; id. Zendingskal. te Vries f20.36; id. busje T. G. en G. R. te Borger f14.52; id. busje Tr. Hasper, Appelscha f13.75; G. W. van Houte, Nijveen, busje J. V. f11.75; H. Robbers, Emmen, Collectegift f2.50.

Provincie Overijssel:

H. J. Kuiper, Zwartsluis, Zendingscomm. f100; G. H. Hutman, Nijverdal, saldo afscheidssamenk. Ds. W. v. Dijk f104; id. gift zuster der gem. f20; W. Eugster, Hengelo, bijdragen 1e kwart. f75; id. zendingsbusjes f6.31; id. R. Lensen, halve ct. f1.20; Geref. Kerk, Zwartsluis, Coll. 4e D. d. W. f58.96; J. Kassies Azn, Vroomshoop, Zendingscomm. f90; J. v. Mulligen, Hasselt, Kerstcoll. f37.35; id. Coll. 4e D. d. W. f20; Geref. Kerk, Heemse, Catech. bus f6.80; C. Datema, De Krim, Geref. Jongel. Vereen. f5.70; J. Malda, Bergentheim f50; C. P. Beukenkamp, Wijckel, kinderen Chr. Nat. Sch. f17.35; T. Oegema, Dedemsvaart, Zendingscomm. f150; R. Buwalda, Zwolle, vaste bijdragen 1932 (ged.). f650.

Oost-Friest. en Bentheim:

Geref. Kerk te Laar f60.10.

Soembaweken Prov. Groninger:

Appingedam f241.60; Nieuwolda f90.50; Niezijl f71; Uithmeeden nagift f2.50; Sappemeer f127.75; Bedum f419.80; Roodeschool nagift f4.

Soembaweken Prov. Drenthe:

Hijken f57.94; Hollandscheveld nagift f5.50; Borger f90.39; Appelscha f50.25.

Soembaweken Prov. Overijssel:

Oldemarkt f35.30; Langeslag f79.40; Hasselt f63.50; Steenwijk f216.25.

Soembaweken O. Friest. en Bentheim:

Uelsen M. 108,47 is f63.32.

Pinkstercollecten Prov. Groninger:

Niezijl f73.41½; Pekelderweg plus nagift f45.03; Groningen, plus nagiften f1495.30; Schildwolde f96.75; Onstwedde f88.15; Thesinge f107.55; Leek f58.90; Loppersum f304.84; Kielwindweer f41.62; Hoogkerk, plus nagiften f183.04; Garrelsweer f107.41; Wildervank f250.09; Stadskanaal f258.47; Winschoten f226.10; Roodeschool f148.56; Bierum f213.11; Westerlee f69.60; Overschild f61.91; Aduard f254.33; Nieuw Buinen f102.21; Siddeburen f119; Woldendorp f22.08; De Wilp f14.22; Bedum f263.46.

Pinkstercollecten Prov. Drenthe:

Vledder f15.56; Hijken f24.31; Rouveen f201; Sleen f50; Vries f57.62; Ruinerw. Koekange f164.89; Zuidwolde Dr. f176.76; Zweelo f34.62; Schoonebeek f144.05; Emmerfischveen f271; Gees f39.70; Zuidwolde Dr. nagift f2.56; Nijveen f70.61.

Pinkstercoll. Prov. Overijssel.

Vriezenveen f36.28; Delden f91.84; Kamperveen f7.57; Enter f34.66; Ambt Vollenhove B. f74.67; Zwolle f470.82; Nijverdal f238.51; Mariëenberg f60.81; IJsselmuiden-Grafhorst f46.30; Heemse f137.62.

Van Heinde en Verre:

Per Ds. D. v. Dijk van K. W. te K.p. f5; A. Bremer, Coll. bruiloft te Burum f3.81.

Totaal 5e verantw. f 12528.82
1ste tot en met de 4e verantw. „ 22616.43½

Totaal tot op heden f 35145.25½

Hartelijk dank voor de toezending van bovenstaande. Met name voor de toezending van de zoo vlot ingezonden en hierbij verantwoorde Pinkstercoll., waardoor een vertraging in de regelmatige geldzendingen naar het Zendingsveld is voorkomen kunnen worden. Ik hoop dezer dagen ook de andere Pinkstercollecten te ontvangen en in de eerstvolgende opgave te kunnen verantwoorden.

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.

Postgiro 138000.

Groningen, 25 Mei 1932.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.*
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: D R U K K E R I J „V A D A”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die
vooraftaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie
zijn ingezonden.

INHOUD:

Hef uw stem op. — Van Zendingsaangelegenheden: De statistiek onzer Zending over 1931; De Zending onder de Chineezzen op Midden Java ten Zuiden. — Zending Groningen, Drenthe en Overijssel c.a.: Goeroe Frederik Radjah; Uit het verslag van de Vergadering van de deputaten voor de Zending op Soemba. — Zending Zeeland c.a.: Brief van Ds. A. Merkelijn: Holl. Chin. School met den Bijbel te Djokja. — Statistiek Hoofddienst 1931. — Zendingsarbeid in de Kerk te Steenwijk. — Korte berichten. — Lees-
tafel. — Giften.

Hef uw stem op.

O Zion; gij verkondigster van goede boodschap! klim op een hoogen berg; o Jeruzalem, gij verkondigster van goede boodschap! hef uw stem op met macht, hef ze op, vrees niet; zeg der steden van Juda: Zie, hier is uw God. Jesaja 40 : 9.

Zion of Jeruzalem, d.i. de Kerk des Heeren, werd en wordt van God geroepen om Zijn Woord te verkondigen daar, waar Hij wil. „Zeg der steden van Juda” zoo luidde het bevel in den tijd der schaduwen en der profetie. Dat bevel der verkondiging is in de N. Testamentische bedeeeling: „Gaaf heen in de geheele wereld, predikt het Evangelie aan alle kreaturen”. (Marc. 16 : 15).

Ja, Evangelie. Want dat is het Woord Gods, dat verkondigd moet worden, in zijn kern: goede boodschap. Daarom is ook Zion, de Kerk, die het Woord Gods mag uitdragen, een verkondigster van goede boodschap, een vreugdebode.

Immers haar boodschap is: „Zie hier is uw God”. Hierin is alles begrepen: dat God onze God is, voor tijd en eeuwigheid. Dan is alles goed, dan wordt alles goed. En dat is nu het woord, dat Zion heeft te boodschappen in de verkondiging van Jezus Christus, den Immanuel.

Maar nu komt het er zoo op aan, dat Zion zelf overtuigd is van het Woord van haren God, van het goede van haar boodschap, van de noodzakelijkheid, dat hare verkondiging, juist de hare, in de wereld gehoord wordt.

De hedendaagsche mensch durft tegenwoordig nog al voor den dag te komen met wat hij voor het goede aanziet. Hij neemt bij het bekend maken van zijn theorieën en uiten zijner denkbelden geen blad voor den mond.

Waarlijk het vleesch verheft in onze dagen met macht zijn stem. Het is inderdaad op een hoogen berg geklommen en het is niet bevreesd zich te laten hooren.

Er schijnt moed toe te behooren om in de wereld van vandaag het Woord Gods te doen hooren.

Maar nu zegt de Schrift: als er één op aarde is die oorzaak heeft om onbevreesd te spreken, als er één is, die reden heeft om met haar boodschap voor den dag te komen, dan is dat Zion, de Kerk des Heeren, want zij heeft het Woord van haren God, dat blijft in der eeuwigheid. Terwijl alle vleesch gras is, en al zijn heerlijkheid als een bloem des velds (vs. 7).

Wie kan in de wereld, ook in die van onzen tijd, iets waarlijk goeds boodschappen dan alleen Zion, alleen Jeruzalem? Het Woord der verlossing kan alleen van daar komen.

Maar zij verheffe dan ook onbevreesd haar stem. Zij late zich niet terugdringen. Zij toone in woord en daad: Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot Zaligheid, een iegelijk, die gelooft, eerst den Jood, en ook den Griek.

E.

J. KRÜGER.

Van Zendingsaangelegenheden.

De statistiek onzer Zending over 1931.

Het Zendingsbureau te Solo verzamelt elk jaar van alle zendingsterreinen onzer Kerken tal van statistische gegevens, die ver-

werkt worden tot een uitgebreide statistiek. Een afschrift van die statistiek wordt ook ons toegezonden ten behoeve van het „Zendingsblad”. Aan het Zendingsbureau te Solo willen wij hiervoor onzen hartelijken

dank betuigen. Er is aan die statistiek enorm veel werk besteed.

Het spreekt van zelf, dat we aan het verzoek tot opnemings in het „Zendingsblad” gaarne voldoen. In dit No. vindt de statistiek **Hoofddienst** 1931 een plaats. Vermoedelijk zullen heel wat lezers het de moeite niet waard vinden die dorre cijfers ook maar even in te zien. Zij slaan de statistiek eenvoudig over en hechten er geen beteekenis aan. Maar er zijn ook lezers, die al die cijfers nauwkeurig nagaan, gelijk ons meermalen bleek. Menschen zijn nu eenmaal in hun opvatting niet allen gelijk en loopen in hun waardeeringsoordeel vaak verre uiteen. Zoo gaat het ook met de statistiek.

Zeër stellig kan de waarde der statistiek gemakkelijk worden overschat, vooral als het de Zending betreft. De Zending is een door en door geestelijk werk. De wezenlijke voortgang, die het Zendingswerk maakt, kunnen wij niet berekenen en in cijfers uitdrukken. De registratie der wezenlijke winst, die de Zending draagt, geschiedt in den hemel en is niet in de handen der zendingelingen gelegd. Het is mogelijk, dat naar ons oordeel de Zending groote vorderingen maakt in de breedte en in de diepte, en dat dit toch wezenlijk niet het geval is. En omgekeerd kan het zijn, dat voor ons oog een Zending weinig vrucht draagt, maar de Engelen heerlijke vrucht aanschouwen. We moeten dus voorzichtig zijn in onze beoordeeling der cijfers, die de statistiek der Zending ons biedt.

Maar daarmee is geenszins gezegd, dat de Zendingsstatistiek weinig beteekent. Men kan de waarde daarvan overschatten, maar ook onderschatten.

Het naaste doel der Zending ligt in de planting der Christ. Kerk. En de Kerk heeft niet alleen een onzichtbare, geestelijke zijde, maar ook een zichtbare kant. En nu weten we heel wel, dat die twee zijden elkander niet zuiver dekken. Maar dat neemt niet weg, dat de zichtbare zijde der Kerk wel ter dege van groote beteekenis is. En daarvan nu kunnen de dorre cijfers der statistiek ons heel veel zeggen. En dat doen ook ditmaal de getallen, die de statistiek over 1931 ons biedt. Op enkele cijfers willen we even de aandacht vestigen. We beperken ons daarbij thans alleen tot den hoofddienst. Ook de beide hulpdiensten: de Medische dienst en de Schooldienst zijn ongetwijfeld van veel belang. Maar hoofdzaak is en moet wezen de hoofddienst.

Het getal der missionaire predikanten is in 1931 met drie vermeerderd: Ds. Goossens, Ds. Rullmann en Ds. Allaart. Voor

den dienst des Woords in Nederland hadden onze Kerken aan het eind van het vorige jaar 681 predikanten en voor den dienst der Zending op Java en Soemba met inbegrip van de docenten der Opleidingsscholen thans 16. Niemand zal beweren dat van de bijna 700 predikanten onzer Kerken 16 voor de Zending een te hoog cijfer is. Slechts ruim 2 %. En dat voor de beide zendingsvelden Midden-Java en Soemba, die samen omstreeks 8.000.000 zielen tellen. Gelukkig dat een beduidend getal Inl. helpers hen bijstaat in de prediking van het Evangelie.

Op Midden Java zijn er 88 Goeroes Indjil, die alleen in den hoofddienst werkzaam zijn en nog 15 die ook schooldienst verrichten. De Zending op Soemba heeft 25 helpers in dienst. Het getal der helpers is in 1931 vrij wel stationair gebleven. Dat kon ook niet anders, omdat de Opleidingsscholen het laatste jaar geen helpers hebben afgeleverd.

Het getal Inl. predikanten is in 1931 van 5 tot 6 geklommen. Het is zeer te wenschen, dat dit nog zoo kleine getal spoedig beduidend grooter moge worden. Want daar moet het heen, dat de Javaansche Kerken ook door Javaansche dienaren worden verzorgd.

Van veel meer belang dan het getal der werkkrachten zijn de cijfers, die trachten het resultaat van den arbeid weêr te geven.

In 1931 zijn er op Midden Java 349 volwassenen gedoopt. Stellig stemt dit cijfer tot dank aan God, want het zegt heel wat dat er bijna 350 Javaansche mannen en vrouwen hebben gebroken met hun verleden en zijn toegetreden tot de Christelijke Kerk. Toch is dit getal lager dan in 1930, toen er 376 volwassenen op Midden Java zijn gedoopt.

Op Soemba is het verschil nog veel grooter. In 1930 zijn daar 255 volwassenen door den doop in de Gemeente opgenomen en in 1931 slechts 81.

In totaal waren er, als we juist geteld hebben, eind 1931 op Midden Java ten Zuiden 8161 gedoopte Javanen. Eind 1930 bedroeg dit cijfer 7539. Het getal Javaansche Christenen is dus in 1931 met 622 zielen toegenomen. Ook dit jaar was de groei weer het sterkst in de Vorstenlanden, Djokjakarta en Soerakarta.

De Zending heeft ook het laatste jaar wel gezeged gewerkt, want een toename met ruim 8 % is geenszins gering. Maar als we in het oog houden dat ons Zendingsterrein op Miden Java bijna 8 miljoen zielen telt, dan is een bedrag van ruim 8000 Christenen ontstellend gering. Van de 1000 Javanen nog slechts één, die Christen is en 999 die nog Mohammedaan zijn, d.i. 1/10

pCt. Wat is er nog ontzaglijk veel te doen!

Op Soemba zijn in dit opzicht de cijfers veel gunstiger. Volgens de laatste telling heeft Soemba een bevolking van 181624 zielen. In het begin van 1931 bedroeg het getal Christenen op Soemba 3043 en aan het eind van 1931 was het getal 3165. Ongeveer 2 % van de bevolking is dus op Soemba opgenomen in de Christ. Kerk.

Als we letten op het groot getal der Inlandsche bevolking en al den arbeid die daar reeds tientallen jaren is verricht, dan is het cijfer der Christenen op onze Zendingsvelden nog maar gering. Op Java 1 op de 1000 en op Soemba 2 op de 100 is nog niet veel.

En toch stemt het nu reeds bereikte resultaat tot dank aan God. Er zijn toch reeds eenige duizenden gewonnen. En ook van ons zendingsveld zijn er reeds honderdtallen in den hemel. En wie bepaalt de waarde van ook maar één ziel?

En gedurig is er vreugde onder de Engelen over zondaren op ons zendingsveld, die tot bekeering komen. Neen, onze Kerken hebben geen reden om over haar zendingsarbeid mismoedigd te zijn.

Van alle zendingen, die onder Mohammedanen arbeiden, is de Zending op Java één van de meest gezegende.

Van groote beteekenis is ook, dat het kerkelijk leven, vooral op Java, zich krachtig ontwikkelt.

Op Midden Java ten Zuiden zijn er thans reeds 108 Gemeenten waar geregeld Woord en Sacrament bediend worden. Van die 108 Gemeenten zijn er 30, die geïnstitueerd zijn en dus een eigen Kerkeraad hebben. Bovendien wordt er nog op 131 plaatsen geregeld gearbeid.

In vijf Classes zijn de Kerken van Midden Java samen gevoegd, die reeds vrij geregeld samenkomen, terwijl in Febr. 1931 de eerste Synode van Javaansche Kerken op ons zendingsterrein is gehouden. Die krachtige, gezonde ontwikkeling van een eigen kerkelijk leven op Java teekent ook voor ons oog wat heerlijk werk de Heere op ons Zendingsterrein doet.

In dit opzicht is de ontwikkeling op Soemba minder snel, wat uit de geheel andere toestanden op Soemba wel is te verklaren. Op Soemba zijn 22 Gemeenten waar regelmatig Woord en Sacrament bediend worden. Hiervan zijn nog slechts drie Gemeenten tot de instelling van den dienst der ambten gekomen. Voorts wordt nog op 41 plaatsen geregeld gearbeid.

In verband met de gegevens, die de statistiek ons biedt, zouden nog onderscheide-

ne opmerkingen kunnen worden gemaakt, ook wat betreft den hoofddienst. We bepalen ons ditmaal slechts tot het bovengenoemde, dat volkomen genoeg is om onze Kerken op te wekken tot ootmoedigen dank aan den Heere, die de betrekkelijk geringe arbeid onzer Kerken ook in 1931 in rijke mate met Zijn zegen heeft gekroond.

De Zending onder de Chineezzen op Midden-Java ten Zuiden.

Sinds 1914 is op elke Generale Synode onzer Kerken de zaak van de Zending onder de Chineezzen op Midden Java ten Zuiden een punt van bespreking geweest. De Kerk te Amsterdam bracht deze zaak in 1914 op de Generale Synode te den Haag. Deze Synode sprak haar instemming uit met de gedachte, dat de arbeid onder de Chineezzen afzonderlijk behoorde te worden georganiseerd en daarvoor een eigen Missionair predikant noodig was, die zich geheel aan dit werk kan wijden. Voorts stelde reeds deze Synode een bedrag van f2500 per jaar beschikbaar als subsidie uit de Generale Kas voor dit werk, zoodra hiervoor een Missionair predikant zou zijn gevonden.

Elke volgende Generale Synode vernieuwde het besluit tot subsidieering van dezen arbeid. Onderscheidene malen werd zelfs het in uitzicht gestelde bedrag der subsidie verhoogd, in de hoop, dat er eindelijk een kerk zou komen, die alleen of in samenwerking met andere Kerken dit werk zou willen aanvaarden, en hiervoor een eigen predikant zou willen beroepen. Maar helaas, er was geen enkele Kerk, die hiertoe den moed had. Alle Kerken in Holland hadden de handen vol met haar eigen zendingswerk. Enkele jaren geleden kwam echter de gedachte op, dat de bearbeiding der Chineezzen een mooi werk zou zijn voor de Holl. Geref. Kerken in Indië. Enkele van deze Kerken, zooals die te Djokja, hadden reeds de bearbeiding der Chineezzen op eigen terrein voor haar rekening genomen, maar zonder dat het gekomen was tot een beroeping van een eigen Miss. dienaar voor dit werk. Het plan rijpte echter de arbeid onder de Chineezzen gezamenlijk te doen, waarbij dan één der Kerken als zendende Kerk zou optreden en de andere Kerken daarbij in meer of minder mate zouden medewerken, terwijl dan voor den arbeid een eigen predikant zou worden beroepen.

Op de Generale Synode te Arnhem in 1930 werd medegedeeld, dat de Kerken der Classis Batavia in beginsel hadden besloten den arbeid onder de Chineezzen op dit Zen-

dingsterrein als haar Zendingswerk te willen aanvaarden. Een uitgewerkt plan was reeds gereed. Men meende, dat de kosten door deze Kerken konden gedekt, als de Generale Synode dit werk wilde steunen met eene subsidie uit de Generale Kas tot een bedrag van f 6000. Met blijdschap werd een en ander vernomen. Gaarne gaf de Synode gehoor aan het verzoek om f 6000 subsidie per jaar toe te staan. In 1930 scheen het dus wel, dat deze zoo gewenschte zaak spoedig haar beslag zou verkrijgen.

Jammer genoeg is echter thans de uitvoering van dit plan, voorloopig althans, van de baan.

Reeds spoedig deden er zich ernstige moeilijkheden voor. Onderscheidene Kerken zoals Batavia, Soerabaja en Medan hadden een eigen Zendingswerk aanvaard, zoodat zij zich niet konden verbinden tot de bijdrage, die van haar verwacht werd. Ook rezen er eenige bezwaren tegen de uitwerking van het plan. Voorts doet de malaise zich ook in het Kerkelijk leven in Indië zoo zeer gevoelen, dat nader beraad noodig bleek. De i.g. vergadering der Classe Batavia heeft nu besloten, gelijk uit Indië bericht werd, de zaak uit te stellen en het plan ter nadere overweging te stellen in handen der deputaten ad hoc.

Dit doet ons leed, maar het bevreemdt ons niet. De malaise drukt in Indië het maatschappelijk leven nog veel erger dan in Holland. Hier te lande zijn er wel veel Kerken, die den druk van den nood der tijden zwaar gevoelen, maar de Kerken in Indië voelen dien druk nog veel meer. Een beduidend deel van de leden onzer Kerken in Indië, die flinke bijdragen gaven voor het Kerkelijk leven, zijn ten gevolge van de malaise uit hun betrekking ontslagen of op wachtgeld gesteld. Er zijn Kerken in Indië wier inkomsten in verband hiermede zeer beduidend zijn gedaald en nog zullen dalen. We vreezen, dat het er voor sommige Holl. Kerken daar zeer zorgelijk begint te worden.

Het spreekt dus wel van zelf, dat men onder deze omstandigheden geen nieuwen arbeid durfde aanvaarden, die met groote uitgaven zou gepaard gaan en bijna f10.000 per jaar van deze Kerken zou vragen. Gezien de omstandigheden was het verstandig, dat het plan, voorloopig althans, werd losgelaten. Het is echter wel jammer, dat dit besluit genomen moest worden. Want de bearbeiding der Chineezzen is op dit Zendingsterrein een zeer belangrijke aangelegenheid. Onder de Oostersche vreemdelingen, die zich in vroeger of later tijd op

Java hebben gevestigd, vormen de Chineezzen verreweg de belangrijkste groep, zoodat wel in getal als in betekenis en invloed. Op alle zendingsterreinen van de Geref. Kerken op Midden Java wonen eenige duizenden Chineezzen.

De Kerk van Rotterdam heeft op haar terrein volgens de laatste volkstelling 9590 Chineezzen; de Kerk van Heeg in Keboemen 3877 en in Wonosobo 4407; de Kerk van Utrecht in Poerworedjo 3840; de Kerk van Amsterdam in Djokja 12625; de Kerk van Delft in Solo 16687 en de Kerk van Middelburg in Magelang 12663. Op heel Midden Java ten Zuiden wonen dus op het Zendingsterrein van de Gereformeerde Kerken niet minder dan 63.689 Chineezzen. Dat is een zeer beduidend getal. En de Chineezzen nemen in de samenleving op Java een belangrijke plaats in. De handel is voor een groot deel in hun handen. En over het algemeen zijn de Chineezzen maatschappelijk veel beter gesitueerd dan de Javanen. Het verschil tusschen de Chineezzen en de Javanen is zoo groot, dat afzonderlijke bearbeiding zeer noodig is. En over het algemeen zijn de Chineezzen voor de bearbeiding met het Evangelie niet minder toegankelijk dan de Javanen.

Natuurlijk worden die meer dan 60.000 Chineezzen op ons Zendingsterrein ook thans niet geheel aan zich zelf overgelaten. De tegenwoordige arbeid onder hen is nog wel van beduidenden omvang en is ook niet ongezegend.

Er zijn vier Helpers, die in het Evangelie arbeiden alleen onder de Chineezzen. Te Djokja en te Magelang zijn de Chineseche Gemeenten reeds geïnstitueerd. In 1931 zijn er op Midden Java 26 volwassen Chineezzen gedoopt en 33 kinderen. Het getal Chineseche Christenen op ons Zendingsterrein bedraagt reeds 510. Ook de tegenwoordige arbeid onder de Chineezzen is dus nog niet zoo onbeduidend. Maar het zou zoo gewenscht zijn, dat die arbeid geleid werd door een bekwam missionair dienaar, die zich geheel aan dat werk kon wijden. We hopen, dat spoedig de tijden gunstiger mogen worden, en het uitnemend plan voor de bearbeiding der Chineezzen op ons Zendingsveld, dat thans moest worden uitgesteld, weer opnieuw moge worden opgevat.

S., 24 Juni '32.

W. B.

Zending Groningen, Drenthe en Overijsel.

Goeroe Frederik Radjah.

(bij de foto).

Op den derden December van het vorige jaar is te Melolo overleden goeroe Frederik Radjah Haœ, die zoo lange jaren leider en

Goeroe Frederik Radjah.

leeraar, onder toezicht van de missionaire predikanten, te Melolo is geweest.

Op de plaat ziet u hem met zijn vrouw zitten, en het is wel te zien, dat de beschaving niet aan hem voorbij gegaan is. Wat ziet hij en wat ziet zijn vrouw er netjes uit! Over het tafeltje ziet men een der mooie Savoneesche weefsels, die zoo beroemd zijn. En de vrouw heeft een rok aan, die zij zelf weefde, en bijna niet verslijten kan, zoo sterk.

Maar dat is het uiterlijke slechts.

Jaren lang heeft hij trouw en met ijver in Melolo gearbeid.

Als jonge man is hij naar Depok op Java gestuurd, om opgeleid te worden tot onderwijzer en voorganger in een Christelijke gemeente. Toen was er op Soemba nog geen eigen Opleiding, zoowel voor school als voor Goeroe Indjil.

Teruggekomen, werd hij aangesteld tot hoofd van de school te Melolo. Reeds toen kwam zijn speciaal karakter uit, dat zoo vele voortreffelijke eigenschappen kende, maar ook de gevaren en moeilijkheden daarvan niet ontging.

Hij was iemand met een zeer sterke wil, die zijn gang ging, ook al keerden allen zich tegen hem, en haast onverzettelijk was hij in het uitvoeren van het hem gestelde werk op de manier, zooals hij dat opvatte. Dat had zeer groote voordeelen, vooral in een gemeente, die bestaat uit overgekomenen

uit het heidendom. De heidenen zijn zoo gewoon zich te houden aan alles wat de gewoonte geweest is. Zij leven slapjes voort op de golven van het leven, hoe die hen dan ook heen en weer drijven. Ook in de Christelijke gemeente bestaat dan het gevaar, dat er zonder reactie verkeerde gewoontes ingang vinden en dat niemand zich er tegen verzet, omdat men niet gewoon is zich te verzetten tegen de gewoonte of tegen de publieke opinie.

En daar stond Goeroe Radjah in de gemeente met zijn onverzettelijke wil, die tot het einde vol hield, die geen zonde, die door hem opgemerkt werd, voorbijging, maar zonder schroom zich daar tegen verzette. Vaak ging dit tegen den zin van de meeste gemeenteleden in. En daardoor heeft hij mede een vasten gang in de gemeente van Melolo gebracht.

Maar ook hij ontkwam niet aan gevaren van zijn karakter.

Dikwijls lette hij meer op het juiste inzicht dan op het met liefde zoeken van afgedwaalden! Zijn werk kreeg daardoor den naam van liefdeloosheid, ook al had het dat niet. Ook hij kende wel liefde en vergevensgezindheid en uit eigen ervaring weet ik hoe hij vaak uit liefde voor anderen zich zelf verloochende. Heel dikwijls had hij de juiste kijk op anderen, ofschoon hij niet altijd de juiste kijk op zich zelf had.

Aan het einde van dit leven mogen wij niet zóó maar, zonder één woord, verder gaan. Hij is een dienstknecht in den wijngaard des Heeren geweest, die zijn groote gaven mede heeft besteed in den dienst des Heeren, en vooral in de latere jaren, hoe langer hoe meer zag aan welke fouten hij zich vroeger had schuldig gemaakt, en die te meerder waarde kreeg voor zijn arbeid.

Hij laat een gezin na van 7 kinderen, waarvan er drie getrouwd zijn.

P. J. LAMBOOY.

Uit het Verslag van de vergadering van de Deputaten voor de Zending op Soemba, gehouden 21 Juni 1932 te Assen.

Het moderamen wordt aldus samengesteld: praeses Ds. S. Idema; correspondent Ds. W. L. Milo; scribae D.D. A. Brouwer en J. H. Lammertsma; quaestores br. Juriën Veldkamp en Ds. R. Middelveld.

Als medische commissie wordt aangewezen: Ds. S. Idema, praeses; Ds. J. H. Lammertsma, scriba; Ds. H. A. Dijkstra; Juriën Veldkamp; Ds. T. Gerber, algemeene plaatsvervanger.

Als commissie voor schoolzaken zal fun-

geeren: Ds. W. L. Milo, praeses; Ds. J. Meijer, scriba; Ds. S. Idema.

Wat het ingezonden rapport over de percentage-cijfers aangaat, deelen de broeders uit Duitschland mede, dat het daar op 't oogenblik finantiëel er donker uitziet, terwijl voorts blijkt, dat geen der Part. Synodes ten opzichte van de verhoudingscijfers der provinciën (Overijsel 30; Drente 17; Groningen 50; Pruisen 3) eenig bezwaar heeft gemaakt; dat de Part. Synode van Overijsel de eigen verhoudingscijfers der classes heeft gehandhaafd (Deventer 3/12; Ommen 4/12; Zwolle 5/12); dat ook de Part. Synode van Drente de verhoudingscijfers voor de classes der provincie aangenomen (Assen 30½; Beilen 10; Coevorden 23½, Meppel 36) wenscht te behouden en dat de Part. Synode van Groningen nieuwe verhoudingscijfers voor de classes in die provincie vaststelde (Appingedam 16½; Groningen 31; Grootegast 15; Stadskanaal 12½; Warfhum 16½; Winschoten 8½).

Aan de Algem. Vergadering op Soemba en aan Dr. L. Onvlee zal worden bericht, dat aansluiting bij den lokalen Zendings Raad te Makassar wordt toegestaan.

Besloten wordt een extra-collecte vóór 1 October van de kerken te vragen en een circulaire hierover de kerken en de predikanten te doen toekomen.

Bij de behandeling van de zaken van de roepende kerken en hare miss. dienaren des Woords blijkt, dat Ds. Goossens D.V. begin Oct. Pajeti zal kunnen verlaten en te Melolo de pastorie zal kunnen betrekken, en dat de bouw van een woning voor Ds. Luidjendijk te Wai-Bakoel begint te vorderen.

Uit het rapport over de inkomsten van 1 Jan.—20 Juni 1932 blijkt, wat de Soemba-weken en de Pinkstercollecte aangaat, dat er over het algemeen een niet onbeduidende daling is. De quaestor wordt gemachtigd voorloopig minder naar Indië te sturen dan gevraagd wordt. De gevraagde nieuwe en lagere begrotingen uit Indië zijn nog niet ingekomen.

Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Brief van Ds. A. Merkelijn.

Kramadangan, 15 Mei 1932.

Amice,

Ge zult wel zeggen: waar komt die brief vandaan; want zeer waarschijnlijk hebt ge nog nooit van een plaats gehoord, die Kramadangan heet.

Ik zal U gauw uit den droom helpen. Kramadangan is de naam van een der kampoengs, waaruit Tempel bestaat en zooals ge weet is er een kleine gemeente in Tempel en de goeroe van deze gemeente, in wiens huis ik nu ben, woont in de kampoeng Kramadangan.

Ik had me voorgenomen om dezen geheelen dag in de gemeente van Tempel door te brengen. Door de veelheid van arbeid is het vaak zoo, dat ik in een dessa Zondagsmorgens maar even kan zijn. Zoodra de samenkomst afgelopen is, waarin ik het Heilig Avondmaal heb bediend, moet ik in den regeil spoedig weg omdat er op dien dag elders weer een andere samenkomst moet gehouden worden, of ander werk moet worden verricht.

Maar dezen dag kom ik voldoen aan mijn verlangen om den geheelen dag in Tempel te vertoeven en eens een beetje langer over den toestand der gemeente te praten dan anders wel mogelijk is.

Zoeven heb ik het Heilig Avondmaal bediend in de gemeente; na afloop daarvan ben ik met den helper meegegaan en in zijn huis in gezelschap van een paar Javaansche en Chineesche broeders wat zitten praten over den arbeid, over de malaise, over de weinige verdiensten van de menschen die in vele gevallen tot een derde van de vroegere verdiensten zijn gedaald.

En zoo vroeg ik: kunnen jullie nu merken, dat de malaise de menschen tot nadenken brengt, zooals dat op andere plaatsen, b.v. onder de Chineezzen van Magelang het geval schijnt te zijn. Neen, zoo luidde het teleurstellend antwoord; integendeel, de zorgen waarin de menschen verkeerden verdrijven schier elke gedachte aan God en Zijn dienst. De harten van velen zijn meer gesloten dan ooit; het is donker in hun hart en over den Godsdienst te spreken is zoo ongeveer het laatste waartoe ze komen.

Dezen morgen had ik in de samenkomst een 4-tal Chineesche jongelui gemist, die een tijdlang de samenkomsten hadden bijgewoond; ik vroeg nu: hoe gaat het met die jongens; ik zag ze niet. Antwoord: ja, ze komen niet meer. Op een Zondag toen die jongens uit de samenkomst huiswaarts keerden, werd een van die jongens door zijn moeder gehaald en op de vraag: wat doe jij in die koempoelan der Christenen, had ze haar slof genomen en haar opgeschoten zoon, midden op de straat, zo'n pak slaag gegeven, dat deze niet meer durft te ko-

STATISTIEK DER ZENDING VAN DE GEREF. KERKEN. HOOFDDIENST 1931.

Naam der Zendende Kerk of Corporaties	Terrein van werkzaamheid	Aantal zelfstandige voorgangers		Aantal Hulpkrachten										Aantal Indische gemeenten		Aantal Chineesche gemeenten		Totaal aantal gedoopten op ultimo verslagjaar												Totaal aantal lidmaten of tot het H. Avondmaal toegelaten op ultimo verslagjaar																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
		Inlandsche	Chineesche	A. Inlandsche					B. Chin.					Aantal		Aantal		A. Inlandsche						B. Chineesche			A. Inlandsche		B. Chin.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
				uitsluit. voor de gemeente	uitsluit. school	voor ge- meente en school beide	uitsluitend voor Zon- dagschool	uitsluit. voor de ge- meente	uitsluit. voor de ge- meente en school beide	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	e	volwassen mannen	van deze militairen	volwassen vrouwen	kinderen	mannen	van deze militairen	vrouwen	a	b	c	d																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
Geref. Kerken van Zuid- Holland ten Zuiden (Rotterdam)	Residentie Banjoemas, Reg. Tjilatjapen waar- nemend voor het Re- gents. Bandjarmegara	2	—	10	17	3	—	—	—	—	—	—	13	—	—	276	—	341	443	25	30	20	242	—	294	12	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

HOOFDIENST 1931.

Naam der Zendende Kerk of Corporatie	Naam van het ressort afdeeling e.a.	Naam van den Zending (Dienaar des Woords,	Aantal plaatsen waar geregeld gearbeid wordt.					Gemiddeld aantal Kerkangers	Gemiddeld aantal Avondmaal- gangers	Aantal overleden Christenen G. durende verslagjaar.	Aantal kerkelijk gestolten huwelijken in verslagjaar	Zondags- scholen		Aantal Christelijke Vereenigingen		
			a	b	c	d	Aantal gemeenten met kerkeraad, doch zonder zelfstandigen vooranger als bedoeld bij A. 1.					Aantal gemeenten zonder kerkeraad doch met voorganger of evangelist (geregide colportage Evangelisatie en derg.)	Aantal plaatsen waar overigens gearbeid wordt		Aantal	Totaal aantal leerlingen
Geref. Kerk van Z.-Holland ten Zuiden (Rotterdam)	Pes. N. Banjoemas, Regent- schap Tjilatjap (Res. Z. Ban- joemas) en waarn. Reg. Bandjarnegara	Dr. B. J. Essen Ds. J. A. C. Rullmann . .	2	4	7	16	?	?	12	13	1	50	13			
Geref. Kerk van Utrecht.	Reg. Poerworedjo en Koeto- ardjo het West. gedeelte v. Pakoe Alam	Ds. F. Keuchenius	1	4	9	?	743	467	11	12	3	33	6			
Geref. Kerk van Heeg (Friesland)	Regentschappen Keboemen (Bagelen) en Karanganjar (Z. Banjoemas)	H. Bergema { Ds. D. J. B. Allaart . . Dr. F. L. Bakker Ds. A. Pos Ds. A. Merkelijn	3	2	9	4	520	360	11	19	5	134	10			
Geref. Kerk v. Amsterdam in samenwerking met de Geref. Kerken v. N. Holland	Gouvernement Djokjakarta		1	5	14	28	2 100	?	22	21	6	300	28			
Geref. Kerk in Middelburg.	Residentie Magelang . . .		1	—	12	12	542	306	8	1	1	40	7			
Geref. Kerk van Heeg (Friesland)	Wonosobo	Ds. K. van Dijk	—	—	2	5	130	75	1	1	2	100	—			
Geref. Kerk van Delft . .	Gouv. Soerakarta	{ Dr. H. A. van Andel . . Dr. J. H. Bavinck Ds. P. H. van Eijk I. Siagian	—	7	25	66	± 2000	± 1300	19	26	12	779	± 30			
Geref. Kerk van Batavia . .	Batavia		1	—	—	—	80	60	5	2	—	—	—			
Geref. Kerken in Nederland	Midden Soemba	Dr. J. P. Lambooy	—	2	3	12	?	431	20	19	?	?	?			
	Oost Soemba	Ds. S. J. P. Goossens . . .	—	1	6	9	?	444	15	17	?	?	2			
	West Soemba	Ds. W. van Dijk	—	—	10	20	± 500	± 450	6	29	?	?	—			
			9	25	97	172	6.615	3.893	124	137	59	1.436	98			

Naam der Zendende Kerk of Corporatie		Naam van het ressort afdeeling e.a.		Bedrag der collecten en vaste bijdragen (der Inl. en Chin. gemeentetelden) in het geheele ressort.					Colportage gedurende verslagjaar					Aantal andere van de Zending uitgaande inrichtingen																																																																																																																																																																																																														
		Naam van het ressort afdeeling e.a.		Kerk	Behoeftigen	Zending	Andere doeleinden		Gemiddelde bijdrage per hoofd (incl. kindereen)	Opbrengst van tuinen en andere eigendommen	Aantal geplaatste Bijbels			Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal verspreide vlog- schriften	Aantal christelijke boeken	Aantal Colporteurs																																																																																																																																																																																																											
							Aantal gereeld ver- spreide periodieken				Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken				Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld ver- spreide periodieken	Aantal gereeld

1) a en d. 2) 764 Inl. boeken 1789 Holl. boeken 4435 platen, teksten, kalender. 3) 3639 Holl. boeken 11850 Inl. boeken 10686 platen, teksten, kalender.

men. Ook de andere jongens vonden tegenstand en hen werd het bijwonen van de samenkomsten verboden. Straks, zoo troosten ze zich, en spraken ze tot den helper, als we werken en zelfstandig zijn, zullen we toonen, dat we het gehoor niet vergeten zijn.

Ik denk aan al den tegenstand, die we in

even alle moeite en teleurstelling te vergeten. Maar in werkelijkheid is alles zoo anders.... De enkele Christenen leven als eenzamen tusschen hun afkeerige volksgenooten. Het kwaad dringt veelvuldig deze dorpen binnen en de ongerechtigheid bloeit er tierig. Maar voor het Woord Gods is er schier geen plaats; elk erf en elk huis

Hollandsch-Chineesche School m/d Bij bel Lempoejangan (Gemblakan) Jogja.
Deze foto behoort bij den tekst op pag. 169.

Tempel reeds gevonden hebben, zooveel, dat men er zich over verwonderen moet, dat de gemeente nog bestaat. Ik denk aan die vrouw, die midden in den nacht werd opgeschrikt, door tegenstanders, aan de bedreigingen, die de Christenen hebben moeten hooren. Een goed gerucht is er over het Christendom nog niet ontstaan in deze streek. De machten der duisternis zijn groot.

Hoe wonderlijk is dit alles. Zooals ik hier zit, lijkt alles zoo vredig en rustig; het is een en al bosschage, waartusschen de des-sahuizen verscholen liggen en het prettige geluid van koerduiven maken het vredige nog grooter. Ik kan me begrijpen, dat de menschen spreken van het idyllische dessa-leven en meenen, dat het ook in de harten der menschen vrede is. 't Is of al het kwaad der wereld niet door kan dringen in deze rustige dorpen, waar ge over smalle paadjes, tusschen steenen wallen en allerlei geboomte loopend, al verder afkomt van het drukke leven.

Het schijnt hier heerlijk rusten; om hier

schijnt gesloten,de geestelijke dood ligt uitgespreid over al die groene dorpen.

't Is Pinksteren; o, als die Geest des Heeren eens ontwaakte over deze streek, — als die Geest met de wegvagende kracht van den storm, die doodsmacht eens brak en leven wekte, wanneer alle verzet en tegenstand eens wegteerde door het vuur des Geestes. Vanmiddag willen we weer bij elkaar komen, speciaal om met elkaar te bidden om die doorbrekende werking van den Heiligen Geest, om die werking waardoor het volk levend wordt, en den Naam van den Heere Jezus, nu nog niet of weinig gekend, beleden wordt als de eenige naam door welken zij moeten zalig worden, als de naam boven alle namen.

Zoo juist ben ik terug van de samenkomst, waarin we met elkaar gebeden hebben om de doorbrekende werking van Gods Geest. Wat een vrijmoedigheid bij onze Javanen om in zoo'n samenkomst te bidden; en wat wordt in zoo'n samenkomst de band aangehaald; want als ge deze Javanen hoort bidden, dan merkt ge hoe Uw eigen

begeerte, strijd, moeite, ook hun begeerte en strijd is. Zij begeeren de komst van Gods Rijk, maar begeerden dat toch ook allereerst in eigen leven, in eigen gezin, onder hun huisgenooten, hun kinderen.

En nu, we zien uit en wachten.

Als steeds

t.t.

A. MERKELIJN.

vergaderd om de verschillende Zendingszaken te bespreken, en wordt door een der leden een inleiding behandeld. Door de leden zelf worden maandelijks 240 Zendingsbladen rondgebracht, waarvan het geld op de verg. weer wordt afgedragen, zoodat onze Penningm. altijd wat heeft op te zenden.

In dit werk mogen wij onze kin-

De Zendingsarbeid in de Kerk te Steenwijk.

Hollandsch-Chineesche School met den Bijbel Lempoejangan (Gemblakan) Jogja.

(bij de foto, op pag. 168).

Deze school is opgericht in 1917. Aan de school is een Fröbelklas (voorklas) verbonden. Voor meisjes is gelegenheid tot het ontvangen van handwerklessen. Des namiddags wordt een cursus gehouden in de Engelsche taal. De foto is van de leerlingen en het personeel. Deze school telt 304 leerlingen.

W. B.

Ingezonden.

De Zendingsarbeid in de Kerk te Steenwijk.

(Bij de foto).

De Zendingscommissie der Geref. Kerk te Steenwijk bestaat uit 11 leden, waarvan op de foto staan van links naar rechts: W. Heinen, Secr.; G. de Boer, Voorz.; D. de Vries, Penningm. en H. Middeldijk, Alg. Adj. Gewoonlijk wordt een keer per maand

deren niet vergeten, die week in week uit hun busjes te voorschijn halen om daardoor de opbrengst voor de Zending te vergrootten. Om de drie maanden worden deze busjes geledigd, waarbij de kinderen dan worden onthaald op eenige versnaperingen. Blijde waren ze toen ze op de foto mochten, en naar ze hoopten allen kwamen te staan in het Zendingsblad. We hopen dat ook deze arbeid, hoe gering ook, nog rijkelijk mag gezegd worden, en dat het niet alleen is om zooveel mogelijk geld bijeen te brengen, doch ook dat het bovenal is, dat de liefde tot Christus ons dringt.

W. HEINEN,
Secr. Zendingscomm.

Korte Berichten.

J. A. Wiggers.

De directeur van de Keucheniuschool, de heer J. A. Wiggers, is met verlof in Holland aangekomen. Zijn adres is voorloopig te Winterswijk.

Ds. P. J. Lambooy.

De missionaire predikant van Pajeti, Soemba, Ds. P. J. Lambooy is voornemens 31 Augustus a.s. van Amsterdam naar Soemba terug te keeren.

Dr. K. P. Groot.

Dr. K. P. Groot, de directeur van het Petronella-Hospitaal te Djokja, heeft voor zijn terugkeer naar Java plaats besproken op de „Marnix van St. Aldegonde” d.d. 21 Sept. a.s.

De bevolking van Br. Indië.

Blijkens de gegevens van de volkstelling in Britsch Indië, gehouden in 1931, is de bevolking daar toegenomen met 34.000.000 zielen.

Zij kwam van 319 op 353 miljoen. Van dezen zijn (met ronde cijfers) 238 miljoen hindoes, 78 miljoen mohammedanen, 6 miljoen christenen, 4 miljoen sikhs en 400.000 boeddhisten: De sikhs namen toe met 33, de christenen met 32.6, de mohammedanen met 13, de hindoes met 10 en de boeddhisten met 2.3 procent.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar: a. blikken busjes ad f 0.23 per stuk. 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grotere getallen geen verdere prijsverlaging; b. Knikkertjes ad f 5.— per stuk.

c. Papieren busjes ad f 0.10 per stuk, mits afgehaald aan het bureau. Toezending geschiedt alleen bij bestelling van minstens 10 stuks, tenzij f 0.25 extra voor porto-kosten wordt gezonden.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der verzendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur (behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Leestafel.

Het Godswoord der Profeten, door Dr. J. Ridderbos. Jesaja, tweede deel, bij Kok te Kampen, voor inteenkenaren op het complete

werk f 5.80, geb. f 7.25, afzonderlijk f 6.50, geb. f 8.—.

Een boek, dat onze Gereformeerde theologie verrijkt; vrucht van diepgaande studie, maar weergegeven in gemakkelijk verstaanbaren vorm.

Deel II en III zijn in één deel samengevat. Er volgen nu nog twee deelen. Dan is dit prachtwerk van blijvende waarde voltooid. De zendingsgedachte komt goed tot haar recht, b.v. blz. 364 v.v.

Tien jaren Oogst. Belangrijke Romans van de laatste tien jaren door Dr. C. Tazelaar, bij N.V. Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen. f 2.75, geb. f 3.50.

Deze zeer deskundige en steeds welwillende beoordeelaar van onze romanliteratuur heeft in dit boek een aantal opstellen gebundeld, die hij in onderscheidene bladen en tijdschriften de laatste tien jaren heeft geplaatst ter bespreking van nieuw uitgekomen romans.

Een zeer oriënteerend boek. En een betrouwbare gids.

Timotheus. Geïllustreerd tijdschrift. Uitgave La Riviere en Voorhoeve, Zwolle, per kwartaal f 2.25.

Gaarne vestigen we nog eens de aandacht op dit goed geredigeerde, altoos frissche tijdschrift, dat elke keer een gevarieerde, degelijke, beslist Christelijke lectuur biedt en mooi is geïllustreerd.

Ook de Zending wordt niet vergeten.

De oorsprong en het wezen van de ziel, door Dr. J. Waterink, tweede vermeerde druk, bij Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen. f 1.90, geb. f 2.40.

Reeds nu beleeft dit merkwaardige boek zijn tweede druk, die beduidend vermeerderd is.

Wel een bewijs, dat dit werk van den bekwamen schrijver zeer de aandacht trekt. En dat is het waard ook al zal menigeen wel, evenals wij, hier en daar een vraagteekentje zetten.

Aan vaste hand, door Amy Le Feuvre, bij J. V. Voorhoeve den Haag. f 1.90, geb. f 2.75, voor leden van de Evangelisatie-Bibliotheek f 1.25, geb. f 2.10.

Een boeiend boek met Evangeliseerende strekking, dat men met genoegen zal lezen.

De Sjoenemietische.

Een hoogst belangrijk boek zal binnenkort bij den Uitgever J. H. Kok te Kampen het licht zien, namelijk een roman uit de oude wereld, welks verschijning een evenement is in de Nederlandsche literatuur.

Seerp Anema, de bekende christelijke auteur schrijft een trilogie over het glorie-tijdperk van oud-Iraëls rijk onder David en Salomo.

Het eerste boek, dat nu zal verschijnen, is: **De Sjoenemietische**. Dit boek behandelt het einde van David en het huwelijk van Salomo met de Sjoenemietische, de bovenmate schoone Abisag uit I Koningen 1 : 3, die, naar de opvatting van den auteur, de bruid uit het Hooglied is.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Mej. G. Z. van de kinderen Chr. Sch. te Elburg f4.50; Ds. F. de V. 10 % van de ontvangsten in de Cl. Breukelen f250.—; door J. B. busje Chr. School Benschop f4.83; door N. v. d. V. busje Chr. Sch. Krimpen a/d Lek f16.50; E. C. R. te Stadskanaal f1; J. B. te Benschop f1; door Ds. O. Zondagschool kinderen te Broek bij D. f2.70; door J. C. H. 10 % van de ontvangsten in Zeeland c.a. f2600.— en f30 voor het Christ. Jav. Boekenfonds.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 22 Juni '32.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo. Gift E. C. R. te Stadskanaal f1; Geref. Kerk Doetinchem f7.50; Amsterdam Zuid f50; Bergen (N.-H.) f2.50; Hoogeveen f73.75; Ede f18.62; Alblasserdam f19.85; IJsselstein f6.54.

W. BREUKELAAR.

Voor de colportage te Djokja f10 van Mej. G. D. te Z.

W. BREUKELAAR.

Suriname.

Sprekende cijfers.

Voor eenigen tijd las ik een brochure: „Cijfers die schreien”.

Te zeggen, dat de cijfers van inkomsten der Broedergemeente schreien, zou een al te ondankbare opmerking zijn tegenover onze trouwe vrienden. Maar dat de cijfers der maandelijkse tekorten een duidelijke taal spreken is buiten kijf.

Men oordeele zelf:

	1931	1932
Januari	f 6.200	f 5.800
Februari	„ 8.800	„ 4.700
Maart	„ 12.800	„ 5.700
April	„ 5.000	„ 7.200
Mei	„ 13.600	„ 6.500

Men moet het onwankelbaar geloofsvertrouwen der Hernhutters bezitten om niet te vertwijfelen, als men zooals in Maart en Mei zijn ontvangsten met meer dan de helft ziet dalen, en dat in een jubileumjaar. Waar het heen moet bij een maandelijksch benooidigde van f10.000 en een ontvangst als boven geteekend? Wij weten het heusch niet. Zei ik teveel, als ik meen dat deze cijfers een taal spreken, zóó duidelijk, dat ze door geen Zendingsvriend of vrienden kan worden misverstaan?

Sinds vorige verantwoording ontvingen wij: Van K. K. te Ch. (uit coll.) f5; Mevr. v. S. de J. te Z. f10; J. J. L. A. le C. te 's Gr. f5 (uit coll.); I. van B. te A. f10; W. B. te W. f11; Gev. in coll. Kr. f2.50; Mej. D. te S. f2; S. v. d. Z. den A. f1 en f5.50 (busje); B. J. v. M. te L. (pers.) f6.80; J. G. v. O. te 's Gr. f5; K. v. M. te K. (van leerl.) 2 maal f10; W. Kok te Solo (Ind. vrienden) f150; C. J. S. te U. f5; E. C. R. te S. f4; Pers. Chr. Sch. 's Gr. f5.50; J. A. te H. f10; A. A. v. d. P. te D. f2; A. L. H. te W. (leerl.) f5; G. J. C. te S. f1; S. K. te D. f2.50; A. A. de J. te D. f1.50; A. F. te L. f1; J. v. d. V. te V. f0.50; Mevr. Wed. D. N. te L. f1.50; A. d. P. te V. f5; F. K. (Gez. Z. C.) te N. f25; G. W. te D. f100; J. G. D. te H. f1.50; Ds. N. D. (G. K.) te N. A. f5; F. K. te H. f2.50; J. v. M. te A. f0.50; Ds. E. B. te K. f2.50; Diaconie G. K. te K. f5; Ger. K. te K. f8.89; T. P. te S. f1.50; Zuster S. te D. (Z. L.) f1; J. H. te N. f2; D. W. te O. f1; G. d. V. te H. f1.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULTN.

Laren (N.H.).

Vredelaan 10.

Postrek. 95494.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

6e verantwoording van 25 Mei—25 Juni 1932.

Provincie Groningen:

N. N. Veendam f3; S. Westerhof, Lutjegast, zendingsbusje Sch. 2e kl. f4; S. v. d. Zwaag, den Andel, Schoolbusje f5; P. Krui-singa, Kantens, busje Meisjesvereen. f5.09; idem busje Jongel. Vereen. f4.87; idem coll. zilveren bruiloft f3.20; Geref. Kerk, Oldeho-ve, ½ jaar contrib. f37.80; M. Antoon, Hoogkerk, bruiloftsbusje H. Euwen f2.16; id. id. B. Oosterhof f3.69; id. coll. Jongel. Vereen. f4.17; Ds. J. Koppe, Wagenborgen, Catech. bus f5; Ds. J. H. Lammertsma, Ap-pingedam, busjes f291.33; id. Zondagssch. Comm. f25; K. D. v. d. Kooy, Winsum, Ja-vaantje School f14.70; Geref. Kerk, Val-thermond, busje Knapenvereen. f5.24; id. busje kl. M. V. f5.86; id. halve ct. Jantje de V. f0.75; id. busje Aaltje M. en Martje Kl. f6.47; id. busje Martha Kl. f11.53; Geref. Kerk, Ten Boer, Coll. gift f25; N. Woldin-ga, Pieterburen, kerkbusjes f46.50; A. L. Hummelen, Warffum, kl. 4 en 5 Geref. School f6; N. N. Bierum f60; P. Ritsema, Bedum, Coll. gift f1; Geref. Kerk, Ten Boer,

busje Eliz. Veltman f17.72; Ds. N. Postema, Veendam, diverse giften f16; D. A. Koebrugge, Onstwedde, zendingskas f75; id. busje Schoolkinderen Mej. Huisman f4.72; id. id. Mej. Boomker f5.06; J. Veenema, 2e Exloërmond, bruiloft F. Knigge f3.74; id. Zendingsbusjes Kl. Gn. en M. V. f10.02½; id. Knapenvereen. f5; Ds. H. de Zwart, Warffum, busjes f35.68; J. Wildvank, Delfzijl, Coll. gift f5; M. Slim, Musselkanaal, saldo zendingsbladen f12.20; id. maandel. bus f38.65; Ds. M. Stadig, Ezinge, Zendingsvereen. f70; id. F. O. te S. 100 halve ct. is f0.50; Ds. N. Postema, Veendam, gift van een zuster der gem. f1; H. Wegener, Wildervank, gift N. N. uit dankbaarheid f5; J. Wildvank, Delfzijl, van een zuster der gemeente f5; A. Donkerbroek, Niezijl, Coll. gift f1; Bijmolt, Ten Boer, Zendingsbusjes f60; Mej. Wiersema, Bedum, 1ste kl. der Geref. Sch. f3.68½; id. 3e kl. idem f10.05; id. 5e kl. idem f4.59; id. Piet Wiersema f1.83; id. W. Frouws f2.42; id. Piet Tromp f0.10, id. 2de kl. der School f6.89½; id. 6de kl. der School f4.24; id. Henny en Annie Boekelo f0.85½; id. Wiertske van Dam f3.81; id. Jan Huizinga en M. Reitsma f9.75; Geref. Kerk, Groningen, Coll. giften f7.50; idem, Zuidhorn, Nikk. H. Meerveld f9.45; idem 221 halve ct. Mej. Martje Bakker is f1.10½; N. N. te Haren f2.50.

Provincie Drenthe:

Ds. H. Zandbergen, Dwingelo f1; J. Post, Nieuwlande, Coll. bruiloft J. de W. en J. B. f2.54; Geref. Kerk, Nieuweroord, Zendingsbusjes f39.60; H. Blanken Wzn., Hoogeveen, giften f240; Ds. G. W. v. Houste, Nijeveen, busje Knapenvereen. f11.75; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdragen f34.43; W. Bruursma, Dwingelo, busje Jongel.vereen. f9.90; Ds. Drenth, huwel. A. P. en S. K. te Borger f4.76; idem huwel. H. M. en H. H. te Buinen f5.05; idem busjes Zuidlaren f100; H. Bouwmeester, te Hoogeveen, 1500 halve ct. is f7.50.

Provincie Overijssel:

A. Quak, Genemuiden f1.70; D. de Vries, Steenwijk, busje 50 jar. huw.feest fam. Bijkerk f3.26; idem gift f2.50; S. Malda, Lutten, zendingskalenders f10; J. Kassies Azn., Vroomshoop, Coll. 40 jar. bruiloft f3.50; Mej. J. H. Mulders, Meppel, coll. gift f1; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje S. Wierda en H. Winters f9.02; Geref. Kerk, Enschedé, per L. Burger f500; S. Malda, Lutten, tweemaandel. bijdrage f50; Ds. J. F. Colenbrander, Vriezenveen, Coll. gift f10; H. J. Kuiper, Zwartsluis, giften f87.34; W. Santhergen, Ambt Vollenhove f9.37; Geref. Kerk, Wilsom, Ov. Coll. 4e D. d. W. f6.05.

Soembaweken Groningen:

Vlagtwedde f6.18.

Soembaweken Drenthe:

Haulerwijk f70; Smilde nagift f0.50.

Soembaweken Overijssel:

Blokzijl f41.66.

Pinkstercollecten Groningen:

Winschoten, nagift f28; Lutjegast f100;

Appingedam f150.45; Sappemeer f108.68; Valthermond f63.41; Sauwerd f83.14; Uithmeeden f228.83; Delfzijl f232.91; Ten Boer f103.25; Musselkanaal f142.07; Pieterburen f58.64; idem nagift f10; 't Zandt f209.41; Westeremden f55.38; Houwerzijl f62.40; Zevenhuizen f106.65; Munnekezijl f57.70; Oostwold nagift f1.25; Selligen f38.90; Kommerzijl f55; Spijk, plus nagift f555.41; 2e Exloërmond, plus nagift f58.32½; Harkstede f14.75; Kielwindeweer nagift f10; Zuidwolde Gr. f107.22; Midwolde f139.07; Nieuwolda f41.15; Bierum, nagift f2.50; Roodeschool nagift f20; Meeden f33.68; Leens f151.50; Oostwold Old. f247.47; Zuidbroek f36.88; Mussel f28.50; Middelstum f174; Kantens f32.29; Oldehove f114.27; Kornhorn f35.70; Ten Post f77.74; Warffum f96.01; Nieuw-Weerdinge f61; Wagenborgen f73.89; Grootegast f350; Scheemda f203.79; Loppersum, nagift f1; Baflo 118; Ullum f138.78; Grijskerk f74.40; Ezinge f124; Boerakker f20; Nieuwe Pekela f82.64; Zevenhuizen, nagift f2.50; Onderdendam f59.18; Stedum f157.72; Zuidhorn f152.55; Enumatil f130.76; Haren f143.70½.

Pinkstercollecten Drenthe:

Westerbork f46.54; Gees, nagift f2.50; Diever f297.50; Nieuwlande f33.26; Nieuweroord f52.13; Hoogeveen f256.40; Emmen f102.42; Nieuw Amsterdam f244.34; Coevorden f59.91; Dwingelo f70.40; Schoonoord f22.25; Borger f41.68; Appelscha f24.11; Veenhuizen f31.41; Haulerwijk f44.35; Oosterwolde f13.91; Smilde f65.61; Zuidlaren f83.83; Alteveer f24.27; Zwartemeer f38.61.

Pinkstercollecten Overijssel:

Wilsom Ov. f8.15; Wierden f37.36; Nieuwleusen f16.52; De Krim f64.95; Staphorst f15; Glanerbrug f39.74; Hengelo f77.52; Vroomshoop nagift f10; Oldenzaal f16.84; Holten f136.10; Steenwijk f104.82; Ambt Vollenhove nagift f5; Lutten f80.90; Vroomshoop f175.23; Bergentheim f42.78; Meppel, plus nagift f264.45; Genemuiden f43.24; Zwartsluis f118.66; Ommen f96; Gramsbergen f43.40; Langeslag f37.05; Dalfsen f45.69; Hardenberg f255.40; Zalk f37.56; Enter nagift f1; Kampen f497.50; Rijssen f50; den Ham f124; Oldemarkt f15; Vollenhove f19.60; Almelo f737.64.

Pinkstercoll. Pruisen:

Wilsom M. 86.30 is f50.43; Emlichheim f316.85; Veldhausen M. 181.50 is f106.15.

Van Heinde en Verre:

Spreekbeurt Ds. P. J. Lambooy te Wemeldinge f18.14; M. C. Rijken, Vrijhoeve-Capelle, N. Br. Schoolkinderen f10; N. N. te Schoonhoven f40.

Totaal f 13366.59½
1ste t/m 5e verantwoording f 35145.25½

Totaal tot op heden f 48511.85
Met hartelijken dank voor de toezending.
JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.
Postrekening 138000.
Groningen, 24 Juni 1932.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
 ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
 GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
 BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
 UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

INHOUD:

„En voor mij”. — Van Zendingsaangelegenheden: Het jubileum der Herrnhutter-Zending; De Statistiek van den Medischen Dienst en den Schooldienst over 1931; De tweede Javaansche Synode op ons Zendingsterrein; De Opleidingsschool te Djokja; De Keucheniuschool. — Zending Noord-Holland: Uit brieven van Ds. Allaart; Een mooi succes. — Zending Zuid-Holland Noord: Uit het rapport der deputaten. — Zending Zuid-Holland Zuid: Korte berichten. — Zending Groningen, Drenthe en Overijssel: Slaven van Christus; Statistiek Zendingsskalender; Zendingssactie onder de studenten der V.U. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

EN VOOR MIJ.

En voor mij.
Efeze 6 : 19a.

Aan het gebed is groote waarde te hechten. Hoe meer wij een biddend leven leiden, hoe meer wij beteekenen voor Gods Koninkrijk. Het gebed des rechtvaardigen vermag veel. Jacobus wijst in Jacobus 5 op de groote beteekenis en de heerlijke kracht van het gebed met ons te wijzen op Elia in de verzen 17 en 18, om ons te prikkelen tot een duurzaam bidden, opdat Gods kracht in onze zwakheid worde vervuld. Dat heeft ook Paulus op het oog als hij aan de gemeente des Heeren te Efeze verzoekt om vooral ook voor hem te bidden. En dat niet zoozeer, opdat het hem wel zou gaan maar, „opdat mij het woord gegeven worde in de opening mijns monds met vrijmoedigheid, om de verborgenheid des Evangelies bekend te maken, waarover ik een gezant ben in een keten; opdat ik in hetzelfde vrijmoediglijk mag spreken, gelijk mij betaamt te spreken.” Vanaf vers 10 vermaant de apostel de geloovigen te Efeze om „krachtig te worden in den Heere en in de sterkte Zijner macht.” Ze moeten de geheele wapenrusting Gods aandoen om sterk te staan in den grooten strijd tegen de geestelijke boosheden in de lucht. Hij teekent dan ook deze geestelijke wapenrusting, opdat de Efeziërs weten wat hen te doen staat.

Maar al is de Christen-krijgsknecht nog zoo goed gewapend, en al is zijn wapenrusting nog zoo uitnemend in orde, als het gebed ontbreekt, dan mist nog alles wat tot de overwinning kan leiden. Daarom zegt hij in vers 18 „met alle bidding en smeeking biddende te allen tijde in den Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeeking voor alle de heiligen. . . . *en voor mij.*” Voor al Gods volk over heel 't rond der aarde (voor al de heiligen) wordt de voorbede van Christus' kerk gevraagd, en wel inzonderheid voor hen, die in de eerste rijen staan en een leidende positie innemen. Wat een generaal is in het groote leger, dat tegen een machtigen vijand optrekt, dat was Paulus in die dagen in de Christelijke kerk. In den middellijken weg hing van het leven en van de leiding van den apostel veel af voor de gemeente des Heeren in Klein-Azië.

Terwille van de eere Gods en Christi, terwille van den welstand van Christus' kerk en van de uitbreiding van Gods Koninkrijk hier op aarde verzoekt Paulus de voorbede voor zichzelf. En daarin hebben wij een aanwijzing om vooral onze professoren, onze dienaren des Woords en onze ouderlingen in onze voorbede te gedenken, waar de bloei en de opbouw van Christus' kerk zooveel van hun leiding afhangt. Dit nu geldt in zeer bijzonderen zin van het werk der Zending. O zeker, als de H. Geest niet met de knechten des Heeren optrekt, en wanneer de verheerlijkte Christus met Zijn macht en genade mist op het zendingsterrein, dan is alle inspanning, ijver en toewijding onzer missionairs tevergeefs. Maar waar de Heere bekwame en toegewijde broeders en zusters bij voorkeur wil gebruiken, en wij aan de middelen gebonden zijn, daar wordt onze voorbede allereerst gevraagd voor hen, die in de voorste rijen staan in den geestelijken strijd tegen Mohammedanisme en heidendom, in de vaak bange worsteling tegen de geestelijke boosheden. We hebben te bidden voor de missionairs opdat ze naar lichaam en geest gesterkt worden in de landen, waar tropische hitte en gemis van noodige levensmiddelen meermalen hun krachten verlammen, en waar niet zelden hun leven in groot gevaar is. We hebben te bidden voor hunne vrouwen en kinderen, die vooral op de buitenbezittingen zooveel ontberen moeten, of dreigen als slachtoffers van tropische ziekten te vallen. We hebben te bidden voor de

onderwijzers en onderwijzeressen, voor de verplegers en verpleegsters op de zendingsterreinen, opdat ze niet bezwijken op de vaak eenzame posten. Niet te vergeten onze dokters, die geroepen zijn om de Christelijke barmhartigheid uit te dragen in een heidenwereld, die van alle waarachtige barmhartigheid vreemd is. Ja we hebben te bidden voor de inlandsche dienaren des Woords, goeroes en helpers, de zoo gewenschte krachten in de zending, opdat ze pal staan in hun belijdenis van den Christus en trouw in leer en leven temidden van hun volk, opdat ze een levende prediking mogen zijn van het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus. Ziet, dat is de dure roeping voor hen, die hier rustig kunnen blijven in hun eigen vaderland, temidden van hun familie, vrienden en kennissen. Die hier niet alleen de weelde van het natuurlijke leven kunnen genieten, maar bovenal meermalen leven mogen in het volle rijke leven van de kerk van Christus; geestelijke en natuurlijke voorrechten, die men hier geniet zonder ze genoegzaam te waardeeren, en zonder te vermoeden, dat zoo vele broeders en zusters op de Zendingsterreinen dit alles moeten ontberen terwille van hun gewichtig en zwaar werk. Daarom zij ons gebed niet alleen voor de inlandsche Christenen, opdat zij staande blijven, maar vooral voor hen, die in den strijd vooraan moeten staan, opdat ze gesteund door de voorbede der gemeente in het vaderland en gedragen door de voorbede van onzen Parakleet in den hemel in de gemeenschap des Heiligen Geestes gemoedigd mogen voortgaan, opdat almeer in vervulling trede de eeuwenoude bede, door Christus zelf ons op de lippen gelegd: „Uw koninkrijk kome.”

Zeist.

VERHOEF.

Van Zendingsaangelegenheden.

Het jubileum der Herrnhutter Zending.

De Herrnhutter-Zending viert in den loop van deze maand de gedachtenis van haar tweehonderd-jarig bestaan.

Den 21sten Augustus zal het tweehonderd jaar geleden zijn, dat de Evangelische Broeder-gemeente te Herrnhut haar eerste Zendelingen, Leonard Dober en David Nitschman heeft uitgezonden om het Evangelie te verkondigen aan de Negerslaven op het eiland St. Thomas.

Dat feit is waard, dat niet alleen de Broeder-gemeente in alle landen maar ook heel de Christenheid het gedenke met dank aan God. In het geheel der wereld-zending neemt de Herrnhutter-Zending een zeer bijzondere plaats in.

Vooreerst om haar oorsprong. De geschiedenis der Broeder-gemeente vangt aan met den voorlooper der Hervorming, Johannes Hus, die in 1415 als martelaar voor zijn geloof op den brandstapel stierf. De Kerk der Boheemsche-Moravische broeders, die uit de beweging van Hus voortkwam, is bijna geheel door bange vervolgingen uitgeroeid.

Vluchtelingen uit de Moravische Broeder-gemeente vonden echter een toevlucht

op het ruime landgoed van den vromen Graaf von Zinzendorf in Saksen. Deze hebben daar omstreeks 1722 een nederzetting gesticht, die zij Herrnhut noemden. Die naam beteekent: Des Heeren hoede. Men koos dien naam, omdat men zich onder des Heeren hoede stelde.

In de Broeder-gemeente te Herrnhut hebben zich de karaktertrekken der Boheemsche-Moravische Kerk voortgezet en verdiept.

Tot die karaktertrekken behoort ook de bijzonder sterke Zendingsdrang, die in deze Gemeente leeft.

Onder de gansche Christenheid is er geen enkele Kerk, waar de Zendingsdrang zoo krachtig gewerkt heeft dan in de Herrnhutter Broeder-gemeente. Haar zendingsactiviteit overtreft gedurende twee eeuwen die van alle andere Kerken zeer verre.

Een tweede bijzonderheid dezer zending is, dat zij de oudste is van alle tegenwoordige Zendingen. En die oudste Zending leeft met alle Zendingen op zeer goeden voet.

Het gebeurt nog wel eens, dat de eene Zending met een andere Zending soms op wat gespannen voet verkeert. Maar nooit

hoorden we van wrijving tusschen de Herrnhutter Zending en een andere Zending. De oudste Zending is met alle Zendingen bevriend en wordt in de Zendingswereld door allen gewaardeerd.

Daarbij komt in de derde plaats, dat geen enkele Zending zoozeer een internationaal karakter draagt dan de Herrnhutter Zending.

De Broeder-gemeente heeft van uit Herrnhut zich uitgebreid over een groot deel van Europa en Amerika. En zij heeft hare Zendingsvelden in alle werelddeelen. Geen enkele zending is zoo internationaal dan die van de Broeder-gemeente.

Voorts heeft deze Zending door haar bewonderingswaardige activiteit een omvang verkregen, die haar een zeer belangrijke plaats doet innemen in de wereld-zending.

De Broeder-gemeente telt, als we het wel hebben, in heel de wereld nauwelijks 60.000 leden. En deze kleine Kerk heeft in de twee eeuwen van haar bestaan omstreeks 50 Zendingsterreinen bearbeid. Hiervan zijn eenige overgedragen aan andere Zendingen en andere opgegeven. Thans heeft deze Zending nog steeds 13 Zendingsterreinen in bearbeiding.

In den loop der jaren heeft zij ongeveer 3000 Zendingen uitgezonden. Tegenwoordig heeft zij meer dan 100 blanke Zendingen en omstreeks 125 blanke Zendingenvrouwen in dienst, terwijl er op haar terreinen meer dan 50 inheemsche Zendingen en meer dan 400 inheemsche Evangelisten werkzaam zijn. Het voorbeeld van krachtsontwikkeling in den arbeid der Zending, door de kleine Broeder-gemeente gegeven, is beschamend voor de gansche Christenheid.

Eén van de belangrijkste Zendingen der Broeder-gemeente is de Zending in de Nederlandsche Kolonie Suriname. Voor Nederland is vooral deze Zending van bijzonder belang. Het Zeister Zending-Genootschap, uitgaande van de Broeder-gemeente aldaar, heeft deze Zending voor haar rekening genomen. Maar het spreekt van zelf, dat die kleine kring de finantieele lasten daarvan onmogelijk alleen kan dragen. Het protestantsch Christelijk deel van ons volk behoort die voor heel Nederland zoo belangrijke zending te steunen.

Van harte hopen we, dat het beroep, dat ook in onze Kerken is gedaan om met het oog op haar jubileum voor deze Zending een collecte te houden of een extra-gift af te sonderen, weerklink moge vinden. We weten wel, dat het in tal van Ker-

ken tegenwoordig spant om de bijdrage voor de eigen Zending bijeen te brengen. Zwaar drukt de nood der tijden. Maar dit weerhoude toch niet om de Herrnhutter Zending te gedenken in het gebed en voor den arbeid in Suriname iets af te sonderen, omdat ook hierin de gemeenschap der heiligen zich moge toonen!

Het Zendingsblad wenscht de Herrnhutter Zending van harte geluk met haar zeldzaam jubileum, en paart daaraan de bede, dat de Heere haar rijkelijk blijve zegenen, en ten rijken zegen blijve stellen voor de komst van het Koninkrijk van onzen Heere Jezus Christus!

De statistiek van den Medischen dienst en den Schooldienst onzer Zending over 1931.

In het vorige No. van het Zendingsblad hebben we de statistiek van den hoofddienst onzer Zending opgenomen en in verband daarmede eenige opmerkingen gemaakt.

De statistiek van den Medischen dienst en van de Inlandsche Zendingsscholen is in dit No. geplaatst.

De druk der malaise, waarmede Indië zoo zwaar gebogen gaat, heeft zich wat betreft den Medischen dienst het vorige jaar nog niet door inkrimping van den arbeid doen gevoelen. Zelfs was er nog eenige uitbreiding.

Het getal van onze Zendingshospitalen is door de overname van het Ziekenhuis te Wonosobo van 7 tot 8 geklommen. De hulpziekenhuizen stegen van 22 tot 24 en de vaste poliklinieken van 42 tot 48.

Het aantal Europeesche artsen in dienst der Zending vermeerderde van 18 tot 20 en dat der Europeesche verpleegsters van 19 tot 22.

Het totaal getal der beschikbare bedden in onze Zendingshospitalen klom van 2460 tot 2554. Ook het getal der opgenomen patiënten ging nog iets omhoog. Het steeg van 41366 tot 41696. En het getal der verpleegdagen ging naar boven van 835.315 tot 884.260. Maar het cijfer der nieuwe polikliniek-patiënten daalde van 337.559 tot 335.583.

Over het algemeen heeft in 1931 de Medische Zending haar arbeid dus nog eenigszins kunnen uitbreiden, al is de stijging dan ook slechts gering. De gevolgen van de crisis, die Indië nog zwaarder teistert dan Nederland, hebben het vorige jaar nog geen beduidende invloed gehad op den gang van het werk.

En als we dan bedenken, dat al die

duizenden patiënten, waarvan deze statistiek ons spreekt, door den Medischen dienst der Zending min of meer in aanraking zijn gekomen met het Christendom en het Evangelie van Jezus Christus, dan gevoelt men opnieuw wat kostelijk zendingsmiddel de Medische dienst ons biedt.

Wat de geestelijke resultaten daarvan zijn is natuurlijk niet te zeggen. Op de groote massa zijn het slechts enkelen, die voor het Christendom werden gewonnen. Maar voorzooover dit is na te gaan, is voor ongeveer de helft der Christen-Javanen op ons Zendingsterrein de Medische dienst het middel geweest, waardoor zij het eerst het Evangelie van Jezus Christus hoorden. Wel mogen onze Kerken den Heere danken voor dezen hulpdienst, die ook in 1931 weer zoo gezegend heeft mogen arbeiden.

Het staat echter wel te vreezen, dat over het loopende jaar de gevolgen van den nood der tijd zich in sterke mate zullen doen gelden door noodzakelijke inkrimping van arbeid.

De Regeering is genoodzaakt alle subsidies te verminderen en daardoor zullen ook onze Zendingshospitalen wel wat in het gedrang komen. Maar het vorige jaar gaf nog alleszins redenen tot dankbaarheid.

In den Schooldienst heeft men in 1931 blijkbaar de gevolgen der bezuiniging, waartoe de crisis-nood drong, reeds meer gevoeld, dan in den Med. dienst.

Op Java zijn enkele scholen opgeheven of verlaagd van een standaardsschool tot een volksschool. En van eenige uitbreiding van scholen, die gesubsidieerd worden door de Regeering, was in het geheel geen sprake. Slechts zijn er enkele ongesubsidieerde scholen bijgekomen. Gelukkig is het getal leerlingen nog niet gedaald, maar nog eenigszins toegenomen.

Het is wel zeer te betreuren, dat de nood der tijden alle uitbreiding van onze Zendingsscholen verbiedt en zelfs tot inkrimping noodzaakt. En het staat te vreezen, dat dit nog erger zal worden. Zonder subsidie van de Regeering is het voor de Zending ondoenlijk een eenigszins beduidend aantal scholen te onderhouden. En voor nieuwe scholen is er op verkrijging van subsidie volstrekt geen uitzicht meer, terwijl voor bestaande scholen de subsidie aanmerkelijk is verlaagd.

Moge er spoedig wending ten goede komen in dezen maatschappelijken toestand! Vooral voor den schooldienst zal dit voor de Zending van het hoogste belang zijn.

Maar al is het, dat het Inlandsche on-

derwijs thans een moeilijke tijd doormaakt, toch is het ook nu nog een Zendingsmiddel van groote beteekenis. Door de scholen, die rechtstreeks van onze Zending uitgaan, ontvingen in 1931 bijna 15000 kinderen Christelijk onderwijs.

De tweede Jav. Synode op het Zendingsterrein der Geref. Kerken.

Het Indisch Kerkblad biedt een verslag van de 2e Javaansche Synode. Eenigszins verkort luidt het aldus:

„In de mooie kerk van de Javaansche Gemeente te Djogja werd Woensdagavond 1 Juni een bidstond gehouden, waarin de Inl. predikant van Magelang, Siswawasana de Gemeente bepaalde bij het werk Gods in den opbouw Zijner Gemeente als een geestelijk huis, waarin geloovigen uit alle volken worden gebouwd op het eenige fundament der Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus de uiterste hoeksteen is; waarop ook de Javaansche kerk mede gebouwd wordt tot een woonstede Gods in den Geest. Daarna ging hij voor in het gebed, dat allereerst de bedoeling had den zegen Gods af te smeeken over de gewichtige vergadering, die den volgenden dag in hetzelfde kerkgebouw gehouden zou worden.

Het was de tweede Javaansche synode, die hier werd voorbereid, en die den volgenden dag vergaderde onder leiding van den predikant van Tlepek, op het Poerworedjosche zendingsterrein Ds. Wirjatenaja.

Het vorige jaar den 17en Febr. had de eerste samenkomst van afgevaardigden van al de vijf classes van geïnstitueerde Javaansche kerken op Midden-Java plaats te Keboemen.

Die vergadering had uiteraard grootendeels een voorbereidend en grondlegend karakter. Hare beteekenis was vooral daarin gelegen, dat de vertegenwoordigers der Inlandsche kerken, in plechtige vergadering, eenstemmig verklaarden, dat zij den geheelen Bijbel aanvaardden, als het onfeilbaar Woord van God, en als den eenigen regel van geloof en leven, den grondslag ook voor hun kerkelijk samenleven; en dat zij Gods Woord verstonen in overeenstemming met den Heidelbergschen Catechismus; het leerboek waaruit zij door de vertegenwoordigers der Zending werden onderwezen. En voorts behoorde het tot de belangrijke besluiten dezer vergadering, dat zij een Commissie benoemde uit haar midden om een ontwerp gereed te maken voor een Jav. kerkenordening, en een an-

dere commissie, die tot taak zou hebben om zich te beraden over wat in de vergaderingen der Gemeente gezongen zal worden, en welke liturgische formulieren daar te gebruiken zijn.

Deze tweede vergadering moest op het gelegde fundament voortbouwen, en moest, zou het goed zijn, de vruchten plukken van den arbeid, waartoe de vorige synode den stoot gegeven had.

En zoo is ook geschied.

De vergadering bestond uit afgevaardigden van vijf classes: die van Poerbolingo, Keboemen, Poerworedjo en Magelang, Djogja en Solo. Iedere Classis zond drie afgevaardigden; Poerbolingo en Poerworedjo elk twee predikanten en één ouderling, Solo drie ouderlingen, en Keboemen en Djogja elk één predikant met twee ouderlingen. Er waren dus bij de afgevaardigden nevens zes predikanten negen ouderlingen.

Het moderamen van deze vergadering was samengesteld als volgt: Praeses Ds. Wirjatenaja van Tlepok, Assessor Ds. Siswawasana van Magelang, en Scriba M. Martasendjaja eveneens van Magelang.

Als adviseerende leden waren tot de Synode uitgenoodigd de missionaire predikanten, die op twee na ook alle tegenwoordig waren, en voorts waren door de Zending van verschillende terreinen sommige broeders gezonden om als toehoorders de vergadering bij te wonen. Dezen werden ook uitgenoodigd om zitting te nemen als adviseerende leden.

Behalve de zaken, die door de acta der vorige synode aan de orde gesteld werden, stonden op de agenda voor deze vergadering verscheidene vragen, die de praktijk van het kerkelijk leven betroffen, en ten deele ook van theoretischen aard waren.

De acta stelden aan de orde de zaak van de liturgie en voorts de ontworpen kerkenordening.

De commissie door de vorige Synode aangewezen om voorstellen te doen betreffende hetgeen in de vergaderingen der Gemeente zou gezongen worden, bleek met haren arbeid niet gereed te zijn. Zij had een begin gemaakt met het onderzoek van een aan de Kerken aangeboden Javaansch psalmboek, bevattende een berijming van al de 150 psalmen. Maar in de Commissie heerschte geen eenstemmigheid omtrent de vraag wat haar taak was in dezen. Een deel was van oordeel geweest, dat het aan haar oordeel onderworpen boek tegelijk door haar *herzien* moest worden. En toen men hierover niet tot overeenstemming

kon komen, heeft de Commissie haar arbeid gestaakt.

De zaak werd nu opnieuw behandeld. Men kwam tot de conclusie, dat in al de Gemeenten, ook die, waar het tot dusver niet gebruikt werd; het boek met de 150 psalmen zou worden ingevoerd. Daarenvens benoemde de Synode een Commissie om het boek te onderzoeken met het oog op een eventuele nieuwe uitgave, en te trachten oneffenheden en gebreken, die men mocht aantreffen, in die volgende uitgave verbeterd te krijgen.

Na het psalmboek kwam ter sprake de door een Commissie uit de vorige Synode ontworpen kerkenordening. Die Commissie was met haar arbeid gereed gekomen. Zelfs was haar ontwerp, voorzien van aantekeningen door een comm. van advies uit de afz. verg. van miss. predikanten, gepubliceerd. De leden der Synode hadden het ontwerp dus gedrukt voor zich, wat de bespreking zeer vergemakkelijkte.

Het ontwerp volgde in hoofdzaak geheel de indeeling van de kerkenordening der Geref. Kerken in Nederland. Het ging dus over de ambten in de kerk, n.l. de drie ambten van predikant, ouderling en diaken. Daarna over de kerkelijke vergaderingen, waarvan er eveneens een drietal onderscheiden worden, n.l. het permanente college van den kerkeraad, als regeering van de afzonderlijke kerken; voorts de classicale vergaderingen waarin de kerken der afzonderlijke ressorten door hunne afgevaardigden samenkomen om te beraadslagen en besluiten te nemen; en in de derde plaats de synode, gevormd door afgevaardigden der verschillende classicale vergaderingen. Het derde hoofddeel van de kerkenordening handelt over den eeredienst, en wat daartoe behoort. Het omschrijft de roeping van iedere plaatselijke kerk om te hebben hare plaats van samenkomst, en hare openbare samenkomsten op den rustdag, en om daartoe te zorgen voor de noodzakelijke kosten van den openbaren godsdienst. Ook wordt daarin geregeld wat behoort tot de bediening van de sacramenten en de kerkelijke huwelijks-sluiting, evenals wat tot de liturgie in het algemeen behoort. Ook de zendingstaak der kerken wordt hierin omschreven en de weg gewezen tot gemeenschappelijk handelen in dezen. Evenals in onze Holl. kerkenordening handelt het vierde en laatste hoofddeel over de kerkelijke tucht. Ook de onderlinge verhouding der Gemeenten en hunner ambtsdragers, en het toezicht, dat zij op elkaar hebben te houden, wordt in dit ge-

deelte geregeld.

Het geheel telt 71 artikelen. Al de artikelen passeerden een voor een de revue. Hier en daar werd nog een kleine wijziging of aanvulling aangebracht. Daarna werd het geheel met groote eenstemmigheid aldus aangenomen.

En zoo hebben nu de Kerken op Midden-Java, vergaderd door den arbeid onzer Geref. zending, hare organisatie, door haarzelf vastgesteld, overeenkomstig de grondlijnen door ons onderwijs voor hen uitgestippeld.

De dag, waarop die tot stand kwam, 2 Juni 1932, is een dag van historische betekenis in het leven der Javaansche Kerken, en is tevens een groote dag in de geschiedenis onzer zending.

Wij danken er God voor, dat op ons zendingsterrein de vestiging van de Kerk des Heeren zoover haar beslag gekregen heeft.

Bij haren arbeid voor de prediking van het Evangelie onder Mohamedanen en heidenen zullen onze Kerken voortaan zelfstandige Inlandsche Kerken naast zich hebben, met wie ze moeten rekenen, op wie ze in zekeren zin mogen steunen. Hare positie in dit land wordt daardoor aanmerkelijk gewijzigd, hare taak eenigszins beperkt, en naar alle waarschijnlijkheid ook vergemakkelijkt. De tijd komt nu, dat zij hare verhouding tot de Jav. Kerken zullen moeten indenken en bepalen, en misschien met haar moeten komen tot verdeling van arbeid.

De behandeling van de kerkenordening vormde de hoofdschotel van het programma, dat de Synode te verwerken had. Een aantal vragen, die waren ingezonden, werden met voorzichtigheid en wijsheid beantwoord. Zoo waren er verschillende vragen over de positie van den Goeroe Indjil, en omtrent het zeggenschap, dat de Gemeenten over hem behooren te hebben. Hierbij koos de Synode geheel spontaan als haar standpunt, dat de Goeroes Indjil in dienst der Zending zijn, en dat deze dus over hen te zeggen en voor hen te zorgen heeft. Er waren ook vragen, waarop de Synode weigerde in te gaan omdat ze van geen belang geacht werden, of niet tot hare competentie schenen te behooren. Een paar conscientievragen, liggende op het gebied der ethiek, werden niet zoo maar tot een beslissing gebracht. Men wilde de conscientien niet binden door een kerkelijke uitspraak.

Besloten werd, dat de eerstvolgende Synode D. V. zal samenkomen te Solo."

Tot zoover het verslag uit het Indisch Kerkblad.

Ook wij verheugen ons, dat de Javaansche Kerken op Midden-Java nu ook reeds hun eigen Kerkenordening hebben.

Gelijk uit het verslag blijkt, volgt deze Kerkenordening in hoofdzaak die van onze Kerken. Dat is heel natuurlijk. De Javaansche kerken op Midden-Java zijn dochter-kerken van de Geref. Kerken in Nederland. Het ligt dus voor de hand, dat zij in de inrichting van haar kerkelijk leven zich nauw aansluiten bij onze kerken en haar kerkenordening veel overeenkomst heeft met die van de kerken in Nederland. Toch is de kerkenorde, die de Javaansche kerken op ons Zendingsterrein thans voor haar kerkelijk leven bezitten, geenszins een slaafsche navolging van onze kerkenorde.

Voor de ontwikkeling van het kerkelijk leven op Midden-Java is het van groote betekenis, dat de kerken daar nu ook hun kerkelijk leven reeds behoorlijk hebben geregeld.

W. B.

Santpoort, 25 Juli '32.

De opleidingsschool te Djokja.

De docent der Opleidingsschool te Djokja, Dr. T. L. Bakker zond aan de deputaten der Generale Synode een kort schrijven waaraan het volgende is ontleend.

„Begin Mei werden nog 7 leerlingen aangenomen, n.l. 6 abiturienten voor de Keucheniuschool en 1 van de Kweekschool te Solo. Het aantal leerlingen bedraagt thans 21, n.l.: 6 voor Djokja, 7 voor Solo, 1 voor Keboemen, 3 voor Poerworedjo, 3 voor Magelang, terwijl 1 voor eigen rekening de school bezoekt. Hieronder zijn 6 getrouwden, terwijl 15 in het internaat wonen.

1 Juli a.s. begint de cursus weer. Solo heeft nu ook een Javaansch predikant be-roepen n.l. de goeroe Indjil Soempana, die met 1 Juli voor enkele maanden hier les komt nemen, om zich voor te bereiden voor zijn kerkelijk examen. Hem geef ik dan les in de middaguren."

W. B.

Keucheniuschool.

(Bij de foto).

De directeur der Keucheniuschool, Br. J. A. Wiggers deed aan de deputaten van de Generale Synode van de Zending betreffende deze school de volgende mededeeling.

De eindexamens aan de Keucheniuschool zijn dit jaar gehouden in April en

niet in Mei, zooals de laatste jaren gebruikelijk was. Deze vervroeging van de examens stond in verband met de overplaatsing der Gouv. Inspectie naar Semarang; ook in verband met het toen op handen zijnde verlof kwam deze vervroeging zeer welkom.

Aan het eindexamen namen dezen keer

oogenblik zijn de anderen allen geplaatst in actieven dienst. — Voordat ze definitief de school verlieten, mocht ik nog een paar dagen in gezellig, intiem verkeer met hen doorbrengen in het Clubhuis van de Zending op Kali-Oerang; een gebouw, dat zich in alle opzichten uitstekend tot dat doel leent. — Daar ook hebben we afscheid ge-

Het onderwijzend personeel met de geslaagde leerlingen der Keucheniuschool.

17 kandidaten deel, na een onderzoek dat zes dagen duurde (drie dagen mondeling en drie schriftelijk) kon aan 16 kandidaten het einddiploma worden uitgereikt; één kandidaat werd afgewezen; hij wenscht de studie nog een jaar voort te zetten. Namens de Alg. Verg. werd het examen bijgewoond door Dr. J. H. Bavinck en Ds. A. F. Keuchenius; de adj. Inspecteur van het Inlandsch onderwijs woonde het bij namens Gouv.ts. Inspectie.

Door het slagen dezer 16 leerlingen klom het aantal leerlingen, dat ik in deze zes-jarige periode het einddiploma mocht uitreiken, tot 107. En, al is het dat ons eindexamen een school-examen is, toch stemt het wel tot groote tevredenheid en dank, dat slechts twee leerlingen in deze periode moesten worden afgewezen.

Door het geringe aantal vacatures bij het Chr. Onderwijs konden de geslaagden niet allen dadelijk in dienst treden, zes van deze leerlingen hebben nu de studie voortgezet aan de Opleidingsschool; op 't

nomen.

De overgangsexamens, in Mei gehouden, hadden een zeer bevredigend verloop.

Van de 28 leerlingen der eerste klasse konden er vier niet verhoogd worden wegens geringe vorderingen; en aangezien er met 1 Juli j.l. geen nieuwe eerste klasse zou aangenomen worden, moesten deze vier van school worden verwijderd.

De 27 leerlingen der tweede klasse konden alle worden verhoogd naar de derde; van de 28 leerlingen der derde werden er 25 verhoogd, en 3 niet. Zoo zou de nieuwe cursus op 1 Juli dus beginnen met resp. 24, 30 en 27 leerlingen. Door het enkele jaren geleden aangenomen maximum van 30 leerlingen per klasse, hebben thans *alle* klassen een grooter aantal leerlingen dan enkele jaren terug.

Nadat ook deze overgangsexamens waren afgelopen, mocht ik de leiding der school, ingevolge Uw besluit, en met goedvinden van het Departement van Onderwijs en Eeredienst overdragen aan den

heer Soekarsa, 1e Inl. onderwijzer; de zorg voor het internaat en de administratie kwamen in handen van de fam. Leen."

Tot zoover het rapport van Br. Wiggers. De resultaten, die de Keuchenius-school mocht bereiken, stemmen metterdaad zeer tot tevredenheid en dank. Bijgaande foto laat ons zien het onderwijzend personeel met de geslaagde leerlingen. Eén leerling was afwezig.

Jammer, dat tengevolge van de noodzakelijke bezuinigingsmaatregelen der Regeering, het Inlandsch onderwijs in Indië zoo zwaar wordt gedrukt. Van uitbreiding is in 't geheel geen sprake meer, wel van inkrimping. En natuurlijk moet in verband daarmee de opleiding van leerkrachten ook ingekrompen.

Reeds zijn onderscheidene normaalscholen in Indië opgeheven. De Keuchenius-school mag echter blijven bestaan. W. B.

Zending Noord-Holland.

Uit brieven van Ds. Allaart.

De missionaire predikant Ds. D. J. B. Allaart zond aan den Kerkeraad te Amsterdam een tweetal brieven die het volgende melden.

„Het was mij een reden van vreugde, dat uw brief in zulk een opgewekte toon werd geschreven. Een aangename verrassing was het voor mij, dat de eerste brief die door U van mij gepubliceerd werd, zulk een schoon honorarium opleverde in den vorm van een gift van de „Vereeniging van L. en M.U.L.O. op Geref. grondslag te Amsterdam" voor de scholen te Noelisan en Kebon Agoeng. Het vergemakkelijkte U de aanneming van mijn voorstel om toestemming te willen verleen en de beide scholen te handhaven. Van dit besluit nam ik met waardeering kennis. De beide scholen verheugen er zich in.

De arbeid heeft hier een geregelde voortgang. Naarmate ik er beter van op de hoogte kom, bemerk ik ook hoeveel er te doen is. Het administratieve gedeelte van het werk vraagt nogal wat van mijn aandacht, temeer waar ik mij nog in allerlei vraagstukken, vooral het onderwijs betreffende, moet inwerken. Om mij voor de toekomst zooveel mogelijk vrij te maken van administratie voor de scholen, laat ik den Administrateur Martawijata een aparte boekhouding voor de schoolzaken samenstellen. Dit zal voornamelijk in de maand Januari telkens van groote waarde blijken te zijn, wanneer de subsidies moeten aangevraagd. Bovendien is op deze

wijze beter na te gaan waar mogelijk nog iets te bezuinigen valt. — Wat het eigenlijke van mijn werk betreft kan ik u mededeelen, dat dit een gezegende uitbreiding mocht ondergaan, doordat er vanaf Febr. 7 volwassen (2 echtparen en 3 mannen) en elf kinderen (5 jongens en 6 meisjes) werden gedoopt, terwijl één man belijdenis van geloof aflegde. Verder werd één huwelijk bevestigd en had de bevestiging van een ouderling plaats. In het Wonosarische ondergeng het werk deze uitbreiding, dat eenige menschen in Poegeran, die vanuit Solo bewerkt waren, om verzorging van onze goeroe te Tjandi vroegen.

De ingebruikneming van het nieuwe kerkgebouwtje in Tandjok Tirta, die op 16 April was gesteld, moest worden uitgesteld, omdat men niet gereed kon komen. Het komt er aardig uit te zien, maar hierover hoop ik u later te schrijven.

In Rewoeloe is de goeroewoning hersteld, zooals hiervoor een post op de begroting werd uitgetrokken. Het kerkgebouwtje is tegelijkertijd een beter aanzien gegeven, omdat het anders als te vervallen naast de goeroewoning zou uitkomen. Het is te hopen, dat deze zorg aan de gemeente daarteen goede zal komen aan het geestelijk leven.

In de Paaschweek werd hier te Djocja de Algemeene Vergadering van Zendingarbeiders gehouden, waardoor ik ook met dit gedeelte van den arbeid kennis maakte. De vergaderingen hadden een gunstig verloop. Op den schooldag, die in die week Dinsdags gehouden werd, drong Dr. Van Andel er op aan niet te gauw tot opheffing van scholen over te gaan. Gewezen werd op de scholen van Kebon Agoeng en Noelisan, die konden blijven voortbestaan door verhooging van eigen inspanning en schoone blijken van meeleven vanuit Holland, zooals de gift van de Schoolvereeniging te Amsterdam. Het zal u zeker met mij verheugen, dat op deze wijze hieraan meerdere bekendheid werd gegeven in het belang van de zaak der Zending.

Het verblijvende bericht, dat Ds. Van Reenen het beroep, door u op hem voor Djocja uitgebracht, aannam, bereikte ons reeds. Wij hopen, dat God Zijn rijken zegen over deze beslissing zal geven. Wij zijn verlangend te hooren, welke nadere afspraak is gemaakt met het oog op zijn vertrek naar hier.

Zooveel mogelijk zal ik mijn gedachten er over laten gaan, op welke wijze de omvangrijke arbeid hier het best zal kunnen worden verdeeld. Misschien zal het mij ge-

lukken met een voorstel dienaangaande tot u te komen, dat uw instemming zal kunnen vinden maar daarvoor moet ik eerst nog wat meer mij hebben ingewerkt in mijn arbeid."

Tot zoover de aanhalingen uit de brieven van Ds. Allaart.

Ondanks den druk der tijden, gaat de

lei moeilijke reacties en 't bloedonderzoek te leeren.

Dr. R. Veen had gelegenheid de tweede groep te photographieeren en was zoo vriendelijk dit kiekje ons te zenden, waarvoor we hem dankzeggen.

We zien hier de laatste zes geslaagden met Dr. Zwaan in het midden. W. B.

Een mooi succes.

Zendingsarbeid te Djokja geregeld voort. De Heere blijft het werk op ons Zendingsveld met Zijn zegen kronen. De kerken van Noord-Holland hebben rijke dankenstof. Moge steeds haar voorbeding onze Zendingssarbeiders steunen!

W. B.

Een mooi succes.

(Bij de foto).

Half Mei hebben 16 gediplomeerde verplegers van het Petronella-Hospitaal te Djokjakarta examen gedaan om een aantekening te verkrijgen voor laboratoriumwerk. De eerste groep telde 10 kandidaten. De tweede zes. Daags na elkander zijn die beide groepen ten overstaan van de bevoegde autoriteit onderzocht. Alle kandidaten slaagden. Een groot succes, niet alleen voor de geslaagden, maar ook voor Dr. C. L. Zwaan, één der missionaire artsen te Djokja, die zijn beste krachten er aan besteed heeft deze verplegers aller-

Zending Zuid-Holland Noord.

Uit het rapport van de deputaten voor de Zending, uitgebracht ter Particuliere Synode in Zuid-Holland ten Noorden, is het volgende overgenomen. W. B.

„Het doet ons innig leed, U te moeten mededeelen, dat Dr. Bavinck ons eerlang gaat verlaten. Alleen het feit, dat hij geroept is om op te treden als Docent aan de opleidingsschool voor Evangelie-dienaren te Djocja en dus met zijn gaven het algemeen belang te dienen, doet ons berusten in zijn heengaan, dat op 1 Juli 1933 is vastgesteld.

Als vierden miss.-predikant had Delft Ds. Kuiper van Aalsmeer beroepen; in overleg met de Hollandsche Kerk te Solo en met haren vertegenwoordiger, broeder Meijerink, die hier met verlof was, en onder goedkeuring der saamwerkende Kerken. En hij nam de roeping aan.

In plaats echter van onzen vierden, wordt hij nu, door het vertrek van Dr. Bavinck, onze derde.

Nog vóór wij ons beraden hadden over een nieuwe kracht, die dan onze vierde zou worden, ontvingen wij het verzoek van de Hollandsche Kerk te Solo, om de vacature-Bavinck niet onvervuld te laten, en dan daarbij de oude overeenkomst voort te zetten. D.w.z. zij verzocht nog een predikant te beroepen en ook hem voor gemeenschappelijke rekening van de Solosche Gemeente en van onze Kerken te doen arbeiden.

Tegen het laatste hadden wij bij een eventueel beroeping geen bezwaar. Maar wel kwam het ons, met het oog op de zorgelijke tijden, gewenscht voor, nadere inlichtingen in te winnen, of men in Indië ook nu nog de beroeping van een vierden beslist noodzakelijk en financieel mogelijk achtte.

Hierop ontvingen wij van Dr. van Andel het bericht, dat de vierde niet zou kunnen gemist worden. Onder de redenen noemde hij ook deze, dat de tijd in zicht begint te komen, waarop hij en zijn vrouw het werk zullen moeten verlaten. En wat den financiële kant der zaak betrof, verzekerde hij namens de Hollandsche Kerk, dat zij zal blijven doen wat zij kan. Alleen hadden wij er rekening mee te houden, dat zij onder de crisissomstandigheden niet meer f 1000.—, maar f 900.— per maand zou kunnen bijdragen.

Onze vergadering stond toen voor de beslissing, wat zij Delft en de saamwerken-de Kerken zou adviseeren. En haar advies was eenparig, door te gaan. Daarbij hebben wij gelet op de ons gemelde noodzaak voor het zich stadig uitbreidende werk te Solo; op de offervaardigheid van de Hollandsche Kerk aldaar, zelfs onder de huidige omstandigheden, waarbij onze Kerken zeker niet zullen willen achter blijven; op het feit, dat onze miss.-predikanten vrijwillig 10 % van hun tractement hebben laten vallen; en eindelijk op de overweging, dat een onverhoopte geldelijke noodstand het aanspreken van ons reservefonds alleszins zou rechtvaardigen.

En nu is het onze hoop en verwachting, dat, waar de Heere de velden wit maakt om te oogsten, onze Kerken, ondanks de malaise, bereid zijn, niet alleen tot het gebod om arbeiders, maar ook tot offers dat zij kunnen uitgaan.

Onder de bezuiniging, die de Indische Regeering zich genoodzaakt ziet toe te passen, lijden vooral de inlandsche scholen. Niet alleen moeten op ons terrein 5 staandaardscholen worden omgezet in volkscholen, wat een subsidievermindering beteekent van f 4000.— à f 5000.—, maar

ook wordt vanaf 1 Juli 1932 voor geen enkele school meer leermiddelen-subsidie verleend, wat een derving van f 5000.— à f 6000.— per jaar geeft. Bovendien zal de jaarlijksche uitkeering voor onderhoud aanzienlijk verminderd worden.

Dr. van Andel vroeg ons, of geen beroep kon gedaan worden op onze Geref. scholen, voor het verzamelen van een wekelijksche „Solo-cent”? Wij meenden echter het best te doen, onzen Kerkeraden te verzoeken iets extra's voor de scholen bijeen te brengen en de wijze waarop aan henzelf over te laten.”

EXPLOITATIEREKENING OVER 1931.

Baten:

Bijdrage Amsterdam	f 2.000.—
Bijdrage Classes:	
's-Gravenhage, Leiden, Woerden, Gouda	„ 57.750.—
Rente	„ 1.862.50
Diverse giften	„ 11.19
	f 61.623.32

Lasten:

Bijdrage hoofddienst	.. f 40.000.—
Bijdrage medische dienst	.. „ 8.400.—
Bijdrage linnenkast	
Klaten	„ 612.46
	f 49.012.46
Bijdrage aan de Generale Kas „ 5.850.—
Uitbetaalde pensioenen	.. f 3.500.—
Bijdrage art. XIII	
K. O. ..	„ 2.000.—
	„ 5.500.—
Res. Verlofkosten	„ 2.800.—
Algemeene onkosten	„ 878.08
	f 64.040.54

Exploitatie tekort f 2.417.22

Nadere toelichting:

a. Onder de post „Uitbetaalde pensioenen” komt voor een bedrag van f 2.000 voor Mevr. Gehrels, die naar Friesland is overgegaan en welk bedrag wij van Generale Deputaten over enkele jaren hopen terug te ontvangen.

b. Wij ontvingen in den loop van 1931 onder groote dankzegging van wijlen den heer J. Groot, onzen vroegeren questor, een legaat van f 5.000.—, hetgeen inge-

volge besluit der Deputaten naar het Reservefonds wordt overgebracht.

c. Ook ontvingen wij nog f 3.818.41 voor het fonds „Zusterdienst”, welk bedrag echter rechtstreeks voor dien dienst wordt besteed en afzonderlijk geadmini- streerd wordt.

Zending Groningen, Drenthe en Overijsel.

Slaven van Christus.

De Soembaneezen, die u hier op het plaatje ziet, zijn niet zoo heel gemakkelijk te bereiken.

Slaven van Christus.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Belangrijke berichten uit Poerbolinggo.

— Zr. Huisman heeft sinds enkele weken gelukkig haar arbeid weer kunnen hervatten. De rust heeft haar goed gedaan en in vreugde en dankbaarheid is zij weer vol ijver aan het werk. Het valt haar alleen moeilijk zich te houden binnen de perken, die de medische voorzichtigheid voorloopig nog geraden acht.

— Zondag 20 Maart mocht ik te Pengaloesan aan 5 volwassenen en 6 kinderen den H. Doop bedienen, terwijl 2 doopleden belijdenis des geloofs aflegden.

— Ds. Soedarmadi heeft 31 Jan. daar ik door ziekte verhinderd was, te Adjibarang 3 volwassenen en 1 kind mogen doopen.

— Zeer verblijdend is de groei van het kleine clubje christenen te Banjoemas. Zondag 10 April kon het H. Avondmaal worden bediend aan een 12-tal christenen; 5 werden gedoopt en één deed belijdenis. Het was een heerlijke dag, niet het minst ook voor onzen Goeroe-Indjil, Berman Philemon aan wien in Banjoemas en Soerakadja zulk een zware post is toevertrouwd. R.

De kortste weg is, van Pajeti uit, eerst een dag te paard te zitten, langs een vrij goede en breede weg. Dan overnachten in een pasanggrahan, een gebouwtje van hout en alang-alang, waar een tafel en twee stoelen staan, maar waar men op den grond moet slapen. Den volgenden morgen gaat de weg eerst door een vrij breede rivier, die erg glad is. Ik heb het wel eens te voet geprobeerd, maar viel na twee stappen omver in het water. Ik stond op, maar ging weer omver. Op handen en voeten moest ik het water uit. Maar het paard heeft vier beenen en het is veel veiliger gebleken op den rug van het paard de overtocht te aanvaarden.

Een klein eindje verder ziet ge voor u een steile hoogte met een dun wit streepje. Dat dunne witte streepje is de weg. Stap maar gerust van uw paard, want dat kan zelfs een Soembaneesch paard niet, die hoogte op met een berijder. Heel langzaam, voetje voor voetje, het paard aan het lange touw achter u aan, gaat het de hoogte in. Boven op gekomen, krijgt u even verder weer een even scherpe daling. Zoo gaat het eenige uren op en neer. En ten slotte daalt ge door een bosch langs een pad, dat met

rotsblokken geplaveid is, tot een rivier. Is deze over gestoken, dan klimt ge op dezelfde manier omhoog; en dan staat ge voor de kampong, waar deze menschen wonen. Inderdaad een veilige plaats! Vijanden kunnen daar zoo gauw niet komen!

Zij hebben zich ook verdedigd tegen hun vijanden!

En dat niet alleen tegen de vijanden, die hen zelf kwamen rooven, en hun vrouwen en kinderen, om die als slaaf te verkopen, maar ook tegen de vijanden van hun godsdienst, tegen de Zending.

Ook de Zending heeft deze kampong bestormd, maar tevergeefs jarenlang! De verdediging was te sterk! Geen Christen kon hen overmeesteren, om hen als slaaf te voeren naar Gods troon.

Tot eindelijk de kampong in den rug werd aangevallen, en het verraad in eigen vesting tot overgave dwong.

Rechts in het midden van het plaatje ziet u een man staan met zijn witte jasje en zijn groote soldatenhoed op. Dat was de verrader, die de kampong van binnen uit aanviel.

Hij was schooljongen geweest en had op de Zendingschool Jezus leeren kennen als zijn Heiland.

Toen hij terug kwam in zijn kampong, was hij er niet mee tevreden, dat de anderen maar steeds voortgingen met hun offers aan de afgoden, met hun heidensche feesten, en met hun angst voor de booze geesten.

Daarom begon hij het Evangelie te brengen in dagelijksche gesprekken, en toen hij twee van zijn broers overtuigd had, dat dat het beste was, hebben zij samen een gebouwtje opgericht en elken Zondag werden alle dorpelingen uitgenodigd daar te komen om samen een stuk te lezen uit het Soembaneesche Verhalenboek der Bijbelsche Geschiedenis en samen te bidden.

Ziet, tegen zoo'n aanval kon de kampong zich niet verdedigen, en na een jaar was ze overwonnen. Toen kon er een Goeroe Indjil heen, en vier jaar later werden er dertig menschen gedoopt.

Op het plaatje ziet u de Christenen, die het soms nog zwaar hadden door de behandeling van hun heidensche kamponggenooten, maar trouw bleven.

Zij zijn nu ook slaven en dienaren geworden, maar niet meer van aardsche vijanden, maar zijn nu slaven van Christus; en hebben daardoor de ware vrijheid gekregen.

P. J. LAMBOOY.

Zendingskalender 1933.

L. S.

De tijd is er weer, Uw aandacht te vragen voor den Zendingskalender (1933).

Met dankbaarheid zij U medegedeeld, dat nog een anderhalf-duizend ex. *meer* geplaatst worden mochten.

Dientengevolge klom het winst-saldo, afgedragen aan de Generale Zendingskas, nog weer een weinig. (Zie Zendingsblad van April 1.1.).

Kon de oplaag het *komend* jaar nog een paar duizend exemplaren omhoog gaan, dan zou de finantiele uitkomst nog weer beter worden. Voor de Generale Zendingskas, die groote uitgaven heeft te doen, gelijk U bekend is, zou dat een zeer welkome bijdrage worden.

De tijden zijn voor velen moeilijk, maar wij blijven hopen, dat het kleine bedrag voor den Zendingskalender toch geen bezwaar wezen zal.

Uw hulp ter verspreiding van den Zendingskalender roepen wij door dezen in, met vertrouwen en vrijmoedigheid.

Hij herinnert in onze gezinnen elken dag aan het werk der Zending, dat God ons heeft toebetrouwd; en houdt daarvoor de belangstelling levendig.

De prijs blijft dezelfde: f 11 per 100 exemplaren; bij bestelling na 1 Nov. f 12.

Deze prijs geldt voor alle getallen. Eén exemplaar kost evenwel f 0.20.

Bestellingen aan G. F. Hummelen's Boekhandel en Electr. Drukkerij N.V. te Assen: gaarne zoo *spoedig mogelijk*; dat spaart moeite *en kosten*!

Op Gods zegen en Uw aller medewerking hopen:

Gaarne Uw vriend en mede-arbeider
in de Zending:

Ds. D. POL.

Rijsoord, Juni 1932.

Aanbeveling van den Zendingskalender is overbodig. De Kalender is er in bij ons volk. En hij moet er inblijven. De kleine dagelijksche herinnering aan de Zending, die de Zendingskalender in duizenden gezinnen brengt, is voor de Zending van groote beteekenis. Het helpt de gedachte-nis aan de Zending levendig houden.

W. B.

Zendingsactie onder de studenten aan de
Vrije Universiteit te Amsterdam.
Cursus 1931—1932.

In den cursus 1931—1932 leefde de Zendingsactie onder de studenten aan de Vrije

MEDISCHE

Naam der Zendende Kerk of Corporatie.	Naam van het Zen- dingsressort resp. afdeling.	Totaal aantal Ziekenhuizen				Totaal aantal artsen.			Totaal aantal Europeesche verpleegsters.		Totaal aantal Inlandsche verplegers.		Totaal aantal inlandsche verpleegster	
		a	b	c	d	a	b	c						
		Hoofdzieken- huis.	Hulpzieken- huizen.	Vaste poliklinie- ken buiten a en b	Leprozariëen.	Europeesche.	Inlandsche.	Chineesche.	Van welke vroe- de vrouwen zijn.		Totaal aantal Inlandsche verplegers.		Van welke vroe- de vrouwen zijn.	
Geref. Kerk van Rot- terdam (Zuid Holland, Z)	Poerbolinggo	1	—	2	—	2	—	—	1	—	25	19	—	—
Geref. Kerk v. Utrecht (Utrecht en Gelder- land)	Poerworedjo	1	1	5	—	2	—	—	3	—	27	24	3	—
Geref. Kerk v. Heeg (Friesland)	Regent chap.: Kiboemen en Karangajar Wonosobo	1	1	3	—	2	—	—	4	—	33	27	2	—
Geref. Kerk van Am- sterdam (Noord- Holland)	1	—	4	—	1	—	—	—	1	—	11	12	1	—
	Gouvern. Djokja- karta	1	12	30	—	7	—	—	4	2	102	58	13	—
Geref. Kerk van Delft (Geref. Kerken van Z.-Holland ten Nrd)	Gouv. Soerakarta	1	4	4	—	3	—	—	4	—	59	54	7	—
Geref. Kerk van Middelburg, (Zee- land, N.-Brabant en Limburg)	Klaten	1	3	—	—	2	—	—	2	—	45	26	—	—
Geref. Kerken van Groningen, Drente en Overijsel	Parakan West Soemba Waikaboebak Midden Soemba (Pajeti)	—	1	—	—	—	—	—	—	—	4	2	1	—
	1	4	—	—	—	—	—	—	3	1	24	11	—	—
		8	26	48	—	20	—	—	22	3	330	283	20	—

Universiteit weer krachtig op. Den vori-
gen cursus was die actie nog al wat ver-
slapt. Maar nu ging het beter, wat blij-
ken kan uit het onderstaande, dat ont-
leend is aan het jaarverslag.

*Overzicht van het werk van de
Zendings-Actie.*

Studiekringen.

A. *Algemeene Onderwerpen-Kring* onder
leiding van Ds. P. J. Lambooy, miss.
pred. te Pajeti op Soemba.

17 Nov. '31. Stanley Jones. (Nationalis-
me, Gandhi, zendingsmethode, enz.).

8 Dec. '31. Kagawa. (Verhouding Zen-
ding: sociaal werk).

7 Maart '32. Albert Schweitzer. Verhou-
ding Zending: ziekenverpleging, enz.).

2 Mei '32. Het Animisme op Soemba
(met lichtbeelden).

Opmerking: Wegens ziekte van Ds. Lam-
booy kon in Januari-Februari niet verga-
derd worden, zoodat niet alle onderwerpen,
die nog op het programma stonden, be-

handeld zijn.

B. *Evangelisatie-Kring* onder leiding
van den Heer N. Baas, straatprediker en
colporteur te Amsterdam.

5 Nov. '31. Algemeene oriëntering op
Evangelisatiegebied.

26 Nov. '31. *Zielszorg* in de practijk der
Evangelisatie, zooals die min of meer metho-
disch wordt uitgeoefend.

8 Febr. '32. *Zielszorg* in verband met de
maatschappelijke standen.

Opmerking: Op deze kring werden op
verzoek van de leden practische onderwer-
pen behandeld. Jammer was het, dat er
na 8 Febr. telkens verhindering kwam om
te vergaderen. Het plan bestaat, deze kring
volgend jaar voort te zetten.

C. *Jodenzendings-Kring* onder leiding
van Ds. C. Kapteyn, miss. pred. voor de
Joden zending en Jac. Blum, theol. stud.,
beiden te Amsterdam.

10 Nov. '31. Spreker: Ds. J. Rottenberg
uit Rotterdam. Onderwerp: Het Antisemi-
tisme en de Kerk.

ENST 1931

Totaal aantal krachten huishouding admini- stratie e.d. (behalve die reeds vermeld zijn)		Totaal aantal bedden.	Totaal aantal patiënten in verslagjaar.		Aantal operaties in verslagjaar.	Aantal verlossingen in verslagjaar.	Aantal verpleegdager.	Gemiddeld aantal patiënten per dag.	Nieuwe polikliniek- patiënten in verslagjaar	Gemiddeld aantal poli- klinikpatiënten p. keer.	
Inlandsche.	Chineesche.		mannen	vrouwen							
2	—	142	1.791	836	279	81	49.487	131	11.377		
1	—	205	1.333	799	295	154	57.751	158	32.380	118	1) Hiervan zijn gesubsidieerd 50
—	1	202	1.320	836	263	219	75.290	202	16.366	86	
11	—	130 ¹⁾	643	373	79	85	24.791	68	1.752	12	
40	—	1.076	10.135	7.709	1.067	1.017	346.910	950	175.084	2.528	2) apothekers- assistente
3	—	360	3.651	1.843	309 oog: 269	991 ³⁾	124.885	342	43.517	301	
2	—	274	4.800	2.335	210	336	134.837	369	42.308	464	
4	—	48	608	282	—	44	17.444	48	4.433	50	3) waarvan 86 buitengew
1	—	117	1.631	771	68	63	52.865	145	8.286	160	
64	1	2.554	25.912	15.784	2.839	2.990	884.260	2.413	335.533	3.719	

20 Nov. '31. De houding van de Joden tegenover de Zending.

26 Jan. '32. Het Chasidisme.

Opmerking: De eerste vergadering was een buitengewone, zoowel door het feit, dat er een spreker van buiten was, als door de origineele manier van behandelen van dit actuele onderwerp. — Zoo mogelijk zal ook deze kring volgend jaar worden voortgezet.

..Algemeene vergaderingen.

In den afgelopen cursus hadden wij vier algemeene vergaderingen (Kameravonden).

1. Op 29 October '31 was de z.g.n. propaganda-vergadering, waar Ds. L. P. Krijger, docent aan de opleidingsschool te Karoeni op Soemba, een referaat hield over De Zending en den godsdienst der Heidenen. In de Macedoniër (Febr.—Mei '32) is dit referaat verschenen.

2. Op 12 Febr. '32 sprak voor ons Mr. Gates (Engeland), over: Het Zendings-

werk in China. Prof. Grosheide was zoo vriendelijk, deze causerie, die met lichtbeelden werd geïllustreerd, te vertalen.

3. Op 4 Maart hield Miss N. Grushenkova, zendelinge van het Russisch Zendingsgenootschap, een interessante, ernstige causerie over: Het Studentenleven onder het Sovjetrégime. Mej. Ubbink uit Dieren sprak een inleidend woord.

4. Tenslotte hadden wij op 9 Mei een kameravond waar Dr. B. J. Esser, miss. pred. te Poerbolingo (Java) een belangrijke bespreking hield over: Moderne Islam op Java.

Eénmaal kwamen we samen bij Prof. Hepp, waar, na een inleiding van D. J. Ras, een bespreking gevoerd werd over de beteekenis van Gandhi speciaal voor de Zending.

Financiën.

Met dank maken we melding van den financieelen steun, dien wij elk jaar ontvangen uit de Generale Zendingskas van

Statistiek

SCHOOLDIEN

	Volksscholen							Volledige Stand				
	Aantal		Aantal leerlingen			In Internaat	Gemidd. schoolgeld per l. l. per maand	Aantal		Aantal leerlingen		
	gesubs	ongesubs	Totaal	Jongens	Meisjes			gesubs	ongesubs	Totaal	Jongens	Meisjes
POERBOLINGGO (Geref. Kerk van Rotterdam)	5	—	438	313	117	—	0.17	2	—	297	185	112
POERWOREDJO (Geref. Kerk van Utrecht) . .	6	1	570	487	83	—	0.03	3	1	479	380	99
KEBOEMEN (Geref. Kerk van Heeg) . . .	3	3	250	166	84	—	—	3	—	611	476	135
DJOKJAKARTA (Geref. Kerk van Amsterdam)	7	7	869	722	147	—	0.09	2	—	440	393	47
(Gezamenlijke Geref. Kerken in Nederland)	—	—	—	—	—	—	—	1	—	198	150	48
MAGELANG (Geref. Kerk van Middelburg)	3	—	161	135	26	—	0.05-0.15	2	—	242	188	54
WONOSOBO (Geref. Kerk van Heeg) . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	152	123	29
SOERAKARTA (Geref. Kerk van Delft) . . .	1	—	113	88	25	—	—	22 ¹⁾	1	3885	3075	810
(„ „ „ Solo)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
SOEMBA (Geref. Kerken in Groningen, Drenthe en Overijsel) . .	64	6	5509	4446	1063	—	—	2	—	145	116	29
BATAVIA (Geref. Kerk van Batavia) . .	—	—	—	—	—	—	—	—	1	96	57	39
	89	17	7910	6357	1555	—	—	38	3	6545	5141	1404

1) Aan 8 scholen is een handwerklerares verbonden. 2) Gedeeltelijk gesubsidieerd.

Opleidingsscholen voor Inlandsche onderwijzers.

Naam en Plaats der Scholen	Aantal leerkrachten		Aantal leerlingen			In Internaat	Gemidd. schoolgeld per leerling per maand
	Eur.	Inl.	Totaal	j.	m.		
Keucheniusschool (Normaalschool) Djokja	1	4	100	97	3	97	f 2.50 - f 5.—
Normaalleergang voor Volksonderwijzers te Pajeti (Soemba) . .		2	15	14	1	14	

andsch Onderwijs) 1931.

scholen		Vervolgscholen						Mal. Chin. School							
	Gemidd. school-geld per l.l. per maand	Aantal		Aantal leerl.			In Internaat	Gemidd. school-geld per l.l. per maand	Aantal		Aantal leerl.			In Internaat	Gemidd. school-geld per l.l. per maand
		gesubs	ongesubs	Totaal	Jongens	Meisjes			gesubs	ongesubs	Totaal	Jongens	Meisjes		
	0.17	1	—	48	48	—	—	0.13	—	—	—	—	—	—	—
	0.08	1	—	64	59	5	—	0.075	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	76	49	27	—	—
	0.20	—	3	149	122	47	—	0.12	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	0.10-0.75	3	—	183	167	16	—	0.10-0.75	1	—	96	62	34	—	0.50
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	—	—	—	1 ²⁾	—	92	46	46	—	0.63
	0.15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	0.75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	—	5	3	444	396	68	—	—	2	1	264	157	107	—	—

Javaansche Huishoudschool te Poerbolingo.

Ongesubsidieerd

Aantal Leerkrachten: 2

" Leerlingen: 14

In Internaten: 8

Gemiddeld schoolgeld per l.l. per maand f 6.—.

Ambachtsschool voor IJzerbewerking
te Pedan (Soerakarta).

Gesubsidieerd

Aantal Leerkrachten: 2

" Leerlingen: 36

Gemiddeld schoolgeld per l.l. per maand f 1.—.

3-jarige Handwerkcursus voor Javaansche Meisjes.

Aantal Leerlingen: 101

Schoolgeld: f 0.07

de Gereformeerde Kerken en uit de provinciale kas van Noord-Holland en Zuid-Holland (Noord). Misschien is het aan de tijdsomstandigheden toe te schrijven, dat van de andere provincies nog niets is ontvangen.

Toch nemen wij de vrijheid, ook de andere Deputaten te verzoeken, ons te willen gedenken, al is het door een verkleinde bijdrage. Want de vergaderkosten en de abonnementen op de tijdschriften vragen zóóveel geld, dat er nauwelijks iets overblijft voor de zoo noodige uitbreiding van de Zendingsbibliotheek, en bovendien dreigt er een tekort.

Het adres van den penningmeester is J. C. Streefkerk, Poortlandlaan 13, Delft. Girorekening No. 141673".

Voor de ontwikkeling der Zendingsactiviteit in de toekomst, is het van veel belang, dat in de studentenwereld de belangstelling voor de Zending met kracht wordt onderhouden en versterkt.

Daarom verblijdde het ons, dat de Zendingsactie onder de studenten aan de Vrije Universiteit weêr krachtig opwaakt.

Ook onder de studenten te Kampen is die actie gaande. Maar daarvan ontvingen we van het laatste jaar nog geen verslag.

W. B.

Korte berichten.

Ds. P. J. Lambooy.

D.V. zal Ds. Lambooy, de missionaire predikant van Pajeti op Soemba, die 31 Augustus a.s. weer hoopt te vertrekken naar zijn arbeidsveld, 25 Augustus afscheid nemen van de zendende kerk te Hoogeveen.

F. Eijgenraam.

De heer F. Eijgenraam, leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, thans met verlof hier te lande, is voornemens in Januari 1933 terug te keeren naar zijn standplaats.

Soempana.

De Javaansche Gemeente te Solo heeft tot haar predikant beroepen den Goeroe Soempana, die deze benoeming aannam en zich te Djokja gaat voorbereiden voor zijn examen.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar:

a. blikken busjes ad f0.23 per stuk, 5 stuks f1.—, 10 stuks f1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad f5.— per stuk.

c. Papieren busjes ad f0.10 per stuk, mits afgehaald aan het bureau. Toezending geschiedt alleen bij bestelling van minstens 10 stuks, tenzij f0.25 extra voor porto-kosten wordt gezonden.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur (behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau van het Christ. Comité voor Indië tot het geven van advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande voor menschen, die uit Indië komen, is J. de Wit, Park Vronestein 20, Voorburg.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

De Tien van Thor, door Willem Evers; bij Kok te Kampen; f 2.25, geb. f 2.90.

Een boeiend Jongensboek. Jongens van 12 tot 15 jaar zullen er in smullen. En de lezing zal hun goed doen, want de strekking is best.

Toyohiko Kawaga en zijn betekenis als sociaal en religieus Hervormer van Japan, door Dr. Ir. H. G. van Beusekom. Alg. Boekhandel voor Inw. en Uitw. Zending, den Haag. f 1.70.

In ongeveer een jaar tijds beleeft dit boek zijn vierden druk. Dat teekent de groote belangstelling voor den grooten Japanees Kawaga en tevens de uitnemende

beschrijving, die dit boek ons geeft van hem en zijn werk.

Deze druk is eene herziene en uitgebreide uitgave.

Het Christelijk geloof en de beoefening der Natuurwetenschap, door Dr. J. Bruin; bij Kok te Kampen. f 2.25, geb. f 2.60.

Evenals „*Sterren en sterrenstelsel*” behoort dit boek tot een reeks monografieën: *Christendom en Natuurwetenschap*, onder redactie van Dr. S. T. Heidema, Dr. J. F. Reitsema en Dr. W. J. A. Schouten.

Met genoegen namen we kennis van dit belangrijk boek. De bekwame schrijver handhaaft als natuurkundige het Christelijk geloof. Dit uitnemend boek is een verrijking onzer litteratuur.

Sterren en Sterrenstelsel, door Dr. W. J. A. Schouten; bij Kok te Kampen. f 2.25, geb. f 2.90.

We zijn geheel onbevoegd dit boek te beoordeelen, maar het is stellig een boek van veel geleerdheid, waaruit veel te leeren valt. De geleerde schrijver staat op positief Christelijk standpunt en erkent het goddelijk gezag der Heilige Schrift, zooals o.a. uit het laatste hoofdstuk dat handelt over „Het begin en het einde der wereld” duidelijk blijkt.

Giften.

Ontvangen voor de Generale kas der Zending.

Door Ds. A. Schweitzer 10 % van de ontvangsten in Noord-Holland over 1931 f 6500. Door P. B. Spijksma, van de kinderen der Christ. Sch. te Bergum f 7. L. L. te H. f 2. Door Ds. J. Kruger 10 % van de ontvangsten in de Classe Harderwijk 2e kw. 1932 f 150.75. Door J. van Neerden, van de kinderen der Christ. Sch. te Breezand N.-Holl. f 10.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 22 Juli '32.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het hospitaal te Wonosobo.

K. Voogt, Maasdijk f 2.50. Var de Geref. Kerk te Beetserzwaag f 7.60. Nederhorst den Berg f 14.94. Zevenbergen f 4.61. Zoutkamp f 16.20. Heerlen f 7.70. Uithuizermeeden f 20.32.

W. BREUKELAAR.

Suriname.

Wat moet er gebeuren?

De vraag: „Wat zal er straks moeten gebeuren als de inkomsten slechts de helft van het noodige bereiken?” dringt zich met bijna benauwende ernst op aan hen, die in de Zending leiding moeten geven. De helft van de bezette posten intrekken, en hen die aanvankelijk uit de duisternis getrokken werden weer aan het heidendom prijs geven? De helft van de zendelingen hun afscheid geven en hen als werklozen naar Holland of Duitschland doen komen? De kinderhuizen opheffen en de arme kleinen weer terugstooten, in de ellende waaruit ze met zoo veel zorg en liefde verlost zijn, in de somberheid van het Hindoeïsme met zijn verschrikkelijke kinderhuwelijken, in het fatalisme van den Islam, in het Sodom waaruit de zwartjes soms gered zijn? Inderdaad, er zal iets moeten gebeuren, en och het is allemaal al even erg.

Dubbel dankbaar zijn we dus hen, die iets van het hunne wilden offeren, ons een jubileumgift zonden bij het 200-jarig bestaan der Herrnhutter-zending, of door sluitzegel- of kaartenverkoop, (vooral veel kinderen en jonge menschen deden dit) iets bijeen wisten te brengen. Sinds vorige verantw. ontvingen wij: van Ds. E. B. te K. f 2.50; Mej. M. d. B. te A. f 2.50; K. G. v. L. te K. f 1.—; B. M. te H. f 10.—; Mej. M. S. te 's-Gr. f 2.50; L. v. D. te V. f 2.—; Mej. A. J. M. te S. f 5.—; H. M. B. arts te R. f 10.—; J. B. S. te B. f 32.40 en f 5.—; J. te P. f 50.—; Mej. C. M. H. te Z. f 5.—;

Door bemiddeling van W. Kok te Solo, 3 maal f 125.— (willen onze Oost-Indische vrienden ook onzen nieuwen hoofdcorresp. de heer Bolwijn even trouw blijven steunen?).

J. G. v. D. te U. f 10.—; P. v. d. L. te W. f 20.—; F. T. te R. f 1.25; Leerl. Calvijschool S. f 10.—; Pers. Wilh.sch. te R. f 5.—; Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f 6.—; F. L. T. M. te R. f 10.—; J. N. te A. f 25.—; A. N. te O. f 11.50; L. O. te D. f 5.—; G. K. te N. f 5.—; W. K. te V. (Zend.com.) f 50.—; N. N. te B. f 10.—; J. L. te V. f 2.50; 2 Westl. vr. f 5.—; Mej. A. A. K. te A. f 4.45; G. K. te F. f 8.50; Mevr. d. F. te H. f 5.—.

Nogmaals zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN, Vredelaan 10.
Laren, N.-H. Postrek. 95494.

Derde Verantwoording Orgel Pajeti.

Zendingscommissie N. L. f 2.50; G. J. B. te A. door Ds. W. B. f 2.50; Mevr. v. S.— de J. te Z. f 2.—; Mevr. S. te Z. f 2.50; Mevr. S. te Z. f 1.—; Mevr. v. 't S. te Z. f 1.—; Mevr. K. te 's-Gr. f 25.—; Mej. G. A. L. te 's-Gr. f 4.—; Dr. v. D. te Z. f 2.50;

Mej. R. K. en R. B. te Z. f1.—; Mevr. Schw. te 's-Gr. f1.10.

Totaal met de eerste en tweede verantwoording f217.52.

Door de firma Goldschmeding te Amsterdam is welwillend voor deze som een orgel ter beschikking gesteld. Wie draagt nu nog iets bij voor vrachtkosten en invoerrechten in Indië?

Postgironummer 189623.

Ds. P. J. LAMBOOY.

7e verantwoording Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba van 25 Juni—25 Juli 1932.

Provincie Groningen:

K. ter Laan, Schildwolde, collectegift f2.50; H. Schuurman, Nieuw Buinen, busjes f34, id. bruiloft J. T. en D. B. f2.20; H. Wegener, Wildervank, f5; J. Wildvank, Delfzijl, Collectegift f10; Geref. Kerk, Ten Boer, Coll.gift f50; K. Bosma, Middelstum, 97 halve ct. R. Werkman f0.48½, id. collectegift f1, id. busje J. V. A. f7.10, id. busje B. f3.57½, id. busje C. f6.41, id. Meisjesveren. f5.85, id. Kas Zendingscomm. f100; W. Woltjer, Loppersum, busje Rika Miske f4.89½, id. busje Gr. Wiersema f4.68, id. busjes P. v. d. Molen f5.86, id. busje B. v. Nieuwenhuyzen f9.13½; K. Veenkamp, Thesinge, gift kerkzakje f10; M. v. d. Veen, Houwerzijl, Nikkertje f24.75, id. Hendrik H. 50 h. c. f0.25; Tj. Vellinga, Zoutkamp, extra collecte f24.11; Geref. Kerk, Zoutkamp, 3 mnd. bijdrage f50; J. de Boer, Grootegast, Nikk. Chr. School f32.50; R. Faber, Groningen, Collectegift f10; T. S. W., Groningen, 90 halve ct. f0.45; S. Danhof, Oldekerk, Spaarpot Alb. Renkema f3.25; Meisjesveren. Groningen, Wees een Zegen f7.15; W. Brons, Ten Boer, Nikk. School f23.25; Geref. Kerk, Groningen, Collectegift f10; Mej. Haan, Groningen, busjes f255; Mej. Graafhuis, Haren, Schoolkinderen f16.20; P. de Zeeuw, Groningen, 1532 halve ct. f7.66, idem busje Chr. School Zuidwolde f3.61, idem overschot Zendingsbl. G. H.v. d. Molen f10; Geref. Kerk, Groningen, Coll.gift f10; E. Veenhuizen, Groningen, Mulosch. 1ste kl. f19.70; A. Boot, Groningen, opbrengst zil-verpapier f2.35; H. Reinders, Groningen, Mulosch. 6e kl. f4.90.

Provincie Drenthe:

P. v. Rotterdam, Klazienaveen, busjes Chr. School f5; J. Post, Nieuwlande f24.82; H. Blanken Wzn., Hoogeveen, coll. zilveren bruiloft f7.28, idem, Zondagschool Jachin f30.04, idem gewone giften f62.68; Geref. Kerk, Rouveen, Coll. 4e D. d. W. f97.35; Mej. J. H. Mulders, Meppel, gift f10; D. de Vries, Steenwijk, inhoud busjes f77.20; Per Ds. Drenth: busjes meisjes te Smilde

f97, id. busjes kerk te Smilde f53, id. zendingsbusjes te Borger f70, id. huwel. K. V. en G. N. f8.17.

Provincie Overijsel:

Tj. v. d. Veen, v. d. zendingscomm. Mariëenberg f30; Geref. Kerk, Borne, Catech. bus f3.79½; Geref. Kerk, Heemse, Catech. bus f10; F. Joh. Weenink, Nieuwleusen, busjes: B. Siefers en M. Kleen f13.15, A. Snijder en H. J. Snijder f6.50½, D. en J. Schoemaker f2.94½, Jo Boers f29.04, D. en R. Hof f14.04, E. Witten f5.13, K. Bouman en A. Dunnink f13.06½, G. Stolte f1.88½; T. Oegema, Dedemsvaart, Zendingscomm. f100, id. Meisjesveren. f8.23; Geref. Kerk, Blokkzijl, f31.02; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busje Betsy de Haan f14.35; J. Malda, Bergeintheim, tweem. bijdrage f50; W. Eugster, Hengelo, bijdragen 2e kwart. f53, id. inhoud zendingsbusjes f13.45; A. Kolkman, Wierden, saldo zendingsbl. 1e halfjr. f29.95.

Pinkstercollecten Groningen:

Stroobos f53.45; Winsum f224.02; nagift Nieuw Buinen f1; Oldekerk f90.41; Uithuizen f326.61; Zoutkamp f50.30; Veenendam f343.03; Marum f61.51; Vlagtwedde f7.45; Nieuwe Schans f16.22.

Pinkstercollecten Drenthe:

Emmercompascum f63.72; Hollandscheveld f18.45; Een f22.71½; Gasselternijveen f73.35; Hoogersmilde f33.82; Roden f38.88½; nagift Rouveen f1.50.

Pinkstercollecten Overijsel:

Borne f19.42½; Heemse f2.50; Lemelerfeld f18.10; Haaksbergen f34.44; Olst f9.57; Wijhe f100.

Pinkstercollecten O. Friesl. en Bentheim:

Campen M. 20.80; Bunde M. 90; Neermoor M. 24.30; Uelsum M. 55.70; Emden M. 25.35; Brandlecht M. 20.25.

Soembaweken O. Friesl. en Bentheim:

Ihrhove M. 60.

Soembaweken Overijsel:

Ambt Vollenhove B. f41.07.

Van Heinde en Verre:

P. M. v. d. Slikke, Hilversum van N. N. f5; Mej. Joh. Visser, te Zeist f1.

7e verantwoording	f 3579.51
1ste tot en met 6e verantwoording	„ 48511.85

Totaal tot op heden f 52091.36

Alle gevers en geefsters hartelijk dank.
Groningen, 25 Juli 1932.

JURRIËN VELDKAMP, Quaestor.
Postrekening 138000.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: D R U K K E R I J „V A D A”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

INHOUD:

Belangstelling voor de Zending. — J. P. Zuidema. † — Van Zendingaangelegenheden: Een ernstig vraagstuk. De verhouding tusschen de Inl. Kerken op Midden-Java en de Geref. Kerken in Nederland. — Zending Zuid-Holland Zuid: Driemaandelijksch Verslag. — Zending Groningen, Drenthe en Overijsel: Ds. P. J. Lambooy en gezin. — Zending Noord-Holland: Dr. K. P. Groot. De Vereeniging Dr. Scheurers Hospitaal. Brief van Ds. A. Pos. Een groepje Zendingsmensen. Statistiek Schooldienst. Zendingstentoonstelling. Aanvulling Zendingsbibliotheek. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften.

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

Belangstelling voor de zending.

Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben.
Col. 4 : 3.

Door de goedheid van onzen God mag worden gezegd, dat er in onzen tijd voor de Zending wel belangstelling is.

Zij komt op allerlei wijze aan den dag.

Een bewijs daarvoor zijn reeds de vele conferenties, die worden gehouden en waarvan het doel is nog meer belangstelling te wekken.

Maar hoe worden we onszelf van onze belangstelling voor de Zending het best bewust?

Is het niet, wanneer de drang tot gebed voor haar in ons krachtig mag werken?

Gedurig gaat het gebed der gemeente van Christus en dat van groepen van geloovigen, in conferenties samen, tot God op om zegen op het werk der Zending.

Maar Paulus denkt hier aan het individueele gebed.

In vergaderingen gaat de individu vaak op in de gemeenschap, wordt hij door de gemeenschappelijke beweging meegevoerd.

Het persoonlijke is dan wel niet opgeheven, maar het individueele treedt meer terug.

Anders wordt dat al in den kring van het huisgezin, waar het hoofd van het gezin bidt met het gezin.

Maar de liefde, die wij bezitten voor de zaak des Heeren wordt het meest persoonlijk beleefd, als we alleen in de eenzaamheid mogen bidden.

Paulus had over vele zaken geschreven.

Over zaken, die meer rechtstreeks de gemeente betreffen en over zaken, die het dagelijksche leven aangaan, met zijn onderscheidene verhoudingen.

Aan 't slot daarvan spoort hij aan tot gebed.

Wij hebben ook Gods wijsheid en kracht bij alle dingen van noode.

En dan schrijft hij, dat de Zending ook in ons gebed moet worden gedacht.

„Biddende meteen ook voor ons, dat God ons de deur des woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus.”

Wij zijn er allen zeker van doordrongen, dat het zoo moet zijn.

Maar hoe is het nu in de werkelijkheid?

Bidden wij ook voortdurend in ons individueel gebed voor de Zending?

Mogen wij zeggen, dat de liefde voor de uitbreiding van Gods Koninkrijk door ons daarin wordt beleefd, dat de drang tot bidden ons voortdurend tot gebed voor de Zending brengt.

God wil dat gebed van ons.

Hij wil dat wij arbeiden zullen en verfoeit de traagheid en de nalatigheid.

Daar wordt ook gewerkt.

Er zijn vele krachten bezig.

De kerken toonen hun roeping te kennen.

Er is een toegeruste schare van mede-arbeiders met God in den arbeid der Zending.

De organisatie is goed.

Er wordt ook voor de Zending nog steeds veel gegeven, al mag worden betwijfeld of we met ons geven voor deze zaak aan 't eind van onze kracht zijn.

Maar wat baat dat alles, wanneer God den toegang voor Zijn Woord niet opent?

Al geven wij nog zoo veel, al wordt er nog zoo trouw gearbeid, al wordt er steeds drukker geconfereerd, al hebben we de knapste menschen, de beste organisatie, al gaat er steeds meer licht op over de geestelijke en maatschappelijke toestanden onder de heidenen, dat alles kan de deur voor het Woord van God niet openen.

Die deur moet door God zelf worden ontsloten.

De laatste aansluiting moet God geven.

Wij kunnen zaaïen, planten, natmaken, maar God moet den wasdom geven.

En dat is het nu, wat ons tot gebed moet uitdrijven.

Dat wij de zaak des Heeren in het werk der Zending liefhebben kan ons eerst recht bewust worden in de behoefte tot aanhoudend gebed.

We zijn het daar allen over eens.

We weten, dat evenals Paulus ook allen die tegenwoordig in de heidenmissie werkzaam zijn, gedragen moeten worden en begeeren gedragen te worden door het gebed der geloovigen.

Maar is het nu ook zoo?

Waarom mag niet uit den aard der liefde aangenomen worden dat het zoo is?

We willen er allen liefst van uitgaan.

We willen daaraan niet twijfelen.

Als het bij ons maar vast mag staan, dat de ware, liefdevolle belangstelling voor de Zending door ons het meest innig beleefd wordt, als we niet anders kunnen dan aanhoudend bidden om opening van den toegang voor Gods Woord door God zelf.

Onze belangstelling voor alles wat de Zending betreft zij steeds en worde meer en meer door ons beleefd als gebed.

T.

J. d. V.

J. P. ZUIDEMA.

23 Sept. 1859—10 Aug. 1932.

De nestor van ons Zendingsarbeiders is heengegaan.

Woensdag 10 Augustus heeft de Heere Broeder J. P. Zuidema geroepen om in te gaan in de eeuwige rust.

Kortstondig was de krankheid, die zijne krachten afbrak.

Den 3den Augustus werd hij door een aanval van beroerte getroffen. Nog een week heeft hij daarna geleefd. Meestal was hij buiten kennis. Maar bij oogenblikken keerde het bewustzijn nog weer terug, zoodat hij van Mevrouw en de kinderen nog afscheid heeft kunnen nemen. Aan den

avond van 10 Augustus is hij in vrede ontslapen.

Den volgenden dag had de begrafenis plaats. Vooraf was er een samenkomst in de Gereformeerde Kerk te Malang.

Dr. F. L. Bakker, de docent der opleidingsschool te Djokja, die met Raden Samuel de Zending der Geref. Kerken tegenwoordigde, heeft daar gesproken over 1 Cor. 15 : 19—28. Verder spraken Raden Samuel als oud-leerling, de heer v. d. Wal namens den Kerkeraad van Malang, de heer Vegter namens den Kerkeraad van Soerabaja, de heer Pik namens het Schoolbestuur te Malang en de heer Noordt zij namens het personeel der scholen aldaar.

Daarna ging men naar het kerkhof. Bij de groeve las Dr. Bakker 1 Thess. 4 : 13—18, bad hij het „Onze Vader” en werd Ps. 89 : 7 gezongen, waarna een zoon van den overledene, de heer P. Zuidema, bedankte voor de betoonde belangstelling.

Jacob Popke Zuidema is geboren in Friesland 23 Sept. 1859.

Nas de schooljaren heeft hij eerst het timmervak beoefend. Later is hij onderwijzer geworden. De Zending had bijzonder de liefde van zijn hart.

De Ned. Geref. Zend. Vereeniging benoemde hem tot leeraar aan de op te richten school voor opleiding van helpers in den dienst der Zending.

Den 12 Nov. 1887 vertrok hij naar Poerworedjo, waar hij den 1 Febr. 1888 zich vestigde en zijn arbeid begon. Eerst moest hij de Javaansche taal leeren en de noodige gebouwen oprichten, wat nog al tijd in beslag nam en veel arbeid heeft gekost.

Den 9en Febr. 1891 kon hij de lessen beginnen.

In Holland verwachtte men een grooten toeloop van leerlingen. Maar het was slechts een zestal, dat ingeschreven kon worden.

De Keucheniusschool — zoo werd deze school naar den bekenden staatsman van dien naam genoemd — heeft de eerste jaren met talloze bezwaren moeten worstelen. Zoo iemand, dan heeft Br. Zuidema moeten ondervinden, dat alle begin moeilijk is.

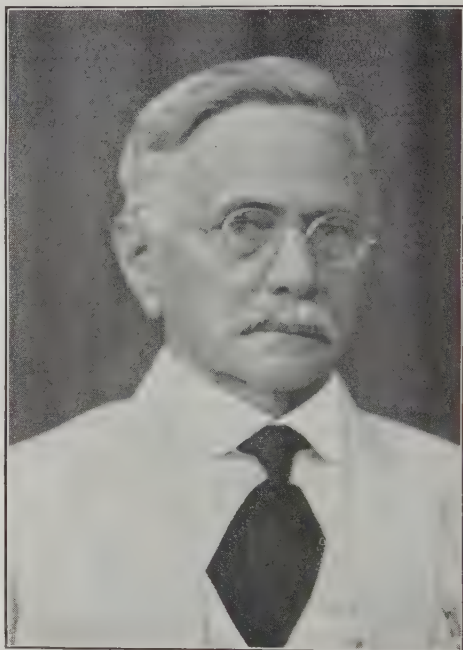
Het viel moeilijk leerlingen te krijgen en vaak nog moeilijker om ze te houden. Lange tijd was het, ondanks alle inspanning en toewijding van Br. Zuidema, eene aaneenschakeling van teleurstellingen. Maar de Heere sterkte Br. Zuidema om vol te houden. En gelet op al de bezwaren en moeiten, waarmede de Keucheniusschool had te worstelen, wekt het verwondering, dat Br. Zuidema, die geheel alleen stond, de eerste tien jaren nog zoo veel resultaten heeft mogen bereiken, als de school in dien tijd voor de Zending gaf.

In 1905 is de Keucheniusschool verplaatst naar Djokja, geheel gereorganiseerd en in twee afdeelingen gesplitst. Br. D. Koelewijn trad op als directeur der 1e Afdeeling, die onderwijzers opleidde en Ds. D. Bakker werd docent aan de 2e Afdeeling, die de opleiding gaf voor helpers bij den dienst des Woords.

In het eerst bleef Br. Zuidema hoofdzakelijk in de 1e Afdeeling werken, maar later werd hij geroepen, zijn tijd en krachten meer te geven aan het onderwijs in

de 2e Afdeeling naast Ds. D. Bakker.

Behalve door zijn schoolarbeid heeft Br. Zuidema zich tegenover de Zending ook zeer verdienstelijk gemaakt als bouwkundige. Hij wist goed en goedkoop te bouwen en heeft daardoor duizenden guldens bespaard. Al de Zendingsarbeiders zochten

J. P. Zuidema.

zijn hulp, als er gebouwd worden moest.

De Schoolarbeid, door Br. Zuidema met zooveel moeite begonnen en de eerste jaren met zooveel zorgen voortgezet, is onder den zegen des Heeren tot rijke ontwikkeling en hoogen bloei gekomen.

Daaruit is gegroeid niet alleen de Keucheniusschool in haar tegenwoordigen vorm, maar ook de Theologische Opleidingsschool, waaraan straks drie docenten zullen arbeiden. Het is voor Br. Zuidema in zijn ouderdom een rijke verkwikking geweest, den zegen te hebben mogen aanschouwen, waarmede de Heere den door hem begonnen arbeid heeft gekroond.

Niet alleen in zijn werk, maar ook in zijn gezin heeft Br. Zuidema veel zorgen gekend. Onderscheidene malen trad ernstige krankheid zijn woning binnen. En meer malen werden hij en Mevrouw in rouw gedompeld door het verlies van een kind. Maar de Heere heeft hem steeds staande gehouden.

Zijn eigen gestel was niet sterk. Wegens zijn wankele gezondheid is hij in 1924

op de meest eervolle wijze ontslagen uit den actieven dienst der Zending. Daarna heeft hij zich eerst te Bandoeng en later te Malang op Oost Java gevestigd.

Voorzoo veel zijne krachten dit toelieten bleef hij werkzaam in de dingen van het Koninkrijk Gods.

De laatste jaren diende hij de kleine Holl. Geref. Kerk te Malang als ouderling en nam hij de catechisatie waar. Ook bewoog hij zich nog op het gebied van het Onderwijs.

Br. Zuidema was in leeftijd en dienst de oudste van al onze Zendingsarbeiders op Java. Vaak hebben zich over zijn leven en arbeid op aarde donkere schaduwen gespreid. Thans is hij in de heilige Lichtstad, waar geen nacht meer is.

Richte de Heere derwaarts ook het oog en hart van Mevrouw, die zooveel lief en leed met hem heeft gesmaakt, en van de kinderen, die in hun Vader een trouwen Voorbidder hadden. W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

Een ernstig vraagstuk.

Voor elke Zending, die een uitgebreid gebied met een talrijke bevolking als arbeidsveld heeft, wordt het steeds een ernstig vraagstuk, hoe men de noodige middelen zal vinden, als de Heere het werk krachtig zegent, zoodat over heel het arbeidsveld allerwege de deuren opengaan voor het Evangelie en de arbeid aldoor snel uitgroeit. Dit geldt ook de Zending onzer Kerken op Midden-Java. Ons Zendingsterrein op Midden-Java telt een bevolking van omstreeks 8.000.000 zielen. En onze Kerken, die dit terrein moeten bearbeiten, hebben zelf een zielental van slechts 431.000. Want Groningen, Drenthe en Overijssel mogen hiervoor niet medegelteld, omdat zij Soemba als Zendingsveld hebben.

Het springt onmiddellijk in het oog, dat het metterdaad een ernstige vraag is, hoe een groep Kerken met een zielental van ruim 430.000, een arbeidsveld met een bevolking, die bijna twintigmaal zoo groot is, behoorlijk zal kunnen bearbeiten, als de Heere het werk doet slagen, en niet slechts enkelingen maar duizenden worden toegebracht. Voor die vraag komen onze Kerken allengs te staan.

Omstreeks dertig jaar geleden bedroeg het budget onzer Zending voor de bearbeiding van Midden-Java ten Zuiden nog geen dertig duizend gulden. Met een bedrag van vijf à zes duizend gulden rekende men toen een terrein behoorlijk te kunnen verzorgen.

Thans vraagt de exploitatie onzer Zending op Java meer dan het tienvoudige. Voor alle terreinen is bijna van jaar tot jaar het budget gestegen. Ook het getal der arbeidskrachten is in die jaren meer dan vertienvoudig en nog komt men telkens arbeidskrachten te kort.

Nu is het verre van ons, dat we hierover zouden willen klagen. Integendeel. Het is een rijke zegen, dien de Heere over onze Zending geeft, dat de deuren allerwege zich openen en de arbeidsgelegenheid van jaar tot jaar toeneemt en almeer om arbeiders roept.

Maar wel rijst de vraag of onze Kerken wel bij machte zullen wezen op den duur dat aldoor groeiend werk naar behooren te verzorgen.

Voor al thans onder den crisismood, die niet alleen de Kerken in Holland allengs zwaarder drukt, maar ook de Zendingsinkomsten in Indië, zooals de Regeerings-subsidie voor de scholen en de hospitalen en de bijdragen der cultuurondernemingen, steeds meer doet dalen, begint die vraag metterdaad te klemmen.

Het bevreemdt ons dan ook niet, dat velen zich beginnen te verontrusten en gaan vreezen, dat het met de Zending weldra vastloopen zal. Toch gelooven we niet, dat er voor zoo ernstige bezorgdheid oorzaak is.

Natuurlijk zien ook wij heel goed, dat het aldaar uitgroeiend Zendingswerk aan de verzorging daarvan steeds zwaarder eischen stelt, terwijl de draagkracht onzer Kerken wel terdege hare grenzen heeft.

Maar de Zending is onze zaak niet. Zij is in zeer bijzonderen zin de zaak des Heeren. Haar voortgang en toekomst hangt niet aan het zilver en goud, waarmede de Kerken haar dienen, en niet aan de arbeidsprestatie van de Zendingsmensen op het terrein, hoezeer de Heere die ook gebruiken wil, maar hangt aan het bestel van den grooten Herder, die gezegd heeft: *„Ik heb nog andere schapen, die van dien stal niet zijn; deze moet ik ook toebrengen; en zij zullen mijne stem hooren; en het zal worden éénen kudde en één herder”*. Dat woord geldt ook voor Midden-Java. Ook daar is de Zending des Heeren werk.

En ons werk in de Zending is en moet wezen geloofswerk, dat alleen leeft en leven kan en leven moet bij Zijn belofte. En dan kunnen we gemoedigd voortgaan, ondanks den druk der tijden en de steeds zwaarder wordende eischen, die het arbeidsveld stelt.

En zou het waar zijn, wat eerst hier en

daar werd gefluisterd en thans steeds luider door sommigen gezegd wordt, dat onze Kerken, wat de Zending betreft, nu reeds zijn gekomen aan de grens van hare kracht?

We meenen dit beslist te moeten ontkennen.

Gaarne erkennen we, dat er tal van menschen zijn, die onder den druk der malaise niet meer kunnen dan zij doen, en zelfs boven vermogen hebben bijgedragen voor het Kerkelijk leven en ook voor de Zending.

Ook zijn er Kerken, die aan de grens¹ zijn van haar draagkracht en de bijdrage voor de Zending ten gevolge van den crisis-nood eer moeten verlagen dan verhoogen. Maar dat is gelukkig nog volstrekt niet algemeen. Als we letten op wat, ook in onze kringen, in dezen tijd nog wordt uitgegeven voor ontspanning en genotmiddelen, dan is, wat voor de Zending afgezonderd wordt maar een luttel bedrag, dat den mooien naam „offer” nog geenszins verdient. Zoolang gemiddeld genomen in onze Kerken over een geheel jaar nog niet één gulden per ziel voor de Zending gegeven wordt, terwijl menigen gulden aan genotmiddelen wordt besteed, moesten we ons toch eigenlijk schamen om te zeggen, dat we met ons „cfferen” voor de Zending de grens van onze kracht hebben bereikt.

Hiermede ontkennen we echter niet, dat er metterdaad een grens is, ook al zijn we daar nog niet aan toe. En als de Heere al meer het werk der Zending op Midden-Java zegent, zal dat werk steeds hooger eischen stellen. Maar naar mate de Heere het werk slagen doet, nadert ook de tijd, dat de Kerken in Nederland al meer het werk kunnen overgeven aan de Inlandsche Kerken op Java.

Als Java gechristianiseerd zal worden, dan zal dat onder den zegen des Heeren geschieden, niet door den arbeid der Kerken in Nederland, maar door het werk der Javaansche Kerken zelf. We behoeven ons derhalve allerminst ongerust te maken over den groei van het werk, die gelukkig ook nu voortgaat, ondanks de malaise. Hoe krachtiger die groei is, hoe meer ook de Christelijke actie in de Javaansche gemeenten zich zal ontwikkelen. Daar moet het op den duur heen, dat de Zending onzer Kerken de bearbeiding van Midden-Java al meer aan de Javaansche Gemeenten kunne overlaten. Natuurlijk zijn we daar thans nog heel ver van af. De kracht van de Javaansche Gemeenten is nog uitermate gering. Zij tellen nog slechts 8000 zielen, dat is $\frac{1}{10}$ pCt. der bevolking.

En finantieel zijn de Inlandsche Gemeenten zeer zwak, vooral thans onder den zwaren druk der malaise op Java. Maar al is wellicht de tijd nog verre, dat de bearbeiding van Midden-Java aan de Javaansche Gemeenten kan worden overgelaten, toch moet in deze richting het antwoord gezocht op de groote vraag, hoe ooit aan de acht millioen menschen van Midden-Java ten Zuiden het Evangelie van Jezus Christus zal worden gebracht.

De verkouding tusschen de Inlandsche Kerken op Midden-Java en de Gereformeerde Kerken in Nederland.

Een kostelijk teeken van den gezonden opbloei van het Kerkelijk leven der Inlandsche Gemeenten op Midden-Java was de tweede Generale Synode, die daar in het begin van Juni te Djokja gehouden is.

De Javaansche Kerken op ons Zendings-terrein hebben thans haar eigen Kerken-ordering. Door de vaststelling daarvan hebben zij haar kerkelijk leven nu behoorlijk geregeld. Dit is een feit van historische betekenis. Van nu aan treden de Inlandsche Kerken op Midden-Java geheel zelfstandig op in een goed geregeld Kerkverband.

Terecht hebben onze missionaire predikanten begrepen, dat zij aan die jonge Kerken geen Kerkenorde opleggen moesten, maar dat deze zelf de orde behoorden vast te stellen, waarnaar zij willen leven. De invloed der missionaire predikanten op de vaststelling der Kerkenorde is beperkt gebleven tot het geven van advies.

En het toont de uitnemende verhouding, die er is tusschen de jonge Javaansche Kerken en de missionaire predikanten, dat die Kerken uit eigen beweging de missionaire predikanten in deze belangrijke aangelegenheid om advies hebben gevraagd en hen hebben uitgenoodigd als adviseerende leden de Generale Synode bij te wonen.

Er zijn wel Zendingsterreinen, waar de verhouding tusschen de jonge Inlandsche Kerken en de Zending veel minder gunstig is.

Met dankbaarheid mag gezegd, dat op ons terrein die verhouding tot nu toe niet veel te wenschen overlaat.

Nu de Kerken op Midden-Java een eigen zelfstandig Kerkelijk leven leiden, komt de vraag aan de orde, hoe de verhouding tusschen die jonge Kerkgemeenschap op Java en de Kerken in Nederland behoort te zijn.

Het spreekt vanzelf, dat we die Kerken

ten volle als mondige zusterkerken behooren te erkennen en te behandelen. Al is het, dat die Kerken zijn geboren uit de Zendingssactie van de Geref. Kerken in Nederland en dat zij leven op het Zendingsterrein, dat aan onze Kerken is toebetrouwd, zoo volgt daaruit toch geenszins, dat deze Kerken daardoor min of meer zouden staan onder het zeggenschap van de Kerken in Nederland. Die dochterkerken zijn mondig geworden en treden nu als zelfstandige Kerken naast onze Kerken op. Maar evenals een moeder haar gehuwde dochter nog wel met raad en daad bijstaat en die dochter, ofschoon zij zelfstandig werd en een eigen gezin heeft, moeder nog veel om raad en hulp vraagt, zoo behoort het ook te wezen tusschen die Jonge Javaansche Kerken en de Gereformeerde Kerken in Nederland.

De Kerken in Holland behooren zich te wachten, dat zij de vrijheid der Javaansche Kerken niet trachten eenigszins aan banden te leggen. Het staat niet aan de Kerken in Holland om de Kerken op Java te bevelen, hoe zij haar Kerkelijk leven moeten inrichten. Aan de vrijheid en zelfstandigheid dezer Kerken mag niets in den weg gelegd.

Maar dit neemt niet weg, dat er tusschen die Javaansche Kerken en de Kerken in Holland wel een bijzondere verhouding blijft bestaan.

Vooreerst krachtens hun oorsprong, wijl die Javaansche Kerken onder Gods zegen zijn geboren uit de Zendingssactie onzer Kerken. Voorts ook omdat deze Kerken leven op het Zendingsterrein van de Kerken in Holland, zoodat deze met elkander in veelvuldige aanraking blijven en onderscheiden belangen gezamenlijk hebben te behartigen. De Inlandsche Kerken op ons Zendingsterrein staan tot onze Kerken in veel nader betrekking dan b.v. andere Christelijke Kerken in Azië.

Het is wel zeer noodig, dat men over en weer zich van die bijzondere verhouding goed rekenschap geve.

Misschien verdient het wel aanbeveling te overwegen, of het ook goed zou zijn de verhouding tusschen de Javaansche Kerken op Midden-Java en de Zending onzer Kerken aldaar in een regeling vast te leggen.

Wanneer die verhouding niet behoorlijk geregeld wordt zou dit op den duur wel tot heel wat moeilijkheden aanleiding kunnen geven. Het komt ons daarom voor dat wel gewenscht is, dat deze allengs urgent wordende aangelegenheid helder worde ingedacht en behoorlijk worde geregeld.

Santpoort, 25 Aug. 1932.

W. B.

ZENDING ZUID-HOLLAND TEN ZUIDEN.

Driemaandelijksch Verslag van de Zending der Gereformeerde Kerken van Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte) in de Residentie Banjoemas, 1 Januari—31 Maart 1932.

Er is voor ditmaal reden ons verslag over den Zendingsarbeid te beginnen met eenige mededeelingen aangaande den Medischen Dienst.

In aansluiting aan de berichten in het vorig verslag over de komst van Dr. Miedema, moet thans melding gemaakt van het vertrek van Dr. Vogelesang en familie. Gedurende de maand Januari heeft Dr. Miedema nog gelegenheid gehad zich in te werken onder de beproefde leiding van Dr. Vogelesang. Voor dezen was het een verlichting veel van den arbeid te kunnen overlaten aan zijn jongere collega's. De rust van het verlof was met het oog op zijn ziekte wel zeer noodig en met groote zorg in het hart hebben wij afscheid genomen van de fam. Vogelesang, terwijl de vrees zich niet onderdrukken liet of het wel ooit aan onzen zoo energieke en om zijn persoon en arbeid gewaardeerden dokter gegeven zou worden zijn arbeid naar de wensch en bede van zijn hart te mogen voortzetten. Het afscheid droeg begrijpelijkerwijze daarom een ander, een somberder en tevens ernstiger karakter dan in gewone gevallen. Ontroerd heeft Dr. Vogelesang gedankt voor al de liefde en steun ondervonden in de voor hem zoo zwaren tijd van ziekte, en op velerlei wijze is hem blijk gegeven van de gevoelens van sympathie en liefde.

Het is een groote voldoening geweest voor Dr. Vogelesang nog vóór zijn vertrek de zeer gunstige uitslag te mogen aanschouwen van het eerste mantrie-examen, dat in ons Ziekenhuis gehouden is. Niet minder dan 16 van de 19 kandidaten slaagden, en niet één, ook niet de gezakten, had een onvoldoend cijfer voor de door onzen dokter persoonlijk onderwezen vakken. Een groote voldoening, ongetwijfeld; temeer, waar hij zich ondanks zijn ziekte met zoo veel toewijding aan deze opleiding is blijven geven. Geen wonder dan ook, dat hij de bijzondere dank en waardeering van de geslaagden in ontvangst heeft mogen nemen.

Tijdens het verlof van de fam. Vogelesang heeft Mej. Stoett zich bereid verklaard de administratie van het Ziekenhuis, die zoo als bekend is, door Mevrouw Vogelesang werd verzorgd, waar te nemen. Het is voor Dr. Miedema een geruststelling deze be-

langrijke tak van arbeid in zulke goede handen te weten.

Zr. Huisman, die met zooveel energie haar zwaren arbeid verrichtte, heeft blijkbaar wat teveel van haar krachten geveegd en moest eenigen tijd rust houden; gelukkig met goed resultaat, zoodat zij weer met onverminderde kracht aan het werk kon gaan.

Voor den Hoofddienst is de verslagperiode belangrijk geweest door het openen van een nieuwen post, namelijk in Soekaradja.

Sinds de Schoolvereniging, zooals reeds vroeger werd megedeeld, op zulk een wonderlijk gezegende wijze haar arbeid daar beginnen kon door de exploitatie van een Hollandsch-Chineesche School, heeft Dr. Esser den Evangelisatie arbeid ingezet door maandelijksche lezingen, die verblijdend groote belangstelling trokken van Chineesche en Javaansche zijde. Het is geen wonder, dat bij hem het plan rijpte deze arbeid meer te consolideeren door in Soekaradja een Goeroe-Indjil te plaatsen, die dan tevens de verzorging van het kleine clubje Christenen in Banjoemas op zich zou kunnen nemen.

Te gemakkelijker kon dit plan worden uitgevoerd daar op het erf van het schoolgebouw twee behuizingen aanwezig waren, waarvan één ter beschikking werd gesteld als woning van den goeroe, terwijl het andere door een daar te plaatsen colporteur zou kunnen worden betrokken. In het schoolgebouw zelf was een uitnemend geschikte gelegenheid voor samenkomsten. Op een zeer vruchtbare wijze kon op deze manier worden samengewerkt met het Schoolbestuur, dat tot medewerking in elk opzicht bereid was. De school werd zoo het middelpunt van den Evangeliearbeid.

Per 1 Januari is de Goeroe-Indjil Berman Philemon zijn werk begonnen, gesteund door den Colporteur Paulus. Hoewel het werk op deze plaats bijzonder zware eischen stelt, daar alles hier, onder beding van Gods zegen, aankomt op de pioniers-talenten van deze beide arbeiders, mogen wij aanvankelijk dankbaar zijn.

De heer Swanborn, die met Mej. Zuidema een Zondagsschool leidt in Soekaradja, waar wel grootendeels, maar niet uitsluitend leerlingen der school komen, steunt de Zendingsarbeid krachtig.

Sinds eenigen tijd is hij begonnen 14-daagsche Evangelisatiesamenkomsten te houden, waar door hem in het Maleisch en

door den Goeroe in het Javaansch het Evangelie verkondigd wordt. De belangstelling voor deze samenkomsten groeit voortdurend. Eenigen bezoeken geregeld ook de godsdienstoefening op Zondag.

Zoo geeft het jonge werk in Soekaradja reden tot blijdschap voor de toekomst.

In de plaats van den goeroe Berman is te Poerbolingo, voorloopig tijdelijk, een goeroe aangesteld uit het Keboemensche, Samidjan. Vroeger was hij onderwijzer. Aanvankelijk werkt hij tot groote tevredenheid en niet zonder merkbare zegen. Wij hopen, dat hij straks een vaste aanstelling zal kunnen krijgen en dat hij zich tot een bekwaam medearbeider moge ontwikkelen.

In Banjoemas, Adjibarang en Pengaloesan mocht enkele malen den H. Doop aan volwassenen worden bediend.

Van groot belang is ook de practische samenwerking tusschen hoofd- en hulpdienst, wat betreft enkele afgelegen gemeenten, die geheel of nagenoeg van medische verzorging verstoken zijn. Eén der beide doktoren heeft enkele van dergelijke gemeenten bezocht en daar polikliniek gehouden en tevens bij den Goeroe-Indjil ter plaatse wat medicijnen achtergelaten met de noodige instructies, zoodat deze in duidelijke ziektegevallen althans eenige hulp kan bieden. Deze methode moge voor het medische geweten niet geheel onbedenkelijk zijn, alhoewel ook in dezen geldt: „Beter wat dan niets”, van Zendingstandpunt beschouwd is het een prachtmiddel om den Goeroe gelegenheid te geven in aanraking te komen met de bevolking. Wij hopen zeer, dat deze aanvankelijke samenwerking niet door practische bezwaren zal moeten worden opgegeven.

In opgewektheid werd de Classis-vergadering te Poerbolingo gehouden. Belangrijke vragen en kwesties, die afzonderlijk mededeeling vereischen, kwamen ditmaal niet aan de orde. Maar van welk een groote opbouwende kracht deze vergaderingen zijn voor het jonge kerkelijk leven hier, bleek duidelijk.

De schooldienst heeft in dezen tijd van malaise wel het allermeest aan moeilijkheden het hoofd te bieden.

Wat de *Hollandsche* scholen betreft, kunnen wij vergelijkenderwijs dankbaar zijn. Aan de door het Gouvernement voorgeschreven bezuinigingsmaatregelen konden wij ons aanpassen zonder de positie der leerkrachten tot nu toe te hoeven aantasten, en zonder het onderwijs te benadeelen. Wel zijn wij de moeilijkheden nog lang niet

te boven, maar naar het zich laat aanzien zal onze Schoolvereniging zonder al te groote klappen zich aan het niveau wat betreft ontvangen subsidie en formatie aan leerkrachten kunnen aanpassen.

De Heer Terpstra, hoofd der Hollandsch-Javaansche School in Poerwokerto en Meij. Götzen, onderwijzeres aan de Hollandsch-

Allerlei maatregelen om dezen financieelen klap op te vangen, zijn thans in overweging. Voorts wordt op allerlei manieren getracht de onkosten te drukken. En van elke uitbreiding, die nieuwe financieele lasten meebrengt, moeten wij helaas afzien. Zoo hopen wij voor het volgend jaar evenwicht te bereiken tusschen inkomsten en uitgaven.

Ds. P. J. Lambooj en zijn gezin.

Chineesche School te Poerbolingo, keerden van Europeesch verlof terug en hervatten hun arbeid.

Veel grooter zijn de moeilijkheden voor het Inlandsch Onderwijs, en dat met name voor wat betreft de z.g.n. Volks- of desa-scholen. Deze zijn altijd al de duurste en de meest zorgbarende onder de Zendings-scholen. Voor deze scholen wordt alleen het salaris der volksonderwijzers door subsidie vergoed. Wanneer aan deze scholen leerkrachten verbonden waren — en dit is voor het overgrootste deel het geval — in het bezit van een Normaalschool-diploma, dan werd, behalve het salaris als volksonderwijzer, nog de helft van het verschil in salaris tusschen Normaalschool- en Volksschoolgediplomeerde door subsidie vergoed. Nu heeft de Regeering besloten dit z.g.n. alterum tantum in te trekken. Dit maakt een verschil van vele honderden guldens subsidie voor onze Volksscholen. Gelukkig is de fatale termijn van ingang dezer subsidievermindering verdaagd tot 1 Juli 1933.

Met bijzonderen drang bevelen wij den arbeid in deze tijden in Uw aller gebed aan.

J. A. C. RULLMANN.

Poerbolingo, Juni 1932.

ZENDING GRONINGEN, DRENTHE EN OVERIJSEL.

Ds. P. J. Lambooj en zijn gezin.
(bij de foto).

Bijgaande foto biedt ons een goed geslaagd portret van Ds. P. J. Lambooj en zijn gezin. Door zijn gesproken en geschreven woord is hij de door heel het land heen bekende missionaire predikant van Pajeti op Soemba.

Ds. Lambooj heeft goed begrepen, dat het in het belang der Zending is aan haar arbeid bekendheid te geven in de Kerken. Tijdens zijn verlof heeft hij op tal van plaatsen de Zending bepleit, en zijn vlugge pen heeft, zoolang hij de Zending dient, menig artikel geschreven.

In Dec. 1923 ging Ds. Lambooj voor de

eerste maal naar Indië, nadat hij den 25 Juli van dat jaar gehuwd was met Mej. A. M. Verhoef, een dochter van Ds. W. Verhoef te Zeist.

Met een vijftal lieve kinderen kroonde de Heere hun echt. De oudste heet Peter en is geboren 7 Sept. 1924. Op hem volgt Magdalena, met wier geboorte het echtpaar Lambooi—Verhoef 5 Juli 1926 verblijd werd. De derde is Willem, die op de foto hoog naast zijn zusje zit. Hij dateert van 26 Aug. 1927. Ellie, dat lieve meisje dat bij Vader staat, is geboren 8 Jan. 1929. En de jongste hebben de gelukkige ouders Geertrui Aleida genoemd. Zij is geboren te Wai-Kaboebak 19 Juni 1931. Al de andere kinderen hebben Pajeti tot geboorteplaats; alleen de jongste niet. Maar toch zijn allen, wat hun geboorteplaats betreft, Soembaneesjes.

Met opgewektheid keert het echtpaar Lambooi—Verhoef terug naar zijn arbeidsveld, dat hun lief is geworden. Tijdens zijn eerste arbeidsperiode heeft de Heere het werk van Ds. Lambooi op Midden-Soemba rijk gezegend.

Moge de Heere in de tweede arbeidsperiode dien zegen bevestigen en vermeerderen tot heil van de bevolking en tot eere Zijns Naams.

Donderdag 25 Aug. l.l. heeft Ds. Lambooi afscheid genomen van de zendende Kerk te Hoogeveen.

Den 31en Augustus is hij met zijn gezin te Amsterdam aan boord gegaan van de „P. C. Hooft” om naar Indië terug te keeren.

Ten slotte willen we Ds. Lambooi dankzeggen, dat hij op ons verzoek deze foto afstond voor het Zendingsblad.

W. B.

ZENDING NOORD-HOLLAND.

Dr. K. P. Groot en gezin.

(Bij de foto).

Voor de derde maal staat Dr. K. P. Groot gereed om in den dienst der Zending naar Indië te gaan. Het is geheel overbodig, dat „Het Zendingsblad” veel van hem zegt. Duizenden kennen hem persoonlijk en hebben dezen sympathieken dokter hooren spreken van zijn moeilijken maar ook zoo mooien arbeid in den medischen dienst te Djokja en van den rijken zegen, dien de Heere door het Petronella-Hospitaal aan onze Zending gaf. En tienduizenden in Nederland kennen zijn naam als van den tegenwoordigen Directeur van dit zoo bekende Zendingshospitaal.

We willen alleen het volgende memoreeren.

Klaas Pieter Groot is geboren te Enkhuizen 28 Januari 1888. Hij studeerde in de Medicijnen te Amsterdam, werd door de Kerk te Amsterdam in 1915 benoemd tot missionair arts, maar kon eerst in Mei 1918 vertrekken naar Java. Het oorlogsgevaar noopte om de reis te maken over Amerika.

Na het vertrek van wijlen Dr. Vogelesang uit Solo naar Poerbolinggo, werd Dr. Groot benoemd tot Directeur van het Zendingshospitaal te Solo. Toen Solo als Zendingsterrein door de Kerk te Delit werd overgenomen, ging Dr. Groot over in den dienst der Zending van deze Kerk.

In 1924 kwam Dr. Groot voor de eerste maal met verlof terug naar Holland en keerde in Juli 1925 naar Solo terug.

Toen Dr. Offringa de directie van het Petronella-Hospitaal zou neerleggen, omdat hij een hoogst belangrijke positie in Regeeringsdienst zou gaan bekleeden, werd Dr. Groot in zijn plaats tot directeur van dit hospitaal benoemd. Den 1en Aug. 1930 nam hij de directie over uit de handen van Dr. Offringa.

Zwaar was de slag, die het vorige jaar hem en zijn gezin trof door het overlijden van Mevrouw.

Tijdens zijn verlof werd echter de ledige plaats weer vervuld.

Den 18en Aug. j.l. is Dr. Groot in het huwelijk getreden met Mej. Martha Oldeboom.

D.V. gaat Dr. Groot met zijn gezin den 30en September a.s. te Genua aan boord van de „Marnix van St. Aldegonde” om terug te keeren naar Djokja, waar men verlangend uitziet naar zijn terugkomst.

Op ons verzoek was hij zoo vriendelijk ons een foto te zenden voor het Zendingsblad, waarvoor we hem dankzeggen.

Van links naar rechts staan op deze foto: Helena Anna Groot, geboren te Solo 10 Mei 1919; Mevr. Groot—Oldeboom, geboren 28 Nov. 1892. Zij is aan de Geref. Kweekschool te Amsterdam opgeleid voor onderwijzeres, heeft eenige jaren het Christ. onderwijs gediend te Amsterdam en aan de Christ. M.U.L.O.-school te Enkhuizen, maar verliet in 1924 het onderwijs om verpleegster te worden, waarvoor zij haar opleiding ontving in het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam. Sinds 1928 was zij als particulier verpleegster werkzaam tot aan haar huwelijk.

Naast Mevrouw zit op de foto Margaretha Nelly, die 17 Dec. 1917 te Amsterdam is geboren. Naast Vader staat Simon Klaas Pieter, die tien jaar telt en 3 Juli tot ge-

boortedatum heeft. En eindelijk, geheel rechts, zit Dr. Groot zelf.

Gelukkig geniet hij nog een goede gezondheid, wat ook met het oog op den zwaren arbeid, die hem wacht, een groot voorrecht is. De druk der malaise noodzaakt tot een bezuiniging op de uitgaven, die heel wat hoofdbrekens zal kosten om

ten goede. In meer dan een plaats is dien-tengevolge nieuw leven gewekt en het aantal der naaikransen is ook dit jaar weer vermeerderd. Alleen is het zeer jammer, dat er ook plaatsen zijn, waar van de zijde van den Kerkeraad alle medewerking ontbreekt. Onbegrijpelijk is het, dat men nog niet doordrongen schijnt te zijn van het

Dr. K. P. Groot en gezin.

de balans in evenwicht te houden.

Brenge de Heere hem en zijn gezin in welstand te Djokja en sterke Hij hem tot zijn veelomvattend werk.

W. B.

De Vereeniging Dr. Scheurer's Hospitaal.

Voor ons ligt het zes-en-dertigste jaarverslag van de „Vereeniging Dr. Scheurer's Hospitaal”.

Het Bestuur wijst in de eerste plaats op de geweldige crisis, die Indië zwaarder teistert dan Nederland en op de ernstige gevolgen daarvan voor het Petronella Hospitaal te Djokja. Daarna vertelt het verslag van den arbeid in Holland en deelt daarbij o.a. het volgende mede:

„Het Bestuur der Vereeniging zag het ook in het afgelopen jaar als zijn taak, de liefde en de belangstelling voor het Hospitaal in Noord-Holland zooveel mogelijk aan te wakkeren. Het feit, dat thans in het Bestuur iedere Classis vertegenwoordigd is (uitgezonderd de nieuw gevormde Classis Hilversum) komt het slagen van deze actie

feit, dat ook het medische werk tot onzen Zendingsarbeid behoort en dat het aan onze Vereeniging te danken is, dat tot dusver geen groote bedragen hiervoor van de Kerken werden gevraagd. Wat meer waardeerling van die zijde mocht onze Vereeniging toch zeker wel ontvangen.

De lantaarnplaatjes konden zich ook dit jaar niet in groote aanvraag als propagandamateriaal verheugen. Jammer is het, dat er zoo weinig gebruik van wordt gemaakt. Het bedrag aan geld, bij het terugzenden der plaatjes overgemaakt, bedroeg ditmaal f 29.11. Het adres voor aanvraag blijft bij Mevr. C. Harrenstein-Fernhout, Sarphatistraat 77, Amsterdam.

Ook de prentbriefkaarten zijn nog niet uitverkocht. Een aardig bedrag is door de verkoop ervan, na aftrek van alle onkosten, aan de Penningmeesteresse al afgedragen. Maar er liggen nog honderden op verkoop te wachten. En wie probeert op deze wijze het Hospitaal te steunen, zal bemerken, dat het een van de makkelijkste manieren is, die zeker slaagt. Het adres voor aanvraag is hetzelfde als dat voor de lantaarnplaatjes.

De inkomsten der Vereeniging zijn dit jaar iets achteruitgegaan. Werd het vorige jaar aan contributies ontvangen f 6446.42, het bedrag der contributies was dit jaar f 6155.10. Gelukkig werd tegen f 593.03 in 1931 aan giften ontvangen f 770.93, zoodat de inkomsten in totaal bedroegen f 6926.03. Na aftrek van f 73.95 voor onkosten, werd aan den Kerkeraad van Amsterdam afgedragen de som van f 6852.08. Gezien in het licht van de moeilijke tijdsomstandigheden is deze som nog verblijdend te noemen. Maar wij zijn toch wel een heel eind gebleven beneden de f 17000.—, die Dr. Groot voorstelde dit jaar aan onze Vereeniging te vragen."

Tot zoover de aanhaling uit het verslag. Het stemt metterdaad tot blijdschap en dank, dat ondanks de malaise toch nog f 7000 kan worden afgedragen voor het Petronella-Hospitaal. De Kerken van Noord-Holland mogen deze Vereeniging wel zeer dankbaar zijn voor den krachtigen steun, die zij biedt aan het Medische werk der Zending. Zij beijvert zich om voor het heerlijk werk der Zending belangstelling te wekken en voor den medischen dienst giften te verzamelen, zonder ooit te staan naar eenig zeggenschap over het Zendingswerk zelf.

In het verslag is ook opgenomen een woord van den directeur van het Petronella Hospitaal Dr. K. P. Groot, dat we gaarne willen doorgeven aan de lezers van het Zendingsblad. Zijn woord luidt aldus:

Hooggeachte Dames,

Aan het verzoek om een enkel woord te schrijven voor het jaarverslag van de vereeniging „Dr. Scheurer's Hospitaal” wil ik graag voldoen.

De zorgvolle tijden hebben groote invloed op de gang van zaken van ons ziekenhuis, juist omdat het in samenwerking met de suikerindustrie zoo groote uitbreiding verkregen heeft.

De vermindering van inkomsten uit dien hoofde bedraagt voor het loopende jaar reeds ongeveer f 25000.—. Wij zullen met voorzichtigheid en beleid den koers moeten bepalen om ook aan komende moeilijkheden het hoofd te bieden. Er is veel reden voor zorg, geen enkele voor bezorgdheid. Zendingswerk is geen werk van cijfers en balansen, maar werk van liefde en warmte, die liefde en warmte, die door Gods Geest gewekt wordt. Die Geest werkt in de harten der Javanen en wij zien op ons zendingsveld door de werking van dien Geest als onder onze oogen de opbloei van een

Javaansche Kerk. Nu nog wel een klein plantje, maar elken dag groeiend en toenemend in heerlijkheid en kracht.

Diezelfde Geest werkt ook in onze zedende kerken en nu tijdens mijn verlof heb ik bij vernieuwing mogen ervaren, hoe heerlijk het is dat overal in Noord-Holland, ja in heel ons vaderland, brandende harten zijn, die gloeien van liefde voor onzen Heere Jezus Christus en voor de komst van Zijn rijk.

In de komende jaren zal misschien meer van de liefde, het gebed, de blijmoedigheid tot geven gevorderd worden. Grootere moeilijkheden zullen zoowel hier als op het zendingsveld moeten overwonnen worden. Wij hopen het in getrouwheid te doen. De afdelingen onzer Vereeniging vertoonen overal groote activiteit en nood leert niet alleen bidden, ook werken. God zegene U.

Met vriendel. gr., uw dw.

Juni 1932.

K. P. GROOT.

In het Bestuur der Vereeniging hebben zitting:

Mevr. de Wed. V. v. Eeghen-v. Marle, *Eere-Presidente*, „Midduin”, Aerdenhout.

Mevr. A. Anema-Gertzen, *Presidente*, Florastraat 11, Haarlem.

Mevr. H. H. Ubbink-Woltjer, *Vice-Presidente*, Zevenhoven (Z.-H.).

Mej. N. P. de Gaay Fortman, *Secretaresse*, Marconistraat 13, 's-Gravenhage.

Mej. J. H. Schut, *Penningmeesteresse*, Amsteldijk 84, Amsterdam (Z.). Postgiro No. 40504.

Mevr. de Wed. E. Breen-Neijens, Bloemgracht 140, Amsterdam (C.).

Mevr. C. Harrenstein-Fernhout, Sarphatistraat 77, Amsterdam (C.).

Mej. H. Penaat, Keizersgracht 269 Amsterdam (C.).

Mej. G. C. Groot, Enkhuizen.

Mevr. de Wed. M. C. v. d. Vliet-Kool, Buiksloot.

Mevr. W. C. Schenkeveld-Verburg, Oudegracht 227, Alkmaar.

Dr. W. G. Harrenstein, *Adviseur*, Sarphatistraat 77, Amsterdam (C.). W. B.

Brief van Ds. A. POS.

Ds. A. Pos, die is benoemd tot docent aan de Opleidingsschool te Djokja en thans ter voorbereiding voor zijn arbeid een studiereis maakt in Britsch-Indië om het Hindoeïsme beter te leeren kennen, schreef een brief aan de Deputaten der Generale Synode voor de Zending, die aldus luidt:

„Zeer geachte Broeders,

Ik vermoed dat u uit de kranten wel op de hoogte bent van het uitstel van vertrek van de Dempo, waarmee wij de reis maakten. Veel moeilijkheden bracht het ons niet, omdat we bij goede vrienden in Batavia logeerden. Van onze bagage voor Indië was gelukkig niets beschadigd.

18 Juli zijn we in Colombo gearriveerd. Er waren daar enkele dingen voor onze verdere reis te regelen, zoodat we daar enkele dagen gebleven zijn. Het was niet mijn bedoeling om op Ceylon eenige studie te maken van het Boedhisme. Daarvoor is de tijd tekort, terwijl bovendien het Boedhisme op Java gekomen is in den vorm van het Mahayana of de leer van de zoogenaamde Noordelijke school of kerk, (High Church), terwijl op Ceylon gevonden wordt het Hinayana Boedhisme.

Ik heb moeten afzien van mijn plan om u een uitvoeriger en meer omschreven reis-program te zenden dan wat ik u reeds zond. Het zou te omvangrijk worden om in den vorm van een brief u eenigszins te schetsen den aard der bewegingen, waarmede ik in aanraking wilde komen. Ik moet er ook van afzien u een dergelijk reisverslag thans te zenden. Ik hoop van wat ik zag in Indië ter gelegener tijd en plaats rekenschap te geven, b.v. in de Macedoniër, maar u zult het mij ten goede houden, dat ik thans niet begin aan een uitvoerig reisverslag.

Tot dusver bezocht ik Madura, Trichinopoly, Tanjore, Chidambaram, terwijl wij thans logeeren in Madras, waar wij van het begin dezer week vertoeven, en gedurende de maand Augustus zullen blijven. In al deze plaatsen bezochten wij een aantal tempels van Zuid-Indische, Dravidische architectuur. Meer dan door de architectuur werd ik getroffen door de menigte van menschen die in deze tempels komt om te aanbidden en te offeren voor allerlei afgodsbeelden. Het Hindoeïsme in zijn ouden, Brahmaanschen vorm, is hier nog een levende macht. Om met het eigenlijke lagere volk in aanraking te komen is voor mij uitgesloten, omdat ik dan over een der talen hier zou moeten beschikken. Maar het is wel mogelijk om met een groot aantal Engelsch sprekende, ontwikkelde menschen in aanraking te komen, die behooren tot de verschillende oudere groepen en scholen in het Hindoeïsme. De gelegenheden om met Vaishnavaits en Saivait, met Vedantisten en Smarta's enz. in aanraking te komen zijn onbegrensd, en de menschen zijn zeer begeerig over de

ze dingen te spreken. Wat dit punt betreft overtreft de werkelijkheid al mijn verwachtingen.

Meer dan in de bovengenoemde plaatsen, waar vooral het oude Hindoeïsme gevonden werd, is in Madras de gelegenheid om met nieuwere stroomingen in aanraking te komen, zooals de Ramakrishna-mission en de beweging der Samajes. Toch zijn al deze bewegingen nog sterker in het Noorden van Indië. Het is echter goed hier de eerste contacten te leggen om straks in het Noorden beter van wal te kunnen steken. Mijn plan om in de Math(klooster) van de Ramakrishna-mission te vertoeven kan hier niet doorgaan, aangezien hier geen gelegenheid voor logies is. Ik zal dit moeten uitstellen tot Calcutta. Wel is er hier volop de gelegenheid om het dagelijksch leven en werk van deze menschen te kunnen zien. Ook de beweging van Gandhi is in Madras niet sterk. In het Westen en Noorden is deze beweging veel meer uitgegroeid.

In al deze plaatsen is er ook volop de gelegenheid geweest om iets van het werk en de methoden van het zendingswerk te zien. De zending in Britsch-Indië is veel sterker practisch, oeconomisch en sociaal georiënteerd dan dat op Java het geval is. Ze is niet alleen veel verder reikend in haar onderwijs, ze heeft een belangrijk aantal colleges op dezelfde hoogte als de Universiteiten, maar heeft bovendien een belangrijk aantal ambachts- en landbouwscholen, en een belangrijk deel handenarbeid in al haar scholen. In persoonlijk gesprek met de zendingen is de gelegenheid om hun houding te leeren kennen tegenover het godsdienstig leven hier en hun persoonlijk theologische opvattingen, waarbij veel is dat ver afstaat van de Gereformeerde waarheid of de waarheid naar Gods Woord. Er ligt in dit alles ongetwijfeld een belangrijke prikkel om over zendingsbeginselen en methoden na te denken. Het is van groote waarde dezen geest der zending in de practijk te leeren kennen. Veel heb ik genoteerd, waarvoor ik later hoop de gelegenheid te hebben het te verwerken.

Sinds enkele dagen ben ik bezig Hindi te leeren. Hindi is de taal die bezig is de lingua franca van Indië te worden. Ik vermoed dat het teveel tijd zou kosten om thans nog aan de studie van het Sanskriet te beginnen. Het schijnt mogelijk te zijn om in betrekkelijk korten tijd Hindi te leeren, en het lijkt mij in elk geval van beteekenis om een Indische taal te kennen om later de gelegenheid te hebben meer met het Indische leven

in contact te blijven. De karakters van het Hindi zijn dezelfde als Sanskriet, en de taal zelf is een afstammeling ervan. Mijn Hindi-onderwijzer is een volgeling van Gandhi, met wien ik veel gelegenheid heb over Gandhi en zijn werk te spreken.

Overal worden wij met de grootste welwillendheid ontvangen en is men bereid ons

Met vele groeten ook van mijn vrouw,
A. POS.

Een groepje Zendingsmensen.

(bij de foto).

Op de tweede Lunterensche Zendingsconferentie, die nog al een beetje „Gereformeerd

Een groepje Zendingsmensen.

te helpen. Onze weg wordt voor ons gebaad. Ik mag daarin zien de groote genade van God. Ik ben dagelijks onuitsprekelijk dankbaar aan God, dat Hij mij de genade schenkt om deze dingen te mogen zien en bestudeeren. Mijn begeerte is, dat heel deze reis moge dienen voor de belangen van Zijn koninkrijk, dat ik naar Java terug mag keeren beter toegerust voor het zendingswerk en in het bijzonder voor het werk aan de Opleidingsschool. Ik mag zeggen, dat door deze enkele weken in Indië mijn gezichtsveld reeds ver verwijd is, in het vinden van allerlei gegevens om verschillende bewegingen te kunnen beoordeelen. Ik noemde u nog niet dit speciaal, dat ik hier de gelegenheid heb vele theologische opleidingsscholen te bezoeken, programma en methode op te nemen om dat later met Bakker en Bavinck te kunnen bespreken en te zien wat daarin ook voor ons waardevol is.

Wij verheugen ons beiden in een zeer goede gezondheid.

georiënteerd" was, waren dit jaar heel wat Gereformeerde Zendingsmensen tegenwoordig. En men heeft er genoten; veel genoten van de mooie natuur op de bekoorlijke Lunterensche heide, maar nog meer genoten van wat men hoorde en zag op de conferentie zelf.

De heer J. W. Hoornenborg, een bekend „Lunteraan" kiekte een groepje van onze Zendingsmensen, dat in vroolijke stemming op de hei bijeen was, en zond ons de foto voor het Zendingsblad.

Wij zien hier van links naar rechts staande: P. H. van Eyk, Dr. P. J. Lambooy, Mevrouw A. H. Lambooy-Verhoef en Mevrouw Verhagen-van Gameren.

Dan zittend in het midden Dr. D. Verhagen.

En liggend Cand. H. v. d. Brink, beroepen miss. predikant te Soerabaja voor den Zendingsarbeid te Makassar.

Mevrouw N. v. d. Brink—Rotteveel, Mevrouw Van Reenen-Vonk en Ds. G. J. van Reenen, die door de Kerk te Amsterdam

Schooldienst (Westersch Onderwijs) 1931.

Europeesche Scholen.

Naam en plaats der Scholen.	Aantal		Aantal leerkrachten		Aantal leerlingen			Gemiddeld schoolgeld per leerling per maand
	tesubs.	Onge-subs.	m.	vr.	Totaal	jongens	meisjes	
Europ. Lagere School met den Bijbel Djokja	1		4	3	255	142	113	4.25
Filiaal van bovengem. School Djokja		1	1	2	60	32	28	4.25
Europ. Lagere School met den Bijbel Magelang . .			geen opgave ontvangen.					
Chr. Europ. Lagere School, Solo	1		2	4	211	123	88	6.73
	2	1	7	9	526	297	229	

Huishoudscholen.

Naam en plaats der scholen.	Aantal		Aant Eur. leerkr.		Aantal Inl. leerkr.		Aantal leerlingen	In Internaten	Gemiddeld schoolgeld per leerling per maand
	tesubs.	Onge-subs.	m.	vr.	m.	vr.			
Juliana van Stolbergschool, Djokja	1	—		4		1	56	56	4.05
Christ. Huishoudschool, Djokja (vakscholen voor meisjes)		1		3			28	26	6.50
Christ. Huishoudschool, Magelang		1					26	7	6.50
	1	2		7		1	110	89	

Christelijke Holl. Inl. Kweekschool te Solo.

Aantal leeraren: 13.

Aantal leerlingen: 201 (259 jongens en 42 meisjes).

In Internaat: 201.

Het Schoolgeld bedraagt: f 10,— voor jongens,
f 15,— voor meisjes.

is beroepen voor den missionairen dienst te Djokja.

Het eerste vijftal dient al eenige jaren onze Zending en de laatste vier hopen wel dra in den dienst der Zending uit te gaan.

W. K.

Zendings-Tentoonstelling.

Door aankoop van een tweetal particuliere verzamelingen, alsmede door enkele gewaardeerde schenkingen, is het Zendingsbureau in het bezit gekomen van een

tamelijk uitgebreide collectie Indische voorwerpen, voornamelijk op het gebied van Land- en Volkenkunde. De meeste artikelen zijn afkomstig uit Midden-Java en enkele van Soemba.

Het ligt thans in de bedoeling, deze collectie in den komende winter tegen een kleine vergoeding op verschillende plaatsen te exposeeren, teneinde daardoor bij velen de Zendingsliefde op te scherpen en wat meerdere kennis bij te brengen van Indië en Indische toestanden.

In de meeste gevallen zal het voldoende

STATISTIEK

SCHOOLDIENST

	S C H A K E L S C H O L E N								
	Aantal		Aantal leerkrachten				Aantal leerlingen		
	Ge- subs.	Onge- subs.	Europeesche		Inlandsche		Totaal	jon- gens	meis- jes
			m.	vr.	m.	vr.			
POERBOLINGGO.									
Holl. Inl. School, <i>Poerwokerto</i> . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holl. Inl. School, <i>Tjilatjap</i> . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
POERWOREDJO.									
Holl. Inl. School	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holl. Chin. School.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schakelschool, <i>Koetoardjo</i>	1	—	1	—	4	—	125	116	9
KEBOEMEN.									
Holl. Inl. School, <i>Gombong</i> . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holl. Inl. Middagschool „	—	—	—	—	—	—	—	—	—
DJOKJAKARTA.									
Holl. Jav. School (<i>Wetan</i>)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holl. Jav. School (<i>Koelon</i>)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kon. Wilh. Sch. (H. I. Meisjessch.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holl. Jav. School, <i>Wates</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
MAGELANG.									
Holl. Jav. School (<i>Gedjoeron</i>) . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ „ „ (<i>Djambon</i>)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schakelschool „	1	—	3	1	—	—	105	89	16
SOERAKARTA.									
Idenburgschool (H. I. S)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K. Emmasch. (H.I.S. Meisjessch.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2e Holl. Inl. School (<i>Leerschool</i>)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holl. Jav. School, <i>Klaten</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Holl. Inl. School, <i>Sragen</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schakelschool	1	—	1	—	3	1	133	123	10
SOEMBA.									
Schakelschool	—	1	—	—	—	—	34	32	2
	3	1	5	1	7	1	397	360	37

zijn, de Tentoonstelling gedurende een tweetal dagen voor het publiek toegankelijk te stellen, b.v. des middags voor de schoolkinderen en des avonds voor volwassenen. Uit de entree's kunnen dan de onkosten bestreden worden, waarna eventuele baten voor de locale Zendingskas zijn.

Zendings-commissies, die voor de ontvangst van de Zendingskisten in aanmerking wenschen te komen, gelieven zich daartoe vóór 1 November met het Zendingsbureau in verbinding te stellen. Alle gewenschte inlichtingen worden dan gaarne verstrekt. Daar na 1 November de tournée voor de wintermaanden (December—April)

wordt vastgesteld, zal aan aanvragen, die later binnenkomen, slechts in bepaalde gevallen gehoor kunnen worden gegeven. Men houde zich dus aan den vastgestelden datum!

Vanzelfsprekend is het beschikbaar-hebben van een ruime lokaliteit met tafels een der eerste voorwaarden, waaraan voldaan moet worden. Voorts zal — tegen nader overeen te komen vergoeding — vanwege het Zendingsbureau gezorgd worden voor deskundige voorlichting, zoodat er op de exposities niet slechts veel over Indië te zien, doch eveneens veel te hooren zal zijn.

Tenslotte nog een verzoek aan allen, die

estersch Onderwijs) 1931.

		HOLLANDSCH INLANDSCHE SCHOLEN												
In- ter- ten	m.	Gemiddeld schoolgeld per leerling per maand	Aantal		Aantal leerkrachten				Aantal leerlingen			In Inter- naten		Gemidd. school- geld per leerling per mnd.
			Ge- subs.	On- ge- subs.	Euro- peesche		In- landsche		Totaal	jon- gens	meis- jes	j.	m.	
					m.	vr.	m.	vr.						
—		— }	2	—	4	2	6	2	615	433	182	—	—	f 3.08
—		— }												
—		—	—	—	—	—	4	1	298	196	102	28	29	„ 3.02
3	f 1.70	—	—	—	5	—	—	—	282	—	—	—	—	„ —
—		—	1	—	2	—	5	1	340	232	108	18	—	„ 2.75
—		—	—	1	2	—	6	1	301	241	60	—	—	„ 2.25
—		—	1	—	3	—	2	2	307	216	91	—	—	„ 3.13
—		—	1	—	3	1	2	1	286	211	75	—	—	„ 3.17
—		—	1	—	—	5	—	1	147	1	146	—	72	„ 3.46
—		—	1	—	3	—	4	1	275	216	59	—	—	„ 3.41
—		—	1	—	2	2	4	—	355	260	95	—	—	„ 2.86
—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	„ —
—		„ 2.—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	„ —
—		—	1	—	2	1	4	2	364	273	91	—	—	„ 2.96
—		—	1	—	—	3	—	3	220	—	220	—	50	„ 2.71
—		—	1	—	5	—	2	1	246	214	32	—	—	„ 3.—
—		—	1	—	4	—	3	—	305	218	87	—	—	„ 3.35
—		—	1	—	3	—	4	—	280	179	101	—	—	„ 2.58
—		„ 2.38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	„ —
—		„ 2.-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	„ —
3			14	1	34	14	46	16	4339	2890	1449	46	146	

in het bezit zijn van Indische voorwerpen, of zij hun collectie eens na willen zien, of daar misschien het een of ander artikel bij is, dat zij aan het Zendingsbureau af zouden willen staan, ter completeering der verzameling. Elk geschenk op dit gebied zal dankbaar worden aanvaard.

Th. RUYJS Jr.
Directeur Zendingsbureau.

Aanvulling Zendings-Bibliotheek.

Bij de ordening der Zendings-Bibliotheek bleken er in de verzameling Tijdschriften verschillende jaargangen en nummers te

ontbreken. Teneinde nu deze verzameling zoo compleet mogelijk te krijgen, doen wij een beroep op alle Zendingsvrienden, of zij hun eigen tijdschriften-bezit eens door willen zien, of zich daarin de ontbrekende nummer soms bevinden. Wellicht dat zij dan bereid zijn, deze aan het Zendingsbureau voor de Bibliotheek af te staan, desgewenscht tegen vergoeding.

We laten daartoe hieronder een opgave volgen van de voornaamste tijdschriften, waarvan een of meerdere nummers ontbreken.

Ook aanvullingen van de Zendingsbibliotheek met boeken uit particuliere verza-

SCHOOLDIENST

	HOLLANDSCH CHINEESCHE SCHOLEN										
	Aantal		Aantal leerkrachten				Aantal leerlingen			In Inter-naten	
	Ge-subst.	On-ge-subst.	Euro-peesche		Chin. of Inl.		Totaal	jon-gens	meis-jes	In Inter-naten	
			m.	vr.	m.	vr.				j.	m.
POERBOLINGGO.											
Holl. Chin. School.	1	—	3	5	—	—	454	268	186	—	—
Holl. Chin. School, <i>Soekaradja</i> .	—	1	1	2	—	—					
POERWOREDJO.											
Holl. Chin. School.	1	—	3	2	1	1 ¹⁾	294	175 ²⁾	119 ³⁾	—	—
KEBOEMEN.											
Holl. Chin. School, <i>Keboemen</i> .	1	—	4	—	1	1	247	160	87	8	1
DJOKJAKARTA.											
Holl. Chin. School.	1	—	2	4	—	1	297	761	121	—	—
Muloschool	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
MAGELANG.											
Holl. Chin. School.	1	—	5	3	—	—	391	218	173	—	—
Holl. Chin. School.	—	1	—	1	—	—	72	46	26	—	—
Muloschool	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
WONOSOBO.											
Holl. Chin. School.	—	1	1	2	—	—	162	77	85	—	—
TEMANGGOENG.											
Holl. Chin. School.	1	—	4	2	—	—	298	161 ⁴⁾	137 ⁵⁾	—	—
SOERAKARTA.											
Holl. Chin. School.	1	—	5	2	1	—	336	215	121	—	—
2e Holl. Chin. School	1	—	—	5	—	2	269	49	220	—	29
Holl. Chin. School, <i>Klaten</i>	1	—	2	2	—	—	103	51	52	—	—
Holl. Chin. School, <i>Ngawi</i>	—	1	—	2	1	—	85	43	42	—	—
Mulo:chool	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
SOEMBA.											
Schakelschool	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	9	4	30	32	4	5	3018	1639	1369	8	30

melingen zal ten zeerste gewaardeerd worden! We denken b.v. aan de redacteurs der verschillende kerkelijke bladen, die mischier wel enkele „recensie-exemplaren” af willen staan! Misschien, dat nu menig Zendingsboek renteloos in 'n boekenkast verscholen staat, dat ruimschoots geestelijke rente zou afwerpen, wanneer het overging in de Zendingsbibliotheek!

Mogen wij op aller medewerking in dit opzicht rekenen?

Reeds bij voorbaat hartelijk dank.

Th. RUYS Jr.

Directeur Zendingsbureau.

Fahrenheitstraat 709, 's-Gravenhage.

Lijst der ontbrekende tijdschrift-nummers.

„Aan de Macedoniër” (Zendings Tijdschrift) ontbreekt: Jaarg. 1 t/m. 11 geheel; Jaarg. 26 (1922) afl. No. 2; Jaarg. 33 (1929) afl. No. 5; Jaarg. 34 (1930) afl. No. 7.

Aan „Uit Poerbolingo” ontbreekt: Jaarg. 2 (1925) geheel; Jaarg. 3 (1926) afl. No. 7 t/m. 12; Jaarg. 6 t/m. 8 (1929—'31) geheel; Jaarg. 9 (1932) afl. No. 1 en 2.

Aan „Uit Poerworedjo” ontbreekt: Jaarg. 3 (1925—'26) afl. No. 9; Jaarg. 7 t/m. 9 (1929—'32) geheel.

Aan „Uit Keboemen” ontbreekt: Jaarg. 1 (1921—'22) afl. No. 2 en 5; Jaarg. 2

estersch Onderwijs 1931).

	M. U. L. O. S C H O L E N														
midd. nool- d per erling mnd.	Aantal		Aantal leerkrachten				Aantal leerlingen						In Inter- naten		Gemidd. school- geld per leerling per mnd.
	Ge- subs.	On- ge- subs.	Euro- peesche		In- landsche		Totaal Inland- sche en Chin.	In- landsche		Chi- neesche		j.	m.		
			m.	vr.	m.	vr.		j.	m.	j.	m.				
4.56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2.95 ^{1/2}	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4.50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	—	10	1	1	—	175	113	30	22	10	14	—	625	
3.35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2.91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	—	11	—	1	—	210	131	17	50	12	—	—	650	
3.25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4.46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	—	12	—	1	—	211	140	28	24	19	15	7	740	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	3	—	33	1	3	—	596	384	75	96	41	29	7	—	

1) Een amb. ond.^{es}; 2) waarvan 34 Inl. en 2 Eur. l.l.; 3) waarvan 17 Inl. meisjes;
4) waarvan 54 Inl. l.l.; 5) waarvan 46 Inl. l.l.

(1922—'23) afl. 10; Jaarg. 5 (1925—'26) afl. No. 6 t/m. 8; Jaarg. 6 (1926—'27) afl. No. 3; Jaarg. 9 (1929—'30) afl. No. 9 t/m. 12; Jaarg. 10 en 11 (1930—'32) geheel.

Aan „Soemba” ontbreekt: Jaarg. 7 (1930—31) afl. No. 6, 8 t/m. 12.

Aan „Mededeelingen” (Tijdschr. v. Zend. Wetensch.) ontbreekt: Jaarg. 65 (1921) afl. No. 4; Jaarg. 66 (1922) afl. No. 1 en 2; Jaarg. 68 (1924) afl. No. 1 en 2; Jaarg. 75 (1931) geheel.

Aan „het Nederl. Zend. Blad” (Maandbl.

van de Samenwerkende Zend. Corporaties) ontbreekt: Jaarg. 5 (1922) afl. No. 8; Jaarg. 9 (1926) afl. No. 3; Jaarg. 14 (1931) geheel.

Aan „Alle den Volcke” (Maandbl. Geref. Zend. Bond) ontbreekt: Jaarg. 1 t/m. 5 (1907—1911) geheel; Jaarg. 16 (1922) afl. No. 5 en 12; Jaarg. 17 (1923) afl. No. 7; Jaarg. 19 (1925) afl. No. 10; Jaarg. 20 (1926) afl. No. 2, 3 en 9; Jaarg. 24 (1930) afl. No. 7, 9 en 10; Jaarg. 25 (1931) geheel.

Aan „Uw Koninkrijk Kome” (Maandschrift uitgeg. door de Zend. Dep. der Chr. Geref. Kerk in Nederland) ontbreekt: Jaarg. 1 (1906—'07) afl. No. 12; Jaarg. 6 (1911—'12) afl. No. 1 en 2; Jaarg. 7 t/m. 14 (1912—'20) geheel; Jaarg. 15 (1920—'21) afd. No. 6 en 11; Jaarg. 16 (1921—'22) afl. No. 6; Jaarg. 18 (1923—'24) afl. No. 10; Jaarg. 20 (1925—'26) afl. No. 2, 4 en 9; Jaarg. 21 (1926—'27) afl. No. 10; Jaarg. 25 en 26 (1930—'32) geheel.

Aan „Het Eeuwige Evangelie” (Orgaan der Salatiga Zend.) ontbreekt: Jaarg. 1 (1892) geheel; Jaarg. 5 (1896) afl. No. 12; Jaarg. 6 (1897) afl. No. 4; Jaarg. 7 (1898) afl. No. 4; Jaarg. 30 (1921) afl. No. 11; Jaarg. 31 (1922) afl. No. 4; Jaarg. 32 (1923) afl. No. 6; Jaarg. 34 (1925) afl. No. 11; Jaarg. 35 (1926) afl. No. 2 en 3; Jaarg. 36 (1927) afl. No. 7, 8 en 11; Jaarg. 41 (1932) afl. No. 2, 5 en 6.

Aan het Zendingstijdschrift „De Opwekker” (Org. v. d. Ned. Ind. Zendings Bond) ontbreekt: Jaarg. 1 t/m. 30 (1856—'85) geheel; Jaarg. 50 (1905) afl. No. 428; Jaarg. 51 (1906) afl. No. 452; Jaarg. 52 (1907) afl. No. 481, 483; Jaarg. 53 (1908) afl. No. 497, 500 en 513; Jaarg. 54 (1909) afl. No. 524, 531; Jaarg. 56 (1911) afl. No. 569, 585; Jaarg. 57 (1912) afl. No. 589, 592; Jaarg. 59 (1914) afl. No. 657, 660; Jaarg. 60 en 61 (1915—'16) geheel; Jaarg. 62 (1917) afl. No. 12; Jaarg. 63 (1918) afl. No. 6, 7, 8, 11, 12; Jaarg. 66 t/m. 68 (1921—'23) geheel; Jaarg. 70 en 76 (1925 en 1931) geheel; Jaarg. 77 (1932) afl. No. 3, 5, 6.

Aan berichten uit de Heiden Wereld „Ons Suriname” (Org. v. h. Zend. Gen. der Evang. Broeder Gem. ontbreekt: Jaarg. 1 t/m. 48 (1835—'82) geheel; Jaarg. 52 (1886) afl. No. 1 t/m. 3; Jaarg. 56 (1890) afl. No. 9 t/m. 12; Jaarg. 67 (1901) afl. No. 1; Jaarg. 87 (1921) afl. No. 9, 11 en 12; Jaarg. 88 (1922) geheel; Jaarg. 89 (1923) afl. No. 1 en 2.

Aan „The International Review of Missions” ontbreekt: Jaarg. 12 (1923) afl. No. 47; Jaarg. 14 (1925) geheel.

Aan „The Moslem World” ontbreekt: Jaarg. 6. (1916) afl. 2 t/m. 4; Jaarg. 8 (1918) afl. No. 1 en 2; Jaarg. 9 (1919) afl. No. 1; Jaarg. 11 (1921) afl. No. 2; Jaarg. 12 (1922) geheel; Jaarg. 22 (1932) afl. No. 1 en 2.

Korte Berichten.

De Zendingshoogleraar.

In de Handelingen der Buitengewone Vergadering van de Curatoren der Theol.

School, die dezer dagen verschenen, lezen we inzake de benoeming van een Zendings Hoogleraar het volgende:

Na breede bespreking neemt het Curatorium in overleg met de Hoogleraren de volgende besluiten

I. aan de Generale Synode mede te deelen:

1e. dat het een wijziging van de bestaande regeling voor de theologische opleiding aan de Theologische School met het oog op een te benoemen buitengewonen Hoogleraar voor de Zendingsvakken onnoodig acht;

2e. dat het de positie van dezen te benoemen Hoogleraar bepaald wil zien zooals in het advies van de Hoogleraren is uiteengezet,

en 3e. dat het, wanneer de Hoogleraar benoemd is, eerst den tijd gekomen acht voor de vaststelling van een instructie en dan in den geest van het concept door de Hoogleraren ingediend.

II. Overeenkomstig het advies van de Deputaten voor de Zending de zaak van de benoeming van een buitengewonen Hoogleraar voor de Zendingsvakken vooralsnog te laten rusten, omdat thans nog niet de geschikte persoon is gevonden, die met genoegzame eenstemmigheid de aangewezen man geacht wordt voor dit professoraat.

III. De Deputaten voor de Zending te verzoeken bij de arbeiders op het Zendingsterrein in Indië inlichtingen in te winnen omtrent de vraag wat den voorrang moet hebben Zendingstheorie of Elenctiek; dit advies zal van hen en persoonlijk en gezamenlijk in hun vergadering gevraagd worden.

Ds. Breukelaar deelt namens de Deputaten mede, dat dezen volgaarne bereid zijn aan den wensch van het Curatorium te voldoen. De Praeses dankt hem en de andere Zendingstheoretici voor hun advies en medewerking, waarna dezen de vergadering verlaten.

Dr. J. Berg.

Naar we vernemen heeft Dr. J. Berg, die vroeger in Soemba werkzaam was, en thans directeur is van het hospitaal te Wonosobo, zich bereid verklaard, weer naar Soemba te gaan om daar als Miss. arts aan het hospitaal te Wai Kabobak te gaan werken, in de plaats van Dr. F. Veldstra, die met verlof naar Holland komt en niet voornemens is naar Soemba terug te keeren.

Dr. D. Verhagen.

Sinds begin September is het adres van den directeur van het Zendingshospitaal te Solo, Dr. D. Verhagen, die met verlof hier te lande is, Jacob van Campenlaan 3, Hilversum.

F. Eygenraam.

De terugkeer van den heer F. Eygenraam, leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, thans met verlof in Nederland, is eenigen tijd vervroegd. Er is voor hem plaats besproken op de Marnix van St. Aldegonde, die D.V. 23 Dec. a.s. van Genua vertrekt.

D. J. Bosman.

De eerste leeraar der Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, de heer D. J. Bosman, die tijdens het verlof van den heer Meijerink, de directie heeft waargenomen, komt, zoo God wil, dit najaar met verlof naar Holland.

J. Frauws.

De heer J. Frauws, leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool te Solo, is voornemens in Nov. a.s. met verlof naar Holland te gaan.

Theologische School te Batavia.

Door Aneta wordt uit Batavia gemeld, dat aldaar 1 Juli 1933 een Theologische school voor de opleiding van Inheemsche voorgangers zal worden geopend onder directie van drie docenten. Van deze zijn er reeds twee benoemd n.l. de heeren Dr. T. Müller en J. H. de Groot. De opleiding, welke zes jaren duurt, beoogt tegemoet te komen aan de behoefte van de zelfstandige inheemsche kerken aan leiders uit het eigen volk.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrnenheitstraat 709 's-Gravenhage Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar:

a. blikken busjes ad. f 0.23 per stuk, 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad. f 5.— per stuk.

c. Papieren busjes ad. f 0.10 per stuk, mits afgehaald aan het bureau. Toezending geschiedt alleen bij bestelling van minstens 10 stuks, tenzij f 0.25 extra voor portokosten wordt gezonden.

Men kan het goedkoopst en het gemak-

kelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur (behalve des Zaterdags). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Informatiebureau.

Het adres van het Informatiebureau van het Christelijk Comité voor Indië is: J. J. Kraan, Loosduinsche kade 111, Den Haag.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau van het Christ. Comité voor Indië tot het geven van advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande voor menschen, die uit Indië komen, is J. de Wit, Park Vronestein 20, Voorburg.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

Lichting '18, door J. K. van Eerbeek. Bij J. H. Kok te Kampen, f3.25 geb. f3.90.

Er is al heel wat over den mobilisatietijd geschreven. Toch zal niemand de lezing van dit boek vervelen.

Het verhaal spant en de moraal is goed.

Timotheüs. Geïllustreerd tijdschrift. Uitgave La Rivière en Voorhoeve, Zwolle. Per kw. f2.25.

In tal van Christelijke gezinnen wordt dit tijdschrift niet slechts ontvangen maar ook met graagte gelezen. Het wordt goed geredigeerd, bevat telkens veel lezenswaardigs en is aardig geïllustreerd.

Op den Uitkijk. Tijdschrift voor het Christelijk gezin. Uitgave van Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen. Per kwartaal f2.25.

De Uitgevers leggen eer in met hun „Op den Uitkijk”. De inhoud is altoos rijk in verscheidenheid en steeds interessant. Aan de mooie illustraties wordt alle zorg be-

steed. „Op den Uitkijk”, dat om de 14 dagen verschijnt, staat onder de Christelijke illustraties aan de spits.

De Bazuin. Uitgegeven bij Kok te Kampen.

Ieder kent de naam van „De Bazuin”. Maar dit zeer goed geredigeerde Weekblad, dat over bijna heel het terrein van ons Kerkelijk leven uitnemende voorlichting geeft, heeft nog veel te weinig lezers. Wie zich abonneert ontvangt één van onze beste Kerkelijke bladen en steunt meteen de Theologische School.

Menigerlei Genade. Wekelijksche meditatieën onder redactie van Dr. K. Dijk en Dr. B. Wielenga, bij Kok te Kampen. Per jaargang f8.—.

De namen der redacteurs waarborgen, dat de abonne's doorgaans degelijke preeken ontvangen.

Deze uitgave beleeft reeds haar twee en twintigsten jaargang. Dat reeds zegt ter aanbeveling al genoeg.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Van W. Breekveldt, Lochem f15. Door S. de Jong uit het busje van de Christ. Nat. Sch. te Voorburg f15. Door A. v. d. Steen Zalt Bommel v. d. Zend.bl. f2.70. Door D. v. d. Hoeden van de kinderen der Sch. v. Chr. V. O. te Zaandam f7. Door C. H. Arnold van de kinderen Chr. Sch. Barneveld f10. Door J. Vreeke van de kinderen der Chr. Sch. Westwal Goes f8. Door H. Redert van de kinderen der Chr. Sch. te Zuid Beijerland f12. Door Mej. F. den Hoed van de Oranjesch. te Amsterdam f3.25. Door J. Breekveldt van de kinderen der Christ. Sch. te Benschop f2.25. Door S. v. d. Berg uit het busje der Koningin Wilhelminaschool te Voorburg f13.42.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 21 Aug. '32.

Postrekening No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te den Haag West f104.15. Beetgum f10. Bunschoten-Spakenburg f108.08. Maarssen f16.85.

Suriname.

Herdenkingsure.

Gisteren heeft in Herrnhut de plechtige herdenking plaats gehad van het heuglijke feit dat 200 jaar geleden de eerste zendingen der Broedergemeente Dober en Nitschmann werden uitgezonden naar West

Indië om daar aan de negerslaven het evangelie van Christus te prediken. Bij gelegenheid van de kroning van den Deenschen Koning had graaf Von Zinzendorf, de leider der Broedergemeente, daar aan het hof een zwarten slaaf ontmoet, en, zendingman als hij te allen tijde was, had deze ontmoeting zijn oog geopend voor nieuwe zendingsmogelijkheden onder dit vertrapte menschenras.

Tot Bautzen deed von Zinzendorf de zendingen uitgeleide. Daar stelde hij elk een gouden dukaat ter hand (nog geen f15) en verder moesten zij zich maar zien te redden. De weg dwars door Duitschland werd te voet afgelegd. Salaris zouden zij niet ontvangen: door handenarbeid zouden zij hun brood moeten verdienen.

Dat was het begin der Herrnhutter-zending. Klein en nietig was de aanvang maar „God deed groeien”. Uit dit kleine stekje, in 't geloof geplant, is een boom gewassen. Op elke 60 leden telt de Broedergemeente één zending, de kerk die in zendingsijver op haar volgt telt er één op de 5000. Thans heeft de Broedergemeente ongeveer 140.000 Christenen op haar Zendingsterreinen, die over de heele wereld verspreid liggen.

Zoo heeft God dit eenvoudige begin willen zegenen, en er is dus veel reden om Hem dankbaar te zijn. Ook voor ons is er reden in den gebede, en ook wat het financiële betreft, deze zaak te gedenken. Met f15 werd door de pionier begonnen en nog steeds blijft de financiële kant van de zaak hoogst zorgelijk. Laat ons allen iets van het onze afzonderen en zoo trachten onze Herrnhutter Broeders het moeilijke werk een weinig te verlichten.

Sinds vorige verantw. ontvangen: Van J. B. te 's-Gr. (Pers. en leerl. Eloutsch.) f27.50; G. d. J. (leerl.) te W. f5.25; J. E. te G. f2.50; K. O. te Z. f10; G. J. te H. f5; J. J. te R. f3.10; W. K. te R. verzamelt a/b Joh. v. Oldenbarneveldt f30; W. D. te G. (van leerl.) f102.50; W. B. te G. (van leerl.) f10; A. B. te 's-Gr. f2; B. R. te Z. f5; J. A. W. f2.50; M. A. (Gez. Zondagsch.) te E. f7.66; L. A. (G. K.) te S. f9.70; A. B. (G. K.) te K. f15; V. te B. f5; Ds. v. d. S. te S. (van broeder) f50; Mej. A. R. te A. f10 en f2; Mevr. van O. te N. f5; N.V. Zeepfabriek „De Klok”, Heerde f250; G. J. v. A. te H. f100; A. B. te E. f2; H. v. d. W. (meisjesver.) te W. f2; L. P. te M. A. (Oost-Indië) f20; J. J. S. te K. f1.33 (busje); J. v. K. te R. f2.50; J. G. v. O. te 's-Gr. f10; K. K. te Z. (leerl.) f73.15; J. T. te E. f5; L. D. v. H. te H. f2.50; B. te E. f1.50; J. J. S. te E. f2; H. L. te A. (Zend. Comm.) f2.50.

Allen zeer hartelijk dank. Vooral de medewerking van leerlingen onzer scholen bij kaart- en sluitzegelverkoop doet weer prettig aan.

J. VAN KEULEN,

Laren N. H.

Vredelaan 10.

Postrek. 95494.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

8ste verantwoording 26 Juli—20 Aug. 1932.
Prov. Groningen:

E. Compaan, Zuidhorn, v. d. Geref. Sch. f7.10; G. v. d. Kamp, Marum, Meisjesv. B. en W. f5; Ds. M. Kamper, Nieuw Weerdinge, Collecte f18.13; S. Potma, Gerkeskl. Stroobos, Nikk. School f41; Ds. H. de Zwart, Warffum, busjes den Andel f13.21; P. v. Eerden, v. d. Zendingcomm. Ten Post f30; Geref. Kerk, Gerkeskl. Stroobos, Zendingbusjes f41.85; J. Smid, Winschoten, busjes Geref. Kerk f200; F. Klaassen, Sappemeer, busjes Gebr. Wehrmeijer f7.15; H. Wegener, Wildervank, 1e halfjr. contrib. f90; Geref. Kerk, Gerkeskl. Stroobos, Zendingbusjes f68.68; K. Heeres, Overschild, Zendingcomm. f16; K. ter Laan, Schildwolde, Nikk. Chr. School f15; idem 204 halve ct. f1.02; K. Bosma, Middelstum, Nikk. I VI Chr. School f15.69½; idem Mulo afd. Chr. School f5.73½; A. Kaspers, Winsum, zendingcomm. f75; idem, Meisjesveren. Mirjam f6.69; Dames Buurma, Groningen, halve ct. f0.68; Geref. Kerk, Groningen, coll. gift f2.50; Mej. Graafhuis, Haren, schoolkinderen f10.18½; W. Zijlstra, Haren, Zendingcomm. f134.35; N. N. Onstwedde f2.50; Geref. Kerk, Groningen f1.25; idem f10.

Prov. Drenthe:

J. Koops, Zweelo, coll. gift f2.50; B. Roosjen, Diever, Uit 't Nikkertje f14; Ds. N. Duursema, Nw. Amsterdam, gift kerkzakje f20; Ds. D. Drenth, Zuidlaren, coll. gift f5; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, 2 giften f2.

Prov. Overijsel:

Ds. J. F. Colenbrander, Vriezenveen, busje Chr. Sch. f15; G. Sloot, Kampen, Zendingseven. Saldo 1e halfjr. f300; Geref. Kerk, Almelo, v. d. Zendingcomm. f150; Mej. D. P. Visser, Nieuwleusen, busjes Chr. School f5.50; A. v. d. Mei, Deventer, opbr. busjes 1e halfjr. f72.05; Geref. Kerk, Rouveen, coll. gift f25; T. Oegema, Dedemsvaart f73.73.

Soembaweken Groningen:

Grijskerk f130; Winsum f439.45.

Bentheim:

Pastor Bronger, Collecte M. 150, gift N. N. M. 10, is M. 160, f94.10.

Van Heinde en Verre:

D. Hietland, v. d. Meisjesveren. te Geesteren f7. Totaal f2174.05½.

1ste tot en met 7e verantwoording f52091.36.

Totaal tot op heden f54265.41½.

Met hartelijken dank,

JURRIËN VELDKAMP,

Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, 20 Aug. 1932.

Christelijke Huishoudschool „Mardi Kenja”

voor Javaansche Meisjes te Poerbolinggo.

Met grooten dank aan de Kerken in Zuid-Holland ten Zuiden, die een collecte of gift zonden; voorts aan allen, die mij milde bijdragen zonden; in het bijzonder ook aan zoovelen, die hun tijd en krachten gaven om kwitantieboekjes en kaarten te verkoopen, en daarvan mij zulke mooie resultaten toezonden, meld ik hier de ontvangst van het navolgende. Deze verantwoording loopt tot 15 Juli 1932. Wat daarna binnenkwam, hoop ik voor onzen terugkeer naar Java te verantwoorden.

J. F. ESSER—RUTGERS.

Van de Kerken in Zuid-Holland ten Zuiden:

Westmaas f5, Bleiswijk f10, Heerjansdam f5, Lexmond f2.50, IJsselmonde f64.54, Rijnsoord f86.75, Maassluis f125.20, Overschie f10, Spijkenisse f2.50, Zuidland f25, Hoek van Holland f2.50, Bolnes f5, Z. Beerland f23.38, nagift Maassluis f2.50, Middelharnis f7.50, Zwijndrecht f5, door den heer Koops: uit Rotterdam f1, Vlaardingen f76.70, Kralingen f236.37, Alblasterdam f15, Rotterdam f871.35, Collecte Delfshaven: B. K. f3.50, id. T. K. f5, Rhoon f7.82, Molenaarsgraaf Brandwijk f16.84, Groote Lindt f50.10, Zwijndrecht f141.50, Barendrecht f79, Feijenroord f100, Ottoland f10, Berkel en Rodenrijs f67.14, Slikkerveer f10.54, Delfshaven f100, Maasland f57.48, Kralingen nagift f2.50.

Giften en contributiën:

P. L. de G. F. te D. f25, Mevr. C. v. E. te A. f50, Mej. W. te H. f50, A. v. B. C. te 's G. f50, H. W. v. M. te A. f200, Mevr. S. te A. f25, J. F. H. S. te A. f50, J. K. te G. f2, Mej. W. te H. f25, N. N. f25, N. N. f50, Mevr. J. K. te B. f1, Mr. K. te L. f10, B. B. te D. f1, A. H. te N. f1, Mej. H. te 's-G. f1, Mej. M. W. E. te Z. f3, B. J. E. te B. f7.25, F. B. te H. f2.50, S. J. D. E. te R. P. f100.50, N. N. f225, N. N. te Vl. f5, M.V. Eunice te R. f2, A. W. F. I. te 's-G. f100, Mej. H. te 's-G. f5, Kerkeraad te K. f15, halve centen F. v. H. te D. f0.51, halve centen A. V. te D. f0.75, Mej. C. C. H. E. te A. f7.56, Mevr. W.-G. te E. f1.50, J. B. te N. f1, Mej. C. en W. v. A. te G. f26, W. F. te H. f0.10, K. W. te D. f5, Mej. W. te H. f25, Mevr. N. te Gr. f2.50, J. N. te Gr. f1, Mevr. H. en B. E. te K. f5, W. V. te U. f1.45, J. S. te R. f2.50, R. H. te N. f0.50, A. A. L. R. te P. (S.) f25, Kerkeraad te D. f2.50, Mevr. K. te D. f0.10, J. W. E. te D. f0.20, J. D. B. te A. (Oost) f11, W. F. H. v. d. W. te E. f2.70, B. v. H. te E. f0.10, P. Ch. v. d. V. te U. f0.25, P. N. T. te R. (W.) f10, Mej. W. M. te W. f1.45, J. v. H. te E. f0.30, Mej. W. te H. f25, B. W. te A. f0.62, C. v. R. te f3, Mevr. K. te Z. f0.25, R. M. W. te V. f0.25, W. H. G. te S. f3.30, verk. br. mej. J. L. S. te P. f1.80, Mej. E. R. te N. f1.70, G. C. B. te A. f0.75,

J. P. te H. f0.30, J. P. K. te D. f2.50, Mevr. d. M. v. O. te 's-G. f10, K. K. T. te N. f2.50, Kerkeraad te Dr. f15, Mevrouw B. te A. f0.35, Mej. W. te H. f25, Mej. J. H. R. te D. f0.50, Koerswinst f19.42.

Kwitantieboekjes van f 4.50 (3 à f 1.— en 3 à f 0.50).

Mej. C. M. E. K. te A. f4.50, Mevr. S.—I. te A. f4.50, Mevr. H. v. d. B. te Vl. f4.50, J. B. te G. f4.50, R. O. te W. f1, S. v. D. te N. f2.50, Mevr. E. R. te B. f2, Mej. A. R. te Vl. f4.50, Mej. C. H. E. te A. f4.50, Mevr. B.—E. te A. f4.50, P. C. de B. te A. f4.50, H. J. M. te D. f4.50, A. M. te K. f0.50, Mevr. E. R. te B. f2.50, Mej. L. C. H. v. A. te H. f1, J. H. M. te d. H. f4.50, Mevr. W.—G. te E. f4.50, P. A. Z. te M. f4.50, S. O. te K. f4.50, D. D. te Z. L. f4.50, J. B. te N. f4.50, P. B. te S. f4.50, J. V. te Z. f4.50, W. F. te H. f4.50, Mevr. A. S. te Y. f4.50, W. de G. te O. f4.50, H. A. M. te Z. f4.50, Mevr. N.—C. te H. f2, Mevr. S.—d. W. M. te L. f4.50, W. G. H. te A. f4.50, Wé V. te U. f4.50, H. J. K. te H. f9, W. te H. f4.50, W. A. W. te W. f3, Mej. E. V. te S. f4.50, A. H. P. te A. f1.50, R. H. te N. f4.50, H. H. S. te K. f4.50, mej. L. B. te O. K. f4.50, P. v. d. W. te F. f4.50, E. S. te A. f4.50, J. W. v. d. B. te H. f4.50, J. W. E. te D. f4.50, J. B. v. d. S. te S. f1, J. D. B. te A. (O.) f4.50, D. H. te H. f4.50, W. F. H. v. d. W. te E. f4.50, Mej. C. H. R. te A. f4.50, Mevr. v. d. M. te S. f4.50, T. F. te A. f4.50, S. N. te U. f3.50, H. M. te A. f4.50, B. v. H. te E. f4.50, J. H. K. te O. f3.50, W. T. te S. f4.50, C. J. G. te B. f4.50, P. C. v. d. V. te U. f1.50, J. S. te D. f13.50, Mej. W. M. te W. f1.50, Y. K. V. te M. f6.50, J. A. S. te B. f1.50, J. v. H. te E. f4.50, Mej. H. K. te H. f4.50, Mevr. V.—O. te A. f4.50, C. N. I. te K. f2.50, V. K. K. te H. f4.50, J. K. te E. f4.50, J. L. v. d. W. te B. f4.50, R. Z. te D. f11, Mevr. K. te Z. f1, J. A. te W. f2, C. J. v. d. B. te O. f3, Mevr. L. L.—H. te A. f4.50, W. H. G. te S. f4.50, Mevr. D.—d. G. F. f9, Mej. v. d. M. te Gr. f4.50, G. C. B. te A. (O.) f4.50, I. K. W. te H. f2, H. Ph. I. te K. f2.50, J. C. H. te V. f4.50, P. P. te Vl. f4.50, K. B. te L. f9.50, C. v. d. W. te L. f1, W. v. 't S. te 's-G. f3.50, J. C. R. te W. f3, L. E. S. te N. V. f4.50, J. E. te O. f4.50, Mej. C. C. H. E. te A. f4.50, Mej. J. H. R. te D. f4.50, J. J. D. te L. f1.

Kaarten van f 25.— (100 bons à f 0.25).

Mej. C. M. E. K. te A. f0.50, A. M. te K. f0.50, Mevr. B. te Vl. f25, J. H. M. te d. H. f2.50, S. O. te K. f25, D. H. te E. f2, J. T. te Z. f18.25, W. F. te H. f22.50, W. d. G. te O. f5.50, H. A. M. te Z. f15.50, W. en B. N. te H. f6.25, W. G. H. te A. f25, W. v. te U. f25, H. J. K. te H. f9.75, Mej. N. V. te S. f25, R. H. te N. f25, H. H. S. te K. f25, J. N. te H. f4.25, P. v. d. W. te F. f9, J. W. v. d. B. te H. f2, J. D. B. te A. (Oost) f25, J. B. v. d. S. te S. f17.50, Mevr. v. d. M.

te Sch. f16.50, H. M. te A. f16.25, J. H. K. te O. f12.25, P. Ch. v. d. V. te U. f0.50, J. S. te D. f24.25, Y. K. V. te M. f21, J. A. S. te B. f1.75, Mevr. V.—O. te A. f25, P. B. te S. f10, C. N. I. te K. f11.25, V. K. K. te H. f8, R. Z. te D. f12.75, D. Ch. K. te H. f10, B. W. te A. f4.25, Mej. E. J. S. te A. f8.25, Mevr. K. te Z. f15.25, R. M. W. te V. f13, W. B. te L. f2.50, W. H. G. te S. f12.50, J. K. te Vl. f25, Mej. G. W. te Vl. f3.75, Mej. v. d. M. te Gr. f22.50, G. C. B. te A. f25, I. K. W. te H. f1, L. M. te R. f1.25, P. P. te Vl. f5, Mevr. B.—E. te A. f25, W. v. 't S. te 's-G. f10.50, Mej. C. C. H. E. te A. f12.25, Mej. J. H. R. te D. f7.50.

Kaarten van f 10.— (100 bons à f 0.10).

Mevr. S.—I. te A. f10, Mevr. E.—R. te B. f0.20, J. v. d. B. te S. f10, Mej. C. C. H. v. A. te H. f0.50, D. K. te H. f10, P. A. Z. te M. f10, S. O. te K. f10, D. D. te Z.—L. f10, J. B. te N. f10, J. IJ. T. te Bl. f5.70, Mevr. Sch. te IJ. f10, Mevr. J. N.—C. te H. f0.30, Mevr. S. d. W. M. te L. f10, W. G. H. te A. f10, H. J. K. te H. f6.50, W. A. W. te W. f3.50, A. H. P. te A. f8.60, R. D. te 's-Gr. f10, Mevr. K. te D. f10, Mevr. Sch. te D. f10, J. W. E. te D. f10, Mej. M. v. D. te A. f18.50, Mej. M. D. te Vl. f4, D. H. te H. f10, Mevr. v. d. M.—v. W. f7, C. G. te Sch. f10, Mevr. v. d. M. te Sch. f4, S. N. te U. f3.30, H. M. te A. f10, T. F. te W. f3, B. v. H. te E. f10, Mej. D. V. te S. f10, W. T. te S. f10, C. J. G. te B. f2.80, Mej. B. te Vl. f6.60, Mej. H. H. te Vl. f6, J. S. te D. f14.90, Mej. W. M. te W. f8.60, J. v. H. te E. f10, Mej. H. K. te H. f10, Mevr. v. d. M. voor den heer J. G. te Sch. f7.60, C. N. I. te K. f10, J. d. B. te Z. B. f10, J. K. te E. f10, J. L. v. d. W. te B. f2.70, R. Z. te D. f25, B. W. te A. f22.80, B. B. te D. f10, A. v. H. te S. f2, Mevr. B. v. D. te R. f10, C. J. v. d. B. te O. f5.10, Mej. A. K. te R. f19, P. de R. te L. f4.10, W. H. G. te S. f2.70, Mej. F. v. A. te S. f10, S. D. te A. f10, Mej. E. R. te N. f0.80, Mej. R. M. te H. f40, Mej. G. W. te Vl. f3.50, Mevr. D.—d. G. F. te A. f6.80, H. C. G. te R. f6.20, C. W. te R. f0.40, Mej. A. F. te D. f3, J. P. te H. f7.20, J. R. te M. f20, Mevr. v. G. te A. f5, J. C. H. te V. f6, P. P. te Vl. f2.50, H. v. d. W. te Vl. f5, Mej. M. J. te Sch. f2.50, Mej. M. G. te S. f10, Mej. C. J. E. M. te D. f60.60, K. B. te L. f2.60, Mevr. B.—E. te A. f40, W. v. 't S. te 's-Gr. f2.50, J. C. R. te W. f3.30, L. E. S. te N.—V. f7.30, J. E. te O. f8.50, Mej. C. C. H. E. te A. f7.30, Mej. P. G. R. te A. f0.10, K. v. Dr. te B. f4.50, A. v. d. W. te Vl. f4.60.

J. F. ESSER-RUTGERS,
Bilthoven.

Nagezien, met de bescheiden vergeleken en accoord bevonden.

W. J. DEN BOESTERD.

Leeraar M.O. adj.-accountant Rijks
Dir. Belast.

Bilthoven, 30 Juli 1932.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: DRUKKERIJ „VADA”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN EEN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

INHOUD:

Alle geslachten. — Ds. C. de Bruijn †. — Van Zendingsaangelegenheden: Verdeeling van arbeid; De nood der Zending in de Bataklanden; Aansluiting onzer Zending bij den Nederlandschen Zendings-Raad. — Zending Noord-Holland: Brief van Ds. Allaart; De Opleidingsschool op Soemba. — Zending Zuid-Holland Noord: Een groep werkende patiënten uit het Ziekenhuis te Solo; Vergadering van Missionaire arbeiders te Djokja; De Geref. Kerk van Pematang Siantar en de Rijsche Zending; Rijpe vruchten. — Tweede Zendingsconferentie te Lunteren. — Algemeene Zendingsconferentie. — Korte berichten. — Leestafel. — Giften.

ALLE GESLACHTEN.

En in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden. Gen. 12 : 3 b.

Het was een zeer gewichtig keerpunt in de wereldhistorie, toen de Heere Abraham riep uit Ur der Chaldeën.

De ontzettende ramp van de verbroekeling der menschheid in tal van rassen en volken en talen, die weldra elkander zouden verdringen en bekampen, was aangevangen. Het staat ons geboekt in Gen. 11. Ook dit behoort tot den vloek, die om der zonden wil over de menschheid kwam.

En nu trekt de Heere zich met het betoon Zijner bijzondere genade terug van het breede terrein der zichzelf in allerlei geslachten verdeelende menschheid, om zich te beperken tot slechts één volk. Hij roept Abraham en zondert hem af uit zijn land en zijn maagschap om uit hem zich een eigen afgezonderd volk te vormen. Maar terwijl Hij Abram isoleert en Hij eeuwen lang de al meer zich versplinterende menschheid laat wandelen in hare wegen, legt de Heere vooraf Zijne hand op al die brokstukken der menschheid-en belooft Hij aan Abraham: „*In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden*”.

Die belofte geldt Abraham met zijn zaad. Uit zijn echt met Sara is door het goddelijk wonder Izak geboren, en uit Izak is Israël, en uit Israël is de Heere Jezus Christus, en uit Christus is de Kerk des Heeren.

Dat is de heilige lijn; de lijn der belofte, de lijn van het goddelijk wonder. En in die heilige lijn, die aanvangt met Abraham is de zegen voor alle geslachten der aarde beloofd.

In Christus Jezus, die bij uitnemendheid het zaad Abrahams is, is die zegen bereid. Want naar de Apostel Paulus ons leert in den brief aan de Galaten, heeft Christus „*ons verlost van den vloek der Wet zelf een vloek geworden zijnde voor ons opdat de zegening van Abraham tot de Heidenen komen zou in Christus Jezus en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof*”.

„*Door het geloof*”, daardoor alleen deelen ook wij in dien zegen, die aan Abraham is toegezegd. Dat we dat nimmer vergeten! Alleen door het geloof.

En dan behooren wij ook tot het zaad van Abraham en geldt ook ons de belofte: „*In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden*”.

Ja — ook onzer is de genade en het voorrecht en mitsdien de dure roeping om medearbeiders van Jezus Christus te zijn, opdat alle geslachten des aardrijks mogen deelen in den zegen, die in Christus is bereid. Dat is het heerlijk werk der zending. Uitgaan tot alle geslachten om het overal te zeggen, wie Jezus is en wat Hij voor arme zondaren deed en doet en zal doen. En dat zal niet te vergeefs zijn. Dat zal de Heere gebruiken om de zegening van Abraham te doen komen tot de Heidenen.

Wel is ons medearbeiden gering, ach al te gering.

Ons tekort aan liefde en toewijding om de zegening van Abraham te doen komen tot de Heidenen, klaagt ons aan. Het past ons dit ootmoedig te belijden.

Breed is voorts de omvang der Zendingsroeping, want zij betreft alle geslachten des aardrijks. En de middelen waarover de Zending beschikt zijn maar klein, vooral thans nu der tijden nood haar druk ook aan de Zending zoo zwaar laat gevoelen.

En toch is er geen oorzaak voor sombere moedeloosheid, want wij

hebben de belofte onzes Gods: „*In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden*”.

Ja, *alle geslachten*, niet alle menschen, maar toch wel alle geslachten. Aan den stamboom der menschheid zijn de geslachten de ver uiteen loopende takken. En als het stormt kunnen die takken elkander geweldig geeselen en breken. Maar al die takken behooren toch bij den éénen stam. En van die verschillende takken waaien millioenen bladeren en twijgen af, die verloren gaan. Maar de boom met zijn takken blijft behouden. Want de Heere heeft het gezegd tot Abraham: „*In u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden*”.

Zegen staat tegenover vloek. Vloek scheurt vaneen, maar zegen bindt samen in harmonische eenheid. In Christus wordt de verscheurde menschheid weer vereend.

Onder de kruisbanier van Christus worden we verzoend met God en verzoend met elkander.

Daar verdwijnt de twisting en geven blanken en zwarten en gelen, Aziaten en Europeanen elkander de hand der gemeenschap.

Christus vereent en Hij alleen.

Wel is helaas ook de Christenheid thans nog droef verdeeld. Dat komt, omdat we nog slechts zoo weinig dicht bij Christus zijn.

En nog altoos leeft twee derden der menschheid buiten het Christendom.

Maar de belofte is zeker en daarom de toekomst gewis. Wij weten waar het heengaat. Het zal worden: *alle geslachten des aardrijks in Christus gezegend*.

S.

W. B.

Ds. C. de Bruijn Gz.

10 Juni 1858 — 20 September 1932.

Weêr nam de Heere één onzer oudste Zendingssarbeiders tot Zich in de eeuwige heerlijkheid.

Dinsdag 20 Sept. l.l. is Ds. C. de Bruijn, de oud-zendingeling van Kambaniroe op Soemba, te Oegstgeest in Jezus ontslapen.

Eén zijner familieleden schreef ons: „Zooals zijn leven was, zoo was zijn sterven: in rustig geloofsvertrouwen.

Rustig geloofsvertrouwen, dat was het wat dezen stillen, trouwen werker in den dienst der Zending heeft gekenmerkt bij al zijn arbeid.

Cornelis de Bruijn is geboren 10 Juni 1858. Als jongeling was hij eerst werkzaam in een manufactuurzaak. In zijn hart leefde echter de begeerte om den Heere in het werk der Zending te mogen dienen. Toen de gelegenheid zich voordeed om voor de Zending te worden opgeleid, werd de jonge de Bruijn met nog twee anderen, onder wie zijn latere mede-arbeider op Soemba W. Pos, door de Zendingcommissie van de Christ. Geref. Kerk aangenomen tot zending-kweekeling. Eerst studeerde hij aan de

Theol. School te Kampen en later bij den Zendingsdirecteur Ds. J. H. Donner te Leiden.

Na volbrachte studie werd Ds. C. de Bruijn in April 1892 uitgezonden naar Soemba. Vooraf was hij in het huwelijk getreden met Mej. H. W. Landwehr, die evenals hij zich wilde geven voor den arbeid der Zending.

Het leven in den dienst der zending is voor het echtpaar de Bruijn—Landwehr, vooral bij het begin, vol teleurstelling en verdriet geweest.

Het was in dien tijd op Soemba nog zeer onveilig. Roof en moord waren er nog aan de orde van den dag.

Eerst zou Ds. de Bruijn onder de Soembaneezen gaan werken. Maar de omstandigheden lieten dit niet toe. Na eerst bijna een paar jaar te Melolo met Ds. W. Pos te hebben samengewerkt, vestigde hij zich in Febr. 1894 te Kambaniroe, een nederzetting van Savoeneezen, waar weleer Zendingeling Van Alphen onder veel bittere teleurstelling gewerkt had.

Rijk is de trouwe arbeid van Ds. de Bruijn gezegend geweest. Toen hij te Kambaniroe kwam, was er slechts een klein gemeentetje van 7 belijdende leden en eenige

kinderen. Maar onder zijn nauwgezette bearbeiding heeft deze Gemeente zich uitgebreid tot een Kerk van omstreeks 500 zielen, waarvan bijna 200 toegelatenen tot het H. Avondmaal. Zoo heeft de Heere het werk van Ds. de Bruijn met zijn zegen gekroond.

Ds. C. de Bruijn.

Gedurende 35 jaren heeft hij met Mevrouw op Soemba mogen arbeiden. En in al die jaren zijn zij slechts eenmaal met verlof in Holland geweest. De laatste 22 jaren hebben zij onafgebroken op Soemba doorgebracht.

Men kon zich Soemba haast niet voorstellen zonder dit echtpaar, dat in den alreeds breeder wordenden kring van zendingsarbeiders bijzonder bemind en gewaardeerd werd. Men noemde ze gewoonlijk: „Oom en Tante de Bruijn”.

Eindelijk kwam toch de tijd, dat Ds. en Mevr. de Bruijn Soemba zouden verlaten. Het was in Mei 1927. Noode gingen zij van Soemba weg, en noode zagen de Gemeente te Kambaniroe en de Zendingskring hen vertrekken. Maar de gezondheidstoestand drong. En zoo kwamen zij weêr terug in Holland.

Te Oegstgeest, waar zij zich vestigden, heeft Ds. de Bruijn nog enkele jaren in rust mogen leven.

Nadat hij den 10 Nov. 1928 door de Clas-

sis Zwolle op de meest eervolle wijze was geëmeriteerd, heeft hij den 30sten November van dat jaar afscheid genomen van de Geref. Kerk te Kampen, waaraan hij sinds 1905 ambtelijk als missionair Dienaar des Woords was verbonden.

Thans is ook deze vriendelijke, trouwe, door allen beminde arbeider in den dienst der Zending van uit de strijdende Kerk overgegaan tot de triumpheerende Gemeente in den hemel.

Zijn verdienste voor het volk van Soemba is door de Regeering erkend, toen hij enkele jaren geleden werd benoemd tot officier in de orde van Oranje Nassau.

En wat Ds. de Bruijn voor den arbeid der Zending op Soemba is geweest, is in gevoelvollen woorden opnieuw herinnerd, toen Vrijdag 23 September de begrafenis plaats had op de begraafplaats bij het Groene Kerkje te Oegstgeest.

Bij de geopende groeve is gesproken eerst door Ds. Eringa als pastor loci; daarna door Ds. Schoemaker namens de Kerk te Kampen. Voorts door Ds. D. K. Wielenga, die onderscheidene jaren met Ds. de Bruijn op Soemba werkzaam was, en eindelijk door Ds. J. W. Gunst als vriend, waarna de heer D. de Bruijn een woord van dank sprak voor de warme belangstelling van onderscheidene zijden betoond bij het heengaan van zijn broeder.

Moge de Heere Mevrouw de Bruijn—Landwehr, die zoo innig met haar man in alles medeleefde en nu zooveel mist, met Zijne vertroosting en ondersteuning in haar rouw!

W. B.

Van Zendingsaangelegenheden.

Verdeeling van arbeid.

Nu het kerkelijk leven der Javaansche Kerken op ons zendingsterrein zelfstandig is georganiseerd en de Kerken op Midden-Java ten Zuiden in een goed geregeld classikaal en synodaal verband met elkander vergaderen, komt allengs ook de vraag aan de orde, wat de Inlandsche Kerken in zake de Zending hebben te doen.

Het spreekt van zelf, dat het groote zendingsbevel onzes Heilands evenzeer voor die jonge Javaansche Kerken geldt, als voor de Kerken in Nederland. Wel zijn die Kerken nog slechts van zeer kleine kracht. Er zijn nog maar enkele Javaansche Kerken, die zonder hulp van de Zending in de kosten van haar eigen kerkelijk leven kunnen voorzien. Wat zij voor den arbeid der Zending kunnen doen is, althans wat betreft het dra-

gen van finantieele lasten, nog bijna niets.

Maar dat neemt natuurlijk niet weg, dat ook die Javaansche Kerken van den Heere zijn geroepen om naar de mate harer krachten den arbeid der zending ter hand te nemen. Naar het ons voorkomt is het voor die jonge Kerken een levensbelang, dat zij zelf in den arbeid der zending actief optreden en de thans nog kleine kracht in eigen zendingsarbeid ontplooien.

En dan ligt het voor de hand, dat die zendingsarbeid zich behoort te richten op eigen omgeving, waar nog zoo ontzettend veel te doen is. De jonge Javaansche Kerken op Midden Java, die zelf nog slechts 8000 zielen hebben, en wonen te midden van een bevolking van 8000000, hebben allereerst het Evangelie der genade van Jezus Christus te brengen tot hun eigen volk.

Midden Java is echter het terrein, dat door de Geref. Kerken van Nederland als haar zendingsveld is aanvaard.

En daarbij komt nu allengs de vraag naar voren, hoe in zake den zendingsarbeid de verhouding tusschen de Javaansche Kerken en de Geref. Kerken in Nederland behoort te worden geregeld. Urgent is die vraag nog niet, omdat de Javaansche Kerken nog slechts zoo weinig kunnen doen.

Maar het is toch wel noodig, dat we ons er allengs rekenschap van geven, hoe die verhouding behoort te zijn. Het zou denkbaar zijn, dat de Inlandsche Kerken het Zendingswerk op Midden Java geheel overlieten aan onze Kerken en zich er enkel toe bepaalden om voor dat werk iets bij te dragen. Maar o.i. moet het die richting niet uit. De Zendingsactie der Inlandsche Kerken moet niet overvloeien in de bedding van ons Zendingswerk, maar behoort een eigen zelfstandige organisatie te ontvangen in goede samenwerking met onze Zending. Wellicht zal het wel het beste zijn, dat het tusschen de Zending onzer Kerken en de Zending van de Javaansche Kerken, die, naar we hopen, zich allengs zal ontwikkelen, kome tot verdeeling van arbeid.

Er zijn nog uitgestrekte streken op Midden Java, waar onze Zending feitelijk nog niets doet. De ruimte is er in overvloed om een gedeelte van elk terrein ter bearbeiding af te staan aan de Inlandsche Kerken.

Ook kan heel geschikt op elk terrein een gedeelte van het werk, dat thans onze Zending doet, aan de Javaansche Kerken worden overgedragen.

Als de Heere, naar we hopen, ons zendingswerk op Midden Java al meer met Zijn zegen kroont en de Inlandsche Kerken zich

krachtig mogen uitbreiden en tot bloei mogen komen, zal het op den duur tot eene verdeeling van den zendingsarbeid behooien te komen, waarbij de Javaansche Kerken niet ondergeschikt aan onze Kerken, maar naast onze Kerken en in goede verhouding en samenwerking met de Zending onzer Kerken een eigen zendingsarbeid verrichten.

De nood der Zending in de Bataklanden.

Van alle Zendingen, die in Ned.-Indië werkzaam zijn, is de arbeid der Rijsche Zending in de Bataklanden het meest gezegend.

Het was in 1859, dat de Rijsche Zending zich op Sumatra vestigde. Eerst werkte zij op Borneo, maar door een opstand, die aan vier zendelingen, drie vrouwen en eenige kinderen het leven koste, werd zij vandaar verdreven.

De eigenlijke arbeid onder de Bataksche bevolking is begonnen toen de bekende zendeling Nommensen, de Apostel der Batakken, in 1862 den sprong in het Batakland heeft gewaagd. Toen heerschte daar nog het kanibalisme. Wonderlijk heeft echter de Heere daar den zendingsarbeid gezegend. Toen Nommensen in 1918 stierf, waren in de Bataklanden 180000 uit het Heidendom tot het Christendom overgegaan.

Het Batakvolk telt tegenwoordig omstreeks 1200000 zielen. Daarvan behooren er thans 330000 tot het Christendom; dus ruim $\frac{1}{4}$ deel van de geheele bevolking. Nog 600000 Bataks zijn heidenen. En de rest der bevolking, omstreeks 270000, zijn Mohammedaan geworden.

Geen enkel zendingsarbeid in geheel Ned. Indië heeft zoo veel vrucht gedragen dan de Rijsche Zending in de Bataklanden.

In vroeger jaren — voor den oorlog — heeft deze Zending groote kapitalen besteed aan den arbeid onder de Bataks en tal van arbeiders derwaarts gezonden.

Tijdens den oorlog heeft het Gouvernement in Indië door extra-subsidie deze Zending in den bijzonderen nood, waarin zij ten gevolge van den oorlog verkeerde, zeer krachtig gesteund. Later is die buitengewone subsidie ingetrokken.

Thans verkeert de Rijsche Zending in grooten finantieelen nood. Arbeidskrachten heeft zij genoeg. Maar tengevolge van den druk der tijden, die Duitschland zoo ontzettend teistert, zijn de inkomsten der Rijsche Zending sterk gedaald. Reeds was men genoodzaakt den arbeid in te krimpen zoo veel maar eenigszins kon. Vroeger had de

Rijnsche Zending in de Bataklanden omstreeks 50 zendelingen; thans zijn er maar 20 meer. Gemiddeld heeft elke zending, bij den arbeid in de hoofdgemeente, meer dan 25 posten te verzorgen; de zending van Siantar zelfs 68. De zendelingen zijn overladen met arbeid. En hun salaris, dat toch al zeer sober was, kan slechts voor de helft worden uitgekeerd. Zij ontvangen tegenwoordig slechts f106 per maand. Wie Indië eenigszins kent, begrijpt, dat dit bedrag volstrekt onvoldoende is om in de noodzakelijkste kosten van het levensonderhoud te voorzien.

En als er geen hulp komt, staat het zeer te vreezen, dat de Rijnsche Zending haar thans reeds zoo sterk versoberde arbeid in de Bataklanden nog niet zal kunnen volhouden en nog onderscheidene zendelingen zal moeten terugroepen.

Voor de Bataklanden zou dit een ramp zijn. Nog $\frac{3}{4}$ der bevolking is Heiden of Mohammedaan. Er zijn nog uitgestrekte gebieden, waar nog bijna geen Christenen zijn. En de Islam voert een sterke actie om de Heidenen te winnen voor het Mohammedanisme. En ook Rome ontwikkelt op Sumatra groote activiteit.

Het zou metterdaad allerbedroevendst zijn, indien de Rijnsche Zending haar weleer zoo rijk gezegend werk in de Bataklanden bijna geheel zou moeten loslaten wegens geldgebrek.

Wel wordt ook door de Bataksche Christenen zelf al heel veel voor hunne landgenooten gedaan. De Bataksche Kerk telt 56 Inlandsche predikanten en heeft omstreeks 800 Goeroes in dienst, die Zondag aan Zondag het Evangelie prediken. Ook hebben de Bataks een Zendingsvereniging opgericht, die elk jaar omstreeks 30.000 gulden bijeen brengt en een tiental zendelingen laat arbeiden onder de Heidensche landgenooten. Dit verlicht zeer zeker het werk der Rijnsche Zending, maar het is toch geheel onvoldoende om haar arbeid te kunnen vervangen. De Bataksche Christenen kunnen zelf nog onmogelijk al den arbeid overnemen. Er moet dringend noodig hulp komen voor het werk der Rijnsche Zending in de Bataklanden.

En die hulp moet in de eerste plaats komen uit het Christelijk Nederland.

Sumatra is een Nederlandsche kolonie, die aan Nederland in het verleden groote winsten heeft gebracht. Wij mogen wel zeer dankbaar zijn, dat een Duitsche Zending op een deel van dat groote eiland een zoo uitgebreide Zending heeft gedreven als de

Rijnsche Zending heeft gedaan in de Bataklanden. Nu deze Zending in zoo grooten nood verkeert, heeft in de eerste plaats ons christenvolk de roeping om hulp te verleenen.

Naar we vernamen zal er zich weldra een Comité vormen, dat wil trachten voor dit doel gelden te verzamelen. We hopen van harte, dat dit slagen moge. Ons christelijk Nederland mag den arbeid der Rijnsche Zending onder de Bataks niet laten ondergaan.

We weten natuurlijk wel, dat ook Nederland onder den druk der tijden zeer gebogen gaat. Bijna elke Zending in ons land moet worstelen om de noodige gelden bijeen te brengen. Maar er zijn er gelukkig in Nederland ook nog wel, die nog wel iets kunnen doen, zonder dat zij dit aan anderen arbeid behoeven te onttrekken. En dan moet wel allereerst gedacht aan den nood der Rijnsche Zending.

Aansluiting onzer Zending bij den Nederlandschen Zendings-Raad.

Gelijk men weet heeft de l.g. Generale Synode geoordeeld, dat de Zending onzer Kerken zich niet kon aansluiten bij den Ned. Zendings-Raad, inzonderheid omdat de Ned. Zendings-Raad is toegetreden tot den Internationalen Zendings Raad, die, naar medegedeeld werd, ook plaats biedt voor de modernistische richting.

Tevens keurde de Synode goed, dat enkelen van hare deputaten voor de zending, als zij daartoe werden uitgenoodigd en zij zelf dit wenschelijk achten, als **buitengewone leden** zitting konden nemen in de Ned. Zendings Raad en in dat geval ook een evenredig deel der kosten konden betalen uit de Generale Kas.

Intusschen is er voor een toetreden als buitengewone leden niets gekomen, gelijk in dit blad vroeger is medegedeeld.

Het contact tusschen de Zending onzer Kerken en de Ned. Zendings Raad, zooals dit door de Generale Synode was goedgekeurd, werd door hare deputaten voor de Zending wel wenschelijk geacht, maar werd door den Ned. Zendings-Raad niet begeerd.

Thans komt Prof. Dr. F. W. Grosheide met een belangrijk artikel in de Heraut. Hij keurt de door de Generale Synode in deze zaak genomen beslissing af en wenscht, dat de zaak der aansluiting van onze Zending bij den Ned. Zendingsraad opnieuw aan de orde worde gesteld. Het spreekt van zelf, dat dit artikel van een

man als Prof. Grosheide in groote mate onze belangstelling heeft getrokken. Prof. Grosheide is echter met de uiteenzetting van zijne opvatting nog niet gereed. Er moet van zijn hand nog een artikel over dit onderwerp volgen.

We zullen ons daarom thans nog onthouden van het maken van eenige opmerkingen betreffende hetgeen Prof. Grosheide voorstelt. Zoodra hij zijn laatste artikel over deze aangelegenheid heeft geschreven, hopen we er iets van te zeggen.

Thans zij ons alleen de opmerking vergund, dat Prof. Grosheide, die wist, dat deze belangrijke zaak der Synode aan de orde zou komen, en die als adviseerend lid der Synode aan de bespreking kon deelnemen, zijn oordeel niet in de vergadering der Synode heeft medegedeeld. Dit bevreemdt ons zeer, tenzij Prof. Grosheide sinds de l.g. Synode van opvatting is veranderd, wat echter uit hetgeen hij schreef niet blijkt.

Santpoort, 24 Sept. '32.

W. B.

Zending Noord-Holland.

Een brief van Ds. Allaart.

(Bij de foto).

De missionaire predikant van de Kerk te Amsterdam Ds. D. J. B. Allaart zond een brief d.d. 10 Aug. l.l. waarin hij het volgende mededeelt van den arbeid in Djokjakarta:

Het verheugde mij zeer in Uwen brief te lezen hoe men zich in Amsterdam van verschillende zijde en in Nederhorst den Berg inspant voor de scholen op ons Zendingsterrein met name voor die te Noelisan en Kebon- Agoeng om het mogelijk te maken, dat die niet behoeven te worden gesloten vanwege de ongunstige tijdsomstandigheden. Dit blijkt van meeleven met den huidige gang van het Zendingswerk is niet licht genoeg te waardeerden. Het is te hopen, dat wij zoo met vereende ingespannen krachten onder Gods zegen de crisis mogen doorkomen. Dan zal dit alles aan de gemeenschap der heiligen ten goede komen en den voortgang van het werk bevorderen.

Wanneer ik U nu verschillende mededeelingen van den arbeid ga doen, dan wil ik er mee beginnen, dat ik blij ben hoe langer hoe meer er in thuis te geraken. Vele dingen, waardoor ik in Holland te Kollum aan mijn werk gehecht was, heb ik hier, zij het in anderen vorm, terug mogen vinden. De band, die ik door mijn vrouw aan den arbeid hier uit vroe-

geren tijd mag bezitten, geeft aan de kennismaking met oudere Javanen direct een vertrouwelijk karakter, waardoor wij hier te gemakkelijker kunnen inburgeren. Wij hebben daardoor dikwijls aardige ontmoetingen. Mijn vrouw wordt dan ook vaak meeverwacht in de dessa, als ik daar moet zijn en heeft zoodoende reeds met onderscheidene gemeenten kennis gemaakt. Wij hopen ons gedurig meer te kunnen geven en trachten zoo goed mogelijk het taalobstakel te trotseeren.

Een rijken zegen mochten wij van den Heere ontvangen op Zondag 31 Juli toen mijn eerste catechisanten, Hollandsch sprekende Javanen, hier in de Javaansche gemeente te Djokja belijdenis van hun geloof deden, terwijl een van hen ook gedoopt werd te zamen met nog anderen, waaronder ook een van onze bedienden.

Ik heb hier geregeld een elf catechisaties per week in het Hollandsch: vijf aan de Mulo, drie aan de Juliana van Stolberg-school en drie aan huis. Elke maand heb ik vergadering met de Goeroe-Indjil, met de Goeroe-sekolah en met de Colporteurs. Met de Goeroe-Indjil telkens om de veertien dagen. Bij de vergaderingen met de Goeroe-Indjil en Goeroe-sekolah word ik nog regelmatig bijgestaan door Dr. F. L. Bakker, die daar nu en dan een onderwerp inleidt. Ook trekt Dr. Bakker er Zondags nogal eens met mij op uit. Wij gaan dan ieder naar een gemeente toe, waardoor het mogelijk is om in drie maanden de 23 plaatsen te bezoeken. Voor deze hulp ben ik Dr. Bakker zeer erkentelijk, te meer waar het Javaansch-spreken van mij nog veel inspanning vergt. Sedert ik het werk in Februari overnam mochten er 34 volwassenen en 56 kinderen worden gedoopt, deden er 5 belijdenis van hun geloof, werden 5 huwelijken bevestigd, legden 4 schuldbelijdenis af en werd 1 ouderling en 1 diaken in het ambt bevestigd. Voor een ingrijpend sterfgeval bleven we door Gods gunst bewaard. Wel bereikte vandaag ons de droeve tijding uit Malang, dat de Heer Zuidema, die geruimen tijd op ons terrein gewerkt heeft, door God werd weggenomen. Dr. Bakker hoopt ons morgen bij de begrafenis te Malang te vertegenwoordigen. Wij hebben nog het genoegen gehad, dat de Heer Zuidema een Zondag bij ons gelogeed heeft, toen hij als afgevaardigde van Malang op reis was naar Magelang voor de vergadering der Classis-Batavia.

Uit de U hierboven gegeven cijfers blijkt wel, hoe het werk een gezegenden voortgang mag hebben en God den loop

van Zijn Evangelie onder het Javaansche volk begunstigt. Moge de Heere U en mij met de Helpers steeds meer bekennen om Hem hierin met Volstandige trouw te dienen.

Wat de scholen betreft: er kwam 1 Juli, met uitzondering van een enkele, een heele toeloop van nieuwe leerlingen,

sche Kerk gekregen hebben voor kantoor en Colportage. Het oude materiaal van dit gebouwtje is in zooverre nog in eere gehouden, dat een van onze bedienden er een aardig huis van heeft weten op te trekken.

Te Tandjong-Tirta heeft de gemeente den vrijen dag ter gelegenheid van den

Kerkgebouw Tandjong-Tirta (Djocja) in gebruik genomen 30 April 1932.

te zamen ruim 400. De Administrateur voor de scholen Den Martawijoto gaat geregeld de scholen bezoeken en is nu ook druk hiermee weer bezig. Nu en dan vergadert hij met verschillende Goeroes uit een bepaalde omgeving en bespreekt dan een onderwerp met hen. Zoo heeft hij met hen behandeld het onlangs verschenen boek van den Heer Wiggers over Paedagogiek. Eind September hoop ik, wanneer de scholen weer een week vacantie hebben, eenige dagen met de Goeroe-sekolah in het clubhuis te Kalioerang te kampeeren. Zij zien hiernaar sinds Januari reeds verlangend uit, omdat daar toen wel de anderen zijn geweest, zooals Ds. en ik U dit 15 Februari geschreven hebben, maar zij op een vacantie moesten wachten.

Enkele bijzonderheden heb ik U verder nog mede te deelen.

De oude school, die op ons erf naast de pastorie, was al te erg door de rajap aangetast, dan dat die nog langer kon blijven staan. Dit historisch gebouwtje, waarin velerlei Zendingswerk verricht is, heb ik moeten laten afbreken. Het was overbodig geworden door de ruimte, die we nu in het gebouw van de oude Javaan-

verjaardag van Prinses Juliana benut om haar pasgebouwde Kerkje in gebruik te nemen. Een heel aantal van genoodigden was hierbij tegenwoordig, zoodat alles een feestelijk aanzien had. Alles was van te voren goed geregeld, waardoor de bijeenkomst rustig kon verlopen. Dr. Bakker, mijn vrouw en ik hebben deze plechtigheid bijgewoond. Ik heb toen gesproken over Deut. 33 : 37, de woorden: „De eeuwige God zij U een woning”. Het was mij verder een groot genot er naar te luisteren hoe keurig de Goeroes-Indjil, die aanwezig waren, de heilwenschen van hun gemeente in korte bewoordingen overbracht. Uit bezuinigingsoverwegingen had ik geen fotograaf durven meenemen; we hebben getracht een kiek te maken hiervan. Omdat dit de eerste Kerk was, die ik op het terrein in gebruik hielp nemen, hebben de broeders mij er toe weten over te halen om hun een lamp ten geschenke te geven. Verder heb ik er nog een stand voor het doopvont in kunnen laten plaatsen van een kleine gift, die ik in Holland eens voor de Zending had meegekregen. — In het geheel zijn er nu 10 Kerkgebouwen van Javaansche gemeenten op ons terrein. Hiervan heb-

ben 4 een heel eenvoudig aanzien doordat ze van kèpang en atep zijn opgetrokken, 5 zijn voornamer doordat ze van steen zijn en het echte kerktype vertoonen, terwijl weer in vergelijking hiermee het gebouw van de gemeente hier in Djokja een cathedraal kan worden genoemd. Ik ben zoo gelukkig hieraan te kunnen toevoegen, dat binnenkort dit getal wel weer met één vermeerderd zal zijn. — De gemeente te Wonosari namelijk groeit uit de Polikliniek, zoodat ze noodig een ruimere plaats van samenkomst moet hebben. Het zal zeker Uw instemming hebben, dat ik den Kerkeraad help om hierin zoo goed mogelijk te voorzien. Ons Kerkbouwfonds met zijn tekort zal hierbij weer hulp moeten verleen. We zijn op het oogenblik druk met bouwplannen bezig.

De Zendingsgebouwen te Rewoeloe: het kerkje en de goeroewoning zijn hersteld geworden en hebben nu weer een aardig aanzien gekregen in al hun groote eenvoud. Hiervoor was een post uitgetrokken op de begroting.

Te Ngoelaken moest ik onverwacht een uitbreiding aan het schoolgebouw geven, omdat er maar ruimte was voor 3 klassen, terwijl er ruimte voor 5 nodig is. Tot nu toe hadden we ons kunnen helpen met het huren van een huis vlak bij de school. Dit huis kon echter niet langer worden ingehuurd en iets anders geschikts was er niet te krijgen, zoodat er zoo voordeelig mogelijk iets gebouwd moest worden bij de school. Met hulp van subsidie heb ik dit nu laten uitvoeren. Doordat er voor de goeroewoning in Ngoelaken op de begroting een post staat, die ik zoo niet nodig heb allicht, omdat de broeders in Koelon-Praga zelf willen probeeren voor het herstel van die goeroewoning te zorgen, heb van dit geld het noodige gebruikt voor schoolbouw. Ik hoop, dat deze handelwijze ook Uw instemming zal kunnen verkrijgen. Er moest vlug gehandeld, anders kon er geen schoolgehouden op behoorlijke wijze. De groote school met ruim 300 leerlingen heeft nu tenminste, al is het nog heel bescheiden, plaats voor zulk een aantal.

Ik behoef U niet te zeggen, dat wij met belangstelling kennis genomen hebben van het vertrek van Ds. van Reenen uit Warns om zich nu in Zeist eerst te gaan voorbereiden voor het toekomstig werk hier.

Ook trachten wij vanuit de verte zoo veel mogelijk mee te leven met de moeilijke oeconomische toestanden in Noord-

Holland. Blijve de Heere de Kerken genadig in staat stellen om voor Zijn werk in het vaderland en hier te kunnen blijven zorgen en make Hij ons met het oog hierop tot de noodige opofferingen in ons eigen leven bereid".

Tot zoover de brief van Ds. Allaart, waaruit treffend blijkt hoezeer de Heere den Zendingsarbeid te Djokja zegent.

W. B.

De Opleidingsschool op Soemba.

De docent der Opleidingsschool Ds. L. P. Krijger zond een schrijven d.d. 16 Augustus l.l. aan de deputaten der Generale Synode voor de Zending, waaraan het volgende is ontleend:

„Het is een mooi stel leerlingen, dat ik nu heb. Hun ijver is in elk opzicht te prijzen. Begin dezer maand heb ik over de reeds behandelde stof eene repetitie van eenige dagen gehouden, waarbij bleek, dat de vorderingen van allen voldoende waren en dat zij elkander in aanleg niet te veel ontloopen, zoodat er mijnerzijds geen bezwaar bestaat om de lessen met alle leerlingen voort te zetten.

Zoowel de Algemeene Vergadering als ik zelf kregen een schrijven van de Deputaten van Soemba, waarin, in verband met de noodzakelijke algemeene bezuinigingen, de vraag werd gesteld, of ook het aantal leerlingen aan de Opleidingsschool niet verminderd kon worden, niet zoozeer voor het heden, maar met het ook op de groote uitgaven, welke de aanstelling van deze 18 leerlingen, na volbrachte studie, als Goeroe Indjil over enkele jaren met zich zou brengen. Unaniem was echter ons oordeel, dat een dergelijke inkrimping van het voornaamste deel van den Zendingsarbeid niet te verantwoorden zou zijn. Trouwens de leerlingen zelf verklaarden, toen ik hen met een enkel woord van het ontvangen schrijven in kennis stelde, dat zij bereid waren straks voor elk traktement dat de Zending kon aanbieden, ja, als het moest, zonder eenig traktement, het werk van een Goeroe Indjil te doen. Zij waren tot dit besluit gekomen na gezamenlijk biddend overleg, waarbij zij zich hadden laten leiden door de lezing en toepassing van Ps. 115. Voor dit jeugdig Geloofsenthouziasme moeten we dankbaar zijn en wij vertrouwen, dat de Kerken in de drie provinciën en in Pruisen dan ook de groote uitbreiding van het Zendingswerk over enkele jaren zonder vrees tegemoet zien, en met groote vrijmoedigheid aanvaarden zullen."

Tot zoover het schrijven van Ds. Krijger. Wat hij mededeelt van zijn leerlingen stemt tot blijdschap en dank.

W. B.

Zending Zuid-Holland Noord.

Een groep werkende patiënten uit het Ziekenhuis te Solo.

(bij de foto).

Enkele maanden voor zijn vertrek uit Solo om met verlof naar Holland te gaan, is Dr.

derlaag op de stalen veeren der ijzeren bedden, die in het ziekenhuis worden gebruikt.

De foto laat ons een groep patiënten zien, die onder de leiding van verpleegsters bezig zijn aan het matjes vlechten.

Geheel rechts staat in een lange witte schort Pak Herman. Hij is de voorzitter van „den Raad van ouderen”. Naast hem zien we Pak Mangoen met een soort kapes in de hand. Hij is de chef van het terrein en heeft alle losse werklieden onder zich. Daarnaast staat Soeradji, het hoofd

Een groep werkzame patiënten uit het Ziekenhuis te Solo.

Verhagen begonnen om de patiënten, wier ziekte dit toelaat, eenig werk te laten verrichten.

Hij is hiertoe gekomen na overleg met „den Raad van ouderen”. Deze raad bestaat uit drie van de oudere mantri verplegers en dient als een commissie van advies.

Er zijn in een groot Zendingsziekenhuis altoos wel patiënten, die niet zoo zwaar ziek zijn, dat zij niet eenig werk zouden kunnen verrichten. Meermalen gebeurt het, dat patiënten, die uren ver weg wonen, in het ziekenhuis moeten worden opgenomen, ook al laat hun krankheid wel toe, dat zij wat werken.

Dit heeft er toe geleid, dat men is begonnen deze patiënten matjes te laten maken. Deze matjes worden gebruikt als on-

van de zaal, waarvan nog een stukje van het afdak op de foto te zien is. Verder staan er op deze foto nog een paar leerling-verpleegsters. De overigen zijn allen patiënten, die druk bezig zijn met deze nieuwe huis-industrie.

De proef om op deze manier de patiënten, die hiervoor in aanmerking komen, te laten werken, bevalt aanvankelijk goed.

Dr. Verhagen zond ons deze foto voor het Zendingsblad. We zeggen hem daarvoor dank.

W. B.

Vergadering van Missionaire Arbeiders te Djokja dd. 18 en 19 Juli 1932.

Het is elke vier maanden opnieuw een moeilijkheid zich los te maken uit de drukte van den arbeid en ter vergadering op te

trekken. De booze gedachte besluit ons dan wel eens of een niet al te groot deel van de toch al zoo schaarschen tijd aan te vele vergaderingen wordt besteed.

Maar zijn wij eenmaal in Djokja aangekomen, en hebben wij elkaar weer ontmoet en zijn de onderlinge besprekingen weer begonnen, dan komen wij spoedig weer tot de ontdekking, dat het geen luxe is, en geen tijdverspilling. Het is een noodzakelijk stuk arbeid, waaraan niemand zich kan onttrekken, zonder aan plichtsverzuim zich schuldig te maken ten opzichte van de algemeene belangen, maar zonder ook schade te doen aan eigen werk.

Overigens kunnen wij het ons niet ontveinzen, dat niet alle onderdeelen der reeks vergaderingen, die gehouden worden, voldoende tot hun recht komen. Met name het karakter van algemeenheid onzer Algemeene vergaderingen is niet altijd even duidelijk waarneembaar.

Zeker zijn het de missionaire predikanten, die in dezen het stabiele element vormen; men vindt ze voltallig, zoolang er vergaderd wordt.

Dat is van de artsen niet te verwachten en niemand zal dat verwijten. Toch blijft het onbevredigend, dat ook van de andere vergaderingen, met uitzondering dan van de artsen-vergadering, de predikanten steeds, in dit geval huns ondanks, een overwegende positie innemen.

Maar wat verklaarbaar en te verontschuldigen moge zijn ten opzichte van onze vergaderingen, dat moet als een betreurenswaardig feit worden geconstateerd bij de bidstond, die aan onze vergaderingen voorafgaat.

Ditmaal was Ds. Keuchenius voorganger en de Javaansche gemeente was in grooten getale opgekomen. Des te opvallender was het geringe aantal aanwezigen van hen, wier arbeid in het gebed werd gebracht. Ter vergadering is hierop gewezen, en het spreekt wel vanzelf, er waren allerlei redenen, die dit tot op zekere hoogte althans persoonlijk verontschuldigen. Maar dat neemt toch niet weg, dat het feit, dat op niet één onzer vergaderingen zulk een gering aantal zendingsarbeiders aanwezig was als bij dezen bidstond, bedroevend is.

Zonder naar volledigheid te streven, wil ik naar gewoonte enkele der voornaamste besluiten en besprekingen dezer vergaderingen mededeelen.

Een ontroerend oogenblik was het, toen bij den aanvang der vergaderingen wijlen Dr. Vogelesang werd herdacht. Niet alleen

zijn arbeid in Djokja, Solo en Poerbolinggo, maar ook zijn actief en trouw medearbeiden op onze vergaderingen zal hem in onze herinnering en in de geschiedenis der Zending op Java een groote plaats doen behouden.

De beide Kweekscholen geven wel een duidelijk beeld van de toestanden op onderwijsgebied. De Kweekschool in Solo, thans weer onder leiding van den Heer Meyerink — dien wij weer op onze vergaderingen mochten zien alsof hij niet weggeweest was — kan niet dan met moeite de leerlingen bergen. De Keuchenius-school heeft tengevolge van het surplus van leerkrachten met Normaalschooldiploma dit jaar geen leerlingen aangenomen. Niet dan met veel bezwaar is voor de abiturienten, die dit jaar hun diploma verkregen hebben, emplooi gevonden. Overigens konden ons van deze beide scholen over den gang van het werk verheugende berichten worden medegedeeld.

Wat de Opleidingsschool voor Helpers bij den Dienst des Woords betreft, is na lange bespreking besloten het volgend studiejaar wederom een Hollandsche cursus te beginnen. Deze cursus zal drie jaar duren en alleen toegankelijk zijn voor leerlingen met einddiploma Mulo of daaraan gelijk te stellen bekwaamheid. Het is de bedoeling aan dezen eisch zoo streng mogelijk de hand te houden.

Naarmate ons werk groeit, wordt hoe langer hoe meer de behoefte gevoeld aan goeroe's, die meerdere en bredere ontwikkeling hebben, dan met de gewone tweejarige Javaansche opleiding kan worden verworven.

Dit is noodig niet alleen voor de toekomstige arbeiders onder de Chineezzen, al spreekt voor hen het belang wel bijzonder sterk. Zij kunnen uiteraard bezwaarlijk de Javaansche cursus volgen en het karakter van hun werk eischt een bepaalde positie en scholing.

Maar toch evenzeer voor de leiders der Javaansche gemeenten in grootere plaatsen is de bredere opleiding van een Hollandsche cursus zeer gewenscht, zoo niet noodzakelijk. Het is voor den goeroe, op zijn zachtst gezegd, bezwaarlijk te moeten catecheseeren onder een jeugd, die voor het overgrote deel Hollandsche scholen heeft bezocht, deels zelfs het Mulo onderwijs heeft genoten, zonder zelf ook het Hollandsch te kennen. Wij kunnen wel gemakkelijk zeggen, dat een dergelijke vorming op zich zelf niet de minste waarborg biedt voor een meerdere geschiktheid als Evangeliedienaar. Dat is natuurlijk juist. Maar dezelfde noodzaak, die er is voor de academische vorming

der predikanten in Holland, klemte hier voor onze goeroe's. Als wij als eisch gaan stellen Mulo-diploma en dan nog maar voor een deel goeroe's, die in opleiding zijn, dan grijpen wij naar het voorloopig bereikbare.

Het bezwaar is niet gering, dat op deze wijze de uniformiteit der opleiding gebroken wordt. Maar dat is voorloopig niet te ontgaan.

Het is betreurenswaard, dat in verband met een vroegere Hollandsche cursus, die deels zeer goede, deels teleurstellende resultaten heeft opgeleverd, de gedachte heeft postgevat, dat de abiturienten zouden worden bestemd voor predikant in tegenstelling met de afgestudeerden van den Javaanschen cursus, die goeroe-indijl zouden moeten blijven.

Dit is niet alleen een kerkrechtelijke onmogelijkheid, waar de Javaansche Kerken zelf beroepen zullen die mannen, die zij wenschen, maar het zou bovendien in het corps van onze goeroe's, waarin nu toch al de tweërlei opleiding zich als bezwaar zal laten gevoelen, de tegenstelling verscherpen op een wijze, die bepaald nadeelig zou moeten worden geacht.

Ook zij, die op den Hollandschen cursus een bredere ontwikkeling zullen ontvangen, zullen niet anders zijn dan goeroe-indijl in den gewonen zin; en het zal ten slotte niet afhangen van hun kennis van het Hollandsch, maar alleen van hun geschiktheid voor het werk in Gods Koninkrijk, waar zij zullen worden geplaatst, of zij ooit in aanmerking zullen komen voor een beroep als pandita-Djawa.

In beginsel is besloten tot de uitgave van een Maleisch Theologisch tijdschrift: een zeer belangrijk besluit met het oog op de groote groep van Zendingarbeiders, die door een Javaansche Theologisch tijdschrift niet kan worden bereikt. De uitvoering zal echter wachten totdat de docenten onzer opleidingsscholen volledig hun werk zullen hebben aanvaard, want op hun schouders zal de velerlei arbeid allermeest neerkomen.

Een bijzondere attractie van deze vergaderingen was, dat wij den Heer Cohen Stuart als Agent van het Britsch- en Buitenlandsch Bijbelgenootschap een morgen in ons midden hadden. Het doel van de door hem ingeleide besprekingen was ons op de hoogte te stellen van den Colportage-arbeid, die door dat Bijbelgenootschap wordt verricht, en zelf ingelicht te worden omtrent ons colportage-werk, om dan zoo noodig en mogelijk in aansluiting en samenwerking dit werk zoo goed mogelijk tot zijn recht

te doen komen. Op die plaatsen, waar of in 't geheel niet, of bijna niet door onze Zending gecolporteerd wordt, zou dan vanwege het Bijbelgenootschap hierin kunnen worden voorzien. Wat dit laatste betreft, verkeert Midden-Java in de gunstige omstandigheid, dat het colportage-werk althans op de meeste terreinen in buitengewone mate is uitgegroeid. Geheel onbearbeide gedeelten zijn er niet of bijna niet. Dus al zullen de directe vruchten voor onze terreinen niet het grootst zijn, daar zeker andere streken eerder in aanmerking komen voor meer intensieve bearbeiding of voor steunverleening van de zijde van het Bijbelgenootschap, de uitwisseling van gedachten over methoden en vruchten van dit deel van het werk is zeker uiterst vruchtbaar geweest.

Bijzonder verblijdend waren in het algemeen de berichten van de verschillende terreinen.

De teruggang van den verkoop onzer colporteurs, waarover algemeen geklaagd wordt, is een vanzelfsprekend gevolg van de steeds slechter wordende economische toestand in de desa.

Van alle plaatsen kon worden getuigd van zegen Gods. Met name in Solo, maar ook op verschillende andere terreinen is vele malen de Heilige Doop bediend. De Javaansche gemeente van Margajoedan heeft een predikant beroepen, die thans zich onder leiding van Dr. Bakker voor zijn examen voorbereidt. De gemeente van Klaten zal spoedig volgen, zoodat Solo binnenkort D.V. twee Javaansche predikanten hebben zal.

Uit Keboemen werd door Ds. Bergema verteld van zijn blijde ervaringen bij den rondgang door zijn gemeenten. Hij heeft telkens in de verschillende gemeenten vergaderingen belegd met de desabevolking en werd telkens diep getroffen door de ontluikende belangstelling voor het Christendom en door de duidelijke sporen van invloed, die van de gemeente uitgaat op de omgeving. Dit doet hem en ons groote dingen verwachten.

In Banjoemas is ondanks de moeilijke tijden een Hollandsch-Chineesche school geopend, en de eenige maanden geleden begonnen arbeid hier en in Soekaradja werkt in en wordt gezegend. Ook in verschillende andere gemeenten is groei.

Vanuit Magelang hoorden wij met vreugde hoe het werk in het Ziekenhuis, dat eenigen tijd geleden geopend werd, onder de energieke leiding van Dr. Dreckmeier, zich verrassend ontwikkelt en hoe onder de Chineesche bevolking daar een

sterke belangstelling ontwaakt voor het Christendom.

Er is alle reden om voor al deze bewijzen van zegen Gods Hem ootmoedig te danken en ons gebed en onze toewijding te vermeerderen.

Er is heel veel licht in deze donkere tijden.

Daarvan hebben onze vergaderingen te Djokja op krachtige wijze getuigd.

J. A. C. R.

De Gereform. Kerk van Pematang

Siantar en de Rijnsche Zending.

(bij de foto)

Telkens, als een verstrooiden-predikant Nederland verlaat, wordt ook in dit orgaan de betekenissen hiervan voor de Zending gememoreerd, maar ik geloof, dat er menigeen is, die een zeer nevelige voorstelling heeft van de relatie: Geref. Kerken in Indië en Zending.

We willen daarom een artikel wijden aan hetgeen wij hier, als jonge gemeente met de Zending te maken hebben en bovenal, wat wij aan de Zending hebben te danken.

Zooals U wellicht in een vorig nummer gelezen hebt, hebben de Indische Gereformeerde Kerken op de laatste classis een voorloopig (?) eind gemaakt aan hun eigen Zendingsplan, de arbeid onder de Chineezers op het terrein van de Holl. Kerken op Midden-Java.

De Kerk van Pematang Siantar zou voor dit doel maar een klein bedrag bijdragen, omdat zij, ontstaan uit de Kerk van Medan, mede het plan van Medan heeft te steunen. Deze Kerk begint eerst-daags aan haar werk onder de Javanen van de Oostkust. Reeds is een goeroe gereed.

Wij hebben intusschen niet stil gezeten en het contact met de Rijnsche Zending ter plaatse bleek een wederzijdsche bevordering van activiteit en geestelijk leven te werken.

In de eerste plaats is dat contact persoonlijk. Om maar bij het eerste te beginnen: Op mijn reizen door Tapanoeli kom ik voortdurend in aanraking met de Zendingsmensen van de Rijnsche Zending. Reeds dat is verfrisschend.

Maar verder waren het vooral de heeren J. H. Hemmers, thans te Den Haag, schrijver van een boek over Nommensen en Ds. A. Blanson Henkemans, thans Ned. Herv. Pred. te Nisse, die het contact tusschen de Zending en de Chr. Euro-

peanen wisten te leggen; een contact, dat aanstonds vruchtbaar bleek, toen 1 Jan. 1932 de Schoolvereniging tot uitbouw van het werk der Rijnsche Zending in Simeloengoen werd opgericht, in wier Bestuur o.a. de Ephorus van de Rijnsche Zending, de heer P. Landgrebe, enkele Kerkeraadsleden van „de Hoeria Kristen Batak Protestant”, en vertegenwoordigers van de Chr. Europeanen zitting namen. De heer J. C. Groenenberg is voorzitter en in het dagelijksch Bestuur namen mede zitting Zendeling L. Bregenstroth en de heer W. M. van der Veer, aan wier ijver het niet in het minst te danken is, dat de Verthans onder haar beheer heeft: Een Zendingsinternaat, plaats biedend voor 100 kinderen, geopend Aug. 1931, een Schakelschool met 2 leerkrachten en 95 leerlingen en een op 1 Juli 1932 geopende Holl. Inl. School met 4 leerkrachten en 120 leerlingen (hoofd de heer R. Puik) en ook een Mulo-voorklas met 38 leerlingen. Alles ongesubsidieerd.

Bovendien werd 16 Juli te Pematang Raja een schakelschool geopend met 55 leerlingen.

Het kan misschien hier dienstig zijn enkele cijfers over een en ander te berde te brengen. In Simeloengoen arbeiden twee Zendelingen, behalve de reeds genoemde, de heer Gabriel te Seriboe Dolok. De eerste had 31 Dec. 1931 69 gemeenten met 26000 zielen. De tweede 30 met 3000.

De arbeid, gedurende 30 jaren thans verricht, was dus niet ongezegend.

In Siantar zelf kerken elke Zondag een 800 tal Chineezers in de kerk, waarvan bijgaande foto ons een kiekje biedt. Wij zelf plegen daar des Zondagsmorgens heen te gaan, omdat we door een beperkte Zondagsrust niet steeds des morgens als Geref. Kerk bunnen bijeenkomen.

We treffen verder aan op dit deel van het Zendingsterrein 70 scholen met 10.000 leerlingen, die alle rechtstreeks onder het beheer der Zending staan.

Van de 180000 Batakkers in deze streek zijn er 30000 Christenen.

Daarbij komt dierleer tegenstand: allereerst ontplooit Rome hier zijn activiteit. Aan Rome is de band tusschen Chr. Europeanen en Zending te danken. Daardoor moesten ook wij doen, wat we in malaisetijd niet gaarne willen doen: scholen bouwen. Hopelijk werpt deze actie van Rome ook deze vrucht af, dat de jonge Kerken zich haar schatten bewust worden! Menschelijkerwijs komt zij te vroeg daarvoor, maar wie weet?

Dan is er de tegenstand van de Islam,

die in Siantar haar Oostelijke invalspoort heeft.

En ten slotte is er de Westersche civilisatie, die de Kerken met secularisatie bedreigt.

En dan spreken we nog niet van secten en afscheidingen.

Onze Schoolactie was dus allerminst

maar ook werkt dit alles in op de bevestiging van eigen geloof. Men wordt verplicht kleur te bekennen en men ziet in de groote schaar van medegeloovigen uit de Heidenwereld de vervulling van Gods be-
loften.

Is deze tak van medewerking dus min of meer van kerkelijken aard, ten slotte

Kerk in Siantar.

liefhebberij, maar de nood drong en wij zijn geholpen. Allerlei moeilijkheden brachten ons dichterbij elkaar en menig een van onze leden kan getuigen, dat de Rijsche Zending hem, doordat ze beslag op hem legde hem dichterbij God heeft gebracht.

Behalve dit hebben we ook rechtstreek-
sche actie. De heer H. J. van der Mark, die op onze Verstrooidendagen over het Zendingsvraagstuk het woord voerde, heeft in de omgeving van zijn kebon de vraag naar Gods Woord opgemerkt en zoo kwam hij tot de menselijke dwaasheid te denken aan de uitbreiding van de arbeid en dat in dezen tijd. Het leek hem minder juist, indien we als kerk ons daarvoor zouden spannen, maar individueele medewerking scheen hem zeer goed mogelijk. Er heerschte na afloop van zijn woorden een merkwaardig nuchter enthousiasme en zoo werden er verschillende commissies van 3 leden gevormd, die elk een Zendingstak voor hun rekening namen.

Dat dit alles ons als kerk ten zegen is, behoeft geen betoog. Niet alleen ligt er in Zending-van-nabij een zekere beko-

ring, is er ook interkerkelijke samenwerking. Er wordt moeite gedaan om gelden te verzamelen, ten einde den Zending tege-
moet te komen in zijn auto-kosten.

Moge God de arbeid van de Rijsche Zending op dezen zwaren post en in deze zware tijden steunen. Hij stelde haar ook verder ten zegen, voor de Heidenen en voor onze Christenen, wier geloof in dit dorre en wijde land zoo menigmaal verkwijnt.

W. DE JONG—PUNT.
E. DE JONG.

Pematang Siantar. S. O. K.

RIJPE VRUCHTEN.

„Men spreekt van U zeer heerlijke dingen”, zongen we in de Holl. dienst te Magelang en werkelijk we voelden iets van groote ontroering en heerlijkheid, toen we dat lied op de lippen namen. 't Is een heele reis van Poerbolinggo naar Magelang over de hooge Kledoengpas tus-
schen de Sindara en de Soembing, twee enorme bergen, maar het was ook voor een zeer bijzondere gelegenheid, dat we

de kerkdienst te Magelang wilden meemaken. Daar zouden namelijk drie Chineesche meisjes, oud-leerlingen van onze school, belijdenis des geloofs afleggen en daarna gedoopt worden; alle drie dochters uit Chineesche families van eenige bekendheid in onze kotta. Twee wonen in Poerbolinggo en één in Soekaradja, maar alle drie hebben ze een uitgebreide familie in onze stad. De ouders hadden gelukkig hun toestemming gegeven wat ons ten zeerste verblijdde. Deze meisjes zijn thans leerlingen van de Chr. Huishoudschool te Magelang en zaten, met een vierde die nu catechetisch onderwijs ontvangt van Ds. Rullman met elkaar in één-zelfde klasse.

In de tjokvolle kerk was het doodstil, toen de meisjes neerknielden om den Heiligen Doop te ontvangen. Treffend wees Ds. Merkelijn op de blijdschap, die er was bij de nieuwe zusters, bij de gemeente en kerkeraad bij hem, en bij de onderwijzers maar ook... bij de Engelen in den hemel. En toch was er ook droefheid in het rijk der duisternis en hij wees erop, dat zij die droefheid zeker zouden aanvoelen, misschien heel erg in haar leven. En waarlijk gemakkelijk zullen „onze” meisjes het niet hebben in haar verdere leven. Geve onze God, die ons zoo de wonderen van Zijn genade heeft laten zien, haar kracht en geloof genoeg om steeds te weten, dat zij haar hart hebben geschonken aan haar Hemelschen vader en geve God ons allen veel gebed, niet alleen voor deze kinderen maar ook voor den arbeid onder de Chineezen op het zendingsterrein. Er zijn hier zooveel wonderen te beleven als wij maar trouw zijn! En als gij trouw zijt bovenal in uw gebed!

G. HANSKAMP.

„Uit Poerbolinggo”.

Tweede Zendingsstudieconferentie te Lunteren 8—13 Augustus 1932.

Een conferentie voor Zendingsstudie te Lunteren is altijd iets zeer aantrekkelijks. Dat bleek wel uit de groote opkomst. Bijzonder was ook het groote aantal predikanten, dat zich ditmaal opgemaakt had naar het conferentie-oord. Het ligt er ook zoo mooi, rustig, en gezellig. Ja, het is er wel anders als thuis of in een hotel: ge moet zelf uw lakens meebrengen en uw bed opmaken, zelf water halen, mee helpen bedienen aan tafel. Maar dat maakt juist het gezellige uit. Ge laat nu eens achter uw dagelijksche beslommerin-

gen, uw moeilijkheden met Jan, Piet en Klaas; en als één groote vriendschaar vereenigt ge u om het ééne groote doel — meerdere kennis van de Zending en kennismaking met Zendingsarbeiders.

Dat groote doel kwam reeds uit in de openingsrede van Ds. Jansen Schoonhoven, die de conferentie bepaalde bij het groote zendingsbevel uit Mattheus 19. Iederen morgen opnieuw leidde Ds. Velders de aanwezigen in in de groote gedachten van Gods Woord. Uit de practijk van het werk in Solo vertelde Ds. P. v. Eijk.

De warmte en de rustige omgeving lieten het toe, dat wij des avonds tusschen de dennen vergaderden, en niemand zal in de serene stemming vergeten, de gloedvolle woorden van Rev. Axling, die ons vertelde van Kagawa, den grooten socialen Christenprediker in Japan; en de vreugden en moeilijkheden van den medischen dienst door Ds. Verhagen uit Solo. Terwijl den laatsten avond Ds. Mondt het gehoorde samenvatte en wakte tot nieuwe bezieling en belangstelling.

In de koelte van het bosch werden de morgens doorgebracht. Echter niet om te luieren, maar om hard te werken in drie afdelingen. Een gedeelte luisterde naar de steeds interessante cursus van Prof. Dr. M. Schlunk over het rassen-vraagstuk; een ander gedeelte luisterde met klimmende belangstelling naar den Heer Kijne uit Mie over de Zending onder de Papoea's; terwijl een derde groep meer wenschte te hooren over Soemba en zijn zending, welke cursus geleid werd door Ds. P. J. Lambooy.

Maar ook de middagen werden niet in ledigheid doorgebracht. Soms ging men tochten ondernemen, zooals naar Hoenderloo, of men luisterde naar causerieën als van Dr. v. d. Veen, taalgeleerde in Celebes; of den Heer Schuurmans, die bijzonder boeide met zijn vertellingen over de To Laki in Z. O. Celebes; of naar den heer P. Harkema, die een groot gehoor boeide met een zendingskist over Midden-Java. Jammer, dat te midden van een verstikkende hitte een ijskarretje even aller belangstelling trok. Maar dat duurde niet lang.

Diepe ernst heerschte er, maar ook groote vrolijkheid. Onvergetelijk was het uur waarop een „internationaal Gerechtshof” een ingebrachte aanklacht onderzocht. Het gelach kon men soms 'n kwartier verhooren.

Zeer plechtig was het uur waarop afscheid genomen werd van de vertrekkende Zendingsarbeiders. Dáár geen menschen-

verheerlijking, alleen Gods Woord en gezang klonk. Geleid door Ds. Pol, den voorzitter, maakte dit afscheid diepen indruk op allen.

Men leeft zulke dagen op 'n hooger plan, door gesprek en gezang, en gebed. Banden worden gelegd, echte vriendschapsbanden en dan zegt men: jammer: dat niet meerderen nog dit meemaken!

P. J. LAMBOOIJ.

Algemeene Zendings-Conferentie.

Van 24 tot 26 October wordt in het Koloniaal Instituut te Amsterdam de 45e Algemeene Zendings-Conferentie gehouden. Zij zal worden gepresideerd door den vicevoorzitter Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam, daar de heer L. J. van Wijk wegens klimmenden leeftijd als voorzitter is afgetreden.

De Conferentie stelt zich ten doel een overzicht te verkrijgen van de wereld-zending in dezen crisistijd.

Op Maandagavond zullen de heer en mevrouw Van Boetzelaer van Dubbeldam mededeelingen doen over de vergaderingen van den Internationalen Zendings Raad te Herrnhut.

Dinsdagmorgen zal Ds. Joh. Rauws, zendingsdirector te Oegstgeest, een overzicht geven van het zendingswerk in Ned. Oost- en West-Indië.

Daarna zal Prof. Dr. Julius Richter spreken over het zendingswerk in China en Japan; des namiddags over Afrika, Britsch-Indië en Voor-Azië.

Dinsdagavond wordt een zendingsavond gehouden, waarvan het program nader wordt bekend gemaakt.

Woensdagmorgen spreekt Dr. Otto Iserland van Genève over de economische problemen en de wereldzending.

Des namiddags geeft Director H. G. Steinberg van Zeist een overzicht van de twee eeuwen zendingsarbeid der Broedergemeente, waarna enkele mededeelingen worden gedaan over de feestviering te Herrnhut.

Prospectus kan men aanvragen bij het bureau van den Z.S.R., Utrechtsche weg 64 te Zeist, bij het Ned. Bijbel Gen. te Amsterdam, of bij het Zendingsbureau te Oegstgeest.

Korte Berichten.

Dr. J. Berg.

Wat reeds enkele maanden verwacht werd, is geschied. Dr. J. Berg, de Directeur

van het Zendingshospitaal te Wonosobo, is door de deputaten van de Zending op Soemba benoemd tot Geneesheer-Directeur van het Zendingsziekenhuis te Waikaboebak op Soemba. Dr. J. Berg zal dus D.V. weer terugkeeren naar zijn eerste standplaats.

Dr. B. J. Esser.

Rotterdam's missionaire predikant Dr. B. J. Esser zal D.V. in Januari 1933 terugkeeren naar Poerbolingo. Zijn postadres is thans Obrechtlaan 55, Bilthoven.

Dr. K. P. Groot.

Nadat hij Woensdag 21 Sept. in de Keizersgrachtkerk te Amsterdam, die geheel gevuld was, een afscheidswoord had gesproken tot de Gemeente van Amsterdam en velen uit de Kerken van Noord-Holland, is Dr. K. P. Groot, de directeur van het Petronella Hospitaal, Vrijdag 30 Sept. te Genua met zijn gezin aan boord gegaan van „de Marnix v. St. A.", om terug te keeren naar Djokjakarta.

Goede tijding uit Medan.

Uit Medan kwam het bericht, dat de Geref. Kerk aldaar met den Zendingsarbeid onder de Javanen op Sumatra is begonnen.

Er waren op Sumatra meer dan 300.000 Javanen, die daar op de ondernemingen werken. Ten deele zijn die Javanen afkomstig van het Zendingsterrein onzer Kerken op Midden Java. De Gereformeerde Kerk te Medan zag het als haar bijzondere roeping om onder die Javanen te gaan arbeiden. Zij diende haar plan in bij de Generale Synode en vroeg steun. Het plan was wel wat groot opgezet. Maar het denkbeeld vond toch bijval, zoodat de Generale Synode steun uit de Generale kas der Zending heeft toegezegd.

Mede in verband met den druk der tijden is de uitvoering van dit plan vertraagd geworden, maar thans is de arbeid onder de Javanen toch begonnen.

Een bekwaam Goeroe Indjil is overgekomen van Midden Java naar Medan. De Zending op Midden Java heeft dezen helper afgestaan aan de Kerk te Medan voor den arbeid onder de Javanen op Sumatra. Den 1en September l.l. is deze helper in dienst getreden van de Kerk te Medan. Naar we vernamen, zal hij worden geholpen door een paar colporteurs.

Ondanks den druk der malaise is dus nu met den Zendings-arbeid onder de Ja-

vanen op Sumatra een aanvang gemaakt, zij het dan ook op bescheidener voet, dan men zich had voorgesteld.

De Zendingsatlas.

Van onderscheidene zijden komt de vraag in, of de Zendingsatlas nog haast niet verschijnt.

Door onvoorziene omstandigheden is de verschijning enkele maanden vertraagd geworden. We kunnen echter nu berichten, dat hij dezer dagen wordt afgedrukt. Het Zendingsbureau, Fahrenheitstraat 109, den Haag, zal dus zeer spoedig de bestelde exemplaren verzenden.

De vraag naar dezen atlas is reeds nu niet onbeduidend.

Om zich te oriënteren op de verschillende Zendingsterreinen, zal deze atlas, die van elk terrein een afzonderlijke kaart met toelichting geeft, goede hulp bieden. Wie nog niet bestelde, kan dit doen aan het adres van het Zendingsbureau.

Ned. Geref. Zending Vereeniging.

De jaarvergadering van bovengenoemde vereeniging zal, zoo de Heere wil, gehouden worden worden Maandag 31 October 1932, 's middags om 2½ uur, Kerkstraat 109, Amsterdam.

Namens het Bestuur,

Dr. W. G. HARRENSTEIN, Voorz.
Th. DE RUIG, Penningmeester.

Weteringschans 129, Amsterdam.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar:

a. blikken busjes ad. f 0.23 per stuk, 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad. f 5.— per stuk.

c. Papieren busjes ad. f 0.10 per stuk, mits afgehaald aan het bureau. Toezending geschiedt alleen bij bestelling van minstens 10 stuks, tenzij f 0.25 extra voor portokosten wordt gezonden.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur (behalve des Zaterdag). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Informatiebureau.

Het adres van het Informatiebureau van het Christelijk Comité voor Indië is: J. J. Kraan, Loosduinsche kade 111, Den Haag.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau van het Christ. Comité voor Indië tot het geven van advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande voor menschen, die uit Indië komen, is J. de Wit, Park Vronestein 20, Voorburg.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

De Oude van dagen, een zendingsgebeuren op Soemba, door Ds. D. K. Wielenga, bij Kok te Kampen f 2.— geb. f 2.75.

De oud-zendeling van Soemba Ds. D. K. Wielenga heeft onze Zendingsliteratuur weer verrijkt met een mooi boek. Ds. Wielenga weet boeiend te verhalen. Ook in dit boek toont hij het. En wat hij verhaalt leert ons Soemba kennen.

De Woensdagavondklantjes, door Annie M. Ringnald, bij Kok te Kampen. f 1.40; geb. f 2.—.

De jeugdige schrijfster laat ons de klantjes zien van haar Woensdagavond, de avond van het Evangelisatiewerk. En zij laat ze blijkbaar zien zooals zij zijn. Met genoegen namen we kennis van dit goed geschreven Evangelisatieboek, waarvan de lezing zeer geschikt is om de liefde voor den arbeid der Evangelisatie te versterken.

Christus die opdracht geeft aan Zijn discipel.

De N.V. Zendingsboekhandel te den Haag brengt in den handel een goed geslaagde kaartreproductie in vierkleurendruk, op

zwaar glace-karton, van het schilderstuk van den Zwitserschen schilder Eugene Bur-nand: „Christus die opdracht geeft aan Zijn discipel.”

Deze metterdaad schoone kaart is voor uitdeeling zeer geschikt, prijs f0.15, bij 10 ex. f0.12½, bij 50 f0.10, bij 100 f0.09.

De Sjoenemietische, door Seerp Anema bij Kok te Kampen. f3.90 geb. f4.90.

Dit is stellig één der merkwaardigste Christelijke boeken van den laatsten tijd. Het is een zeldzaam boeiend boek, door den talentvollen, dichterlijken auteur geschreven in prachtstijl, en den lezer vasthoudend van het begin tot het eind. Ook een boek, dat getuigt van breede, diepe bestudeering van het Davidische Solomonisch tijdperk. Schitterend is de teekening van de joodsche wereld en het hofleven uit dien tijd. Anema laat ons de dingen zien, zooals hij zich voorstelt, dat zij zijn gebeurd. En hij doet het meesterlijk.

En toch rijzen er bij de lezing van dit zeer buitengewone boek onderscheidene ernstige vragen. Gaat de dichterlijke vrijheid in dit boek niet te ver? Is er voldoende grond om Abisag te vereenzelvigen met Sulamith? Zouden David en Salomo en Abisag metterdaad hun eigen typische beteekenis hebben verstaan?

Maar al durven we niet in alles met den auteur mede te gaan — dit boek, dat het eerste is van enkele boeken, waarin Anema zich voorstelt het tijdperk van het eind der regeering van David en de geheele regeering van Salomo te behandelen, zal stellig door velen worden gelezen.

Wegwijzers. Het Christendom van West naar Oost. Uitgave v. d. Jeugd Commissie v. d. Ned. Indischen Zendingsbond. Verschijnt 4 maal per jaar, tegen f 1.— per jaargang. Bestel adres in Nederland: Bur. Wolanda Hindia, 2e Const. Huijgensstr. 32, Amsterdam West. Postgiro 87801.

Deze uitgave levert schetsen van Kerk en Zendingsgeschiedenis. Zij worden geschreven door C. W. Nortier, docent aan de Theologische School te Malang.

Het eerste deeltje maakt een goeden indruk. Gaarne bevelen we deze uitgave aan.

De „Korte Verklaring”.

In de bekende Korte Verklaring der H. Schrift met Nieuwe Vertaling, die door J. H. Kok te Kampen wordt uitgegeven, zullen weldra verschijnen: De Profeet Ezechiël door Prof. Dr. A. Noordt zij en het eerste deel van De Kleine Profeten (Hosea-Joël-Amos) door Prof. Dr. J. Ridderbos.

Daarna gaan ter perse 1 Corinthhe door Prof. Dr. F. W. Grosheide, Exodus door Dr. W. H. Gispen, en een tweede druk van Het Evangelie naar Johannes door Dr. C. Bouma.

De Jonge Vrouw. Uitgave van Bosch en Keuning te Baarn.

Gaarne vestigen we nog eens de aandacht op dit mooie tijdschrift, dat uitstekend wordt geredigeerd en bijna van No. tot No. in belangrijkheid toeneemt. Het wordt door de jonge vrouwen zeer geroemd en ook de ouderen lezen het gaarne.

Hoe de eerste Herrnhutter Zendingen gingen en arbeiden, door Mr. Dr. P. H. W. G. v. d. Helm. Uitgegeven door het Herrnhutter Zendings-Jubileum Comité te Zeist. f0.50.

Met warmte verhaalt de schrijver in boeienden vorm het begin der Herrnhutter Zending: op St. Tohmas, St. Croix en Suriname. Mooie foto's illustreeren dit eerste stuk. De lezing zal de belangstelling voor deze zending stellig versterken.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

Door Js. Smid van het Noorder Ev. Zendingfeest f10; van L. L. te M. f2. Door Mej. M. Verkruijssen van de Zondagsscholen der Geref. Kerk te den Haag f25.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 21 Sept. '32.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Charlois f25; Bussum f106.08; de Krim f28.15; Renkum f25.88; Vlissingen f77.68; Tinte f2.43; Baarland f10; Zuidwolde (Dr.) f15.66; Bodagraven f72.88; Wolfartsdijk f14.70. Van A. C. Rahms te St. kanaal f1.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 21 Sept. '32.

Giro No. 32806.

Suriname.

Uiterlijke en innerlijke belangstelling.

Werd in Augustus te Herrnhut de uitzending van de eerste Zendingen herdacht, de laatste week van September is de week die de Broedergemeente te Zeist voor dit doel bestemd heeft. Treffend is, dat D.V. deze herdenking besloten wordt met toespraken van Herrnhutterzendingen uit Himalaya, Labrador, Nicaragua en Afrika en met een oogenblik van samenzijn aan de zending-graven op den „Gottesacker” te Zeist. Ongetwijfeld zal daar ook gedacht worden aan de honderden broeders en zusters wier stoffelijk overschot rust in de oerwouden van Suriname, de ijswoestijnen van Labrador, de dorre steppe van Thibet en op zoovele andere plaatsen van Gods wijde wereld waar deze evangelieboden het Kruis plantten.

Het doet ongetwijfeld weldadig aan, dat men dezer dagen geen Christelijk blad of zelfs geen groot z.g. neutraal dagblad kan inzien of men vindt iets over de Broedergemeente en haar werk meegedeeld. Des te pijnlijker treft het dat ook het Jubileumnummer van „Ons Suriname” weer melding moet maken van een tekort van enkele tienduizenden. Zou het nu heusch niet mogelijk zijn, al die uiterlijke belangstelling in een innerlijke om te zetten, en een gemeente die, wat de Zending betreft, een Moeder in Israël genoemd kan worden, van die drukkende zorg van telkens weerkeerende tekorten te ontlasten?

Het mag tot dankbaarheid stemmen dat momenteel in Gereformeerde kringen de belangstelling, ook de innerlijke, groeiende is. We ontvingen n.l. sinds 23 Aug. van J. d. K. te L. f5, en f5 voor tekort, E. C. R. te S. f1; L. S. D. te B? f10; Mej. W. B. van leerl. Geref. Sch. en Meisjesver. te K. f4.05; Pers. Wilh. school te R. f25; idem te B. f3; J. S. te R. f2.50; G. W. te D. f100; N. N. te H. f15; G. D. te Z. f10; Mej. K. K. K. te N. gecoll. op verjaardag f5.60 (ter navolging!); L. Q. te R. f2.50; C. J. B. te G. f10; S. B. te H. (A. H.) f3.50; mej. T. S. te D. f10; L. A. te H. f2.50; C. S.—K. te A. f27.35; A. C. te M. (leerl. Chr. Sch.) f4; Mej. A. R. te A. f5; Pers. Gr. v. Pr. Sch. te Y. f18; S. W. te W. (van leerl.) f10; Mej. M. V. van Zondagscholen 's Gr. (O.) f25; A. M. (van Pers. Chr. Sch.) te K. f60; B. J. F. (van leerl.) te Z. f24; M. J. v. O. te W. f25; W. G. B. te D. f2.50; S. H. te H. f10; Ds. J. A. W. (G. K.) te K. f5; Via A. v. d. B. van P. S. en N. S. v. d. B. te R. elk f25; F. J. de P. te 's Gr. f2; Via Ds. Br. te S. van N. N. te K. f10; Wed. C. v. d. L. te O. W. f10; fam. O. te L. f5; Wed. C. v. A. te S. f10; Ds. R. v. R. f2.50; Ds. F. d. V. te M. f5; Mej. F. J. v. B. C. te H. f25; S. J. v. K. van Zencd. te D. f25. Via den heer van Munnik, den Haag, van N. N.

f2.50; Mevr. v. R. f2.50; N. N. f1; V. f2.50; Mevr. v. d. L. f10; S. f2; Mevr. A. f10; N. N. f1; D. f1; N. N. f2; Wed. N. B. f2.50; K. D. G. te H. f2.50; I. H. te O. B. f10; J. K. te G. f2.50; Mej. A. S. V. te A. f10; Zuster D. S. B. 't M. te T. f? Joh. F. v. d. V. (G. K.) te Z. f10; A. v. 't H. te V. f1; S. W. te O. f16.

Allen zeer hartelijk dank!

J. VAN KEULEN, Vredelaan 10.
Laren (N.-H.). Postrek. 95494.

ZENDING VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN OP SOEMBA.

De inkomsten bleven sedert 1 Januari tienduizend gulden beneden de meest noodzakelijke uitgaven.

Als daarin niet spoedig verandering ten goede komt, zullen binnenkort de maandelijksche geldzendingen naar Soemba niet meer geregeld kunnen plaats hebben.

Deputaten hebben geen vrijmoedigheid en geen machtiging om voor de elke maand benoodigde gelden te leenen. Dat zou de reeds zoo moeilijk geworden kaspositie in erge mate verslechteren op den duur.

Broeders en Zusters! aan U het woord en de daad om in dit meest critieke tijdperk van de geschiedenis der kerstening van Soemba, door Uwe blijmoedige offervaardigheid den arbeid van onze Evangeliedienaren in het heidenland en hunne helpers, voortgang te doen hebben.

Laat niemand gelden welke bestemd zijn voor de Soemba-kas nog langer onder zijn berusting houden. Spoedige toezending is zeer gewenscht!

Met vriendelijken dank voor de hartelijke medewerking tot nog toe ondervonden.

Bijdragen, Giften en Collecten vanaf

19 Augustus—24 September 1932.

9e Verantwoording.

Provincie Groningen:

M. Antoons, Hoogkerk, busjes f50; id. bruiloftbusjes: D. J. Broekema f3.54; id. id. M. Antoons f4.45; id. id. R. Westerhof f4.03; Tj. Feddema, Pieterburen, Nikk. Geref. School f11.25; W. Woltjer, Loppersum, busjes: Rika Miske f8.01; id. Piet v. d. Molen f5.63; id. B. Nieuwenhuis f8.29; id. G. Wiersema f4.25; K. Mekkes, Middelstum, Nikkertje, f5; P. Kruizinga, Kantens, bijdragen 1e halfjr. f29; id. gift N. N. te K. f3; id. busje Meisjesveren. f0.47; J. Wildvank, Delfzijl, Coll. gift f2.50; H. Blaak, Marum, busje Gr. Adema, f2; J. Wildvank, Delfzijl, busjes f50; Zendingcomm. te Sellingen uit de busjes van: Ottine W. f3.91; Trijntje B. en Annie M. f7.63½; Harmke en Trijntje M. f4.32; Geert K. f4.15; Mina K.

f4.40½; Grietje M. f4.29; Corrie M. en Jannie P. f3.66½; Trientje M. en Riekje v. E. f9.68½ (waarvan f1.80 verzameld op een bruiloft); Willem P. f2.88½; Grietje H. f5.13½; Niklaas B. f3.31; Boelem B. f1.13; Ds. M. Stadig, Ezinge, Zendingseven. f125.—; R. Wijma, Boerakker, Zendingcomm. f10; J. Wildvank, Delfzijl, Coll. gift f5; W. G. Drop, Westertlee, Nikk. schoolkinderen f11; R. Wijma, Tolbert, v. d. Kerk van Marum f20; G. Bos, v. d. Zendingseven. Houwerzijl f276.10; E. ten Have, Siddeburen, Zendingcomm. f60; Geref. School, Ulrum f68.14; Mej. W. Meijer, Oldekerk, kinderen Chr. School, halve ct. f0.65; id. halve ct. Tj. Mollema f0.50; id. halve ct. Hiekje Zeldenrust f0.25; Mej. J. C. Wiersema, Bedum, 100 halve ct. H. J. K. f0.50; id. 1e kl. Geref. School f3.17½; id. Reg. Bulthuis f8.78; id. Jongel. ver. jongere afd. f4.60; id. Jongel. ver. oudere afd. f6.10; id. Hilbr. Burema f5.09; Kinderen Oosterhof te Fransum f18.76; Meijuffr. G. Haan, Groningen f210; Ds. v. d. Vegte, Groningen, Catech. bus f27.60; Ds. v. d. Elskamp, Groningen, Catech. bus f36.58½; Geref. Kerk, Groningen, coll. giften f6.31; Zendingseven. Stedum f50; Trui Nienhuis, Ulrum, halve ct. f1.25.

Provincie Drenthe:

H. L. Smeman, Coevorden, bijdragen f27.71; id. Meisjesver. Martha f5.56; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, Coll. gift f5; Ds. J. E. Boon, Hijken, gift f2.50; M. Helsloot, Koekange, Geref. Meisjesveren. f11.94; Geref. Kerk, Emmererfscheidenveen, 1e storting busjes f60; J. Post, Nieuwlande, busje Juli—Aug. f28.46; Ds. D. Drenth, busje F. G. te Oosterwolde f8.62; H. Blanken Wzn., Hoogeveen, Coll. afscheid Ds. Lambooy f55.05; idem gewone giften f44.95.

Provincie Overijsel:

J. Kassies Azn., Vroomshoop, Zendingcomm. f100; Geref. Kerk, Enschedé, per L. Burger f500; Geref. Kerk, Rouveen, Coll. gift f3; J. Malda, Bergentheim, Zendingseven. f50; S. Malda, Lutten, 2 maandel. bijd. f50; Ds. J. Visser, Ol-

demarkt, coll. lokaal Kuinre f17.12; A. v. d. Mei, Deventer, bijdrage f50; Geref. Jongel. vereen. Vroomshoop, wekelijksche bijdragen f9.53.

Oost-Friesland en Bentheim:

Ds. E. Kolthoff, Veldhausen, giften kerkzakje M. 10 f5.87.

Pinkstercollecte Groningen:

Schouwerzijl f35.13; Ter Apel f76.25; idem, nagift f5.

Pinkstercollecte Drenthe:

Nieuw Dordrecht, f41; Zweelo f19.60;

Pinkstercollecte Overijsel:

Deventer f159.07.

Soembaweken Groningen:

Niekerk f105.29; Kommerzijl, 1e storting f100.

Soembaweken Drenthe:

Assen f400.—; Coevorden f101.15.

Extra coll. Groningen:

Wagenborgen f37.58; Spijk f113.34; Uithuizen f129.72; Loppersum f233.13; Ten Post f75.35.

Extra coll. Drenthe.

Ruinerw. Koekange f61.67; Zwartemeer f11.57; Nieuw Amsterdam f155.14; Sleen f15.64; Een f9.02; Veenhuizen f8.16; Vries f9.92; Ruinerwold nagift f2.50.

Extra coll. Overijsel:

Mariënborg f35.68; Wierden f28.19; Haaksbergen f12.78; Vriezenveen f20.—; Olst f11.50; Deventer f78.—; Delden f64.90.

Zendingsfeesten.

J. E. Smit, Winschoten, N. Ev. Zendingseest f10.—.

Van Heinde en Verre:

P. L. te W. f15.—.

Samen f4417.92. 1e tot en met 8e verantwoording f54265,41½. Totaal tot op heden f58683,33½.

Groningen, 24 September 1932.

JURRIEN VELDKAMP, Quaestor.

Postrekening 138000.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

*En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele
wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen
volken.* *Matth. 24 : 14a.*

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: D R U K K E R I J „V A D A”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die
voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie
zijn ingezonden.

INHOUD:

De Heere opent de oogen. — Van Zendingsaangelegenheden: Aansluiting onzer Zending bij den Ned. Zendings-Raad; De Zendingsatlas. — Zending Zuid-Holland Zuid: Driemaandelijksch verslag; Poerwokerto als Roomsche Centrum; Opleidingsschool te Djokjakarta. — Zending Noord-Holland: Het Zendingsclubhuis te Kalioerang. — Zending Zuid-Holland Noord: Petroes; 2e Christ. Holl. Jav. School te Djokja. — Korte Berichten. — Leestafel. — Suriname. — Giften.

De Heere opent de oogen.

De Heere opent de oogen der blinden!

Ps. 46 : 8a.

De zanger van dezen Psalm wil den Heere loven zijn leven lang; altijd dus, en onder alle omstandigheden.

Hoe kan dat? Heeft hij dan geen oog voor al de ellenden, die het lot der menschen vaak zoo zwaar maken? Voor al het onrecht ook, dat door boos geweld veler leven verwoest?

Ja, hij kent ze wel: de verdrukten en hongerigen, de gevangenen en de blinden, de neergebogenen en de (door onrecht geperste) rechtvaardigen, de vreemdelingen en de weezen en weduwen (in hun onmacht tegen trotsch geweld): lees maar vs. 7—9 van zijn Psalm.

Maar hij heeft verstaan, waar de lichtende hoogte is, waarop hij altoos kan zingen; en waarom er zooveel zijn, die nooit meer van vreugde kunnen jubelen.

Er zijn zooveel, die vertrouwen op de prinsen (vs. 3), de edelen en grooten, de vorsten en regeerders. Als het leven moeilijk wordt, het lot drukt, het werk ontbreekt, de arbeid niet loont, het bedrijf inzinkt; als het onrecht schrijnt, het geweld neerwerpt, de honger dreigt: dan moet de regeering helpen, de overheid hulp verschaffen, de grooten der aarde uitkomst geven. Zij kunnen immers zooveel, zij zijn toch zoo machtig, zij hebben het maar te bestellen, het hangt slechts van hun wil af!

Maar bij het menschenkind is geen heil; zij zijn zoo zwak en vergankelijk, dat van hen niets is te verwachten. Menschen kunnen de oogen der blinden openen en uit allerlei ellende oprichten (gelijk Profeten en Apostelen hebben gedaan): indien God hun Zijn kracht daartoe verleent. De edelen en vorsten kunnen uit verdrukking en gevangenis verlossen (zooals Mozes of Kores voor Israëel hebben gewerkt): wanneer God hen daartoe roept. Schepselen kunnen van den honger bevrijden (zooals de raven dat Elia deden): wanneer de Schepper hen daartoe wil gebruiken.

Daarom: wie op menschen vertrouwt, staat op zoo wankelen grondslag, dat hij altijd moet vreezen te zullen wegzinken.

Hoe zouden ze dan zingen in blij verwachten, en jubelen van vreugdevol hopen in deze dagen van zorgen en nood? Met het gezicht op de ellenden des levens?

Waarom kan echter de Psalmist zeggen, dat hij den Heere zal loven zijn leven lang?

Omdat hij Jacob's God tot zijn hulp heeft! Deze is de almachtige Schepper, in Wiens hand dus ook alle schepselen zijn, en die er mede doet naar Zijn welbehagen.

Daarom mogen de goddeloozen morren en strijden, opstaan tegen Zijn Majesteit, en verdrukken en vervolgen Zijn volk; ze mogen onrecht plegen en geweld doen, en lang, schijnbaar straffeloos, hun boosheid voortzetten: de eeuwige Koning van Zion doet hun weg toch verkeerd loopen (vs. 9), zoodat ze verdwalen in hun listig overleg en omkomen in hun slagde plannen.

Maar voor Zijn volk is Hij de God, die trouw houdt in der eeuwigheid (vs. 6): altijd zal Hij hun zijn de Heere, de God des verbonds, wiens woord niet verbroken wordt en wiens beloften niet falen, wiens genade geen grenzen kent en wiens trouw van geen wankelen weet.

Wie op den Heere vertrouwt, staat op een hoogen, vasten rotssteen;

die kan niet wankelen, al huilen de stormen en beuken de golven; die staat in het licht van de stralen der hoop, die aan de kimmen verschijnt: die kan zijn Psalmen jubelen in den nacht, en Gode lofzangen zingen in den donkeren kerker.

Want de Heere is niet alleen de God van het woord (zooals de verwaande mensch wel veel praten kan en mooie beloften kan voorspiegelen), maar Hij is ook de God van de daad.

De Heere opent de oogen der blinden! Dat is één van Zijn vele werken van heil en genade, Zijn wonderen van almacht en trouw.

Als gij niet zien kunt, — niet zien kunt, hoe ge in Christus uw eeuwige verlossing zoudt vinden; — niet zien kunt, hoe ge in deze kommervolle tijden de zorgen overwinnen zult; — niet zien kunt, hoe ge onder smart en lijden, onder druk en onrecht het hoofd omhoog heffen kunt; — niet zien kunt, hoe ge uw arbeid volhouden zult bij veel zwakheid en verhin- dering: — vertrouw op den Heere, met dat hartelijk oprechte vertrouwen, dat u uitdrijft tot Hem en op Hem doet wachten. Hij zal dan uw oogen openen, zoodat ge ziet.

Als wij niet zien kunnen, hoe we den arbeid der Zending zouden volhouden: omdat ons medewerkende volk ook lijdt onder den nood der tijden, en omdat het werk op Java en Soemba hoe langer hoe meer vraagt door de ontwakende behoeften dier volken, en omdat de Gode-vijandige wereld al sterker zich verheft tegen het Koninkrijk van Christus; — als wij niet zien, hoe onder dat alles de zaak van onzen Koning zou voortgaan: laten we niet steunen op menschen, maar onze hulp verwachten van den God Jakobs, om meer dan ooit den nood der Zending te leggen voor Hem, wiens zaak het is; — dan zullen onze oogen open gaan, om te zien den weg van ons handelen.

Want de Heere opent de oogen der blinden! Niet wij doen dat, maar God alleen door zijn genade. En wij mogen misschien middelen zijn in zijn hand, om de oogen der Heidenen en Mohammedanen te openen voor de Waarheid, opdat ze zien hun zonden en ellenden, de ijdelheid hunner afgoden en de valsheid van hun profeet, de genade des Evangelies en de liefelijkheid van Gods dienst. Als de Heere ons gebruiken wil, mogen onze predikanten en artsen, onze onderwijzers en zusters naar Indië gaan; mogen onze deputaten en bestuurders den Zendings-arbeid organiseeren en leiden; en mogen wij voor dit werk des Koninkrijks bidden en geven. Maar Gods genade alleen opent de oogen van den Soembanees en doet den Javaan zien!

En in vertrouwen op den God van Jakob, den Koning van Zion, wachten wij op Hem. En dan blijven wij den Heere loven, ook in deze donkere dagen, ook met de heerlijke geloofs-woorden van ons prachtig Soemba-lied:

Soemba zal juichen voor Christus, den Koning:
„Christus, *mijn* Koning, zij heerlijkheid!”

N. A'd.

DUURSEMA.

Van Zendingsaangelegenheden.

Aansluiting onzer Zending bij den Neder-landschen Zendings-Raad.

Met een enkel woord hebben we in het vorige No. van het Zendingsblad reeds medegedeeld, dat, naar het oordeel van

Prof. Dr. F. W. Grosheide, de aansluiting van de Zending der Geref. Kerken bij den Ned. Zendings-Raad opnieuw aan de orde moet worden gesteld.

In een tweetal artikelen heeft Prof. Grosheide in *De Heraut* zijn gevoelens

over deze belangrijke aangelegenheid breedvoerig uiteengezet.

Hij heeft ernstig bezwaar tegen het besluit, dat door de Generale Synode te Arnhem te dezer zake is genomen.

Ofschoon in het Zendingsblad van October 1930 dat besluit in zijn geheel is opgenomen, willen we dit gemakshalve thans nogmaals mededeelen.

De Synode besloot uit te spreken:

a. dat de Gereformeerde Kerken prijs stellen op contact en een zeker verband in zendingszaken met die zendingscorporaties, die op rechtgeloovig standpunt staan; en zich zouden kunnen aansluiten bij den Nederlandschen Zendingsraad, indien deze een geheel eigen, zelfstandig instituut vormde;

b. dat zij zich echter niet kunnen aansluiten bij den Nederlandschen Zendingsraad, omdat deze lid is van den Internationalen Zendingsraad, die zonder nadere keur alle zendingscorporaties wil vereenigen en onjuiste opvattingen heeft inzake de taak der Zending op sociaal en politiek gebied;

Voorts besloot de Synode: aan de te benoemen Deputaten voor de Zending op te dragen, den Nederlandschen Zendingsraad met het sub 2e. genoemde in kennis te stellen en met dezen Raad, indien dit door hem gewenscht mocht worden, nader te overleggen, op welke wijze de bezwaren tegen die aansluiting zouden kunnen worden weggenomen;

en goed te keuren, dat de te benoemen Deputaten voor de Zending:

a. ingeval de Nederlandsche Zendingsraad hen daartoe uitnoodigen mocht en zij zelven dit wenschelijk mochten achten, enkelen hunner aanwijzen om als buitengewone leden zitting te nemen in den Nederlandschen Zendingsraad en aan diens arbeid deel te nemen zonder dat daardoor de Gereformeerde Kerken in eenig opzicht door de besluiten van den Raad worden gebonden of daarvoor verantwoordelijk zijn;

b. zoolang de medewerking sub a genoemd duurt, een evenredig deel van de kosten van den Raad te betalen uit de Generale Kas.

Tegen dit besluit heeft Prof. Grosheide zijn bezwaren uitgesproken.

Vooreerst heeft de Synode naar zijn oordeel „geschipperd”.

Dit betoogt hij aldus:

„Men heeft gezegd niet aansluiten, want de Ned. Zendingsraad is aangesloten bij den Internationalen Zendingsraad. Maar men heeft ook gezegd: de deputaten kunnen als buitengewone leden toetreden en

we willen wel ons deel in de kosten betalen. Dat is een hinken op twee gedachten, dat op den duur niet bevredigen kan. En zijn wij soms niet verantwoordelijk, als mede omdat wij ons deel betalen, de afgevaardigden van den Nederlandschen Zendingsraad in den Internationalen medewerken?”

Gaarne erkennen we, dat het besluit der Synode den indruk kan wekken, alsof men „geschipperd” heeft en er „een hinken op twee gedachten” was, gelijk Prof. Grosheide oordeelt. Het komt ons echter voor, dat dit oordeel toch niet juist is. — Het zou juist zijn, indien de Nederlandsche Zendings-Raad alleen of althans in hoofdzaak ten doel had afgevaardigden te benoemen voor den Internationalen Zendings-Raad en contact te zoeken met de Wereldzending. Maar dat is geenszins het geval. Dat is zelfs maar een klein deel van zijn arbeid.

In de statuten van den Ned. Zendings-Raad is in Art. 2 het doel aldus omschreven: „Het doel van den Nederlandschen Zendings-Raad is:

a. de bevordering der onderlinge gemeenschap en der eendrachtige samenwerking tusschen de aangesloten lichamen met volkomen eerbiediging van elks algeheele zelfstandigheid en vrijheid;

b. de aangesloten lichamen te dienen van advies bij de behartiging van algemeene zendingsbelangen, met bevoegdheid om van deze adviezen kennis te geven aan de Regeering en andere lichamen;

c. bij de behartiging van bijzondere belangen der aangesloten lichamen deze, op daartoe strekkend verzoek, hulp te bieden;

d. de Protestantsche Nederlandsche Zending te vertegenwoordigen in internationale Zendingsorganisaties.

De arbeid van den Ned. Zendings-Raad omvat dus veel meer dan de afvaardiging naar den Internationalen Zendings-Raad. Nu heeft de Synode duidelijk uitgesproken, dat onze Zending zich bij den Ned. Zendings-Raad zou kunnen aansluiten, indien deze Raad op zichzelf stond.

Het bezwaar van de Synode betrof alleen het aangesloten zijn van den Ned. Zendings-Raad bij den Internationalen Zendings-Raad, omdat deze „zonder nadere keur alle Zendingscorporaties wil vereenigen en onjuiste opvattingen heeft inzake de taak der Zending op sociaal en politiek gebied”.

Het stond derhalve aldus: In alles met den Ned. Zendings-Raad samenwerken, kon naar het oordeel der Synode niet, Van daar dat onze Zending zich niet kon aan-

sluiten. Maar er was heel veel waarin onze Zending wel met den Ned. Zendings-Raad zou kunnen samenwerken. En om daartoe de gelegenheid te openen, keurde de Synode goed dat, indien dit over en weer gewenscht werd, een paar van hare deputaten voor de Zending als „*buitengewone leden*” zitting zouden nemen in den Ned. Zendings-Raad, en aan diens arbeid zouden deel nemen.

Als *gewone leden* toetreden kon natuurlijk niet, omdat dan de Zending onzer Kerken zich volledig zou hebben aangesloten, waartegen de Synode overwegende bezwaren had. Maar als *buitengewone leden* was tegen het zitting nemen van enkele deputaten in den Ned. Zendings-Raad, bij de Synode geen bezwaar. En dan had men aan allen arbeid kunnen deelnemen, behalve in zaken die den Internationalen Zendings-Raad betreffen. En het spreekt toch van zelf, dat indien het contact op deze wijze tot stand ware gekomen, ook onze Zending een evenredig deel der kosten had behooren te dragen, wijl men ook aan den arbeid deel nam en de vrucht daarvan mede genoot.

Het is ons niet mogelijk in te zien, dat de Synode door dit besluit heeft „*geschip-perd*” en er een „*hinken op twee gedachten*” was. Integendeel komt het ons alsnog voor, dat dit besluit principieel en praktisch volkomen in de lijn lag. Ook ontgaat het ons, hoe, als het contact op deze manier was aangegaan, onze Zending door het betalen van haar aandeel in de gemeenschappelijke kosten, verantwoordelijk zou zijn geworden voor de handelingen van den Internationalen Zendings-Raad, zooals Prof. Grosheide schijnt te betoogen.

Ook nu nog meenen we, dat de Generale Synode, zonder op twee gedachten te hinken, den juiste weg heeft gewezen, waarlangs het gewenschte contact tusschen onze Zending en den Ned. Zendings-Raad kon worden verkregen. Nog steeds betreuren we het en achten we het tot schade, zoowel voor de andere Zendingen, die in den Ned. Zendings-Raad met elkander samenwerken, als voor onze Zending, dat dit contact niet tot stand gekomen is.

Misschien is het wel goed nog eens uitdrukkelijk te zeggen, dat de schuld daarvan niet ligt bij de deputaten der Generale Synode. Reeds in hun eerste vergadering van 23 October 1930 hebben deze deputaten besloten aan den Ned. Zendings-Raad te berichten, dat zij gaarne tot samenwerking bereid waren op de wijze, zooals de Generale Synode had bepaald.

Had men, na ontvangst van het schrijven der deputaten, waarin deze zich bereid verklaarden tot samenwerking, en mededeelden, dat zij hun voorzitter en scriba hadden aangewezen om eventueel als buitengewone leden zitting te nemen in den ZendingsRaad, van de andere zijde dit gewild, dan zou reeds in 1930 het door de Synode aangewezen contact tusschen onze Zending en den Ned. ZendingsRaad tot stand zijn gekomen. Intusschen had dan besproken kunnen worden of het mogelijk was de bezwaren weg te nemen, die door de Synode tegen volledige aansluiting bij den Ned. Zendingsraad waren uitgesproken. Maar de Ned. Zendingsraad heeft dat niet gewenscht. Daarna is er eenmaal confereneerd en zijn er onderscheidene brieven gewisseld, maar hierdoor is men niet nader tot elkander gekomen.

En nu is wel waar, gelijk Prof. Grosheide herinnerde, dat de Ned. Zendingsraad ten slotte twee afgevaardigden uit den kring der Zendingsdeputaten heeft uitgenoodigd om *als auditores aan de werkzaamheden van den Raad deel te nemen*” en dat de zendingsdeputaten voor die uitnoodiging hebben bedankt. Het was in April 1932, dat die uitnoodiging kwam. Tevens werd er echter bij gemeld, dat de Ned. Zendingsraad „*met meerderheid van stemmen*” dat besluit had genomen. Deputaten wisten dus, dat zij in de vergadering van den Zendings-Raad geenszins bij allen welkom zouden zijn. Een deel van den Raad begeerde hun aanwezigheid niet.

Bovendien behelsde die uitnoodiging de uitdrukkelijke bepaling, dat zij gold „*tot de eerstvolgende Generale Synode*”.

De eerste vergadering van den Zendings-Raad, waaraan de deputaten, als zij die uitnoodiging aannamen, zouden deelnemen, zou, naar medegedeeld werd, gehouden worden 17 Nov. 1932 dus ongeveer negen maanden voor de samenkomst der e.k. Generale Synode. Na de Synode zou de Ned. Zendings-Raad opnieuw beslissen of men weer afgevaardigden van de Zendings-deputaten zou uitnoodigen of niet.

Het was dus heel wel denkbaar, dat de samenwerking slechts negen maanden zou duren. Het spreekt van zelf, dat de deputaten onze Zending aan dat gevaar niet mochten blootstellen en mitsdien wel genoodzaakt waren op die zeer eigenaardige uitnoodiging niet in te gaan. Niet aan de Zendings-deputaten, maar aan de houding van den Ned. Zendings-Raad is het te wijten, dat het onzerzijds gewenschte contact

niet tot stand gekomen is. Met het oog op onjuiste voorstellingen, die zich zouden kunnen vormen, is het niet ondienstig dit duidelijk uit te spreken.

Inzonderheid echter heeft Prof. Grosheide bezwaar tegen den grondslag, waarop de Ned. Zendings-Raad staat en dat van Gereformeerde zijde is aangedrongen om dien grondslag te kiezen.

Het artikel der statuten van den Ned. Zendings-Raad, waarin de grondslag is omschreven, luidt aldus:

„De Nederlandsche Zendings-Raad staat op den grondslag der Heilige Schrift, die hij erkent als het Woord van God en mitsdien als regel van geloof en leven, terwijl hij instemt met de Apostolische geloofsbelijdenis”.

Het is volkomen waar, gelijk Prof. Grosheide opmerkt, dat de Gereformeerde broeders, die aan de bespreking bij het ontwerpen der statuten deelnamen, hebben aangedrongen om dit tot grondslag te nemen. Onjuist zou het echter zijn te meenen, dat alleen van Gereformeerde zijde dien grondslag gewenscht werd. Ook de vertegenwoordigers van de Zending der Christ. Geref. Kerk, van de Luthersche Zending en van den Gereformeerden Zendingsbond stelden op dien grondslag prijs.

Tegen dien grondslag nu heeft Prof. Grosheide bezwaar.

„In de eerste plaats”, zoo schrijft hij, *„omdat het niets geeft. De Roomsche Kerk erkent ook de Schrift als Woord Gods en de twaalf artikelen des geloofs. En wat meer zegt is dit. Wanneer ik een grondslag heb, dan moet ik niet alleen dien grondslag hebben, doch het ook eens zijn over de wijze van handhaving.”*

„Ons tweede bezwaar is, dat juist door het aanvaarden van een grondslag de Zendings-Raad gekomen is op een terrein, waar hij juist niet moet komen.... Door een grondslag te aanvaarden, heeft het den schijn gekregen, dat de Zendings-Raad is gekomen op een gebied waar zulk een grondslag noodig is. En van dat terrein moet hij afblijven, zal hij kunnen bestaan. Een Zendings-Raad is alleen mogelijk wanneer hij

a. niets anders is dan een ontmoetingsplaats van verschillende organisaties, die in de Zending arbeiden;

b. alleen in het formeele bindende besluiten neemt”.

Na lezing en herlezing van het betoog van Prof. Grosheide, wiens oordeel we buitengewoon op prijs stellen en met wien we anders zoo gaarne accoord gaan, is het ons niet gelukt de juistheid van wat hij

in zake dien grondslag schreef, in te zien.

Vooreerst zij herinnerd, dat ook de „Deutscher Evangelischer Missionsbund” die in Duitschland als „Zendings-Raad” fungeert een positief Christelijken grondslag heeft en dien grondslag ook handhaaft. Het komt ons voor, dat wat in dit opzicht in Duitschland kan, ook wel kan in Nederland.

Voorts zij opgemerkt, dat de Generale Synode van Arnhem tegen den grondslag van de Ned. Zendings-Raad geen bezwaar heeft. Dr. van Andel schreef in het door hem te dezer zake opgestelde rapport: *„Van niet minder beteekenis is het antwoord op de vraag, wie in dezen raad samenwerken. De samenwerking zal naar het oordeel van de Commissie te beperken zijn tot die corporaties, die op beslist geloovig standpunt staan. Daarom zal een geloofsbasis voor zulk eene samenwerking noodig zijn. Naar het oordeel uwer Commissie voldoet de Nederlandsche Zendingsraad aan dezen eisch door Art. 3 zijner statuten”.* Blijkbaar kon de Synode zich hiermede vereenigen. Zij sprak dan ook uit dat onze Zending zich bij de Ned. Zendingsraad zou kunnen aansluiten, indien deze op zich zelf stond.

Ook nu nog komt het ons voor, dat in de aangehaalde zinsnede uit bovengenoemd rapport het juiste standpunt is genoemd.

Ook al zou de Zendingsraad slechts alleen de plaats wezen, waar de onderscheidene Zendingen elkander ontmoeten en net elkander algemeene Zendingsbelangen bespreken, dan is het toch nog noodig, dat men elkander als Christ. Zending kan erkennen. Niet alles echter, wat zich zelf „Zending” noemt, is Zending. Een modernistische Zending is geen Christ. Zending, ook al dient zij zich als Zending aan. Er moet iets zijn waaruit blijkt, dat men elkander als Zending kan erkennen. Men kan dan zoeken in de formulering van een grondslag, waarop men elkander ontmoeten kan, zooals het is geschied bij de Ned. Zendings-Raad; mogelijk zou het ook kunnen bij de omschrijving van een gemeenschappelijk doel; maar in elk geval schijnt het ons volstrekt noodig, dat men een punt van gemeenschap hebbe, waardoor men elkander als Christ. Zending kan erkennen.

Dit klemte te meer, omdat een Zendings-Raad toch nog wel iets meer doet, dan alleen zeer uitwendige belangen bespreken, zooals subsidieregelingen enz.

In het boven aangehaalde Art. 2. der statuten van den Ned. Zendings-Raad,

waarmede ook Prof. Grosheide zich kan vereenigen, is in de eerste plaats als doel genoemd: „*de bevordering der onderlinge gemeenschap en der eendrachtige samenwerking tusschen de aangesloten lichamen*”.

Zal het ook maar eenigszins mogelijk zijn, dat verschillende Zendingen „*de onderlinge gemeenschap en de eendrachtige samenwerking*” bevorderen, dan is het o.i. beslist noodig, dat men elkander bij alle verschil toch als Zending kan erkennen en een gemeenschappelijken basis hebbe. Een Zending, die op positief Christelijk standpunt staat, kan onmogelijk „*de onderlinge gemeenschap en de eendrachtige samenwerking*” met eene „modernistische Zending” bevorderen.

Allerminst is dit mogelijk voor een Zending, die van Kerken met een welomschreven belijdenis uitgaat, zooals voor onze Zending. Samenwerking van de Zending der Geref. Kerken met andere Zendingen kan slechts geschieden, wanneer die Zendingen op recht geloovig standpunt staan en wanneer de eigen vrijheid en zelfstandigheid volkomen gewaarborgd is. Verder kan o.i. de Zending onzer Kerken in geen geval gaan.

Nu ligt het bezwaar, waarom de Zending onzer Kerken zich niet kan aansluiten bij den Ned. Zendings-Raad niet in dien Raad op zich zelf, maar in het feit, dat de Ned. Zendings-Raad is aangesloten bij den Internationalen Zendings-Raad, die bij de toelating van leden geen keur toepast en opneemt wat zich als Zending aandient, en derhalve modernistische Corporatie's niet weert.

Toen enkele jaren geleden in de Commissie van advies de oprichting van den Ned. Zendings-Raad aan de orde kwam, was het ons niet bekend, dat in den Internationalen Zendings-Raad modernistische corporatie's werden toegelaten, anders zou tegen de aansluiting bij den Internationalen Raad reeds toen ernstig bezwaar zijn ingebracht. Ook thans nog zijn we met heel de wereldzending niet genoegzaam op de hoogte om een geheel zelfstandig oordeel te vellen over de richting, van al de verschillende corporatie's, die als leden tot den Internationalen Zendings-Raad zijn toetgetreden. Maar het staat toch wel vast, dat de Internationale Raad, ook al heeft deze onderscheidene malen, gelijk nog onlangs te Herrnhut, zich uitgesproken in positief Christelijken geest, toch ook de modernistische richting in zijn midden toelaat.

Ook Prof. Grosheide erkent dit ten volle. Hij schrijft: „*Wat over enkele corporaties, die ook bij den Internationalen Zendings-Raad aangesloten zijn, gezegd werd ter Synode, is volkomen juist. We hebben in De Heraut herhaaldelijk geschreven over het modernisme en saecularisme in de Zending, m.n. in de Amerikaansche Zending in China. Ook wij hebben gewezen op het groote gevaar, dat men het zaligmakend Evangelie van Jezus Christus gaat vervangen door een sociaal Evangelie. En daarom moeten we meegaan met de bezwaren, die zijn ingebracht tegen een Zendings-Raad, die modernistische corporaties als leden toelaat.*”

We doen niet de minste moeite om aan te toonen, dat het zoo erg niet is, want het is erg.

Toen we dit lazen, dachten we, dat de conclusie nu zou moeten zijn, dat de Zending onzer Kerken derhalve noch direct, noch indirect in eenig contact moest treden met den Internationalen Zendings-Raad, zoolang dezen de moderne richting toelaat.

Toch komt Prof. Grosheide tot die conclusie niet. Als we hem wel begrijpen, wenscht hij, dat de zaak opnieuw aan de orde worde gesteld, dat uit de statuten van den Zendings-Raad het artikel van den grondslag worde verwijderd en dat, nog sterker dan thans is geschied, in de statuten worde uitgesproken, dat de Zendings-Raad alleen formeel werk zal doen, zooals „*verdeeling van terrein en verhouding tot de Regeering*”.

En dan zou de Ned. Zendings-Raad lid kunnen blijven van den Internationalen Zendings-Raad en zou er geen bezwaar zijn, dat ook de Zending onzer Kerken zich aansloot bij den Ned. Zendings-Raad.

Het komt ons voor, dat in deze richting de oplossing der moeilijkheid niet is te vinden.

We zijn het met Prof. Grosheide eens, dat eenig contact tusschen de Zending onzer Kerken en de andere Zendingen wel zeer gewenscht is. Meermalen hebben we daarop gewezen. Gelukkig ontbreekt dat contact ook thans nog niet geheel. Ofschoon in den Ned. Zendings-Raad de Zending onzer Kerken in geen enkel opzicht vertegenwoordigd is, is het Zendings-consulaat nog steeds een gemeenschappelijke instelling, waaraan ook de Zending der Gereformeerde Kerken medewerkt, en waarvoor met de andere Zendingen meermalen vergaderd wordt.

Zal er contact komen tusschen onze Zen-

ding en den Ned. Zendings-Raad, dan zien we ook nu nog geen anderen weg, dan dien de l.g. Generale Synode heeft aangewezen. Zoolang de Internationale Zendings-Raad modernistische Zendingen toelaaft en de Ned. Zendings-Raad daarbij aangesloten is, mag de Zending onzer Kerken zich niet volledig aansluiten bij den Ned. Zendings-Raad. We verwachten ook niet, dat de a.s. Synode hiertoe zal besluiten.

We zien ook niet in hoe de Zendings-Raad zou zijn te vervormen tot een lichaam, waarin een positief Christelijke Zending zou kunnen samenwerken met een modernistische Zending.

Zal een Zendingsraad iets beteekenen, dan zullen de aangesloten Zendingen in zijn vergaderingen ook de groote, algemeene Zendingsbelangen moeten kunnen bespreken en behartigen, met behoud natuurlijk van elks volledige vrijheid en zelfstandigheid, gelijk dit in de statuten van den Ned. Zendings-Raad is bepaald.

Maar dan is het ook noodig, dat de aangesloten Zendingen elkander metterdaad als Zendingen kunnen erkennen. Nooit zal echter een positief Christelijke Zending een moderne Zending als een heusche Zending erkennen kunnen. Vervorming van een Zendingsraad tot een zoo neutraal college, dat daar voor geloovigen en ongeloovigen naast elkander plaats is, beroofd dien Zendingsraad van zijn karakter. Dan houdt hij op *Zendings-Raad* te zijn.

Nu zijn ook wij nog steeds van oordeel, dat contact en samenwerking van onze Zending met den Ned. Zendings-Raad metterdaad gewenscht en ook wel mogelijk is. En die samenwerking zou dan verreweg het grootste deel van den arbeid van de Ned. Zendings-Raad omvatten, alleen niet de zaken betreffende den Internationalen Zendings-Raad.

Maar dan zal dat o.i. alleen kunnen geschieden op de manier zooals door de Generale Synode van Arnhem is bepaald en zonder dat uit de statuten van den Ned. Zendings-Raad de grondslag van Art. 2 worde weggenomen.

De Zendingsatlas.

Zoodra dit No. van het Zendingsblad uitkomt, zal de Zendingsatlas van onze Zendingsterreinen op Midden-Java en Soemba verschenen zijn. Door onderscheidene omstandigheden is tot ons leedwezen die verschijning enkele maanden vertraagd.

Deze atlas is beduidend groter geworden dan we eerst dachten. De kaarten zijn op-

genomen zooals deze in het Zendingsblad hebben gestaan, maar nu gedrukt op veel beter papier, waardoor zij duidelijker zijn.

Enkele kaarten zijn geheel vernieuwd. De bijschriften zijn zooveel mogelijk tot op heden bijgewerkt. En het geheel is voorzien van een gepast omslag.

De prijs van dezen atlas is zeer laag gesteld. Dat is geschied, opdat elk hem moge kunnen aanschaffen. Hij kost slechts f0.30 en bij getallen van vier of meer slechts f0.25 per exemplaar. Dat is zoo vrijwel den kostprijs. Er wordt niet op verdiend. En als de oplaag, die op 2000 exemplaren is bepaald, niet ongeveer geheel van de hand gaat, zou deze uitgave nog een schade-post kunnen worden. Maar gelet op de bestellingen, die nu reeds inkwamen, hebben we wel hoop, dat de oplaag aan den man zal worden gebracht.

De atlas wordt in den handel gebracht door Gebr. Zomer en Keuning's Uitgevers Mij. te Wageningen.

Hij is ook verkrijgbaar bij het Zendingsbureau, Fahrenheitstraat 709, te den Haag, postrekening No. 184489. Wie f0.30 plus tien cent voor kosten van verzending, dus te zamen f0.40 opzendt, met opgave van adres, ontvangt binnen een paar dagen den atlas franco thuis.

Desverkiest kan men ook bestellen door middel van den boekhandel.

We hopen, dat ook deze atlas moge medewerken om de kennis van en de belangstelling voor de Zending te vermeerderen en daardoor de Zending te dienen.

W. B.

Santpoort, 25 Oct. '32.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Driemaandelijksch Verslag van de Zending der Gereformeerde Kerken in Zuid-Holland ten Zuiden in de Residentie Banjoemas
1 April—30 Juni 1932.

I.

Het verslag van den Zendingsarbeid moet ditmaal aanvangen met het memoorenen van het overlijden van Dr. W. L. Vogelesang.

Hoe ernstig de toekomst door ons allen bij het vertrek van de familie Vogelesang reeds mocht worden ingezien, het overlijdensbericht kwam toch nog geheel onverwacht en heeft in den kring zowel van de Inlandsche als Europeesche arbeiders groote ontroering gewekt. Een welbesteed zendingsleven is geëindigd en voor den medischen dienst is een belangrijke periode afgesloten. Op eenvoudige en sobere

wijze is op den avond na ontvangst van het overlijdensbericht, Dr. Vogelesang in een samenkomst van het Ziekenhuispersoneel herdacht. De goeroe-Indjils, die juist dien dag ter vergadering in Poerbolinggo waren, hebben op verzoek deze samenkomst meegemaakt. Verschillenden van hen hebben nog onder Dr. Vogelesang gewerkt als verpleger en allen hebben herinneringen aan zijn arbeid en persoon. Er was wel reden om God te danken voor alles wat Hij in Dr. Vogelesang heeft geschonken en den zegen, dien Hij door zijn persoon en arbeid heeft willen werken. In een vertrouwend eendrachtig gebed is de zegen Gods ingeroepen over de weduwe Vogelesang en hare kinderen. In den Hollandschen kring is, voorafgaande aan de godsdienstoefening door Ds. Kuipers geleid, eveneens dit heengaan herdacht.

Korten tijd voor het overlijden van Dr. Vogelesang hebben wij aan het graf gestaan van Dr. Kho, de Chineesche arts, die geruimen tijd met hem samen in het Ziekenhuis heeft gearbeid.

Al heeft het overlijden van Dr. Vogelesang, daar hij immers was verlot was, geen wijziging gebracht in den directen gang van het werk hier, toch heeft het een merkbaar verschil veroorzaakt, allermeeest wel met betrekking tot de medische arbeiders, maar toch ook voor ons allen. Het heeft ons de last der verantwoordelijkheid in groote zwaarte doen gevoelen. Het heeft bij ons het besef vernieuwd, dat de tijd komt, waarin jonge nieuwe krachten hun weg zullen moeten zoeken zonder de rijpe adviezen van de ervaren ouderen. Het heeft ons een sterken prikkel gegeven om met het voorbeeld van trouwe toewijding voor oogen de erfenis van hun arbeid als op nieuw te aanvaarden.

Wat het werk betreft in deze verslagperiode, is het beschamend op te merken van hoeveel zegen te getuigen valt. In deze tijden van crisis en malaise, waarin wij noodgedwongen nog meer dan anders verplicht zijn onze aandacht en belangstelling te wijden aan de materiele zijde van het werk, is het gevaar groot, dat wij ons onrechtmatig zorgen maken en te weinig openstaan voor het opmerken van zegeningen.

Neen, er is ditmaal weinig te vertellen van groote uitbreiding, van veel zichtbare vruchten. Dat heeft zeker niet ontbroken, maar het is niet opvallend.

En het zou wel van een wondere mentaliteit getuigen, als wij bij het hooren van

„zegen” allereerst daaraan dachten.

Er is bij alles wat te wenschen overblijft, zulk een rijken schat in wat we hebben. Het treft mij telkens diep bij het grondiger in kennis komen met de gemeenten en de helpers, hoe veel en hoe rijke kansen wij hebben. Vóór wij toe zijn aan de klacht over de onmogelijkheid van uitbreiding, zullen wij goed doen te danken voor dit bezit. Er is veel waars in, wat meerdere malen is opgemerkt in den laatsten tijd, dat wij niet behoeven te treuren, omdat wij nu ons apparaat niet grooter kunnen maken, omdat dit ons juist dwingt, wat wij hebben te vervolmaken. Het verdiepen van de kennis onzer goeroe's, het vermeerderen van hun geestelijk bezit, het geven van meerdere leiding aan gemeenten en scholen, is een taak, waartoe wij nu juist met bijzondere kracht uitgedreven worden. De klacht, dat daartoe te midden van de drukte van den nieuwbouw, te weinig tijd overblijft, moest eigenlijk niet kunnen voorkomen.

Maar helaas ze is er. En ze is verklaarbaar. Laat ons dan deze lichtzijde van den nood der tijden niet verzuimen dankbaar op te merken.

Zoo is er heel veel wat tot blijdschap stemt. Onze mannen werken met toewijding. In de gemeenten is over het algemeen trouw en standvastigheid. In verschillende plaatsen groeit het, zij het langzaam. Er zijn teekenen van inwerking naar rondom. Op andere plaatsen is de tegenwerking groot en actief, een verblijdend getuigenis van de levenskracht onzer gemeenten. Onze nieuwe post in Soekaradja en Banjoemas geeft reden tot dankbaarheid. Verschillenden bereiden zich voor tot den Doop. Enkele afvalligen zijn met berouw teruggekeerd. Met verschillende anderen is contact gevonden. Ook in Sambeng bij Poerbolinggo zijn de vruchten bezig te rijpen.

In afwijking met een vorig maal is dit keer een aparte classicale vergadering gehouden ter bespreking van de voorstellen ter Synodale vergadering. Het gevaar, dat de afgevaardigden zich te weinig zullen kunnen losmaken van de besprekingen ter classicale vergadering en practisch zich gebonden zullen achten daaraan, weegt naar mijn meening niet op tegen het groote voordeel van zulk een classicale bespreking der verschillende voorstellen. Het bevordert niet weinig het meeleven der gemeenten in het kerkelijk verband en kan niet anders dan de besprekingen ter Synode ten goede komen.

Het groote belang van deze tweede Javaansche Synode te Djokja ligt in het vaststellen der Kerkenorde. Hiermede heeft de voorloopige regeling, op ons terrein van kracht, uitgediend.

Dit jaar is weer geen Hemelvaartsfeest gevierd, dat wil zeggen niet op de wijze, waarop dit gebruikelijk was. Was het vorige jaar een droeve tuchtzaak aanleiding, thans was het voornamelijk de malaise. Na overleg met de predikanten en oudste goeroe's is hiertoe besloten. De onkosten aan zulk een toogdag van de Javaansche Christenen verbonden, zijn betrekkelijk hoog, in dezen tijd naar aller meening tē hoog. Bovendien is het een bezwaar, dat altijd slechts een deel, en dat wel het beter gesitueerde deel der Christenen, mēt die welke in Poerbolingo of omgeving wonen, in staat zijn aan deze algemeene viering van den Hemelvaartsdag deel te nemen. Al de overigen hebben aan zulk een dag niets. Met algemeene stemmen is daarom besloten dit jaar dien dag in elke gemeente afzonderlijk te vieren. Sommige deden dit op dezelfde manier als vroeger doch dan in eigen kring, anderen hielden een gewone godsdienstoefening.

Gemeenschappelijk is met de Hollandsche kring het Avondmaal gevierd in Poerbolingo. Het is heerlijk, dat op deze wijze althans ééns per jaar aan den disch des Heeren de eenheid in Hem, die elken dag bindt, maar die door het taalverschil zoo weinig gelegenheid heeft zich practisch te betoonen, tot daadwerkelijke uiting komt en beleefd wordt.

(Wordt vervolgd).

Poerwokerto als Roomsche Centrum.

Eenige dagen geleden ontving ik bericht van den pastoor in Poerwokerto, dat Paus Pius XI bij Breve van 26 Jan. 1932 het gebied omvattende de Residentie Noorden Zuid-Banjoemas, Bagelen, Wonosobo, Tegal en Pekalongan tot heden ressorteerende onder het Apostolisch Vicariaat van Batavia, tot Apostolische prefectuur heeft verheven onder den naam: **Apostolische prefectuur van Poerwokerto**.

Hiermee is dus Poerwokerto als Roomsche centrum geconsolideerd.

En de actie van uit dit centrum wordt sinds eenige jaren met kracht voortgezet.

Met ingang van 1 Juli is weer een nieuwe school begonnen. Veel gemakkelijker dan wij, kunnen de Roomschen hun schoolactie uitbreiden. Subsidie is voor hen geen noodzakelijke vereischte. Ook wan-

neer zij zonder dat hun schoolgelden gelijk maken aan dat der Gouvernementscholen, kunnen zij zonder verlies exploiteeren. Het levensonderhoud der „broeders en zusters” kost weinig. Goede krachten zijn altijd beschikbaar.

In Poerwokerto heeft de Zending slechts, behalve de kleine gemeente, een Volksschool en een bloeiende Hollandsch-Javaansche School.

Veel minder strategische punten dan de Roomschen dus.

Het ontvangen van dit bericht deed mij te meer verlangen naar het oogenblik van Dr. Essers terugkeer, waarna ik het werk in Poerwokerto zal kunnen aanvangen.

R.

Opleidingsschool te Djokjakarta.

De docent der Opleidingsschool te Djokja zond een schrijven aan de deputaten der Generale Synode waaruit het volgende wordt doorgegeven aan de lezers van het Zendingsblad.

„Gedurende de Junimaand stonden de lessen stil, terwijl ik den 5en Juli weer begonnen ben. Het aantal leerlingen bedroeg toen 19. Twee kwamen niet terug na de vacantie. Eén, een leerling van Magelang, pas van de Keucheniuschool gekomen verklaarde, dat hij de lessen onmogelijk kon volgen en liever onderwijzer werd. De andere had finantieele bezwaren.

Het aantal leerlingen bedraagt dus 19 op 't oogenblik, waarvan 6 getrouwd en 13 in het internaat. Zij verrichten met ijver hun werk, de gaven zijn natuurlijk verschillend, maar over hun toewijding valt niet te klagen.

Verder geef ik iederen avond twee uur les aan de heeren Soempono en Augustinus Joram. De eerste is de beroepen predikant voor Solo, de tweede beroepen predikant te Klaten, die zich voorbereiden voor hun classicaal examen. Dit examen heeft plaats den 5en October a.s. Het aantal Javaansche predikanten stijgt daarmede tot 8, allen oudleerlingen van de Opleidingsschool.

Vroeger schreef ik u reeds, dat op de Bijzondere Vergadering in Augustus beslist zou worden of wij 1 Juli 1933 met een Hollandsche of een Javaansche cursus zouden beginnen. De vergadering was algemeen van oordeel, dat het gewenscht was te beginnen met een Hollandsche cursus, omdat wij groote behoefte hebben aan helpers, die Hollandsch kennen, om door hen nader contact te krijgen met het steeds

grooter wordend aantal Hollandsch sprekende Javanen. En in de tweede plaats bestaat er groote behoefte aan helpers voor den arbeid onder de Chineezzen, die zich langzamerhand uitbreidt. In verband met dit besluit heb ik nu maar reeds bekend gemaakt dat er in Mei 1933 toelatingsexamen zal zijn voor den volgende cursus

eenstemmen met die van den vorigen cursus. Een voorstel hieromtrent kan ik u nu nog niet zenden, daar ik dit eerst wensch te bespreken met Ds. Pos, na zijn terugkeer uit Br. Indië."

Tot zoover de mededeelingen van Dr. F. L. Bakker. Hieruit blijkt wel heel duidelijk hoeveel omvattend zijn arbeid is.

Het Zendingsclubhuis te Kalioerang.

met Hollandsch als voertaal, opdat zij die zich hiervoor opgeven willen zich daarop voorbereiden.

Als eischen van toelating stelde ik net als voor den vorigen cursus: einddiploma H. I. Kweekschool (Kweekschool te Solo) of M.U.L.O. Het toelatingsexamen loopt dan over Bijbelsche Geschiedenis en Gebofsleer, terwijl het meteen de gelegenheid biedt om kennis te maken met de leerlingen. Ik hoop, dat u dit alles zal goedkeuren.

Ik heb er bij de vergadering sterk op aangedrongen niet meer te spreken over den Hollandschen cursus als de opleiding voor predikant, want dit geeft op Java misverstand, de leerlingen meenen, dat zij dan onmiddellijk na de school afgeloopen te hebben predikant worden. Dit is natuurlijk niet juist. Zoowel abituriënten van den Hollandschen, als van den Javaanschen cursus kunnen tot predikant beroepen worden. Het is daarom beter te spreken van helpers met Hollandsche Opleiding.

De rooster zal wel in hoofdzaak over-

Gelukkig geniet hij een goede gezondheid, zoodat hij met volle kracht zijn belangrijk werk kan doen.

W. B.

Zending Noord-Holland.

Het Zendingsclubhuis te Kalioerang.

(Bij de foto).

Eenigen tijd geleden heeft de Zending te Djokja in samenwerking met de Opleidingsschool, de Keucheniuschool en de Schoolvereniging, te Kalioerang een ruim, zeer geschikt gebouw gekocht, dat is ingericht tot Clubhuis.

Men kon dat koopen voor zeer billijken prijs.

Kalioerang ligt vrij hoog, tegen de helling van de Merapi, de bekende vulkaan, die vaak in werking is, maar zijn krater aan een andere zijde heeft, zoodat het clubhuis niet in gevaar is.

Het is een mooi gebouw, voor het doel zeer gepast, en bijna altoos in gebruik. Hier gaan de Zendingen met hun hel-

pers en onderwijzers, de scholen met hun leerlingen, de dokters met hun verplegers, kortom al de onderscheidene zendingskringen, zoo nu en dan voor uitspanning kampeeren. De meer vertrouwelijke omgang, die men dan met elkander heeft, werkt uitnemend, gelijk meermalen ook in dit blad is medegedeeld.

De foto laat ons dit Clubhuis zien. Op den voorgrond staat Dr. R. Veen met een groep verplegers van het Petronella-Hospitaal. Achter die groep ziet men een polikliniekauto.

Van uit Kalioerang kan men mooie tochten maken door een zeldzaam schoone natuur.

W. B.

Zending Zuid-Holland Noord.

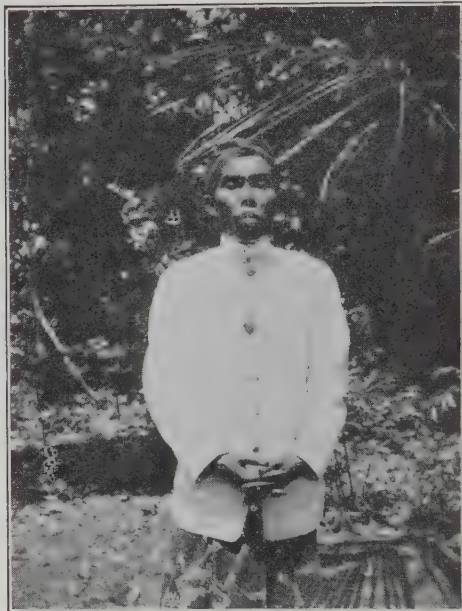
Petroes.

Reeds meerdere malen had ik het genoegen, hier in het vaderland te vertellen van het belangrijke werk, dat op ons zendingsveld verricht wordt door onze goeroes Indijl, onze helpers in de Evangelie-verkondiging. Zij zijn het, die telkens weer nieuw contact zoeken, eenmaal verkrege contact vasthouden, aan belangstellenden het onderwijs in de Christelijke geloofsleer geven, en op deze wijze de rijkdom van Gods Woord ontsluiten voor de meerendeels zeer eenvoudigen onder hun volk. Ook na de doop van zulken zetten zij in prediking, catechisatie en huisbezoek de geestelijke verzorging en leiding voort. Het is duidelijk, van hoe groot gewicht het werk van deze zendingsarbeiders is voor de plaatsing der christelijke kerk onder het Javaansche volk.

De photo, die hierbij geplaatst wordt, stelt voor een der oudsten van deze helpers op het Solosche zendingsterrein, Petroes. Tot voor korten tijd was hij werkzaam in een desa op ongeveer 50 K.M. afstand van de stad Solo. Niet lang geleden is hij overgeplaatst naar de stad, waar hij de gemeente van Manahan verzorgt. Hij heeft in de verkondiging van het Evangelie en de stichting van Christelijke gemeenten een zeer belangrijk aandeel gehad. Behalve dat onder zijn arbeid zijn eigen gemeente Eromoko zich zeer snel heeft uitgebreid, heeft hij ook door zijn prediking de fundamenten gelegd van de gemeenten te Bongos, Tirtomojo en Watoesigar.

Hij is een man, vol des geloofs en des Heiligen Geestes, die steeds het kruis van Christus in het middelpunt stelt van zijn

onderwijs, en het schuldbewustzijn bij zijn hoorders tracht wakker te roepen. Maar ook in eigen leven jaagt hij ernaar, of hij het ook grijpen mocht, waartoe hij van Jezus Christus ook gegrepen is. Ik hoop dat de cliché van de photo duidelijk genoeg uitvalle, om aan de lezers te doen zien, hoe aan zijn horlogeketting als sieraad

Petroes.

een figuur van een haan draagt. „Als sieraad” is eigenlijk niet juist gezegd. Hij draagt dat teeken tot een voortdurende vermaning. De discipel Petrus werd eenmaal door een haan gebracht tot de verschrikkelijke ontdekking, dat hij zijn Heiland had verloochend uit vrees voor menschen. Deze Petroes wil, door het waar-schuwend beeld van een haan steeds weer voor zich te zien, zich hoeden, dat ook hij niet uit vrees voor menschen in de zonde der verloochening van zijn Heiland valt.

God geve, dat hij nog lang in trouw en liefde het Evangelie van Christus aan zijn volksgenooten prediken moge.

Hilversum,

P. H. VAN EIJK.

Djakjakarta heeft twee Christ Holl. Javaansche scholen. De laatste is opgericht in 1921. Zij telt omstreeks 280 leerlingen. Hoofd is de heer H. v. d. Heide, thans met verlof in Holland. Zooals de foto laat zien is deze school in flinke gebouwen gehuisvest.

W. B.

Korte Berichten.

Ds. P. H. van Eyk.

Het adres van Ds. P. H. van Eyk, de missionair predikant van Delft, te Solo, die met verlof in Nederland is, is thans Diependaalsche laan 136, Hilversum.

zeer goede reputatie. Ook hij zou, na afloop van de lessen, door Dr. F. L. Bakker hem gegeven, den 5den Oct. zijn Classicaal examen doen.

Bali.

De bekende taalgeleerde en Zendings-

2e Christel. Holl. Jav. School te Djokja.

Tjakrasoesila.

De naam van den Goeroe Indjil, die de Zending in Midden Java heeft afgestaan voor den arbeid onder de 300.000 Javanen op Sumatra, is Raden Samuel Tjakrasoesila.

Deze bekwame helper is 1 Sept. l.l. in dienst getreden van de Gereformeerde Kerk te Medan, en heeft zijn arbeid op Sumatra begonnen.

Soempoena.

Soempoena, die beroepen is tot Inl. predikant door de Javaansche Gemeente te Solo, heeft, als er zich geen verandering heeft voorgedaan, 5 Oct. l.l. zijn classicaal examen afgelegd om daarna bevestigd te worden als dienaar des Woords te Solo.

Augustinus Joram.

Ook de Javaansche Gemeente te Klaten, op het Zendingsterrein van de Geref. Kerk te Delft heeft een predikant beroepen. Zijn naam is Augustinus Joram, een helper met

man Dr. H. Kraemer heeft een studiereis gemaakt naar het veel genoemde eiland Bali, dat tot heden nog voor de Zending gesloten is. Naar zijn oordeel is Bali rijp voor de Zending. Die uitspraak heeft al heel wat pennen in beweging gebracht.

De Rijsche Zending verlaat Nieuw Guinea.

Behalve de Utrechtsche Zendingsvereniging werkten tot nu toe op Nieuw Guinea voornamelijk drie Buitenlandsche Zendingen: de Rijsche Zending, de Amerikaansch-Luthersche Zending en de Neuen dettelsauer-Zending. In onderling overleg is goed gevonden, dat de Rijsche Zending haar arbeid overgeeft aan de twee andere Zendingen, die met elkander in één leiding den gezamenlijken arbeid zullen voortzetten. Vroeger was de Zending onder de Papoeas bijna vruchteloos, maar thans tellen de Gemeenten daar reeds meer dan 10.000 zielen.

De Rijsche Zending gaat nu dit arbeidsveld verlaten.

Informatiebureau.

Het adres van het Informatiebureau van het Christelijk Comité voor Indië is: J. J. Kraan, Loosduinsche kade 111, Den Haag.

Adresverandering.

Wie van adres verandert geve dit op — niet bij de Redactie — maar bij de Administratie „Vada”, Gebr. Zomer en Keuning, Wageningen.

Leestafel.

Wat is de Hel, door K. Schilder, bij Kok te Kampen. f 2.75, geb. f 3.50.

Dit boek van Ds. Schilder beleeft reeds zijn derden druk. Duidelijk zegt dit hoezeer het de aandacht heeft getrokken. En terecht. Het is niet altoos gemakkelijk Schilder goed te volgen in wat hij schrijft, maar 't is wel altoos zeer de moeite waard. Dat geldt ook van dit werk, dat bij dezen druk is herzien en beduidend vermeerderd.

Hou zee! tweede Christelijk Jeugdjaarboek onder redactie van Q. A. de Ridder en P. J. Risseeuw, bij Kok te Kampen. f 2.25, geb. f 2.90.

Een kostelijk, boeiend jongensboek, dat elf bijdragen biedt van onderscheidene schrijvers, die allen een goeden naam hebben. Gaarne bevelen we het aan. Het biedt aan onze jongens gezonde en smakelijke kost.

Wolanda—Hindia. Zendingstijdschrift voor Jongeren.

Dit tijdschrift, dat in het midden van elke maand verschijnt, ving zijn zesden jaargang aan. Redacteur is H. Duiker, die een breedten staf van medewerkers heeft. Gaarne vestigen we op dit Zendingsorgaan de aandacht der jongeren.

Adres van het Bureel is 2de Const. Huygenstraat 32, Amsterdam. Prijs f 1.75 per jaar.

De Kleine Profeten: Hozea, Joël, Amos. Opnieuw uit den grondtekst vertaald en verklaard door Dr. J. Ridderbos, bij Kok te Kampen. f 3.25.

De bekende uitgave: „Korte verklaring der Heilige Schrift met nieuwe vertaling”

is weer met een nieuw deel verrijkt. En als Prof. Ridderbos de schrijver is, dan weet ieder, dat er uitstekend werk is geleverd. Aankondiging is genoeg; aanbeveling is ook ditmaal geheel overbodig.

Onze Landbouw.

Een in hooge mate belangrijk boek zal in dit najaar bij den uitgever J. H. Kok te Kampen van de pers komen. Van Prof. Dr. P. A. Diepenhorst, den bekenden Amsterdamschen hoogleraar in de economie, zal een werk verschijnen, getiteld „Onze Landbouw”. In dit boek behandelt de schrijver landbouw en landbouwer van de sociaal-economische zijde.

Maranatha-Kalender 1933.

Deze bekende kalender is ook nu weer mooi van uitvoering, zooals we het van Kok gewoon zijn, en voortreffelijk van inhoud, wat de naam van Ds. Knaps ons waarborgt.

Ook het premieboek: „Om een menschenziel”, van M. v. d. Staal is heel aardig.

Giften.

Ontvangen voor de Generale Kas der Zending.

N. N. te den Haag f5. Door J. J. Dingering te Hoofddorp van de Chr. M.U.L.O. School f15. Door Ds. J. Kruger 10 pCt. van de ontvangsten in de classe Harderwijk 3e kw. f150.75.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 22 Oct. '32.

Giro No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Watergraafmeer f136.74. Utrecht f89.78. Duisburg f2.50. Dedemsvaart f25.86.

W. BREUKELAAR.

Santpoort, 22 Oct. '32.

Giro No. 32806.

Suriname.

Altijd pioniers.

Dat de Broedergemeente Zendingsgemeente bij uitnemendheid is, en van meetaf bij de verbreiding van het Evangelie onder de Heidenen een vooraanstaande plaats innam is van algemeene bekendheid. Dat de eerste Jodenzenning ook van de Herrnhutter Broeders uitging zal velen minder bekend zijn. (Ds.) C. K(apteyn) wijst hierop in een artikel in het laatste no. van het Zendingsblad en komt dan tot deze uitspraak. „Merkwaardig, dat, terwijl theorethisch bij de Gereformeerden alles in orde was, en practisch eigenlijk niets geschied-

de. En juist dat werd nu aangevuld door den arbeid der Broedergemeente in Holland."

Deze erkenning van het werk der Herrnhutters in leiding-gevende Gereformeerde kringen is den altijd zoo bescheiden Zeister Broeders een oorzaak van groote dankbaarheid en ten eerste apprecieerde men het daar dan ook, dat naast vertegenwoordigers van Oegstgeest e.a. Zendingsgenootschappen ook de voormannen onzer generale Deputaten, en ook enkele onzer theologische professoren mee naar Zeist waren opgetrokken om in het vriendelijke, keurig versierd kerkje der Broedergemeente het eeuwfeest mee te vieren. Moge deze belangstelling een spoorslag voor ons allen zijn tot meeleven met deze groep van pioniers, die altijd en immer vooraan stonden, waar het gold de verbreiding van het Evangelie aan alle creaturen en die vooral ook in deze jaren met zoo groote financiële moeilijkheden te kampen hebben, en moge deze maand de jubileumgiften rijklijk vloeien.

Sinds vorige verantwoording ontvingen wij: Van Ds. W. B. te A. f5; G. J. (van Zend. Comm.) te O. f10; Via J. N. M. te 's-Gr. van A. C. v. Z. f2.50; Mej. A. B. f2; N. N. f2.50; S. M. te R. f2.50; Mej. A. K. te A. f4.15; J. H. v. d. W. te 's-Gr. f2.50; Mej. W. B. te K. f6.25; J. J. D. te H. f10; Pers. Chr. Sch. te 's-Gr. f6; door bemiddeling van Mej. B. T. te H. van Ds. L. H. f2; A. T. f2; H. d. R. f2; Ds. D. T. f2.50; Ds. G. L. f2.50; J. J. v. d. B. f5; T. E. f2; T. R. f2.50; P. v. O. ff1; H. v. d. S. f5; G. E. f3. (Totaal f29.50). Mevr. S. p.o. Mej. J. S. te M. f4.35; S. K. te D. f10; L. O. te R. f1; P. B. te P. f2.50; P. K. van B. te W. f3; Mevr. P. C. L. te H. f5; Mej. B. B. te St. P. f15; Via P. M. v. d. S. f2.50; Perst. Vaartweg f4.50 en jaarl. gift f1.25; S. R. B. te H. f2; N. N. te D. f100; Ger. Zend. Ver. te E. f5; J. W. G. te W. f10 van G. K.; P. B. S. te B. f4.45; Via de heer M. te 's-Gr. f2.50 van L. N. en N. N. f1; Zendingkas G. K. te R. f50; J. Q. te W. f5; via den heer M. te 's-Gr. N. N. f1; N. N. f1; N. N. f5; B. A. te N. (Ger. Zondagsschool) f3; J. J. M. te V. f10; Ger. Kerk L. (N.-H.) f22; S. v. E. te Z. f7.50.

Allen zeer hartelijk dank.

J. VAN KEULEN.

Vredelaan 10.

Laren (N.-H.). Postrek. 95494.

Ontvangen uit de busjes van Cathrien van Barneveld f2.64; Hans en Nelly Burggraaff f9.55; Hans Dekker f10.08; Nelly en Dini Doedens f3.54½; Atie en Jan Drexhage f2.62½; Geert en Piet Drexhage f9; Dina Groot-Hulze f6.57½; Betsy Haffmans f9.71; Nico Hoekstra f2.20; Rebekka en Diephelina de Ruiter f8.10; Willy en Lena Schaftenaar f22.50; Truus en Jan

Vlaanderen f6.75; Albert en Jan Bykerk f3.80; Hanny, Gerard en Lucas Reiskamp f18.47½; Ida Smits f0.58½; Dina Wiegers f3.60.

Totaal f124.74.

Namens de Kinder-Zendingvereniging,
Mej. M. VAN NORREN.

Bussum, Gooiberg 36.

Zending van de Gereformeerde Kerken op Soemba.

10e verantwoording van 24 September—25 October 1932.

Provincie Groningen:

Geref. Kerk, Kommerzijl f 60; L. te Ten Boer, 100 halve ct. f 0.50; P. Pilon, Stedum, van de schoolkinderen f 8.33; Per Renkema, Enumatil, v. d. Zendingcomm. f 52.33; Ds. J. Miedema, Groningen, Catechisatiebus f 13.18½; A. Visscher, Zijldijk, Javaantje Chr. School f 6.20; Ds. N. Postema, Veendam, giften f 12.50; idem, 400 halve ct. f 2.—; J. Hofstee, Grijskerk, Zendingcomm. f 110.—; Kinderen van J. Alserda, Boerakker f 0.36; D. Boerema, Milwolda, Old. Nikk. Chr. School f 15.—; K. ter Laan, Schildwolde, Zendingcomm. f 190.—; E. de Jonge, Musselkanaal, v. d. Geref. Kerk f 45.98; P. M. Pel, Strobos, door de kinderen in busjes wekelijks bijeenverzameld, totaal f 46; Ds. E. H. Woldring, Kornhorn, 150 halve ct. Hillech. V. f 0.75; M. Antoons, Hoogkerk, busjes f 25.—; idem, bruiloftsbusjes: fam. W. Elzinga f 11.08, fam. L. Kuipers f 2.68½, fam. J. Wieringa f 2.48½, fam. S. Eldeering f 8.47; Mejuffr. D. Simonides, Roodeschool, M. V. Mirjam f 5.20; W. Koops, Valthermond, busje Annie Koops f 8.60; G. Moesker, Musselkanaal, 40 halve st. coll. gift f 1.—; Ds. M. Kamper, Nw. Weerdinge, Zendingcomm. f 40.—; W. Woltjer, Loppersum, busjes: Rika Miske f 6.30½, P. v. d. Molen f 4.88½, B. Nieuwenhuis f 9.21, Gr. Wiersema f 4.36; R. Oosterhuis, Zuidwolde, busjes in de kerk f 9.45; W. Kloppenburg, Valthermond, busje Aaltje M. en Mientje K. f 6.75½; idem, busje Martha Kl. f 12.14½; J. Veenema, 2e Exloërmond f 16.40; Ds. J. Schelhaas, Roodeschool, kinderen school van den hr. Simonides f 11.—; N. N., Zandweer f 2.50; J. Porte, Zoutkamp, 3 maand. bijdrage f 50.—; J. L. Zylma, De Wilp, Bazaar Geref. M.V. f 25.—; P. v. Rotterdam, Klazinaveen, busje Chr. School f 5.—; P. Teune, Onderderdam, gift kerkzakje f 10.—; idem, Zendingssverein. f 25.—; Ds. R. Middelveld, Hoogkerk, diverse giften f 17.50; M. Antoon, Hoogkerk, zendingssbusjes f 50.—; idem, bruiloftsbusjes f 4.80; S. v. d. Zwaag, den Andel, Schoolbusje f 5.—.

Provincie Drenthe:

Ds. A. J. Noordewier, Westerbork, coll.

gift f 10.—; idem, busje kl. Meisjesvereen. f 3.10; idem, nikk. Chr. School f 8.40; H. L. Smema, Coevorden, bijdragen f 31.90; Mej. J. H. Mulder, Meppel, gift f 2.50; idem, Catech. bussen f 10.98; A. Kuipers, Westerbork, Jongel.Vereen. Pred. 12 : 1 f 22.70; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, coll. gift f 2.50; Geref. Kerk, Hoogeveen, dankoffert N. N. f 5.—; Ds. J. E. Booy, Hijken, Coll.gift f 6.57; C. Koolstra, Hollandse veld, busjes kinderen f 60.53½; idem, 113 halve ct. van twee jongens f 0.56½; H. Blanken, Hoogeveen, bijdragen (kinderzend. inbegrepen) f 200.—; D. v. d. Vegt, Nieuweroord, busje Aug. f 41.49; Geref. Kerk, Ruinerw. Koekange f 10.—; H. Pool, Ruinerwold, Meisjesvereen, te Berghuizen f 15.—; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, Zendingsbusje M. V. f 3.83; idem, coll. gift f 1.—; W. v. d. Heide, Schoonoord, f 15.25; Mej. J. Mulder, Mep-pel Coöp. Bakkerij Eendracht f 23.—; Ds. J. ten Hove, Gees Coll.gift f 2.50; M. Reiber, Erica. Zendingsbusjes f 6.13; Ds. D. Drenth: busje Jan en Jopie Schutte f 4.58;

Provincie Overijssel:

Tj. v. d. Veen, Mariërborg, Zendingscomm. f 25.—; H. J. Kuiper, Zwartsluis, Zendingscomm. f 70.—; G. Koordes, Holten, saldo kalenders en zend.bladen f 25.—; S. Dwarshuis, voor de Geref. Kerk te Avereest, busjes f 92.85; D. de Vries, Steenwijk, 25 jar. huwel. fam. L. f 3.—; idem, busje School, f 24.38; A. Gerritsen, Rijsen, bijdragen f 75.—; W. Eugster, Hengelo. Ov. bijdragen 3e kwart. f 54.80; idem inhoud busjes f 15.63; S. Kok, Dedemsvaart, Nikk. Chr. School (Geref. School) f 10.—; Geref. Kerk, Blokzijl f 35.40; R. v. Dieren, Wilsum, Ov. Zendingsbusjes, f 47.—; H. Strijker, Oldenzaal, busjes dames: Odding—Moes f 16.03; Gerding—v. Halen f 6.34; Odding—Hebels f 9.81; H. Scholten, De Krim. Schoolkinderen f 10.—; J. Olthoff, Hardenberg, bus Catech. f 37.10; Ds. A. Boekenooien, Wijhe, dankoffert N.N. f 5.—, H. J. Kuiper, Zwartsluis, Zendingscomm. f 50.—; T. Oegema, Dedemsvaart, Zendingscomm. f 100.—; idem, Knapenvereen. f 11.30.

Soembaweken Groningen:

Munnekezijl f 142.90; Ulrum f 191.—; Westeremden f 83.22; Scheemda f 42.96; Houwerzijl nagift f 5.—; Delfzijl f 278.—; Scheemda f 148.—.

Soembaweken Drenthe:

Schoonebeek f 190.74.

Soembaweken Overijssel:

Holten f 123.78; Hengelo f 113.70; Nieuwleusen f 53.40; Bergentheim f 48.60;

Pinkstercollecten, Drenthe:

Beilen f 89.95.

Extra Collecten Groningen:

Pekelderweg plus nagift f 40.43½; Haren f 114.75; Stedum f 140.90; Zuidhorn f 62.05; Stedum, nagift f 5.—; Enumatil f 73.43; Bierum f 113.—; Nieuwolda f 44.60; Leek f 34.57; Lutjegast f 26.87; Midwolde Old. f 175.—; Stadskanaal (enkele bijdragen inbegr.) f 340.—; Westermenden f 32.51; Zevenhuizen f 70.27; Roodeschool f 127.67; Siddeburen f 53.43; Wildervank f 116.60; 't Zandt f 140.52; Ten Boer f 66.96; Gerkeskl. Stroobos f 41.60 Thesinge f 33.84; Garrelsweer f 75.64; Woldendorp f 17.94; Nieuw Weerdinge f 50.91; Kornhorn f 34.94; Oostwold Old. f 139.66; Hoogkerk f 154.33; Scheemda f 31.30.

Extra Collecten Drenthe:

Westerbork f 55.32; Nieuwlande f 22.95; Hoogeveen f 195.70; Gees f 27.75; Hijken f 25.—; Coevorden f 104.13; Hollandsche Veld f 22.20; Nieuweroord f 31.91; Mep-pel 155.37; Haulerwijk f 34.28; Roden f 22.52; Gasselternijveen f 48.88.

Extra collecten Overijssel:

Kampen f 339.67; Nijverdal f 255.35; Nijverdal nagift f 10.—; Heemse f 69.27; Wijhe f 30.17; Enter f 70.—; Vollenhove (Stad) f 36.—; Gramsbergen f 40.15; Bergentheim f 24.—; Rijssen f 20.38; Genemuiden f 20.75; Almelo f 188.—; Oldenzaal f 11.50.

Extra collecten Oost-Friesl. en Benth.
Ihrhove M. 45.—. (gift M 5.—. inbegrepen) f 25.26; Bunde f 24.50.

Legaten:

Wijlen Mej. Masselink, Hoogeveen f 150.—; Wijlen Mej. Bernard—Hendriks, Zwolle f 168.32.

Zendingsfeesten:

Zuidlaren 1/2 coll. f 53.96.

Van Heinde en Verre:

Mevr. Wed. Ds. A. Nawijn, te Engwierum f 5.—; Per G. Luyendijk, 's-Gravenhage, Coll. Jaarfeest Geref. M. V. f 20.—. Totaal f 8332.40.

1ste tot en met de 9e verantwoording f 58683.33½.

Totaal tot op heden f 67015.73½.

Hartelijk dank, met name aan de Broeders en Zusters, die in verband met den oproep van de vorige maand iets extra's hebben willen zenden, en daardoor den geregelden voortgang van den arbeid op ons Zendingsveld hebben willen mogelijk maken. De kerkeraden, die tot op heden in gebreke bleven de extra collecte op te zenden, worden verzocht dit zoo spoedig mogelijk te doen.

Jurriën Veldkamp, Quaester.

Postrekening 138000.

Groningen, 25 Oct. 1932.

HET ZENDINGSBLAD

VAN DE

GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND

En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken.
Matth. 24 : 14a.

REDACTIE-ADR.: Ds. W. BREUKELAAR, SANTPOORT
ADMINISTRATIE-ADRES: D R U K K E R I J „V A D A”
GEBR. ZOMER & KEUNING — WAGENINGEN.

HET BLAD VERSCHIJNT IN HET MIDDEN VAN ELKE MAAND.

ABONNEMENTSPRIJS PER JAAR f 0.84 FRANCO PER POST.
 BIJ GETALLEN AAN ÉÉN ADRES BOVEN 3 Ex. f 0.72 Fr. P. P.
 UITGAVE OP BETER PAPIER f 1.50 FRANCO PER POST.

Stukken of berichten moeten voor of op den 24sten der maand, die voorafgaat aan de maand, waarin het No. verschijnt, bij de Redactie zijn ingezonden.

INHOUD:

De Zon der gerechtigheid. — Van Zendingsaangelegenheden: Werkt de Geref. Zending op Java te duur?; De nood der Rijnsche Zending in de Bataklanden; De collecte voor den bouw van het hospitaal te Wonosobo. — Zending Zuid-Holland Zuid: Verslag; Kliniek Poerwokerto. — Zending Noord-Holland: De voortgang van den arbeid in Djokjakarta. — Zending Groningen, Drenthe en Overijsel: Brieven van Ds. W. v. Dijk; Het onderwijs op Soemba in gevaar; Uit brieven van Soemba; Een bergtocht. — Zending Zuid-Holland Noord: Brief van Dr. Bavinck; De Heer en Mevrouw Eijgenraam—Renting. — Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg: Brieven van Ds. Merkelijn. — Zending Utrecht en Gelderland: Een blijde ervaring; Hoopvolle teekenen in Kali Bata en Banjoe-Asin; Brief van Mevr. Pos—Breukelaar. — Onze Zendingskalender. — In 1933 f 30.000 renteloos leenen onmogelijk. — Circulaire Nood der Rijnsche Zending. — Ingezonden. — Korte Berichten. — Leestafel. — Giften. — Register..

ELECTRISCHE DRUKKERIJ „VADA” — WAGENINGEN.

De Zon der gerechtigheid.

Ulieden daarentegen, die mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan en er zal genezing zijn onder zijne vleugelen
Mal. 4 : 2a.

Onder allerlei beeldspraak wordt de Christus voorgesteld in de Heilige Schrift. Met onderscheidene namen wordt Hij genoemd. Jesaja heeft al van Hem gezegd: Men noemt zijn naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst. En Jeremia profeteert: Dit zal de naam zijn, waarmede men Hem noemen zal: de Heere onze gerechtigheid. Maleachi noemt Hem in bovenstaand Schriftwoord: de Zon der gerechtigheid.

De zon is van groote betekenis in het natuurlijk leven. Alzoo ook Christus voor het geestelijk leven. Zonder zon is het duister. Dan kan er geen leven zijn. Zelfs een plant kwijnt weg in het donker. Zonder Christus, de Zon der gerechtigheid, is het duister voor het zondaars-hart, is er geen leven, geen waar, geestelijk leven.

Hoe heerlijk is het dan, dat wij den Christus mogen kennen als de Zon der gerechtigheid. Zijn licht ontsteekt koude harten in liefdegloed. Zijn licht dooft den glans der wetenschap, en brengt de levensvragen tot oplossing. Zijn licht verdrijft den nacht des heidendoms, en doet ook daar den dageraad opgaan van de vertroostende genade Gods.

De zon heeft het licht in zichzelf. Zij ontvangt het niet van buiten af, zooals de maan. Alzoo ook Christus. Hij is het Licht der wereld, en heeft het licht in Zichzelf.

De zon straalt het licht uit naar buiten, voor de schepselen. Alzoo ook Christus. Altijd geeft Hij licht, en nooit zal het verdonkeren of verminderen. Overal verspreidt Hij licht, voor allen, die Hem zoeken, voor elk, die in het duister dwaalt, en zonder Hem zou omkomen.

De zon is het werk van Gods almacht en geeft rijken zegen. Zoo ook de Christus. 't Is een wonder van Gods almacht, dat Hij geboren wordt uit een maagd, dat Hij, Die het Woord is, bij God en Zelf God is, toch vleesch wordt en aanneemt onze menselijke natuur. En welk een zegen gaat er van Hem uit! Dat Hij Gods wet volbrengt, onze straf draagt, en alzoo zijn volk zalig maakt van hunne zonde.

Daarom wordt Hij ook genoemd de Zon der gerechtigheid. Hij is de bron der gerechtigheid voor ons. Hij heeft gerechtigheid, want heel de wet volbrengt Hij en recht staat Hij voor God. Hij geeft ook gerechtigheid, want Hij is onze gerechtigheid, Hij bekleedt ons met Zijne gerechtigheid, en deze wordt ons toegerekend. De duivel heeft den mensch verleid en alzoo tot zonde gebracht. Zoo heeft de mensch door moedwillige ongehoorzaamheid zich van zijne gerechtigheid beroofd. Maar Christus heeft weer gerechtigheid ons aangebracht. Sion wordt door recht verlost en hare wederkeerenden door gerechtigheid. Zoo is Hij de Zon der gerechtigheid.

Van het opgaan van deze Zon wordt hier gesproken.

Wij zien deze Zon der gerechtigheid opgaan, reeds in de beloften van het Oude Testament. Steeds duidelijker worden die beloften, steeds heerlijker zien we daarin den Messias, al glansrijker wordt daarin het licht van den Christus.

Vooral in Zijn geboorte zien wij het opgaan van deze Zon der gerechtigheid. Zoo is het voor de Godvreezenden. Voor een Maria, die weet, dat Hij de Zoon des Allerhoogsten is. Voor een Jozef, die van den Engel vernam, dat Hij zal heeten Jezus, omdat Hij zijn volk zal zaligmaken van hunne zonden. Voor de herders, die hooren de groote blijdschap, dat hun geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. Voor een Simeon, die het Kindeke in zijn armen neemt en zijn loflied zingt. En voor een Anna, die eveneens den Heere belijdt. Zelfs ook voor de Wijzen uit het Oosten, die van verre landen komen om Hem geschenken te brengen en te aanbidden.

Ulieden, die mijn naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan. Wie zijn dat? Zijn wij het? Zal het voor ons wezen?

Zij zijn het, die in diep ontzag, als onwaardige zondaren, opzien tot de heiligheid en majesteit Gods, en toch ook hopen en vertrouwen op zijn vergevende en leidende liefde. Die er bevreesd voor zijn Hem te mishagen en den Heiligen Geest te bedroeven, en daarom begeeren voor Hem te leven, en door zijn Geest zich laten leiden. Zij achten Hem hoog, zij hebben Hem lief, zij vragen naar zijn wil en buigen voor zijn wet. Zij gelooven eerbiedig zijn evangelie en hebben lust in Zijn Woord. Zij verblijden zich er in, dat ze zulk een liefdevollen Jezus, zulk een getrouwen en gewilligen Zaligmaker mogen kennen, Die altijd weer Zich over hen ontfermt, en tot Wien zij steeds weer mogen komen met al hun zonden en zorgen, met al hun struikelingen en zwakheden. Zalig, wie tot dat volk, dat Hem vreest, behoort.

Er zal genezing zijn onder Zijne vleugelen. De vleugels der zon zijn haar stralen. Maar zijn die ter genezing? Zeker. De zon biedt genezing voor tal van krankheden.

En dat geldt ook van de Zon der gerechtigheid. Onder de vleugelen van Christus vinden we genezing van onze twijfelzucht, van onze valsche bekommernis, van onzen bijblijvenden onwil, van onze voortdurende zwakheid. Dat wij dan altijd weer met al ons gebrek en met al onze bezoedeling tot Hem gaan, om bij Hem genezing te vinden.

Maar dan ook onze roeping verstaan om van dezen Christus, als de Zon der gerechtigheid, te getuigen, en Hem te prediken onder heidenen en Mohammedanen, op Soemba en Java en tot aan de einden der aarde.

„Dat met zijn alles doordringende stralen
Waarheidslicht schijn' in de donkerheid.”

N.

R. H.

Van Zendingsaangelegenheden.

Werkt de Gereformeerde Zending op Java te duur?

Op de jaarvergadering van het Java-Comité, 16 Nov. l.l. te Amsterdam gehouden, heeft o.a. ook gesproken de oud-Zendeling van Oost-Java Ds J. M. S. Baljon. Volgens het verslag in de Standaard van 17 Nov. sprak Ds Baljon over den Zendingsarbeid

op Oost-Java in de laatste twee jaren en deelde daarbij mede, dat de Zending op Oost-Java de laatste jaren meer dan f100.000 heeft gekost. Hij merkte daarbij op, dat dit wel veel is, maar dat er toch „zuinig” gewerkt wordt. En dan zegt het verslag letterlijk het volgende: „En ter vergelijking wees spr. er op, dat de Gereformeerde Kerken op Midden-Java met even-

veel posten f 300.000 uitgeven". Onwillekeurig wekt dit de gedachte, dat de Oost-Java Zending, met name het Ned. Zendeling Genootschap, voor haar zendingsarbeid, die even omvangrijk zou zijn als die van de Geref. Kerken op Midden Java, slechts een derde deel nodig heeft van het bedrag, dat door de Geref. Kerken voor haar Zendingarbeid uitgegeven wordt. En de conclusie is dan, dat het Ned. Zendeling Genootschap zeer zuinig weet te werken, maar dat de Zending van de Geref. Kerken eigenlijk veel te duur is.

Nu heeft Ds Baljon dat natuurlijk niet bedoeld, want hij weet wel, dat deze voorstelling verre bezijden de waarheid zou zijn. Vermoedelijk heeft de verslaggever het gesprokene niet duidelijk weergegeven. Wellicht heeft Ds. Baljon alleen bedoeld te zeggen, dat de Oost-Java Zending voor de bearbeiding van haar terrein de uitgaven heeft moeten beperken tot een derde deel van wat de Gereformeerde Zending uitgeeft voor de bearbeiding van haar terrein, dat niet grooter is dan dat van het Ned. Zendeling Genootschap op Oost Java; en dat dus voor de Oost-Java-Zending waarlijk niet te veel wordt gebruikt.

Intusschen heeft de aangehaalde zinsnede uit het verslag in de Standaard hier en daar de averechtsche gedachte gewekt, dat de Geref. Zending, in vergelijking met andere Zendingen, zooals die op Oost-Java, veel te veel geld uitgeeft en veel te duur werkt.

Van onderscheidene zijden kwam het verzoek tot ons om eens te zeggen hoe dit toch zit, en om de gewekte voorstelling, indien zij onjuist is, publiek te weerspreken. Ter wille van de waarheid en van het belang onzer zending, die door genoemd verslag wel wat in opspraak is gekomen, willen we gaarne aan dat verzoek voldoen en hierover wat licht ontsteken.

We nemen aan, dat voor de Oost-Java-Zending per jaar ruim f100.000 wordt uitgegeven. En het is juist, dat de Geref. Zending op Midden Java driemaal zoo veel besteedt. Het budget voor het jaar 1932 vraagt van de Geref. Kerken in Nederland zelfs meer dan f330.000.

Ook is het volkomen juist, dat ons zendingsterrein op Java in omvang, zielental en aantal posten niet veel verschilt van het zendingsterrein van het Ned. Zendeling Genootschap op Oost-Java. Maar het is bij de beoordeeling van de bearbeiding van een zendingsterrein niet de vraag hoe groot het is, hoeveel menschen er wonen en hoeveel posten er zijn, maar de vraag is **wat er ge-**

daan wordt. En als we dan een vergelijking maken tusschen Oost-Java en ons terrein op Midden-Java, dan blijkt hoe groot het verschil is. We weten natuurlijk wel, dat we met alle statistiek voorzichtig moeten zijn. Maar in dit geval moeten we wel eenige cijfers met elkander vergelijken.

Voor de Zending van het Ned. Zendeling Genootschap op Oost Java ontleenen we die cijfers aan het Ned. Zendingsjaarboek voor 1930/1932.

Het aantal zendelingen op Oost-Java is 11 en dat der missionaire predikanten op Midden Java is ook 11. Dat is dus gelijk. Maar terwijl Oost Java voor de verbrediging van het Evangelie slechts 85 mannelijke inlandsche hulpkrachten gebruikt, is het getal Goeroes Indijl en colporteurs op Midden Java ruim 170, dus dubbel zoo groot. De colportage op Oost-Java verspreide in een jaar volgens de opgave in het Jaarboek omstreeks 32000 Bijbels, bijbelgedeelten, boeken, vlugschriften, traktaaten enz. Op ons zendingsterrein beloopt dit getal ongeveer 200.000. Dat verschil is niet gering. Wat den hoofddienst betreft loopt echter de arbeid op Oost-Java en op ons terrein nog niet zoo heel ver uiteen, ook al is het verschil niet onbeduidend. Maar wel is dit bij den Medischen dienst zeer sterk het geval, zooals uit de volgende vergelijking blijkt.

Het Ned. Zendeling-Genootschap heeft op Oost Java 2 hospitalen, 4 hulphospitalen, 5 vaste poliklinieken en 4 Europeesche artsen.

Onze Zending op Midden Java heeft 8 hoofdziekenhuizen, 18 hulphospitalen, 44 vaste poliklinieken en 20 Europeesche artsen, waarvan 2 in tijdelijken dienst. De Medische dienst op ons zendingsterrein is meer dan viermaal zoo groot als die op Oost-Java.

Ook de Schooldienst is op Midden Java breeder ontwikkeld. Het Ned. Zend. Gen. heeft op Oost Java 17 volksscholen en 23 Standaardscholen. Onze Zending daarentegen heeft 39 volksscholen en 38 Standaardscholen, die alle van de Zending uitgaan en heel wat kosten.

Voor een juiste beoordeeling of onze Zending wezenlijk duurder werkt dan de Zending Oost-Java, zouden, behalve wat we noemden, nog andere factoren in aanmerking moeten komen. Ons bestek gedooft echter niet daarop breeder in te gaan. Bovenstaande vergelijking toont reeds voldoende hoe volstrekt onjuist het is uit het feit, dat de Oost-Java Zending voor de bearbeiding van een terrein, dat in omvang, bevolkingscijfer en aantal posten vrij wel

gelijk staat met ons Zendingsterrein, slechts ruim f100.00 in het jaar besteedt, terwijl onze Zending meer dan f300.000 uitgeeft, de gevolgtrekking te maken, dat de Zending op Oost Java wel zuinig werkt, maar de Zending onzer Kerken voor haar Zendingswerk eigenlijk veel te veel uitgeeft. De vraag is niet hoeveel posten er zijn, maar hoeveel werk er geschiedt. Steeds wordt, zoowel in Indië als hier te lande, de gepaste zuinigheid nauwgezet betracht. Meer, veel meer zeer noodige arbeid zou er op ons zendingsterrein nog kunnen geschieden, maar het geld ontbreekt. Indien het dubbele bedrag van wat onze Kerken thans voor de Zending op Midden Java uitgeven, beschikbaar was, zou dit bij de bearbeiding van de 8000.000 menschen op ons zendings-terrein uitnemend, zonder een zweem van overdadigheid, kunnen worden besteed. De funeste voorstelling alsof onze Zending te veel uitgeeft en wel met minder zou toe kunnen, is door en door valsch en moet met alle nadruk bestreden.

De nood der Rijsche Zending in de Bataklanden.

In dit No is een circulaire opgenomen, waarin hulp gevraagd wordt voor den nood der Batakzending. In het No. van October 1.1. hebben we reeds op dien nood gewezen. Deze Zending, die hare inkomsten tot nu toe hoofdzakelijk vond in **Duitschland** en tal van jaren onder rijken zegen in een **Nederlandsche kolonie** heeft gewerkt en nu in zoo hachelijken finantieelen nood verkeert, moet geholpen. En dat moet in de eerste plaats het **christelijk Nederland** doen, omdat het een **Nederlandsche kolonie** betreft. Heel christelijk Nederland, ook het Gereformeerde deel, moet deze zaak zich aantrekken. De Batakzending schreit om hulp. Vinde dat roepen ook in onze kringen gehoor!

Het is wel waar, dat we zelf heel wat moeite hebben om onder den druk der malaise voor de eigen zending het noodige bijeen te krijgen. Maar er zijn er ook onder ons nog wel, die wel iets doen kunnen, zonder dat men zijn bijdrage voor eigen arbeid behoeft te verminderen.

Gaarne bevelen we de Batakzending aan voor hulp uit onze kringen. Ze heeft het zoo dringend noodig en zij is het zoo waard.

De collecte voor den bouw van het hospitaal te Wonosobo.

Nog steeds zijn er heel wat Kerken, die nog geen collecte hebben gezonden voor den

bouw van het hospitaal te Wonosobo. In 1930 was de Generale Synode zoo zeer overtuigd van de noodzakelijkheid van een behoorlijk Zendingshospitaal te Wonosobo, dat zij met algemeene stemmen besloot voor dat doel van alle Kerken een collecte te vragen. Dit is reeds gebeurd in November 1930, nu twee jaren geleden. Een jaar later, in December 1931, heeft, in opdracht van de Synode, het Moderamen der Synode met hare Zendingsdeputaten de nalatige Kerken opnieuw opgewekt om spoedig een collecte voor dit doel te zenden. Gelukkig hebben onderscheidene Kerken daaraan gevolg gegeven.

Maar het doet ons innig leed te moeten zeggen, dat nog tal van Kerken tot nu toe nalatig zijn gebleven. Het gevolg daarvan is, dat het noodige bedrag nog lange niet bijeen is. Er moet f30.000 zijn. Met minder kan het onmogelijk. Dat bedrag is in 1930 beloofd. Maar er ontbreekt nog omstreeks f14000. Als alle Kerken gehoor hadden gegeven aan het verzoek der Generale Synode, was de zaak reeds lang in orde geweest. Maar een zeer beduidend getal Kerken zond niets, en eveneens heel wat Kerken zonden een luttele gift in plaats van een collecte. Dat moest toch onder ons zoo niet zijn. Men mag zich aan de verplichting, die de Kerken met elkander hebben aanvaard, niet onttrekken, omdat de nood der tijden zoo drukt en men zooveel heeft te doen. Kerken, die dat doen, maken door haar nalatigheid den last voor de gewillige Kerken dubbel zwaar.

Dezer dagen zijn de nalatige Kerken nogmaals dringend uitgenoodigd om alsnog een collecte te houden. We hopen zeer, dat deze Kerken daaraan nu voldoen zullen en ook spoedig.

Wellicht moet de Generale Kas weldra f30.000 voor dit doel naar Indië zenden. Maar zij heeft het niet. Blijven de Kerken nalatig, dan zal er, zoodra het bedrag van f30.000 moet worden gezonden, voor rekening van de gezamenlijke Kerken noodzakelijk eene leening moeten worden aangaan. En dat is dan te wijten aan de nalatigheid van een groot getal Kerken.

Indien de nalatige Kerken alsnog spoedig aan haar verplichting voldoen en niet een giftje maar een collecte zenden, gehouden niet b.v. op een tweeden feestdag, maar op een gewonen Zondag, dan zal er wellicht geen leening noodig zijn. Wij vertrouwen, dat elke tot nu toe nalatige Kerk nu spoedig een collecte zal zenden ter wille van de zoo noodige zaak en ook om te voorkomen, dat zij ter a.s. Generale Synode niet op de

lijst der nalatige Kerken behoeft te worden vermeld.

Santpoort, 25 Nov. 1932.

W. B.

Zending Zuid-Holland Zuid.

Driemaandelijksch verslag.

(Vervolg).

II.

In overleg met Dr. Miedema is bepaald, dat deze voortaan afzonderlijke rapporten zal indienen over den medischen dienst, zoodat bijzonderheden dienaangaande in dit verslag niet worden opgenomen.

Met groote opgewektheid is de jaarvergadering der Schoolvereeniging gevierd. Voor onze scholen is het laatste jaar wel zeer gezegend geweest. De personeelsformatie kon onverminderd blijven gehandhaafd. De reultaten van het onderwijs zijn buitengewoon goed geweest. De school in Soekaradja, hoewel finantieel nog niet in staat in eigen onkosten geheel te voorzien, ontwikkelt zich bevredigend. Bovendien heeft het schoolbestuur het initiatief genomen een nieuwe Hollandsch Chineesche school in Banjoemas te beginnen. De opening van deze school valt buiten den verslagtermijn, maar deze is de kroon op het werk, dat daaraan voorafging. De heer Verhoef uit Poerwokerto heeft in de maanden April en Mei een middagschool geleid te Banjoemas. De toeloop was van dien aard, dat het Bestuur het aandurfde met Juli een dagschool te openen. De school staat onder leiding van den heer Verhoef, die ook na Juli nog enkele middaglessen geven zal. Als onderwijzeres is benoemd Mejuffrouw van Ende en voor de fröbel-klasse is Mej. Zitter te werk gesteld. Met 55 kinderen kon worden begonnen, verdeeld over drie klassen. Het is zeer verblijdend, dat dit alles in dezen tijd mogelijk was. Wij hebben nu in 5 hoofdplaatsen van onze residentie, n.l. Poerwokerto, Poerbolingo, Banjoemas, Soekaradja en Tjilatjap, elk een Holl. Chineesche of Holl. Javaansche school. De Schoolvereeniging heeft getoond haar taak te verstaan en in krachtige taal van daden heeft zij de trouw aan haar roeping beleden.

De heer Koster moest wegens Europeesch verlof zijn werk als voorzitter der Vereeniging neerleggen. Met leede oogen zien wij hem heengaan. Heel veel heeft hij, warm Zendingsvriend als hij is, voor de uitbreiding van den Schooldienst gedaan. In Dr. Miedema heeft hij een waardig opvolger gevonden.

Aan de oud-leerlingen der Scholen is naar gewoonte een bijbel uitgereikt. In Poerbolingo is een ouderavond gehouden, waar een groot aantal Chineesche Vaders en Moeders tegenwoordig waren.

De Huishoudschool mag terugzien op goede resultaten in het eerste jaar van haar leven. Onder groote belangstelling werd een verkoop gehouden van de vervaardigde handwerken, ect. en de ouders en andere belangstellenden konden kennisnemen van de inrichting van het onderwijs en de deugdelijkheid constateeren aan de hand van wat dien avond in verschillende vormen geboden werd. Ongetwijfeld heeft deze avond medegewerkt om deze school meer bekendheid en vertrouwen te doen krijgen bij de Javaansche bevolking.

Wat de Inlandsche scholen betreft, moet vermeld worden de school van Sidaredja, die in steeds grooter wordende moeilijkheid verkeerde. De snelle groei van de gemeente te Sidaredja heeft een krachtige reactie veroorzaakt van Mohammedaansche zijde, die het vooral ook gemunt had op de school. Welbewust werd propaganda gemaakt bij de ouders, zoodat het leerlingenaantal steeds terugliep.

Door de benoeming van een goeroe, die met een groot deel van de bevolking uit enkele desa's bekend was, omdat deze evenals hij afkomstig is uit het Keboemensche, is bij den aanvang van den nieuwen cursus een voldoende aantal leerlingen gewaarborgd. Aan de drie-jarige Volksschool zal een twee-klassige Vervolgschool worden verbonden.

Met groote ijver en toewijding geven zich de onderwijzers aan hun moeilijken taak, die zij onder zoo sterken en bewusten tegenstand moeten verrichten. Moge hun inspanning met zegen bekroond worden.

Wij mogen dit verslag eindigen met het dankbaar constateeren van vele zegeningen en blijde uitzichten. Het vertrouwen dat ons werk ook in Holland in het gebed der gemeente leeft, is ons tot troost en steun.

J. A. C. RULLMANN.

Poerbolingo, Augustus 1932.

Kliniek Poerwokerto.

(bij de foto).

Dr. J. J. Miedema w.n. directeur van het Zendingshospitaal te Poerbolingo zond ons bijgaande foto, vergezeld van een zeer verblijdende mededeeling, die we gaarne

plaatsen in het Zendingsblad. Zij luidt aldus:

„Deze photo is van de „Kliniek Poerwokerto”. Dit ziekenhuis is een z.g.n. Suikerziekenhuis, dat tot nu toe beheerd is door 5 suikerfabrieken in de Residentie Banjoemas + de S. D. S. Door de malaise in

dank. En de Kerken van Zuid-Holland-Zuid wenschen we van harte geluk met dezen loop der dingen te Poewokerto. Want het spreekt wel van zelf, dat men de exploitatie van dit ziekenhuis aanvaardt.

Een prachtig zendingsmiddel, dat hier-

Kliniek Poerwokerto.

de suiker — zijn deze fabrieken niet meer in staat dit werk zelf voort te zetten. Nu kwam de vraag tot de R.-K. Missie en tot ons — of wij als Missie of als Zending — het beheer van dit ziekenhuis op ons wilden nemen. Zoo ja, onder welke voorwaarden en garantiën. Dit is nu zoo gegaan, dat de directies der fabrieken besloten hebben het aan de Zending in gebruik en exploitatie te geven — voorloopig voor 3 jaar — maar met een langdurige optie-termijn.

Dit is een gedeeltelijk nieuw, gedeeltelijk vernieuwd ziekenhuis — met \pm 90 bedden voor Javaansche patiënten en een ruime, zeer gunstige accommodatie voor opname van Europeesche patiënten en priajis.

Behoudens definitieve goedkeuring van Deputaten hopen we 1 Januari '33 hier het werk te beginnen."

Tot zoover de mededeeling van Dr. Miedema. Voor de toezending van deze foto en dit bericht zeggen we hem hartelijk

door ter beschikking komt van de Zending dezer Kerken.

W. B.

Zending Noord-Holland.

De voortgang van den arbeid in Djokjakarta.

(bij de foto).

De arbeid der zending in Djokjakarta gaat onder den zegen des Heeren geregeld voort.

Vooreerst is er voortgang in het bouwen van vergaderplaatsen.

Te Wonosari wordt een Kerk en Goerowoning gebouwd. De gemeente te Wonosari breidt zich uit. Er moest noodzakelijk een kerk gebouwd worden. Gelukkig kon dit geschieden zonder dat de zendingskas hiervoor moest worden aangesproken. Uit de „groote gift", die een paar jaar geleden is ontvangen en die is gestort in het „Wonosarifonds", kon aan de Jav. ge-

meente voor dit doel de noodige hulp worden verleend. Gelijk men weet mag uit dit fonds, naar den wil van den schenker, slechts geld bestemd worden voor nieuw werk. Deze kerkbouw, die voor het grootste deel door de Javaansche gemeente zelf betaald wordt, kon hiervoor in aanmerking komen.

Van de eerste steenlegging schrijft Ds. Allaart het volgende:

„Op initiatief van den Kerkeraad is er voor gezorgd, dat de eerste-steenlegging met de noodige plechtigheid plaats had. De broeders zelf hadden hiervoor een plan gemaakt. Wanneer ik het goed vond, wilden ze den Vertegenwoordiger van het Binnenlandsch Bestuur daar ter plaatse, Mr. M. E. van der Laan, lid van de Geref. Kerk hier in Djokja, uitnoodigen om de eerste steen te leggen. Ik vond dit een prachtig plan, want op deze wijze zouden we veel meer belangstelling trekken dan wanneer ik zelf de plechtige handeling verrichtte. Dit plan is nu Vrijdagmiddag 9 September ten uitvoer gelegd. Er was heel wat belangstelling voor deze plechtigheid; de Regent en andere plaatselijk vooraanstaande personen hadden aan de uitnoodiging van den Kerkeraad om hierbij tegenwoordig te zijn gevolg gegeven. Ik kreeg een schoone gelegenheid om in ruimeren kring het Evangelie te brengen. Eerst sprak de voorzitter van den Kerkeraad een woord van welkom. Daarna voerde de heer Van der Laan het woord en legde de eerste steen. Vervolgens sprak ik na voorlezing van enkele verzen uit het begin van 1 Petr. 2. Na mij sprak de Goeroe-Indjil Adam Thomas, die Ps. 118 : 12 liet zingen, waarna de Goeroe-sekolah Atmodjo Kalam in gebed voorging.

Bijgaande foto laat de eerste-steenlegging zien, die plaats had 9 Sept. l.l.

Het zal u en al de broeders en zusters in Noord-Holland zeker verblijden, dat niettegenstaande de moeilijke tijdsomstandigheden, dit werk Gods in deze bergstreken voortgang kon hebben. God Zelf had hiervoor van te voren gezorgd door de milde gift van het Wonosari-fonds. Het treft bovendien, dat het nu juist een goedkoopere tijd is om te bouwen. Temidden van allerlei groote zorgen zal het feit van deze schoone voortgang van het werk voor u allen van troostvolle beteekenis zijn en tot volharding aansporen.”

Ook de arbeid zelf heeft een gezegende voortgang. Hiervan deelt Ds. Allaart in een van zijn laatste brieven ons het volgende mede:

„Ten aanzien van het werk kan ik u

mededeelen, dat het regelmatig voortgaat. Sinds mijn brief van 10 Aug. l.l. werden 7 volwassenen en 14 kinderen gedoopt. Onder deze kinderen, die gedoopt mochten worden door mij, was een zoon van een broeder, die Jan Gerrit heet, en die indertijd zoo naar Dr. Scheurer door zijn vader Joram genoemd was. Dit deed me zien, hoe God de zegeningen van vroeger in de lijn des Verbonds hier doet voortgaan. Het derde geslacht gaat nu reeds opgroeien. Een andere bijzonder treffende Doopsbediening was voor mij te Kalongan in het Wonosarische. Tot voor kort kwam men voor de Sacramentsbediening vanuit deze plaats naar Wonosari. Een Goeroe maakte me er evenwel op attent, dat het goed zou werken, wanneer in Kalongan zelf de Sacramenten werden bediend, al waren er nog maar weinige Avondmaalgangers. Dit bewoog me er toe om over het bezwaar, dat de Avondmaalsbedieningen nog met één vermeerderd zouden worden, heen te stappen. 14 Augustus was ik zoo voor het eerst in Kalongan. Een moeder met haar kind moest gedoopt. Met haar kind in de slëndang stond deze moeder voor me om met het oog op den Doop belijdenis van haar geloof te doen. Het kwam treffend uit, hoe vanzelfsprekend het voor ons moet zijn, dat, wanneer God Zijn Verbond met een moeder opricht, haar kind daarvan niet uitgesloten wordt. Ik stelde dan ook aanstonds, nadat deze moeder haar geloof beleden had, haar de vragen voor den Doop van haar kind en kon toen deze moeder met haar kind in de slëndang, terwijl ze geknield voor me lag, tegelijkertijd doopen: het kind direct na de moeder. Ik hoop, dat het mij gelukken mag om u eenigermate mee onder den indruk te brengen van wat dien Zondag in alle eenvoud heeft plaats gehad. Telkens heb ik u over allerlei zakelijke dingen te schrijven, maar ik zou niet gaarne me er aan schuldig maken, dat ik zou nalaten u eenige indruk te geven van de eigenlijke groote zaak, waarvoor ik hier mag werken.

In aansluiting hieraan bericht ik u, dat Maandag 3 October l.l. de driejaarlijkse visitatie van het terrein heeft plaats gehad door Ds. Van Dijk en Dr. Bavinck. Hierbij bleek — en dit wilde ik u nu mededeelen — dat er op het oogentlik een 162 menschen op ons terrein ter catechisatie gaan voor belijdenis. Volgens de kerkvisitatoren een mooi aantal. Het komt ons niet altijd toe om te tellen, maar nu het op deze wijze door anderen geschied is, deel ik het u te blijmoediger mee.

Van 26 tot 28 September waren Dr. Bakker en ik met de Goeroe-sekolah in het Clubhuis te Kalioerang. We waren er met z'n drie-en-dertigen. De scholen hadden juist vacantie, zoodat nu met de onderwijzers gebeuren kon wat in Januari reeds had plaats gehad met de andere groepen van helpers. Het samenzijn daar had een

zal ik direct maar even schrijven. Ik had een zeer voorspoedige reis. De zee was kalm en we hadden ook verder geen moeilijkheden. Bij het afscheid heeft de Heere het bijzonder wel met ons gemaakt. Het heeft mij bijzonder goed gedaan, dat Ds. Hamming nog op het station te Zwolle was, om mij nog even de hand te druk-

De eerste steenlegging van de kerk te Wonosari op het Zendingsterrein Djocja.

gunstig verloop en zal zeker zijn goede invloed oefenen op den voortgang van het werk. Allerlei belangen konden hier eens rustiger worden besproken en op verschillende dingen kon de aandacht worden gevestigd. Ook kon ik hier eens spreken met deze en gene, die dit noodig had en met wie dit nu ongedwongen kon gebeuren."

Uit deze mededeelingen blijkt duidelijk, dat, ondanks den druk der tijden, die ook de zending ter dege gevoelt, de arbeid op ons zendingsterrein gezegend voortgaat.

W. B.

Zending Groningen, Drenthe en Overijsel.

In opdracht van de laatste vergadering der Soemba-deputaten, gehouden op 18 October te Assen, heb ik weer eenige brieven van Soemba te publiceren. Ik begin met den eersten brief van Ds. W. van Dijk. Die luidt als volgt:

Karoeni, 21 Juni 1932.

Zeer geachte Heeren en Broeders,

Goed en wel op Soemba aangekomen,

ken. Ook hier wil ik Ds. Hamming daarvoor nog eens hartelijk dank zeggen.

Ik reisde aan boord met zendeling Bijkerk en zijn vrouw van Nieuw Guinee en met zendeling Rijkhoek en zijn vrouw van Samosir. De godsdienstoefeningen aan boord hebben we om de beurt waargenomen. Op Java moest ik van 26 Mei tot 12 Juni wachten op de boot voor Waikelo. De beide Zondagen, die ik op Java was, heb ik gepreikt: de eerste Zondag te Batavia en de andere te Soerabaia. Ik kon daardoor bij vrienden logeeren, waardoor de verblijfkosten aanmerkelijk verminderd werden. Te Soerabaia heb ik mijn auto gekocht: een open Ford 29/30, die er uitstekend uitziet, voor f 750.

Donderdag 16 Juni ben ik hier aangekomen en feestelijk binnengehaald. Zondag ben ik naar Tenggaba geweest, om daar het Heilig Avondmaal te bedienen.

Over het werk kan ik nu nog niets schrijven, omdat ik het nog niet geheel overgenomen heb. Zoo spoedig mogelijk hoop ik U echter wel verslag uit te brengen over den toestand van gemeenten en scholen, enz.

Ik ben dankbaar voor het vele goede, dat we ook van uw kant in ons verlof mochten genieten en gesterkt en verkwikt mag ik mijn werk weer aanvaarden. Sterke de Heere ons en U en de kerken tot ons groote werk in deze zoo moeilijke tijden en omstandigheden.

Met hartelijke groeten en Gode bevoelen,

Uw broeder in Christus,
(w.g.) W. VAN DIJK.

Hierop laat ik maar dadelijk volgen den laatsten brief van Ds. W. van Dijk, waarin hij het beloofde verslag uitbrengt. Wel is deze brief ingekomen na onze vergadering, op 19 October, maar in overleg met onzen voorzitter geef ik toch dit schrijven maar direct door. Het luidt:

Karoeni, 15 Sept. 1932.

Zeër geachte Broeders!

Nu ik weer zoowat een maand of drie op Soemba ben en al weer midden in mijn werk zit, kan ik U al weer een kort overzicht geven van den arbeid hier, al is het ook, dat het nog niet geheel volledig kan zijn. Verschillende posten heb ik al weer bezocht en twee maal hebben we al weer vergadering van onze goeroes indjil gehad, zoodat ik over alle posten wel al enigszins volledig ingelicht ben.

De moeilijkheden, waarmede we ook vóór ons verlof te kampen hadden, zijn er nog en zijn er nu op sommige plaatsen wel in versterkte mate. We hebben altijd te doen met het onkruid op den akker en het is altijd de grootste moeilijkheid, dit er uit te krijgen en dat wel zoo, dat het ontkiemende goede zaad er geen schade van ondervindt. De meest algemeene voorkomende moeilijkheid is deze, dat het zoo moeilijk is de menschen geheel los te krijgen van het heidensche wezen van vroeger. Het aannemen en eten van offervleesch is een zonde, die nog herhaaldelijk voorkomt. Evenzoo het gaan naar de heidensche feesten. Al is het dan ook niet steeds om daaraan deel te nemen, dan toch om er eens te zien, hetgeen niet alleen een groot gevaar oplevert, maar als beslist in strijd met een christelijken levenswandel moet worden veroordeeld.

In de tweede plaats is de heiliging van het huwelijk een struikelblok, waar vele onzer jonge christenen over vallen. Vooral jonge christenen nemen het wel eens niet zoo heel nauw, onder invloed van de heidensche omgeving, waaruit ze kwamen en waarin ze nog voor een groot gedeelte verkeerden. Ook komt het nog telkens weer

voor, dat getrouwde christenen trachten er nog een tweede of derde vrouw bij te nemen. Niet alle gemeenten zijn in dezen gelijk. Wanokaka is wel heel slap in dit opzicht. Ook Kodi is nog zwak, hoewel daar wel vooruitgang te merken is. Een goede leiding in zulke kringen is van het allergrootste belang. Gelukkig worden de goeroes indjil naarmate ze langer in het werk staan, degelijker en vaster.

Bij veel teleurstellingen hebben we toch ook weer veel reden tot blijdschap en dank. Over het algemeen bleven de kringen standvastig. Het ledental ging zelfs vooruit. Ook begint er hier en daar onder de heidenen meer belangstelling te komen. Zoo zijn er verblijdende teekenen van leven in Laura waar te nemen. In de kampong Kalimbo Komi houden we geregeld een goed bezochte koempoelan en zijn we reeds met catechetisch onderwijs begonnen. Van sommige kringen gaat er bepaald kracht uit naar buiten, zoodat er reeds min of meer een worsteling ontstaat tusschen christendom en heidendom in het openbare leven. Een nieuwe kring is er zelfs weer bijgekomen, n.l. te Ede, een uur of drie rijden van Rara. Den 14 Aug. mocht ik daar 18 volwassenen en 9 kinderen doopen. Een nieuwe kring dus van 27 leden.

In Augustus hebben we ook, Dr. Onvlee, Ds. Luyendijk en ik, een soort verkenningstocht naar het Onderlandschap Nggaaura (aan de zuidkust tusschen Kodi Bengelo en Lamboja) gemaakt. Reeds voor mijn verlof hadden de menschen van daar me herhaaldelijk om een schooltje gevraagd. We zijn er nu op verkenning heen geweest en het volgend jaar zal er wel een schooltje komen. De menschen waren er zeer toegankelijk voor ons. Dus ook daar hoop op vooruitgang.

Met de finantiën ziet het er treurig uit. Het is nu reeds de tweede maand, dat ik geen salarissen uit kan betalen. Wanneer er geen verandering komt, ziet het er in dit opzicht zeer donker uit. Moge de Heere daarin spoedig verandering brengen.

Met hartelijke groeten,

Uw broeder in Christus,
(w.g.) W. VAN DIJK,

Hierbij een opmerking. Ds. van Dijk zegt: „Het aannemen en eten van offervleesch is een zonde, die nog herhaaldelijk voorkomt.”

Het loont de moeite, ook in verband met 1 Cor. 10 : 25 v.v. om na te gaan of dit in *alle* gevallen, dan wel onder bepaalde omstandigheden, zonde is.

De practijk van den Zendingsarbeid, ook op Soemba, brengt heel wat vragen naar voren, en onze Missionaire Dienaren des Woords geven er zich rekenschap van, en overleggen welke zendingspractijk en zendingsmethode gevolgd moet worden.

Ook dit punt wordt nader in studie genomen.

R. HAMMING.

Het Onderwijs op Soemba in gevaar.

In het verslag van de vergadering der deputaten voor de Zending op Soemba lezen we het volgende:

„De onderwijs-aangelegenheden worden behandeld.

De commissie voor de schoolzaken doet verslag van haar besprekingen en arbeid bij monde van Ds. W. L. Milo. Bij de zaken van het onderwijs kwamen aan de orde, in verband met de desbetreffende brieven uit Indië:

a. het Europeesch schooltoezicht met annex positie Schoolopziener T. van Dijk; b. de positie T. Mobach, Hoofd van den Normaalleergang te Pajeti, voor wien, als Europeesche leerkracht, het Gouvernement met ingang van 1 Juli 1933 geen subsidie meer geeft; c. het onderwijs aan den Normaalleergang, de Standaardscholen, en het Hollandsch onderwijs, en de subsidies voor dit onderwijs.

Met groote waardeering wordt kennis genomen van het schrijven van Dr. L. Onvlee: een gemotiveerd en warm pleidooi voor het behoud der eens verkregen eigen schoolinspectie onder leiding van den heer T. van Dijk.

Daar de Schoolopziener T. van Dijk een centrale positie inneemt en een Europeesche kracht voor het onderwijs te Pajeti moeilijk gemist kan worden, zou de vergadering zoo gaarne beide onderwijskrachten voor Soemba willen behouden. Gezien echter de zoo beduidende inkrimping der Gouvernemenssubsidies, het groote tekort en de finantieele depressie hier, meent de vergadering te moeten besluiten aan de Algem. Verg. op Soemba te telegrafeeren: „Juli moet één Europeesche schoolman vervallen. Luchtbrief volgt.

Advies vergadering verwacht”.

Er dreigt een ernstig gevaar voor het Zendingsonderwijs op Soemba. Het is zeer te hopen, dat de beide onderwijsmannen, Tj. van Dijk en T. Mobach voor Soemba behouden blijven.

W. B.

Uit brieven van Soemba.

Normaalleergang te Pajeti.

Besloten werd, dat er dit jaar aan de Normaalleergang te Pajeti opgenomen zullen worden 8 leerlingen uit Midden- en Oost- en 7 leerlingen uit West-Soemba, waarvan respectievelijk 4 en 1 beschikbaar zullen blijven voor de Opleidings-school voor Inlandsche helpers bij den dienst des Woords, terwijl er ook van de dit jaar geslaagden 5 voor deze Opleidingsschool beschikbaar zullen blijven.

Huis voor Ds. P. J. Luijendijk.

Het contract met den Chineeschen timmerman over het huis te Anakalang is getekend en de voorbereidende werkzaamheden maken goeden voortgang.

Urgente kwesties.

Reeds lang werd de behoefte gevoeld om enkele urgente kwesties eens ernstig in studie te nemen, teneinde tot een welgefundeerde gemeenschappelijke opinie te komen. Daarom werd er besloten aan de volgende vergadering een conferentiedag te doen voorafgaan, waarop dan de volgende onderwerpen zullen worden behandeld:

1. Heeft de Zending een taak ten opzichte van de economische ontwikkeling van een volk? In te leiden door den heer T. van Dijk.

2. Tucht oefening in de jongen christengemeenten. In te leiden door Dr. Onvlee.

3. De Christusprediking onder een primitief volk. In te leiden door Ds. W. van Dijk.

Dr. Berg en Dr. Veldstra.

Aan Dr. Berg zal door de Alg. Vergadering op Soemba worden gevraagd of hij ons kan mededeelen, of hij zoo spoedig op Soemba kan komen, dat Dr. Veldstra op zijn gewonen tijd met verlof kan vertrekken.

Aan Dr. Veldstra wordt, op zijn vraag, het advies gegeven, met het oog op de tegenwoordige financieele toestand, het aantal hulpziekenhuisjes (evenals dit het geval is met de ongesubsidieerde volkscholen) voorloopig niet uit te breiden.

Adat-huwelijk.

De vergadering benoemde een commissie, bestaande uit de broeders Ds. W. van Dijk, Dr. L. Onvlee en Ds. L. P. Krijger, met opdracht om de mogelijkheid te onderzoeken, om te komen tot een voorlo-

pige en door de overheid op Soemba erkende Christelijke adatregeling en eventueel een concept dienaangaande op te stellen. Tevens werd goedgevonden, dat deze commissie bij haar arbeid overleg zal plegen met enkele van de meest vertrouwde goeroes Indijl. Zij zal zich onder meer hebben bezig te houden met een regeling voor

I.

Aan de Zendingdeputaten Z. Holland ten Noorden.

Weleerwaarde en Eerwaarde Broeders in den Heere.

Al sinds langen tijd had ik me voorgenomen U weer eens te schrijven, en ik ben

Een bergtocht.

het Christelijk adathuwelijk en in verband daarmee met de kwestie der gemengde huwelijken en der kinderhuwelijken, alsmede met die van het Christelijk eedzweren.

Een bergtocht.

Dr. R. Veen, missionair arts te Djokja, was onlangs voor uitspanning met een groep mantri-verplegers een week te Kali-oerang. Deze foto laat ons deze groep zien, terwijl zij op een tocht tegen de helling van den Merapi een poosje uitrusten op een geweldigen kalisteel in een ravijn. Java is rijk aan natuurschoon. W. B.

Zending Zuid-Holland Noord.

Dr. J. H. Bavinck te Solo zond een belangrijken brief betreffende den arbeid op dat zendingsterrein. Gaarne geven we dit schrijven door aan de lezers van het Zendingblad. In dit No. plaatsen we het eerste gedeelte.

dan ook blij, dat ik dat voornemen thans ook uitvoeren kan. Er zijn in de laatste tijden allerlei dingen gebeurd, die ongetwijfeld ook Uw volle belangstelling hebben zullen. Want bij alle moeite en neerdrukkende krachten van de malaise, mogen wij zeggen, dat onder Gods zegen het werk geregeld voortgaat. Laat me, naar oude beproefde methode, mijn brief mogen indeelen in verschillende hoofden, en U dan allereerst iets mogen vertellen van het werk van den hoofddienst.

Javaansche Gemeente. In de ontwikkeling van de Javaansche gemeente is in zekeren zin een nieuwe periode gekomen, doordat een tweetal gemeentes van ons terrein een eigen Pandita beroepen hebben. De gemeente Margojoedan in Solo zelf is daarin voorgaand, en heeft den daar arbeidenden goeroe indijl Soempono tot predikant verkozen. Daarna volgde reeds spoedig de gemeente van Klaten, die eveneens haar goeroe indijl beriep tot Pandita. Reeds geruimen tijd hadden wij gehoopt dat het zoo

ver komen zal, vooral Ds. van Eyk heeft al heeft wat voorbesprekingen gehad met de kerkeraden en gemeenten. Het is ons een reden tot grooten dank aan God, dat het thans werkelijkheid geworden is, en wij dus binnenkort een tweetal Javaansche predikanten naast ons zullen hebben. De beide goeroe's indijl zijn thans in Djokja, waar zij nog een paar maanden, onder leiding van Dr. Bakker, verder worden onderricht. Zoo de Heere wil zullen zij begin October op de Classisvergadering worden geëxamineerd en daarna door Dr. van Andel in hun gemeenten als Pandita worden bevestigd.

Wat is het iets moois, dat dit nu gebeuren mag! Dat de Javaansche Kerken hoe langer hoe sterker tot zelfstandig leven komen, en dat zij nu ook hun eigen pandita's mogen ontvangen. Daarmee wordt een nieuwe schrede gezet op den weg van den voortgang van Gods Kerk in deze landen. Het is onze vurige wensch en bede, dat God deze beide mannen, onze broeders Soempono en Augustinus, die straks als herder en leeraar aan het hoofd van hun gemeente zullen staan, rijkelijk moge bekwamen en sterken, opdat hun arbeid in het midden van die gemeentes moge zijn tot verheerlijking van Zijn Naam.

Het zendingswerk gaat in de laatste maanden geregeld voort. Al blijft het moeilijk en gaat het als het ware druppelsgevijs, er is toch onder den zegen des Heeren geregelde voortgang. In sommige streken is er zelfs een vrij sterke aanwas te constateeren. In de vorige maand ben ik in de gelegenheid geweest op enkele plaatsen de uitbreiding van het werk met eigen oogen te aanschouwen. Ik ben toen n.l. voor een vijftal dagen op reis geweest, en heb de verschillende gemeentes in het Zuiden kunnen bezoeken. Ook dit behoorde al sinds lang tot mijn plannen. Iedere keer, wanneer ik des Zondagsmorgens naar de verre dessa's ging, voelde ik me eenigermate onbevredigd, omdat het altijd maar zulke vluchtige bezoeken konden zijn. Daarom verlangde ik er naar eens een paar dagen te kunnen uitbreken en wat rustiger met de broeders en zusters te kunnen praten. Zondag den 10en Juli is de tournee begonnen. De reis ging aanstonds naar het Zuiden, want voor dien dag lag Eromoko, in het Wonogirische, op het program. Dien zelfden dag werd er ook nog een samenkomst gehouden in Woerjantara, een dorpje dat een paar kilometer ten noorden van Eromoko gelegen is. Den middag en avond ben ik daar gebleven, en heb ik verder kunnen

spreeken met allerlei broeders en zusters, zoodat ik een duidelijker beeld kon verkrijgen van den toestand der gemeente. Den nacht heb ik ook in Woerjantara geslapen.

Vreemd doet me iedere keer weer aan, dat rustige dessaleven. Als je er 's avonds in de voorgalerij zit, dan hoor je die geluiden van de Indische natuur, en verder is het alles zoo stil, zoo door en door vredig. Je voelt je ver van die groote wereld met al haar woelingen en beroeringen, en er komt iets van een heel ander leven in je. Ook de gesprekken met de menschen zijn zoo heel anders dan in de stad. Hier nog oude, vreemde verhalen, nog oude adat's die het leven omklemmen, nog wonderlijke, mystieke gedachten, gekleed in oostersche vormen. De machtige zuiging van het moderne leven, in haar verwoestende en levenveranderende kracht, laat zich hier nog niet gevoelen. Hier spreken we samen over de diepe geheimen van den godsdienst, in kleurrijke vormen van gelijkenis en allegorie. Hier heb je het echt Javaansche, de Javaansche ziel in al haar eigenaardigheden.

Des Maandagsmorgens ging de reis naar Manjaran, een plaatsje dat ten Westen van Woerjantoro gelegen is. Het is een flink eindje rijden en de weg is niet makkelijk. Maar des te grooter de blijde verrassing als we eindelijk op de plaats der bestemming zijn. De gemeente van Manjaran heeft zich in den laatsten tijd zeer uitgebreid, vooral dank zij de trouwe en ernstige arbeid van het dorpschoofd, die zelf enkele jaren terug tot kennis der waarheid gekomen is. En nu hebben ze zelf een eigen kerkje gebouwd. Neen, ge moet niet denken aan grootsche cathedraalen, het kerkje van Manjaran heeft de zending niet meer dan f 25 gekost. Een gemeentelid heeft den grond gegeven, en de broeders en zusters zelf hebben hun arbeidskracht ter beschikking gesteld. Zoo is het Kerkje van Manjaran verzezen, en ik verzeker U dat het er aardig, frisch en netjes uitziet. We hebben er dien morgen Avondmaal gevierd en ik mocht er niet minder dan 23 menschen doopen, die den Heere hadden lief gekregen en op zijn genade hadden leeren hopen. U begrijpt dat dit alles wel een zeer feestelijke en dankbare stemming in ons allen bracht. Dienzelfden dag ben ik weer verder gereisd, weer terug naar Eromoko, waar dien avond een huwelijksbevestiging was. Tot laat in den avond hebben we daarna in een kring van dorpsgenooten, gesproken over den godsdienst, over het vinden van God, en over den eenigen weg, die ons tot Hem leiden kan.

Dinsdagmorgen was Tirtamaja aan de beurt, weer een paar uur rijden van Eromoko af, nu meer naar het Noord-Oosten. In die gemeente is den laatsten tijd een beetje stilstand gekomen, en toch is er nog veel ritseling van leven. De goeroe indjil, een jonge man nog, vertelde me van een heel ouden godsdienstleermeester, die daar woonde, een echten goeroe ngèlmoe, die hoe langer hoe meer tot inzicht kwam dat het evangelie den weg der waarheid wijst. Deze oude man heeft ook reeds verschillenden van zijn leerlingen op Christus gewezen, en hun gezegd dat ze Hem moesten zoeken en dienen. Den geheelen dag kon ik verder in Tirtamaja blijven, en we hebben er een mooien indruk ontvangen van het werk dat daar geschied is, en van den zegen dien God daar gegeven heeft.

De Woensdag was bestemd voor Wonogiri, de hoofdplaats van dat heele gewest. Daar is de bodem nog hard en moeilijk te bewerken, en de vruchten zijn nog weinige. Des Donderdags ben ik naar Slogoima gegaan, aan den langen weg die van Wonogiri naar Madioen leidt. In Slogoima is den laatsten tijd een zeer verblijdende groei. Er is daar als het ware een gemeente uit den grond verzezen, en nog iederen dag komen er meerdere menschen die om onderricht vragen. Als laatste heb ik daarna de gemeente van Boeloekerta bezocht. Jammer dat daar thans geen goeroe indjil is. Deze groote gemeente moet nu vanuit Slogoimo verzorgd worden, en dat is, gezien de afstanden, eigenlijk niet goed doenlijk. Maar helaas, den laatsten tijd hebben wij een groot tekort aan goeroe's indjil, waardoor menige plaats onbezet moet blijven.

Aan het einde van deze vijfdaagsche tournee was ik diep onder den indruk van de groote moeilijkheden van het werk, maar ook van den heerlijken voortgang. Dat volk van Wonogiri, dat eeuwenlang in zoo groote afzondering geleefd heeft, en in geestelijk opzicht eigenlijk zoo door en door arm is, begint te vragen en te zoeken. Op verschillende plaatsen is er een ernstig tasten naar de waarheid. Moge de Heere sterken die mannen, die daar arbeiden, en moge Hij openen de harten van dat volk, opdat zijn Woord ingang vinde en overwinne. In den loop van deze vijf dagen heb ik zevenmaal het Avondmaal bediend, 67 menschen gedoopt, vijf huwelijken bevestigd, twee lezingen gehouden voor niet-Christenen, en dan verder eindeloos gesprekken gehad met allerlei menschen. Het was dus wel alles druk en vol, maar ik ben o zoo blij dat ik deze reis heb mo-

gen meemaken. Zij heeft mij dichter gebracht bij de moeilijkheden en zegeningen van de dessa, en ze heeft mijn oogen meer geopend voor de groote mogelijkheden, die daar nog liggen.

Behalve in het Zuiden, is er den laatsten tijd ook een verblijdende groei te constateeren in de omgeving van Sragen, met name in het plaatsje Gondang. Daar werden den 24sten Juli 31 broeders en zusters door den Doop aan de gemeente toegevoegd.

(Wordt vervolgd).

De Heer en Mevrouw Eijgenraam-Renting.

(Bij de foto).

De verloftijd van den Heer en Mevrouw Eijgenraam-Renting loopt ten einde. D.V. gaan zij 23 Dec. a.s. te Genua aan boord van den „Marnix van St. Aldegonde” om terug te keeren naar Midden Java tot hervervatting van den arbeid in dienst der Zending.

Frans Eijgenraam is geboren te Ede 12 Febr. 1898. In zijn geboorteplaats ontving hij zijn opleiding tot onderwijzer en heeft hij vier jaar het Christ. onderwijs gediend. Vandaar ging hij naar Bussum waar hij eveneens vier jaar in het onderwijs werkzaam was. Intusschen haalde hij behalve de hoofdkte enkele andere akten.

In 1925 werd hij benoemd tot onderwijzer aan de Christ. M.U.L.O. School te Djokja.

Na in het huwelijk te zijn getreden met Mej. Marie Renting, dochter van Ds. G. Renting te Winterswijk, vertrok hij in Oct. van dat jaar naar Java.

Aan de Christ. M.U.L.O. School te Djokja heeft de Heer Eijgenraam gewerkt tot Juni 1930.

In 1927 verwierf hij te Bandoeng de akte Wiskunde M.O., die hem bevoegdheid gaf op te treden als leeraar aan inrichtingen voor Middelbaar onderwijs.

Toen in 1930 aan de Christ. Holl. Int. Kweekschool te Solo een leeraar voor de wiskunde benoemd moest worden, viel als van zelf de aandacht op den heer Eijgenraam.

Hij werd benoemd, nam die benoeming aan en trad 1 Juli in functie als leeraar aan de Kweekschool, waardoor hij in rechtstreekschen dienst der Zending kwam te staan.

De Heer en Mevrouw Eijgenraam-Renting zijn in het voorjaar voor het eerst met verlof naar Holland gekomen. De tijd van verlof was voor hen echter niet zonder schaduw. De Heer Eijgenraam heeft in deze maanden zijn Vader en een zuster zien

heengaan en Mevrouw Eijgenraam moest een broeder missen. Door de donkere schaduwen heen straalde echter het licht uit het Vaderhuis.

Verlangend naar de hervatting van het mooie werk te Solo gaat het echtpaar Eijgenraam-Renting terug naar het Zendings-terrein.

een Hollandsch-Chineesche school in Temanggoeng en een Hollandsch-Chineesche school in Magelang, 3 Hollandsch-Javaansche scholen, een Maleisch-Chineesche school en een Mulo school; voor deze 8 scholen waarvan 44 Onderwijzers en onderwijzeressen werkzaam zijn, ontvangen we subsidie, en behalve deze gesubsidieerde

De Heer en Mevrouw Eijgenraam-Renting.

Zending Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Brieven van Ds. Merkelijn.

1e Brief.

Magelang, September 1932.

Amice,

We maken ook op schoolgebied een moeilijken tijd door. De subsidies minderen, het aantal onderwijzers moet beperkt worden, terwijl er geen uitzicht bestaat, dat het aantal scholen binnenkort zal uitgebreid worden, tenzij het mogelijk zou zijn die uitbreiding tot stand te brengen zonder Gouvernmentssubsidie. Want subsidie voor nieuwe scholen is voorloopig uitgesloten. De inkomsten van 's Lands kas zijn met meer dan 200 miljoen per jaar achteruit gegaan en daarom voelen we hier algemeen, dat de Regeering zoo overal het snoeimes moet hanteeren, dat de vermindering van subsidie ook als noodzakelijk wordt gevoeld.

Op ons terrein hebben we heel wat scholen; van de schoolvereniging gaan er 8 scholen uit: n.l. een Europeesche school,

scholen hebben we dan nog 2 niet gesubsidieerde scholen n.l. een Holl. Chin. school en een Huishoudschool, die evenzoo van de schoolvereniging uitgaan.

Het aantal leerlingen op deze 10 scholen loopt over de twee duizend.

Hoewel de subsidie sterk achteruitgelopen is, kunnen we, dank zij de aangebrachte bezuinigingen en de inkrimping van het aantal leerkrachten, deze scholen in stand houden. De schoolvereniging, waarvan deze 10 scholen uitgaan, wordt daarin wel zeer gezegend.

Met deze scholen heeft de Zendende Kerk rechtstreeks niets te maken; daarmee hebben de Zendingsdeputaten heel geen bemoeienis en voor deze scholen behoeft dan ook geen geld uit Holland te worden gezonden.

Anders is het met de Inlandsche scholen, d.z. die scholen waar al het onderwijs in de inlandsche talen wordt gegeven; zulke scholen zijn er op het Magelangsche Zendingsterrein 8, n.l. vier vervolgscholen. (In Kedoe, Djoemo, Pingit en Blondo) een Standaardschool (Megelang) en drie dessascholen (Blondo, Djambangan en Glaga-

hombó). Het aantal onderwijzers, dat aan deze scholen werkt, bedraagt 15 en het aantal leerlingen 577.

Twee van deze scholen komen niet voor rekening der Zending. Van de 18 scholen komen er dus voor rekening der Zending slechts 6; deze 6 zijn alle gesubsidieerd en kosten aan de Zending niet veel. Op de begrooting die ik voor '32 indiende, was het bedrag, dat voor den arbeid noodig zou zijn ongeveer f 1000 meer dan het vorig jaar begroot was. Dat komt door de verminderde subsidies, ten gevolge waarvan ook verleden jaar reeds meer noodig geweest was dan op de begrooting stond. Om echter bij verminderde subsidie een begrooting saam te stellen, die niet hooger is dan de vorige begrooting, is alleen mogelijk, wanneer men den Zendingsarbeid gaat inkrimpen, gaat afbreken.

Wat zou er nu voor inkrimping in aanmerking komen? Om een bedrag van f 1100 te bezuinigen, zou ik b.v. drie scholen moeten sluiten. En denk U nu in, wat het zijn zou om terwille van elf honderd gulden drie scholen, die een voldoende aantal leerlingen hebben, te sluiten.

Dat beteekent:

1. Er moeten enkele honderden leerlingen naar huis gezonden worden, die nu ook elders geen onderwijs meer kunnen krijgen; want nieuwe scholen worden nu niet opgericht ook niet door de Regeering. Op de school in Pingit b.v. zitten leerlingen, die elken morgen 9 Kilometer komen loopen naar de school en 's middags weer 9 Kilometer terug loopen naar huis, die elken dag 18 Kilometer, zegge achttien Kilometer loopen voor de school.

2. er komen enkele onderwijzers zonder werk en vermeerderen het aantal werkloozen, dat reeds zoo groot is.

3. De kinderen, die naar huis gezonden worden, zijn dan voortaan niet alleen verstoken van onderwijs, maar van Christelijk onderwijs; vermindering van scholen beteekent vermindering van Zendingswerk. Wanneer ik naar drie scholen moest gaan, om tot de kinderen te zeggen: ge behoeft morgen niet meer terug te komen, want de school wordt gesloten, dan zou het hard zijn, dat die kinderen nu voortaan geen onderwijs meer zouden ontvangen, maar dat deze kinderen nu voortaan ook het Evangelie niet meer zouden kunnen hooren, zou dit wegzenden van de kinderen toch wel heel moeilijk maken. Misschien zijn er Zendelingen, die in de droeve noodzakelijkheid verkeerden om zulk verschrikkelijk werk te doen, maar op de Gereformeerde Zendingsterreinen kwam dit voor-

zoover ik weet niet voor en ik hoop, dat wij er hier voor bewaard mogen blijven en dat de actie „door de school voor de school” zooveel mag opbrengen, dat de scholen in stand kunnen blijven.

4. Als er geen scholen meer zijn en dus geen onderwijzers, staat ook al de arbeid stop, die deze onderwijzers verrichten buiten de school, zoo dikwijls als zij de kinderen in hunne woning opzoeken en zoo ook gelegenheid krijgen om met de ouders te spreken over het Evangelie. Dat geldt dan inzonderheid die onderwijzers, die het diploma goeroe-indjil bezitten en dus behalve schoolwerk ook elken dag uitgaan om catechisatie te houden, in de samenkomsten voorgaan en de gemeente verzorgen. Wordt nu zoo'n school opgedoekt, dan zou tegelijk al dat gemeentelijk werk, dat Zendingswerk, stop gezet moeten worden of we zouden een goeroe-indjil moeten aanstellen, die nu voortaan dit gemeentelijk werk doet. Maar zoo'n goeroe indjil moet dan uit de Zendingskas betaald worden terwijl nu de man, die al dat gemeentelijk werk doet, zijn salaris ontvangt uit de subsidies die voor hem als onderwijzer gegeven wordt. De gedachte is er wel eens, dat als zoo'n school gesloten wordt, dan ook maar alleen de school stopgezet wordt, maar dat is niet het geval, want evenzoo wordt stopgezet alle gemeentelijk werk, dat door de onderwijzer(s) van zoo'n school wordt verricht. Door een school te sluiten brengt men niet alleen een klap toe aan de school, maar evenzoo aan al het Zendingswerk dat in zoo'n plaats geschiedt.

Wie moet er nu voortaan voor de kleine gemeente zorgen, die daar door en in verband met de school is ontstaan; wie moet nu de belangstelling voeden, die bij sommigen ontstond? Wie zal nu de samenkomsten houden?

5. Nu heb ik nog niets gezegd over den indruk, die sluiting van een school op de bevolking maakt; wat voor indruk maakt een terugtrekkend leger op den vijand? Wat voor invloed heeft zoo'n terugtrekken op de terugtrekkende troepen? Wordt de moed vergroot door dat terugtrekken? Wordt de hoop op de overwinning verlevendigd? Ja, ...maar bij den vijand en zoo is de uitwerking ook op het Zendingsterrein. Er gaat gejuich op bij allen, die de Chr. zaak gram zijn; men ziet de onmacht der Christenen, men ziet het, dat, als de Regeering zijn subsidie terugtrekt, nu ook de Christenen terugtrekken; dat de Christenen wel iets kunnen als het n.l. betaald wordt door het Gouvernement.

En dit alles nu zou moeten gebeuren om

f 1100 zegge elf honderd gulden te bezuinigen.

Ik kan me begrijpen, dat men uit de verte uit onvoldoende bekendheid met de betekenis der Zendingsscholen wel eens meenen kan, dat sluiting van zoo'n school geen kwaad kan. Maar na kennismaking van het bovenstaande zal ieder moeten toestemmen: sluiting brengt finantieel weinig voordeel, en groote schade aan de zaak des Heeren. Bezuiniging is noodzakelijk, moet gebeuren waar het mogelijk is, is ook toegepast op de uitbetaling der salarissen en andere zaken, maar sluiten van scholen om daardoor een beetje minder uitgaven te bewerkstelligen, ik vermoed, dat er niemand is, die me tot zoo'n werk zal durven aansporen.

Maar opdat dit nu niet noodig zal zijn, heb ik een vriendelijk verzoek. Onderzoek eens of er op de school in Uw plaats ook geregeld geld verzameld wordt voor de Zending en waar dat geld blijft? Zooals ge weet is er in elke classis een broeder, die zich bereid verklaard heeft geld in ontvangst te nemen, dat speciaal op school bijeengebracht wordt om dit geld dan te bestemmen voor de schoolactie. Als ik zie, wat door de scholen bijeengebracht werd voor de schoolactie, dan is dit een luttel bedrag; ik weet wel, dat dit niet alles is wat op de scholen wordt bijeengebracht; van sommige scholen wordt het bijeenverzamelde eenvoudig gestort in de Zendingskas; van andere gaat het naar andere Zendingsorganisaties enz. Wanneer we nu eens dezen regel konden krijgen: alles wat op onze scholen bijeengebracht wordt voor de Zending, wordt bestemd voor de schoolactie op ons Zendingsterrein; ik houd me overtuigd, dat er dan voor onze scholen niet meer gevreesd behoeft te worden.

Als steeds Uwe

A. MERKELIJN.

2e Brief.

Magelang, September '32.
Amice,

Het wordt tijd, dat ik U eens wat van het Ziekenhuis vertel. U heeft mededeelingen en verhalen over de opening reeds gelezen, ook van onze blijdschap in Magelang over dit Ziekenhuis. 't Is natuurlijk niet groot, er kunnen geen paar honderd zieke menschen in, zooals dat met de hospitalen op de andere Zendingsterreinen het geval is. Die hospitalen krijgen subsidie van de Regeering en zijn daardoor in staat zoveel patiënten op te nemen, maar we zijn

met ons kleine hospitaal erg tevreden en erg dankbaar, dat we dit mogen hebben. Ik ben geen tegenstander van Regeerings-subsidie, als de Regeering ons in staat stelde om ook een groot ziekenhuis te bouwen, dan zouden we dat niet mogen afwijzen, maar ik kan wel zeggen, dat ik er niet naar verlang. 't Is prachtig als men niets te maken heeft met het Gouvernement. Om verschillende redenen; in de eerste plaats is men ontslagen van die administratieve rompslomp, die uit de subsidiebepalingen voortvloeien. Dan, en dat is een voornaam ding, is het onder de bevolking spoedig bekend, dat het een niet-gesubsidieerd hospitaal is en dat al dat medisch werk voor het grootste deel uit vrijwillige bijdragen bekostigd wordt.

Het is bekend bij de bevolking dat onze Zendingshospitalen subsidie krijgen, de kosten van de medische behandeling voor het grootste deel door de Regeering betaald wordt. En wanneer nu een Javaan behandeld wordt en voor weinig of niets medische hulp verkrijgt, dan wordt toch eenigszins de indruk getemperd, die hij van de Christelijke liefde krijgt, wanneer hij weet, dat het betoon dier liefde voor het grootste gedeelte door het Gouvernement wordt betaald. Ik schrijf: „voor het grootste gedeelte”, want een ander gedeelte wordt vaak bijeengebracht door de Zendingsdoktoren, waarvan de meesten heel de opbrengst van hun particuliere practijk eenvoudig in de hospitaalkas werpen. Zooals ge weet worden velen van onze Zendingsdoktoren geroepen bij Europeanen en welgestelde Chinezen, die betalen kunnen. We noemen dat de particuliere practijk van onze doktoren en die brengt zoveel op bij sommigen van hen, dat ze alleen van de opbrengst dier practijk een goed bestaan zouden hebben en als zij b.v. den dienst der Zending verlieten en zich als dokter ter plaatse vestigden, zouden zij financieel vaak een beter bestaan hebben dan nu. Maar alles wat zij aan particuliere practijk ontvangen werpen ze in de Zendingskas en daardoor wordt het mogelijk, dat de onkosten van het Zendingshospitaal worden gedekt en dat er betrekkelijk een gering bedrag voor deze Ziekenhuizen gezonden behoeft te worden uit Holland. Onze doktoren betalen dus door de opbrengst van deze particuliere practijk een groot gedeelte van de kosten van de Zendingsziekenhuizen. Maar dit is onder de bevolking minder bekend. Zij weten alleen dat „Kangdjeng Gopern” = de Regeering de kosten der hospitalen voor

het grootste gedeelte betaald. En het spreekt vanzelf, dat de indruk van het liefdebetoen groter is wanneer men weet, dat ook de kosten aan dezen arbeid verbonden door de Christel. gemeenschap bij elkaar wordt gebracht. En dan het personeel, onze Javaansche verplegers en verpleegsters weten het evenzoo, dat hun salaris niet komt uit subsidie maar uit bijdragen, uit gaven der liefde en de moreele invloed die daarvan uitgaat, valt moeilijk te schatten, maar het is in ieder geval een invloed, die aan de Zendingsbeteekenis van ons hospitaal ten goede komt. Het is een hospitaal van de Zending niet alleen met een Zendingdoel, met Zendingspersoneel, maar voor het grootste gedeelte bekostigd met Zendingsgeld. En wanneer we nu subsidie zouden krijgen van het Gouvernement, dan zouden we zeker meer patienten kunnen opnemen, maar het zou de vraag zijn of de Zendingsbeteekenis in dezelfde mate toenam, want er zou een knak toegebracht zijn aan deze gedachte van het personeel: „wij staan geheel alleen in dienst der Zending”.

Deze gedachte is van groote beteekenis. Daarom is het ook van veel belang, wie aanstelt en uitzendt. Velen denken, dat het evengoed zou zijn wanneer artsen enz. stonden in dienst van een vereeniging en dat dan hun Zendingsijver, toewijding enz. precies eender zou zijn als nu, nu ze door de Kerken zijn aangesteld. En toch, de meesten van onze artsen zouden niet graag in dienst van een vereeniging staan, omdat zij zich dan niet meer in dienst der Zending zouden weten, en dat gevoel is van geen geringe beteekenis bij den arbeid.

We zijn dus erg blij met ons hospitaal en treuren er niet over, dat we nu en voorloopig geen subsidie krijgen van de Regeering.

Wanneer ge nu in het ziekenhuis komt, dan ziet ge, dat alle ruimten, zalen, kamers bezet zijn; het hospitaal ligt vol en leuk is het om te hooren hoe velen van het personeel meewerken aan den financiëlen kant der zaak. Zoo eenigszins mogelijk moeten de patienten betalen, naar vermoegen. Als ze zoo arm zijn, dat ze niets kunnen betalen, worden ze gratis geholpen, maar natuurlijk komt het wel voor, dat de patienten zich zoeken te onttrekken en doen alsof ze niets betalen kunnen; maar onze verplegers en verpleegsters weten de patienten al spoedig te schatten en bewegen ze dan mede om een meer passend bedrag voor de medische behandeling af te zonderen en het is voor Dr. Dreckmeier

telkens weer heerlijk te zien hoe zij geholpen wordt in haar pogingen om de noodige gelden bijeen te brengen.

Dit ter inleiding op mijn volgend schrijven, waarin ik U iets van den geestelijken kant van 't werk wil laten zien.

Als steeds Uwe

A. MERKELIJN.

Zending Utrecht en Gelderland.

Een blijde ervaring

Ongeveer 2 maanden geleden waren ze doodziek, de twee broertjes, echte kinderen nog, reeds vroeg wees en nu verzorgd door hun grootvader, de penghoeloe, de hoogste kerkelijke beambte van de moskee, het mohammedaansche bedehuis. Het was niet gemakkelijk geweest om ze van de buiten polikliniek mee te mogen nemen naar het ziekenhuis, met groote zorg en misschien wel met wantrouwen waren ze afgestaan.

Een Hollandsch sprekend familielid had tenslotte de knoop doorgehakt en was er cordaat mee in de auto gaan zitten. Daar lagen ze nu op een tyfuskamertje van een van de zalen, het eene oogenblik erg onrustig op hun bed zich omgooiend zoodat een afsluitplank het vallen moest tegengaan, het volgend oogenblik in diepe suffheid alles om zich heen vergetend. Grootvader en grootmoeder waren elken dag op hun post, waren de eersten, die het hospitaalterrein betraden als de bel zijn slagen liet hooren.

Tot het einde van het bezoeken bleven ze, zaten naast de ledikanten, streelden de handen van hun kinderen en zouden zoo graag ze mee helpen verplegen.

Zoo verliep de eene week na de andere, de koortsen zakten af, de oogen kregen weer hun glans, het dieet werd langzamerhand minder streng, in één woord de beterschap werd begroet.

De oude penghoeloe veranderde ook, vanaf het begin had hij de Javaansche beleefdheid in acht genomen, maar het werd nu hartelijkheid.

Het moest van hem af hoe hij de behandeling van zijn kleinkinderen waardeerde, je had hem maar goeden morgen te zeggen, hij wachtte er bijna op, of zijn lange mooie Javaansche zinnen rolden je tegen en iedereen kreeg zijn beurt, de dokter, de zuster, het personeel. Nog enkele weken en hij nam op een ochtend zijn kleinkinderen hersteld mee naar huis.

Enkele dagen daarna spraken we wedo-

no, zijn districtshoofd, en naar aanleiding van het gesprek, vertelde hij ons:

Dokter, onze penghoeloe heeft zijn kinderen ook weer thuis, en hij is opgetogen over de behandeling, reeds 23 jaar leef ik in de nabijheid van het hospitaal, zoo vertelt hij me, en nooit had ik het zoo gedacht, potten maken ze schoon voor de kinderen, wanneer ze zich bevuild hebben worden ze geholpen. Beetje voor beetje wordt hun de pap geduldigd gevoerd, ieder keer weer wordt hun bed opgemaakt, hoe vaak ze het ook in wanorde brengen.

Deze man heeft iets gezien van de christelijke barmhartigheid, zijn ziel is er door gegrepen; in zijn eigen omgeving kent hij dat niet, hoogstens zorgt men voor zijn eigen familie, maar wat ziek of oud of gebrekkig is, is niet in achtning. Het is waarschijnlijk zijn eerste aanraking met het Christendom geweest, hij zal zijn ervaringen zeker niet voor zich houden, het zaad is gestrooid en God zal de zegen geven.

H. SLETTENAAR, Arts.

Poerworedjo, Aug. '32.

„Uit Poerworedjo”.

Hoopvolle teekenen in Kali Bata en Banjoe-Asin.

In Kali-bata slechts 10 K.M hier vandaan op den weg naar Magelang woont de G. I. Mas Djasmin, die tevens Mantri-verpleger is en dicht bij de passer van Kali-bata twee keer in de week polikliniek houdt.

Een klein jaar geleden is van Kali-bata de eersteling gedoopt. Hij had om zijn Christen worden heel wat moeten verduren. Zijn schoonouders hebben in dien tijd steeds bedreigd zijn huwelijk te zullen ontbinden, maar hij hield stand. Hij is gedoopt en zijn vrouw die eerst vrij vijandig tegenover het Christendom stond is nu reeds veel toegankelijker geworden voor een goed woord. Nog niet zoo lang geleden — een maand of twee zoowat — sloot zich de tweede en een maand later de derde bij den Goeroe aan en kort geleden heeft iemand van Banjoe Asin zich ook bij de geloovigen geschaard. Banjoe-Asin ligt ook in het ressort van Djasmin doch is wel 3 uur loopen verwijderd van zijn woonplaats; doch Djasmin heeft eer fiets dus doorgaans zal hij de afstand wel fietsen.

Met die tweede man ging het niet zoo voorspoedig als met de eerste d.w.z. wat zijn huwelijksleven aangaat. Zijn vrouw

heeft n.l. niet alleen bedreigd met scheiding als hij Christen werd, maar zij heeft de daad bij het woord gevoegd, is van hem weggegaan en heeft ook nog alles aan roerende goederen mede genomen. Zij heeft echtscheiding aangevraagd en naar de laatste berichten luiden ook reeds gekregen. Of dit nu allemaal zoo maar kan, zult U vragen? De man is wettelijk nog geen Christen want hij is nog niet gedoopt, dus kan de scheiding onmogelijk al wettig zijn. Deze kan pas wettig worden als de man gedoopt is. Want volgens de Moh. wet is het huwelijk nietig, bij verschil van godsdienst. Dit geval is volgens Moh. recht een met rechtsgrond voor echtscheiding. Dat zij echter alles heeft medegenomen uit haar huis is echter strafbaar. Doch het mooie is nu dit. Dat deze man nadat dit alles is gebeurd niets liever wil, dan dat zijn vrouw weer naar hem terugkeert. Dat hij echter voor den Moh. geestelijke heeft bekend, Christen te zijn, hoewel hij wist welke gevolgen daaraan voor hem waren verbonden. Als de gemeente wordt gebouwd uit zulke standvastige naturen zie dan mogen wij den Heere daarvoor danken want dan worden deze het zaad der kerk. Hartelijk hoop ik, dat het mij nog mag gelukken de vrouw tot andere gedachten te brengen, maar ik vrees er soms voor, want toen de Goeroe en ik er laatst waren, gaf de vrouw voor niet thuis te zijn. Doch.... bij God zijn alle dingen mogelijk.

Wat tenslotte Banjoe Asin betreft; daar was reeds belangstelling van één Javaansche vrouw getrouwd met een Menadoneesch, die haar veel van den Chr. godsdienst heeft verteld, maar nu is er een Javaan bijgekomen met veel belangstelling. Wij zijn bezig een gebouwtje te krijgen waar geregeld 1 keer in de week of in de 14 dagen althans godsdienstoefening kan worden gehouden. Dat is daar heel lastig want de meneschen weigeren zeer beslist als ze weten, dat het zal diener voor een koempoelan. Maar er is goede hoop, dat er intusschen een huisje is gekregen. Eerst werd bijeenkomst gehouden in het huis v. d. Menadonees, doch daar dit wordt verbouwd kon het niet langer en het huis waar hij nu in woont is dat van zijn schoonmoeder, een rasechte vijandin van het Evangelie.

Het zou een zegen zijn als hier meerderen werd toegebracht, want Banjoe-Asin is een echte Synagoge des Satans geweest tot dusver. Zeer vele hadjis, die de bevolking dom houden en gevangen in hun leeringen.

Moge Uw gebed daartoe ook opgaan br. en zusters, dat de Heere den ban breke en de menschen bekeeren tot Zijn dienst, ja tot Hem zelve. Maar nu moet ik eindigen, weest van harte Gode bevolen,

Uw dw. dienaar om Christus' wil

A. F. KEUCHENIUS.

„Uit Poerworedjo”.

Lahore 16 Oct. 1932.

Brief van Mevr. Pos—Breukelaar.

't Was al lang mijn plan ook in het Zendingsblad eens iets te vertellen over onze reis in Voor-Indië. Maar zooals het meer gaat, plannen maken en ze uitvoeren is niet hetzelfde. Toch wil ik er nu niet langer meer mee wachten. We hebben het altijd erg op prijs gesteld, dat de menschen in Holland met ons meeleeften, en dat stellen we nu nog op prijs. Daarom wil ik graag het een en ander vertellen.

We zijn hier nu bijna drie maanden, en we zijn den Heere dankbaar dat Hij tot hier toe onze reis zoo bijzonder voorspoedig heeft gemaakt. Hoewel alles goed was voorbereid, hadden we toch van te voren wel eens eenige zorg hoe het gaan zou. 't Was alles zoo vreemd, het land, de taal (want het is een heel verschil, een beetje Engelsch geleerd te hebben, en het te kunnen lezen, of het dagelijks van den morgen tot den avond te moeten spreken) en dan de menschen. We kenden hier heelemaal niemand. Maar wat is het allemaal meegevallen. We zijn nu al op heel veel plaatsen geweest, en overal vonden we open huizen en werden met de grootste hartelijkheid ontvangen, en voortgeholpen zooveel als mogelijk was. Ook de studiemogelijkheden overtreffen mijn mans stoutste verwachtingen. Zijn voornaamste doel is, in contact te komen met ontwikkelde Hindoes, en met hen te spreken over wat Hindoeïsme in hun leven betekent, welke gemeenschap met God er in het Hindoeïsme gevonden wordt. Hij heeft reeds een groot aantal van deze menschen ontmoet, die graag, en met groote openhartigheid met hem over deze dingen wilden spreken.

Op Java bekommeren zich de menschen in 't algemeen weinig om den godsdienst. Ze zijn Mohammedaan, maar slechts heel enkelen volgen de voorschriften in de Koran gegeven. Dat is hier zoo anders. De godsdienst is het voornaamste in veler leven. Dagelijks zien we menigten van Hindoes gaan naar den tempel om daar te offeren en te bidden. Hier in het Noorden,

waar we nu zijn, wonen veel Mohammedanen. En wat we op Java, waar de heele bevolking Mohammedaan is, zelden zagen, is hier heel gewoon, namelijk dat op de ure van het gebed, de menschen op straat, of waar ze ook zijn, neerknielen en bidden. Deze week op het perron in Delhi, de hoofdstad van dit deel van Indië, spreidde een man, te midden van een geweldige drukte van binnenkomende en vertrekkende treinen zijn kleed op den grond, en onbewogen voor alles om hem heen, knielde hij neer en bad. 't Is voor ons zoo'n nieuwe ervaring dit alles te zien, dat we er erg van onder den indruk zijn. Naast verwondering, is er een gevoel van groot medelijden voor al deze dwalende menschen, die in allen ernst meenen iets te bezitten, en toch zoo bedrogen zullen uitkomen.

Daarom ben ik zoo erg dankbaar, dat we niet alleen dit zien, maar tegelijk, hoe de zending hier bezig is, dezen dwalenden het Evangelie te brengen. Ook hiervan valt voor ons veel te leeren, hoe het wel en ook hoe het niet moet. De werkmethode is wel heel verschillend bij die we op Java hebben. Alles is meer op de praktijk van het leven ingesteld. Op de scholen wordt veel plaats ingeruimd voor sport en handarbeid. Daar Indische jongens en meisjes hetzelfde hebben als onze Javaansche jeugd, namelijk, dat ze meenen dat als ze wat meer geleerd hebben dan een ander, werken met de handen eigenlijk niet meer te pas komt, tracht men hen van het beging af op de scholen bij te brengen, dat dit een heel verkeerde opvatting is. Ze moeten juist van alles leeren om als ze in de dessa terug komen de menschen beter kunnen helpen. In Vellore, het zendingsterrein van de Holl. Ger. Kerk in Amerika, zagen we een landbouw- en veeteelschool, waar een groot aantal jongelui waren, die, nadat ze deze school hadden afgeloopen, voor een deel naar de theologische opleidingsschool of de normaalschool gingen, maar eerst hier iets van den landbouw en veeteelt moesten leeren, omdat hun dat later in hun werk erg zou te pas komen. Aan het hoofd van deze school stond geen dominé of onderwijzer, maar een landbouwkundige. Er was ook een groote ambachtschool, waarvan aan het hoofd iemand stond die verstand had van meubelmaken en machinerieën enz. Op verschillende plaatsen zagen we dergelijke scholen.

Dan is er een tweede ding wat ons hier opvalt, het kleine aantal Europeanen in verhouding tot het groote aantal Indiërs dat in de zending werkzaam is. De

Indiërs nemen in iedere tak van dienst een vooraanstaande plaats in.

Maar we krijgen hier ook wel indrukken, waarvoor we erg dankbaar zijn dat we ze op Java nog niet hebben. We hebben geen oogenblik gedacht dat we hier een groote groep van Gereformeerden zouden vinden en waren er op voorbereid andersdenkenden te zullen ontmoeten, maar toch staan we nog vaak verstomd over de opvattingen van sommige zendingen, met wie we spraken. Het gebeurde dat we met een zending een bibliotheek bezochten. Een paar Hindoes lieten ons wat oude geschriften zien, en het gesprek kwam op den oorsprong des menschen. Wel zegt mijn man, we zijn toch allen van een geslacht. „Hoe weet U dat” vroeg de zending. We keken hem aan, of we het niet goed begrepen. Als een van die Hindoes dat nu nog gevraagd had! „Maar dat staat toch in den Bijbel”, antwoordde mijn man. „O, maar de natuurwetenschap is het daar lang niet mee eens, en de nieuwste uitvinden geven er heel geen zekerheid over”, antwoordde die zending. De Hindoes stonden vol aandacht te luisteren. Ik had wel eens willen weten wat ze op dat oogenblik dachten.

Ook is er naar ons gevoel wel een te veel waardeeren van wat er in andere godsdiensten gevonden wordt. Waardeeren is goed, maar we mogen toch nooit vergeten, het radicale verschil, dat er is tusschen Christus en iedere godsdienst buiten Hem. Dat Hij de eenige weg tot God is, dat gelooven velen ook van de zendingen niet, althans ze willen het niet prediken. Het gevolg hiervan kan niet uitblijven. We hebben al meer dan eens de klacht van Indische Christenen gehoord, dat het zoo droevig is dat het modernisme hoe langer hoe sterker wordt in de Indische Christelijke kerk.

Het is nu tien dagen later. We hebben beiden een aanval gehad van een kwaadaardig soort van malaria, waar we nog al ziek van zijn geweest. Ik ben nu weer zoo wat beter, maar mijn man moet nog het bed houden. 't Is wel erg jammer, want hij heeft zijn tijd zoo hard nodig. We zullen hopen dat hij met een paar dagen ook weer klaar is. We zullen wel erg blij zijn als we bij leven en welzijn in Febr. onze plaats in Djocja weer mogen innemen.

Met ons beider hartelijke groeten

J. H. POS—Breukelaar.

Onze Zendingskalender.

Zeker ook al door de drukkende omstandigheden is de oplaag van onzen Zendingskalender 1933, nog niet geheel uitverkocht.

De tot 1 November gestelde tijd voor de gewone bestellingen is al lang voorbij.

Na-bestellingen zullen het nu nog moeten doen! Daarom gaat thans het verzoek tot onze Zendingscommissies, die den Zendingskalender nog niet verspreiden, die dit jaar een kleiner getal namen, of die misschien te kort komen op de benodigde hoeveelheid, dat zij de helpende hand bieden mogen.

Zoo eenigszins mogelijk zou er toch ook dezen keer geen restant bij den uitgever moeten overblijven.

De prijs blijft gesteld op 11 cent per exemplaar. Laat het vertrouwen, dat er genoegzame na-bestellingen zullen inkomen bij den heer G. F. Hummelen, Kruisstr. 7, te Assen niet beschaamd worden.

Voor den te bieden steun al bij voorbaat dank.

Rijsoord, November 1932.

D. POL.

„In 1933 f 30.000.— renteloos leenen? Onmogelijk?”

Haggai 2 : 9. Mijne is het zilver en mijne is het goud, spreekt de Heere der heirscharen. De eerste f 2000.— kwam uit Indië (4617 Gereformeerden) Als het Gods wil is, dat wij bouwen, zal de overige f 28.000.— uit Holland er zeker ook komen (575.727 Gereformeerden).

J. F. Esser—Rutgers.

Oprichting en doel. Onze huishoudschool, de eerste doelschool voor meisjes van meer aanzienlijken stand op het arbeidsveld van Rotterdam is geopend 10 Augustus 1931 te Poerbolinggo. Het is een driejarige leergang met gouvernementsleerplan. Ons ideaal is, drie klassen van 20 leerlingen, allen in één internaat bijeen. De leerlingen hebben de Hollandsch-Javaansche of Hollandsch-Chineesche school reeds doorlopen. Alle lessen worden in het Hollandsch gegeven. Op één na zijn alle leerlingen, die we hebben, Mohammedaan. Zij ontvangen in de schooluren onderricht in de Bijbelsche Geschiedenis. Eens per week geeft de missionairpredikant godsdienstondericht, dat door allen vrijwillig wordt bijgewoond. Ook gaan zij vrijwillig mee naar de kerk. Zij stellen het Bijb. Gesch. onderwijs op prijs, één meisje had enkele dagen de school moeten verzuimen, en vroeg aan de onderwijzeres:

wilt u alstublieft het verhaal uit den Bijbel mij vanavond vertellen, dat ik gemist heb? — De andere meisjes kwamen toen ook luisteren: zij wilden het ook graag nog eens hooren. Het is alles nieuw voor hen. Het is van groot zendingsbelang, juist op dien leeftijd de meisjes in een Christelijk gezinsleven zoo eenige jaren bijeen te hebben.

Finantiën. Van 't begin af aan is uitgegaan van de gedachte, dat de exploitatie-rekening sluitend moet zijn. Over het eerste schooljaar (10 Aug. 1931 - 30 Juni 1932) is er echter een tekort van f 169.22. Dit behoeft geen zorgen voor de toekomst te geven: reeds een kleine stijging van het aantal leerlingen heft dit op.

Voordeelen eigen gebouw: 1e. meer economisch. 2e. Voor 't zelfde geld als nu is dan ruimte voor 60 internen; nu slechts voor 20. 3e. Een mooie school trekt leerlingen. Ons geld zou veel beter besteed zijn indien wij een eigen gebouw konden zetten. De zending in Solo heeft dit ook ingezien en voor haar huishoudschool dit jaar een internaat voor 3 onderwijzeressen en 60 leerlingen, met drie schoollokalen, leerkeuken enz. gebouwd. We betalen nu f 70.— per maand voor twee huizen (een voor school en een voor internaat, helaas 10 minuten van elkaar gelegen. Eén groot huis is er niet). En bovendien f 30.— per maand extra voor dubbel bedienden, licht, waterleiding enz. En nog hebben we slechts plaats voor 20 internen. Wij zouden deze f 100.— per maand veel economischer kunnen gebruiken, indien wij f 200.— per jaar reserveerden voor onderhoud gebouw en f 1000.— voor jaarlijksche aflossing bouwschuld. Met meer leerlingen in het internaat wordt de exploitatie veel voordeliger. Bovendien kunnen dan de leerlingen zelf geheel voor het schoonhouden van 't gebouw, de wasch enz. zorgen, dat spaart weer bedienden uit. En we kunnen dan breken met het systeem van dag-leerlingen: bij dergelijke zendingsscholen voor groote meisjes behooren alle leerlingen intern te zijn. Een mooie school is ook reclame en trekt leerlingen. En: we zijn dan hiermee Rome vóór. Rome heeft nu op ons terrein reeds zeven scholen, meest voor Javanen en Chinezen.

Rente. Voor bouwen zou f 30.000.— noodig zijn. Dit moet in hoogstens 30 jaar afgelost. En zie, daar zit nu de zaak vast: rente is niet beschikbaar. Nu is in deze tijden het begrip „renteloos” niet meer zoo vreemd. Immers, zooveel aandeelhouders in overigens solide ondernemingen ontvangen nu geen dividend. Beleggen in

een bouwfonds voor onze huishoudschool is misschien meer solide, meer safe, dan menige onderneming of bank. De waarborg is het te zetten gebouw. Bij onverhoopt sluiten van de school voor de leening is afgelost, is de verdere aflossing te verwachten door het verhuren van het gebouw, in het uiterste geval door verkoop.

Bouwen is nu goedkoop. Behalve bovengenoemde voordeelen nog dit:

1e de suikerfabrieken in ons ressort zijn gesloten, nu is er gemakkelijker grond te krijgen.

2e de werkloonen zijn momenteel laag.

3e de prijzen der materialen zijn abnormaal gedaald.

Wat wij vragen. Wij willen niet stad en land bewegen om te trachten deze leening geplaatst te krijgen. Maar we meenen wel in alle eenvoudigheid deze dingen bekend te moeten maken. Indien het Gods wil is, dat wij bouwen, zal het geld er zeker komen. Zoo niet, dan zullen wij rustig Gods tijd afwachten.

De eerste f 2000.— Zoo is het verleden jaar ook gegaan. Van stap tot stap wees God duidelijk den weg. Toen wij besloten waren een huishoudschool te stichten, bracht mevr. Esser ter sprake dat er dadelijk geld nodig was om met spoed aan de eerste inrichting te kunnen beginnen, en stelde voor renteloos te leenen. Later zou het uit eventuele giften terug betaald kunnen worden. En onmiddellijk kreeg zij ten antwoord van iemand in Poerbolingo: „ik heb juist f 1000.— in huis, die ik losgemaakt had voor een ander doel, waarvoor 't mij renteloos gevraagd was. Maar dat ging niet door. Nu kunt U het krijgen.” Is dat niet Gods leiding? Het is heusch ook in Indië geen alledaagsch voorkomend iets, dat iemand met een bescheiden inkomen zoo maar ineens op het rechte moment f 1000.— in huis heeft. — Nog iemand gaf toen ook f 1000.— renteloos te leen. Die f 2000.— zijn nu de eerste f 2000.— van ons bouwfonds.

Wij bidden, dat God het velen in het hart moge geven, dit voorbeeld te volgen.

Adres Dr. W. G. Harrenstein. Op ons verzoek heeft Dr. W. G. Harrenstein, Sarphatistraat 77, Amsterdam zich belast met de verdere finantieele afwikkeling dezer zaak, zoodat men zich met toezeggingen tot deelname in de leening, die in stukken van f 500.— en f 1000.— wordt uitgegeven (of met giften voor het bouwfonds!) tot hem gelieve te wenden.

Het Comité:

Mevr. A. RULLMANN—PELLE,

Voorzitter, Poerbolingo.

Mevr. J. STEENSMA—WOLTERS,
 Secretaresse, idem.
 Mej. J. L. STOETT,
 Penningmeesteresse, idem.
 Mevr. J. F. ESSER—RUTGERS,
 Obrechtlaan 55, Bilthoven.
 November 1932.

Een kostschool voor Javaansche meisjes uit den aanzienlijken stand, gelijk er reeds in Jogja, Solo en Magelang zijn, acht ik ook voor ons arbeidsveld ten zeerste gewenscht. De groote sympathie, die dit plan in breeden kring ondervond gaf ons de verzekering, dat ook in dezen de Gemeente achter ons staat. Dit is in de afgelopen maanden ruimschoots tot uiting gekomen in wat in de eerste plaats van de kerken in Zuid-Holland-Zuidelijk gedeelte, maar voorts uit geheel Nederland voor de eerste inrichting en de exploitatiemoelijkheden der eerste jaren reeds is bijeengebracht. Tweederde van 't daarvoor benoodigde bedrag is al bij elkaar. Dit geeft ons de vrijmoedigheid nu ook verder uw hulp in te roepen tot het bijeenbrengen van een bouwfonds, door uw deelname in een leening (of door uw gaven).

Dr. B. J. ESSER,
 Missionair-Predikant
 te Poerbolingo (Banj.)

14 November 1902.

De nood der Rijsche Zending.

Op daartoe strekkend dringend verzoek geven we gaarne plaats aan onderstaande circulaire van het Comité tot steun der Rijsche Zending in de Bataklanden. Zoo ooit dan is hier hulp noodig. W. B.

L. S.

Het zal wel algemeen bekend zijn, hoe door den arbeid der Rijsche Zending een zeer groote zegen des Heeren het Batakland is ten deel gevallen. Deze zending toch heeft in Gods hand het middel mogen zijn, om in een tijdsbestek van 70 jaar een kerk met 330.000 leden in dat land te vormen. Ja, meer nog, door haar enthousiasme heeft ze een dusdanige liefde in het Batakvolk weten op te wekken, dat die jeugdige kerk thans zelf reeds een krachtige zendingsactie onder haar heidensche landgenooten is begonnen.

Dat neemt niet weg, dat er zich thans nog 600.000 heidenen en 300.000 Mohammedanen in het Batakland bevinden, die, zoo God wil, nog tot het Christendom moeten worden gebracht.

Daarom valt het te betreuren, dat sinds

1918 deze zending in groote financiële moeilijkheden verkeert, waaronder de uitbreiding van het werk enorm geleden heeft.

Niettegenstaande het genootschap in de jaren, die achter ons liggen, alles in het werk heeft gesteld om de uitgaven in overeenstemming te brengen met de inkomsten, is dat niet gelukt door de geweldige crisis, die Duitschland reeds jarenlang teistert.

Ruim 10 jaar — tot einde 1930 — heeft de Regeering deze zending grootmoedig ondersteund, niet om het zendingswerk in stand te houden, maar omdat zij den grooten invloed der zending op economisch gebied — volkswelvaart, volksgezondheid enz. — zeer goed inzag. Daarbij stelde zij den eisch, dat het aantal zendingsarbeiders zoo klein mogelijk gehouden werd.

Niettegenstaande het werk steeds in omvang toenam, moesten er in den loop der jaren van de 50 zendelingen 30 afvloeien.

Thans is de nood zóó hoog gestegen, dat de zending nog maar een deel van de toch al kleine salarissen kan betalen, zoodat zoo'n moedige strijder in Gods koninkrijk met zijn vrouw met f 108 per maand moet uitkomen en een zendingszuster met f 45, wat, gezien den Indischen levensstandaard, hoogst onvoldoende moet worden geacht.

Dit heeft in Indië in alle Protestantsche kringen een dusdanige ontroering gewekt, dat men spontaan broederlijk de handen ineen heeft geslagen om den nood naar vermogen te leningen. Zoo wordt bijvoorbeeld door den Gereformeerden Zendingskring te Solo alleen, per jaar f 1200 voor dat doel bijeengebracht.

En toch is deze krachtige steun nog lang niet voldoende om het werk in zijn huidige omvang in stand te houden.

En gezien den zegenrijken arbeid, door deze Duitsche broeders en zusters in ons rijk buiten Europa gedaan, hebben ondergeteekenden gemeend, zich tot de geheele Protestantsche Christenheid van Nederland te moeten wenden met het verzoek, er naar vermogen toe mede te werken, dezen arbeid op Sumatra, waarin de leiding Gods zoo heerlijk tot openbaring is gekomen, te steunen, opdat steeds meer in vervulling ga het motto van Nommensen, den grooten apostel der Bataks: „Het Batakland voor Christus!”

Giften zullen gaarne in ontvangst genomen worden door den penningmeester, den heer J. N. Munnik te 's-Gravenhage, Postgiro 6104, Telefoon 331293 en de leden van het comité.

Algemeen comité:

- Dr. C. W. Th. Baron van Boetselaar van Dubbel-
dam, oud-zendingsconsul te De Bilt, Postgiro
65003.
- Ds. W. Breukelaar, em.-Geref. Predikant te Sant-
poort, Postgiro 32806.
- Ds. H. L. Boerlijst, Evang. Luthersch Predikant te
Amsterdam (C.), Willemspark 115.
- Zijne Excellentie Dr. H. Colijn te 's-Gravenhage,
Stadhouderslaan 151, Postgiro 55940
- Mr. A. v. d. Deure, Lid Ged. Staten van Gelderland,
Voorz. der N.C.R.V. te Bennekom (Geld.), Post-
giro 6374.
- Dr. J. G. Geelkerken, Geref. Predikant (H.V.), te
Amsterdam, Sophialaan 41.
- Ds. M. van Grieken, Ned. Herv. Predikant te Rot-
terdam, Schiekade 121b, Postgiro 65652.
- Ds. P. Groote, em.-Luth. Predikant te Hilversum,
Oranjelaan 10, Postgiro 91904.
- Dr. W. G. Harrestein, Geref. Predikant te Amster-
dam (C.), Sarphatistraat 87, Postgiro 12899.
- Zijne Excellentie A. W. F. Idenburg, oud-G. G. van
Ned. Indië te 's-Gravenhage, villa „Potter”, Cre-
merweg 5, Postgiro 2571.
- Ds. H. Janssen, Leger- en Vlootpredikant in Alge-
meen Dienst, 's-Gravenhage, Huygensstr. 3,
Postgiro 150467.
- Dr. P. J. Kromsigt, Ned. Herv. Predikant te Am-
sterdam, Keizersgracht 437, Postgiro 21587.
- Prof. Jhr. Mr. B. C. de Savornin Lohman te Utrecht,
Emmalaan 37, Postgiro 52651.
- Ds. P. B. Müller, Predikant bij de Vrije Evang.
Gemeente te Nijverdal.
- Ds. Th. Scharren, em.-Luthersch Predikant te Zeist,
Pauw v. Wieldrechtlaan 16, Postgiro 74039.
- Prof. Ds. J. J. v. d. Schuit, Chr. Geref. Predikant
te Apeldoorn, Kerklaan 45, Postgiro 173245.
- Zijne Excellentie Prof. Dr. J. R. Slotemaker de
Bruïne te Wassenaar, Gr. Hoefijzerl. 48, Postgiro
57813.
- J. N. Voorhoeve, 's-Gravenhage Ruychrocklaan 86,
Postgiro 8222.
- Ds. H. A. Wiersinga, Geref. Predikant te Vlissingen,
Badhuisstraat 119, Postgiro 148412.

Uitvoerend comité:

- J. H. Hemmers, oud-technisch ambtenaar bij de Deli-
Maatschappij te Medan, Voorzitter, te 's-Graven-
hage, Nieboerweg 246, Postgiro 203472.
- H. Ijdens, Secretaris, te Alphen aan den Rijn, Prins
Hendrikstraat 35, Postgiro 171906, was meer dan
20 jaar als hoofd der Holl.-Inl. Zendingsschool te
Taroetong (Bataklanden) werkzaam.
- J. N. Munnik, Penningmeester, te 's-Gravenhage,
Galileistraat 139, Telefoon 331293, Postgiro 6104.

Ingezonden.

Veler instemming zal wel vinden de op-
merking waarmede Dr. Rullmann van Poer-
bolingo zijn verslag besluit: „Met bijzonde-
ren drang bevelen wij den arbeid in deze
tijden in Uw aller gebed aan”. En deze voor-
bede is vooral thans stellig noodig voor heel
het Zendingsterrein. Verzuimen wij deze dan
allerminst voor Midden-Java. Met recht
toch wordt er op gewezen dat de Inlandsche
gemeenten zeer zwak zijn, vooral onder den
zwaren druk der malaise. 't Mag overbodig
heeten hier nog weer te herinneren aan de
grootte schuld, die wij aan de overzeesche
gewesten hebben; dit werd ons uit den
treure voorgelouden. Niet genoeg echter
kan worden herhaald, dat het heerlijke werk
der Christiniseering van ons Insulinde niet
in den knel mag komen, zoo het Gode belieft

deze te blijven zegenen en ons hier voor
ernstiger ellende te bewaren.

Terecht wordt opgemerkt door den schrij-
ver van „Een ernstig vraagstuk”: „Zou het
waar zijn, dat onze Kerken, wat de Zending
betreft, nu reeds zijn gekomen aan de grens
van hare (finantiële) kracht? We meenen
dit beslist te moeten ontkennen. Hiermede
kunnen we het toch volkomen eens zijn.
Immers zoolang niet meer wordt opgebracht
dan één gulden per ziel, kan toch moeilijk
ook maar van eenige *opoffering* worden ge-
waagd. En hoeveel geven de mannen en
vrouwen die zijn uitgetrokken om den moei-
zamen arbeid te doen. Zij betalen met hun
leven, met de algeheele toewijding. Bij hen
vergeleken, valt het weinige, dat wij bijdragen
weg. En geldt niet *ons* evenzeer het
Zendingsbevel?

Neen, wij mogen niet doffe lijdelijkheid
toelaten, dat die mannenbroeders en zusters
zuchtend hun werk doen. Dát is geen waar
meeleven, geen echt meebidden. Dit ware
niet het medearbeiden, dat de Heere toch
van ons allen eischt, zij 't dan ook maar
als houthakkers en waterputteers. En die
mensen dienen op onzen steun te kunnen
rekenen, anders straalt ons geloofsleven
niet, doet het slechts hooren het geluid van
een wanklinkende schel. Laat dat van ons
niet gezegd kunnen worden! Ook in deze
geldt: „Waar een wil is, is een weg”.

Om U nu een weg te wijzen, volg hier
een globale becyfering.

Als we het aantal Gereformeerden hier te
lande stellen op 400.000 is dit ongetwijfeld
niet overschat. Doordien de helft van het
vrouwelijke geslacht zijn (en onze vrouwen
en meisjes hebben vooreerst de handen vol
aan de busjes voor de Vrije-Universiteit)
wordt het totaal 200.000. Dit mag nogmaals
worden gehalveerd wijl het er ons om te
doen is de **rookers** te schatten, zoodat we
dan krijgen het getal 100.000.

Rekenen we nu, dat iemand die heel matig
rookt, aan sigaren besteedt: f 6.- per maand
(velen geven er meer aan uit, zelfs onze
jongens blazen gemoedereerd soms voor
meer dan een gulden 's weeks de lucht in)
dan krijgen we een som van $6 \times 12 = f 72$,
zeg 60 gulden, die bespaard kon worden, of
moet eigenlijk niet gezegd: bespaard moest
worden in dezen tijd, waarin de uiterste
soberheid eisch is, al waren er zelfs in ge-
heel geen Zending, of andere Christelijke
belangen te behartigen. Edoch ik wil
niet 't pleidooi houden van absolute ont-
houding van tabak. Gaarne gun ik ieder
man, zelfs jongeman zijn pijpje en 's Zon-

dags en bij feestelijke gelegenheden z'n sigaren. Het rooken is een genot waar wat voor te zeggen is, en dat met mate betracht, de gezondheid niet zal schaden, kan bijdragen tot gezelligheid en goede stemming en waarvoor gedankt mag worden. Maar als Kerk, Zending, enz., met een karige aalmoes afgescheept worden, Gereformeerde Kleine luiden¹⁾, zullen we niet langer met een goed geweten rekenschap weten te geven van ons rentmeesterschap. Daarom doe ik met vrijmoedigheid een beroep op U aller liefde voor de Zending en mag ik U wel verzoeken die te toonen door U te verbinden, uwe uitgaven voor sigaren en sigaretten tot de *helft* te beperken, alzoo te beperken op gemiddeld 30 gulden 's jaars? En de sterkste rooker zal mij toestemmen, dat door dit bedrag heel wat pijpjes gesmaakt kunnen worden.

En het resultaat? 100.000×30 gulden = drie miljoen 's jaars.

Maar nu ik neem grijf aan, dat niet alle gereformeerde mede-Christenen op dit voorstel met open armen op mij en mogelijke mede-voorstanders komen afstormen. Er zal krachtig en doorzettend propaganda dienen te worden gedreven voor dit doel en *óók en dit schrijf ik op 't nadrukkelijkst neer* — het moet *stelselmatig* gebeuren. Zonder de vorming van een Bond (tot belangrijke vermeerdering van ons Zendingsbudget) en zonder de meest *systeematische* doorvoering van het hier aangegeven doel, is weinig of niets te bereiken, wordt het een schot in de lucht. Daarentegen bij doelbewuste actie is er onder den zegen des Heeren heel wat van te verwachten.

Aan 't slot van mijn betoog kan zeker volstaan worden met de verklaring, dat hier geen voldoende uitgewerkt plan werd gegeven, doch dat de beschikbare plaatsruimte mij noodzaakte het te laten bij aanstipping van de zaak. Ampel overleg en toelichting is noodig bij aanvaarding in beginsel van de gedachte.

Voorts lijkt mij voorlegging van het ontwerp aan de Zendingsvoormannen in Indië (en autoriteiten aan de Zendingsscholen) zeer gewenscht. Als de Missionaire Predikanten er perspectief in zien, ligt hierin veel aanmoedigends.

H. J. SPRUYT.

Rijswijk (Z.-H.).

¹⁾ Van onze bemiddelde broeders nemen we aan, dat zij bereid zijn naar vermogen af te zonderen.

Korte Berichten.

Ds. en Mevr. Esser—Rutgers.

Dr. B. J. Esser, de Miss. predikant van Zuid Holland Zuid te Poerbolinggo, en Mevr. J. F. Esser-Rutgers hopen 20 Januari van Marseille te vertrekken met de „Indrapoera” en naar Java terug te keeren.

Mej. M. H. King.

Met Dr. en Mevr. Esser-Rutgers zal D.V. meereizen Mej. M. H. King als directrice van het Internaat, en Onderwijzeres van de Javaansche Christ. Huishoudschool te Poerbolinggo.

Dr. N. A. C. Slotemaker de Bruïne.

Dr. N. A. C. Slotemaker de Bruïne, de oudste van de twee Zendingsconsuls, is door de Regeering benoemd tot Voorzitter van het Bestuur over de Protestantsche Kerken in Ned. Indië. Deze benoeming is niet alleen eervol, maar geeft aan Dr. Slotemaker de Bruïne, als hij bij al zijn werk haar kan aanvaarden, de gelegenheid veel invloed te oefenen op de reorganisatieplannen der Indische Kerk en haar uitgebreiden Zendingsarbeid.

Mr. C. S. Graaf van Randwijk.

Naar we vernemen komt de Zendingsconsul Mr. C. S. Graaf van Randwijk met verlof naar Holland.

J. Frauws.

De heer J. Frauws, leeraar aan de Christ. Holl. Inl. Kweekschool, en zijn gezin zijn met verlof in Holland aangekomen. Zijn adres is: Van Hasseltlaan 29, Apeldoorn.

J. A. Wiggers.

D.V. zal de Heer Wiggers met zijn gezin 25 Jan. a.s. met de „Johan van Oldenbarneveld” terugkeeren naar Djokja.

Dr. D. Verveen.

Tot Geneesheer-Directeur van het Hospitaal te Wonosobo is benoemd Dr. D. Verveen, missionair arts te Klaten.

Ds. G. D. Kuiper.

Ds. G. D. Kuiper, die door de Kerk te Delft is beroepen voor den missionaire dienst te Solo, is 3 Nov. l.l. in de vergadering der Classis den Haag geëxamineerd in de Zendingsvakken. Van de deputaten der Generale Synode ad. Art. IV der Zen-

dingsorde waren aanwezig de hoogleraren Dr. C. van Gelderen, Dr. T. Hoekstra en Dr. V. Hepp, alsmede Ds. W. Breukelaar. Het examen had een goed verloop. Op daartoe strekkend advies der deputaten werd met algemeene stemmen tot zijn toelating besloten.

H. H. Scholten.

De administrateur van het Petronella-Hospitaal, de heer H. H. Scholten, is 4 Oct. l.l. in het huwelijk getreden met Mej. J. Piccer, één der hoofden van de huishouding van dit hospitaal.

Mej. J. A. Vellenga.

D.V. zal in het najaar van 1933 Mej. J. A. Vellenga, hoofdverpleegster in het Zendingziekenhuis te Waikaboebak op Soemba, naar Holland terugkeeren. Zij gaf te kennen niet voornemens te zijn na haar verlof weer naar Soemba te gaan.

De benoeming van een opvolgster wordt voorbereid.

D. H. Krijger.

Br. D. H. Krijger, hoofdverpleger in het ziekenhuis te Pajeti, komt D.V. in 1933 met verlof naar Holland, indien daarvoor de Gouvernementssubsidie wordt toegestaan.

Ds. S. J. P. Goossens.

Ds. S. J. P. Goossens, die is uitgezonden voor den dienst te Melolo, maar eerst eenigen tijd op West Soemba moest blijven, mede met het oog op zijn studie onder de leiding van Dr. Onvlee, zal naar het voornemen is in 1933 zich te Melolo vestigen.

Het Zendingsbureau.

Adres: Fahrenheitstraat 709 's-Gravenhage
Postrekening No. 184489.

A. Zendingsbusjes.

Aan het Zendingsbureau zijn verkrijgbaar:

a. blikken busjes ad. f 0.23 per stuk, 5 stuks f 1.—, 10 stuks f 1.55; bij grootere getallen geen verdere prijsverlaging.

b. Knikkertjes ad. f 5.— per stuk.

c. Papieren busjes ad. f 0.10 per stuk, mits afgehaald aan het bureau. Toezending geschiedt alleen bij bestelling van minstens 10 stuks, tenzij f 0.25 extra voor portokosten wordt gezonden.

Men kan het goedkoopst en het gemakkelijkst bestellen en betalen per giro.

B. Zendingsbibliotheek.

Boeken en tijdschriften uit de Zendingsbibliotheek worden gratis uitgeleend tegen vergoeding der zendkosten.

C. Informatie-dienst.

Alle gevraagde inlichtingen worden — voorzoover mogelijk — gratis verstrekt. Men gelieve echter postzegel voor antwoord in te sluiten.

Het bureau is dagelijks geopend van 9—12 uur (behalve des Zaterdag). Des Maandags bovendien ook van 2—4 uur.

Bureau voor advies.

Het adres van het Bureau van het Christ. Comité voor Indië tot het geven van advies betreffende geschikte huisvesting hier te lande voor menschen, die uit Indië komen, is J. de Wit, Park Vronestein 20, Voorburg.

Leestafel.

Van het Koninkrijk der hemelen, door Dr. A. Kuyper Jr. Goedkooppe volksuitgave, bij Kok te Kampen f 1.25, geb. f 1.90.

Een degelijk boek van blijvende waarde, waarin ook de Zendingsgedachte niet is vergeten. Het was een goede gedachte van den uitgever dit werk door een volksuitgave onder ieders bereik te brengen.

Helpers op den weg, door A. G. Barkey Wolf, bij Gebr. Zomer en Keuning te Wageningen.

Een zestal mooi gestyleerde studies. Zij handelen over: *Franciscus van Assisi*, *De jeugd van Calvijn*, *John Bunyan*, *Nietzsche als kunstenaar*, *De Franciscaansche dichter Guido Gezelle* en *George H. Morrison*. Zij zijn de lezing zeer waard, ook uit literair oogpunt.

Drie-uren-Toespraak, door Poul Kanamori, bij J. N. Voorhoeve, den Haag, f 0.90, geb. f 1.40.

Kanamori, wel genoemd de Japansche Moody, handelt in deze toespraak, die hij reeds meer dan achthonderd maal hield, over God, zonden, en verlossing.

Het is een ernstig, pakkend woord, voor Evangelisatiedoeleinden zeer geschikt.

Uit het leven van Koning David, door B. L. Bijlsma.

Een bijbelsch prentenboek voor kinderen, eveneens bij J. N. Voorhoeve, den Haag, f 0.60. De platen zijn bijzonder

mooi en de bijschriften zijn ook heel goed. Fijn werk.

Vader Willem, door Ds. J. P. Tazelaar. Uitgave van Jachin bij A. Verleur te Haarlem; f 0.60. Bij 25 exempl. halve prijs.

Een zeer goed geschreven geaenschrift ter herdenking van den 400sten geboortedag van Prins Willem van Oranje.

De Duif in het Arendsnest, door Miss Charlotte M. Yonge; bij Kok te Kampen; f 1.90, geb. f 2.60.

Een boeiend boek, dat ons de zeden en gewoonten leert kennen uit den Riddertijd en ook het werk Gods laat zien. De schrijfter is vooral bekend door haar prachtwerk: *De erfgenaam van Redcliffe*.

Het eenzaam leidden; vier brieven door J. J. Knap, met een voorrede van Ds. J. J. Knap Czn.; bij Kok te Kampen; f 1.—, geb. f 1.65. Zesde druk.

Een echt leerzaam, stichtelijk boek. Het is al oud maar niet verouderd. Wordt het door velen gelezen en betracht!

Het Nationalisme als Zendingsvraagstuk, door H. v. d. Brink. Uitgave van de Studenten Zendingscommissie.

De heer H. v. d. Brink, die door de kerk te Soerabaja is beroepen tot missionair predikant voor Makasser, heeft bij al zijn studie nog tijd kunnen vinden een viertal schetsen te schrijven, die als leidraad kunnen dienen bij de bestudeering van dit zoo uitermate belangrijk onderwerp.

Lij behandelt: Het Nationalisme. De rationale beweging in Ned. O.-Indië. Nationalisme en koloniaal bestuur en Nationalisme en Zending. Bij elke schets geeft hij een breede literatuur-opgave.

Deze leidraad dunkt ons zeer goed geslaagd.

Stocks Zondagschoot-Rooster, van 1933 bij D. A. Daamen, Den Hoog f 0.10. 25 ex. f 2.—. 100 ex. f 6.25.

Deze rooster schijnt ons voor het doel geschikt.

Kruis en Hemelvaart. Maria Magdalena bij 't graf. De Ware maagden. Paulus dicteert Petrus. bij Voorhoeve, Den Haag.

Vier aardig geïllustreerde, goed geschreven traktaatjes, voor Evangelisatie geschikt.

Giften.

Ontvangen voor de Gen. Kas der Zending.

Door G. Buist v. d. kinderen der Dr. Bavinck School te Haarlem f 10.—; Door J. A. Blaak uit het negertje der Chr. School te Varsseveld f 10.—; S. B. te Nijkerk f 5.—; Door Th. de Ruig, van de Ned. Geref. Zend. Ver. f 99.95; H. C. Sluijk te Sleeuwijk f 25.—; Aandeel collecte Alg. Ned. Zend. Conf. f 6.90; Door J. J. Dengerink v. d. leerlingen der Chr. M. U. L. O. School te Hoofddorp f 10.—. W. BREUKELAAR.

Santpoort, 22 Nov. '32.

Pcstrekening No. 32806.

Voor den bouw van het Hospitaal te Wonosobo.

Van de Geref. Kerk te Vreeland f 13.—; Capelle a/d. IJssel f 17.96; Leeerdam f 18.89; Tienhoorn f 8.93.

Santpoort, 22 Nov. '32.

W. BREUKELAAR.

Suriname.

Wat toewijding vermag.

Het is nu al enkele jaren aaneen dat de Geref. Zendingscommissie van Amsterdam-Zuid, behalve het noodige voor eigen zending een aanzienlijk bedrag bijeen weet te brengen voor den arbeid der Broedergergemeente in Suriname. Dit jaar zelfs de som van f 550.85. De leden van de Zendingscommissie, daarin bijgestaan door leden van de jongelingsveren. hadden de gemeenten in een aantal wijken verdeeld. Twee aan twee was men er met de lijst op uitgetogen, had hier een kwartje, daar een halve gulden, ginds een grootere gift (uiteraard zeldzamer) mogen ontvangen. Met bovenvermeld heerlijk resultaat.

Ik twijfel niet of er is menig Zendingsblad-lezer die graag ook eens wat extra's voor Suriname zou willen doen. Maar hoe?

Welnu, hier is een manier die, o zeker, eenige opoffering eischt. Maar daartoe zijn we toch immers wel bereid? Men probeere het toch eens. De Heer der Zending zal er zeker Zijn zegen over gebieden.

Sinds vorige verantw. in dank ontvangen: van Geref. Kerk te G. f 8.11; te Fr. f 42.10; te S. f 2; te B. f 2.50; te L. f 10.38; J. de G. te S. f 1; Tryfosa te S. f 30 en f 20; C. V. te L. f 1.50; Mej. J. L. te R. f 5; Schoolbusje den A. f 5; te K. f 1; N.N. de A. f 1; W. K. te A. f 1; Via J. Bolwijn, Solo, van O.-I. vrienden f 60; Via Mej. T. B. te M., van H. S. f 1; A. de J. f 1; J. R. f 2.50; H. M. f 2.50; Mej. N. B. f 1; C. P. B. f 1; H. W. f 1; N.N. te N. f 5; Via C. P. M. K.

te E., van N.N. *f* 1.50; E. V. *f* 1; H. C. S. te S. *f* 40; Via W. K. te A., van J. v. O. *f* 1; leerl. Chr. Mulo *f* 10; Personeel Chr. Sch. te 's-Gr. *f* 6; Busje G. K. Sch. te A. *f* 2.50; Mevr. M. te A. *f* 2.50; J. R. te E. *f* 1.50; Mej. A. B. v. d. S. te B. *f* 5; B. K. te B., (coll. G. K. te A.) *f* 113.10; J. L. F. van leerl. Marnixschool *f* 25; U. G. van Chr. Sch. te Z. *f* 6; J. de K. te L. *f* 4; W. R. te N. *f* 3; R. te O. *f* 6.20.

Allen zeer hartelijk dank. Voorts kwam bij Mej. Mr. M. C. Pikaar te Zetten *f* 83.75 in aan contr. en giften uit Nijkerk.

Laren (N.-H.). Postrek. 95494.

J. VAN KEULEN, Vredelaan 10.

Comité tot Steun der Rijsche Zending in de Bataklanden.

1e verantwoording van 5—21 Nov. 1932.

Col. Zend.av. Zoeteerm.-Zegw. *f* 17.62; J. S. te A. *f* 1; N.N. te B. *f* 2.50; Chr. Meisjess. te S. *f* 15; L. M. te 's-Gr. *f* 2.50; T. B. S. te A. *f* 5; C. V. te 's-Gr. *f* 10; N.N. te E. *f* 5; W. B. te H. *f* 2.50; Mej. K. P. te H. *f* 10; H. A. H. te E. *f* 10; J. K. te Z. *f* 5; M. J. v. O. te W. *f* 10; Dr. T. B. te H. *f* 25; J. Z. te M. *f* 1; Mej. J. G. T. te S. *f* 5; P. K. te L. *f* 2.50; S. T. M. te R. *f* 1; J. F. H. S. te A. *f* 10; Ds. E. C. v. d. L. te W. *f* 2.50; H. v. W. te L. *f* 0.50; A. J. B. te A. *f* 3.30; H. W. te H. *f* 1; J. J. B. te G. *f* 2.50; Ds. K. B. te L. a. d. D. *f* 2.50; F. L. v. d. B. te A. *f* 2.50; H. D. te Z. *f* 2.50; C. S. te U. *f* 1; S. K. te U. *f* 1; K. D. te D. *f* 2.50; J. S. te D. *f* 4.50; G. M. te R. *f* 1; P. G. te H. *f* 5; D. O. te 's-Gr. *f* 10; Mej. J. D. te W. *f* 2.50; Mej. M. v. d. B. te R. *f* 2; Prof. L. L. te K. *f* 10; G. K. te Z. *f* 6; Ds. J. W. te V. *f* 10; Mevr. M. H. W. te L. *f* 2; Prof. Jhr. B. S. de S. te U. *f* 5; Mevr. v. S. te Gr. *f* 10; C. M. v. M. te H. *f* 10; J. W. W. te D. *f* 5; gev. i. d. col. Ger. K. te S. *f* 2.50; Mej. E. J. E. te E. *f* 1.50; J. v. R. te V. *f* 2; Dr. W. G. H. te A. *f* 10; Dr. C. J. K. v. A. te H. *f* 25; J. W. G. R. te 's-Gr. *f* 2.50; Ds. D. N. te W. *f* 2; W. J. H. te H. *f* 10; J. T. te H. *f* 1; H. C. v. d. S. te H. *f* 2; M. W. v. d. E. te 's-Gr. *f* 5; gev. i. d. col. Ger. K. te K. *f* 20; P. H. te U. *f* 2.50; H. v. R. te N. *f* 1.50; Vrije Sch. te V. *f* 3.53; J. v. B. te A. *f* 1; N.N. verg. Patr. te 's-Gr. *f* 1; gev. i. d. col. Ger. K. 's-Gr. O. 2 \times *f* 1, en *f* 0.50; Mr. L. te 's-Gr. *f* 5; N.N. *f* 2.50; J. v. E. te S. *f* 1; Mevr. C. v. d. B. *f* 2.50; G. S. te S. *f* 2.50; B. te R. *f* 1; A. M. d. J. S. te R. *f* 10; R. K. *f* 5. Totaal *f* 331.83. Hieronder ook eenige jaarl. bijdragen.

Met hartelijken dank vermelden wij deze giften. Het zijn op een paar giften van *f* 25 en *f* 10 na allen kleine bedragen en daaruit spreekt de liefde van den kleinen man, ook het penninkske der weduwe zullen wij in dank aanvaarden en verantwoorden. Doch het moet nog heel wat anders worden.

Er moet *f* 10.000 komen anders is de Batakzending niet geholpen.

Wij verwachten nu ook de groote giften en jaarl. bijdragen, van menschen, die een zooveel betere positie hebben als die zendelingen in de Bataklanden in stoffelijk opzicht, van hen, die door God met aardsche goederen zijn bedeeld, van hen die hebben geprofiteerd en nog profiteeren van onze Koloniën.

Het doel is het waard: De Batakvolken voor Christus.

Namens het Uitvoerend Comité,

J. N. MUNNIK, penningm.

Den Haag, Galileistraat 139.

Postgiro 6104.

Zending van de Geref. Kerken op Soemba.

11e verantw. van 25 Oct.—25 Nov. 1932.

Provincie Groningen:

W. Boelema, Scheemda, Nikkertje Chr. School *f* 10; I. v. d. Kam, Vierhuizen, 140 halve ct. *f* 0.70; Ds. H. v. d. Elskamp, Groningen, van een bruiloft *f* 4.08; idem van schipper N.N. *f* 15; K. ter Laan, Schildwolde, v. d. Gebr. Bodeüs *f* 4; Ds. H. Wiersema, Oldehove, Meisjesvereen. *f* 4.10; Ds. M. Stadig, Groningen, Zendingsvereen. *f* 35; Ds. D. v. d. Meulen, Sauwerd, Zendingsavond *f* 31; P. Timmermans te Zuidhorn, v. d. Zendingskring *f* 86; Jac. v. d. Werf, Oldekerk *f* 7; R. Oosterhuis, Zuidwolde, Coll.gift *f* 1; Ds. J. H. Lammertsma, Appingedam, coll. gift dankdag *f* 2.50; J. Jonkman, Baflo, Zendingscomm. *f* 150; Zendingscomm. te Nieuw Weerdinge *f* 60; J. M. J. Bouwman, Uithuizermeeden, gift E. P. *f* 5; idem gift P. *f* 1; J. Wildvank, Delfzijl, coll. gift *f* 10; J. Hofstee, Grijskerk, Zendingscom. *f* 30.85; K. E. Helder, Siddeburen, Nikk. Geref. School *f* 24; Geref. Kerk, Ten Boer, busjes *f* 107.93; E. v. d. Veen, Ulrum, leerl. Hendr. de Cocksch. *f* 18.80; Joh. Troost, Haren *f* 2.50; F. Klaassen, Sappemeer, busjes Gebr. Wehrmeijer *f* 7.50; A. Visscher, Zijldijk, busje H. Kuiper *f* 1.71; A. Donkerbroek, Niezijl, Zendingssbl. *f* 60.55; idem, coll. gift *f* 10; idem, busjes *f* 35; J. Wildvank, Delfzijl, inhoud busjes *f* 50; Ds. H. A. Kieviets, 't Zandt, filmavond *f* 43.56; idem, giften *f* 6.44; D. A. Koebrugge, Onstwedde, Zendingskas *f* 75; idem, busje Mej. Huisman *f* 4.20; idem, busje W. Frouws, Schoolkinderen *f* 5.64; Mej. A. Heksema, Bierum, halve coll. filmavond *f* 18.43; K. Heeres, Overschild, Zendingscomm. *f* 19; idem, Knapenvereen. *f* 2.50; idem, kinderen Chr. School *f* 7; Ds. W. Reinders, Overschild, Knapenvereen. nazending *f* 2.37; W. Woltjer, Loppersum, busjes: Rika Miske *f* 6.48; idem, idem, P. v. d. Molen *f* 5.02; idem, idem, B. Nieuwenhuis *f* 7.88; idem, idem, Gr. Wiersema *f* 4.80; E. Compaan, Zuidhorn, Geref. School *f* 7.15; Ds. R. Middelveld, Hoogkerk, coll. giften *f* 29.50; idem, 140 halve ct. Roelf. D. *f* 0.70; Mej. G. Haan, Groningen, 2 mnd. kinder-

zendingsvereen. f 250; R. Oosterhuis, Zuidwolde, Gift kleine M.-V. f 5; N.N., Onstwedde f 2.50; Geref. Kerk, Groningen, Catech.-bus, Oosterkerk-Zuid f 21.87½; O. v. d. Wal, Penningmeester Zendingscomm, Groningen f 1235; idem, idem f 1100; Geref. Kerk, Groningen, coll. giften f 3.50; Ds. J. J. Miedema, Groningen, bus Zuiderkerk f 13.45; A. Nienhuis, Ulrum, 200 halve ct., H. Olivier f 1; idem, 230 halve ct., Tr. S. Oosterheerd f 1.15.

Provincie Drenthe:

Ds. N. Duursema, Nieuw Amsterdam, van G. B. H. f 10; A. Rave, Oud Schoonebeek, gift Soembazend. f 15; B. Roosjen, Diever, nikkertje f 9.50; Ds. H. Zandbergen, Dwingelo, coll.gift f 1; Ds. J. ten Hove, Gees, Catech.bus f 9.83; J. Post, Nieuwlande, busjes Sept.-Oct. f 20.92; H. L. Smeman, Coevorden, vaste bijdragen f 27.54; Ds. D. Drenth, busjes Zuidlaren f 150; Geref. Kerk, Hoogeveen, nagift f 2.50; Mej. G. M. Hoogeveen, Appelscha, leerl. Chr. School f 12; H. Rabbers, Emmen, maandel. bijdrage f 50; Ds. D. Drenth: Schoolbusjes Roden f 11.50; Roelof Santinge, Tiendeveen, 250 halve ct. f 1.25 (plus een doosje met oude munten).

Provincie Overijssel:

Per Ds. J. H. Broek Roelofs, schoolbusjes te Ommen f 19.18; idem, kas Zendingscomm. te Ommen f 177.13; J. Pals, Dalfsen, busjes kinderen f 75; Geref. Kerk den Ham f 175; S. Malda, Lutten, bijdragen Sept.-Dec. f 100; S. Dwarshuis, Avereest, bussen Geref. Kerk f 69.14; J. Duisterwinkel, Oldehove, half jaar contrib. f 39.60; R. Buwalda, Zwolle, vaste bijdragen f 360; J. Olthoff, Hardenberg, coll. giften f 4.50; J. Malda, Bergeintheim, bijdragen f 45; Ds. G. Bax, Holten, leerl. Chr. School f 40; Geref. Kerk, Enschedé, Zendingscomm. f 500; H. Bekkering, De Krim, Zendingscomm. f 170; Ds. J. Visser, Oldemarkt, busjes Aaltje Sch. f 14.56; idem, busjes Betsy de H. f 11.03; Ds. R. Sybrandy, De Krim, dankoffer in de coll. f 10.

Oost-Friesland en Bentheim:

Geref. Kerk te Wilsom f 41.09.

Extra collectes Groningen:

Hoogkerk nagiften f 3.50; Zuidbroek, f 21.72; Schildwolde f 155; Delfzijl f 147.39; Ezinge f 72.10; Kielwindeweer f 20.77; Ter Apel f 26.30; Sappemeer f 108.20; Westerlee f 53.95; Oldehove f 99.73; Ulrum f 71.03; Uithuizermeeden f 209.02; 2e Exloërmond f 12.77; Pieterburen f 51.40; Onderdendam nagift f 4; Ter Apel, nagift f 2; Aduard f 142.06 Winschoten f 108.70; Oude Pekela f 44.29; Onderdendam f 68.99; Haren nagift f 1; Zuidwolde f 125.62½.

Extra collectes Drenthe:

Dwingelo f 85.70; Assen f 168.50; Borger f 25.35; Nijveveen f 40.53; Zweelo

f 39.05; Zuidwolde f 84.42; Emmen f 42.05; Smilde f 25.69; Zuidlaren f 214.66.

Extra collectes Overijssel:

Ommen f 52.34; De Krim f 100.65; Zwartsluis f 203.45; Holten f 79.17; Zwartsluis nagift f 20; Vroomshoop f 78.27; Zwartemeer f 10.23; Zwolle f 408.24; Steenwijk f 167.11; Dalfsen f 43.10; Nieuwleusen f 13.31; Enschedé f 251.58; Blokzijl f 24.44; Ambt Vollenhove A. f 14.61; Ysselmuiden f 11.77; Zwartsluis nagift f 10.

Extra collectes Oost-Friesland:

Emlichheim f 143.86; Veldhausen M. 203,19 gabe M. 10 is f 125.53.

Soembaweken Groningen:

Zuidwolde f 197; Kommerzijl f 9.70; Onderdendam f 154.50; Delfzijl nagift f 1.50; Oude Pekela f 78; Middelstum f 191.05.

Soembaweken Drenthe:

Emmererfscheidenveen f 48.75; Emmen f 223.95; Een f 26.62; Emmei compasum f 90.40; Sleen f 52.25

Soembaweek Overijssel:

Oldenzaal f 42.80; Ommen f 201.35; Nieuwleusen nagift f 6.10; Bergeintheim f 35.65; Vriezenveen f 65.

Van Heinde en Verre:

Z. Klinkert, Veenwouden f 5; Comité Nederl. Zendingsconfer. f 3.80; S. S. te W. f 0.50; G. Dekker, Zaandam f 10
Totaal f 11.303.54.

1ste tot en met de 10e verantwoording f 67.015.73½.

Totaal tot op heden f 78.319.27½.

Uit bovenstaande verantwoording en die van de vorige maand blijkt, dat nog vele kerken in gebreke bleven, wat betreft de opzending van de extracollecte. Mag ik op spoedige toezending aandringen? Zullen de kerken voldoen aan hunne verplichtingen, die nog vóór het loopende jaar ten einde is, dringend roepen om vervulling, dan is het noodig dat alle zeilen worden bijgezet. Niemand blijve achter in hartelijke belangstelling en toegewijde medewerking!

Met dank voor de toezending van bovenstaande.

JURRIËN VELDKAMP,

Quaestor.

Postrekening 138000.

Groningen, 25 Nov. 1932.

HET ZENDINGSBLAD IN 1932. REGISTER.

Meditaties.

Januari. *Door mijn Geest*, Zach. 4:6b door Ds. H. Meijering.

Februari. *Eenheid*, Joh. 10:16c door Ds. A. H. van Minnen.

Maart. *Veel vrucht voortbrengen*, Joh. 12 : 24b door Ds. D. Pol.
 April. *Het scheuren van het Voorhangsel*, Matth. 27 : 51 door Ds. G. M. v. Rennes.
 Mei. *Met andere talen*, Hand. 2 : 4 door Ds. F. Staal.
 Juni. *Geen onderscheid*, Hand. 15 : 9 door Ds. J. P. Klaarhamer.
 Juli. *Hef uwe stem op*, Jesaja 40 : 9 door Ds. J. Krüger.
 Augustus. *En voor mij*, Efeze 6 : 19a door Ds. W. Verhoef.
 September. *Belangstelling voor de Zending*, Col. 4 : 3 door Ds. J. de Vries.
 October. *Alle geslachten*, Gen. 12 : 3b door Ds. W. Breukelaar.
 November. *De Heere opent de oogen*, Ps. 46 : 8a door Ds. N. Duursema.
 December. *De zon der gerechtigheid*, Mal. 4 : 2a door Ds. R. Hamming.

Foto's.

Een feestdag te Tjilatjap, blz. 8.
 Mej. J. Prins, blz. 14.
 Een Kerkdienst te Djokja, blz. 16.
 H. H. Scholten en gezin, blz. 31.
 De heer en Mevr. Slotemaker de Bruïne—Rutgers, blz. 38.
 Christelijke M.U.L.O.-school Petronellaweg Djokja, blz. 39.
 Koningin Wilhelmina School te Djokja, blz. 49.
 Zendingstentoonstelling, blz. 51.
 Ds. en Mevr. Luijendijk—Klapwijk, blz. 54.
 Mej. A. J. Heideema, blz. 59.
 Mej. A. F. de Waal, blz. 74.
 H. Meijerink en gezin, blz. 77.
 Eerste Holl. Jav. School met den Bijbel te Djokja, blz. 85.
 Ds. W. Vogelezang †, blz. 96.
 Mej. Dr. G. J. Dreckmeier, blz. 103.
 Ds. W. van Dijk en gezin, blz. 111.
 Het Jubileum der Koningin Wilhelmina School te Djokja, blz. 119.
 Boroboedoer, blz. 129.
 Ds. en Mevr. Veenhuizen—Zwart, blz. 148.
 Medische hulp aan Schoolkinderen, blz. 151.
 Goeroe Frederik Radja, blz. 162.
 Holl. Chin. School met den Bijbel te Djokja, blz. 168.
 De Zendingarbeid in de Kerk te Steenwijk, blz. 169.
 Personeel en geslaagde leerlingen der Keuchenius-school, blz. 180.
 Een mooi succes, blz. 182.
 Slaven van Christus, blz. 184.
 J. P. Zuidema †, blz. 196.
 P. J. Lambooy en gezin, blz. 201.

Dr. K. P. Groot en gezin, blz. 203.
 Een groepje zendingsmensen, blz. 206.
 Ds. C. de Bruijn †, blz. 220.
 Kerkgebouw Tandjong Tirto, blz. 224.
 Een groep werkzame patienten uit het ziekenhuis te Solo, blz. 226.
 Kerk te Siantar, blz. 230.
 Ziekenhuis Poerwokerto, blz. 259.
 De eerste steenlegging voor de Kerk te Wonosari, blz. 261.
 De Heer en Mevrouw Eijgenraam—Renting, blz. 267.
 Een bergtocht, blz. 264.

A.

Algemeene Vergadering Java, blz. 37, 60, 149, 226.
 Adjibarang, blz. 112.
 Anel, Dr. H. van, blz. 136.
 Anel van—Rutgers, Mevr., blz. 137.
 Allaart, Ds. D. J. B., blz. 79, 116, 181, 223.
 Aanvulling Zendingsbibliotheek, blz. 209.
 Aansluiting onzer Zending bij de Ned. Zendingsraad, blz. 222, 239.
 Algemeene Zendingsconferentie, blz. 232.
 Augustinus Joram, blz. 249.
 Adat-huwelijk, blz. 263.

B.

Banjoemas, blz. 8, 112.
 Begroting Zending N. Holland, blz. 15.
 Bergema, Ds. H., blz. 119, 130.
 Bijbel in Turkije, blz. 122.
 Boroboedoer, blz. 129.
 Bruijn, Ds. en Mevr. de, blz. 128.
 Bavinck, Dr. J. H., blz. 137, 264.
 Blondo, blz. 141.
 Berg, Dr. J., blz. 152, 212, 232.
 Bevolking Britsch-Indië, blz. 170.
 Bakker, Dr. F. L., blz. 32, 179, 223.
 Brief van Ds. A. Pos, blz. 205.
 Bosman, D. J., blz. 213.
 Bruin, Ds. C., blz. 219.
 Bali, blz. 249.
 Banjoe-Asin, blz. 271.
 Brief Mevr. Pos—Breukelaar, blz. 272.

C.

Collecte voor het Hospitaal te Wonosobo, blz. 5, 257.
 Christ. Nat. Zendingsfeest, blz. 40.
 Christ. Huishoudschool Poerbolingo, blz. 53, 273.
 Critiek uit de 17de eeuw, blz. 63.
 Crisis en onze Opleidingsscholen, blz. 99.
 Chineezenzending Djokja, blz. 121, 160.
 Colportage Keboemen, blz. 135.
 Colportage Solo, blz. 140.

D.

Dreckmeier, Mej. W., blz. 7.
 Dreckmeier, Mej. Dr. G. J., blz. 18, 74, 103.
 Dokter Toeloeng, blz. 19.
 Dijk, Ds. W. v., blz. 64, 88, 111.
 Dijk, Ds. K. van, blz. 84, 135.
 Djokja, blz. 79, 181.
 Djana, blz. 132.
 Djepitoe, blz. 82.
 Djambangan, blz. 140.
 Djoema, blz. 144.

E.

Esser, Dr. B. J., blz. 21, 41, 64, 232.
 Eijgenraam, F., blz. 88, 190, 213, 267.
 Eijk, Ds. P. H. v., blz. 121, 152, 249.
 Enstig vraagstuk, blz. 197.

F.

Frederik Radjah, blz. 162.
 Frauws, J., blz. 213, 277.

G.

Groot, Dr. K. P., blz. 20, 170, 202, 232.
 Goossens Wuestman, Mevr., blz. 20.
 Glongong, blz. 131.
 Groedjoegan, blz. 131.
 Glagahombo, blz. 143.
 Groepje Zendingsmenschen, blz. 206.
 Grosheide, Prof. Dr. F. W., blz. 239.
 Goossens, Ds. S. J. P., blz. 278.

H.

Hoogleeraar in de Zendingvakken, blz. 28, 71, 97.
 Herrnhutter-Zending, blz. 40, 62.
 Huishoudschool Poerbolinggo, blz. 53, 273.
 Heidema, Mej. A. J., blz. 59.
 Hörchner, Mej. Dr. J. G., blz. 121.
 Huisman, Mej. H., blz. 152, 184.
 Hamer, G. P., blz. 152.

I.

Idjo, blz. 130.

J.

Japan, blz. 20, 121.
 Javaansche Kerkbouw Solo, blz. 41.
 Jubileum Koningin Wilhelmina school, blz. 48, 118.
 Jaarverslag Zending Djokja 1931, blz. 79.
 Jaarverslag Petronella Hospitaal, blz. 116.
 Jaarverslag Keboemen 1931, blz. 118, 130.
 Jaarverslag Zending Solo 1931, blz. 135.
 Jubileum Herrnhutter Zending, blz. 175.

K.

Koosman, Mej. B. N. S., blz. 7.
 Keuchenius, Ds. F. A., blz. 9, 147.

Koningin Wilhelmina school, blz. 49.
 Kebom Agoeng, blz. 30, 64, 223.
 Kalongan, blz. 82, 260.
 Kweekschool Solo, blz. 99.
 Keucheniuschool, blz. 100, 179.
 Koetoardja, blz. 121.
 Keboemen, blz. 118, 130, 132.
 Karangganjar, blz. 130.
 Kalenggedang, blz. 131.
 Karanggadoeng, blz. 131.
 Karangsamboeng, blz. 131.
 Krakal, blz. 132.
 Kaboetoehan, blz. 132.
 Klapsawit, blz. 133.
 Karangwoeni, blz. 147.
 Kho Ho Leng, Dr., blz. 152.
 Krijger, Ds. L. P., blz. 102, 225.
 Kalioerang, blz. 247.
 Kali Bata, blz. 271.
 King, Mej. M. H., blz. 277.
 Kuiper, Ds. G. D., blz. 277.

L.

Lambooy, Ds. P. J., blz. 20, 121, 152, 170, 201.
 Luijendijk, Ds. P. J., blz. 54.
 Lempoegangon, blz. 169.

M.

Magelang, blz. 10, 16, 140, 163, 230.
 Meijerink, H., blz. 64, 76.
 Malaise en Zending, blz. 87.
 Merkelijn, Ds. A., blz. 102, 105, 267.
 Margojoedan, blz. 138.
 Moentilan, blz. 141.
 Martawyata, blz. 181.
 Materiaal Zendingstentoonstelling, blz. 207.
 Medan, blz. 232.

N.

Nederl. Zending-Raad, blz. 4, 101, 222, 239.
 Noelisan, blz. 30, 64, 223.
 Nieboer, Mej. H., blz. 88.
 Ngowet, blz. 143.
 Ngadiredjo, blz. 144.
 Nood der Zending in de Bataklanden, blz. 221, 257.
 Ngoelahan, blz. 225.
 Ned. Geref. Zendingsevening, blz. 233.
 Nieuw Guinea, blz. 249.
 Normaalleegang Pajeti, blz. 263.

O.

Opleidingsschool Djokja, blz. 32, 179, 246.
 Opleidingsschool Soemba, blz. 102, 225.
 Oldeboom, Mej. M., blz. 202.
 Onderwijs op Soemba, blz. 263.

P.

Palihan, blz. 9.
 Poerworedjo, blz. 9.

DATE DUE

Prins, Mej. J., blz.					z. 37, 60, 149, 226.
Polet, H. W., blz. 4					Christen Jongeren,
Pajeti, blz. 55.					
Poegerar, blz. 81.					is te Solo 1931,
Protestanten in Eg					
Pensioenlast, blz. 1					8, 88, 95.
Pos, Ds. A., blz. 12					, 152, 213.
Pamrian, blz. 132.					
Premboen, blz. 132					n Mevr., blz. 147.
Parakan, blz. 144.					
Pemantang Siantar					dsche Kerken tot
Poerwokerto als R					, blz. 198.
Petroes, blz. 248.					Hospitaal, blz. 203.
Poerwokerto, blz. :					z. 220.
					278.
Reenen, Ds. G. J.,					
Rullmann, Ds. J. A					z. 40, 64, 74.
Rewoeloe, blz. 225					69.
Rijnsche Zending,					
Rijpe vruchten, blz					115.
Randwijck, Mr. C.					
					9.
					te duur? blz. 225.
Scholten, H. H., b					
Synode Oost-Java					
Slotemaker de Br					
Swanborn, A. J., 1					, blz. 4, 101, 222, 239.
Sidaredja, blz. 52					Zuid, blz. 6, 51, 78,
Soemba, blz. 55, 7					44, 258.
Solo's ziekenhuis,					
Spek, Ds. P. v. d., blz. 121.					Zending Utrecht en Gelderland, blz. 9, 147,
Studieverlof van Ds. A. Pos, blz. 121.					270, 271.
Statistiek Keboemen, blz. 134.					Zending Noord-Holland, blz. 15, 79, 83, 116,
Statistiek Wonosobo, blz. 135, 164.					181, 202, 223, 247, 259.
Solo, blz. 135.					Zending Zeeland e.a., blz. 16, 102, 105, 140,
Sedjang, blz. 143.					163, 267.
Statistiek blz. 158, 164, 176, 187, 207, 210.					Zending Zuid-Holland-Noerd, blz. 19, 29, 75,
Soedarmadi, blz. 184.					135, 182, 226, 248.
Soempana, blz. 190, 249.					Zending Friesland, blz. 84, 119, 130.
Siantar, blz. 230.					Zending Gron., Dr. en Ov., blz. 54, 110, 162,
					184, 201, 261.
					Zendingstentoonstelling, blz. 50.
					Zendingsbureau, blz. 61.
					Zencingshoogleeraar, blz. 28, 71, 97, 212.
					Zendingskaartjes, blz. 72.
					Zendingskalender, blz. 73, 185, 273.
					Zilverpapier, blz. 73.
					Zendingsblad, blz. 100.
					Zendingsvrucht, blz. 121.
					Zendingsatlas, blz. 128, 223, 244.
					Zendingsconferentie Lunteren, blz. 153, 231.
					Zending onder de Chin. op Java, blz. 160.
					Zwaan, Dr. C. L., blz. 182.
					Zendingsactie onder de Studenten V.U., blz.
					185.
					Zuidema, J. P., blz. 195, 223.
					Zendingsclubhuis, blz. 247.

T.

Tjilatjap, blz. 8, 112.
 Temon, blz. 9.
 Theelood, blz. 73.
 Tempel, blz. 140.
 Temanggoeng, blz. 144.
 Tweede Javaansche Synode, blz. 177.
 Tandjong Tirto, blz. 181, 224.
 Terpstra, blz. 201.
 Theologische School, Batavia, blz. 213.
 Tjakrasoesila, blz. 249.

V.

Voerstel 10 pCt. korting, blz. 29.

343223

Gereformeerde Kerken in
Nederland.

Het zendingsblad

1932

CRPac

1932

343223

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY

BERKELEY, CA 94709

GTU Library

3 2400 00291 1141

